

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבחר
עלוני השבוע

שנה שישית
גיליון מספר 661

ראה
תשפ"ו

שבת

אתווקים

חפשו את
חובת העלונים
לילדים
מבית דפוס
ספיד

לילדים ותוכן של הארץ אורחים

מגזין קיסרי ויליאם השקט

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
08:47	08:09	06:55	ירושלים
08:45	08:12	07:11	בני ברק
08:48	08:12	07:03	חיפה
08:45	08:12	07:11	אשדוד
08:46	08:10	06:54	בית שמש
08:46	08:11	07:12	קרית גת
08:48	08:11	07:06	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר

פרשת ראה תשפ"ו
גליון מס' 612

"עומקים" - פרק ט' | לשהות בכאב כדי להגיע לפיתרון | להאזנה בקו התוכן שלנו: 08-6679134 | לצפייה פנה למייל הרשום מטה

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון עקב 'הילדים המאוכזבים'

ואוו. זה מהמאמרים החזקים, שכל אחד היה אומר הפוך ממך, ואתה מסביר למה זה בדיוק הפוך ממה שחושבים.

זה הדברים הכי חזקים שמרגישים מיד תחושה של 'אני מעכשיו חכם יותר'.

*

זה מעניין מה שכתבת, הקשר בין ילד "כפוי טובה" לילד שבעצם מרגיש שראוי לטוב.

אצלינו זה שונה. הבן שלנו קיצוני משני הצדדים, זה ילד שאפשר לרמוס אותו, חברים מציקים לו ואינו אומר כלום, ומצד שני אם בן נותנים לו בדיוק מה שקיווה... במיוחד עכשיו בבין הזמנים, אם הטיול לא היה מספיק שווה.... אם ביום מסוים לא עשו משהו "כיפי" אפילו אם היום ומחר כן.... זה סוף העולם. איך זה מסתדר יחד?

*

אני יכול לספר לך על עצמי שספגתי עוולות בשקט בגלל שהבנתי שזו מלחמה אבודה מראש. ודווקא בגלל זה, באיזשהו שלב בחיים פיתחתי נטייה לדרמטיות.

בכל פעם שהרגשתי שלא שומעים את דעתי, יצאתי למלחמה. כילד הייתי בוכה וצורח. כיום כמבוגר, זה מתבטא באופנים אחרים. אני מתלונן, צועק, עוקץ. העיקר לא לוותר על שלי.

*

בהמשך למה שכתבת, שכל מילה שמוזכרת פעם ראשונה בתורה, זו המשמעות השורשית. ר' צדוק הכהן מאריך בזה בכמה מקומות. והוא על פי הגמרא (ב"ק נה.) אודות תיבות 'טוב' ו'לוחות'.

תגובות ניתן לשלוח למייל הרשום מטה

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: בהמשך למאמר האחרון. לא הצלחתי להבין. הרי ליד שגדל בבית, בו ההורים מודים אחד לשני, מודים לנותני שרות: לנהג, לפקיד, לרופא לסבתא, וכדל, הורים כאלו הם דמות לחיקוי עבור הילד. אז למה זה דורש בדיקה?

תשובה: אתה לא היחיד ששואל, ונראה שאכן היתה חסרה נקודה מסוימת במאמר.

הנקודה שביקשנו להדגיש היא: להבין שתינוק נולד בטבעו כפוי טובה. גם זה מחסדי השם, כדי שהילד מרגיש שכל העולם שלו, וכך יתאזרח היטב בעולם, עם תחושת החשיבות, ועם ההרגשה הבטוחה שהוא ראוי. מכאן והלאה, מתחילת עבודת החינוך מצד ההורים, ועבודת המידות מצד הילד ללמוד להכיר טובה למי שמטיב עמו.

ולכן, כאשר אנו נתקלים בחוסר הכרת הטובה מצד ילד, חשוב לדעת - מחד: מצוין שילד יש תחושה בטוחה ובריאה בצורך שלו לקבל, כי זה אומר שהוא התאזרח היטב בעולם.

ומאידך: כעת אנחנו צריכים לחנך אותו להכרת הטובה. להכיר במה שמטיבים אותו ולהודות על כך.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

רבים ו... אוהבים

לבטא את עצמו בחופשיות? היכן יש מקום שבו אפשר להתנסות להתחכך בקשרים, ולדעת בידעה ברורה שלא נאבד את הקשר?

מצד אחד - הבית זה מקום עם משאבים מוגבלים. ילדים יכולים להתחרות ביניהם על תשומת לב ההורים, על המשחקים, על חפצי הבית ועל המקומות. באופן טבעי זה יוצר תחרותיות רבה.

ומצד שני - הבית, זה המקום היחיד בעולם שבו הקשר מובטח לו. כל ילד יודע בוודאות שהוא יכול לריב עם אח שלו, להביע קנאה, גם להביע שנאה, גם לתבוע את כבודו, ועדיין לא יאבד איתו את הקשר לנצח. ולכן הבית, זה המגרש המצויין ביותר עבור התנסויות חברתיות.

כל מי שעוסק בעבודה עם ילדים, מכיר את העובדה הבאה: ילד שבחידור הוא שקט ומופנם, לעתים גם נשלט ונדרס, ודווקא בבית אי אפשר לעשות לו את זה. שם הוא פחות חושש להביע את עצמו.

הנה אז הנה משפט מרגיע עבור כל ההורים החוששים לעתיד:

החשש של הורים מפני המשקעים של המריבות הללו בעתיד הוא מובן, אך הניסיון מראה תמונה מעודדת: מריבות יומיומיות בילדות אינן מבשרות ריחוק בבגרות. רוב החיכוכים הללו נעלמים כמעט לחלוטין כשהילדים גדלים, כאשר יוצאים לחייהם העצמאיים ומפסיקים להתחרות על אותה משבצת.

*

ועדיין... אזהרה לפניכם!

אנחנו ההורים צריכים להיות במבט מפוקח ומתמיד על מה שקורה ביניהם. כי לעתים, ילדים גדלים, המריבות איבדו כל טעם, אך ההשלכות או המסקנות של אותן מריבות נשארות. לפעמים לנצח.

אז הנה כמה כללים:

כלל ראשון: להימנע מלהיות "השופטים" ולהפוך ל"מגשרים". כשהורים נכנסים ליירה במטרה להחליט "מי התחיל" ו"מי אשם", הם מבלי משים מקבעים תפקידים של תוקפן וקורבן. האח שחטף עונש מרגיש מקופה, והאח שקיבל גיבוי לומד להתקרב. במקום לקבוע מי צודק, תפקיד ההורה הוא לסייע להם להקשיב זה לזה ולהגיע לפתרון.

כלל שני: להימנע לחלוטין מהשוואות ומחלוקת תוויות. "למה אתה לא יכול לוותר כמו אחיך?" או "אתה תמיד חייב לחרור ריב", אלו אמירות שאינן מחנכות - אלא זורעות שנאה עמוקה. הילד מקבל על עצמו את התווית שניתנה לו, והקנאה באח ה"מוצלח" או ה"בעל-מידות" עלולה להפוך לאיבה מבעבעת.

כלל שלישי: הוא חיזוק ה"יחד" בשגרה, ולא רק בזמן פיצוץ. קל לנו מאוד לקפץ ולהגיב כשיש צעקות, אך לעיתים קרובות אנו שוכחים לשבח אותם כשהם משחקים בשקט. מחמאה בזמן אמת כמו: "איזה יופי! שמתי לב איך התחשבת ב...", בונה אצלם את הזהות של אחים שיודעים להסתדר.

כלל רביעי: לשמור על גבולות ברורים לגבי אלימות פיזית ומילולית. מותר לא להסכים, ומותר להתווכח בקול - אך אסור לפגוע! אסור להדביק תוויות! אסור להשפיל! כשהורים מציבים גבול נחוש וחד משמעי נגד השפלות ואלימות, הם מעניקים לכל הילדים בבית את התחושה הבסיסית והחינוכית ביותר: הבית הוא מקום מוגן עבור כולנו.

אני רוצה לחלוק איתכם חוויה שלי כילד, שעד גיל מבוגר אצלי היה עבורי סוד משפחתי כמוס. לא העזתי לדבר אודותיו עם אף אחד בעולם.

ובכן, מה הסוד?

תאמינו לי שברגעים הללו אני עדיין בהתלבטות. המאמר הנוכחי הרי עשוי להגיע לידי האחים שלי, ואני מתקשה לשחרר את הסוד הזה.

טוב, אקח את האומץ. אכתוב על כך במישורין: היו מריבות אצלינו בבית, בין האחים. גם פיזיות וגם מילוליות. עד גיל בוגר ממש, הייתי משוכנע בוודאות גמורה שמהו אצלינו בבית אינו כשורה. מריבות האחים נתפסו כסוד כמוס, כתקלה משפחתית מביכה. אני זוכר היטב את האזהרות שלא לריב בקולי קולות, שחלילה השכנים מבעד לקיר לא ישמעו ולא יקלטו איזה בלגן מתחולל אצלנו. הייתי בטוח שרק אצלינו מתקוטטים.

ההשערה הזאת היתה מגובה בסימוכין. בכל פעם שהייתי מבקר אצל חברים, שכנים ודודנים, נוכחתי לגלות שלווה מופלאה ואחוות אחים מופגנת.

*

עכשיו, כשתקופת החופש והשהייה הממושכת בבית מביאה איתה טמפרטורות גבוהות וחינוך מתמיד בין הילדים, תחושת התסכול והעצבים של ההורים עולה אל פני השטח. המריבות הללו מתישות, מורטות עצבים ומתסכלות בחוסר היכולת שלנו לעצור אותן. אך אנחנו נדבר דווקא על הדאגות והחששות בלב פנימה.

האם טעינו בחינוך?

האם יש קנאה מוגזמת וחוסר פרגון אצלינו? מה השנאה הזאת של אחד כלפי השני? ובעיקר - כיצד זה אמור להשפיע בעתיד? האם יישארו מרוחקים ומסוכסכים לנצח?

אז - קודם כל - נדבר על עיקרון הדבר.

בשבוע שעבר כתבנו על האדם שנולד ככפוי טובה. קיבלנו המון תגובות של קוראים שנהנו מעצם החידוש. עשה טוב לאנשים לקבל את המידה המוגזמת זאת כמשהו שקיים בטבע, ושעלינו לעבוד עליה בחיים.

אז - איך אפשר - שלא להתחיל בכך את המאמר. קנאה ושנאה בין אחים עד כדי רצח, אנו מוצאים בתורה הק' כבר באותה פרשה בה מוזכר לראשונה המושג 'אחים'.

והשאלה שכל אחד מאיתנו שואל את עצמו: אם אחים אמורים לאהוב אחד את השני הכי בעולם, אז איך זה שיש מריבות ביניהם?

כדי להבין את התשובה לכך, נקדים פרט חשוב: הבית הוא המעבדה החברתית החשובה ביותר של הילד.

כי אחת המיומנויות הקריטיות שאדם רוכש בחיים, היא התמודדות החברתית. כשמדברים על המושג 'חברתי' לא מתכוונים בדווקא למפגשים חברתיים בבית הכנסת או בפארק.

'חברתי' - זה כל עולם התקשורת ומערכות היחסים: בין אדם לחבירו, בין איש לאשתו, בין עובד למעביד, בין לומד לבין החברות שלו, וכו' וכו'.

בשביל לרכוש מיומנויות אנחנו צריכים 'מגרש אימונים'. מה הרעיון של מגרש אימונים?

זה מקום שהוא לא העולם האמיתי, אלא מקום שמדמה את העולם האמיתי ושבו אפשר להתנסות. להיכשל, ושבו לנסות להצליח.

תחשבו על זה! היכן יש מקום בעולם שבו ילד יכול

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת ראה

ה"אמרי אמת" תמה על לשון הפסוק, שמתחיל בלשון רבים ומסיים בלשון יחיד, והסביר שעל כל אדם מוטלת החובה לחקור ולדרוש את הסיבה לחורבן בית המקדש, כדי לבנותה מחדש.

והלא החורבן בא עקב שנאת חינו, והתיקון לכך הוא

אפוא אהבה ואחדות, וזו כוונת הפסוק "לשכנו תדרשו" - יש לדרוש ולברר למה השכינה הסתלקה מבית המקדש, וזה מפני שהייתם רבים המפלגים לפלגים רבים מחמת שנאת חינו. וכיצד אפשר לתקן זאת? על ידי "ובאת שמה" - בלשון יחיד, בכוח האחדות, כאיש אחד בלב אחד.

"לא תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך וגו'" (יב, יז)
באר ברש"י: "רבי יהושע בן קרחה אומר: יכול אתה, אבל אינך רשאי", וכן תרגם אונקלוס "לא תוכל לאכול" - "לית לך רשו למיכל".

מדוע כתבה התורה "לא תוכל לאכל" ולא "אל תאכל"? רצתה התורה לרמוז שעל האדם להגיע למדרגה שבה איסור

תורה הופך למציאות שאי אפשר לבצעה.

"את הברכה אשר תשמעו... והקללה אם לא

תשמעו... וסרתם מן הדרך" (יא, כז - כח)

מסביר הרה"ק בעל הבאר מים חיים זי"ע - אצל הברכה נאמר "אשר תשמעו" אולם אצל הקללה נאמר מלבד "אם לא תשמעו" גם "וסרתם מן הדרך".

ולמה? כי מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה. ולכן "את הברכה - אשר תשמעו", בעד השמיעה בלבד, בעד המחשבה והרצון לקיים מצוות ה' ראויים לברכה. אבל מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, ולכן "והקללה אם לא תשמעו... וסרתם מן הדרך", אין הקללה באה על "לא תשמעו" בלבד, על המחשבה הרעה, אלא אם כן יש גם מעשה, "וסרתם מן הדרך"...

"לשכנו תדרשו ובאת שמה" (יב, ה)

אבני דרך לאמונה ובטחון בנבכי החיים ממשנתו המאירה של כ"ק מרן אדמו"ר מספינקא שליט"א.

כל מה שמפריד בינינו לבין בעקיששע (- קפוטש) חדש, אלה רק כמה מאות שקלים.

אם רק נשיג את הסכום הדרוש נוכל לעבר בין כמה רשתות לקניית בגוד, ולבחור בקלות את הדוגמה, את עבי הסחורה ואת המדה המתאימה לנו.

לא תמיד זה היה כך. לפני אף שמונים או תשעים שנה, באירופה שקדם המלחמה, היה צריך להפריד מסכום כסף גדול ולשלם לחיט מומחה שיתפר את הבעקיששע במיוחד לפי מדותיו של המזמין.

לא כל אחד היה יכול להרשות לעצמו להפריד מסכום שכזה, ודאי שלא בכל שנה.

אנשים היו מורשים בעקיששע'ס מאיש לאחיו הצעיר, בנסיון לחשוף מעצמם הוצאה משמעותית כל כך.

אבי מורי ורבי כבוד קדשת אדמו"ר מספינקא זצוק"ל, שהיה אז נער צעיר ויתום מאם, התהלך בבגד עליון ישן ומרפט, ורצה מאד להתחדש בבעקיששע חדש.

סבו, האדמו"ר מסאסוב זצוק"ל, שהתגורר באותה תקופה בארצות הברית, נהג לשלח לו סכום קטן באפן קבוע, והוא מצידו חסך פרוטה לפרוטה, כדי לממן תפירה של בעקיששע חדש.

סוף סוף, אחרי תקופה ארוכה של חסכונות והכנות, הזמנה, מדידות, תפירות ותקונים, התקדש ליל הסדר על העולם ואל בית הכנסת נכנס נער יתום וצעיר, נרגש ושמח, לבוש בבעקיששע מהדר וחדש, נגוד משוע לבגד הקודם, המיושן והבלוי, שלבש עד לא מכבר.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

כאשר הודיעו לרבי משה פיינשטיין זצ"ל על שיחת טלפון מה שההלכה אוסרת, אינו רק אסור לעשות אלא אי אפשר לעשות.

(ע"פ יחי ראובן)

"בנים אתם לה' אלקיכם" (יד, א)

החסיד רבי אברהם מאיר מוורשה, היה בעל תוקע אצל הרה"ק מאלכסנדר, בעל "שמח ישראל". מידי שנה התחנן רבי אברהם מאיר לרבו, שיגלה לו את סוד התקיעות, אך הרבי סירב.

כך מידי שנה, עד אשר בשנתו האחרונה של האדמו"ר, נענה לו ואמר: כעת מוכן אני לגלות לך את סוד התקיעות. הסוד הוא לאהוב כל יהודי! ואיזה יהודי צריך לאהוב? בודאי חושב אתה, שיש לאהוב יהודי שמתפלל מדי יום ביומו, אולי יהודי שמתפלל תפילה אחת בשבת, ושמא יהודי שמתפלל לכל הפחות פעם בשנה ביום הכפורים, אך לא ליהודים אלו כוונתי, באר הרבי את דבריו, כוונתי שיש לאהוב כל יהודי, אפלו יהודי שיוצא מביתו ביום כפור, ורואה שכל החנויות סגורות, הוא שואל את העוברים ושבים: 'מה ארע?' והם עונים לו: 'יום כפור היום!' כששומע זאת, רץ אל ביתו, ואומר לאשתו: 'עלינו ללכת היום לבית הכנסת,

את ליל הסדר באותה שנה, ערך אבי בצלו של סבו הגדול, רבנו הקדוש ה'חקל יצחק' הי"ד. הסדר היה כמובן המוני. כל אומללי העירות מכל המחוז התקבצו אל תוך שלחן סדר אחד. לצד הנער הצעיר עם הבעקטשע הקדש התישב איש זקן ומסכן.

החקל יצחק נכנס, לבוש בקיטל צחור, והכריז קדש בנעימה זידיטשובאית.

הקשיש האומלל שישב שם בצד, סבל מצננון קשה, ומה עשה אדם בתקופה ההיא, כשממחטות הניר עדין לא הומצאו, ואין לו אפילו פרוטה כדי לשלם על ממחטת בד קבועה? אין לו ברירה אלא, מחילה על התאור, להשתמש בקצה הנסתר של החליפה.

וכן, באמצע אמירת ההגדה, מרגיש הנער משיכה קלה בקצה הבעקטשע הקדש והמהדר, המדיף ניחוח קל של סחורה טרזה ורעננה. הוא לא מספיק להגיב כשהוא מבחין לפתע בבצתה בשכן הקשיש המבולבל, שהשתמש בקצה הבעקטשע הקדש, במקום בבגד הבלוי והישן שלו.

נעצר לרגע את הספור, וננסה להבין את הסיטואציה. והאמת? היא מוכרת לנו מאד, במיוחד בתקופה זו של בין הזמנים. אחרי הכנות מרבות, של שעות, ימים או שבועות, סוף סוף מתגשם החלום הגדול: המשפחה יוצאת יחד לבין הזמנים, התכניה מסדרת לפרטי פרטים, התיקים ארוזים ומוכנים, הכל נראה כל כך מבטיח ונוצץ ומושלם.

הנה, מבטיח לעצמו ראש המשפחה, הנה אנהנו, משפחה מושלמת, משפחה שיודעת לצאת ולאגר כחות בצורה מיחדת, שלמה ורגועה. הנה קצת נחת, אחרי שנה שלמה של עמל ויגיעה.

וכלנו יודעים מה קורה בסוף. כגדל החלום כך עצמת ההתנפצות. לפעמים מספיק כשלון אחד קטן, אחור אחד, מוצר אחד שנשכח בבית, ילד אחד שהגיב בצורה לא צפויה, ריב קטן אחד בין האחים ותחושת השלמות הנוצצת נהרסת ונשחקת עד דק.

וזה לא רק בבין הזמנים. אנשים משקיעים את כל היותם בשפופי דירה, ברכישה של מוצר חדש, בחתונה של ילד, הם רוצים שהוא יהיה הכי מושלם, הכי חזק, הכי נוצץ, הכי מרשים, מתוך תקווה להשיג תחושת שלמות על ידם.

הם מספרים לעצמם שאם רק יצליחו להפיק את ההפקה המשלמת, אם רק יתחדשו במוצר הכי טוב, או ירשו לעצמם לשלם הון תעצומות הדבר יוכיח שהם באמת טובים, עשירים, מאשרים, מיחדים ושונים באמת.

דחופה מחוץ לארץ, מיהר לקום אך נעצר בפתאומיות והסביר שיש קיר החוסם את המעבר.

התברר כי בחור עמד שם בתפילת שמונה עשרה, ולדידו של רבי משה, איסור ההלכה לעבור כנגד המתפלל יוצר מציאות פיזית ממש כמו קיר.

כיוצא בזה, כשרצו להקל על הרב מבריסק זצ"ל בלבית בגדיו בזקנותו ולהכניס קודם את הידיים, סירב, שהרי בשולחן ערוך (או"ח סימן ב' סעיף א') נפסק: "ויכניס בו ראשו וזרועותיו", ראשו תחילה ורק אח"כ זרועותיו, ועבורו לא הייתה אפשרות פיזית לפעול אחרת מהכתוב בשולחן ערוך.

כל הלכה בשולחן ערוך צריכה להיות עבורנו גדר שאי אפשר לעבור אותה. אם כתוב בהלכה שאסור לדבר באמצע התפילה, יהודי פשוט לא יכול לדבר.

נדרש מאיתנו דקדוק הלכה ולהיות "לכתחילה". בגשמיות אנו מחפשים תמיד את הכי מהודר לכתחילה עבור חיים של שבעים שנה, וקל וחומר ברוחניות שהיא לנצח נצחים.

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

זוכר אני שסבי נהג ללכת לבית הכנסת ביום זה'.

"והחסידה והאנפה למינה" (יד, יח)

אך האשה עונה לו: 'טרם בישלתי את ארוחת הצהרים, אין בידי מצרכים משום שהחנויות סגורות'. כששומע זאת, נוטל היהודי כלי ציד, ורוכב על סוסו אל היער, הוא צד ארנבת, ומביא אותה לאשתו, היא מבשלה את הארנבת, והם סועדים ארוחת צהרים.

לאחר מכן נוטל היהודי סכין ומגלח את ראשו, כי לא נאה ללכת לבית הכנסת בשיער מגודל.

הוא לוקח את אשתו, ורוכב על סוסו אל עבר ביהכ"נ.

כאשר הוא מגיע אל הפתח, נמלך בדעתו, ואומר: 'רבונו של עולם, אתה יודע שאיני יודע להתפלל מאומה, משום שלא למדו אותי, לשם מה אכנס לבית הכנסת? הוא לוקח את סוסו ושב על עקבותיו, חזרה אל ביתו.

אפילו יהודי כזה, שעבר עבירות כה רבות, ולבסוף אף לא התפלל ביום הכפורים, אפלו אותו צריכים לאהוב! "סיים בעל ה"ישמח ישראל".

השיב בעל התוקע: "יהודי כזה - רק הרבי יכול לאהוב!" (בישישים חכמה)

אבל אז מגיע רגע אחד, אדם אחד, או כשלוש אחד ומנפץ את מעטה השלמות. במקום להנות מעמלנו ולראות את תשעים ותשעה האחוזים הטובים המלח מתעקש משום מה להתפס דוקא לאחוז הבודד והמאכזב. וכל זה כבר אינו שווה לנו.

מפחיד לחשב על כך, אבל אם כשלוש קטן כל כך, או מוצר אחד שנשכח בבית, או גרוד אחד על ספת העור החדשה, מסגל לזעזע את שלות רוחנו מה זה אומר על השלמות שלנו? שהיא שברירית, לא אמתית, וחסרת בסיס. למה אנחנו נשברים באותם רגעים? למה כל הרגשות צפים בנו?

אין יתכן שאנשים מסגלים להכנס לסערות רגשיות עוצמתיות רק בגלל כשלוש קטן, או נופש משפחתי שלא הצליח, או בגד שהתלכלך?

התשובה לכך עצובה אך נוקבת: התרגלנו להשקיע את כל הכחות שלנו בבניית תדמית של שלמות, כי הסביבה האנושית שבה אנו חיים מציבה סטנדרטים גבוהים בכדי להחשב טובים ושונים.

הרוח הנושבת מעם הסביבה היא: האסטו ביסטו, האסטו נישט ביסטו נישט. (- יש לה אתה שווה, אין לה אתה לא נחשב). הרב הצדיק רבי אשר פרינד זצוק"ל היה מגדיר זאת במשפט אחד: אנשים משתמשים עם כסף שאינו שלהם כדי לקנות חפצים ובגדים שהם כלל לא צריכים כדי למצא חן בעיני אנשים שהם כלל לא אוהבים.

במלים אחרות: הסבה שאנשים מוכנים להשקיע כל כך הרבה בחיצוניות, עד כדי כך שהם חשים מערבות רגשית עמקה עם אותה חיצוניות היא מפני שהם בטוחים שהחיצוניות הזו אכן מסגלת למלא להם חסר פנימי עמוק, ולתת להם תחושת שלמות וערך עצמי מול עצמם או מול הסביבה.

לא פלא אם כן, שברגע של כשלוש, כאשר דבר מה מצליח להעיב על השלמות המדומה הזו, האדם לא מסגל להכיל זאת, והוא כמעט שובר את הכלים.

תמצית חייו הרי מתנפצת מול עיניו. הוא היה בטוח ביכולתו הבלתי נגמרת להצליח ולקדם ענינים והנה מתברר לו שהוא אינו יכול. ואת השבריריות הזו, קשה לו להכיל.

אגב כשלונות: אחת התקוות הכמוסות ביותר של בני האדם היא שלא יכשלו חלילה.

ואם כבר נכשלו הם ינסו להסתיר היטב את הכשלוש, כדי שכמה שפחות אנשים ידעו על כך.

ואם, לדאבונו, כבר נודע כשלונם לרבים? הם ישתמשו בכל התרועים האפשריים כדי להסביר את עצמם, העיקר שלא לעמד מול הכשלוש.

מעשר בכל לילה מכל הכסף שהגיע לידו, והקפיד גם שהחסידים יפרישו מעשר.

לרפואת

הילד מאיר אלישע בן רבקה רייזל שיחי'
בתוך כל שאר חולי ישראל

הסביר רש"י בפרשת שמיני (יא, יט), מדוע נקראת החסידה בשם זה: "שעושה חסד עם חברותיה".

הנה אמרו חז"ל (ירושלמי בבא מציעא פ"ג ה"ה) שהעכברים הנם רשעים, מאחר ומנהגם שאם אחד מגלה מקום מזון, הוא אוכל, ולאחר מכן קורא לחבריו שיאכלו גם הם.

אם כן, מדוע לחסידה נחשב הדבר לזכות, ואלו העכבר, העושה גם הוא חסד עם חבריו, נקרא רשע?

והתירוץ הוא, שהחסידה עושה חסד עם חברותיה, בזה שנוטלת חלק משלה, ומעניקה אותו לחברותיה, לעומת זאת, העכבר אינו נותן לחבריו משלו, אלא משל אחרים.

לא די בכך שחודר לבתים וגונב את מזונם של האחרים, אלא עוד עושה "חסד" על חשבונם. הרוצה להתחסד, עליו לתת משלו, והנותן משל אחרים, הרי זה רשע.

(מעיינה של תורה) "עשר תעשר" (יד, כד)

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זצ"ל הקפיד מאוד להפריש

מעשר בכל לילה מכל הכסף שהגיע לידו, והקפיד גם

וסיפר הרה"ח רבי שלמה גפן ז"ל, שפעם הלך והזכיר לטובה אצל האדמו"ר את אחד מבני משפחתו להצלחה בעסקיו. ואמר לו האדמו"ר שיאמר לקרובו להקפיד ולהפריש מעשר מהרווחים שיש לו. נענה ר' שלמה ואמר שהוא מפריש הרבה יותר מחשבון המעשר שלו.

השיב לו האדמו"ר: כוונתי בדברי הייתה שצריך לעשות חשבון מדויק של הכספים, ורישום כל הכנסותיו, ולפי זה יפריש מעשר, ולא סתם בדרך אומדנא - אפילו אם עולה יותר.

ואכן, מני אז והלאה החל האיש לרשום את כל הכנסותיו, והפריש מעשר לפני החשבון, והוטב מצב פרנסתו. (בקדושתו של אהרן)

באחד מכינוסי ירחי כלה של אנשי אגודת ישראל באמריקה, ישבו סולתה ומשמנה של היהדות החרדית באמריקה ובהם גבירים ידועים שם, וגם שם נשמעו טענות ומענות על הפסדי הענק שהיו לאחרונה לגבירים אלה. פנה הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל אל הטוענים ושאל אותם: האם הפרשתם מעשר כראוי? אתם אלו הטוענים שהפסדתם עשרות ומאות מליוני דולרים, האם תמיד הקפדתם להפריש את כל המעשר שאתם חייבים?

כשהגבירים החלו לגמגם... אמר להם הגראי"ל: אז למי יש לכם טענות, הרי אתם גרמתם לעצמכם את

"נתון תתן לו" (טו, י)

סיפר מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל: מעשה בעני

אחד שבא לפני רבי חיים בן עטר בעל "אור החיים" הקדוש וביקש צדקה.

הסכים הרב לתת לו צדקה, אך בתנאי שיאמר לפניו מילים מן התורה שיש בהן שתי אותיות זהות מחוברות מאות א' ועד אות ת'.

הסכים העני לכך, אך קודם אמר לרב שהאות ע' אינה נכפלת בתורה אלא רק בתהלים, וכך אמר: ומקלך אאר, בשבתך בביתך, מעקה לגגך, או דדו או בן דדו, וישכב במקום ההוא, ווי העמודים, מזוזות ביתך, חח וזזם, והיו לטטפת, ובחרת בחיים, ככל היוצא מפיו, וללוי אמר, ממלכת כהנים, ושונתם לבניך, ואת רעמסס, התרועע (תהלים), חופף עליו, ויתרוצצו הבנים, חלקת מחקק ספון, וימררו את חייהם, ושש משור. לכשהגיע לאות ת' אמר העני לאור החיים הקדוש, על האות ת' נאמר: "נתן תתן לו" - משמע ששתי נתינות צריך לתת.

נהנה האוה"ח מחכמתו של העני, ונתן לו כפליים.

כתיבה ונתימה טובה

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

1010 ראה

כניסת השבת: 19:13

יציאת השבת: 20:03

רבנו תם: 20:55

ע"פ אופק ת"א

כה' אב התשפ"ו

טוב העלון השבועי להסות בה'

אבא - התגעגעתי!

"בני היקר", פניו אליו האב בשמחה, "לא הבנתי היכן אתה, כבר הספקתי לדבר ולהשתעשע עם כולם ואף להוציא אותם מהחובות, ורק אותך לא ראיתי". הבן הרביעי, לא הוציא מילה מהפה. לא שלום ולא תודה. הוא רק שלף דו"ח של הבעיות של העסק, ואף תוכנית מסודרת לשיקום העסק לשנה הבאה עם פתק שכתוב עליו: "סליחה, מבטיח להשתפר".

האבא שם לרגע את הדו"ח בצד, ושאל מה שלום הכלה והנכדים שלו, אך בנו לא דיבר ורק הצביע על המסמכים. האב היה מאד מאוכזב ולא הבין מדוע בנו לא פותח איתו את הקשר האישי ביניהם, שהוא חשוב ועולה על הכל יותר מכל העסקים שיש לבן. הוא פנה לבן ואמר לו: "אתה בני ואני יעזור לך לצאת מהחובות, אבל הקשר שלנו יותר חשוב לי מהריווח או ההפסד שלך, התגעגעתי אליך..."

- ההמשך בעמוד 3 -

עשיר גדול ומופלג שלח את ארבעת בניו למסחר באחת ממדינות ארה"ב. כל אחד מהם פתח עסק גדול וניסה את מזלו. למרבה הצער, לאחר כחצי שנה, העסקים לא צלחו לאותם בנים, והם נחלו הפסדים וחובות כבדים שאיימו על הישרדות העסק שלהם.

האב שעקב אחר מצב בניו וראה כי הם עשו את כל אשר לאל ידם, הודיע להם חגיגית: "בניי היקרים, אל תצטערו ואל תישברו ברוחכם, כך הם חיי העסקים - פעם אתה למעלה ופעם אתה למטה. בשבוע הבא ביום שלישי, אגיע אליכם למפגש, ואעזור לכל אחד מכם לצאת מהחובות, על מנת לפתוח דף חדש ולהשקיע שוב, בתקווה שהפעם תצליחו ותעלו מעלה מעלה". שמחו מאד הבנים למשמע הבשורה, הם ידעו שאבא שלהם עשיר גדול היכול לממן אותם כל החיים, אך הוא נותן להם להתמודד על מנת שיצליחו בחיים.

והנה, הגיע היום המיוחל. העשיר נחת במטוס הפרטי שלו, לקח מונית עד פתח הבניין היוקרתי בו קבע עם בניו ונכנס פנימה אל המשרד. במשרד כבר המתינו שלושה מתוך ארבעת בניו. הם קיבלו את האבא בסבר פנים יפות, התלבשו כראוי לכבודו, הביאו לו פרחים ומתנות, ואחד אחרי השני ניגש לאבא והחל לשוחח איתו בחביבות ובאהבה על הנכדים והמשפחה, על החוויות המשפחתיות, ולאחר מכן, החלו לפרוס בפניו את המסמכים והנתונים של העסקים.

האב שהיה גדוש באהבה לבניו, נתן להם חיבוק חם, ואמר להם: "אני אסגור לכם את החוב, קחו סכום כסף גדול להזדמנות הבאה, והכינו תוכנית חדשה". אלא שאז, באיחור נכנס במהירות האח הרביעי למשרד. הוא היה לבוש בבגדים פשוטים, ורץ להתיישב מול האבא לשיחה אישית.

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

גאולה בת בלור

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. אבלין עדינה בת פרחיה. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד, משה כהן בן נוהת ויוסף. יעקב בן שמחה. טליה מרים בת דינה וחיים. חסיבה בת רינה. יוסף בן גנ'יה, יחזקאל בן ג'ורג'יי, פרחיה בת טוביה, אירית בת צדיקה, תקוה בת פנינה.

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א צ.ב.מ. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. יאיר חיים בן ענבל שרה. רוויה בת ולרי.

זש"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בת-חן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה. זיווג הגון: אביאל בן רויטל.

סגולות וישועות

חודש אלול

1) בהגיע ימי חודש אלול, היה מתבטא המשגיח של ששיבת פונוביז' כי "הנה הגיעו הימים הנחמדים, שכה ציפינו להם".

2) כתב ה'עבודת ישראל' (אבות ג, יד) כי חשוב עד למאד לטהר פיו בימי חודש אלול לקראת היכנס יום ראש השנה, כי עיקר קיבול התפילות תלוי בטהרת פיו של האדם.

3) כתב ה'פלא יועץ' (סנגוריה): בימי חודש אלול, ההכנה לדין של כל אדם, ישתדל כל אדם להליץ זכות על כל איש ישראל, ובכך ידונו את חברו ואותו לזכות בשמיים.

4) אנשי מעשה נוהגים לבדוק את התפילין והמזוזות בחודש אלול. אולם, לא מומלץ לבדוקם סתם ללא סיבה, כי הבדיקה עצמה עלולה לקלקלם.

5) כתב הגר"י פטרבורג כי כל המקדים להכין עצמו ליום הדין של ראש השנה, על ידי בדק בית ותיקון המעשים, אף בית דין של מעלה יקדימו להכניסו לדין ראשון, וכך ירבו סיכוייו לצאת זכאי בדין.

לכתחילה אלול' - 03-5707894 -

הלכות והליכות

"הליכות מאיר" לימי בין הזמנים
הרב מאיר גבאי שליט"א

שאלה: הסתובבנו בחופשה בנחל ולפתע אירגנו תפילת מנחה, האם אוכל להתפלל עם בגד ים? ומה הדין בברכת המזון בבגד ים?

תשובה: א. בתפילת העמידה, צריך לעמוד ולהתפלל כדרך שעומד מול אנשים מכובדים, ולכן אין להתפלל עם בגד ים, חולצת טריקו, נעלי בית וכדו', אלא צריך להתלבש כראוי כעומד לפני מלך.

ואם קשה לו ללבוש חולצה ומכנסיים, יכול להתפלל קודם שיכנס לים, או לאחר שיסיים לשחות ולהתלבש אז יתפלל.

וכן אין להתפלל בבגדי עבודה מלוכלכים, אלא יש להחליפם קודם התפילה (שו"ע סימן צ"א סעיף ה').

ב. ברכת המזון, ראוי לברכה בבגדים מסודרים ונאים מצד מעלתה וחשיבותה, שהרי חיובה מן התורה. וברכת מעין שלוש, ראוי לאומרה בלבוש מלא, בפרט כששבע באכילתו (אורל"צ ח"ב ע' ק"י בהערות, הליכו"מ ביה"ז עמ' קצ"ג). ושאר הברכות, יכול לברך בבגד ים, אף כשפלג גופו העליון מגולה (שו"ע סי' ע"ד סעיף ו', אור לציון שם, הלכה ברורה סי' ע"ד, עמ' י"ט). ויש אומרים, שרק בשעת הדחק התירו כן, ויכסה גופו במגבת או בגופיה קצרה (משנ"ב סי' ע"ד, ס"ק כ"ב, הליכות מועד שם).

ג. ברכת המזון צריך לברכה מיושב, וכן ברכת מעין שלוש (ואם אין לו כסא, ישען על הקיר וכדו', באופן שאם ינטל אותו הדבר יפול, דאז חשוב כשיבה) (הליכות מועד בין הזמנים עמ' ר"א). אך בשאר הברכות, אין חיוב לשבת. (שו"ע סימן קפ"ג סעיף ט', משנ"ב סי' ק"ל, הליכות עולם חלק ב' עמוד ס').

הזעקה הפנימית שלו. (וודאי שיש לעצור את החוצפה, אך המטרה להבין שיש לעזור לו).

ההורה יכול לתת לילד המון, אבל לפעמים רע לו בגלל סיבה מהבית, כי הוא מרגיש שאוהבים את השני יותר ממנו. יכול להיות שהוא מרגיש נחות ביחס לאחים המוצלחים ממנו. יכול להיות שזה זעקה על משהו שעבר בחברה או בכיתה: פגיעות, ביזוי והשפלות. והוא לא בוגר כמונו לבוא ולספר, אז הוא מצלצל בפעמון של החוצפה בחוזקה: "תצילו אותי... רע לי".

ודאי כי צריך להגיב מיידית, אך אנו מתמקדים כעת בעומק. הפתרון לפעמון הזה, הוא לצאת איתו יחד יציאה פרטית נעימה ולשאול אותו את לב הדברים: "מה קורה איתך? מה קשה לך? אני מרגיש שעובר עליך משהו?". לא בטוח שהוא יספר מיד, אבל הוא ירגיש שיש לו מקום לפרוק. אותו דבר באדם מבוגר שמתפרץ על חברו בבית הכנסת, זו זעקה שמשוהו מפריע לו, וזה יוצא עליך.

שמריחים ריח שרוף בבית, לא באים עם מטהר אוויר, אלא עוצרים את השריפה קודם. וכיצד יש להגיב ילד באופן המידי לעצור את החוצפה? בשבוע הבא אי"ה...

הרב פנחס ברייער - שיח חינוכי 'קשר טוב עם הילדים'.

זו חוצפה! 1

אני רוצה לגלות תגלית מרעיש: הגעתי אל מרן הגאון הרב שטיינמן זצ"ל, שהיה גאון גדול גם בחינוך הילדים והנוער, ושאלתי אותו מה עושים עם ילד שמתחצף? הרב הרים את מבטו ואמר בצורה נחרצת: **"ילד שמתחצף זה מעיד על בעיה שיש להורים"**. הוא אמר את התשובה הזו לכמה אנשים ששאלו זאת.

מי ששומע את התשובה מרים גבה: "לא מספיק שהוא מתחצף, אלא אנחנו גם אשמים?!" ואני יסביר את דברי הרב: הרי הילד יודע בדיוק כי מי שמתחצף ומתנהג לא יפה מקבל יחס שלילי ולא נעים. כבר לפני שהוא התחיל להתחצף, הוא לקח בחשבון את מה שהוא גורם לעצמו. הוא יודע שהוא לא יקבל חיוך, חיבוק או פרס.

אז למה הוא עושה זאת? - התשובה היא חד משמעית: אם הילד הגיע למצב של חוצפה, זה רק בגלל שהוא - **זועק לעזרה! זעקה שמשוהו עמוק בפנים לא טוב לו**. "אני יזעזע אתכם, אני אתחיל לענות לכם, עד שתבינו שמשוהו רע לי, ואני צריך עזרה!".

הטעות של רובנו, זה שאנו מיד מנסים להשתיק את 'הפעמון' שהוא מנסה לעורר, ואנו נוזפים בו על התנהגות לא נאותה ומענישים אותו. והאם זה עוזר? זו השתקת

אבא - התגעגעתי!

"בתי היקרה, אני עושה את המקסימום כדי שתהיה לך חתונה מכובדת ושמחה, אך אני חייב להודיע לך, כי אין ביכולתי לממן לך כסא כלה כנהוג". הכלה הודתה לאביה על כל המאמץ והתחננה לפניו שינסה לעשות השתדלות נוספת, שהרי כל חברותיה שהתחתנו, זכו לשבת על כסא כלה לפני החופה, שיש בזה מעמד רוחני מרגש, וכבוד גדול לכלה. "מצטער בתי, עשיתי חשבון ואין לי את האפשרות, מכאן ואילך פני לאבא בשמיים, האבא האמיתי של כולנו, אשר הוא כל יכול וממתין לתפילותנו, ופרסי תחינתך לפניו".

הדברים נכנסו לליבה של הכלה, ובאותה שבת, שבת שלפני החתונה, החליטה הכלה - "השבת הזו, אשפוך את כל ליבי באמירת ספר התהילים של דוד המלך, מילה במילה לפני אב הרחמים, שיזכה אותי בחתונה נאה ושמחה, ובעיקר, שישמח אותי בכסא כלה, שלא אהיה פחותה מחברותיי". מכניסת השבת, נצמדה הכלה אל ספר התהילים והתחננה בדמעות שליש מה' יתברך שישמחה כראוי.

יום החתונה, כ' סיון התשע"ח, הגיע, כשהשמחה אמורה להתקיים באולמי 'פאר-האנד' בבית שמש. בקומה הראשונה, תתקיים ב"ה החתונה של בת האברך, ובקומה השניה (העליונה), אמורה להתקיים באותו ערב חתונה של יהודי אמיד וחשוב, תושב חו"ל המחתן אף הוא את בתו כאן בארץ.

חשוב מאד לדעת, תאריך כ' סיון הוא תאריך שנוי במחלוקת האם לערוך בו חתונה או לא. ישנם כמה פוסקים (מג"א תקפ') שכתבו שהוא יום תענית, מחמת ריבוי הצרות שהיו בו לעם ישראל. וגם במקרה שלנו - היהודי האמיד שחיתן באותו אולם, היה מאלו המקפידים שלא לחתן ביום זה, ולכן הודיע בהזמנה כי החופה תיערך באותו ערב, אחר זמן רבנו תם...

-המשך בעמוד 4-

בתחילת חודש זה לשוח איתך, להודות לך, ולהתחבר אליך. חודש שלם של אהבה מיוחדת, קודם של רחמים ואח"כ של סליחות. ללכת ברחוב ולדבר עם אבא בשמיים: להודות לו על השנה האחרונה, לבקש את קרבתו ואת עזרתו בהרבה דברים, כי רק הוא יכול לתת לנו חיים. ואז לעשות תשובה ולבקש על השנה הבאה. לדבר איתו בהמתנה לאוטובוס, לפני השינה או שמכינים איזו ארוחה.

אין נחת יותר גדול לבורא עולם מלשוחח איתו ולהרגיש אותו, מאשר הבן שרק מביא מסמכים של סליחה והתחלה חדשה. להעמיק את הקשר עם אבא בשמיים!

את המעשה המדהים הבא סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: "את המעשה הבא שמעתי מכלי ראשון, בעל המעשה בעצמו: 'לפני שמונה שנים (שנת התשע"ח), אברך יקר וחשוב מהעיר 'בית שמש' זכה ב"ה להכניס את בתו לברית האירוסין. אלא, שעם כל השמחה שבדבר, מצבו הכלכלי של האברך היה דחוק עד למאד, ובקושי שהוא הצליח לאסוף פרוטה לפרוטה לצורך החתונה הקרבה ובאה. לאחר שהצליח לסדר כמעט את כל ענייני החתונה, פנה האברך לבתו ואמר לה:

רבותיי היקרים, שנה שלימה, שנת התשפ"ו יצאנו לעסקים: עשינו מצוות, יותר או פחות, לצערנו, היצר הפיל אותנו בעבירות, קטנות או גדולות. והנה מודיעים לנו בבית הכנסת בשבת הקרובה: "שבת מברכין אלול. רבותיי, אני לדודי ודודי לי. אבא של כל אחד ואחת מאיתנו, ראה את מאמצינו השנה, והוא בא לביקור חודש שלם, כי הוא התגעגע אלינו, הוא מגיע עם המון רחמים וסליחה, וכולם מוזמנים לגשת אליו לסגור חובות ולקבל כלים וחיים לשנה החדשה. שעות קבלת קהל: בכל רגע בימי אלול. משרד הקבלה: בכל מקום שרק תדבר ותפנה אליו, גם על הכרית במיטה".

רבים נגישים לחודש הזה בזעקה ובלחץ: "סליחה, סליחה, תמחק לנו את החובות - חטאנו לפניך...", ורק מגישים את החובות ומתחננים לדף חדש. אך הם מפספסים את הקשר העמוק והאמיתי שבורא עולם רוצה: "אבא, אני אוהב אותך, כמה כיף שאתה קרוב אליי החודש הזה יותר מכל השנה. כשלא הרגשתי מספיק את קרבתך כל השנה קצת נפלתי, אך עיקר העיקרים זה להרגיש אותך ולהיות לידך!".

תפילה! מתוך אהבה לה'! לא מתוך פחד ולא מתוך אינטרס רק למחוק עבירות כדי לקבל שנה טובה. אבא בשמיים יכול למחוק לנו את כל העבירות ברגע קל, אבל הוא מחפש את העומק בקשר שלנו: הוא רוצה שלא נשכח למה אנחנו פה בעולם הזה! כי כל המצוות שהוא נותן לנו כל יום, והבקשה לא לעבור עבירות - זה בשביל ש'וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים'.

וכעת שעושים תשובה בחודש אלול, אין זה תשובה רדודה ויבשה: "סליחה שעשיתי...", אלא סליחה ששכחתי אותך, כי ביקשת ממני לזכור אותך. אז הנה כעת, באתי

רבותי, תפילה לה' היא לא רק שחר לנו, היא לא רק כרטיס משיכה של 'מזומנים' ובקשות' מהשמיים, התפילה היא חיבור לבורא עולם. הקב"ה יצר לנו חסרים בחיים, הוא עשה שנרצה כל כך דברים שאין לנו בחיים, רק כדי שנבין שרק הוא יכול לתת לנו זאת, ואז נפנה אליו. הפניה היא המטרה, והגשמת החסרים היא רק 'התרגיל' למשך אותנו אליו.

כעת, עם תחילת חודש אלול, יותר מכל סגולה טובה לשנה חדשה, יותר מכל חשבון נפש כדי למחוק עוונות - יש פה קשר בין אב לבנו, שאוהב אותנו ורוצה בטובתנו, ומבקש שהבן יהיה מחובר לאביו שבשמיים.

הזהר הקדוש קורא לתרי"ג מצוות - תרי"ג עצות לחיבור לבורא עולם. כשאני עומד בחודש אלול בסליחות ומבקש סליחה על עבירות שעשיתי או מצוות שהחסרתי, אני צריך להבין שאני מתחרט על כך שלא ייצרתי את אותה הזדמנות לקשר עם בורא עולם. במקום להתגבר על עבירה ולהתחבר אליך, עזבתי אותך והתחברתי לעבירה שניתקה אותי ממך. ולכן, יותר מכל, חשוב לה' יתברך הקשר, האהבה והרצון אליו: "רבונו של עולם תן לי לאהוב אותך, תן לי לשמח אותך. תודה על כל מה שאתה מטיב לי בחסד: תודה על הבית, העבודה והילדים. אתה כזה טוב ואוהב אותי, ולכן אני מתחנן שתמשיך להאיר עליי בריאות, שמחה, נפש בריאה ופרנסה, כדי שאוכל להמשיך לחיות איתך! **שלא נהפוך את חודש אלול לפחד ולכרטיס 'משיכה' של בקשות! אבא רוצה שהבנים והבנות יאהבו אותנו, יתחברו אליו ויסמכו עליו!**

אלא שאז, התבררה הטעות משמיים... המובילים של כסא הכלה הנדיר והמיוחד "לא הבינו היטב" את הוראות מפיק האירועים והכניסו את כסא הכלה המפואר אל האולם בקומה הראשונה, של בת האברך וסידרו אותו שם במקום.

מפיק האירועים קרא מהר לכמה עוזרים שיבואו לקחת את כסא הכלה מהקומה הראשונה, אלא שכאשר הוא נכנס פנימה, הוא ראה כי הכלה, בת האברך, כבר יושבת על הכסא בהתרגשות ובוכה משמחה, ומול

מראה כזה הוא לא יכל להרוס את החגיגה. הוא הזמין מיד בצורה בהולה כסא כלה מושקע נוסף מאותה חברה, שסיפקה לו זאת מהרגע לרגע בתוספת תשלום הגונה, והכל בא על מקומו בשלום.

חברותיה של הכלה בת האברך נדהמו לראות כסא כלה כה מיוחד ונדיר, וניסו לשאול אותה מהיכן ניתן להשיג כסא כזה, והיא אמרה להם: **"מאבא בשמיים שמתחברים אליו!"**

בעוד שהאברך לא חשש לתאריך זה, ואדרבה, ביקש לעשות את החופה קודם השקיעה. כשעתיים הפרש בין שתי החופות.

והנה, הכלה, בתו של האברך הגיע מוקדם אל האולם בהתרגשות ובתחינה, היא נכנסת פנימה, ונדהמת לראות... כסא כלה מפואר ונדיר ביפוי, בשילוב של מאות פרחים ובלונים שציפו אותו מכל עבר. מתח עצום התפוגג מליבה והיא פרצה בבכי של הודיה לבורא עולם והתיישבה בכסא כלה באושר רב. לאחר כמה דקות, הגיע אביה האברך וראה אותה יושבת בכסא מפואר ביותר. בתו הכלה הודתה לו מקרב ליבה, אך הוא אמר בהפתעה כי הוא לא הזמין כסא כלה, ואינו יודע מהיכן הגיעה הישועה. הכלה הבינה שיש פה ישועת ה' גדולה, והחלה בתפילות החמות בעודה על הכסא כלה, טרם החופה.

לבינתיים, הגיע בנו של העשיר מחו"ל אל האולם העליון, על מנת לבדוק שהכל מוכן ונמצא כשורה. הבן מגיע למקום והוא רואה כי הכל נמצא במקום, חוץ מ... כסא הכלה המיוחד שהוזמן לבתו. כששומע זאת האב, הוא מתקשר מיד בזעם אל מפיק האירועים ששכר במיוחד לסדר את כל ענייני החתונה, ואף שילם לו סכום גדול מאד, והחל להתלונן כיצד יתכן שבעוד כמה שעות תחל החופה, והכסא כלה לא הגיע.

מפיק האירועים שמע את דבריו והשיב: "אינני יודע על מה אתה מדבר, אני בעצמי הראתי למובילים להיכן להכניס את כסא הכלה המושקע שהכנתי במיוחד לבתך..."

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: תמר בת אורטל, ציונה בת שרה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. **זיווג הגון:** הודיה בת מירב, דוד בן סיגל שפרה, מיכל מרים בת לימור.

העלון להצלחת התורם בעילוי שם

לרפואת שרה תהילה הדסה בת כוכבה

לע"נ הרב עמוס גואטה בן פורטונה זצ"ל

דיון משפחתי

אדם אחד רצה לשמח את חברו ולגרום לו להגדיל את כמות הלקוחות בחנותו, ולכן עשה לו פרסום גדול על חשבוננו. אך הגיעו קונים רבים, אך גם מס הכנסה. האם חייב על כך? והערב נא

תרומה לעלון לזיכוי הרבים

בנק פאני (52) סניף 188. חשבון 58-58-74
לכתוב עבור עלון טוב לחסות בה". יקבל החזר מס

החידה! כמה סוגי דמעות יצר ה' ומה ההבדל ביניהן?

שמואל ואלו לאה הם מואבלי "מולד ואלו שטטם
הם מואבלי "מולד ואלו לאה הם מואבלי "מולד ואלו שטטם

מזל טוב!

לרב זוהר אשוואל ולרב יחיעם נגר לרגל היכנס ילדיהם
בברית הנישואין. שיזכו לבנות בית נאמן בישראל!

daniel777achiel@gmail.com

משה בריל 9 ת"א • 052-7137136 • לקבלת העלון במייל 10

סליחה • דפוס ספיר פרשת ראה תלפ

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לכוונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת ראיה - רחם - וירחמו עליה

"איש לרעהו ומתנות לאביונים" (אסתר ט', כ"ב)

כך נהגו גדולי ישראל הלכה למעשה. כאשר הרבנית אדלשטיין ע"ה אושפזה בבית הרפואה, הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל סירב לישון על מיטתו הרגילה.

אחד מנכדיו שהגיע בבוקר מצא אותו ישן על מזרן שהיה על הרצפה. כששאלו לפרש הדבר, השיב:

"אם סבתא ישנה בבית הרפואה בתנאים שאינה רגילה להם, כיצד אני יכול לישון בנוחות במיטתי מבלי להרגיש מעט ממה שהיא עוברת?"

סיפור נוסף מסופר על מרן החזון אי"ש זצ"ל. לעת זקנותו היה יוצא להליכה לצורך בריאותו. פעם הבחין שמשו שהרב מאט את קצב הליכתו ללא סיבה נראית לעין. כששאלו מה קרה, השיב: "לפנינו הולך אדם הנשען על קביים. אני רוצה לגרום לו צער כאשר יראה אותנו הולכים במהירות והוא מתקשה ללכת".

לקראת ימי הדין, כאשר כל אחד מבקש רחמים על עצמו ועל בני ביתו, מלמדים אותנו חז"ל את הדרך הבטוחה לזכות ברחמי שמיים: לרחם על הזולת, לשים לב לכאבו, להשתתף בצערו ולעזור לו ככל האפשר. כי **כאשר אדם מרחם על הבריות - מן השמיים מרחמים עליו.**

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחס שליט"א
רב קהילת 'עין חמד'

זמן לכת

שבת	כ"ה	כ"ד	כ"ג
20:58	20:09	18:55	י"ג
20:55	20:12	19:12	י"ד
20:58	20:12	19:06	ט"ו
20:55	20:10	19:12	ט"ז

הצלחה בגור

יחזק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רוח אברהם וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת-
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש. כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב
דני בן שושנה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה ניט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שירי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
אברהם גורג' בן דליה אפרת
סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
שמואל אימן בן אסתר זרי
רחל מרים בת יהודית
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בן סופיה
דוד עומרי בן יהודית

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה ניזרי בת סטה-
מרדכי ניזרי בן פרחה-
סימני בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירה שילת בת אורלי
לביא ישראל בת תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
אביתר חיים בן אוריין
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן נזימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סביריה
רפאל אבידן בן תקווה
בנימין בן ברכה
נעימה בת שרה
נעם אלימלך בן אושרית-
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה-
ימני
יפה בת פדילה דליה

פרשת ראה נקראת תמיד בסמיכות לראש חודש אלול. רבינו חיים בן עטר, בעל ה"אור החיים" הקדוש, רמז לכך באומרו: "רא"ה - ראשי תיבות: ראה, אלול הגיע".

חודש אלול הוא חודש הרחמים והסליחות, חודש של הכנה ליום הדין. חז"ל מצאו רמז לשם של החודש בפסוק: **"איש לרעהו ומתנות לאביונים"** (אסתר ט', כ"ב).

"מתנות לאביונים" - מובן. אדם המבקש לזכות בדין, ירבה בצדקה ובחסד. אך מהו המסר הטמון במילים "איש לרעהו"?

התשובה היא: לרחם על הזולת, להשתתף בצערו ולחוש את כאבו. שכן אמרו חז"ל: "כל המרחם על הבריות - מרחמים עליו מן השמיים" (שבת קנ"א ע"ב).

בספר 'מלאכת הקודש' על הפסוק **"וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּדַּע אֱלֹקִים"** (שמות ב', כ"ה) מובא בשם המדרש, שהקב"ה ראה כיצד בני ישראל במצרים עוזרים זה לזה. כאשר אחד היה מסיים את מכסת הלבנים שלו, היה ניגש לסייע לחברו. אמר הקב"ה: אלו מרחמים זה על זה, ולכן ראויים הם לרחמי שמיים.

הב"ח (או"ח סימן תר"ה) מביא בשם התשב"ץ: **"סימן זה יהיה מסור בידך: כל זמן שאתה מרחם על הבריות - יש לך מרחמים מן השמיים"**. ולא רק על בני אדם, אלא על כל הברואים, שנאמר: **"וירחמו על כל מעשיו"** (תהילים קמ"ה, ט').

בספר 'לקט יושר' מובא בשם ה'תרומת הדשן', שהקפיד לתת לבהמתו את כל צרכיה אפילו ביום הכיפורים, ואמר שצריך לרחם על בהמתו כדי שירחמו עליו מן השמיים.

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלוהיו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג' בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ יוסף דהן בן רחמה ז"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לעילוי נשמת תמר פורטונה בת מיסה ע"ה
לעילוי נשמת נחום בן כיריה ז"ל
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר נועה בת אסתר ולילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה- סליחות - חלק א'

מה העניין של אמירת סליחות? מהו הזמן הטוב ביותר לאמירת סליחות?

שאלה

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו פנחסי שליט"א מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה

חודש אלול הוא חודש התשובה. אנחנו מתקרבים לקראת סיום השנה. יש לערוך חשבון נפש ולמשמש ולפשפש במעשינו. צריך לראות במה אנחנו חסרים - ולתקן את מעשינו. גם במצוות שאנחנו מקיימים, יש לבחון כיצד אנחנו מקיימים אותן - והאם צריך לבצע בהן 'מקצה שיפורים'.

בורא עולם בראש-השנה יושב על כיסא דין וגוזר איזו שנה תבוא עלינו. כל התפילות וסדרי התשובה של חודש אלול באים כדי להקדים תרופה למכה. עד שלא נגזרה גזירה על האדם - הוא עדיין יכול לבטל בקלות את הגזירה על ידי עשיית תשובה. לאחר שנגזרה גזירה - קשה יותר לבטלה. לכן אנחנו מתחזקים באמונה, בתורה, בתפילה ובמתן צדקה בחודש אלול. מתוך כך אנחנו באים לפני הקב"ה לדין. יהי רצון שהקב"ה יגזור עלינו שנה טובה ומבורכת.

מנהג הספרדים לומר סליחות ותחנונים מראש חודש אלול ועד יום הכיפורים סליחות. סליחות אינן נאמרות בשבתות, ובראש השנה אין אומרים את סדר הסליחות הרגיל. **מקורות:** שו"ע או"ח תקפ"א, א'.

מנהג האשכנזים לומר סליחות מיום ראשון שלפני ראש-השנה בתנאי שיש לפחות ארבעה ימים של אמירת סליחות לפני ראש-השנה. אם אין ארבעה ימים ממוצאי שבת עד ר"ה, מתחילים לומר סליחות ממוצאי שבת לפני כן. מתחילת חודש אלול תוקעים בשופר לאחר התפילה מכיוון שהשופר מעורר לתשובה. כמו כן מוסיפים את המזמור: "לְדָוִד ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל" (תהילים כ"ז, א').

הזמן הטוב ביותר לומר סליחות הוא באשמורת הבוקר, סמוך לעלות השחר. עם זאת, ניתן לאומרן גם לאחר חצות הלילה, שהוא עת רצון.

אם הזמן דחוק ואי אפשר לומר את שניהם בשלמות, יש מן המקובלים שכתבו להקדים את תיקון חצות לסליחות.

אמירת סליחות צריכה להיות בכוונה, בנחת ובמתינות. יש לכוון במיוחד באמירת שלוש-עשרה מידות. אנשים שרגילים לומר סליחות במהירות רבה ובחופזה אינם נוהגים כהוגן. עלינו להתפלל בנחת ובכוונה.

זְהִירוֹת מִפְּגִיעָה בַּזֹּלַת

המקובל הצדיק הרב בניהו שמואלי סיפר שבבני ברק היה תלמיד כיתה ו' בשם יוסף נימני. תלמידי כיתה ח' הציקו לתלמידי כיתתו, והוא, שראה את העוולה כיצד ילדים גדולים פוגעים בילדים קטנים מהם, קם ועשה מעשה. הוא נכנס לכיתה ח' והחזיר לכל התלמידים שם מנה אחת אפיים. התלמידים סיפרו על כך למחנך שלהם, שהיה תלמיד חכם עצום, אך כמובן לא סיפרו מדוע עשה זאת. המורה בא אל יוסף נימני ואמר לו לעיני כל התלמידים: "אתה לא תעשה מה שאתה רוצה כאן", וכך בייש אותו ברבים. יוסף נימני חשב בתחילה לנקום במורה. הוא עלה על הגג, לקח דלי עם מי שופכן וחיכה לרגע שהמורה יעבור, כדי לשפוך עליו את הדלי ולהחזיר לו על הבושה. בעודו ממתין, חשב בליבו: "איך אעשה כך לתלמיד חכם? לרב גדול?" הוא התגבר על יצרו וירד מן העניין לגמרי. עברו שנים. יום אחד קיבל יוסף נימני שיחת טלפון מאישה שחיפשה אותו בדחיפות.

היא הזדהתה כבתו של אותו רב ושאלה אם הוא זוכר את המקרה שבו אביה גער בו לעיני כל. "כן, אני זוכר", השיב, מבלי להבין מה רצונה. האישה סיפרה שאביה נפטר לפני שלושה חודשים, ובליילה הקודם הופיע בחלומה ואמר שלא נותנים לו להיכנס לגן עדן עד שלא יבקש מחילה מיוסף נימני, שאותו ביזה ברבים. הוא ביקש ממנה בכל לשון של בקשה למצוא אותו ולבקש שימחל לו. יוסף נימני התרגש מאוד ואמר מיד: "מחול לו, מחול לו, מחול לו". למחרת התקשרה אליו בתו של הרב וסיפרה: "הלילה אבא בא אליי שוב בחלום ואמר לי שברוך השם הכניסו אותו לגן עדן בזכות המחילה שלך". המקובל הרב בניהו שמואלי סיים ואמר: "שתבינו, מדובר בתלמיד חכם עצום, רב גדול וירא שמיים. ובכל זאת, פעם אחת פגע בתלמיד כיתה ו' לעיני כל, ועל אותו עוון לא הניחו לו להיכנס למקומו בגן עדן עד שביקש מחילה". מכאן עלינו ללמוד עד כמה צריך להיזהר בכבוד הזולת, שכן בשמיים אין מחילה על פגיעה באדם עד שירצה את חבירו.

רְפוּאָה טְבֵעִית- מַעֲרַכַּת הָעֲצָבִים וְאִיכוֹת הַשִּׁינָה - חֵלֶק ב'

איך נוכל לעזור לגוף לשפר את איכות השינה? להפחית חשיפה למסכים לפחות שעה לפני השינה / לשמור על חדר חשוך ושקט / לשתות תה צמחים מרגיע לפני השינה - כמו קמומיל, מליסה או לואיזה / לבצע נשימות עמוקות שמרגיעות את מערכת העצבים / להימנע מארוחות כבדות וקפאין בשעות הערב / לשמור על שעות שינה קבועות ככל האפשר

גם בכפות הרגליים קיימות נקודות השתקפות הקשורות למערכת העצבים ולבלוטת האצטרובל. ✨ טיפול רפלקסולוגי מסייע להרגיע את מערכת העצבים, להפחית מתחים ולסייע לגוף להיכנס למצב של מנוחה עמוקה. פעמים רבות לאחר סדרת טיפולים איכות השינה משתפרת באופן משמעותי. השינה היא מתנה שהגוף נותן לעצמו. כשהגוף רגוע- השינה מגיעה באופן טבעי. (גב' אליס אוליאל, נטרופתית ורפלקסולוגית)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות מגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

קו לעניית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חיים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 תל אביב. 83375. משרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- האדמו"ר הרב חי יצחק טברסקי זצ"ל

האדמו"ר הרב חי יצחק טברסקי זצ"ל- נולד ב-ד' אלול ה'תרצ"א (1931) בירושלים. אב סבו, האדמו"ר רבי מנחם נחום טברסקי ('רבי נחומטש') היה סנדקו. נקרא על שם זקנו ר' יצחק מסקווירה. בילדותו, לאחר חג הפסח ה'תש"ד (1944), חלה סבו האדמו"ר רבי דוד הוסיף לו את השם 'חי'. למד בתלמוד תורה ובישיבת עץ חיים, שם התקרב לרב איסר זלמן מלצר, שאותו החשיב לרבו. היה חלק מ'חבורה' בראשות רבי יוחנן פרלוב מסטולין, שכללה בחורים ירושלמים מיישיבת עץ חיים, וגם אליו נסע מפעם לפעם לחיפה. למד בישיבת בעלז. הושפע מהאדמו"ר רבי שלמה גולדמן מזוהילה. אדמו"רי גור התגוררו בשכנתו ברחוב 'שפת אמת' בירושלים, והוא התקרב אל ה'אמרי אמת' וה'בית ישראל'. היה ידיד של ה'לב שמחה' וה'פני מנחם'.

ב-כ' אדר א' ה'תשי"ד (1954) נישא במנהטן שבניו יורק. לאחר נישואיו חותנו, האדמו"ר רבי יעקב יוסף טברסקי מסקווירה הפך לרבו. רבינו גר לצידו בשדרת בדפורד בויליאמסבורג ולמד איתו בחברותא כשעתיים בכל יום. בשנת ה'תשי"ז (1957) חותנו עבר לגור בשיכון סקווירה שייסד ורבינו עבר איתו. שם מונה לראש מוסדות סקווירה. שימש גם כבעל התפילה בימים נוראים. ב-כ' כסליו ה'תשמ"ב (1981) אביו נפטר ורבינו מונה לאדמו"ר בארה"ב, לצד אחיו הגדול, הרב ישראל מרדכי, שמונה לאדמו"ר בישראל. האדמו"ר ממכונבקה, זקן אדמו"רי בית צ'רנוביל, פרסם מכתב שבו מינה את שניהם וביקש שלא יסרבו למינוי. רבינו עבר לבוור פארק והתחיל לכהן כאדמו"ר. לאחר פטירת אחיו הנהיג את החסידות בשותפות עם בנו-אחיינו, רבי דוד, האדמו"ר בישראל. החסידות בראשותו מונה ת"ת בבור פארק, במונסי ובלייקווד, ישיבה קטנה וגדולה בבור פארק, בית ספר לבנות וכוללי אברכים. עננות מופלא. כיבוד ההורים שלו היה מופלא. נפטר ב-כ"ט אב ה'תשפ"ג (2023) בגיל 91 שנים. ציונו במונסי, ניו-יורק.

סבא (מצד האב): האדמו"ר ר' דוד. **אביו:** האדמו"ר רבי יוחנן מראחמסטריווקא. **אמו:** מרת אסתר רבקה (לבית וילהלם). **אשתו:** מרת מרים בת רבי יעקב יוסף טברסקי, האדמו"ר מסקווירה (נישא ב-כ' אדר א' תשי"ד-1954). בניו: רבי מרדכי (חתן דודו רבי זאב טברסקי; ב"ט בסיון ה'תשנ"ב התמוטט ונפטר בפתאומיות), רבי יעקב יוסף (מחשובי חסידי ראחמסטריווקא בספרינג ואל), רבי דוד משה (ממלא מקומו בהנהגת החסידות בבור פארק), רבי ישכר דב (האדמו"ר מראחמסטריווקא לייקווד), רבי אברהם יהושע העשיל (האדמו"ר מראחמסטריווקא במונסי), רבי ישעיהו משולם זושא (כיהן כאדמו"ר מראחמסטריווקא בלידן וכיום מכהן בויליאמסבורג-ברוקלין), רבי יעקב יוסף (האדמו"ר מראחמסטריווקא בלידן), רבי מנחם נחום (האדמו"ר מראחמסטריווקא בשכונת אוק-אנדר-וין בלייקווד). **בנותיו:** מרת ציפורה (נישאה לר' צבי אלימלך הלברשטאם, האדמו"ר מבארנב במונסי), מרת פייגא שפרה (נישאה לרבי מנחם מנדל הגר, האדמו"ר מוויז'ניץ קיימישא), מרת חוה (נישאה לר' מרדכי טברסקי), מרת חנה סימא (נישאה לר' מנחם נחום טברסקי), חתנו ר' מרדכי אהרן טברסקי (ראש ישיבת מאור עיניים של חסידות ראחמיסטריווקא ירושלים). **מרבותיו:** הגאונים הרב איסר זלמן מלצר, האדמו"ר ר' שלמה גולדמן מזוהילה, האדמו"ר ר' אהרן רוקח מבעלז, האדמו"ר רבי יעקב יוסף טברסקי מסקווירה. **מספריו:** **יאמרות טהורות**- עשרה כרכים על התורה ועל המועדים.

הרה"ח ר' יעקב יוסף קאסטן שליט"א, מחשובי חסידי ראחמיסטריווקא, סיפר ששמע מאדם אחד: לפני כמה שנים נסעתי לאנטוורפן להסתופף בצל כ"ק מרן אדמו"ר מפשווארסק. לפני שנסעתי הלכתי להיפרד מרבינו. כשאמרת לרבי שאני עומד לנסוע אל האדמו"ר מפשווארסק, אמר לי הרבי שהוא זוכר אותו עוד מלפני שנים רבות, בעת שהגיע עם אביו הרה"ק רבי יעקב לייזר מפשווארסק זי"ע להסתופף בצל חותנו (של האדמו"ר מראחמיסטריווקא) הרה"ק מסקווירא זי"ע. שאלתי את הרבי אם הוא רוצה שאשלח דרישת שלום ממנו לאדמו"ר מפשווארסק. הרבי חשב לרגע ואמר לי: "אני לא יודע אם הוא יזכור אותי - תגיד לו: 'ברכות מחתנו של הרבי מסקווירא'".

רבינו נהג ללבוש גרביים שחורות בימות החול, וגם בשבתות וימים טובים, חוץ מר"ה ויוה"כ, שאז לבש גרביים לבנות. פעם אחת נכנס הרבי לביהמ"ד למחרת יוה"כ בבוקר כשהוא לובש גרביים לבנות. הדבר היה לפלא גדול אצל חסידיו, שהרי כאמור מעולם לא לבש גרביים לבנות ביום רגיל.

לאחר התפילה שאל אחד מבניו של הרבי את אביו על כך. אביו השיב לו בפשטות שאתמול בערב לא הכין לעצמו את הגרביים השחורות ללבוש בבוקר. כעת בבוקר, כשרצה ללבוש אותן כדי ללכת להתפלל, הבחין שהגרביים מונחות בחדר שבו ישנה הרבנית, וחשש שמא יעיר אותה משנתה על ידי כך שייקח את הגרביים, ולכן לבש את הגרביים הלבנות שלבש אתמול ביוה"כ.

הרב שיינברגר סיפר על רבינו. פעם אחת לפני ראש השנה הבינו הממונים שהבית המדרש לא יוכל להכיל את הציבור הגדול אשר מגיע להסתופף בצל קודשו של רבינו. כיוון שבית המדרש היה קטן והציבור הלך וגדל, גמרו בדעתם שאין ברירה אחרת אלא לשכור מקום מרווח לצורך תפילות החג. הם הבינו שהרבי לא יסכים לכך, אבל מכל מקום לא הייתה להם ברירה אחרת, ועל כן החליטו להיכנס אל הרבי ולהסביר לו את כל העניין, מדוע צריכים לשכור מקום גדול יותר. הממונים נכנסו אל הרבי ואמרו לו: "מה אפשר לעשות? קהל גדול מגיע להתפלל כאן בר"ה, והמקום צר מהכיל את הקהל הגדול, על כן אנחנו מבקשים רשות לשכור מקום מרווח לצורך התפילות". **הרבי הסכים תיכף ומיד לבקשתם.**

הדבר היה בעיניהם לפלא גדול, כי היה זה ממש שלא כדרכו. על כן הרהרו בדעתם שמא לא הבין הרבי באופן מדויק את רצונם, ולכן נכנסו למחרת שוב אל הרבי ושאלו בשנית: "האם הרבי אכן מסכים שנשכור מקום אחר לצורך התפילות?". הרבי ענה: "**למה לא? אם אנשים באים ואין די מקום בבית המדרש, שישכרו עבורם מקום אחר. אבל בקשה אחת אני מבקש מכם, לדאוג שכאן בבית המדרש יישאר בעל תוקע.**"

לעשות הכול לרפואתו. כן, אני מוכן!". ניתן היה להבחין בדמעות בעיניו שהצטרפו לדמעותיו של ר' פנחס...

"אם כן", ר' פנחס השיב, "גש נא לשכנך והתפייס עמו. תוותר לו, הוא יוותר לך, לא משנה הסדר, העיקר שתתפייסו זה עם זה והמריבה תיעצר".

"אני יודע ומבין שזה דורש מאמץ עד כדי מסירות נפש, אבל הרי אתה בעצמך אמרת לי שאתה מוכן למאמץ כזה לרפואת ר' בועז בן לאה. אז תעשה את זה בכל הכוח והעוצמה ותכוון לרפואתו!", ר' פנחס עודד את השכן לבצע מיד את המשימה הלא פשוטה שהוטלה עליו.

השכן התקשה בביצוע המטלה הכבדה ור' פנחס החליט לעשות מעשה. הוא התקשר גם לשכן השני, וסיפר לו על ידידו שחולה במחלה.

פנחס ביקש בסיום השיחה אם הוא יוכל להתפייס עם שכנו. כדי לדרבן אותו להסכים אמר: "וכבר דיברתי עם שכנך, והוא מוכן למאמץ הזה. בוא נעשה את זה יחד, לרפואתו ולהצלתו של ר' בועז היקר!".

הלא יאומן קרה. חצי שעה אחר כך, כבר עמדו השניים ולחצו ידיים בביתו של ר' פנחס. חומות הניכור והשנאה קרסו לנוכח הדמעות, המאמץ המשותף לרפואתו של ר' בועז איחד את השכנים היריבים והפך אותם לידידים כפי שהיו בימים טובים יותר.

ר' פנחס עמד שם מתרגש כולו מגודל המעמד שבו שני השכנים שבו להיות ידידים. הוא שב והזכיר את שמו של ר' בועז כל העת לישועה ולרחמים מאת בורא עולם.

חודש חלף. ר' בועז שוב נבדק בבדיקה שגרתית כדי לבדוק האם המחלה נעצרה או שחלילה היא ממשיכה להתפשט בגוף.

התוצאות הדהימו את הרופאים. המחלה נסוגה כמעט כליל, בקושי נמצא לה זכר. עד מהרה ר' בועז החלים לחלוטין. כיום הוא שוב בינינו, חי, בריא ומאושר, שמח ומודה לשני היריבים שהשלימו כדי להחזירו לחיים טובים וארוכים!

הרה"ג אשר קובלסקי סיפר כי את הסיפור שמע מכלי ראשון. אין ספק כי הוא מוכיח עד כמה גדול כוח השלום להפוך עולמות, לחולל מהפכות עצומות, לפתוח שערי ברכה וישועה.

ככל שנשקיע יותר מאמץ בעשיית שלום, ככל שנרבה בשלום בין איש לרעהו, כך נזכה לפתוח שערי ברכה וישועה, ולזכות בחיי אושר ושלווה!

(מעובד מתוך 'פניני פרשת השבוע')

מדובר היה בבניין מגורים שקט ורגוע, שלווה שררה בו בדרך כלל. השכנים חיו בשלום ובשלווה, הילדים אהבו לעבור בין הבתים ולשחק זה עם זה, והשכנות הרגישו בנוח לפטפט בחדר המדרגות.

האידיליה המאושרת התנפצה עם הגעת הטרקטורים שהגיעו להרחיב את בית אחת המשפחות, ומאז – בוקה ומבולקה... **אש המחלוקת החלה להשתולל בבניין במלוא עוצה.**

שני שכנים שעד אתמול היו ידידים טובים, הפכו לאויבים מרים בלב ובנפש. הילדים הסתכסכו, השכנות לא דיברו. שיפצו את אחד הבתים והוסיפו לו חדר קטן. בפועל הבניין כולו שקע אל תוך השנאה והקיטוב.

בבניין אחר, לא הרחק משם, גר יהודי בשם ר' בועז ג', שהיה אהוב וחביב על כל מכריו, ובעיקר ידיד בלב ובנפש של יהודי בשם ר' פנחס. בעודו בשיא פריחתו, כשהיה מטופל במשפחה בת שש נפשות, ר' בועז חלה ל"ע במחלה הארוה. וכל יום שחלף חולל שמות בגופו.

ניכר היה כי המחלה הלכה והעמיקה, הטיפולים לא הועילו. ר' פנחס ראה כיצד ידידו הטוב הולך וקמל מול עיניו, כשהרופאים לא נותנים שום תקווה למצבו.

ר' פנחס החליט לעשות מעשה. הוא התקשר לאחד השכנים, וביקש ממנו טובה אישית: "ראה נא, הלא תדע כי ידידי הטוב ר' בועז חולה במחלה הקשה, אני רואה את מחלתו ואת סאת ייסוריו".

"צריך לדעת שלא מדובר רק בצערו. המשפחה הצעירה שלו לא מתמודדת. בני ביתו יודעים שעוד מעט, חלילה, הם עלולים לאבד את עטרת ראשה, וליבי נקרע מכאב", אמר ר' פנחס ופרץ בבכי מר.

השכן התרגש מאוד מדברי ר' פנחס. הוא ענה ברגש: "נו, בוודאי שאני אשמח להתפלל עליו! אני גם מכיר אותו ואני מצטער לראות אותו במצב זה. תן לי את שמו ושם אמו ובעז"ה אתפלל עליו מדי יום!".

"זה רעיון טוב", ר' פנחס הסכים, "אבל את זה יכולת לעשות גם בלעדיי. אני מבקש ממך משהו אחר בשבילו, משהו אחר. אבל זה כרוך במסירות נפש של ממש. האם תסכים למסור נפש להצלת נפש מישראל?".

השכן נחרד מטון הדברים. "במה מדובר?", שאל בחשש, "על איזו מסירות נפש שאני אעשה תשפיע על הצלת החולה האומלל?".

פנחס השיב: "אם אתה מוכן, אני אסביר". השכן הסתקן מאוד ואמר בקול: "תדע לך שאני מוכן למסור את נפשי,

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל יצחק בן פנינה ז"ל חי דוד בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ז"ל ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעמי ז"ל מישא אסתר בת זרה ז"ל מסעוד בן יקוט ז"ל רחמה בת מסעודה ז"ל סעידה בת תופחה ז"ל אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל נועה בת עיישה ז"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל עזרא בן כאתון ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל קסאנש בת דגיסט ז"ל סוליקה בת עיישה ז"ל שרה בת נרקיס ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעמי ז"ל יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ז"ל חיים חמוטל בן רינה ז"ל ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל נעמה בת שרה ז"ל דניאל בן מיה ז"ל	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל יצחק יצחק בן רחל ז"ל אברהם בן יונה ז"ל סעידה בת תופחה ז"ל מזל בת שמעון ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל רחל רפאת בת השמת ז"ל מרים בת שרה ז"ל פייבית בת סעידה ז"ל נעמי בת כותן ז"ל משה בן רוזה ז"ל סעידה בת בסה ז"ל בתיה (מרדה) בת שמחה ז"ל יוסף יחזקאל בן אסתר ז"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ז"ל עמירם בן דבורה ז"ל ר' שאול בן סילביה ז"ל שני בת אסתר ז"ל מסודי בת חביבה ז"ל אסתר בת גולה גאולה ז"ל יוסף בר סעידה ז"ל שלום בן אסתר ז"ל אריה בן מרים ז"ל אלון בן סעידה ז"ל אילנה (מחרוזת) בת שרה ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל שרה בת פסיה ז"ל שרה גבריאלי בת נאוה ז"ל כל נשמות עם ישראל	לע"נ	תנצב"ה
--	---	---	---	-------------	---------------

איש לרעהו

לזכות
רבי
מרדכי
ורעייטו
שידלי שיהי
ולכל
משפחתם
הצלחה
רבה, פרנסה
בשפע ונחת
מכל הילדים

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כה מנחם אב תשפ"ו: הדלקת נרות: ירושלים: 6:55 תל-אביב: 7:11 חיפה: 7:03 מוצאי שבת: ירושלים: 8:09 תל-אביב: 8:12 חיפה: 8:12 ר"ת יום: 8:46

פרשת ראה

מדת הרחמים

להיות חומל ומרחם על הבריות !

נלמד מהפסוק: "ונתן לך רחמים ורחמך והרבך" (פרק יג-יח)

ואמרו חז"ל: שלשה סימנים יש באומה ישראלית, רחמנים, ביישנים וגומלי חסדים. רחמנים דכתיב: "ונתן לך רחמים ורחמך" (יבמות עט.). כיוצא בזה אמרו: כל המרחם על הבריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו. וכל מי שאינו מרחם על הבריות בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו (ביצה לב). עוד למדו חז"ל מהפסוק: "ונתן לך רחמים" ... כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים (שבת קנא.). והיינו מדה כנגד מדה, כמו שאמרו חז"ל: במדה שאדם מודד מודדים לו (סוטה ט.).

הרמח"ל (בספרו **מסילת ישרים** – יט) כתב: "זוה פשוט כי הקב"ה מודד מידה כנגד מידה ומי שמרחם ועושה חסד עם הבריות, גם הוא בדינו ירחמוהו, וימחלו לו עוונותיו בחסד. שהרי מחילה זו דין הוא, כיון שהיא מידה כנגד מידה.

ענין זה מרומז בפסוק "ה' צילך" כמו שהביא בספר **קדושת לוי** (בשלח) בשם **הבעש"ט**: ה' צילך – כמו שהצל עושה מה שהאדם עושה, כך כביכול, מנהיגים את האדם מלמעלה כמו שמתנהג למטה. לכן אם מתנהג במידת הרחמים גם מלמעלה מרחמים עליו, כדברי חז"ל (שבת קנא): "כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים", לכן צריך האדם להתנהג במידת רחמים, ויהיה שמח בחלקו, ואז גם מלמעלה יגיעו לו כך.

כתב החינוך (מצווה תלא): משורשי המצוה (של "ואהבת את הגר") כי ה' בחר בישראל להיות לו לעם קדוש ורצה לזכותם, ולכן הזהירם וציום על דרכי החנינה והחמלה... ויש לנו ללמוד מן המצוה היקרה הזאת, לרחם על אדם שהוא בעיר שאינה ארץ מולדתו ומקום משפחת אבותיו, ולא נעבור עליו הדרך בהימצאנו אותו יחידי ורחקו מעליו עוזריו, כמו שרואים שהתורה תזהירנו לרחם על כל מי שצריך עזר, ועם המידות הללו נזכה להיות מרחמים מהש"ת.

על הפסוק "ונתן לך רחמים – ורחמך", כתב **האור החיים הק'**: ש"כל זמן שהאדם הוא בגדר טבע אכזרי, כך יתנהג ה' עמו, שאין ה' מרחם אלא לרחמן. וממילא, רק אחרי "שנתן לך רחמים" ותהיה רחמן, אז "ורחמך" – מידה כנגד מידה, וכדברי חז"ל (שבת קנא). כל המרחם על הבריות מרחמין עליו.

והוסיף הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (בשיחות **מוסר** – מאמר ק) בביאור הענין, שלמען האמת אין זה עונש על מידת האכזריות, שהרי כאן אנוס הוא במידת האכזריות שנשתרשה בו, שמוכרח לקיים את מצות הריגת אנשי עיר הנידחת ונעשה אכזר, וא"כ למה יענש שלא ירחם ה' עליו.

אלא, מבאר רבי חיים, כך המציאות, שהקב"ה מתנהג עם האדם מדה כנגד מדה, וכשאין אדם רחמן אין מרחמין עליו, ולכן הבטחת הקב"ה להורגי עיר הנידחת שיתן להם רחמים כדי שאז יהיה ניתן לרחם עליהם מן השמים, מדה כנגד מדה.

"פרוס לרעב לחמך"...

בימי נעוריו ישב הגה"צ **רבי ישראל סלנטר** זצ"ל בעליית בית ולמד תורה. את מזונותיו היו שולחים לו מבית חותנו ע"י אחי אשתו שהיה נער צעיר והיה רגיל להביא לו כל בוקר עוגות וקפה.

פעם לחש רבי ישראל באוזני הנער, כי בבית המדרש יושבים עניים זקנים שקשה עליהם הלעיסה, ולכן יש למסור להם את העוגות ואילו הוא יכול להסתפק בפת רגילה. הוא התנה עם הנער שלא יגלה הדבר לבני ביתו ומאז היה נוהג כך מדי יום במשך שנים רבות.

תנה"מ

להחיות ולהשיב נפש...

סיפר יהודי שהיה אחד מהגבאים בבית הכנסת "זהרי חמה" בירושלים: "הדבר אירע לפני כחמישים שנה. אותה תקופה עבדתי בבית החולים "ביקור חולים". באחת הלילות סיימתי את עבודתי בשעת חצות הלילה. והנה בדרכי הביתה הנני רואה את הצדיק **רבי אריה לוי** זצ"ל משרך דרכו ברחוב בכבידות כשסל בידו...

"תמהתי בליבי, מה מעשיו של רבי אריה בחצות הלילה ברחוב זה? שיערתי לעצמי, לבטח הולך הוא לפקוד חולה אנוש. נעצרתי דקות ספורות כדי להתבונן להיכן מועדות פניו.

"נדהמתי לראות אותו פונה לאחת החצרות הסמוכות לביקור חולים. הן ידעתי כי בחצר עזובה וחשוכה זו ישנו אך צריך המט לנפול...

"למחרת היום אמרתי בליבי, אגש ואראה מי ישנו בחצר זו. מצאתי כי בצריך התגורר בגפו יהודי בודד, בעל תשובה, עני מרוד. עזובה נוראה שררה בצריך. התברר לי שרבי אריה נטל עמו בסל ירקות ופירות כדי להשיב נפשו של אותו מסכן, וכי רבי אריה פוקדו אחת לכמה ימים ומאכילו..."

צדיק יסוד עולם

מצוה להפריש מעשר [או חומש] מממונו לצדקה!

נלמד מהפסוק: "עשר תעשר את כל תבואת זרעך" (פרק יד-כד)

וידרשו חז"ל: "עשר תעשר" – "עשר בשביל שתתעשר" (תענית ט.) והביאו בעלי התוס' את דברי חז"ל בספרי לרבות מפסוק זה גם שאר רווחים שיש לעשר מהם.

נאמר בפסוק (מלאכי ג-י) "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר... ובחנוני נא בזאת". וכתב רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים – קמד): "גדול הפרשת מעשר, שאמר הקב"ה "בחנוני" מכל הדברים האחרים שאסור לנסותו שנאמר (דברים ו-טז) "לא תנסו את ה' אלוהיכם" אותו המעשר הוא מעשר עני – לתת לעניים מעשר מכל אשר ירווח אדם... הן מכל הדברים אשר בא לידי אדם ברווח: אם מצא גניבה או הביאו לו גניבה [היינו שנגנב ממנו והתיימש וקיבל חזרה נחשב שהרוויח מחדש], צריך לעשר ולהפריש... ואוי להם המעכבים מעשרותיהן, כי לסוף לא ישאר להם בידם כי אם המעשר, והיינו דכתיב (במדבר ה-י) "ואיש את קדשיו, לו יהיו".

ואמנם בספר ה"הפלאה" דן בשאלה, כשאדם הלוחץ מעות והלווה לא החזיר ונתיימש המלוה מהחוב ולאחר מכן החזיר לו הלווה את המעות, האם יצטרך המלוה לחזור ולהפריש מעשר כספים?

וכתב ההפלאה, דכיוון שנתיימש המלוה נחשב לו החזרת המעות כקרן וצריך לעשר. והוא כמעשר דגן שמפריש מכל מה שיוצא מהשדה. לפי"ז מבאר ה'הפלאה' את הפסוק הנאמר על אברהם אבינו: "ויתן לו מעשר מכל". מה פשר הדגשת הכתוב "מכל"?

וביאר ההפלאה שאברהם אבינו חזר ונתן שוב מעשר מכל הרכוש שהיה שייך לו. שהרי יצא למלחמה כנגד המלכים, ועל פי דרך הטבע רכושו היה אבוד, אלא שהקב"ה עשה לו נס והצילו, נמצא שנחשב כזוכה ברכושו מחדש ועל כן עישר שוב מכל רכושו. הוא שאמר הכתוב "ויתן לו מעשר מכל", היינו מכל הרכוש שכבר היה לו.

הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל הציע שאלה מעשית: האם רשאי לפרוע חובותיו בכסף מעשר, וכיון שפריעת בעל חוב "מצוה", מדוע יגרע משאר מצוות שיכול לעשות? ואמנם פשוט הדבר שאינו יכול. אך צ"ע מה ההבדל בין מצוה זו לשאר מצוות?

וחילק הרב שיינברג בין שאר המצוות שעצם עניין המצוה הוא חפצי שמים, לבין מצוה זו שעצם העניין הוא חיוב ממון בין אדם לחברו ואינו חפצי שמים, אלא שמצווה לעשות ענין ממוני זה.

אימתי יבזבז לעני יותר מחומש?

הגאון רבי אברהם אביש זצ"ל (ורבה של פרנקפורט) היה פזרן גדול לצדקה. שאלוהו תלמידיו: הרי אמרו "המבזבז אל יבזבז יותר מחומש"? והשיב: אין הלכה זו אמורה כשיש בו שמץ פיקוח נפש, שהרי פיקוח נפש דוחה אפילו שבת, אם כן בוודאי נדחה איסור בזבז יותר מחומש בשעה שרואים שלעני פלוני אין לחם לאכול.

והוסיף רבי אברהם להביא הוכחה לכך מהגמרא (קידושין ח): האומר לאשה התקדשי לי בכיכר זה והיא אומרת תנהו לעני, אינה מקודשת. מה הטעם? משום שיכולה לומר, כמו שאני מחויבת, כך גם אתה! ותמוה: איך היא יכולה לומר כן, אולי כבר בזבז הלה חומש מנכסיו, ופטור? אלא מכאן ראה שלתת לעני לאכול, גם אחרי בזבז חומש לצדקה, עדיין לא נפטר מחובתו.

עיטוט

"מעשר כספים" כיצד?

העיד הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל: לפני נישואי אמר לי החזון איש ב' דברים בענין מעשר כספים: א) תתנה מראש שהמעשר שתיתן מממונך הוא "בלי נדר". ב) תגיד שלא תחול הצדקה אלא רק כאשר תבוא לידי העני, שמא יאבד, וגם כדי להימנע מאיסור "בל תאחר".

ושאל רבי אברהם וולף זצ"ל את החזון איש: האם אפשר לתת ממעות מעשר עבור מזון ילדיו כשהם מעל גיל שש, שמגיל זה אינו חייב לזונם. והשיבו החזון איש: איני יודע, אבל יודע אני שאם אין נוטלים מכספי המעשר, חוסכים שלא יוציאו הוצאות לצורכי רפואת הילדים וכדו'.

מעשה איש

שמירת ממון חברו

לשמור ממון חברו המופקד אצלו, בשמירה מעולה!

נלמד מהפסוק: "יצרת הכסף בידך" (פרק יד-כה)

למדו מכאן חז"ל להלכה, המפקיד מעות אצל חברו, והנפקד צרן והפשילן לאחריו ואחר כך נגנבו, חייב הנפקד, דאמר קרא "יצרת הכסף בידך" – אף על פי שצוררין, יהיו בידך [שהיא שמירה מעולה יותר] (בבא מציעא מב.).

ופסק הרמב"ם (פ"ד משאלה ופיקדון ה"ו): "הפקיד אצל חברו כספים... צריכים שיהיו צרורים ומונחים ביד או קשורים כראוי על בטנו מכנגד פניו עד שיגיע לביתו... ואם לא קשרם בדרך הזאת, אפילו נאנסו חייב לשלם שהרי תחילתו בפשיעה".

ולכאורה דברי הרמב"ם נסתרים ממה שכתב הוא עצמו בפירוש המשניות בזה"ל: "כספים בעין, אין להם שמירה מעולה אלא הטמנה בקרקע... וכמו כן אם נתן הכספים במלבושו שעושים בו כעין כיס, או שקשר אותם בסדינו או על בטנו בכל אלה פשע, אלא אם יתפסם בידו שנאמר "יצרת הכסף בידך"... נתבאר מפירושו שצריך להחזיק בידו ממש ולא מועיל במה שקושרו בבגד מלפניו!!

ותירץ בשו"ת המביט (ח"א – שמב) את הסתירה בדברי הרמב"ם, שיש הבדל בין אם השומר הולך בדרך, שאז אינו חייב להחזיק הכסף בידו ודי אם יקשור לפניו (כפי שפסק הרמב"ם בהלכותיו), ובין אם שומר הכסף בביתו, שאז חייב להטמין בקרקע או להחזיק בידו ממש, וכפי שמבואר בגמרא שכספים אין להם שמירה אלא בקרקע, ועל אופן זה דיבר הרמב"ם בפירוש המשניות.

דבר ראשון – פיקדון של הזולת...

כאשר שהה החפץ חיים בעיר סנובסק, פרצה דליקה ברחוב שגר בו. נבהלים ונסערים התחילו האנשים לצרור חפציהם בעלי הערך. הודיעו לחפץ חיים על השריפה.

החפץ חיים לא מיהר לאסוף חפציו. הוא ירר ואימץ זכרונו עד שנזכר. הוא מקרב כיסא לאיצטבה, פושט ידו ונוטל שעון קטן ומכניסו לכיסו. רק לאחר מכן ביקש מבני הבית שישיעו לו לאסוף את חפציו חפצי הערך שלו ולצוררם.

הסביר החפץ חיים את פשר הנהגתו: בחר מהשיבה הפקיד אצלו את שעונו "והריני מחוייב בשמירתו וקודם כל להציל ממון הזולת"...

ח"ח – חייו ופועלו

אחריות-מופת להשבת הפיקדון...

פעם הפקידו אצל כ"ק האדמו"ר רבי מרדכי מנשכין זצ"ל (שהיה רב בעיר לעשנוב) כסף וחפצים שונים. ובאחד הלילות חדרו גנבים לביתו וגנבו את הפיקדון. הצטער האדמו"ר מאוד על הפיקדון שנגנב. ניחמה אותו אשתו: כך את "השבס" שלי (שהיה משובץ יהלומים) תמכור אותו ויהיה לך לשלם את הפיקדון.

בסיעתא דשמיא נפלה אימת ה' על הגנבים והחזירו את גניבת הפיקדון בהשלכתו מהחלון. אמר רבי מרדכי לאשתו: "בזכותך החזירו את הגניבה, יען כי מוכנה היית לתת את השבס שלך".

מגדולי התורה והחסידות

מצוה ליתן צדקה לעניים כפי מחסורם!

נלמד מהפסוק: "לא תאמץ לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיק האביון כי פתח תפתח את ירך לו... די מחסורו... נתן תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה'" (פרק טו-ז, י')

וכתב הרמב"ם: מצות עשה ליתן צדקה לעניים, כפי מה שראוי לעני, אם היתה יד הנותן משגת, שנאמר "פתח תפתח את ירך לו" (פ"ז ממתנות עניים הל"א). לפי מה שחסר העני אתה מצווה ליתן לו, אם אין לו כסות מכסים אותו, אם אין לו כלי בית קונים לו וכו' ומצווה אתה להשלים חסרונו, ואין אתה מצווה לעשרו (שם – הלכה ג).

כתב החינוך (מצווה תעח): "לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיק האביון" כלומר: על תשלט עליך מידות הכילות והנבלות, אבל הכן לבבך על כל פנים במידת הנדיבות והחמלה ואל תחשוב שיהיה לך בדבר חסרון ממונך, כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' ויפר לך ברכתו רגע קטן מכמה אוצרות של זהב וכסף."

נשאל הרדב"ז ז"ל: האם עדיף לאדם לנדור ממון לצדקה ואח"כ יתן כדי לקיים נדרו [משום שהנדר מחייב ומזרז יותר לנתינתו] או שמא עדיף לתת את הממון לצדקה בלי לנדור קודם לכן, כפי שמבואר בגמרא (נדרים ט.) ש"טוב לאדם שלא ידור משידור", שמא לא יקיים נדרו ויעבור על "לא יחל דברו" עם כל התוצאות הקשות מכך.

והשיב הרדב"ז שמי שיודע ומכיר בנפשו שהנדר שידור לצדקה יחייבו ויזרזו יותר לתת את הכסף לצדקה, מאשר בלי הנדר, טוב יותר שידור ויתן. והביא ראיה לכך מהמבואר בגמרא (תענית ט.) שאף שבכל המצוות אין לנסות את הקב"ה ככתוב (דברים ו-טז) "לא תנסו את ה'", מכל מקום במצות צדקה מותר לנסות, וכמו שנאמר (מלאכי ג-י) "בחנוני נא בזאת אמר ה'... אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די".

וביאר הרדב"ז טעמו של דבר, מדוע בצדקה הותר לנסות, משום שבמצות הצדקה העיקר הוא שיהיה תקנה לעניים שיהיה להם הממון להתפרנס בו. לצורך כך מותר לנסות את ה'. ואם זה הותר, ודאי שהותר לצורך העניים לעבור על החשש שמא לא יקיים דברו, ועל כן אם הנדר מזרז לתת צדקה עדיף לו לנדור ולתת.

ידועה אמרת חז"ל (ב"ב ט.) "כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות והמפייסו באחת עשרה". ותמה הגר"י גלינסקי זצ"ל בדרשותיו: מה פשר הביטוי "המפייסו בדברים"? וכי פגעתי בו שאני צריך לפייסו? הרי לא כתוב "המעודדו" ו"המשמחו" אלא "המפייסו" מדוע הוא צריך פיוס?

ותירץ עפ"י פירושו של האור החיים הק' בפסוק "אם כסף תלוה את עמי את העני עמך" (שמות כב-כב) וכך פירושו: "אם כסף – אם רואה אדם שה' חננו בכסף יותר מכפי צורך מזונותיו ל"לחם לאכול ובגד ללבוש", יידע שנתנו לו כדי "שתלוה את עמי" ולא כמענק צדקה ונדבה אלא "את העני עמך" – חלקו של העני מופקד אצלך כפיקדון, ומשלו אתה נותן לו. ולכן "לא תהיה לו כנושה".

לפי"ז יוצא שלעני יש טענה: הרי הכסף שנמצא אצל העשיר, שלי הוא! א"כ למה אני צריך לבוא אליך בכפירות קומה ובתחנונים לבקש ולהושיט יד לנדבה ואתה עוד מביט עלי בהתנשאות! על טענה והרגשה צודקת זו יש לפייסו. עכ"ד.

הגר"ש אלישיב זצ"ל נשאל שאלה מעניינת: אחד האדמו"רים העתיק את מגוריו לעיר אחרת, ובאו אנשי אותה עיר לשאול האם רשאים להשתמש בכספים המיועדים לצדקה, לצורך אירגון "טיש" עבור הרבי... האם יש לו דין עני שנותנים לו "די מחסורו אשר יחסר לו – אפילו סוס לרכב עליו ועבד לרוץ לפניו", שהרי בעיר הקודמת היה לו "טיש" מכובד. ונמצא שעתה אין לו מה שהורגל בו.

והכריע הרב אלישיב שאין הנידון דומה לראיה, שכן החיוב לספק סוס לרכב עליו וכו' זה רק כאשר מדובר בעני כזה המוגדר בחז"ל כעני, וכגון מי שאין לו מאתים זוז, אבל בנידון דידן שאין האדמו"ר עני, ממילא אי אפשר ליתן לו מכספי הצדקה כעני בשביל ה"טיש" שהיה לו מקודם.

מיד חלץ נעליו ונתן...

הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל איחר פעם לאמירת השיעור בשיבתו. המתינו התלמידים זמן ניכר, ומשבושש לבוא שלחו תלמיד לברר מדוע מתמהמה. כשהגיע הבחור, ראה שרבי ברוך בער מתעכב מפני שאין לו נעלים לרגליו.

על תמיהתו של הבחור, היכן הנעלים? השיב, כי זמן מה קודם, נכנס לביתי יהודי עני, והבחין שנעליו קרועות לגמרי, מיד חלץ את נעליו ונתן לו בלי חשבונות, ועתה בהגיע זמן השיעור אינו יכול לצאת בלי נעלים.

הרב הדומה למלאך

"סגולה" להבין את הסוגיה...

סיפר הגרמ"י ליפקוביץ זצ"ל: אחד מגדולי ראשי הישיבות מהדור הקודם, היה נוהג שכאשר היה מתייגע בסוגיא כדי להכין שיעור והיה נוכח לראות שהענין עמוק וקשה לו ללבן את הענין. מה היה עושה? היה נכנס לישיבה ומסתכל על התלמידים ובוחן למי חסר נעלים תקינות, למי קרועות נעליו. ואז היה נותן לו כסף לבחור הנצרך, כדי שיוכל לקנות נעלים חדשות.

יש לציין, כי היה זה מסירות נפש מצד ראש הישיבה, שכן הדחקות אז הייתה נוראה וראשי הישיבות היו ממש רעבים ללחם עוד יותר מהבחורים. אבל אותו ראש ישיבה ידע שבשביל להצליח להבין בסוגיא עמוקה צריך להתחסד עם הזולת.

דרכי החיים

"זורע צדקות" כדי "לפעול ישועות"...

בשנת תרס"ו שהה כ"ק האדמו"ר מקופיטשניץ זצ"ל בעיר טורנופול. ציבור גדול בא לקבל ברכתו. הבאים השאירו על שולחנו פדיון, כך שהשולחן התמלא בכסף.

כאשר נכנס הגבאי לחדרו של האדמו"ר, ראה שהשולחן ריק לחלוטין... שאל את הרבי: אני יודע על מצבו הכספי הקשה ועל החובות הגדולים של הרבי, מדוע לא השאיר לו משהו לכיסוי החובות? השיב הרבי: אם רוצים להיות "פועל ישועות" צריך להיות קודם כל "זורע צדקות"...

במחיצתם

"מחושב" או "פזרן" למי לעזור קודם?

נשאל הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל: ישנה קרן עזרה לנזקקים. ושני אברכים זקוקים לעזרה. האחד חסכן ומחושב בחסכוניותו, אך חי בדחקות רבה. ואילו השני, אשתו עובדת במשכורת טובה אך הלה פזרן מטבעו ותמיד חסר להם. למי יש עדיפות לעזרה כספית?

השיב רבי בן ציון: הראשון שמחושב בטבעו יכול להסתדר יפה עם המעט שיש לו. הרחמנות היא על השני, שכל שניתן לו, עדיין יחסר לו. ולכן יש להעדיף את השני... [ראיה לכך ממש"כ ההפלאה (כתובות קי) וכמובן אין ללמד מכאן לכל מקרה].

יגילו במלכם

הלב הרחמן והכיס הפתוח...

יהודי היה מגיע בתדירות לבקש כסף לצדקה מהגה"צ **רבי חזקיהו דוב הכהן קוק** שליט"א (בן שושנה, לרפו"ש) והיה ממתיין עד שרבי דוב ירים ראשו מהספר ואז היה מבקש ממנו צדקה.

אמר לו רבי דוב: "היות ורגיל אתה לבקש צדקה בזמן לימודי, ומשום כך אתה נמנע מלהפריע לי, מעתה לא תצטרך להרגיש לא בנוח, אלא תכניס את ירך לתוך הכיס שלי... וקח לעצמך את כל הכסף שנמצא שם"...

ספר "איתעלותא"

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

למה אתה מתכוון?

ילד שלך אין בו קיום מצות גמילות חסדים?

רוב בני האדם טועים בזה לאורך כל הדרך' הוסיף רבי אייזיק' הם חושבים שגמילות חסדים זה רק לפתוח גמ"ח, מוסד וכדומה. והאמת היא שכל הפעולות שאדם עושה בביתו, בקרב משפחתו וילדיו, הכל הן מצוות של גמילות חסדים, וכאשר הוא מכוון לשם המצוה, ירוויח בכך שני דברים:

א) בזה הוא מקדש את כל פעולותיו והופך אותם ממעשים פשוטים למעשי מצוה וגמילות חסד.

ב) כך יהיה לו קל יותר לטפל במשפחתו, שבכך שהוא יודע שכאשר הוא קם לילד בלילה, או טורח בטיפולו במשך היום, הרי הוא מקיים בכך מצות גמילות חסד, אם כן יקל עליו הענין שהרי זה טורח-מצוה.

וכמובן אדם שהולך לעבודה, אם יחשוב שהוא הולך לעבוד כדי לקיים מצוה - לפרנס את בני משפחתו - נמצא שהוא מקיים מצות גמילות חסדים במשך כל השעות שהוא עמל בהן במלאכתו (רבי יצחק קולדצקי שליט"א 'לשכנו תדרשו' עמ' לב)

* * *

נוסיף ונביא דברים אודות חשיבות **הכוונה הטובה** באותם מעשים שאנו עושים ממילא, וכך אומר **רבי דניאל אליעזר גארפינקל** ('כאשר יצוה ה', עמ' רעא):

כדאי שנשנן לעצמנו את הדברים הללו השכם והערב, כדי שנוכל להגביר זכויותינו ולהעצים את מעשינו הטובים.

כאשר אדם מכוון במעשיו, הרי ביום אחד הוא עשוי לצבור לעצמו כל כך הרבה זכויות ומעשים טובים! הרי הכוונה שלו הופכת את כל פעולותיו מפעולות של חיי שעה לפעולות של חיי עולם!

הלך הזה חשוב הוא במיוחד, שכן יש הרבה מעשים שממילא אנחנו עושים אותם, ומחויבים לעשות אותם, ועל ידי הלבשתם בכוונה ראויה, גם הם יימנו בין יתר זכויותינו.

ולמשל: הרי ממילא אנחנו צריכים לקום לפעמים בלילה לקול התינוק הבוכה בעריסתו, אם נעשה זאת רק למען הצרכים שלנו, כדי להשתיק את התינוק, וכדי ש'אנחנו' נוכל לחזור ולישון טוב יותר, לא הרווחנו הרבה.

ברם אם נכוון בעת הכנסתנו את המוצץ לפיו של התינוק, שאנחנו רוצים לסייע בכך לתינוק עצמו משום מצות חסד או לחילופין בעל המכוון בפעולה זו למען טובתה של רעייתו - הרי שפעולתו זו פעולה של קודש היא.

"בְּשֵׁאתָ מִחֲתַלֶּת יֶלֶד, אֶל תִּסְתַּפְּקִי בִּמְחֻשְׁבָּה, אֲמַרִי בִּפִּי: הֲרֵינִי מוֹכֵנָה וּמְזוּמָנָה לְקִיּוֹם מִצְוַת גִּידוּל יִלְדִים" - כך מתאר **רבי נחום דיאמנט** שליט"א ('וזכנו', עמ' 111) את אשר הנחיל **רבי אריה לוי** זצ"ל לבנותיו!

בהנהגה נפלאה זו הצליח רבי אריה לרומם את הנשמה, הוא החדיר לבתו שהיא לא מתעסקת עם החיתולים, אלא מקיימת מצוה, הקדוש ברוך הוא הביא אותי לעולם והטיל עלי משימה לחתל את הילד.

אשה יכולה לחתל ולהרגיש אי נעימות, ותחושת החמצה... יכולתי למצות את עצמי, כעובדת מעבדה, במקום זה אני מחתלת, עוסקת ב'שטויות'.

ההורה צריך להסתכל על הדברים במבט נכון, להבין שההתעסקות שלי בצרכים של הילד היא מצוה.

* * *

והנה שוב מתדפק לו אלול בפתח הבית והלב...

כדי לזכות בחסד - בימי הדין - מרבים כידוע במעשי חסד מתוך תקווה לזכות בהנהגה של 'מידה כנגד מידה'.

אמנם, לפני שמחפשים לגמול חסד ברחוב, עם זרים, אסור לשכוח שבסופו של דבר עיקר תפקידנו בעולם לגמול חסד בפנים. בתוך הבית. כאן זה בדרך כלל יותר קשה כי המעשים לא זוכים להערכה מיוחדת, ולהד חזק.

כדי שנדע להעריך את החסד הנעשה בתוך הבית מול הילדים שלנו, הצצנו לחיבור **'שלושה שותפים'** של איש החינוך **הרב משה פליסקין** שליט"א, משם דלינו טיפות חיזוק לימים אלו.

* * *

רבי שלום שבדרון זצ"ל לקח פעם את אחד מילדיו לרופא. בדרך פגש את **רבי אייזיק שר** זצ"ל, ראש ישיבת סלבודקה.

'לאן אתה הולך?' שאל ראש הישיבה ורבי שלום ענה 'לוקח את הילד לרופא'.

'לאן אתה הולך?' חזר ראש הישיבה ושאל ורבי שלום שוב ענה 'לוקח את הילד לרופא'.

'לאן אתה הולך?' חזר ראש הישיבה בשלישית!! ורבי שלום ענה 'לוקח את הילד לרופא'...

לבסוף הסביר לו הרב בטון של תוכחה: 'אתה צריך לומר שהנך הולך לעשות מצות גמילות חסד עם הילד - וכי מפני שהוא

קוראים יקרים: אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל, התקשרו בבקשה ל: 0542538581 02-5671812 או במכשירי 'נדירים פלוס' 'איש לרעהו מכון אהבת אמת'

יש לכם במשפחה סיפורי "בין אדם לחברו" על יקיריכם (סבים, הורים, אחים או בנים) מוזמנים לשלוח למדור "סיפורים בני זמננו" פקס: 077-7671812 מייל: ahavemet@012.net.il (הפרסום בהתאם לשיקולי העריכה)

שנה לצאת העלון

לד

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

תורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון ס' 1277

ראה - מברכין החודש - כ"ה אב תשפ"ו - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראה למעשה

האדם צריך להיזהר שלא להלעיט את גופו במעדנים וכמו שכתבו בתוספות במסכת כתובות דף ק"ד ע"א בשם המדרש: "עד שאדם מתפלל שיכנסו דברי תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו".

על יסוד דברי תוספות, ניתן להבין את מה שאמר דוד המלך ע"ה: "ותורתך בתוך מעי", כי לכאורה היה צריך לומר "ותורתך בתוך לבי" וכמו שכתוב: "פתח לבי בתורתך", מה הוא איפוא הקשר לבני מעיים עם התורה.

ואולם לפי הדברים הנ"ל מובן, שכניסת דברי התורה לגופו של האדם תלויה באם הוא אוכל לשם שמים או לשם תאוה. ואם האכילה היא לשם שמים, אז אפילו הוא אוכל בשרא שמינא דתורה ושונה יין מבושם להרחיב דעתו לה' ולתורתו, או בשביל לקיים מצות עונג שבת וי"ט, נתברר חיות הבשר והיין, ועולה לה' כעולה וכקרבן. אך מי שהוא כזולל בשר וסובאי יין למלאת תאוות גופו ונפשו הבהמית,

יורד חיות הבשר והיין ברע גמור עד אשר ישוב האדם וכו', ולכן צריך הגוף לחיבוט הקבר לנקותו ולעפרו מטומאתו שקיבל בהנאת עולם הזה ותענוגיו, אלא א"כ מי שלא נהנה מעוה"ז כל ימיו כרבינו הקדוש. (תניא קדישא פרק ח' ט')

המקור בפרשה: שמור ושמעת (דברים יב, כח). פרש"י. שמור זו משנה, שאדם צריך לשמרם בבטן שלא ישכח, כענין משלי כי נעים כי תשמרם בבטן. שמירת התורה תלוי בשמירת הבטן וז"ל אור החיים הקדוש (ויקרא י"ח ב') שמעתי בשם הרב הקדוש מהר"י לוריא זצוק"ל כי לפעמים יתהפך האדם וישתנה מרע לטוב בטבעו ובמזגו ולא ידע מאיזה סיבה והוא עצמו יתמה איך נהפך בדעתו ואמר כי זה יסובב לצד שלפעמים יאכל אדם מאכל וכו' והוא אומרם לעשות רצונך אלקי חפצתי וזה היה לו להיות ותורתך בתוך מעי.

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שכשהוא נותן צדקה לא משלו הוא נותן אלא ממתנת ידו הרחבה של הקב"ה.

המקור בפרשה: הוא מהפסוק "איש כ-מתנת ידו כ-ברכת ה' אלהיך אשר נתן לך" (דברים טז, יז). צריך להבין מדוע נכתבו אלו הכפ"ן בפסוק הזה. וההסבר הוא, שאל יחשוב האדם כשהוא מפזר ונותן צדקה, שהוא נותן ממתנת ידו ממש, כי אם משל הקב"ה הוא שהזמין לו ממון זה, וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום: "כי ממך הכל ומידך נתנו לך". וזהו הפירוש - כ-מתנת ידו ולא מתנת ידו ממש. והפסוק "כברכת ה' אלקיך"

בא לומר ולהזהיר גם כן להיפך, היינו שאל תחשוב שברכת ה' אלהיך היא כפשוטה - נותן ומשפיע. זה אינו, כי אין הקב"ה נותן ברכה אלא למי שמתעורר מלמטה, וברכת ה' אלקיך באה מברכת האדם, וכמו שכתוב: "פתוח תפתח" היינו, אם אתה למטה תפתח ידך לעניים, אז הקב"ה פותח גם כן. וכן "נתן תתן". וזהו "כ-ברכת ה'" ולא ברכת ה', כי ברכת ה' באה מברכתך. ודברים אלו ישים האדם אל לבו כשמפזר ונותן, שאינו נותן את שלו, רק שהופקד בידו מהקב"ה. ויחשוב גם כן שלא יושפע מלמעלה עד שיתעורר מלמטה, על כן צריך להתעורר במצוה זו.

נקי הדעת שבירושלים

אומן, ראש השנה והכנסת אורחים

בחריצות ובהתמדה תוך כדי שהוא מכריז: "כל מי שרוצה לממן אורח אחד, יתרום כך וכך כסף". יש לציין שבנוסף לאכילה ולשתיה ש-ר' אליעזר מספק לאורחיו כשחיוך רב נסוך על שפתיו, הוא גם משמיע להם בשעת הסעודה חידושי תורה מלהיבים וסיפורי צדיקים מחזקים לעבודת ה' יתברך. בכך הוא גורם להם שלא רק שיצאו מבית התמחוי שלו שבעים מגשמיות אלא אף רוויים מרוחניות.

וכיצד כל זה מתקשר לראש השנה ולאומן? ובכן, למרות התמסרותו המדהימה למפעל האהבת ישראל שלו במשך 365 ימים בשנה, ר' אליעזר מעולם לא נעדר ראש השנה אחד מאומן. זכות להיות שכנו יותר משלושה שנה האחרונות זאת, אני מתפעל ומשתאה כל פעם מחדש כשאני רואה את המרץ, השמחה והלהיטות של ר' אליעזר למצווה יקרה זו של "הכנסת אורחים" מכל החוגים ומכל הסוגים.

התנהלותו זו מזכירה לי תמיד את הכנסת האורחים המופלאה שזכיתי לראות במו עיני, ושהתקיימה במשך עשרות בשנים בבית שהיה ממוקם מטרים ספורים מבית התמחוי של ר' אליעזר: ביתו הצנוע של מורי ורבי הגה"צ רבי משה וובר זיע"א ואשתו הרבנית הצדקנית מרת מרים ז"ל שאירחו במאור פנים נדיר כל דכפין במשך כל השבוע ובמהלך כל השנה. **אשרינו של ר' אליעזר בזה ובבא.**

הרה"ח ר' אליעזר הרשלר שליט"א בשכונת מגוריו בבתי אונגריין שבירושלים

מידי שנה בשנה שתי סוכות ענקיות עבור האורחים שפוקדים את בית התמחוי שלו. הסוכה האחת מיועדת לאכילה והשניה לשינה. בדרך זו, כל יהודי "הומלס" (או שסתם אין לו סוכה), יכול לקיים אצל ר' אליעזר את המצווה של "תדורו בסוכות" - באופן המושלם ביותר. וכאן המקום לשאול: "מהיכן הירק הזה חי"? היינו כיצד ר' אליעזר מממן פעילות מבורכת זו? ובכן, ר' אליעזר מדדה את רגליו בכל קצוות תבל על מנת להשיג משאבים לקיום מיום מדהים זה. הוא הולך מבית כנסת אחד לבית מדרש אחר

המשפט הבא בודאי יעורר תמיהה ויריס גבה אצל רבים מכם: תמיד היה נדמה לי שראש השנה מבחינה מסוימת מזוהה במיוחד עם חסידי ברסלב.

רגע אחד! חכו דקה! לפני שאתם מתקוממים ומסתייגים, תנו לי להסביר את כוונתי: ובכן, בודאי שלא נעלמה ממני העובדה שראש השנה שייך לכל עם ישראל שהרי כולנו עוברים לפניו ית' ביום הקדוש הזה כבני מרון ובשל כך אנו חרדים מחד גיסא מאימת הדין ומאידך גיסא שמחים (בבחינת "גילו ברעדה") על כך שאנו ממליכים מחדש את אבינו מלכנו על עולמו. ואולם ה"ברסלבים" חיים את ראש השנה כל השנה ואת הראיות לכך היא העובדה שהפזמון "אומן, אומן - ראש השנה" מתפזם בפייהם לא רק בראש השנה אלא גם בסוכות, שמחת תורה, חנוכה, פורים, פסח, בשבועות ובסתם ימים של חול. אחד מאותם חסידי ברסלב הנלהבים והפעלתנים בירושלים עיה"ק הוא הרה"ח ר' אליעזר הרשלר שליט"א.

ר' אליעזר עוסק במשך כל השנה במפעל חסד של הכנסת אורחים. לפני כשני עשורים לערך הוא הקים את "בית התמחוי" שלו אשר בו מתארחים עשרות יהודים בשבתות ובחגים. גולת הכותרת של מפעל חסד אדיר זה משתקף ומתגלה בחג הסוכות. עוד בתחילת חודש אלול, ר' אליעזר מקים במו ידיו

הציבור מתבקש להתפלל לרפואתו השלמה של האברך החשוב הרב יוסף מאיר בן שרה שיחי' לרפואה שלמה בתוך שאר חולי עמו ישראל

שמור ושמעת (יב, כח)

פרש רש"י: שמור זו משנה, שאתה צריך לשומרם בבטןך שלא תשכח, כענין שנאמר (משלי כב, יח) כי נעים כי תשמרם בבטןך, עד כאן לשונו.

דיוק הלשון שמירת התורה בבטן, אפשר לפרש על דרך דאיתא במדרש (הובא בתוספות כתובות קד, א) וזה לשונם: "עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו", עד כאן לשונם. שאם יתענג במעדנים החומריים, יפעל עליו התגשמות, ולא יתענג בלמוד התורה.

וזהו "כי תשמרם בבטןך", כי שמירת התורה תלוי בזה, כנ"ל.

ובזה אפשר גם לפרש מה שנאמר (תהלים מ, ט) ותורתך בתוך מעי, שלימוד התורה תלוי במה שמכניס אדם בתוך מעיו.

כי פתוח תפתח את ידך לו (טו, ח)

טעם שנהגו להתפלל בעת נתינת צדקה "אלקא דמאיר ענני".

איתא במסכת בבא בתרא (י, א): "שאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא, אם אלקים אוהב עניים מפני מה אינו מפרנסם, אמשול לך משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שכעס על עבדו וחבשו בבית האסורין וצווה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו, והלך אדם אחד והאכילו והשקהו, כששמע המלך לא כועס עליו? אמר לו רבי עקיבא אמשול לך משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שכעס על בנו וחבשו בבית האסורין וצווה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו, והלך אדם אחד והאכילו והשקהו, כששמע המלך לא דורון משגר לו? עד כאן.

ועיין במהרש"א שם: "שהמין סבר שמצות צדקה הוא רק כשישראל על אדמתן, אבל כשישראל במאסר הגלות נמשלו לעבד החבוש בבית האסורים. ועל זה השיב לו רבי עקיבא, דאף על פי שכעס עליהם נמשלו לבנים", עד כאן לשונו.

והנה במסכת קדושין (לו, א) מובא מאמרו של רבי מאיר שאמר כך בפירוש: "בנים אתם לה' אלקיכם, רבי מאיר אומר, בין בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים, ובין בזמן שאין אתם נוהגין מנהג בנים, אתם קרוים בנים.

ולזה אנו מתפללים "אלקא דמאיר ענני" בפרט לפני נתינת צדקה, להמליך בזה כי תמיד אנו נקראים בנים, ואם כן הצדקה לא זו בלבד

שמותרת לנו אלא אף חובה וזכות הגורמת נחת רוח לפני הקדוש ברוך הוא.

בנים אתם לה' אלקיכם

"תניא: 'בנים אתם לה' אלקיכם', בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים אתם קרויים 'בנים', אין אתם נוהגים מנהג בנים - אין אתם קרויים 'בנים', דברי ר' יהודה. רבי מאיר אומר: בין כך ובין כך אתם קרויים 'בנים', שנאמר: 'בנים סכלים המה', ואומר: 'בנים לא אמון במ'.

דברי הגמרא הללו מעוררים שתי תמיהות גדולות:

א. כיצד יתרוץ ר' יהודה את הפסוקים שרבי מאיר מביא בתור ראיה לשיטתו. ב. אם נאמר שישראל נקראים "בנים למקום" רק בשעה שעושים רצונו של מקום, כיצד איפוא מותר ליתן להם צדקה באותה השעה? הרי אם המדובר בדור שאינו כשר, אסור לכאורה ליתן לו צדקה, וכפי שטען טורנוסרופוס הרשע לפני רבי עקיבא (במס' בבא בתרא דף י' ע"א): "אם אלקים אוהב עניים הוא, מפני מה אינו מפרנסם. אמר לו (רבי עקיבא): "כדי שניצול אנו בהם מדינה של גיהנום. אמר לו: אדרבה, זו שמחייבתם לגיהנום. אמשול לך משל למה הדבר דומה: למלך בשר ודם שכעס על עבדו וחבשו בבית האסורים וצווה עליו שלא להאכילו ולא להשקותו, והלך אדם אחד והאכילו והשקהו. שמע המלך, לא כועס עליו? ואתם קרויים 'עבדים' שנאמר: 'כי לי בני ישראל עבדים'.

אמר לו ר' עקיבא: אמשול לך משל למה הדבר דומה: למלך בשר ודם שכעס על בנו וחבשו בבית האסורים וצווה עליו שלא להאכילו ולא להשקותו, והלך אחד והאכילו והשקהו. כששמע המלך, לא דורון משגר לו? ואנן (ואנו) קרויים 'בנים', דכתיב: 'בנים אתם לה' אלקיכם'. אמר לו: אתם קרויים 'בנים' וקרויים 'עבדים'. בזמן שאתם עושים רצונו של מקום, אתם קרויים 'בנים' ובזמן שאין אתם עושים רצונו של מקום, אתם קרויים 'עבדים'. ועכשיו אין אתם עושים רצונו של מקום. אמר לו: הרי הוא אומר - "הלא פרוס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית, אימתי עניים מרודים תביא בית, האידנא (עכשיו) בזמן הגלות) וקאמר (ונאמר על זמן הגלות הזה) "הלא פרוס לרעב לחמך". המהרש"א מסביר ומפרש שטורנוסרופוס סבר שמצות צדקה היא רק בשעה שישראל על אדמתם, אבל כשישראל במאסר הגלות - הם נמשלים לעבד החבוש בבית האסורים שאסור אז לתת לו צדקה. ועל כך השיב לו רבי עקיבא שאף על פי שישראל

בגלות, בכל אופן הם עדיין נמשלו לבנים, וכמו שנאמר: "בנים משחיתים", כלומר אף בזמן שהם משחיתים מעשיהם, נקראים בנים לה' וכמו שגם כתוב: "עניים מרודים תביא בית".

על יסוד דברי הגמרא הנ"ל, מתחזקות איפוא שתי השאלות המובאות לעיל (כיצד מתרוץ ר' יהודה את כל הפסוקים שהביא רבי מאיר, ואין מותר ליתן צדקה לעם ישראל בזמן שאינם עושים רצונו של מקום).

בכדי לתרוץ את שתי השאלות הללו, חייבים לומר שגם רבי יהודה סובר שישראל נקראים תמיד - בכל מצב שבו הם נמצאים - בנים למקום. אלא שמחלוקתו עם רבי מאיר היא בנוגע לפירושם של הפסוקים המובאים לעיל ("בנים סכלים המה", "בנים לא אמון במ'"): רבי יהודה סובר שפסוקים אלה אשר מדברים אודות עם ישראל בזמן שאינם עושים רצונו של מקום, באים לומר שהם נקראים באותה העת "בנים" עם שם לווי, כלומר "בנים" אף על פי שהם משחיתים, "בנים" אף על פי שלא אמון במ'. ואילו רבי מאיר סובר שעם ישראל נקראים תמיד - בכל מצב בו הם נמצאים - "בנים" ללא שם לווי, ולשיטתו צריך לשים פסיק לאחר המילה "בנים" המוזכרת בפסוקים אלה ("בנים, משחיתים. בנים, לא אמון במ').

ניתן לומר שזהו הטעם למנהג ישראל לומר בשעה שנותנים צדקה "אלקא דמאיר ענני" כי כאמור לשיטתו של רבי מאיר, עם ישראל נקראים תמיד "בנים" למקום ללא שם לווי.

סיפור קטן על יהודי גדול

מספר הרה"ח רבי מנחם פרלשטיין 'מ"כפר - חב"ד":
זמן קצר לאחר שאבי רבי אליעזר זצ"ל התחתן עם אימי שתח'ל, הוא החליט לצאת מה"כולל" ולהביא פרנסה הביתה. כששמע על כך

הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א, הוא הגיע אל אבי והתחנן לפניו שלא יעשה צעד זה. "אז מהיכן אתפרנס? שאל אבי את המשפיע. השיב רבי משה: "אני יפרנס אותך ואת משפחתך". ואכן, הלא יאומן התרחש: במשך חמש שנים, הגה"צ רבי משה ובר זיע"א הזרים לאבי כסף שקובץ על ידו מנדיבי עם מבלי שאיש ידע מכך.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

”כולו שעטנז“...

למחירים והשתווה עמו מיד במחיר. היהודי הודו לו עליהם. אצילותו של האיש עוררה אצל רבי ניסן סקרנות: ”מהיכן אתה רבי יהודי?“ שואלו רבי ניסן. ”יהודי מיפו“ – נענה הזר.

הקונה יצא, רבי ניסן מחשב ומוצא שבמכירת המגפיים כבר השתכר כדי מחייתו ולפרנסת ביתו לאותו יום. הוא קם ממקומו, סוגר את החנות ואץ שוב לבית המדרש. הוא שומע שוב את קולם של האדמו”ר רבי דוד’ל ורבי מאניש” שאומרים: ”אפילו עשר מצעות זו על גב זו וכלאים תחתיהם – אסור...“ הכלאים אין להם שיעור...“ ”אפילו חוט כל שהוא...“ מה קרה לזי תמה רבי ניסן על עצמו, הלא זה שנים ששומע אני את שיעוריו של רבי דוד’ל בלילה, ומשום מה הדברים האלה מכרסמים בלבי שוב? הוא מתאמץ לעיין בספר, אך שוב משוטט הוא ברעיונותיו, ולנגד עיניו הוא רואה את רבי דוד’ל יוצא מן המקוה עם עלות השחר ומספר לו בהתרגשות על חומר איסור כלאי בגדים, בו עסק הלילה. זה שנים שהוא, רבי ניסן, גר עמו בשכונתו, ואף פעם לא סיפר לו רבי דוד’ל דבר מה מסוגיית תלמודו.

נזכר רבי ניסן ב”עסקת המגפיים“ המרפדים צמר ואמר לעצמו ”מי יודע אם רפודי הצמר לא נתפרו בחוטי פשתן?!“ ”אוי!“ ”אוי!“ – גנח רבי ניסן ”בוודאי לזה נתכוון רבי דוד’ל, הוא ראה הכל ברוח קדשו...“ הוא סגר את הספר, התפלל מנחה במהירות, העמיס את שק המגפיים על כתפו ועלה לרבי חיים זינגר. המומחה לבדיקת שעטנז, הכרעתו של רבי חיים על אתר אחת היא – ”כולו שעטנז!“

רבי ניסן המזועזע תפס את שק המגפיים וללא אומר ודברים יצא מביתו של רבי חיים לעבר ביתו של הרב מבריסק. כששקע על כתפיו הוא סיפר לפניו כיצד נכשל במכירת מגפיים מרופדים משעטנז ליהודי מיפו ועבר על ”לפני עוור לא תתן מכשול“. רבי ניסן סיפר לרב שהוא החליט לנסוע למחרת בבוקר עם עלות השחר ליפו כדי לחפש אחרי אותו היהודי. תגובתו של הרב מבריסק הפתיעה אותו: ”בסייעתא דשמיא יהיה בסדר“ הפטיר ולא יסף.

ביום שני לפנות ערב הגיע רבי ניסן ליפו. שלשה ימים כבר עברו – ועדיין לא נראה שום סימן לאיתורו של קונה המגפיים. צערו של רבי ניסן גבר מיום ליום, ואילו רבי נפתלי הירץ הלוי רב העיר מרגיעו בברכתו של הרב מבריסק – שהוא עוד יצליח לבסוף לאתר את אותו היהודי. ביום החמישי אחרי תפילת שחרית הופיע שמש בית דינו של הרב ומסר: ”מכיון שהוקבע היום לסדר חליצה עבור יהודי, שבא מחו”ל ובחצר בית הדין מבצעים שיפוצים שונים, אבקש מהרב כי יאפשר לסדר את החליצה בביתו“. רבי נפתלי הסכים.

כשעתיים לאחר מכן התקיימה החליצה בבית הרב, וגם רבי ניסן היה בין הנוכחים. כיון שהקהל התחיל להתפזר, הבחין רבי ניסן באיש המוכר לו; כהרף עין ניגש אליו ושאלו: ”האם לא ביקר כבודו השבוע בירושלים?“ ”כן!“ – אישר האיש.

”האם אינך הסנדלר מהעיר העתיקה? שאל האיש. רבי ניסן פורץ שוב בבכי, אך הפעם מתוך שמחה. רבי נפתלי, ששמע את השיחה הקצרה, התחיל בוכה אף הוא מהעובדה שברכתו של רבם הגאון מבריסק התקיימה במלואה...

למחרת לפנות ערב הגיע רבי ניסן לירושלים ובידו המגפיים. הוא חזר לתורתו, למלאכתו ולתפילותיו. אכן לא לשוא הפקידו גדולי ירושלים בידי את חינוכם של נערים טועים.

ימיו לקום באותה השעה לעריכת ”תיקון חצות“ ולקונן שעה ארוכה על חורבן בית המקדש ועל גלות השכינה. לאחר מכן היה נוהג לקרוא את ספר התהלים כולו עם המעמדות עד לזמן תפילת ה”ויתקין“.

בדממת הליל שבעיר הקודש היו רבי דוד’ל ורבי מאניש שומעים היטב את קולו המתנגע של רבי ניסן לשכינה הקדושה, ולא פעם היו עיניהם זולגות דמעות מתוך התרגשות. גם רבי ניסן כמותם היה שומע בבירור את סוגית תלמודם, ולפעמים היה לוקח גמרא ומשתתף בשיעורם.

לילה אחד היה רבי ניסן יושב על הקרקע, על ראשו אפר מקלה, והוא עוסק בתיקוניו והנה הוא שומע את החברותא שמעבר לקיר מתפללים בקול רם יותר מאי פעם. עסוקים הם עתה במסכת ביצה בסוגיה החמורה של כלאי בגדים – שעטנז. רבי ניסן, אשר רצה לדעת במה המדובר, קם ממקומו, לוקח את גמרתו הקטנה, והוא שומע מילה במילה:

”אמר רבי משום קהלה קדישא בירושלים: אפילו עשר מצעות זו על גבי זו וכלאים תחתיהם – אסור לישון עליהם.“

עתה הוא שומע גם את לשון הרמב”ם בהלכות כלאים, שרבי דוד’ל קורא: ”הכלאים אין להם שיעור אפילו חוט כל שהוא... הרואה כלאים של תורה על חבריו, אפילו היה מהלך בשוק, קופץ לו וקורעו עליו מיד, ואפילו היה רבו...“ (פ”ה, ה, כט).

תקופת שלהי תמוז היתה אז. ליל הקיץ הירושלמי עבר במהירות. השחר עלה, וה”חברותא“ – האדמו”ר רבי דוד’ל וחסידיו רבי מאניש צועדים בדרך למקוה כדי להתכונן בטהרה לתפילת שחרית בבית מדרש החסידים. רבי ניסן זרזי היה, ובשעה שהללו נכנסו לחצר המקוה, יצא הוא ממחר ורץ לתפילת ה”ויתקין“ במדרג המקובלים ”בית אל“. השכנים נפגשים. רבי דוד’ל מברך את רבי ניסן ב”צפרא טבא“, ושלא כדרכו הוא נעצר ומספר לרבי ניסן בהתפעלות על מה שלמד בלילה על חומר איסור שעטנז וחוזר לפניו על דברי הרמב”ם, שאפילו ראה את רבו בשוק לבוש שעטנז, קופץ עליו מיד וקורעו...

ה”שכנים“ ממשיכים איש איש בדרכו, אך, רבי יונה קורנבליט, שנמנה עם חסידיו של רבי דוד’ל ואשר ראה אותם משוחחים, תמה לעצמו: זו הפעם הראשונה, שהוא רואה את האדמו”ר שח לפני תפילת שחרית.

חמשה עשר זוגות מגפי עור מרופדים מבפנים בצמר לבן – סחורה שנקנתה בשוק דמשק

השעה קרובה לחצות היום. זה עתה סיים רבי ניסן את תפילתו ואת שיעוריו והתפנה לפתוח את חנותו. הוא עובר על רשימת לקוחותיו ומעדיף לתקן בתחילה את מנעליו של אחד מחכמי התורה בירושלים שהרי כבוד התורה עדיף, ואמנם הוא עוסק בתיקון מנעלים אלה בדחילו ורחימו ממש, כפי שלמד בתיקוני זוהר בחצות הלילה.

והנה מופיע ורוכל ערבי ממכרו של רבי ניסן ומציע לו שק של מציאות בזיל הזול: חמשה עשר זוגות מגפי עור מרופדים מבפנים בצמר לבן – סחורה שנקנתה בשוק דמשק. רבי ניסן ראה את המציאה ו”קפץ עליה“. מגפיים כאלה, שניתן למוכרם גם בירושלם, קטן, יחממו היטב את רגליהם של יהודי ירושלים בחורף הקרוב! הרוכל הערבי קיבל את כספו ונסתלק לו. לא עברה שעה קלה וליד החנות מזדמן יהודי הדור צורה, זקנו יורד על מדותיו, ומבטו נפל על המגפיים שעמדו לתצוגה בפתח החנות. הוא שואל את רבי ניסן

י היה רבי ניסן סנדלר, זה אשר גדולי ירושלים סמכו ידיהם על חינוכו ועל יכולתו לעקור את השפעתו של חינוך חילוני?

פייגע, אופית הכעכים, אשר מזה כמה שנים נתאלמנה מבעלה, מופיעה באחד הימים אצל הגאון מבריסק, רבי יהושע ליב דיסקין, כדי שיתפלל בעבור ילדה המצויין מיכל’ע שמזה כמה שבועות הוא רתוק למיטת חוליו. הגאון מבריסק דאג לשמע הבשורה. אביו של מיכל’ע שנמנה עם בחירי תלמידיו, נפטר בדמי ימיו בהותירו אחריו אלמנה צעירה ובן יחיד שחיים בדחקות. הוא גם הכיר היטב את הנער החביב, אשר יצא לו שם בירושלים של אז. הגאון מבריסק בעצמו כבר השתעשע עם הנער כמה פעמים בשאלות ותשובות. עתה הוא פוסע בהתרגשות בחדרו במהירות ולוחש בתפילה: ”רבש’ע! אנא ממך, תרתי לא תעביד! – עוני ומחלה בבית רצון אחד לא תעשה!“

עברו רגעים ספורים, והרב מבריסק מצווה: ”לכי ותזכירי את ילדך לפני רבי ניסן סנדלר!“

פייגע עומדת ומצפה לתשובה, ועיניה דומעות. עברו רגעים ספורים, והרב מבריסק מצווה: ”לכי ותזכירי את ילדך לפני רבי ניסן סנדלר!“

”וכי חושב הרב, שילדי באמת כל כך חולה, עד שכבר צריכים להזכירו לפני רבי ניסן סנדלר?“ שואלת פייגע בדאגה.

כזה היה הלך הרוח בירושלים בימים ההם. אמנם לא הרבה ידעו יהודי ירושלים על צדקתו של רבי ניסן, אשר על חנותו היה תלוי שלט קטן בכתובת סת”ם: ”מתקן נעלי גברים בלבד“, אך הרב מבריסק עשהו לכתובת.

בלית ברירה הולכת פייגע מיד לחנותו של רבי ניסן, היא נכנסת לחצר המקומרת כוך לפניו מכון, אך עד מהרה היא נוכחת לדעת, כי החנות נעולה. היא שואלת אודותיו אולם כולם אינם יודעים דבר חוץ מהעובדה שכבר יומיים חנותו של הסנדלר נעולה. לקוחותיו של ר’ ניסן התפלאו על מנהג זה, סוד ומסתורין אפפו את כל ישותו ומהלכיו, אלא שהפעם כבר שבוע ויותר שרבי ניסן איננו...

בירושלים שלטה אז מחלת קדחת נוראה, בתי הדין קראו את בני העיר לתפילה ולתשובה והעיר נצרכה במיוחד לתפילותיו של רבי ניסן והוא כאילו עלה השמימה.

גם מקורבו המובהק וחברו של רבי ניסן ללימודים בישיבת המקובלים ”בית-אל“, רבי שלמה ווקסלר, התחיל הפעם לדאוג לגורל חבריו. הוא החליט לשלוח את צביה אשתו אל רעייתו של רבי ניסן בכדי לברר, אך לא עלתה ממנה תשובה ברורה. היא רק אמרה שהוא יחזור אחרי כמה ימים לירושלים.

”רבי ניסן אינו בירושלים?“ תמה רבי שלמה, ”הרי מיום עלייתו לארץ הקודש עדיין לא יצא מירושלים אפילו לשעה קלה.“

לחיך באמת נעלם הפעם רבי ניסן לשבוע ויותר? ומפני מה עבר על גדרו לצאת הפעם מירושלים?

שנים רבות היה נוהג רבי דוד’ל ללמוד שיעור עיון בגמרא ופוסקים עם חבריו הגאון רבי מאניש שיינברג

דירתו של רבי ניסן היתה סמוכה לדירתו של הגאון הצדיק רבי דוד’ל בידרמן, ורק קיר דק של לבנים הפריד ביניהם. שנים רבות היה נוהג רבי דוד’ל ללמוד שיעור עיון בגמרא ופוסקים עם חבריו הגאון רבי מאניש שיינברג אחרי חצות הלילה, ואילו רבי ניסן נהג כל

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז”ל בן רחל שתחי’

מצוות ביקור חולים

צילום: משה שליפר

שאר חולי עמו ישראל.

יהי רצון שנזכה כולנו להתחזק במצווה הגדולה של ביקור חולים, להרבות באהבת ישראל ובחסד, ובזכות זאת נזכה כולנו לכתיבה וחתימה טובה, לשנה טובה ומתוקה, לבריאות, לפרנסה, לישועות ולבשורות טובות. שניתב כולנו בספר החיים, ונזכה במהרה לגאולה השלמה בביאת משיח צדקנו, אמן.

אף פעם לא מאוחר

השבוע זכיתי להשתתף בחתונתו של שכן יקר, שזכה להקים את ביתו בגיל מבוגר יחסית - לאחר גיל שלושים. שמחתי בשמחתו מכל הלב. לראות יהודי שלאחר שנים ארוכות של ציפייה, תפילות ותקווה, זוכה סוף סוף למצוא את בת זוגו ולהקים בית נאמן בישראל - זו התרגשות גדולה שאין לתאר.

השמחה בחתונה הייתה מיוחדת במינה. כולם הרגישו שסוף סוף נסגר מעגל. שנים של המתנה, של ציפייה ושל תפילות - הגיעו אל סיומן בשעה טובה ומוצלחת. זו הייתה תזכורת חיה לכך שאין ייאוש בעולם כלל, ושישועה ה' יכולה להגיע בכל רגע.

ומכאן המסר לכל הרווקים והרווקות, ולכל מי שנמצא בתקופה של המתנה וקושי. נכון, כל יום שחולף עשוי להביא עמו צער, כאב ועוגמת נפש. אבל צריך לזכור תמיד: ישועה ה' כהרף עין. לפעמים דווקא המתנה הארוכה היא שמובילה אל הישועה הגדולה ביותר, אל הזיווג המדויק והנכון ביותר שהקב"ה הכין לאדם.

לכן אסור להתייאש ואסור להרים ידיים. צריך להמשיך להאמין, להמשיך להתפלל, להמשיך לבקש, וכמובן לעשות השתדלות בדרך הטבע. כאשר האדם עושה את שלו ובוטח בבורא עולם - בסופו של דבר הישועה מגיעה, בזמן המדויק שקבע הקב"ה.

אנו עומדים בפתחו של חודש אלול - חודש הרחמים והסליחות. אלו ימים קדושים ומסוגלים במיוחד, ימים שבהם שערי שמים פתוחים לקבל

ולנו רוצים להיכנס לימים הנוראים הבאים עלינו לטובה, שייפתחו השבוע עם ראש חודש אלול, כשאנו עמוסים בזכויות ובמעשים טובים, כדי שנזכה ביום הדין לכתיבה וחתימה טובה.

אחת המצוות החשובות ביותר, שלצערנו רבים מזניחים אותה בשל טרדות החיים והעיסוקים הרבים, היא מצוות ביקור חולים.

שורשה של מצווה זו כבר בתורה הקדושה. חז"ל מספרים שהקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו בא לבקר את אברהם אבינו ביום השלישי למילתו, כשהיה חלש וכואב, ובכך לימד אותנו עד כמה גדולה וחשובה מצווה זו.

גם בגמרא (נדרים דף מ) מסופר על אחד מתלמידיו של רבי עקיבא שנפל למשכב. ימים רבים לא הגיע לבית המדרש, ואיש מתלמידי הישיבה לא טרח לבקרו. כשנודע הדבר לרבי עקיבא, הלך בעצמו לביתו. הוא מצא את תלמידו שוכב בחוליו, כשביתו מוזנח ואין מי שיטפל בו. רבי עקיבא סידר את הבית, דאג לכל צרכיו ועודד את רוחו. לאחר שהתאושש מעט, אמר התלמיד לרבו בהתרגשות: "רבי, החייתני!"

כשחזר רבי עקיבא לבית המדרש, עמד והכריז בקול גדול: "כל מי שאינו מבקר את החולה - כאילו שופך דמים." עד כדי כך הפליגו חז"ל בחשיבותה של מצווה זו.

לקראת ראש השנה הקרב ובא, כדאי שכל אחד ואחת יקבלו על עצמם חיזוק במצווה היקרה הזאת. אין הכרח שהחולה יהיה בן משפחה או חבר קרוב. אפשר לבקר גם יהודים שאיננו מכירים, המאושפזים בבתי החולים או השוהים בבתי אבות. עצם הביקור, החיוך, המילה הטובה וההתעניינות - מחזקים את ליבו של החולה ומעניקים לו כוח ותקווה.

ומאידך, כמעט כל אחד מאיתנו מכיר שכן, חבר, קרוב משפחה או מכר שעובר תקופה רפואית לא פשוטה. ביקור קצר, שיחת עידוד או אפילו כמה דקות של תשומת לב - יכולים לעשות פלאים. כולנו מתפללים שלא יהיו חולים בעם ישראל, אך כאשר יש מי שזקוק לכך - זו זכות גדולה לעמוד לצידו.

חז"ל אומרים: "השכינה למעלה מראשותיו של חולה." משום כך אמרו צדיקים שביקור חולה דומה במידה מסוימת לעמידה ליד הכותל המערבי. כשם שעל הכותל נאמר "השכינה לא זהו זמן מסוגל גם אצל החולה שורה השכינה. זהו זמן מסוגל במיוחד להתפלל, לבקש רחמים, ולברך את החולה שהקדוש ברוך הוא ישלח לו רפואה שלמה בתוך

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות ביצין:

1. מה הקשר בין המילה שחותמת את הפרשה הקודמת - פר' עקב, לפסוק הראשון שפותח את פרשתנו פרשת ראה?

תשובה: פרשת עקב מסיימת במילה: "לכם." אם נשנה את סדר האותיות של מילה זו, נקבל את המילה: "מלך", וכן את המילה "כלם." על פי זאת ניתן לומר כך: אם נלך בדרך התורה, נזכה להיות "מלך" על גופנו ועל הבריאה כולה. ואם לאו, חלילה תתקיים בשונאי ישראל (שזהו כינוי לעם ישראל) המילה "כלם."

2. לפי הכלל הידוע שאין חותמים בדבר רע, צריך להבין מדוע הפסוק מסיים בקללה ("ראה אנוכי נותן לפניכם ברכה וקללה.") היה צריך לכאורה לפתוח בקללה ולסיים בברכה.

תשובה: אילו היה כתוב קודם קללה, היינו מבינים שמשה נותן את הקללה. ומכיוון שמשה הוא אוהבם של עם ישראל, לא יכול לתת קללה לישראל, לכן אומר הפסוק: "ראה אוכי נותן לפניכם ברכה." כלומר שמשה יכול לתת רק ברכה, והקללה תבוא (חלילה) מאליה אם לא נשמע אל מצוות ה'.

3. מדוע בפסוק כ"ז נאמר: "את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה'", ואילו בפסוק אחריו נאמר "והקללה אם לא תשמעו." והרי לכאורה הפסוק הראשון היה צריך להכתב באותו הנוסח כמו הפסוק השני ולומר: את הברכה אם תשמעו אל מצות ה', ולא כפי שכתוב "אשר תשמעו אל מצות ה'."

תשובה: הפסוק הראשון מרמז לנו שהברכה - היא עצם השמיעה אל מצות ה' ("הברכה אשר תשמעו") ואילו הפסוק השני בא לומר את המשמעות הפשוטה שניתן להבין ממנו - שאם לא נשמע אל מצות ה', תבואנה הקללות.

את תפילותיהם של עם ישראל. זה הזמן להרבות בתפילה ובתחנונים, לבקש על הכלל ועל הפרט.

נתפלל על כל הרווקים והרווקות שימצאו במהרה את זיווגם ההגון. נתפלל על כל הזוגות המצפים לפרי בטן שיזכו בקרוב לזרע של קיימא. נתפלל על כל החולים שיזכו לרפואה שלמה, ועל כל מי שזקוק לישועה בפרנסה, בבריאות, בנחת מהילדים ובכל ענייניו.

יהי רצון שנזכה כולנו לשפע של בני, חיי ומזוני רווחי, מתוך בריאות, שמחה ונחת, ושניתב כולנו לשנה טובה ומתוקה, מלאה בישועות, ברחמים ובבשורות טובות. אמן.

138 ובר' א' א"ל

הודעה משמחת: העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנים במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לזיווגים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבה המנוחות ובשביל שמוליך לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמצוין את מיקום הציון. רבים זכו שם בסיעתא דשמיא לישועה

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגני מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התשפ"ט ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

בטחוני בצור

הוא אוצר

גליץ שבועי לאמונה, בעוה"ק, וכל מה שמקרב יהודי לאבי שבשמים

בס"ד. לבקשת הצטרפות, שליחת סיפורים ותגובות:

מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית

5834817@gmail.com * תא קולי 073-2490589 * לפניות בפקס 02-5003608 * לקבלת הגיליון בפקס 02-312641 קוד גיליון 0026

אי"ה לא ירחק היום, שמא כ' שנה, אולי שלושים, וטבריה תשוב לגדולתה כאחת מארבע ערי הקדש, אשר בה רוב מנין ובנין יהודים יראים ושלמים, ילדים וילדות משחקים ברחובותיה מכל העדות והחוגים, זרע ברך ד'. תרשמו לעצמכם!

תפילה בציבור וחיוך משמים

כתבת בעבר גיליון פר' תרומה פ"ו על נושא התפילה במניין, ובתוך הדברים הבאת את לשונו הזהב של בעל ה"מאור ושמש" זי"ע בפרשת משפטים, שם מופיעה הבטחה מופלאה: מי שמקפיד על תפילה במניין, יזכה שפרנסתו תהיה ברווח ויראה ישועות מעל הטבע.

ה"ר
חיים אייגר
ביתר

ב"ה היה לנו מנין משלנו, גם בתי כנסת פזורים בכל פינה בעיר כאבני חן נוצצות, אך בשבת בבוקר לא חפצנו לוותר על טבילה של טהרה, וחגרנו בעוז מתננו לטפס בדרכים, כמחצית השעה להקיף את ההרים, כשהחמה קופחת בלא רחם בהולכים, הוי אומר: אכן "טובה ראייתה" אמנם כדי לעשות מעשה, יש להתאמץ הרבה.

כאן המקום להודות למיודענו ר' בינעם שפילמאן, אשר הסיפור המפעים על ההקפדה ההירואית שלו על טבילה במקוה הופיע בגיליון פר' ויחי פ"ו, וזכה שמקוה טהרה נחנך בבוקרסט במיוחד עבורו. סיפורו המאלף נתן לנו כח להתאמץ, ולא להתפתות לתחליפים וזיתורים.

סמוך לשבת הגיעה לקרבתנו משפחה ירושלמית, אשר התארכה לה הדרך, ונותרה ללא שתיה לשבת. יצאנו למבצע מהיר, בו נוכחנו לראות ביופייה של העיר, שעד לא מכבר התמודדה עם ראש עיר רש"ע, אשר הכריז מלחמה על השבת ברחבי העיר, וגורש משם בבזזות פנים.

פרסאות רבות גמעת, בחיפוש אחר כמה בקבוקי מים לרוויה, ובכל מקום שבו הגעתי - פגשתי תריסים מוגפים. שבת קדש!!! אשריך טבריה וטובה ראייתך!

ימחלו לי קוראים יקרים

שזכו והפילו לראשי החרים,

גם אותם הרועים בדשאים

ואף הנשואים נעבדו בערים,

אם שונה במקצת סגנון הדברים,

פי חזקה עלי מצות בין המנים,

סבתי חוכה להיות בין הגולים,

זען אצל צנה 35° הכל חולים,

נחפזתי להעתיק אהלים,

אל אקלים נעים וסמים 43°,

בפקדת הבנות והבנים

אוהבים דואגים ומסורים,

אשר גרשוני מתדרים

ואין עמי פלי הסופרים,

גם מי שירבה לו פרדות וסוסים,

יבצר ממנו להטעין את כל התפצלים,

צפון יאתה לעשירים

על פן יצאתי אל הערים

שטהר רש"י בסלודין,

בצומת עם צאצאים

וגם בלעה"ר צעצועי צאצאים,

פה יוסף ה' עליהם

ויפן סן על פניהם,

מודה אני על כל התסדים

הנגלים והנסתרים

אשר עמי היו נעשים,

וגם לרבות העתידים

לה לבדה אנתנו מודים!

והנושא הזה דיבר אלי. מדוע? כי כבר שנים שאני מראה את דברי המאור ושמש האלו לחברים וידידים בכל עת וזמן... כמוכן שהעת וזמן שאני מדבר עליהן הכוונה לזמן מתאים, כשהידיד מחפש שדרוג וגאולה מגזירת "בזעת אפיד", ואז הלב פתוח יותר, מבין ומקבל...

אך טבעי הוא שגזרתי את חלק הגיליון המדובר, ותליתי על לוח המודעות בביהמ"ד ויזניץ שברח' קדושת לוי, בו אני מתפלל ולומד במשך היום זה שנים רבות ב"ה.

חלף זמן. המודעות התחלפו, והענין נשכח מלבי.

יום אחד, אני והחברותא עברנו מקום לימוד בביהמ"ד לשולחן אחר, מקרה נדיר ויוצא דופן, ואינני זוכר מה גרם לכך.

זה הזמן לספר שהחברותא שלי אחראי בקהילה על עניינים של קופת הצדקה הקהילתית, ובין היתר גם על אגף "פרנסנו בכבוד" שתפקידו לעזור לאברכים שמחפשים עבודה ולשלב אותם בתפקידים שמביאים הכנסה

הולמת.

ברגע שסיימנו את הלימוד, עובר לידנו אברך מהקהילה, וזורק משפט לחברותא שלי בסגנון "ב"ה איך דארף שוין נישט", אינני זקוק כבר והחברותא שלי עונה לו: "ב"ה הסתדרת? זה מצוין".

החברותא מתנדב להסביר לי: אני אחראי על הצעות עבודה והמסעף, האברך הזה ביקש ממני עזרה, ללמוד מקצוע כלשהוא ולהתפרנס... וכעת הוא מעדכן אותי שאין לו כבר צורך בשירות שלי...

כעת הגיע תורי לשאול את האברך "מה ואיך הסתדר?"

והוא עונה: כפי שאתה יודע אני סופר בן סופר, וכתבתי ספרי תורה בעבר, אך בצוק העיתים, זה זמן רב שאני לא מוצא לקוח שיבחר בי לכתוב ס"ת כפי שהורגלתי בעבר. עשיתי כל מיני השתדלויות, אך העליתי חרס בידי, עד שפניתי לבקש ללמוד מלאכה אחרת להתפרנס הימנה.

לאחרונה ראיתי כאן מודעה על לוח המודעות של ביהמ"ד בעניין תפילה במניין, ובה דברי ה"מאור ושמש" על הקשר בין תפלה במניין לבין פרנסה ברווח. בו במקום קיבלתי על עצמי שמעכשיו למשך ארבעים יום אקפיד בל"ג ואתחיל תפלת שמונה עשרה יחד עם החזן בכל יום.

היום הוא יום ה-40 שבו הקפדתי על כך, והיום התקשר אלי סוחר, וסגר עמי עסקה על כתיבת ספר תורה, מה שאומר פרנסה מסודרת לכשנתיים תמימות!

החברותא שלי פונה אלי ואומר: מתאים לך לתלות את המודעה... הלא זה מכבר אתה נאה דורש בעניין זה.

ארכו לי כמה שניות ואני נזכר שאכן... אני זה שתליתי את המודעה, ובעצם השי"ת החליט לשלוח לי חיוך משמים, שאזכה לשמוע את התוצאות, ולחזות בקצירת הפירות.

רק בחלוף כמה שעות, הפנמתי יותר את ההשגחה היתרה. ההחלטה על מעבר המקום, לשבת בדיוק במקום

שלא התאים לנו כלל, בספסל על המעבר... על כך שבדיוק סיימנו את שעת הלימוד, ועל כך שבדיוק אז - הם דיברו ושיתפו אותי.

את ההמשך מן הסתם תוכל אתה לספר, מי עוד שיתף אותך בהתחזקויות מעין אלו, בטח מאות ויותר, מהיכן אני יודע???

כי לאחרונה אני רואה סביבי יותר ויותר אברכים ובחורים שמרוכזים בסידור בעת חזרת הש"ץ...

אז אם מישור רוצה לדעת מה ההשפעה של "בטחוני" שיעיף מבט סביבו בעת חזרת הש"ץ, ובעצם עדיף שלא...

עיקר עבודת ה' היא שישתתף אדם עם הציבור, ואם מתפלל עם הציבור יהיה מובטח לו שפרנסתו תהיה מצויה במעשי ידיו. וזהו פירוש הפסוק "ועבדתם את ה' אלהיכם" - פירוש לשון רבים, ואיזה עבודה שהיא בלב, הוי אומר זו תפילה, ואמר הכתוב אם תעבדו ביחד את ה' אלוהיכם, דהיינו שתתפללו יחד עם הציבור, "וברך את לחמך ואת מימך" פירוש שיברך את פרנסתך שתהיה לך פרנסה טוב ורחבה.

מאור ושמש פר' משפטים

סת"ם קנה מזוזות

חלק מהיום אני עוסק לפרנסתי כסופר סת"ם. לפני כחודשיים מצאתי את עצמי במצב לא פשוט, כזה שהרבה מסופרי הסת"ם מכירים מקרוב לאחרונה: חבילה מכובדת של מזוזות מהודרות שכתבתי עמדה על המדף, וקונים אין. וכתבתם ואין קונה.

באחד הימים הטלפון דווקא צלצל. על הקו היה יהודי שהתעניין במזוזות עבור דירה שהוא עומד לקנות. "אני אבדוק את הדברים ואעדכן", הבטיח.

אלא שהזמן חלף, וחודשיים שלמים נקפו מבלי ששמעתי ממנו אות חיים. ניסיתי ליצור עמו קשר כדי להבין היכן הדברים עומדים, אך הוא לא ענה. ההוצאות השוטפות והמשכנתא ממשיכות כסדרן מבלי התחשב, והכנסות אין.

ברגע של חוסר אונים, החלטתי לעצור את המירוץ ולהשליך את יהבי על בעל הרחמים. קיבלתי על עצמי

שלא לדאוג, ואף הוספתי ואמרתי בליבי, שאם בסופו של דבר אותו יהודי קונה את המזוזות - אני מפרסם את הסיפור, כדי לחזק אחרים. התאמצתי להסיח דעת מהדאגות, והפקדתי את גורלי בידי אבינו שבשמים. והישועה לא איחרה לבוא.

למחרת בבוקר, הטלפון צלצל. על הקו היה אותו קונה עצמו. עוד לפני שהספקתי לפצות את פי, הוא התנצל ואמר: "תשמע, את הדירה החדשה שלי עדיין לא זכיתי לקנות. העסקה תקועה. אמנם את המזוזות - אני רוצה לקנות כבר עכשיו!" עמדתי נדהם. הדירה שלו לא זזה, אבל הוא בא לקנות מזוזות! מה ההגיון? הלא ה' אלקים פעל כל אלה! ברגע שהשלכתי יהבי על ה' וקיבלתי על עצמי לפרסם את חסדיו, נפתחו שערי שמים עבורי והמזוזות נמכרו. התמורה הגיעה בדיוק ברגע הקריטי.

"אשרי הגבר אשר ה' מבטחו!"

שבועה מהתינים ובית מרקחת ב-3 דקות

הסיפור שלי קצת פחות שייך לעלון של "בטחוני" כי הוא בגדר נס ממש בלי שיוכלש בדרך הטבע כמקובל.

הר"ר
אנא אהרן ויינפויק
נע נרק

בשבוע שעבר סבלתי מדלקת עיניים חריפה, שהחלה בעין ימין ועברה לאחר מכן גם לעין שמאל. בתשעה באב המצב החמיר מאוד. נאלצתי לקבוע תור לרופא ליום שישי שלמחרת ט' באב בשעה 11:20.

יום שישי הוא יום עמוס במיוחד, בפרט למחרת ט' באב יחד עם הכביסות וההכנות לשבת. רעייתי זקוקה לעזרתי בבית, אך לא היתה לי ברירה. התכונן שלי היה להגיע לתור ב-11:20 למרפאה של קופת חולים לאומית ברחוב ר' יהודה הלוי כדי לקבל מרשם, ולמהר משם לבית המרקחת שנסגר בשעה 12:00 בדיוק, שיערתי שיספיק לי הזמן.

כשהגעתי בשעה היעודה, פגשתי בפתח המרפאה ידיד קרוב, שאמר לי: "תקשיב, התור שלי היה מיועד

ועל ידי זה יזדככו ויתקדשו בקדושה רבה וק"ל: עד כאן דבריו.

שמעתי פעם בביאור כוונתו [וכן מוכח מסיום דבריו: והוכיח אותם שישומו לב] שאין כוונתו כמו שנראה בפשטות, שהם לא האמינו שהעמוד אש וענן הם נסים מן השמים, הם ודאי ידעו והבינו שאלו לא דברים טבעיים, אלא שהם לא 'שמו לב' לכך, דהיינו הם לא הוציאו מזה את המסר, לחיות עם זה שהקב"ה נמצא כאן איתם, ועושה להם נסים, קרי: לפעמים אפשר לדבר על מופת שהקב"ה עשה, ועדיין לא לשים לב ולהפנים את זה למעשה, ולהתעורר באמונה בהשגחה. ולענ"ד זו היחודיות של הגליון שלך, לספר את המופת, ובעיקר להסב את תשומת הלב להפנמת המסר, לחיות עם זה למעשה ובפועל.

רפאל ויינשטוק, ביתר

רכב מהניילונים

חובה נעימה היא לי להודות לכם. אנו ממש לא מסוגלים להיכנס לאווירת שבת לפני

שאנחנו קוראים את הגליון, ושואבים ממנו המון התעלות וחיוק לחיי היומיום.

לפני כשנה וחצי, בימים העמוסים של ערב ראש השנה, רכשתי את הרכב הראשון שלי. מתוך פזיזות מסוימת ולחץ של זמן, דילגתי על שלב הבירורים היסודיים. איך לומר בלשון המעטה: נפילתי ובגדול.

שלושה חודשים בלבד על הכביש, והמנוע שבק חיים. הוצאה בלתי מתוכננת של כ-10,000 ש"ח, עוד שלושה חודשים חולפים, וגם הקלאצ' דורש החלפה, עוד 5,500 ש. תוסיפו לזה מצבר, מגבים ועוד שלל הפתעות שצצו חדשות לבקרים. הגענו למצב שמישהו ממכרי התלוצץ ואמר לי: "אולי תקנה את הרכב הזה בעצמך? תראה, יש לו מנוע חדש, קלאצ' חדש, מצבר חדש... רכב מהניילונים!"

אם זה לא היה כל כך כואב בכיס, כנראה שהייתי צוחק.

כשהבנו שכלו כל הקיצין, החלטנו להעמיד את הרכב למכירה. כאן ניצבנו בפני ניסיון לא פשוט של מושא ומתן באמונה. היו כמה "ויעצים" שהמליצו בחום לשתוק "אם לא שואלים - אל תספר!" אבל בתמיכת ההורים החלטנו שעל "מדבר שקר תרחק" לא מתפשרים. הולכים על שקיפות מלאה, לא משקרים ולא מסתירים שום פרט. והתוצאה? כצפוי. אף אחד לא רצה להתקרב לרכב עם "היסטוריה

החדר נפתחה והרופא קרא בשמי: "זה אתה מספר 127? תיכנס, תיכנס תורך עכשיו!"

נכנסתי פנימה. הרופא, מיודענו שלפני כן הקדיש זמן ממושך לכל מטופל, פנה אלי מיד, הביט לתוך עיני, ואמר: "כן, אני רואה שיש לך דלקת", תוך שניות ספורות כבר החזקתי בידי את המרשם המבוקש.

אצתי במהירות לעבר בית המרקחת שנמצא בצידו השני של המבנה. בקושי הספקתי להכניס את רגלי פנימה, והרוקח כבר החל להוריד את התרסי.

שלוש דקות קודם לכן, בשעה 11:57 עמדו לפני שבעה אנשים, וכעת כבר עמדתי עם התרופה ביד.

בתחילה לא תפסתי את גודל ההשגחה. אמרתי לעצמי רק: "מזל שהספקתי ברגע האחרון". אך שעות לאחר מכן, דקות ספורות לפני השבת, התבוננתי בדברים וקלטתי את גודל הנס התרחש כאן.

נוכחתי לדעת שלפעמים הקדוש ברוך הוא עושה עמנו חסד מופלא מעל דרך הטבע כשלא מגיע לנו! דווקא כדי לעורר אותנו ולהראות לנו כיצד בהרף עין הוא יכול לסובב את כל המציאות לטובה. עד עתה אין לי שום הסבר הגיוני לקצב האירועים המהיר והבלתי צפוי הזה, מלבד נס כמעט גלוי שבא לנער אותי מתרדמתי ולהפנות את תשומת לבי לחסדי ה' הנפלאים!

נועם אלימלך - פרשת דברים:

כשאדם הולך בגשמיות ועיניו עולם הזה יום יום, על ידי זה הוא נתגשם כל כך, שאפילו הניסים והנפלאות הנגלים והנראים בחוש הראות אינו מאמין, וזהו שהוכיח אותם אף שקלקלתם ואמרתם "אחינו המסו כו' היה לכם להאמין על ידי הניסים שראיתם בחוש, העמוד אש וענן ההולך לפניכם, בדבר הזה אינכם מאמינים", רוצה לומר, ואתם אפילו הניסים הנגלים דהיינו עמוד אש וענן שאתם רואים אינכם מאמינים, מחמת שאתם מגושמים כל כך, והוכיח אותם שישומו לב לגודל הניסים והנפלאות שעשה עמהם השם יתברך בכל עת

לשעה 10:20, אני ממתין כאן כבר שעה ובינתיים נכנסו רק שני אנשים. הרופא עובד בקצב איטי מאוד, לפניך עוד שעה של המתנה לפחות. חבל על הזמן, לך בינתיים לערוך קניות לכבוד שבת."

שמעתי לעצתי ויצאתי לקניות. חזרתי כעבור כחצי שעה, בשעה 11:40, ואכן התור התקדם בעוד שני אנשים בלבד, ורק באותו רגע נכנס ידידי לחדר הרופא. הבנתי שהמצב מורכב: בית המרקחת עוד מעט נסגר, ערב שבת היום, ולא ידעתי כיצד אשיג את התרופה לנפיחות ולכאבים.

בשלב זה אמרתי בלבי: "רבונו של עולם, היום הזה, ערב שבת קדש, הוא שלך, וכל מה שתעשה עמי - אקבל באהבה". האמת - לצערי הרב אפילו לא נשאתי תפילה שיזדמן לי איזה פתרון מהיר, אלא פשוט קיבלתי את המצב כפי שהוא.

מחוגי השעון התקדמו במהירות, ולא היה שום צד הגיוני שאוכל להספיק להיכנס לרופא. בשעה 11:53 נותרו עוד שבעה ממתנים לפני בתור, כשכל פציינט שווה אצל הרופא כעשרים וחמש דקות בממוצע... הסיכוי שאספיק להגיע לבית המרקחת לפני שעה 12:00 פשוט לא היה קיים.

ואז, התרחש נס. בלי שום הסבר טבעי.

אדם שהחזיק בידו מרשם פנה אלי ושאל: "אתה מסכים שאכנס לפניך? אני רק צריך להחליף מרשם, ובית המרקחת נסגר עוד כמה דקות". השיבותי לו שאני בספק אם מישוהו מאיתנו יספיק, אך אם ברצונו לנסות - הוא מוזמן, בכל מקרה אין לי סכוי... הוא ביקש רשות מעוד אחד מהממתנים, והסתפק בכך.

הוא נכנס לחדר הרופא, וכעבור עשר שניות בלבד נפלט החוצה, אין לי מושג מה אירע, אם הרופא דחה את בקשתו או נענה. באותו רגע ממש, עוד בטרם הוא הספיק להתרחק, קרא המסך פתאום את המספר שלי, מודלג לחלוטין על שבעת האנשים שהמתינו לפני! רגע לפני כן המסך הראה שיש לי עוד שבעה ממתנים לפני!

הייתי בהלם ולא קמתי ממקומי. דלת

האם היא רוצה לתרום את הטבעות שלה ליד שרה? היא השיבה בבכי: "יום אחד הייתי פה, לפני הרבה זמן, בשירותים. ראיתי שלוש טבעות. לקחתי אותן, לעצמי. גנבתי. ומהיום שגנבתי את זה, אני לא מפסיקה ליפול", ידה של האישה היתה נתונה בגבס, גם את הרגל היא שברה לפני כן, ועכשיו התור של היד, "תעשי לי טובה, קחי אותן, תמצאי לי מי זה שייך"

העובדת תלתה את המודעה וכתבה בה בטעות "לפני חודשיים" כיוון שהזקנה לא דייקה בדבריה, וכך הגיעה הישועה אחרי חצי שנה של תפילות וציפיה. התפילות שלי פעלו את פעולתן למרות שלא ממש האמנתי שהטבעות עוד תחזורנה. ביקשתי מהקב"ה טובה, ופשוט הוא נתן לי אותה!

אור האמונה

מבוסס על שיחה של הרה"ג ר' אברהם לייב קליין זצ"ל על אוהחה"ק הק' פר' ויחי "האלוקים הרוצה אותי"... שהתהלכתי לפניו בתמימות כצאן אחר הרועה..

ה"ר
דוד וואס
אמאן

כְּשֶׁהֵלֵךְ יוֹשֵׁב בְּגִנָּה
פֻּנָּה אֶל אִמּוֹ בְּתִחְנָה
אָנָּה הָאֵבִילִי נָא
וְאִמָּא מְשִׁיבָה: בְּשִׁמְחָה וּבְרָנָה

וְיִשְׁבֶּתָּ הָאֵם עִם כְּפִית וְצִלְחַת
לְהֵאכִיל בְּנָה בְּמִסְרֵיהָ וְנִחַת
אֶף הֵלֵךְ טוֹעֵן בְּאֶחָת
רַק לְבַד אֶסְכִּים לְקַחַת

פֻּנָּה אֶלִּי אִמּוֹ בְּתִחְנָה
אֶאֱכִיל אוֹתָךְ בְּדִיּוֹק וּבְמִשְׁוֹרָה
כְּפִית אֶחָד כְּפִית בְּשׁוֹרָה
אֶף הֵלֵךְ לֹא מוֹכֵן לְפִשְׁרָה

מְחִסֵּר בְּרָרָה הָאֵם נוֹתֶנֶת
לְאֵל לְבַד בְּלִי יָד אוֹמְנָת
כְּמוֹכֵן חֲצִי הַתְּכִנְלָה עַל הַרְצָפָה
נוֹתֶנֶת
וְאֵז הֵבֵן פֻּנָּה לֹאמוֹ וְהִפְסֵם כְּצִדִּיקָת

כֶּךְ פֻּנָּה הֵיִיחִידִי לְאֵבִיו בְּעֵינֵי בְּפִתָּח
רוֹצָה פְּרִיָּסָה בְּנִחַת וּבְלִי מִתָּח
לוֹ אֶבָּא בְּשִׁמְחָה וּבְכֶטֶח
אֶתֵּן לָךְ בְּמִשְׁוֹרָה כְּפִי מִה שְׂדֵרוֹשׁ בְּשִׁטָּח

וְאֵז בּוֹכָה הֵבֵן בְּדִמְעוֹת
רוֹצָה לְבַד לְהַרְוִיחַ, הַרְבֵּה הַרְבֵּה מַעוֹת
רַק אֵל תִּתְּקַלֵּל הַתְּכִנְיּוֹת
וְאֶהְיֶה לְמִלְיוֹנֵר תוֹךְ כְּמֶה שְׁעוֹת

פֻּנָּה אֶלִּי אֶבִּיו בְּתִחְנָה
אֶמְלֵא כֵּל מְחִסֵּרִיךְ בְּחִינָה
מִתְאִים לְמַצְבֶּךְ וְאֶף בְּלִי הַשְׁקָעָה בְּגִינָה

רוֹצָה לְבַד! מִתְעַקֵּשׁ הֵבֵן מְחִסֵּר בִּינָה
עוֹנָה לוֹ אֶבִּיו קָח וְנָסָה
לְעִשּׂוֹת בִּיזְנִיס בְּאֶחָד מְנַסָּה
כְּמוֹכֵן בְּתוֹצְאוֹת יוֹצֵא מְבִסָּה
וְאֵז נִזְכֵּר לְפָנוֹת לִיּוֹשֵׁב עַל כֶּסֶּא....

לבדוק את מצלמות האבטחה המוצבות מחוץ לחדר הכיורים. במצלמה נראתה אישה מבוגרת, שאינה נראית שומרת מצוות, יוצאת משם רגע קט אחרי רעייתי, כשהיא מתעסקת עם משהו עטוף בידה, באופן שעורר חשד כי אספה את הטבעות. השומרים בכל כניסות הבניין עודכנו בפרטי המקרה וקיבלו את תמונתה, למקרה שתשוב למקום, אך דבר לא הועיל.

הימים נקפו. עבר שבוע, חודש, חודשיים, והתחלנו להתייאש. לרעייתי היה מאד קשה עם האובדן, אך לא נותר הרבה מה לעשות. התחלנו לחסוך כסף בצד כדי לרכוש טבעות חדשות. ולמרות זאת, בכל יום, בתפילת שחרית או לפני השינה, פניתי לריבונו של עולם במילים פשוטות ומתוך הלב: "ריבונו של עולם, עשה לי טובה, תחזיר לנו את הטבעות". הבקשה הזו כבר הפכה ל"מלומדה", זה הפך חלק קבוע מסדר יומי ומנוסח התפילה שלי.

חלפה חצי שנה. פרק זמן שלכל הדעות כבר אין סיכוי ריאלי להשיב לעצמנו את האבידה. התפנית הגיעה בראש חודש חשוון. בשעות הצהריים, רעייתי מתקשרת אלי בהתרגשות: "הטבעות אצלי! שלושת הטבעות חזרו" נותרתי ללא מילים.

"איך זה ייתכן?", שאלתי בתדהמה. רעייתי סיפרה כי נכנסה לאותו מתקן שירותים וראתה מודעה קטנה על הקיר: "נמצאו טבעות לפני חודשיים". למרות אי ההתאמה בין התאריכים, שהרי חלפה כבר חצי שנה מאז האבידה, היא החליטה לנסות את מזלה, והתקשרה למספר המופיע במודעה. מעבר לקו ענתה אחת העובדות בבניין. לאחר שרעייתי מסרה את הסימנים המדוייקים, אמרה לה העובדת בהתרגשות: "בואי מהר לקחת אותן".

העובדת סיפרה לה סיפור מדהים: "מיד לאחר יום הכיפורים ניגשה אלי אישה מבוגרת, חילוניה, עם תיאור מפורט שאכן הזכיר מאד האישה החשודה מהמצלמות. היא הורידה מאצבעה שלוש טבעות ואמרה לי: "קחי את זה, - לא רוצה אותן". כששאלתי אותה לפשר הדבר,

רפואית" עשירה כל כך. בכ"ד בסיוון, אחרי תקופה של אכזבות, עשינו השתדלות נוספת. הורדנו את המחיר מעט מתחת למחירון, וקיבלנו על עצמנו הבטחה: אם נזכה למכור את הרכב עד ראש חודש תמוז - נפרסם בריבים את סיפור ההשגחה הפרטית.

לא חלפו אלא ימים ספורים, ויום אחד בלבד לפני ראש חודש הגיע קונה - אברך מעיר המקובלים צפת. פרסתי בפניו את כל הקלפים בכנות גמורה, והסברתי לו בפירוט על כל התקלות והתיקונים שהרכב עבר. להפתעתי, ועם כל הרקע הבעייתי, הוא פשוט החליט לקנות! בשורה התחתונה למדתי על בשרי: כשהקב"ה רוצה שהרכב יימכר - הוא נמכר.

ואם אתם קוראים את השורות הללו? סימן שהבטחה קיימה!

הקב"ה עשה לי טובה

היה זה, בתקופה שלאחר חג הפסח. רעייתי עובדת בבית ספר לחינוך מיוחד שפועל בבניין הענק של "יד שרה" בירושלים.

באחד הימים היא ניגשה ליטול ידיה בכיורים הצמודים לשירותים שבקומת הכניסה של הבניין, מקום הומה אדם. לפני הנטילה היא הורידה שלוש טבעות שהיו על ידיה - שתי טבעות נישואין וטבעת נוספת משובצת יהלומים. מעבר לערכן הכספי הרב, היה להן ערך רגשי עצום עבורה.

היא הניחה את הטבעות על השיש, על מנת ליטול ידיים ומיד לענוד אותן בחזרה. אלא שבאותו רגע היא מיהרה לבדוק בטלפון מתי מגיע האוטובוס שלה, ורצה במהירות החוצה, כשהיא משאירה את הטבעות ליד הכיורים. רק במהלך הנסיעה באוטובוס היא קלטת בבהלה את דבר השכחה. היא התקשרה מיד לחברתה לעבודה שנמצאת עדיין בבניין, וזו מיהרה לרדת אל הכיורים, אך למרות שחלפו דקות ספורות בלבד, הטבעות כבר לא היו שם.

רעייתי חזרה מיד לבניין וביקשה

אור הזכיה

827

ניתן לתרום באשראי בנדרים פלוס:
כולל ערב המרכזי גילה, עבור כולל
דרכי חזקיה.
ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר
ושרה בת פֶּכֶב וּמאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל
ואסתר זי"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

סיפור לשבת קודש לע"נ יעקב בן מיכל

סגולה מ... העמים, ואתם תהיו... ממלכת כהנים ו... קדוש". אף מילה על העבה, אף לא רמו תוכחה ואזהרה, רק מבט אל העתיד, והבטחות מרוממות!
זו דרך התורה, וזו דרכנו: לתת אמון, והוא יצדיק את עצמו. להביע תקווה, והיא תתממש! (רבי שלום מאיר הכהן וולף שליט"א)

לקבל ולא לדחות

הרה"צ רבי אורי זהר זצ"ל, סיפר כי בחתונת נכדו שלמד בשיבת מיה, פגש אותו ראש הישיבה - הרב אריה פינקל זצ"ל, ואמר לו בהתלהבות רבה: "אני אוהב מאוד את הנכד שלך, הוא אדם כנה ואמיתי".

רבי אורי שהתרשם שיש כאן תגובה 'חריגה', סיפר לאחר מכן לנכדו את מה שהרב אמר, והתעניין למה הוא זכה לכוז קירבה והארת פנים מראש הישיבה, וכנות זו מה טיבה? הנכד ידע על מה מדובר, וסיפר:

כשלמדתי בישיבה, נגישתי פעם אחת לראש הישיבה - הרב אריה פינקל זצ"ל, ואמרתי לו בצורה גלויה:

"יש לי בעיה, אני כל היום חושב על דברים לא טובים..."

"אגלה לך משהו? גם אני! עכשיו בוא נחשוב ביחד מה עושים!" ענה לי מיד ראש הישיבה.

בתגובה זו, ששידרה הכלה והעלאת הערך העצמי שלי עקב זאת שהרב מגלה לי 'סוד' שלו, ועוד 'מתייעץ' איתי מה נוכל לעשות, הוא 'קנה' אותי, ומאז נהיינו קרובים מאוד ונפתחתי אליו לקבל ולשמע ממנו ומתורתו כל דבר, ובזכות כך המשכתי בדרך הטובה.

כמה חשובה ההצטרפות והעלאת הדימוי העצמי אצל כל אדם כתרופה, ובמטרה להניע אותו לתהליך חיובי ומקדם. התגובה הטבעית של הורים ומחנכים לילד שמסכים לספר דבר רע - היא דחייה ומחאה. אך הילד יודע, שמעכשיו, אם הוא הגיע למצב שהוא בא לספר לך, הוא רוצה שתשתתף איתו ותיכנס לעולם שלו - לא כדי שתבקר אותו.

סיפר אב לשני בנים 'מתמודדים', ששידך את אחד מילדיו האחרים עם משפחה מיוחסת וחשובה מאוד. הידיד לא הבין איך המחזות מסכים להשתדך עם כזו משפחה, אבל פחד לשאול באירוסין... בחתונה, כאשר נוצרה הזדמנות, הוא אור אומץ ושאל את המחזות:

"ראית שיש לי שני בנים שלא עלינו ירדו מהדרך?"

"ראית". ענה לו המחזות.

"ולא פחדת?" המשיך ושאל אותו יהודי.

"פחדתי מאוד!" ענה המחזות, "ולכן בדיוק הלכתי לשאול בעצת הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, והוא אמר לי: 'זה שיש שני בנים שלא עלינו ירדו מהדרך, זה לא נורא, הדור קשה... אבל אני מציע לך לבדוק אם הם שומרים איתם על קשר ואיך... אם הם יודעים לקבל אותם באהבה - כדאי לך להשתדך איתם... היום מצב הדור לא קל בכלל, המון פיתויים מבית ומחוץ, אך הילד המתבגר, המתמודד, יודע בדיוק מה הדרך הנכונה. הוא אולי שינה תספורת ומלבוש, אך הוא בתוך תוכו מרגיש ריקבון נורא ומשווע למישהו שיבין אותו, שיכיל אותו ושיעזור לו בקושי שלו.

זריקת עידוד

הרב יהושע שקלאר שליט"א המכהן כמפקח ברשת חינוך תורנית, התפעל מנער כשרוני, מבריק, בכל ביקור שעשה בבית הספר, נהנה מתשובותיו המחוכמות, והוא ציין לעצמו לעקוב אחר הנער בהתקדמותו. מובן הדבר, כי לא היה זה הנער היחיד שהוא פגש ולא בית הספר היחיד בו הוא ביקר. עבודת קודש מוטלת על המפקחים: לעקוב אחר מיומנות המורים, להדריך ולכוון ככל הנדרש, לעקוב אחר הספק החומר, לדרוש מצוינות ברמת הלימודים, ובין השאר, כפי שאתם רואים, גם לשים עין על תלמידים. רק ברשתות החינוך התורניות.

יום אחד ביקר באותו בית ספר, בחן את התלמידים ונהנה מתשובותיהם, ציינם לשבח, ושאל: "איפה רחמים?" (שם בדוי, כמובן). הוא נענה בשתיקת מבוכה.

בחדר המנהל, בשעת הסיכום, שב ושאל. סיפורו סיפור נורא: רחמים זה התחבר לנער קל דעת מבית ספר אחר, הכיר אורחות חיים אחרים, והמשטרה תפסה אותם 'על חם' בפריצה לדירה בעיצומו של יום הכיפורים, כשידעו שהמשפחה שווה בבית הכנסת.

"זה נורא", אישר המפקח, "אבל איפה הוא?"

סיפר המנהל שרחמים התבייש לחזור לכיתה, ואף להסתובב בשכונה. דאגו ומצאו עבורו מקום בפנימייה תורנית בעיר אחרת, שינסה להשתקם שם, ולפתוח דף חדש. שאל המפקח לשם המוסד, ונחה דעתו, אכן מקום טוב.

כשחזר לביתו נטל טופס רשמי של רשת החינוך, וכתב מכתב נרגש: 'רחמים היקר! ביקרתי היום בבית ספרך ולא ראיתך. תשובותיך הנפלאות והקולעות היו חסרות כל כך! שאלתי אודותיך, וסיפרו שעברת לפנימייה. אני מקווה שאתה מתעלה שם בתורה כגודל כשרונך, ועוד תהיה לגדול בישראל! כתוב לי, ספר לי מה לומדים ותשלח איזו קושיה או תירוצי שעלו בדעתך. אני מצרף כאן מאה שקלים, לדמי כיס. אם תצטרך עוד כסף - כתוב לי!'

רחמים קיבל את המכתב, ופרץ בבכי נרגש: בטוח היה שהוצמד לו אות קלון, שכולם יודעים מה קרה, איך נתפס בגניבתו. שבבית ספרו מפצים את הסיפוח, מיידעים כל אחד. והנה, המפקח ביקר, ולא שמע. יש מי שמאמין בו, שנותן בו אמון ומצפה ממנו לגדולות. הוא לא יאכזבו! רחמים, שעד אז שקוע היה בדכדוך ודיכאון, התעורר והתנער, שלח מכתב עם קושיה, וקיבל מכתב עם תירוצי ומאה שקלים נוספים, דמי המרצה ועידוד. וכך, חודש אחר חודש, עד שעלה מהפנימייה ליישיבה גדולה והקים בית לתפארת, והיום הוא מחנך בישראל!

מה שתשומת לב מחוללת, מה כוחו של עידוד!

ומדוע נזכרתי? משום שזה מזכיר כל כך אותנו, את עם ישראל. היו האבות הקדושים, היו שבטי קה, והנה הידרדרו בניהם, שקעו במ"ט שערי טומאה, עבדו עבודה זרה. הבורא יתברך חילצם, והביאם להר סיני, ומה אמר להם? "והייתם..."

המשך סיפור לשבת קודש

אם הם יודעים לקבל את המתמודד באהבה - כדאי לך להשתדל איתם! חתם הרב שטיינמן זצוק"ל.

היד החמה שהונחה על כתפי

סיפור הרב אריה שכטר זצוק"ל זצוק"ל סיפור נפלא:

לפני כעשרים שנה קרה לי סיפור מעניין. הוזמנתי להרצאה באשקלון, כדי למלא את מקומו של רב אחר שלא יכול היה להגיע. כשהגעתי למקום, פנה אלי יהודי עם כיפה גדולה לראשו, עטור בוקן ופאות, ואמר לי: "כבוד הרב, הגעת משמים, כבר זמן רב שאני מחפש לספר לך את סיפורי". ואילו היו דבריו של אותו יהודי:

אשתי התקרבה ליהדות, היא השתתפה בכמה סמינרים. בכל פעם היא ניסתה 'לסחוב' גם אותי, אך אני התנגדתי בכל כוחי. המקסימום שהסכמתי היה להסיע אותה עד לפתח המקום בו התקיים הסמינר, ובהגיעי לשם הייתי בורח מהמקום. היתה לי שנאה עצומה לכל מה שקשור ליהדות.

באחת הפעמים שהסעתי אותה, היא ממש התחננה בפניי שאכנס רק להרצאה הראשונה. בלית ברירה הסכמתי, אך מיד כשהמרצה החל לדבר, הציפו אותי כל הנוגדים שהיו בדמי לכל הקדוש. לא יכולתי להמשיך לשבת ולסבול, ויצאתי החוצה. הסתובבתי בחוץ כעוס עד עמקי נשמותי, כעסתי עליה וכעסתי על עצמי על שהסכמתי להיכנס להרצאה. ואז הרגשתי יד מונחת על כתפי, היה זה יהודי עם זקן, מאותם אלו ששאנתי, והוא פנה אלי בחום ובחביבות:

"אני מבחין שאתה נתון בסערת רגשות, אנה, ספר לי מה מעיק עליך? אם אתה זקוק למשהו, אשמח מאוד לנסות לעזור לך".

לפתע הרגשתי איך כל השנאה שלי יורדת, נמסה, נעלמת... המילים הטובות האלו חימומו את ליבי. הרגשתי שהיהודי הזה מדבר אלי מתוך אהבת ישראל אמיתית. החלטתי לשוב ולהיכנס להרצאה. ההרצאה הזאת הובילה אותי להרצאה נוספת, וכך הגעתי למה שאני היום - שומר תורה ומצוות.

פנה אליו הרב שכטר ואמר: "הסיפור שלך בהחלט מעניין מאוד, ויש בו מוסר השכל גדול, אבל מדוע היה חשוב לך לספר אותו דווקא לי?"

"כבוד הרב", השיב היהודי בלהט, "היד החמה שהונחה על כתפי - היתה היד שלך".

"מה שמילה טובה יכולה לחולל, מה שאהבת ישראל יכולה לגרום, לשבור את כל המחיצות" מסיים הרב שכטר את דבריו, ומוסיף: "שאלו פעם את האדמו"ר בעל ה'אהבת ישראל' מוויז'ניץ זצ"ל: "מה אתה עושה אם מיישהו לא אוהב אותך?" והוא השיב: "אני אוהב אותו, ואוהב אותו, עד שהוא אוהב אותי, אין לו ברירה אחרת".

(מתוך הספר כך בטחנו של מאת הרב צבי נקר 0504124438)

מידות

מדות טובות וישרות מה טובן ומה יפין המתנהג בהן אהוב למעלה ונחמד למטה ומוצא חן ושכל טוב בעיני אלקי"ם ואדם כל קבל דנא קשה עונשן של מדות רעות והמתנהג בהן שנאו ומשוקץ רע לשמים ורע לבריות כמבואר בדברי רז"ל הקדושים בש"ס ומדרשים וזהו"ק וספרי המוסר מלאים זיו כל ההוגה בהם טועם טעם יראת חטא כי הן אמת שיש דעות חלוקים יש מי שהגנו ה' טבע טוב ומדות טובות ודעות נכונות מן הבטן ומן ההריון ויש כל בטר איפכא ר"ל ולישאבן ומי שהגנו ה' דעת ונקל לו להתנהג במדות טובות וישרות ומכיר בגנות המדות הרעות יתן הודאה על חלקו ויאמר קטונתי מכל החסדים כי טוב חסד זה מהיים ומכל חיי העוה"ב.

אמנם מה יעשה הבן שמדותיו רעות ודעותיו כעורות ותועה מדרך השכל ואומר לרע טוב ולטוב רע ודרכו ישר בעיניו זו רעה חולה לאין מרפא שכבר אמר שלמה המלך ע"ה ראתי... חכם בעיניו... לכסיל ממנו רק יעשה זאת איפה אולי יציל ישפוך נפשו לפני ה' יום ליום יביע אומר ערב ובקר וצהרים בתוך תפלת י"ח (ובע"ה אניף ידי אף לואת וסמכתה בבית תפלותי בס"ד) שיתקנה בעצה טובה להיות שלם במדות ונבדות ובכל מיני שלימות ויעשה הטוב והישר בעיני אלקי"ם ואדם

וגם יתמיד ללמוד בספרים המלומדים לאדם ויתאבק בעפר החכמים וילמד ממועשיהם ואל יסור מדבריהם אפי' אם נראה לו שאומרים על שמאל שהוא ימין אל בינתו אל ישען ויבטל דעתו ורצונו מפני רצון אחרים ויתחזק ביד חזקה ובזרוע נטויה ברוב עז ותעצומות לעשות נגד טבעו או נגד דעתו זמן וזמנים עד שההרגל יעשה לו טבע ויפקח ה' את עיניו ויראה בעיניו ולבבו יבין איזוהי דרך ישרה ושב ורפא לו ולפום צערא אגרא וגמירי הבא ליטהר מסייעין אותו אבל אין פוסט אותו מיום הדין באמור כי היתה מדתי וכך השיגה דעתי ולא יכולתי להתאפק ולעבור על דעתי ועל מדתי אין זו דרך מוציאתי מידי עבירה כי כל אשר יחפוץ האיש יעשה וכל יכול ע"י עזל וגייעה

וכבר אמרו יגעתי ולא מצאתי אל תאמן ואדם לעמל יולד אשרי מי שעמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו זה כלל גדול בתורה וזה כל האדם:

(פלא יועץ)

מבקשים מקוראי העלון ללמוד לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעימה בת ככב		לע"נ ככב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ חוה בת מרגלית		לע"נ משה בן שרה	
ליזכיר הרבים: בית הוראה יחווה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, 6730*		נא לבקש רחמים על יוסף אברהם בן חנה לרפ"ש!		נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפ"ש!		נא להתפלל על הרב ישראל בן אסתר לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על רפאל שלמה בן מאיר לרפ"ש!	
העלון לע"נ: עזרא בן מנחם, אברהם בן רחל, דבורה בת אסתר, איזון בת בלור, משה בן שרה, שרה בת גוהר אשר בן טל ה		נא להתפלל על יהודה שלום בן תחילה שרה מוסר לרפ"ש		נא להתפלל על רפאל שלמה בן מאיר לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!	
נא להתפלל על יוסף אברהם בן חנה לרפ"ש		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!	
שדכנית (לבוזרים מגיל 30+): א-ה: 21:00 - 22:30 טל: 03-6766049 שידיחי "חסדי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!	
שידיכיים לשם שמים למגור החורדי לנשים: 053-4163681 לנברים: 053-4110655		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!	
ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!	
מוהל מוסמך לשם שמים (בחנים) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידיו של הרב אורי: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!		נא להתפלל על חנה לרפ"ש!	

סגולה מרבי נחמן לזש"ק

שתשים אישה עליה עלה עין שגדל על קבר צדיק, המעוניינות יכולות לקבל את זה בחנים (לשם שמים) בטלפון: 054-8561881, הכמות מצומצמת. קיבלו הרבה טלפונים של זוגות שנפקדו בוש"ק.

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולה ז"ל

1103

עלון
מס'

פרשת ראה - "עשר בשביל שתתעשר"

יותר מכדי חייו, זהו משום שנבחר להיות צינור להעברת השפע לעניים ולנזקקים. וכמו משפך: אם הוא נקי? הוא מקלח הלאה, ממשיכים לשפוך לתוכו בנדיבות וממלאים אותו, וזהו "עשר - בשביל שתתעשר". אבל אם נוצרת בו סתימה ואינו מקלח, אין טעם להשתמש בו והוא מתרוקן ומתייבש. דורשי רשומות נתנו בזה סימן, הרי ההבדל בין עֶשֶׂר, שפירושו מְעַשֵּׂר, ובין עֶשֶׂר שפירושו עשירות, הוא רק בנקודה העליונה של ה"שין", אם היא בצד ימין או בצד שמאל. בזה פירשו את דברי אברהם ללוט: "אם השמאל ואימינה" - אם אתה תקבע את הנקודה על "עשר" בצד שמאל, היינו שתתן מעשרות, אז הקדוש ברוך הוא ישים את הנקודה בצד ימין - ישפיע עליך עושר. "ואם הימין" - הנקודה תהיה בצד ימין, ותדאג רק לעושר, "ואשמאלה" אשים את הנקודה בשמאל, דהיינו אעמיס עליך עול של מיסים וארנוניות, ובכך יוקטן עושרך לכדי עשירות. ונשאלת השאלה: מדוע דווקא במצוות הצדקה גילה הקדוש ברוך הוא סוד זה? משיב על כך המגיד מדובנא כדרכו במשל: בעיצומו של היריד הגדול עצרה עגלה בכיכר השוק, טעונה גלילי אריג משובח, בשלל צבעים. נסובו עליה סוחר אריגים, מיששו את הסחורה כהרגלם, וקבעו: אריג מעולה שופרא דשופרא. מה מחירו? אמר הסוחר: חמש מאות שקלים הגליל, ובכל גליל ששים מטר ויותר! המחיר היה זול להדהים והעיסקה כדאית עד מאוד. אך כאן התעורר חשדם: מה אם יתברר שבכל גליל שלושים מטר בלבד, והם נפלו בפה? אמר המוכר: אדרבה, תסרקו את הגלילים, ותבחרו את הדק ביותר. אותו אחד שנראה לכם כקצר ביותר, תמדדו אותו ותראו מה אורכו. קיבלו את הצעתו ומדדו את הגליל הדק מכולם, לאחר שמדדוהו מצאו שאורכו ששים ושתיים מטר, על אתר נקנתה כל הסחורה לשביעות רצון כולם. והנמשל: הבורא יתברך אמר: "אין אדם שמקיים מצווה ומפסיד!" ואם יש שמץ היסוס, אזי אדרבה, בחרו במצווה שלכאורה כל כולה נראית כהפסד, כמו: מצוות צדקה ומעשרות, בהן נוטל אדם חלק מרכושו ומוסרו לזולת, מחסר ממנו כמו ידיו. "ובחנוני נא בזאת", ראו אם לא ייפתחו לכם שערי שפע כה רב, עד שיכלו שפתותיכם מלומר די! אזי תבינו שכך הוא בכל המצוות. הנה זה ידוע כי מרן החזון איש זצ"ל הזהיר ביותר לתת מעשר כספים. "החזון איש" אמר כי נתינת מעשר כספים מונעת אסונות, מחלות ופגעים בבית. "אנשים לא יודעים כמה צרות, מחלות ילדים וביקורי רופאים הם מונעים מעצמם בזכות הפרשת מעשר כספים". דברים אלו לא נאמרו רק לפני שישים-שבעים שנה, אלא הם כתובים כבר במדרש רבה, שבית הפתוח לצדקה - לא ייפתח לרופא. הגאון רבי יעקב אדלשטיין סיפר על יהודי שאשתו הפילה עוברת רחמנא ליצלן וחשש מהבאות. הוא נכנס אל מרן ה"חזון איש" ומרן זצ"ל אמר לו שבעזרת ה' רעייתו תלד בן זכר בריא ושלם, אך ביקשו להקפיד ביותר על מעשר כספים. החל האיש להצטדק שהוא עולה חדש ויש לו הוצאות רבות. "הנה! היצר הרע מתחיל!", אמר לו ה"חזון איש", "תקבל על עצמך להקפיד על נתינת מעשר כספים והכל יסתדר בסייעתא דישמיא". וכך היה. לאיש נולד בן זכר כעבור שנה ומרן ה"חזון איש" כונן בסנדקאות. על נתינת צדקה ישנם אין ספור הבטחות וברכות בדברי רבותינו ויתר קדמונינו, החל מילדים וכלה

על הפסוק בפרשתינו "עשר תעשר את כל תבואת זרעך" (דברים יד, כב) אמרו רבותינו במדרש "עשר בשביל שתתעשר, עשר בשביל שלא תתחסר". צריך ביאור, אם יתעשר אז התקיים שלא יתחסר, ומה החידוש בזה? אלא ביאר ה"חתם סופר", כתוב (משלי פרק י) "ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה". הביאור הוא, כל עושר מוסיף לאדם עצב, כי יש לו מנה רוצה מאתיים, יש לו מאתיים רוצה ארבע מאות, ואין אדם מת וחצי תאוותו בידו, אך העושר הבא מברכת ה' לא יוסיף עצב עמה, כי בכלל ברכת ה' שנותן בלב האדם מידת ההסתפקות להיות שמח בחלקו שלא יהיה לו עצב כלל. וזה שאמרו במדרש "עשר בשביל שתתעשר" היינו נוסף על העושר תקבל ברכה "שלא תתחסר" היינו שלא תרגיש חסר ותמיד תהיה שמח בחלקך. כך מובא בגמרא (תענית ט.) רבי יוחנן פגש בבן אחותו - בנו הרך של ריש לקיש, וביקשו: "פסוק לי פסוקך" - מה למדת היום? השיב הילד: את הפסוק "עשר תעשר את כל תבואת זרעך". ומיד שאל את הדוד: מדוע כפל הלשון "עשר תעשר"? ענהו רבי יוחנן: רמז יש כאן - עשר את התבואה, כדי שתתעשר. שאל הילד: מניין לדרוש כך? ענהו רבי יוחנן: נסה, ותראה שכך הוא. הוסיף ושאל: וכי מותר לנסות את הקדוש ברוך הוא? והרי כתוב: "לא תנסו את ה'!" אמר לו: בזה מותר, שנאמר (מלאכי פרק ג) "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר... ובחנוני נא בזאת אמר ה'... אם אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די" - מאי עד בלי די? "אמר רמי בר חמא אמר רב: עד שיכלו שפתותיכם מלומר די!". הדבר ברור, כי כאשר בורא עולם מבטיח, מתחייב ומוכן להעמיד את הבטחתו זו למבחן - ברור כי אלו הן התוצאות של הפרשת מעשר כספים. נכון, הרבה פעמים זה לא קל. מי שלא התרגל לזה - יכול להרגיש פתאום כאילו עשרה אחוזים מהכנסותיו נעלמים פתאום, מתאדים כלא היו, אך בעצם זו ההשקעה הבטוחה והמבטיחה ביותר - נותנים מעשר כספים וזוכים בהכפלת הרווחים, בעושר מופלג, בברכת שמים בכל מעשי ידינו! נקבל על עצמנו להתחזק בהפרשת מעשר כספים, בלי דחיות או איחורים, בלי פספוסים או תקלות. נברר את ההלכות המדויקות - באיזו צורה לקבל על עצמנו קבלה זו באופן נכון והלכתי, כמה צריך להפריש ובאיזה שלב, מי זכאי לקבל כספי מעשרות ומי קודם למי, אלו הכנסות חייבות במעשר והאם מצווה זו חלה גם על כספי מתנות - כולן שאלות חשובות שיש לברר בהן את ההלכה, כדי שנפריש כספי מעשר כראוי ונזכה בהבטחת הבורא לברכת שמים עד בלי די! ה"חתם סופר" מבאר שמצווה זו אינה כמו כל המצוות, אותן עלינו לקיים משום שהן כתובות בתורה ואסור לנו לבחון בהן את הכדאיות ולבדוק רווח מול הפסד. ומדוע? דיברה תורה כנגד היצר הרע. דרך האדם להימשך אחר העושר, לכן, כדי להקל על קיום המצווה הזו שקשה לטבע האנושי - התירה התורה לאדם לתת מעשרות מכספו מתוך תקווה לקבל שכר. אבל כמובן, זו אינה המטרה, אלא המטרה היא שלאחר שיקיים האדם את המעשרות ויזכה לעושר - יוכל לעסוק בתורה לשמה, ללא ציפייה לשכר. לפי זה, מבאר ה"חתם סופר" את המשך הפסוק - "למען תלמד ליראה את ה' אלוהיך כל הימים", דהיינו, שהתכלית של "עשר בשביל שתתעשר" - היא כדי שנוכל לעסוק בתורה לשמה. החסיד יעב"ץ זצ"ל, כתב שכאשר הקדוש ברוך הוא משפיע לאדם

בכסף, בריאות ושפע ברוח ובגשם, וגם על מעשר כספים ישנן הבטחות רבות, מלבד הבטחת העושר. רבותינו לימדונו: "עשר תעשר" – עשר בשביל שתתעשר". רבותינו אמרו כי כל המרבה לעשר – מרבה להתעשר. **סיפר אחד ממשותפי שיעור תורה בעיר ראשון לציון, לאחר נישואיו עם זוגתו, החליטו שהם מעשרים מכל ההכנסות מעשר כספים לצדקה. ואכן, זיכר ה' לעמוד בזה. לאחר זמן מה, נודע להם שיש חוק האומר שכאשר תורמים לעמותות רשומות, מקבלים החזר חלקי ממס הכנסה. ואכן קיבלו החזר בסכום נאה. כמובן שמהירו לעשר גם את הסכום שקיבלו ממס הכנסה. כך במשך תקופה ארוכה. והנה, באחד הימים קיבל טלפון מפקיד מס הכנסה שהודיע שיש להם חוב אצלם. הוא ידע ששילם בקביעות הכל ולא הבין מהיכן צץ החוב הזה. וכך נשלח להם בדואר מסמך עם חוב על סך 676 שקלים. הדבר הטריד אותו ולא נתן לו מנוחה. היה זה עבורו ניסיון באמונה. הרי אנו מקפידים על מעשר כספים כראוי, ואמרו רבותינו "עשר בשביל שתתעשר" ולמה עליו לשלם חוב זה? בכל זאת, זיכר ה' לעמוד בניסיון כראוי ולהתחזק באמונה. והנה, יומיים לפני התאריך האחרון לתשלום החוב, שילם את הסכום במלואו. המשיך כרגיל בעיסוקיו וכמעט שכח מהמקרה. אך משמים דאגו להזכיר לו שאכן ממעשרות מתעשרים. הוא קיבל שוב מכתב ממס הכנסה. בתחילה חשש שמא באים לטיל עליו חובות חדשים. אבל בסופו של דבר פתח את המעטפה וראה (ואף הביא לי לראותו) כי כתוב שמצאו שיש לו זיכוי על סך של 6,699, כמעט פי עשר מהסכום ששילמו, והסכום הזה הועבר כבר לחשבון הבנק שלו. "עשר בשביל שתתעשר"!**

בזמנים קשים, כמו אינפלציה, מיתון, נפילות בבורסה, משברים כלכליים ועוד, אנו נוטים לצמצם בהוצאות הצדקה. אנו עשויים לחשוב שזו הדרך לחסוך כסף ולשמור על יציבות כלכלית. אך האם צמצום הצדקה הוא באמת הפתרון? **מסופר על בעל חנות קטנה אשר היה מקפיד להפריש צדקה כראוי. הוא ראה ברכה בעמלו וקנה עוד חנות ועוד חנות, עד שהפך ליצרן בעצמו והתעשר, ועדיין הוא המשיך לתת צדקה בסכומים גדולים. במשך הזמן הוא הפך לעשיר עצום וכעת סכום המעשרות שלו התקבץ לסכום גדול והיה קשה לו לוותר עליו. הוא התחיל איפוא להתחכם ולהסתמך על "פרצות מס" למיניהן כדי לתת פחות ופחות. אולם באופן מפתיע (או לא), הוא עשה כמה טעויות עסקיות והפסיד הרבה כסף. הוא הבין שזה קשור למשחקים שלו עם הצדקה והלך להתייעץ עם הרב, כדי להבין היטב מה קרה לו. הרב הסביר לו כך: הקדוש ברוך הוא רחמן על כל מעשיו והוא זן ומפרנס כל בריה בעולם, כולל העניים, אך כיצד הוא מעביר להם את הכסף? יש לקדוש ברוך הוא שיטה מאוד פשוטה: הוא בוחר אנשים טובים בעולם וממנה אותם לבנקאים שלו: הוא נותן להם הצלחה כלכלית והם מפרישים מהכסף שלהם עבור צדקה לעניים. מה שקרה אצלך הוא, שבתחילת הדרך היית בנקאי טוב והעברת את הכסף לעניים כראוי. לכן הקדוש ברוך הוא הגדיל את הרווחים שלך, כדי שתוכל להעביר בשמו עוד לעניים. אולם פתאום התחלת למעול בתפקידך והקטנת את סכומי ההפרשות לצדקה – אז הקדוש ברוך הוא הלך לחפש לעצמו בנקאים אחרים... כל אדם מישראל כאשר בוא יבוא יצרו הרע ויפתנו לבלתי תת צדקה בשמחה וטוב לבב, יתבונן תחילה במה שהוענק לו מן השמים בנכסים בהם התברך וכך יתרגל לבטל את דעתו לדעת התורה, כי דרכיה דרכי נועם", הקדוש ברוך הוא העניק לך חיים, עשרים וארבע שעות ביממה. מתוך שעות אלו הוא מבקש מספר שעות לתורה ולתפילה. קיבלת גוף שמסוגל לתפקד? בריא יותר או פחות? כמה אחוזים מכוחך תקדיש למען הזולת למצוות חסד. יש לך פרנסה, ברוך ה' כן. כן, אתה לא רוטשילד ולא קרוב לכך. אבל עשרה אחוזים מתוך המאה שקיבלת אתה יכול להחזיר? לא עבור הבורא. מי שנתן מאה –**

אינו צריך עשרה בחזרה. הנתנה שמועברת לנזקקים, היא יותר עבורך מאשר עבורם. וכבר הקדים זאת התנא רבי אלעזר איש ברתותא במסכת (אבות פרק ג משנה ז): "תן לו – משלו. שאתה ושלך – שלו". אלא שכעת, הדברים קלים יותר לביצוע – מבחינה רגשית. הסיפור הבא שלפנינו יבהיר לנו דברים אלו היטב. **מסופר על הגאון רבי אליעזר גורדון זצ"ל אשר נסע לקייב שבאוקראינה לביתו של גביר אדיר כדי לבקש כסף עבור הישיבה המעטירה בטלז. הנגיד שאל את הרב לרצונו והשיב הגר"א גורדון: רצוני שכבודו יתרום חמשת אלפים רובלים. באותו זמן סכום זה היה גבוה מאוד. השיב הגביר: "כבודו וודאי מתלוצץ". אולם ראש הישיבה ענה בביטחון: "ממש לא! סכום זה באתי לבקש". אמר הגביר: "מכיוון שכבודו הוא גאון, וגאונות מתבטאת ביכולת להבין ולהסביר שני צדדים במחלוקת, הרי יש כאן שני צדדים: כבודו רצוני בתביעתו ממני כזה סכום, ואני רצוני בדעתי שזו בקשה מופקעת ובלתי הגיונית, יואיל נא להסביר לי את שני הצדדים כהווייתם. נענה הגאון והחל להסביר את שני הצדדים: מצאנו דבר פלא במצוות "מעשר בהמה". אופן קיום המצווה בדרך פשוטה, לוקחים עשרה אחוזים מכל הבהמות והטלאים החדשים שנולדו ומביאים לבית המקדש. אך רבותינו ז"ל אמרו שזו לא הדרך. התורה אומרת שכל הבהמות צריכות לעבור "תחת השבט". מפרש לנו הרמב"ם (הלכות בכורות פרק ז): "כיצד עושה? כונס כל הטלאים או כל העגלים לדיר ועושה לו פתח קטן כדי שלא יצאו שניים כאחד, ואמותיהן מעמיד מבחוץ והן גועות, שישמעו הטלאים קולן ויצאו מן הדיר לקראתן וכשיצאו מן הדיר זה אחר זה מתחיל ומונה אותן בשבט: א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט'. והעשירי היוצא בין זכר בין נקבה, בין תמים בין בעל מום, סוקרו בסקרא (מסמן בצבע אדום) ואומר הרי זה מעשר". הבהמה שהאדם מפריש צריכה להיות העשירית – לאחר שמנה את התשע הראשונות. לאחר ההקדמה הזו, שאל הרב גורדון את הגביר קושיא עצומה: לעשירים מופלגים היה צאן רב. בגמרא (במסכת שבת וביצה) מסופר למשל, על רבי אלעזר בן עזריה שנולדו לו במשך השנה מאה ועשרים אלף טלאים, כך שמעשר בהמה שלו היה שנים עשר אלף כבשים! עכשיו תאר לעצמך כמה זמן וטורח נדרשים כדי להעביר כל בהמה וטלה בנפרד דרך דלת צרה ולמנות כל אחד משנים עשר אלף הטלאים בנפרד. מי צריך את כל כאב הראש הזה? הרי אנשיו של העשיר יודעים כמה בהמות נולדו. יקחו איפוא עשרה אחוז ויקיימו בהם מצוות מעשר בהמה. מדוע הצריכה התורה את הבעל הבית לטרוח במאמצים כבירים כאלו כדי להפריש את מעשר בהמה שלו? הגביר נדהם מהשאלה הקשה, "אענה לך" – המשיך הגאון: "האמת היא, שאם היו באים לעשיר ואומרים לך: תן שנים עשר אלף עגלים למעשר, הוא היה מתקשה מאוד. השקעת את הדם והזיעה שלי כדי להרוויח את הבהמות אלו ועכשיו אני צריך להעניק י"ב אלף בהמות לעניים!! בודאי שאעניק כמה בהמות לצדקה, אבל לא שנים עשר אלף! משום כך מצווה התורה על הגביר לעמוד ליד הפתח הצר ולספור כל בהמה חדשה שנולדה לו, אחת אחת: אחת – שלי. שתיים – גם שלי. שלוש – שלי. גם ארבע – גם שלי. חמש – שלי. שש – שלי, שבע – גם שלי. שמונה – שלי. תשע – שלי. העשירי? אה, רק העשירי למעשר, נו הוא כבר יכול להיות קודש לה'. וחוזר חלילה: שלי, שלי, שלי, שלי. העשירי? שיהיה קודש לה'! כך יבין העשיר שכל כך הרבה שפע נתן לו הבורא. תשע מכל עשר בהמות הן לגמרי שלו, ואזי בשמחה ובנקל יתן את העשירי לצדקה. "עכשיו מבין כבודו?" – סיים הרב גורדון – "זה שורש המחלוקת בינינו. אני ביקשתי חמשת אלפים רובל להחזקת התורה וכבודו נרתע. כבודו טוען שזה סכום גבוה מאוד, ואני אומר, בוא נסקור יחד: בית חרושת פלוני שלך. היער הענק – שלך. הבניינים שלך. מניות במפעל פלוני שלך. היתר הענק – שלך. הבניינים בעיר ההיא – שלך. הכל שלך. אז האם לא הגיוני ש'העשירי**

יהיה קודש לה'?! "שוכנעתי"! אמר הגביר והעניק לו את כל הכסף. למדנו, כיצד צריכים להתייחס למצוות הצדקה. אל תסתכל רק כמה נתת, תחשוב לרגע כמה נתן לך הקדוש ברוך הוא, ואז תעניק בנפש חפצה. הזכרנו את דרשת רבותינו: "עשר תעשר" – עשר בשביל שתתעשר, שצריכים לתת מעשר וזה גורם עושר... ה"ב איש חי" מסביר: 'עשר תעשר' – אם נעשר את המילה 'תעשר' מה נקבל? 'ת' זה 400 בגימטריה, וכשנעשר אותה נקבל 40 - מ. 'ע' - ז. 'ש' - ל. 'ר' - ר. קבלנו 'מזלך'. אם תעשר את הכסף שלך כדי לקבל את המזל שמגיע לך!!! משמו של המגיד מדובנא נמסר המשל הנפלא הבא: יהודי הלך בשוק ואבד ממנו ארנק ובו אלף דולר. למחרת הלך שוב בשוק, ולהפתעתו מצא ארנק המכיל אלפים דולר. גם אם הוא מתנחם על אבידתו – אין תנחומיו שלמים. כי כל היום הוא חושב: אם לא שאבדו לי האלף הראשונים – היו לי היום שלושת אלפים. ונעבור אל תחום השדה: חקלאי הולך תבואה למכירה, עבר בשדה ונקרע שקו והתפזרה תבואתו מעט מעט מבלי שהרגיש, ובבואו לביתו שם לתדהמתו לב שהשק ריק... לבו נותר ממקומו והוא כמעט יצא מדעתו מרוב צער. אבל מה לעשות, זה המצב. לאחר זמן, עבר באותה דרך וגילה כי האדמה הצמיחה יכול שיבולים עשיר מתבואתו שנתפזרה. איש אדמה זה, בוודאי יתנחם נחמה שלמה על אבידתו. הוא לא יאמר: אם לא איבדתי – היה לי יותר. כי זה פשוט לא נכון: לולא אבדו אז החיטים – לא היה לו עתה כלום. נותן אדם צדקה והקדוש ברוך הוא אומר: "ולא ירע לבבך בתתך לו" (דברים פרק טו פסוק י); אל תחשוב כי אם לא היית נותן לעני – היה לך יותר. אדרבה, "כי בגלל הדבר הזה, יברכך ה' בכל מעשיך ובכל משלח ידך". כל העושר הבא לידך, בא דווקא בגלל הדבר הזה. כמאמר רבותינו "עשר – בשביל שתתעשר". הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, כי מעשר כספים הוא מפתח לפתיחת שערי השפע השמימי, כל השערים נפתחים להעניק ישועות לנותני 'מעשר כספים', מידו הטובה והרחבה של בורא עולם...

הרבה ראו אותי כ"נסיכה על העדשה". הייתי הקטנה בבית, להורים ששייכים לסקטור הגבוה – אנשי עסקים, שנולדו במשפחות עשירות. כסף לא חסר להם, היה להם בשפע כל מה שרצו. ככה גדלתי גם אני, ילדת זהב, הבת של אבא ואמא, כך קראו לי כולם. הייתי ילדה כריזמטית עם הרבה קסם, שלדעתי, הורכב מהרבה ניצוצות של כסף – כי חיצונית היה כל מה שצריך כדי שכולם ידעו שאני לא כמו כולם: בית פרטי, גדול ויפה, רכבים יקרים שחנו בחניה הפרטית הגדולה, הבגדים, האבזרים, כולם הדיפו ניחוחות יוקרה. אבל אם היו שואלים אותי, בשקט, הייתי מעדיפה להוריד את הכל ולהידבק לאחד הקירות בבתיים של חברותי. לבלגן הטבעי והברוך, לשישה בחדר אחד, לצחוק המתגלגל, לשירים העליזים, לריחות ארוחת הערב, לחביתה הפשוטה עם הירקות, זאת שאמא מטגנת, ולא מבשלת טרחנית ודאגנית שממלאת את הבית בניחוחות גורמה ושקשוקי כוסות בדולח. אהבתי את הספונטניות, הטבעיות, הפשוטות. כל חברותי רצו לבוא ללמוד ולשחק אצלי, ואני תמיד משכתי אותן בחזרה לבית שלהן, מוקסמת מהשלווה הזו, המצופה באקשן שלא נגמר. לאף אחד לא גיליתי, אבל הנסיכה על העדשה מרגישה מאוד מאוד טוב את העדשה שם מתחת למזון. ככל שגדלתי, העדשה רק הלכה ותפחה, גם בת איכרים כבר היתה מרגישה בה, ואני מוכנה גם להמר שהיה כבר שלב שבו היא אפילו לא יכלה להישען בבטחה במיטתה, כי העדשה, איך אומרים, השתלטה על המרחב, שניה לפני הפיצוץ שלה. כך שיחקתי את ההצגה הכי טובה בעיר. שחקנית אלופה, שכולם רק מקנאים בה, אבל מתחת לכל הסתתרה מציאות כאובה. זה התחיל מקשיים בקשר בין הורי, אבל זה לא נעצר שם. זה הגיע לרמת אי נעימות גבוהה כל כך, שאין לי מושג איך אף אחד מהקרובים לי לא הריח. המריבות היו קשות, בעיקר כי היו מוסוות בחיכים ומתנות

יוקרה, והכל המשיך להיות הכי טוב שאפשר. תמיד ידעתי שזה עניין של זמן עד שהכל יתפרק. משיחות ששמעתי מעל לראשי ידעתי גם מתי יהיה הזמן המתאים ביותר עבורם – ברגע שאתחתן. לפחות, התנחמתי, אוכל להקים בית בלי כאבי ראש מיותרים. איזושהי מסגרת תוכל עדיין לתת לי את התדמית של הבת המוצלחת, לפחות שהשידוך שלי יהיה כמו שצריך. התפללתי הרבה, חלמתי על בית טוב ובריא, וכשההצעות התחילו להגיע, הורי היו כבר בעמדת רתיחה כזו, שהכל היה נפיץ וזהיר. באמת זכיתי לבחור איכותי וטוב, ה' שמע לתפילותי ולדמעות שלא הפסקתי להוריד. התחתנתי כמו שהורי רצו, עם כל מה שצריך. שבועיים אחר כך הם נפרדו בבית הדין. ואז התגלה השבר הגדול. פתאום כולם ידעו, הבינו. לצערי, זה לא נסגר בצורה טובה. בעוד הם היו עסוקים במאבקים ביניהם, הייתי, אני, כלה צעירה ונבוכה, צונחת לעולם האמיתי, עם דירה שקיבלתי – אבל בלי שקל ללכת למכולת. אולי זה נשמע כמו צרת עשירים, אבל אין לי איך להסביר זאת למי שלא גדל כך. כשאתה רגיל לרמת חיים מסוימת, לרדת ממנה זה קושי עצום. לא הורגלתי לכך, לא ידעתי מה זה לספור עודף, בטח שלא לחשבן עלות של קרטון חלב. שבשבילי זה היה כמו לעמוד ברחוב ולפשוט ידיים לצדקה, לא פחות. למי אסביר שהבית היפהפה שלי, בטבורה של עיר, אמנם נקנה בשבילי, אבל הוא לא באמת שלי... (כן, גם על זה היתה מריבה). בשורה התחתונה, התחלתי להזיע ולראות את הצד הקשה של המטבע. ברוך השם חוננתי בראש טוב, ולמדתי הנדסת תוכנה, מקצוע שהשכר בו יפה מאוד, אבל השוק מוצף, ולא כולם רדפו אחרי, מה גם שלא היה לי עכשיו אבא שאוכל לבקש ממנו לעזור, כי הוא מיד ישלח אותי לאמא, שתשלח אותי לאבא וחוזר חלילה. עשיתי מה שהחיים לימדו אותי הכי טוב: התפללתי. ברוך ה' קיבלתי מישרה זמנית של מיליון מקום, המשכורת לא היתה גבוהה, אבל זה היה מצוין בשבילי, גם בשביל הניסיון. בעבודה התחברתי לאחת הנשים שהיתה חברה של אחותי, אפרת. היא שמעה על המקרה שלנו, והרגשתי מאוד בנח לספר לה. היא עודדה אותי מאוד, נתנה לי כוח להמשיך להתמודד. ברחמי הרבים, זכיתי להיפקד בתינוקות מתוקה ומקסימה שהוסיפה אור עצום לחיי. הוקסמתי ממנה, זה היה ורוד וזהיר, האושר להפוך לאמא, והחלטתי שבשבילה אני אהיה הכל, כל מה שילדה צריכה מאמא. אפרת עזרה לי מאוד, הגיעה איתי לבית החולים ועזרה לי בבית, להתארגן, להתמודד עם הדבר המלאכי הזה. ללמוד להתנהל. הורי הגיעו, כל אחד ביומו, לומר לי מזל טוב. כל אחד גם הבטיח שהצד השני יביא את המתנה... אבל כבר לא ציפיתי. עם כל הקושי, האמנתי שה' יתן לי מה שאני באמת צריכה. ולא אכחיש – תמיד חלמתי על עגלה מסוימת, עם כל המותגים אליהם הורגלתי. לא חשבתי על משהו אחר, ועכשיו שוב לצנוח ולשנות דיסקט, זה היה קשוח, מאוד. תוסיפו את המצב הרגיש של אחרי לידה. ואז, כמו מלאך, אפרת הגיעה. היא הלכה איתי לחנות הכי נחשקת בעיר למוצרי תינוק, וביקשה ממני לבחור את העגלה שאני הכי אוהבת. בתחילה לא הסכמתי, התביישתי, אבל אפרת ידעה לומר את המילים הנכונות ולתת את ההרגשה הכי טובה. בחרתי. אפרת הוסיפה עוד כמה בגדים ואביזרים שונים, כולם איכותיים, ממותגים, מספר אחת, בדיוק הדברים שהייתי קונה לו הייתי יכולה. היא שילמה ויצאנו. אני, אפרת והעגלה. באותן דקות לא היתה מאושרת ממני. אולי זה ישמע קטנוני, אבל זה היה בנשמתי, חמצן שידעתי שאני חייבת אותו. הודיתי לאפרת ממעמקי לבי, היא אמרה שזה ממעשר הכספים שלה, ושאין לי מה להרגיש שלא בנח. ידעתי שלאפרת יש משכורת גבוהה במיוחד. כמה חודשים לפני כן היא התקדמה לתפקיד ממש טוב, והשכר היה בהתאם, אבל עדיין לא האמנתי שזה מעשר נטו. בבית, כשסיפרתי לבעלי, הוא נדהם. זו היתה הוצאה

בינתיים לא היתה לנו כמעט הכנסה. אחרי חופשת הלידה לא היתה לי משרה לחזור אליה. התכוונתי לחתום אבטלה עד מתי שיתאפשר, ולתת חומש מהמעט שיש לי. לתת גם מדמי הלידה היה לא ריאלי בעליל. אבל משהו ניקר בנו. ולמחרת, בהחלטה משותפת, החלטנו לעשות מאמץ, ננסה. הפרשנו חומש. זה לא היה קל. בכלל בכלל. זה היה ערב פסח, ההוצאות היו רבות, ובדיוק אז בעלי קיבל מלגה מכובדת שכללה סכום לקמחא דפסחא. החלטנו גם כאן לתת חומש. אינני יודעת איך, אבל לחג הצלחתי לקנות גם לי וגם לתינוקת בגד, בדיוק כמו שרציתי. אבל זה לא הכל. בחול המועד בעלי נפגש עם אחד מחבריו במפגש שעשו בוגרי הישיבה בה למד. הוא סיפר לו שהוא התקדם לראש תחום בחברת הייטק, ובעלי שאל אותו אם הוא מחפש עובדת. הוא הנהן במרץ, והתפלל כיצד בעלי יודע זאת. בעלי סיפר לו עלי ועל המשורה הזמנית שהיתה. הוא ביקש ממנו להתקשר אלי ולבדוק מה הניסיון שלי. לא אלאה אתכם, אבל כל הדרישות תאמו אחד לאחד. הוא הציע אותי לראש הצוות, אישה שומרת תורה ומצוות שמבינה עניין, כך שמכל הבחינות זה היה לי יותר ממתאים. את הריאיון והמבחנים עברתי בהצלחה. כמעט לא האמנתי, אבל כבר היה לי לאן לחזור אחרי חופשת הלידה.... מאז אני אומרת בכל במה אפשרית: תתנו, תעשורו. תראו שתעשורו!...

גדולה במיוחד, וגם הוא חשב שזה עבר את המעשרות. ממש הכרתי לה תודה, זה לא היה מובן מאליו. חודש אחר כך, אפרת הזמינה אותי ואת בעלי לארוחת ערב אצלם בבית, הגענו. אפרת ובעלה פתחו שולחן כיד המלך, שפע של ממש. היה נעים ונחמד, ואז אפרת ובעלה סיפרו לנו למה באמת הם הזמינו אותנו. בעלה של אפרת תמיד חלם לתת חומש מההכנסות לצדקה, ולא להסתפק במעשר. לאפרת היה קצת קשה עם זה, בכל פעם היתה סיבה אחרת למה לא, ותמיד זה גם היה מוצדק. אבל כשכבר כמה חודשים היו להם הוצאות גדולות ולא צפויות, בעלה הצליח לשכנע אותה להכפיל את המעשר ולתת חומש, למרות הקושי. בסוף היא התרצתה. הם נתנו חומש, ומאז ראו רק ברכה. אני קפצתי מיד. נזכרתי שאפרת עברה עבודה לתפקיד טוב עם תנאים מדהימים. היא אישרה לי – חודש אחרי החומש, היא קבלה הצעת עבודה מבלי שחיפשה. את כל הטוב והשפע הזה קבלה ככה, רק פתחה את הידיים. מאז הם מקפידים על חומש. והיא שמה בצד במשך כמה חודשים את כספי המעשר, כי רצתה לעזור לי אחרי הלידה במה שאצטרך, מי כמוה ידעה מאיפה באתי ומה הרף שלי, והיא רצתה כל כך לעשות אותי אמה שמחה. הם אמרו שיש פתגם עתיק בסינית, חכם כל כך: "תן לי דג ואוכל אותו היום, למד אותי לדוג ואוכל כל חיי". ואת זה הם החליטו לעשות, ללמד אותנו לדוג. שמענו, ואמרנו שנחשוב.

אחים יקרים!

בספר "פניני פרשת השבוע" כתב כי זוהי נוסחת הקסם העתיקה, הוותיקה, המוצלחת והמבטיחה מכולם. עד כדי כך היא מבטיחה, כי למרות שיש איסור לבחון את בורא עולם ולנסותו ונצטוונו להאמין בו באמונה שלימה – על הבטחה זו נאמר במפורש: "ובחנוני נא בזאת אמר השם" – כביכול, הקדוש ברוך הוא מלכו של עולם מבקש מאיתנו: תנו מעשר ותבחנו אותי! אני מוכן לעמוד למבחן על תוצאות המהלך, אני מתחייב על התוצאות המוצלחות... "אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די!" – המעשר יפתח לכם את שערי הברכה, יוריק עליכם שפע של עושר ורווחה! וכשאנו עומדים עם הכסף בקופה או רושמים את השיק, נוכל גם להוסיף בקשה קטנה בלחישה, אמירה קצרה מעומק הלב: "כה יתן השם וכה יוסיף, שאזכה להפריש עוד כהנה וכהנה", וכך יקרה, כפי שהובטחנו בזכות המעשר: "והריקותי לכם ברכה עד בלי די!". כי כשאבא שבשמים שותף איתנו בהכנסות, הוא דואג להצלחתנו, הוא דואג לשמחת חיינו, השותף שלנו עושה הכל עבורנו. הבה נאמץ את ה'מעשר כספים', ניתן עשרה אחוז מהכנסותינו בשמחה ובטוב לבב, באושר ובצלה, ונזכה ל'כי בגלל הדבר הזה יברכך השם אלוהיך!'.
השם אלוהיך!

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

העלון מוקדש

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שושנה בת הרב דוד ע"ה

ת.נ.צ.ב.ה

כלנו יודעי שמך

טוב להודות לה'

מאמרים, רעיונות, פרפראות וסיפורים, לחיזוק באמונה ובטחון בכורא יתברך שכל הנהגתו לטובה

- הרב שכנא וונגר -

פרשת - ראה - ה'תשפ"ו

מונולוג מצמרר של אב

סיפור א': כמה דמעות אנשים שופכים להיושע בכל מיני ישועות המתמהמהות מלבוא, ולא חולמים כי הישועה שלהם הכי קרובה אליהם.

הזדעזעתי לראות עד כמה קפידא של אב יכולה להזיק לבתו. בתי הנשואה התארכה אצלי באחת השבתות. בליל שבת עת בירכתי את הילדים באה אלי ועם דמעות בעיניה ביקשה: "אבא!!! בבקשה תברך אותי מעומק הלב שאזכה להפקד בבנים!!!"

פתחתי את פי לברך אך... הברכה מיאנה לצאת! זו תקופה ארוכה שבתי לא זוכה להיפקד בזרע של קיימא, והנה אני לא מצליח לברך אותה! דמעות הציפו את עיניי כאשר ראיתי שאני לא מסוגל לברך אותה. בעומק לבי ידעתי את הסיבה לכך, אולם לא האמנתי שעד כדי כך יגיעו הדברים.

בזמן השידוך התעקשו הצד של החתן לסכום כסף שהיה מעל ומעבר ליכולת שלי, עד שבקושי רב עמדתי בדיבורי והבאתי את מה שהתחייבתי לתת. אמנם לא בתי היא שדרשה את הכסף, אבל סוף כל סוף 'בזכותם' שקעתי בחובות גדולים, אחרי שכל ימי חיי לא העזתי לבזבז או ללוות עבור משפחתנו, והנה עתה חיי קשים בגלל בור החובות.

כנראה שהכאב על כך יצר בעומק לבי תרעומת וקפידא, ואלו התוצאות...

נשארתי עומד כשדמעות זולגות מעיניי. לא האמנתי זאת על עצמי. אני נחשב אוהב את הבריות - והנה אני לא מסוגל לברך את בתי! זאת אומרת שאני כאוב ופגוע ואפילו לא מודע לכך...

בסוף התגברתי על עצמי וניקיתי את הלב ובירכתי את בתי. אחרי שברכתי אותה אמרתי לה שהיא עוד תראה שבקרוב ממש היא תזכה לזרע של קיימא. אכן קיבל ה' תפילתי וזכתה בתי לחבוק בן שהפק אותי לסבא!!!

אני כותב את זה ומפרסם לציבור ששימו לב לכך, שלפעמים הילדים סובלים וזה בגלל ההקפדה שלנו עליהם. על ההורים החפצים בטובת ילדיהם לחשוב ולהיזכר בכל מיני פגיעות שנפגענו או הקפדנו ולומר מחול מכל הלב!!! ואם הסיפור יועיל ולו לאדם אחד - דייני.

סיפרתי לחבר את הסיפור, והוא אמר לי: "אין לך מושג כמה שזה נכון!!! אמא שלי אמרה לי יום אחד שאני בטלן, מכיוון שהמשפחה גדלה ויש לי שני מחסנים שבשבירת קיר אחד יכולים להצטרף לדירה. אמרתי לאמא שאם היא תמחל לי על הצער שהיה לה ברכישת המחסנים עבורי אז הקיר ייפול לבד".

אמא מחלה לי מכל הלב ו...למחרת הקיר נפל מעצמו!!! זה לא צחוק! באמת כך היה. אשתי הזמינה בעל מלאכה ללא ידיעתי, וללא ידיעה מהשיחה והקפידא של אמי, והבית הורחב. (בעל המעשה: ר.י.) (גיליון טיב הקהילה).

'תחנונים ידבר רש - ועשיר יענה עזות'

סיפור ב': "מאז ומתמיד הייתי אדם עדין ורגוע", מספר לנו יהודי שמסיבות מובנות מעדיף שלא לחשוף את שמו, "אני לא זוכר את עצמי צועק על מישהו מאז שנהייתי בן שמונה בערך", הוא מוסיף. "תמיד הייתי מחייך לכולם, מסתדר עם כולם, ברוך ה' זכיתי להתברך במידות טובות".

התכונה הנפלאה הזאת באישיות שלי, עזרה לי מאוד בחברה, בלימודים, בכל מקום. תמיד היו לי חברים לרוב, אולי לא חברי נפש שחלקו את כל זמנם רק איתי, אבל היתה לי ידידות טובה עם כמעט כל מי שרק הכרתי, עם כולם הסתדרתי".

"אחרי שהתחתנתי ונולדו לי כמה ילדים, נדרשתי במצוות מורי ורבי לצאת לעבוד. עבדתי כמגיה ספרים תורניים, התפרנסתי בצורה סבירה יחסית, והמשכתי להיות נחמד לכולם".

"לפני כמה שנים החלטתי לעשות מהפך. במקום לעבוד אצל אחרים ולהתפרנס בצורה סבירה, אני יכול לפתוח עסק עצמאי, ולהתחיל להרוויח הרבה יותר".

"למדתי את התחום של עימוד ספרים, ויצאתי לשוק כמעמד ספרים. התברר שהסגנון העדין שלי התבטא גם בעיצוב. אנשים שיבחו מאוד את העימוד ואת העבודה שעשיתי, הייתי אדם שנוח לעבוד אתו בגלל התכונות שציינתי, וב"ה שמי הלך לפני, ובתוך זמן קצר כבר היה הל"ז שלי מלא ועמוס למשך חודשים ארוכים קדימה.

"כשראיתי שזה המצב, עשיתי מה שכללי המסחר אומרים שצריך לעשות. הקפצתי את המחיר פי שניים, כשהמטרה היתה לצמצם את הביקוש בחצי, ומצד שני להישאר עם אותה רמת הכנסה.

להפתעתי קרה דבר לא צפוי. הל"ז שלי המשיך להיות מלא, והביקוש רק הלך והתגבר".

"מה עושים? מקפיצים שוב! המחיר טיפס ואיתו גם הביקוש לעבודה, עוד ועוד אנשים וארגונים פנו אלי שאעמד להם ספרים..."

"הרגשתי בעננים, מעולם לא היתה לי כזאת הצלחה כספית, אף פעם לא חלמתי שאני אוכל להרוויח סכומים כאלו מדי חודש בחודשו, והעתיד נראה זוהר עוד יותר, כי כל הזמן המשכתי להעלות את המחיר..."

"בשלב מסוים שכרתי כמה אנשים שעבדו תחתי, הם עשו את הבסיס של עבודת העימוד, ואני עשיתי רק את הגימורים, מה שלא הפחית מרמת שביעות הרצון של הלקוחות. זה נמשך שנה שנתיים, וכמו שאמרתי, העתיד נראה זוהר מתמיד".

ואז קרה דבר שהיה לפלא בעיני. הביקוש החל להצטמצם. נהיו לי חורים בזמן, לא היתה לי מספיק עבודה לתת לעובדים שלי, ופתאום שמתי לב שבעצם כבר הרבה מאוד זמן שלא הגיע לקוח חדש, אני עובד רק עם לקוחות ותיקים שגם הם הולכים ועוזבים אותי בקצב מבהיל..."

תפסתי את עצמי לשיחה אחד על אחד, ושאלתי את עצמי, שלוימה, תגיד מה קרה? למה אנשים לא באים אליך? האם העבודה שלך כבר לא מה שהיה? אולי קם לך מתחרה רציני שנותן עבודה בקצב מהיר יותר ועם תוצאה טובה יותר ובמחיר זול יותר?

ואז, כשהתחלתי להתבונן בעניין, שמתי לב לעוד משהו שעד עכשיו לא ייחסתי לו חשיבות... אין לי חברים! לראשונה בהיסטוריה אנשים לא מתלהבים לפגוש אותי. אני כבר לא כזה פופולרי בחברה כמו שהייתי פעם".

חזרתי הביתה שקוע במחשבות, ואשתי שראתה שקרה לי משהו שאלה אותי למה אני נראה ככה. סיפרתי לה על מה אני חושב. לא הייתי מודאג מעול הפרנסה, כי ב"ה חשבון הבנק היה עמוס, ותמיד אני יכול 'לגרד' כמה עבודות מפה ומשם כדי לכסות את ההוצאה החודשית הקבועה. אבל הייתי מודאג שאולי משהו קרה לי שפתאום אנשים אל מתלהבים ממני, לא בחברה ולא בעבודה..."

"אשתי אמרה לי: תעשה מה שאתה תמיד עושה כשיש לך שאלה... לך תשאל את הרבי".

"ואכן, ניגשתי אל הרבי, הוא שמע אותי בכובד ראש, ולבסוף שאל אותי: "למה אנשים אהבו אותך בעבר?"

עניתי לרבי, שתמיד אמרו לי שאני מאוד עדין, רגוע, שלי וחיכך... הוא נעץ בי מבט... לא אמר כלום. רק הסתכל עלי והסתכל, ואני הרגשתי שהוא מבשל אותי מבפנים עם עיניו הטובות. פתאום נפל לי האסימון...

"אה... אולי אני כבר לא כל כך עדין כמו פעם"???

הוא לא ענה לי. רק המשיך להסתכל עלי, ונתן לי לעכל בעצמי את העניין".

אני המשכתי לחשוב, ונזכרתי שלפני שבוע צעקתי על הגבאי בבית הכנסת, שזה לא בסדר שהוא מדליק מזגן בעוצמה כזאת בשבתות אחרי שכבר הערתי לו פעמיים שמדי קר בתפילה. פעם לא היה קורה דבר כזה, לא הייתי צועק על אף אחד, בטח לא על הגבאי בבית הכנסת".

אתמול רבתי עם נהג בכביש – דבר שמעולם לא קרה לי! כמו כן צעקתי על איזה איש אחד שעקף אותי בתור במכולת, ועוד פעולות שעשיתי שממש לא אופייניות לי.

"אמרתי לרבי שאני מבין מה קרה לי, אבל אני לא מבין איך זה קרה ולמה זה קרה. איך בנאדם עדין ואיכותי הופך פתאום לאדם גס וצעקני?"

הרבי ענה לי תשובה קצרה וחדה מאוד: "המצב הכלכלי!".

יצאתי משם מסוחרר, ונזכרתי שיש כזה פסוק ב'משלי', 'תחנונים ידבר רש' – ועשיר יענה עזות'. זו דרכו של עולם, העניים מדברים בתחנונים והעשירים מדברים עזות, לפעמים בחוצפה.

חזרתי לרבי בריצה ושאלתי אותו שאלה אחת נוקבת: "האם כדי להיות עדין חייבים להיות עני? אי אפשר להיות מבוסס כלכלית וגם להיות בן אדם עדין ונחמד"???

עכשיו הרבי חיך חיוך גדול ואמר לי: "חס וחלילה! אפשר ואפשר! העניין הוא שעד עכשיו לא הייתי צריך לעבוד על זה, קיבלת את המתנה הזאת באופן טבעי, אבל ברגע שהתחלת להתבסס מבחינה כלכלית ואפילו קצת להתעשר, כבר הגיע השלב שבו אתה צריך לעבוד, להשקיע מאמץ כדי להישאר עדין. אתה צריך ללמוד ספרי מוסר, אתה צריך לעשות חשבון נפש כל יום כדי למצוא את החסרונות שלך, לחזק את הענווה ולדחות את הגאווה – ואם כך תעשה, תוכל לחזור ולהיות אותו אדם כשהיית, גם אם מצבך הכלכלי טוב יותר!".

רבינו ה'בן איש חי', עם משל מדהים שהמשיך בעתו, ושבדורנו אנו, הוא אקטואלי מתמיד

סיפור ג': כמדי פעם בפעם, מתעוררים שונאי הדת אשר עינם צרה בפריחתו של עולם הישיבות, ומתלוננים שקצה נפשם במצב הקיים.

נמאס לנו להיות 'פרייזרים' ולסחוב את החרדים על הגב שלנו, הם טוענים. "קצה נפשנו בתרבות הקלוקלת של אנשים שרק לומדים תורה ולא מביאים תועלת וצמיחה למשק. אינם לומדים לימודי ליבה, ולא נושאים בנטל המשותף של האחריות הביטחונית והכלכלית..."

לפני שנים רבות כתב מרן ה'בן איש חי' זיע"א משל יפהפה, שיכול להתאים גם לעניינינו וזה לשונו: "מעשה בעשיר אחד שהיה רוכב על סוסו חוץ לעיר כדי לבוא לעיר, ובעודו רחוק משער העיר שתי שעות, מצא איש פיסח יושב על אם הדרך וצועק בקול יללה ותחינה, ויבקש מהעשיר מתנת ידו.

והעשיר הוציא מכיסו מטבע כסף וישליכה אל הפיסח ויקרא הפיסח בקול גדול "אלוקי השמים ישלם לך כפל כפליים על החסד אשר עשית עמדי". וירם את המטבע שהשליך אליו העשיר, ובצלעו על ירכו נגש אל הרוכב וינשק שולי מעילו ויאמר "אם טוב בעיניך להגדיל חסדך עמדי ונתת לי לרכוב עמך על סוסך להביאני העיר כי הדרך רחוקה ולא אוכל לילך רגלי, לבוא שמח"...

והעשיר שהיה נדיב לב וחפץ חסד ירד מעל הסוס וירכיב את הפיסח על הסוס ויתן את הרסן בידו, ואחר כך עלה גם הוא על הסוס וירכב. והיו שניהם רוכבים ביחד על הסוס הפיסח בראש והעשיר מאחוריו. אחר שנכנסו לעיר והגיעו לשוק, אחז הפיסח בידו את הרסן ועצר את הסוס והעמידו, ויפן אל העשיר הרוכב מאחוריו ויאמר לו: "עתה רד מעל הסוס כי כבר עתה אנו נמצאים בשוק העיר".

ויאמר לו: "מה אתה מדבר? וכי זה סוסך או סוסי? מהר איפו רד פן תקצר רוחי בך והשלכתיך כרגע ארצה!" ויצעק הפיסח צעקה גדולה ומרה בכל השוק בעודו רוכב והרסן בידו ויאמר בקול בכי: "ראו אנשים טובים מה מעולל לי הרשע הזה! חושו לעזרתי כי איש פיסח וחלש אנוכי ואין אני יכול להתקומם נגד הבלילעל הזה האומר לגזול את סוסי ממני. הלא אנוכי פגשתי את האיש הזה יושב על המסילה הרחק שתי שעות מפתח העיר ויתחנן אלי כי עייף הוא ונכמרו רחמי עליו וארכיבהו, ועתה שצריך להודות לי על חסדי אומר להשליכני ארצה ולגזול את סוסי ממני אשר הוא כל רכושי!"

ויקומו כולם לריב עם העשיר, ולשווא עמל להכחיש דברי הפיסח, כי יללת הפיסח ודמעותיו המדומות עוררו חמלה בלב כל האנשים ויאמינו לו. סוף דבר אמר העשיר: "אם כן איפוא ניסע נא לשופט".

ניגשו אל השופט ויספר לפניו דברי הריב ויאמר השופט אל העשיר: "רואה אני את דבריך כי אמת הם אך מה אוכל לעשות, הלא אתה בידך איבדת את זכותך וכוחך כי כאשר חסת עליו והסכמת להרכיבו על סוסך. היה לך להרכיבו מאחורך והרסן הוא בידך ואז לא היה יכול לדבר נגדך דבר, אך עתה אשר השלטת אותו עליך והרכבתו לפניך ומסרת הרסן בידו, הרי שני דברים אלו הם כמו שני עדים המעידים כי הסוס שלך".

רבינו ה'בן איש חי' השתמש במשך זה כדי להסביר כיצד צריך האדם להתגבר על היצר הרע, להישאר בשליטה ולא להעביר את המושכות לידי של היצר חלילה וחלילה.

אבל אנו, לפי דרכנו, נלמד ממנו גם לעניין זה של לומדי התורה ואלו הנסים להצר את דרכיהם, כי כמוהם כאותו קבצן, כל חיותם וכל קיומו של העם היהודי בארץ ישראל נשאבת מלימוד התורה והם מבעטים ומנסים להפוך את הקערה על פיה.

עד כמה צריך אדם להרחיק לכת כדי לפייס את חברו, ולמנוע ממנו צער

סיפור ד': מסופר על איש צדיק ותלמיד חכם גדול שהיה מתגורר בשכונת שערי חסד בירושלים, שבאחד הימים התאלמן מאשתו. זמן מה לאחר שחלפו ימי האבל, הגיע אליו שדכן שנשלח אליו על ידי אשה שהתגוררה בשכונה, שהיא רוצה להינשא לו.

אותה אשה היתה קשת רוח עד מאוד, ידועה בפי כל כמרבה בדיבור, והכל ברעש גדול. והנה למרבה הפלא הסכים אותו איש צדיק להצעה. באו אליו בני משפחתו לדבר על ליבו שיחזור בו מהסכמתו, שהרי מדובר באשה טרדנית והוא עלול לסבול ממנה קשות, והלא יש גם הצעות אחרות ולמה לו לקבל דוקא הצעה זו? כהנה וכהנה דיברו על ליבו ולא עלה בידם להניא אותו מהחלטתו.

לאחר שהפצירו בו מאד להסביר להם את עמדתו, נענה ואמר כי שתיים עשרה שנים קודם לכן היא באה לביתו, ודיברה עם אשתו המנוחה זמן רב וברעש גדול, דבר שהפריע לו בלימודו, ובתגובה גער בה, והיא נפגעה עד מאד.

אמנם לאחר מכן ביקש את סליחתה אבל היא סירבה למחול לו, עכשיו, אמר, כמדומה לו שאם ישא אותה לאשה היא תמחל לו.

עוד מסופר על יהודי אחד שהסיע פעם במכוניתו את הרה"ק רבי משה פיינשטיין זיע"א לישיבה, בצאת ר' משה מן המכונית, טרק המסיע את דלת המכונית שלא בכוונה על אצבעותיו של ראש הישיבה, ר' משה קפץ את אצבעותיו הפגועות וחפנס בידו השניה, הוא נשך שפתיו מרוב כאבים וצעד לתוך בנין הישיבה מבלי להוציא הגה מפיו. תלמידים אשר היו נוכחים בשעת מעשה, שאלוהו לאחר מכן מדוע כה התאמץ להבליג? ענה הצדיק בשקט: האיש הצעיר היה כה אדיב בהסיעו אותי לישיבה, האם יכול אני לפגוע ברגשותיו בהראותי לו שמשוהו אינו כשורה. (מתוך עלון 'סיפורי צדיקים' בהר-בחוקות).

שלח לך אנשים

סיפור ה': בראשית שנת תשי"ג - מספר הר"ר שלמה לורין צ"ל - נסעתי לאנגליה, כדי לשהות בימי ראש השנה ויום הכיפורים בעיר בורנמות' - עיר נופש ידועה, שבתקופה זו התרכזו בה עשירים רבים. מטרת הנסיעה היתה גיוס כספים עבור כפר הנוער 'חזון יחזקאל'.

בהתקדש החג, לפני תפילת ערבית, דרשתי בפני הקהל בבית המלון שם, וההצלחה האירה לי פנים. כך עשיתי בבתי מלון נוספים שהיו במקום. אולם, כאשר הגיעה שעת התפילה, וראיתי את טיב המחיצה המפרידה בין גברים לנשים, שספק אם היה ניתן לכנותה שם 'מחיצה', ואולי היתה כשרה בדיעבד, העדפתי להתפלל לבדי בחדרי.

יום הזיכרון ('יאהרצייט') של אבי צ"ל חל בראש השנה, וכמובן התכוונתי לומר קדיש כבכל שנה, אולם מאחר שבאותו ערב לא התפללתי בציבור, שכחתי לומר את הקדיש, ונשכח ממני עניין היאהרצייט של אבי בכלל. עובדה זו גרמה לכך, שגם למחרת, כאשר התפללתי בציבור במקום כשר, נשכח ממני שעלי לומר קדיש. כך עבר עלי ראש השנה, בלי שאגיד קדיש אחרי אבי.

כאשר נזכרתי בכך, היה מאוחר מידי. לא ניתן לתאר במילים את גודל הצער ואת שברון הלב שאחזני. נפשי היתה עגומה עלי עד כדי כך, שגמלה החלטה בלבי, שמאחר שעבודתי הציבורית הביאה אותי למצב שאשכח לומר קדיש על אבי, עלי להסיק את המסקנה ולפרוש ממנה לאלתר. היתה זו החלטה ברורה וסופית.

חזרתי לארץ ישראל, ומיד פניתי למרן החזון איש, על מנת להודיע לו על החלטתי הנחושה והסופית, לחזור ללימודי כמאז ומקדם, מאחר שנכשלתי בדבר חמור כל כך, והזנחתי את יום הזיכרון של אבי בעקבות התמסרותי לעבודת הציבור.

להפתעתי, אמר לי החזון איש: "איני מבין מה אתה שח! הלא אמרת קדיש!"

חשבתי לרגע שמרן לא הבין אותי, וחזרתי ואמרתי לו: "לא כן, לא אמרתי קדיש!"

חזר והשיב לי מרן: "טועה אתה, אכן אמרת קדיש!!!"

וכי מה עניינו של קדיש ביום היאהרצייט? - הוסיף מרן - כאשר הבן מקדש את שמו של הקב"ה ברבים, עושה הוא נחת רוח לנשמת הוריו. וכי יכולה להיות נחת רוח גדולה מזו, שויתרת על נוחיותך הפרטית, נסעת למרחקים, התפללת בראש השנה ביחידות ללא מנין - הכל כדי לשאת בעול הציבור?! אין לך קדיש גדול מזה!!!

אין צורך לומר, שמילים אלה שיצאו מפי מרן, השפיעו עלי וחזרתי בי מכוונתי לפרוש מעבודת הציבור, ואכן בזכות מרן זכיתי להמשיך ולשמש בעבודה זו במשך שלושים ושלוש שנים נוספות. (במחיצתם).

עם הלב לא 'הולכים בכח'

סיפור ו': סיפר הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א, שלפני רבות בשנים עוד בטרם קום המדינה, בהיותו פעם אחת בכותל המערבי ראה יהודי אורח מחוץ לארץ, שניכר היה עליו כי הוא נרגש מאד מן הביקור בכותל. הוא נעמד להתפלל בכותל על ידו, פתח והתחיל באמירת ספר התהלים.

מתחילה לא היתה ניכרת בו שום התעוררות, הוא נראה יהודי פשוט ואמר את התהלים בפשיטות כהרגלו, ובלא שום התעוררות ניכרת [לא הלך לו'....] והנה לפתע, לאחר שסיים את כל ספר התהלים והגיע לשני הקאפיטלאך האחרונים במזמורי הללו-קה - נפתח פתאום סגור לבו, הוא החל לבכות באמירתם בהתרגשות גדולה, והתגבר בכיו כל כך עד שפשוט לא היה יכול לעצור בעצמו ובכה נוראות מאין הפוגות בהודיה ושבח לפני המקום ברוך הוא. וזאת, אחר שכבר אמר מקודם הרבה פרקים שיש בהם השתפכות הנפש.

ואמר הגה"צ שליט"א, שאף שיש כבר מהמעשה הנ"ל יותר מחמישים שנה, עדיין המחזה נלגד עיניו, ובכל פעם שהוא נזכר בזה יש לו התעוררות גדולה. כיוון שלמד מכך שאין האדם צריך לדחוף בכוח את ההתרגשות, רק עליו להתפלל כראוי וכיאות ובכוונת הלב, כדרך שאותו אדם התפלל כדרכו, וההתעוררות מעצמה תבוא, אם רק יכוון לבו לטובה.

שהרי אותו יהודי עשה הכנה גדולה מאוד בלבו לתפילה בכותל המערבי, וטרח לבוא לשם כך בחוץ לארץ, וכך לאחר כל אותם הרבה מזמורים שאמר, זכה שתידלק השלהבת מאלה בליבו. והגם שאת אותם מזמורים אומרים מדי יום ביומו בפסוקי דזמרה, ואולי אף יש קאפיטלאך יותר מרגשים בתהלים, מ"מ אין זה מעבודתו של האדם לבחור מתי יבוא הרגש ומתי תבוא ההתלהבות, רק עליו להתפלל בכוונה ומעומקא דליבא, כד"א (דברים יא, יג) "ולעבדו בכל לבבכם". (הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, 'טיב הקהילה').

אמר שיש לו שני תנאים, ובלעדיהם הוא לא ייתן לי כלום

סיפור ז': המשפיע הנודע רבי מנדל פוטרפאס צ"ל, היה אחד מגדולי העסקנים והמנהלים של מבצע זיוף הדרכונים והמסמכים, שסייעו להמוני חסידים לצאת מרוסיה בשנת תש"ו. בזכותו יצאו אלפים מרוסיה, אך הוא עצמו נתפס לבסוף ונשאר שם עוד כמה עשורים.

באותם ימים, הגיע יום אחד יהודי מסכן, שהיה נראה איכר מגושם, וביקש מראשי העסקנים שיעזרו לו גם לצאת מרוסיה. הם חששו עד מאוד לשתף פעולה עם אדם לא מוכר, שמא הוא סוכן ק.ג.ב. או מהמלשינים היהודים שהיו מצויים שם לרוב, ואם יעזרו לו אז יגלה

את כל העסק וכולם ייתפסו. אבל הוא ממש התחנן לפניהם וטען כי גם הוא חסיד וכי הוא תלמידו של המשפיע הגדול מהעיר 'נעוול', רבי זלמן משה היצחקי זצ"ל.

רבי מענדל פוטרפאס התפלא למשמע דבריו, שכן הוא עצמו היה מתלמידיו של רבי זלמן משה, ולא הכיר את אותו יהודי. ואז סיפר להם הלה את סיפורו:

"לפני המלחמה נדדתי מעיר לעיר, והייתי חסר כל. זה היה בשנות הרעב באוקראינה. הגעתי לעיר 'נעוול' ומיד הלכתי לישון בבית הכנסת. וכשקמתי מאוחר מאוד בבוקר בטני הציקה לי אחרי שלושה ימים של רעב, בית הכנסת היה ריק, רק ר' זלמן משה עמד שם כבכל יום עם טליתו על פניו, נשאר אחרי כולם מאריך בתפילתו.

"לאחר כמה שעות כשסיים את תפילתו, ניגשתי אליו וביקשתי ממנו שייתן לי משהו לאכול. הוא מיד נענה, אבל אמר לי שיש לו שני תנאים, ובלי זה הוא לא נותן לי כלום: (1) שמתחלקים באוכל שווה בשווה. (2) שאני חייב לבזות אותו כראוי..."

"מה יכולתי לעשות? הייתי רעב והסכמתי. הגענו לביתו, והנה הוא מוציא קופסא קטנה עם קצת שמנת. ומחלק אותה לשניים. את המים של השמנת הוא נתן לי, ולעצמו לקח את השמנת בעצמה. כשרציתי להתחיל לשתות, עצר בעדי ואמר לי שלא עמדתי בתנאי השני, ואני חייב לבזות אותו".

לא ידעתי מה לעשות. והוא מתעקש. הרעב גבר עלי, ובפרט שכבר הרחתי את ריחה של השמנת, ומיד פתחתי את פי והתחלתי להמטיר עליו קללות וגידופים כמיטב השפה הרוסית... למה הוא לוקח לעצמו את השמנת ונותן לי את המים וכו' וכו'...

"כשסיימתי, חיך ר' זלמן משה והחליף את הצלחות, את הצלחת שלי עם המים לקח לעצמו, ולי נתן לי את השמנת".

כששמעו זאת החסידים, ידעו מיד כי האיש דובר אמת וכי סיפורו אמיתי, שכן הכירו את סגנון עבודתו של רבי זלמן משה, שהיה עמל תמיד לבטל עצמו וישותו, ואותו מעשה התאים לו להפליא. (הובא בגיליון 'תענוג הפרשה').

הרבה דרכים להקב"ה להסיר מדרכנו את המכשולות – ובלבד שמבקשים את עזרתו באמת

סיפור ח': היה זה לפני שנים אחדות כאשר הייתי צריך לטוס לארה"ב, לראשונה בחיי. בעת ההכנות לטיסה בת שתיים עשרה השעות, נשאתי תפילה שכל הנסיעה הזאת תעבור בשלום ברוחניות ובגשמיות, ושלא יהיו שום בעיות בסמוך למקום מושבי.

עליתי למטוס, התיישבתי והתחלתי לסדר את חפציי ולהתרווח במקומי; ברם, כאן הוציא שכני - שלא היה אדם דתי - מחשב גדול מתיקו, הפעיל לעצמו וידאו ומיד שקע בתוכו ראשו ורובו.

נהיה לי רע. המסכים הקטנים ממול המושב הם עוד חצי צרה, כי עדיין אפשר להסיט את הראש ולא להביט במסך שממול מושב השכן. אך כאן הוא החזיק בידיו מסך גדול בו ריצד מולי הוידאו המכוער על שלל צבעי הנוצצים, והדרך היחידה שלא לראות את כל הכיעור היתה, לשבת עם עיניים עצומות במשך שתיים עשרה השעות הבאות...

ידעתי כי אין אני יכול לבקש להחליף מקומות רק בגלל שהשכן מחזיק בידיו מחשב נייד. אך ידעתי גם ידעתי כי מהקב"ה אינני צריך להתבייש, נשאתי שוב תפילה חרישית שיצילני מן הצרה שפקדה אותי כעת.

עודי מתפלל, והנה האדון היושב לפני שכני בשורה הקדמית לנו, החליט כי הוא צריך לנסות את כל האופציות של המושב עליו הוא יושב. אחת מן האפשרויות היא, להשכיב את המשענת כך שהמושב יהפוך למצב שכיבה. ההוא לא חשב פעמיים ולא הביט לאחור אפילו פעם אחת, משך בחוזקה את ידית המשענת - אשר נתקלה במחשבו של שכני היושב לצדי, וגרמה בכך שהחלק החיצוני של מחשבו נסדק.

יותר מזה כבר לא הייתי צריך. שכני, בעל המחשב, קם ממקומו רותח מכעס. החל לצעוק ולקלל והפך את כל המטוס כי שברו לו את מחשבו היקר. לא הועילו כל ההסברים על כך שמחשבו כלל לא נשבר, והסדק נוצר רק בחלקו החיצוני. הוא לא אבה לשמוע מכלום, אלא דרש במפגיע שיעבירו אותו למקום אחר, מאחר וכאן הוא איננו יכול לשבת יותר.

צוות הטיסה הגיע בבחילות, והחלו לתור אחר מקום ישיבה חלופי, בהותירם את מקום מושבו הקודם - הנמצא לצדי - ריק מאדם, ואותי עם טיסה נעימה חלקה וכשרה.

הרבה דרכים למקום. הקב"ה רק ממתין לראות שמבקשים ממנו בכוונה אמיתית ושלמה, וכאשר מבקשים את עזרתו ית', יש לו הרבה דרכים להסיר מעמנו את המכשולות. (גיליון 'אוצרות שמירת העינים').

סיפור מאלף עם נקודה מעניינת למחשבה לגבי תפילות על הזולת בימי הרחמים והסליחות

סיפור ט': במהלך ביקורו של הרה"ק רבי יצחק מאיר העשיל זצ"ל, אבי שושלת קופיטשניץ' בעיר בוטשאטש, נוכח הגרש"ז הורביץ זצ"ל, הרב מפאטיק, במופת גלוי שחולל הרבי. מרוב התפעלות פנה אל החסיד הישיש זצ"ל הגאון רבי יחיאל פפר זצ"ל, רב באוזריאן, שכבר היה אז זקן מופלג בן למעלה מתשעים שנה, וסיפר לו את אשר ראו עיניו.

ויען רבי יחיאל ויאמר: גם אני נוכחתי בסיפור כזה. כאשר ביקר הרבי בעיר טרנופול, מישהו בא לשאול אותו בעניין ניתוח, שהרופאים ציוו שהדבר דחוף, והרבי הורה: "שלא ינתחו ולא יחתכו והקב"ה ישלח לך רפואה". ומדבריו לא נפלה מילה ארצה, והאיש נרפא ללא צורך בניתוח.

מאז הסיפור הסתובבתי כל הזמן עם קושיה, איך פסק הרבי מלכתחילה נגד דעת הרופאים? הלכה היא שסומכים על רופאים, ואפילו על רופא גוי, כגון בנוגע לאכילה ביום הכיפורים וכו', אז הכיצד פסק הרבי נגד הרופאים?

בהזדמנות כאשר נכנסתי אל הקודש פנימה הרהבתי עוז ופרשתי בפניו את השאלה שמציקה לי מזמן, וזה מה שהשיב: "אינני מבין לגמרי מה שאלתך. הרי אם מבקשים מהקב"ה, אב הרחמים, בכוונה אמיתית ומלאה לחוס על נפש יהודי – מדוע שלא ישמע? הרי לא בקשתי אז כלל על עצמי, רק עבור נפש מִיִּשְׂרָאֵל!"

למעשה: תשובה פשטנית זו, סיים רבי יחיאל, הפליאה אותי יותר מכל המופתים. כי דבר שהיה מוחזק אצל כולם כ'מופת', נראה בעיניו כל כך מובן ופשוט, עד שאינו מבין איך יכול להיות שמבקשים עבור יהודי ולא ישמע לו הקב"ה. (בטאון 'אוהב ישראל' תשרי תש"ס ע' י"ט, מובא ב'זכרונם לברכה').

נקודה למחשבה אודות תפילות על הזולת בימי הרחמים והסליחות. (הרב ישראל למברגר מוסף שבת קודש שופטים תשע"ז).

כשאמא נותנת את הלב... | הרבנית אזרחי ע"ה מספרת על מסירות הנפש של אמא ע"ה לחינוך הילדים

סיפור י': בשיחה למגזין 'במה' לפני כשנתיים, סיפרה הרבנית מרת שולמית אזרחי ע"ה א"ח יבדלח"ט מרן הגרב"מ אזרחי שליט"א, ובתו של מרן המשגיח הגאון הצדיק רבי מאיר חדש צוק"ל, על העוז והתעצומות של סבתה ע"ה, אמו של המשגיח צוק"ל, אשר שלחה אותו בגיל כה צעיר ללמוד תורה.

"הוא עוד לא היה בגיל 13 והיה צריך לנסוע את כל הדרך לבד, בין גויים, מרוסיה לליטא, והגיע למקום שאינו מכיר, לבד. ילד. אמא שלו הכינה לו חבילה של חמאה, לחם וכמה קופיות וליוותה אותו לרכבת וזהו. היא ידעה שאולי לא תראה אותו יותר כלל, ואכן הם לא התראו שוב".

"היא מאוד אהבה אותו. פחדה ואמרה: אם הם יישארו בעיירה הם יהיו 'עמי ארצים', זו עיירה של 'עמי ארצים' והילדים שלי לא יהיו 'עמי ארצים'! ולכן אני מוכרחה לשלוח אותם. שלחה אותם לסלבודקה בליטא".

איך אבא הסכים לנסוע ברכבת למעלה מעשרים שעות לבד, למקום שהוא לא מכיר? יותר מזה, הוא אף אמר לאמא שלו: 'אל תדאגי, אני אסתדר'.

"פגשתי את אחותו שהתגוררה שבעים שנה תחת שלטון סטאלין. לאחר שנפלו החומות מיד נסענו לבקרה, היא כבר הייתה מאוד מבוגרת. היא סיפרה לי שמעולם לא אכלה אוכל לא כשר וכמעט לא היה אוכל. היא עשתה לוח וידעה את התאריכים והייתה מודיעה לבית כנסת של זקנים שהיה על יד ביתם".

שאלתי אותה אם היא זוכרת את אמא שלה, היא הייתה בת תשע כשאמא שלה נפטרה. היא אמרה לי: אני זוכרת שהייתה אומרת: 'מה ייצא מהילדים שלי בעיירה הזו, אם הם יישארו כאן הם יהיו ח"ו 'עמי ארצים'". זה מה שהיא זכרה! אמא שלה הייתה צדקת וזכתה. גם אח של אבא היה גדול בתורה, כיהן כר"מ בישיבה כאן בארץ".

"אמא של אבא נפטרה באופן פתאומי לאחר מספר שנים שאבא הלך ללמוד בישיבה והם לא נפגשו יותר. היא נכנסה לבית של השכנה ואמרה לה: 'השארתי אש דולקת, תשימי לב', והוסיפה משפט שהיה כמו צוואה: 'תשמרי על הילדים שלי'. היא יצאה החוצה והתמוטטה.

הרבנית מדגישה כי כמו אצל אביה מרן המשגיח צ"ל, אשר אמו התעקשה לשולחו לישיבת סלבודקה ובשל כך צמח והתעלה, כך גם אצל יבלחט"א בעלה הגדול, מרן ראש הישיבה שליט"א".

"גם בבית של ראש הישיבה, אמא שלו החליטה שהוא מוכרח ללמוד. האבא חלה ל"ע במחלת השחפת, באותה תקופה זו הייתה מחלה נוראית, החולה נאלץ לשהות בבידוד ובוודאי שלא לעבוד ולא הייתה פרנסה, הגיעו ממש לפת לחם.

באו ידידי המשפחה ואמרו לאמא: יש לך בן שיכול לצאת לעבוד שיהיה לכם מה לאכול. האמא נעמדה כחומה זקופה ואמרה: 'הוא לא יצא לעבוד, הוא יהיה תלמיד חכם!' היא עבדה קשה ובזכות כך זכתה ב"ה. אם היא הייתה מסכימה הוא היה יוצא לעבוד ומה כבר היה יוצא, וכך בזכות התעקשותה ומסירות נפשה, זכינו וכל הדור זכה".

"האמא נותנת את התשתית בלבד", הוסיפה הרבנית לסיים, "אחר כך הילד עצמו צריך לגדול, לעמול. האמא בונה וזה משפיע על הילדים, הילדים רואים אצל האמא האם זה מכל הלב, וזה מאוד משפיע עליהם עד כדי כך שהם רוצים ומתייגעים בלימוד התורה. כל אחת יכולה להשקיע את כל רצונה ושאירתה, מכל הלב, וכך היא תעניק לילד את התשתית הנכונה ולהתפלל שהילד ימשיך ויגדל. ("במה")

סיכום: אנחנו כולנו שייכים לבורא העולם, ואנחנו כן מאמינים בו ועובדים אותו בכל לבבנו, ואפילו שיש זמנים שאנחנו לא מרגישים את העבודת ה' בכל חוזה, גם אז אנחנו קשורים לבורא העולם בקשר כל ינותק, ולכן כולנו כן נקראים 'עובדי ה' – עבדי ה' כאמת'.

לכן בס"ד אנחנו קוראים לרפים הללו בשם "כלנו יודעי שמך", כדי להודיע לכל באי עולם, על הטעות והשקר הנורא שהיצר מנסה לפתותנו שנחשוב שאנחנו לא "יודעי שמך", ואילו אנחנו נצטע ונאמר לעצמינו ולסביבותינו שאנחנו שייכים לקבוצת "כלנו כן יודעי שמך", אנחנו כלנו עבדי ה', כל אחד בדרכו וברמה שלו, אבל המכנה המשותף לכלנו הוא, ש"כלנו יודעי שמך".

והיינו צריכים לכתוב את שם החוברת ככה: "כלנו יודעי שמך!!!". עם סימני קריאה מרובים, כדי להדגיש את הוודאות והבהירות אשר השם הזה מסמל עבורנו, ושאיך פה שום ספקות או אי וודאות ויאושיים, ורק מפני שבכוונות ושמות של ספרים לא כתבים סימני קריאה, לכן לא נכתוב את זה, אבל לעצמנו אנו נשנן ונחזור ונשנן את האמת היחידה והבלעדית, בעוז בשמחה ובנאוה דקדושה, שאנו כמובן שייכים לקבוצה הנבחרת של

בורא העולם הנקראת "אנחנו – כלנו יודעי שמך!!!"

המדקדקים הקשו בלשון הכתוב: 'וְאִמְרַת אֲכֵלָה בָּשָׂר כִּי תֹאֲכֶה נֶפֶשׁ לֶאֱכֹל בָּשָׂר', שלכאורה כל זה מיותר, ולמה נצרך הכתוב לספר לנו מה שהאדם אומר, ומה זה ענין לנו, תסגי ליה במה שיחרוך את עצם הדין: 'כי ירחיב את גבולך' - בכל אות נפשך תאכל בשר, ותו לא מיד.

גם יש כאן לכאורה כפילות, 'וְאִמְרַת אֲכֵלָה בָּשָׂר' - כי תֹאֲכֶה נֶפֶשׁ לֶאֱכֹל בָּשָׂר, והיה מספיק לומר 'ואמרת אוכלה בשר כי תאווה נפשך', ולמה צריך לכפול שוב תיבות 'לאכול בשר', וצריך ביאור.

ברם אמרו רז"ל (חולין פד). והובא ברש"י ז"ל ריש פסוק דנן, שכוונת הכתוב כאן הוא גם ללמדנו הלכות דרך ארץ. כמ"ש: "למדה תורה דרך ארץ, שלא יתאוה אדם לאכול בשר וכו'" ע"ש.

והנה כתבו בספרי המוסר עצה טובה להתגבר על התאוה, שיעצור את עצמו רגע אחד, ולא יתנפל על סיר הבשר מיד ובעודו בכפו יבלענה, רק סוף דבר במחשבה תחילה, לחשב עם עצמו ולהתבונן שניגש עתה לאכול את הבשר.

כעין מה שנפסק במשנה ברורה הלכות תענית (סי' תקעא ס"ק ב): "כתבו ספרי המוסר, דאם באמצע אכילתו, בעוד שהוא מתאוה לאכול, מושך ידו ממנו, זה נחשב גם כן לסיגוף, ומתכפרים עונותיו ע"כ."

היינו שמלמדנו הכתוב מידת דרך ארץ בדרכי האכילה: 'וְאִמְרַת אֲכֵלָה בָּשָׂר', תאמר לעצמך לפני שאתה ניגש לאכילתך עכשיו 'אוכלה בשר', לא תיפול שם מיידי להתנפל על האוכל... ומפרש טעמא: 'כי תֹאֲכֶה נֶפֶשׁ לֶאֱכֹל בָּשָׂר', וכדי להתגבר על זו התאוה שתאוה נפשך תעצור אותה רגע אחד, ותאמר ביישוב הדעת 'אוכלה בשר' בטרם תאכלנו.

על דרך שכתב החזקוני כאן: "ואמרת אוכלה בשר - מכאן שלא יהא אדם לוקח ליטרא בשר אלא אם כן נמלך תחילה" עכ"ל.

* * *

הגאון הצדיק רבי אהרן כהן זצ"ל המשגיח המפורסם של ישיבת חברון, היה משקיע רבות בעבודת שירת תאוות האכילה, הוא דיבר על כך רבות בשיחותיו בוועידים בישיבה, והרבה לעסוק בעבודת קשה זו.

פעם נכנס לפני ולפנים אל מרן החזן איש זצוק"ל, בבקשת העצה כיצד להדריך את הצעירים בני הישיבה בדרכי שירת תאוות האכילה.

אמר לו החזן איש בבת שחוק: הנה לרבינו ה'קצות' [בעל קצות החושן] לא היה שום מושג בתאוות האכילה! כי את הכל שיבר ביגיעתה של תורה הקדושה! ובשעת מאכלו הוא הרי היה מחשב ומחשבן עוד שטיקעל קצות... וממילא נפרדה ממנו תאוות האכילה מכל וכל, והתבטלה בשורשה.

כאשר הוכיחו זאת בספרים הקדושים [עיין 'תולדות אדם' לשו"ב"ם ת"ת] בראיה ברורה מן המציאות, שהנה אנו רואים כאשר אדם עוסק בתאוות עולם הזה, כדוגמת משחק ה'קארטען' [קלפים] שהיה מצוי מאוד בימיהם, ובזמנינו רואים זאת בהתמכרות לגלישה ב'אינטרנט' [אינטערנעט] הידוע לשמצה, וכיוצא במשחקי 'שחמט' או 'כדורגל' ודומיהם - שהתאוה בוער בו מאוד, ואפילו כל הלילה יוכל לשבת ברצף אחד של גלישה, ללא שום צורך לאכול!

מפני מה הוא זה? - מחמת כי מאוד ערב לו זה הדבר ומתאוה לו, לכן עזב הכל ושכח לגמרי אפילו את האכילה והשתיה שצריך להחיות את נפשו, ואינו מתאוה כלל לאכול.

ואם כן כל שכן וכל שכן כאשר האדם עוסק ביגיעתה של תורה, הרי פשוט שעל ידי עריבות נעימות ומתיקות התורה, לא ירעב ולא יתאוה לשום דבר אחר, וכל שאר התאוות ממילא בטלות.

וכאשר העיד רבינו האור החיים הקדוש זצוק"ל בפרשת כי תבוא (דברים כו, יא): "אין טוב אלא תורה (אבות ו, ג), שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה! ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה, כי התורה כלולת כל הטובות שבעולם" עכ"ל החוצב להבות אש.

*

בחצרות הקודש שמגזע חסידות צאנו וענפיה, הבחורים הצעירים לא השתתפו בעריכת השולחנות ושאר אירועים שבחצר הקודש.

הסיבה היתה, כדי שינצלו הבחורים את כל זמנם בשלמות

במבחר שנות הבחורות, ועם כל מרץ הנעורים הלוהט, אך ורק ללימוד בגפ"ת ובעיון עמק ההלכה. רוב רובם של האירועים והטישען ושאר ענייני החסידות היו מיועדים בעיקר לאברכים.

גם הלימוד בספרי חסידות והעסק בהם היה מיועד בעיקר לאברכים, ולא הרשו לבחורים לעסוק הרבה

בספרי חסידות, כדי שלא יתבטלו מעיקר לימודם הנגלה, ותהיה דעתם מיושבת ומוקדשת אך ורק לעומקה של סוגיא ובירור ההלכה, בדרך בית צאנו לדורותיה.

ברם משנתמנה הרבי הקדוש בעל 'קדושת ציון' מאבוב לאדמו"ר שינה בזה מדרכי אבותיו, וציוה על כל הבחורים כולם מקטן ועד גדול להשתתף גם הם בעריכת השולחנות מדי שבת בשבתו. - ואף כי בתחילה היה נראה כדבר

חידוש שהתקבל מעט בתמיהה, כאשר ידוע עד כמה הקפידו בצאנו שלא לשנות מאומה ממנהג האבות הקדושים. אבל לאחר תקופה הוברר הדבר ונודעה צרפת דרכו, שהיה חכם עדיף מנביא, וראה את העתיד שיהיה דור קשה מאד, ובפרט לצעירי הצאן. כנודע שלפני מלחמת העולם השנייה היה סחף אדיר של כל מיני תנועות נוער שונות ומשונות שקמו בישראל למיניהם, והרבה מאוד מבחורי ישראל נפלו ברשתם רח"ל, כשהתאווה התגברו עד מאוד והניסיונות לעמוד כנגד כל הפיתויים היו קשים וחמורים. והיה זה מכורח השעה לבסס הדק היטב את קהילות הקודש והחסידיות, ולקרר ליבות בחורי ישראל באהבה ובכיסופין, ובזמירות קודש לקל חי בשבתות וימים טובים וכדומה. ובזה הציל את לב הנוער מטמיעה והתבוללות, שלא ילכו אחר התאוות והפיתוין שהציעו להם תנועות החופשיים למיניהם, מאחר שהיה להם בתוך החסידות מספיק חמימות [ווארעמקייט] ופעילות וכ'.

אחריו כבר היו עוד כמה חסידיות שהלכו בדרכו, ושיתפו את הבחורים בעריכת השולחנות וכדומה, כדי להציל את הדור הצעיר. וכאשר נהוג כיום בכל החצרות, ואף בין הצאנזער אייניקלעך כידוע.

בהזדמנות אחת בתחילת שנות הנהגתו, נפגש פעם ה'קדושת ציון' עם אחד מגדולי האדמו"רים שבדורו, כשמסביב נכחו באותו מעמד חסידים רבים שהצטופפו לשמוע שיהי סוד שרפי קודש של הצדיקים הגדולים ביניהם. - היה זה בתקופה הראשונה שלאחר החידוש והשינוי ששינה בענין הבחורים, כשעדיין לא הכל הבינו עד כמה רחוקה ראייתו. בין השאר שאל אותו אדמו"ר על דבר השינוי ששינה ממנהג אבותיו בדרכי הנהגת הבחורים.

נענה ה'קדושת ציון' ואמר: ברשותכם, אפתח בסיפור קטן שהתרחש לא מזמן בעת מלחמת העולם הראשונה. באותה מלחמה קשה שבין גרמניה לרוסיה, המציאו הרוסים לראשונה את פצצות הגז, שבמקום לירות אש וחומר נפץ היו יורים גז קטלני, שהיה מסוכן מאוד מחמת התפשטותו על פני רוחב רדיוס ענק, וכך היו מבריחים בפצצות אלו את האויב.

השמועה על מחדלי המלחמה הגיעה גם לאזני הגנרלים הגרמניים, שלא הצליחו להבין מדוע אין החיילים נלחמים כנגד הרוסים בחירוף נפש כדרכם. ושלחו את אחד הגנרלים מרמי הדרג שבצבא לרדת אל השטח בחזית המלחמה, כדי לרומם את מורל החיילים וכו'.

ידר אפוא הגנרל המהולל אל תוככי חזית הלחימה, הסתובב ברוב כבוד והדר בין המחנות, ונאם בפני החיילים נאומים חוצבים ונרגשים על חובתם הגדולה לארץ מולדתם, ועל מסירותו של הלוחם עד טיפת דמו האחרונה וכו'.

באחת ההרצאות נפלה לפתע פצצת גז בקרבת מקום, ממש באמצע ההרצאה של הגנרל. - תיחק ומיד כשנשמעה נפילת הפצצה השתטחו להם כל החיילים כמו רגע על הארץ, כפי שאומנו בפקודות ברורות שקיבלו ממפקדיהם. כאשר בעידן ההוא היתה זו פצצה חדשה ומחודשת, ועדיין לא המציאו את מסיכות האב"כ המגינים מהשפעת הגז, ויש סכנה גדולה בשאיפת האוויר המורעל בגזים הרעילים, ולכן היו חייבים להשתטח על הארץ ולתחוב גם את הפנים באדמה, ולנשום מעט מעט דרך האדמה המסתגנת את האוויר.

הגנרל האורה, שלפי רוס גילו ומעמדו כבר לא היה משתתף אז בלחימה עצמה, ולא הכיר את הפצצות הללו ואת דרכי המנגנה מהם. כראותו את כל החייל כולו משתטח על פני הארץ, כולל המפקדים והקצינים, חרה אפו מאד, הוא רתח מזעם והחל זועק כעס רב: מה קורה כאן? מה זה הפחד שתקף אתכם? מוגי לב שכמתכם! מדוע אינכם משיבים מלחמה השערה? הנה אני כבר יותר מחמישים שנה בצבא, מעולם לא נסוגנו ולא פחדנו מכלום! תמיד לחמנו בעוז ובגבורה אדירה, המשך בעמוד הבא <

סיפורי השגחה פרטית

שנשיחו ומערכת ע"ה הקוראים

טעות?

לכבוד שמחת אירוסין במשפחה, רצינו להכין מאפה עוגה מורכבת להכנה.

בשעה אחת בלילה גילינו שאין לנו ריץ (שמנת להקצפה), וחייבים את הריץ! הלילה מכיוון שבתהליך ההכנה צריכים להקפיד את העוגה במשך לילה, ואז להמשיך בתהליך ומחר בלילה האירוסין.

יידנו לחנות קטנה הפתוחה עשרים וארבע שעות ביממה, וחיפשנו את השמנת במקרים. בסוף ניגשתי לקופה ושאלתי אם במקרה יש להם ריץ. המוכר השיב שנגמר והאכזבה הייתה גדולה.

כעבור חצי דקה נגשה אלינו אישה ושאלה: "אני רואה שאתם לחוצים להשיג את ריץ, אתם מעוניינים לקנות ממני? יש לי ברכב שלנו!!!" אשתי התקשתה להאמין, אבל יצאה איתה מחוץ לחנות, ואכן רכשה ממנה ריץ בדיוק בכמות שהייתה צריכה. היא שאלה אותה איך יכול להיות שיש לה ואיך היא לא צריכה את זה? היא אמרה: לפני כמה ימים אמא שלי בקשה מבעלי לקנות משהו, והוא במקום לקנות מה שבקשה טעה והבין שהיא בקשה ריץ. הלילה בדיוק בקרתי אצל אמא והיא דרשה שאקח את זה מהמקרר שלה במייד מכוון שהיא זקוקה לכל סנטימטר פנוי במקרר..."

מרת לאה שפירא

השגחה נקיה

מידי פעם אני זוכה להסיע את אחד מהצדיקים שבדור. כל פעם אני רואה שהוא חי בהשגחות מעל לדרך הטבע, אלא שהפעם חשבתי לדרוך בגילוי חשבו זה. נסעתי עם הצדיק והוא סיפר לי על אחד הצדיקים שפתח את ארון הקודש, וביקש מהקב"ה שישלח עוזרת לאשתו, כי אם לא, אז הוא עצמו צריך לעזור לה, ולא יי בכך שהוא פחות טוב מעוזרת אלא שזה מבטל אותו ממצוות רבות.

הוא מסיים לספר, והעוזרת שלנו מתקשרת אליי שהיא סיימה לעבוד ויוצאת.

היא לעולם לא מתקשרת אלי, אלא שהפעם היא לא יכלה לתפוס את אשתי אז היא התקשרה אליי.

הרב כששמע את זה אמר שלאשתו כבר אין עוזרת חודש וחצי, כי העוזרת הקודמת חזרה לארץ מוצאה.

מיד התקשרתי לקרוב משפחה שמתעסק עם עובדים וזים לחברות גדולות בלבד ולשמע בקשת הצדיק, נרתם וסידר כבר באותו יום עוזרת חדשה לרבנית.

מרת לאה שפירא

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמאולס

פקס: 15326517922

או ל: o.y.wines@gmail.com

תהא לכם. שוב מה כתיב בה כו' לא תרצח לא תנאף לא תגנוב, קנאה יש ביניכם, יצר הרע יש ביניכם, ע"כ.

והדבר צריך ביאור, מדוע באמת לא תינתן תורה למעלה בשמים, שם עומדים המלאכים מוכנים ועומדים בלהב אש קודש לעשות רצון קונם בשלמות הגמור.

בתשובה שאל הרב את האיש השואל, אמור נא מה היא מלאכתך?

צייר אנכי - ענה האיש, מזה שנים שהנני מושך במכחול הציירים, הן בציורי נוף מדהימים, והן בציורי דיוקנאות וכדומה.

תאמר נא, שאלו הרב, כמה היא עלות ציור נאה מן הטבע, כדוגמת מפל אדיר של מים רבים המתנפץ בשצף קצף אל תוככי נהר זורם, כשרקע מסביב עצי נוי ופרחים מרהיבי עין...

ציור שכזה, ענה הצייר לאחר חישוב קטן, מחירו נאמד בכמה אלפי דולרים, טבין ותקילין! - כשהוא נעשה כמובן על ידי צייר אמן ומומחה.

המשיך הרב בחוטי חקירתו, ובאם יבוא 'צלם' מומחה ויצלם במצלמתו המשוכללת את אותה תמונה עצמה מן הטבע עצמו, כשהוא מצליח במומחיותו 'לתפוס' בעין העדשה את כל מרחב המפל האדיר כולו, הן את שצפון המים הענק, והן את כל ה'תפאורה' של העצים והפרחים שמסביב, כמה תעלה אותה תמונה מרהיבה?

לכל היותר, ענה האיש, כמה דולרים בלבד! מדוע? תהא הרב, הרי זו היא אותה תמונה הנראית בציור, ואף יותר ממנו שהיא מדויקת ומושלמת יותר מן הציור הטוב והמומחה ביותר! כיצד אפוא יתכן כזאת, שהציור שאיננו מדויק במאת האחוזים ערכו נמדד בכמה אלפי דולרים, ואילו התמונה האוטנטית והנפלאה ביותר אינה עולה יותר מכמה דולרים בלבד?

חיך הצייר ואמר, התשובה לשאלה זו פשוטה ביותר, את התמונה שלפה המצלמה ברגע אחד, בלחיצת כפתור בעלמא מוציא הצלם המדופלם את כל התמונה הענקית כולה.

ואילו הצייר עובד קשה מאוד כדי להוציא ציור מושלם מתחת ידו, עבודה הנמשכת במומחיות רבה לפעמים גם חודשים ארוכים, כשהוא משרבט קו אחר קו, מוחק ומתקן, מדייק בעמלו בכל פרט ופרט עד שייצא ציור מושלם ומתוקן, לפיכך גם מחירו נערך בהתאם לעבודה והיגיעה.

ישמעו אזנך את אמרי פיי, חיך הרב, הערך של כל דבר נמדד על פי העבודה והיגיעה המושקעת בו, ולא על פי התוצאה המתקבלת!

מלאכי השרת מלאכי עליון הינם כדוגמת ה'תמונה' של הצלם, ברגע אחד יורצו ויעשו בדיוק מדויק את מצוות קונם, כדוגמת הצלם שבלחיצת כפתור פשוטה יצלם את כל המרחב בדיוק רב.

אך לעומתם אנו קרוצים מחומר, שהיצר עומד תמיד כנגדנו להסית אותנו בתאוות קשות ולהדיחנו מן התורה והמצוה, ואנו נצרכים לעבודה קשה ומייגעת של שבירת התאוות ותיקון המידות, להתעלות ולהתגבר תמיד כנגד כל הניסיונות. הרי זה כדוגמת ציורו של הצייר, שאף כי נראה פחות מדויק מן התמונה, הרי ערכו שווה פי כמה וכמה לאין ערוך!

הזמנת לכל חג ומועד באוירה והמנה ראוייה
עם כל הנושאים ובטעם נפלא

ספר

טיב האמדים

אטרם נעימים ועובדות קודש
להאיר הלכות ולדומם הנפשות

מועדי השנה

סדר א	סדר ב
פסח	חודש אייל
ספירת העומר	סליחות
פסח שני	ראש השנה
ליל בעומר	עשירות
ע"ה סיון	יום הכיפורים
חג השבועות	סוכות
כ" סיון	שמיני תורה
י"ז בתמוז	חנוכה
בין המצרים	שופטים
תשעה באב	ט"ו בשבט
ט"ו באב	ארבע פרשיות
	פורים

קו ההזמנות לכל ספרי 'עצן טיב': 0733-22-76-09
מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

פעם אחת בהיותו יושב בביתו בשבת תחכמוני והוגה בעין עמק תורתו הקדושה, פנתה אליו זוגתו הרבנית בבקשה: היות ונצרכת אני לצאת מן הבית לזמן מה, והעמדתני זה עתה את התבשיל על האש, אנא במטותא, כבה נא את הגז בעוד כמחצית השעה, כשהתבשיל יהיה מבושל כל צורכו לארוחת הצהריים.

הרב הסכים כמובן בחפץ לב, אך משנתן את דעתו וליבו להגות בתורתו נשתכחו ממנו כל הבלי עולם הזה וצרכיו, ומשחזרה הרבנית אל הבית מצאה את כל הבית אפוף עשן, והסיר כולו חרוך ושרוף כששום זכר לא נשאר מאותו תבשיל, שהקדיח ועלה והתאדה. מאז אותו מקרה לא ניסתה יותר הרבנית לבקש ממנו בעת לימודו שום דבר מצרכי עולם הזה...

שאלה יפה נשאל אחד מן הרבנים, מאחר שיש לו להשם יתברך מלאכים רבים המזוככים בשלמות מכל מיני תאוות גשמיות, ועומדים לפניו לשרת ולעשות רצונו בלב שלם תמיד, והם הרי מקיימים את התורה ואת המצוה כהלכתה בדקדוק רב ועושים באימה רצון קונם, אם כן למה נצרך השי"ת לתת את תורתו כאן למטה בעולם הזה, לקרוצי חומר וגושי עפר, אנשים המסובכים עם תאוות עולם הזה הסותרים את רוח ודת תורתנו הקדושה.

ויתרה מזו תקשי, על פי המבואר בסוגיא דשבת (פח): שהתורה מיסודה אינה שייכת למלאכי עליון כי אם לבני ישראל למטה. וכאשר זעקו המלאכים 'תנה הודך על השמים' (תהלים ח, ה). אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה החזיר להן תשובה. - אמר לפניו, ריבוננו של עולם, תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה 'אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים'. אמר להן, למצרים ירדתם, לפרעה השתעבדתם, תורה למה

תוך כדי סיכון חיינו בחירוף נפש! והנה כאן רק שומעים קול של פצצה אחת שאפילו לא נפלה על ראשכם, וכבר משתתחים ונופלים על הארץ! מדוע אינכם תופסים את התוהו ואת הוירוס בחזרה לכיוון מוצא האיש? אולם המפקדים שבשטח הסבירו לו היטב את סיבת שינוי צורת הלחימה, ובה אמרו לו: שמע נא קצין אלוף עליון ונכבד! תדע לך שהשתנו כאן כל כללי הלחימה, מחמת שינוי התחמושת ודרכי לחימת האויב כנגדנו. מה שהיה טוב ונכון בימך אינו בהכרח שמתאים גם ללחימה שבימינו. אם בזמנך היה צריך לקום ולירות בחזרה בתחמושת ואש חיה הרי כיום השתנו הכללים, מי שנשאר לעמוד בשטח נפילת פצצת גז הרי צועד הוא לקראת מוות בטוח. כנגד המצאת פצצת הגז החדשה אין ברירה כי אם להשתטח על הארץ, ולהציל את חיי החיילים!

כן הדבר - סיים בעל ה'קדושת ציון' את דבריו בנידון דידן, בזמנינו כאשר היצר הרע המציא דרכי לחימה מחדשות, ותנועות נוער שונות ומשונות צומחות ומתחדשות חדשים לבקרים, ניסיונות של תאוות קשות מתגברים וסוחפות אחריהם רבים מבחורי ישראל קודש צעירי הצאן. מן ההכרח לשנות את דרכי הלחימה כנגדם, מה שהתאים לפני דורות במלחמת היצר אינו מספיק בדורותינו, עם התגברות אש הניסיונות והתאוות הבוררות וכו'. - לכן הוכרחתי לשנות בזה ולצוות אף על הבחורים להשתתף בעריכת השולחנות וכדומה, כדי להחדיר בהם חיות וחמימות ואהבת קודש עם יראת שמים לוחטת, כדי שיהיו מחוסנים כנגד הורם הקשה של כוחות הטומאה והחיצונים, ויעמדו כנגדם כצור החלמיש בעוז ותעצומות.

הרב הגאון רבי דוד קליין זצ"ל בעל 'בית ארזים', היה תלמיד נאמן לרבו הגה"ק בעל 'מנחת אלעזר' ממונקאטש זצוק"ל, וזכה להתאבק בעפר רגליו רבות בשנים. [המנחת אלעזר כותב עליו בהסכמתו לספרו: "בקי בכל מכמני תורה!"]

המונקאטשער רב מזכירו גם בספרו 'דברי תורה' (ח"ו סי' פה) כשמתחבט בקושיא אלימתא אחת, והגאון רבי דוד שהיה אז בחור מתלמידי ישיבתו הקדושה אמר בה יישוב נפלא. וזל"ה ק: "ובהיותי מצטער בזה, השיב הראש מתלמידי ישיבתנו, ידיד נפשי החריף ובקי בחדרי תורה, הנפלא מ' דוד קליין נ"י מפה" עכ"ל ע"ש. - הוא עלה לירושלים עיר הקודש, וזכה בה לאריכות ימים ושנים.

באחת השיחות הרבות שהיו לי עימו נדברנו בענין שבירת תאוות האכילה, באשר נהגו ישראל קדושים בימים הנעלים כמו בירח אל"ל הבעל"ט, או בימי השובבים"ם, להתענות ולהמציא דרכים רבים וטובים לשבירת התאוה, אם בתענית שעות או בתענית הראב"ד [להפסיק מעט באמצע האכילה כדי לצנן ולשבר התאוה] וכדומה. - ובין הדברים אמר לי: הנה רואה אני הרבה בספרי מוסר שבאו ללמד דרכי שבירת תאוות האכילה, אבל אני כשלעצמי איני נצרך לכל זה, כי מי שכל ראשו וליבו תפוסים הדק היטב, ומונח בלימוד התורה הקדושה ויגיעתה בכל נימי נפשו, לא מרגיש שום טעם באוכל...

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מחזה"צ
מקבלים ללא עלות דמי משלוח! 0733-22-76-09

מאוצרות הפרשה

מידה. המצרים שיעבודנו בחיפזון: "והנוגשים אצים לאמר כלו מעשיכם, לפיכך הם אצו לשלחנו מהר: 'ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם מן הארץ, כי אמרו: כולנו מתים'..."

ואנו עומדים ותוהים: הרי אחת מקללות דורינו היא הלחץ, הדחק, המהירות, החיפזון. אין אנו ממהרים לשלח אחרים, אלא את עצמינו... להספיק יותר, לעבוד יותר, לרוץ, להלחץ...

ולפתע עולה המחשבה: האם אין אנו נעשים גם כאן במידה כנגד מידה? אין לנו פנאי לדברים שבקדושה, עומדים אנו ומאיצים בשליח הציבור, וכשהתפילה מסתיימת אנחנו כבר בחצי רגל בחוץ. שלא לדבר על שיעור לאחר התפילה. ואם אנו מאיצים בדברים שבקדושה, הרי אנו מואצים בדברי החולין...

וזה שווה מחשבה, היה כדאי לנסות. להתפלל יותר לאט, ביתר כוונה, להשאיר מעט ולומר מזמור תהילים, ללמוד כמה משניות. ואולי אז גם היום כולו יראה אחרת. רגוע יותר, שליו יותר, מידה כנגד מידה... (מעיין השבוע)

וברך ה' אלקיך בכל אשר תעשה (טז, יח)

"יכול אפילו עומד ובטל, תלמוד לומר בכל אשר תעשה" (ספרי) סח הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א (מובא בספר 'מעונות אריות'): לאחר פטירתו של אבא זצ"ל, נפל עול הפרנסה על אמי, האלמנה הצעירה, והיא עבדה קשה שעות רבות ביום ובלילה להביא טרף לילדיה היתומים, והיה ליבה נוקפה שמא היא משקיעה יותר על המדה מכוחותיה בהשתדלות הפרנסה. ואולי יש בזה פגם במידת הביטחון, ומאידך הרי יש לעשות השתדלות לקבל ברכת ה', והרי כתוב "וברך בכל אשר תעשה". ושאלה את פי רבי אלחנן מה הגבול לחובת ההשתדלות, ומאיזה גבול יש להימנע מהשתדלות ולבטוח בה? והשיב לה רבי אלחנן, שכל זמן שההשתדלות לפרנסה נעשית רק מתוך ההכרח להביא פרנסה לאנשי ביתה, ולא כדי להשיג מותרות, אין לחוש לפגם במידת הביטחון.

והוסיף שבאופן כללי צריך לדעת יסוד, שבעולם הזה אין 'חטיפות'. ואפילו אם נראה לכאורה שהאדם הצליח להרוויח יותר ממון על ידי השתדלות שהייתה שלא כדין, האמת היא שלא הרוויח כלל. שהרי כל אחד יש לו סך הנאות קצובות משמים. ואם חטף ממון שלא כראוי יביאו עליו משמים צער אחר. וכמו צער גידול בנים או מחלות או קיצור ימים אצלו או אצל משפחתו רח"ל, כדי שישלם בכך על הנאת הממון שחטף. או מהשמים יסובבו שיפסיד את הממון שחטף בעסק ביש, כדי שלא יישאר בידו הנאה מיותרת שלא נקצבה לו משמים.

אחר כך הוסיף ואמר לאמא, שאין לה מה לדאוג כל זמן שכוונתה בעסק הפרנסה הוא לשם שמים, כדי שיהיה לה ממון לגדל ולחנך את בניה ובנותיה לתורה ויראת שמים - שזהו ממש עסק ברוחניות. והוסיף עוד שאין להתעסק הרבה בהשתדלות מרובה על ענייני העולם הזה שהוא כעראי, אלא יש להפך גשמיות לרוחניות, והיינו שגם תוך כדי עסק הפרנסה יחשוב על הקב"ה ויבטח בו שיזמין לו כל צרכיו.

מה בין צרכים גשמיים למותרות

בהזדמנות אחרת ביקשה אמא מרבי אלחנן להגדיר לה איפה ניצב הגדר בין הנאות גשמיות הראויות ומותרות לצורך האדם, ומהיכן כבר נחשב לתאוה מיותרת. אמר לה רבי אלחנן כך: "גשמיות הוא משורש תיבת 'גשם'. וההגדרה בזה, שהגשמיות של האדם צריכה להיות כמו גשם המפרה ומגדל את ענייני העולם. אבל גשמיות שאינה נוקטת לגידול הצרכים, עניינים שיוכל האדם להסתדר בלעדיהם, אין זה בגדר גשמיות נצרכת, אלא בגדר תאוות ומותרות.

והוסיף עוד ואמר לה, שבעוד שבגשמיות צריך ביטחון, ועל האדם להימנע מהשתדלות מיותרת, הרי לעומת זאת ברוחניות אין אדם יכול לומר שהוא מועט בהשתדלות מתוך שהוא סמוך ובטוח על הקדוש ברוך הוא שייסייע לו, אלא צריך לעמול כדי לזכות למעלה רוחנית.

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה' אלקיכם... והקללה אם לא תשמעו

(יא, כז-כח) מדוע בברכה נכתב: "אשר תשמעו" ובהפוכה נאמר: "אם לא תשמעו"? והשיב: חילוק והבדל יש בין הברכה ובין הפוכה. שהברכה, ניתנת מראש. כל מי שמבקש להתעלות ולקיים רצון בוראו, ולשמור תורה ומצוות - מיד מקבל עזר וסיוע וברכות כמקדמה. וזהו: "את הברכה - אשר תשמעו", היינו בכדי שתשמעו ותשמרו המצוות. מה שאין כן בקללה, חלילה, אין היא ניתנת מראש, אלא באה רק כתוצאה מעבירות, "אם לא תשמעו", חלילה.

וכשנתבונן בדבר נראה, שזו הנהגת הבורא עימנו: הוא מקדים את הברכה והשפע למצוה. את הבית למזוזה, את הילד למצות מילה. את הכסף למצות צדקה, את העיניים האוזניים והפה למצות תלמוד תורה. ועל כך נאמר: "מי הקדימני, ואשלים!" - מי מל עד שלא נתתי לו בן, מי עשה מעקה עד שלא נתתי לו גג.

מעתה ולאור זאת, הלא יחרד לבנו. השבת מברכין ראש חודש אלו, חודש הרחמים והסליחות, וימי הדין בפתח. ולא זו בלבד שנתבקש ליתן דין וחשבון על מעשינו, וידונו באיזה ספר לכתבנו. יתר על כן, ישאלונו: הן קיבלתם מקדמה עבור המצוות והמעשים הטובים, "על מנת שתשמעו אל מצוות ה' אלקיכם". קיבלתם בריאות גוף ונפש, קיבלתם פרנסה וכלכלה, לחם לאכול ובגד ללבוש. קיבלתם קורת גג ומשפחה תומכת, קיבלתם וקיבלתם. איך ניצלתם את המקדמות? קיבלתם מאכל, איך ברכתם עליו? קיבלתם צאצאים לתפארת, האם חינכתם אותם לתורה והקפדתם על התנהגותם כיאות?

עוד חודש לפנינו, נראה להכין את התשובות! (מעיין השבוע)

עשר תעשר את כל תבואת זרעך (יד, כב)

כסף ועשירות הנם מן הדברים המבוקשים ביותר בעולם כולו, ואנשים רבים טורחים לעשות ככל שביכולתם על מנת לזכות בהם, הן באמצעות השתדלות טבעית והן בעזרת סגולות, העתידות להביא עליהם ועל ביתם ברכה. אחת מן ההבטחות הברורות בענין העשירות, נרמזת בפסוק זה, כפי שאמרו חז"ל (שבת ק"ט, תענית ט). "עשר בשביל שתתעשר". סח הגאון רבי בן ציון הכהן קוק שליט"א: גביר גדול מגדולי מחזיקי התורה בדורנו נכנס יחד עמי למו"ר מרן הגרי"ש אלישיב. בהיכנסנו לקודש פנימה, החל למרר בבכי ואמר: סכומים גבוהים ביותר הוזלתי מכיס למען התורה ולומדיה, עם אברכים רבים ערכתי הסכמי יששכר ויבולון ואף עוררתי רבים מידידי להירתם ולסייע ללומדי התורה. בעבר, כל עסקה שעברה תחת ידי, ראתה ברכה מרובה, אך לאחרונה השקעות ענק ירדו לטמיון, ונחלתי הפסדים גבוהים.

ניחמו מרן ואמר לו: האם אתה בריא, האם אשתך בריאה, ילדיך גם הם בריאים ושלמים. הרי זה שווה הון עתק. תאר לעצמך כמה כסף היית מסכים להוציא אם חלילה עין אחת שלך לא היתה רואה. וכמה היית משלם בשביל שאשתך תשמע. וברוך ה' אצלך, ואף אצל בני משפחתך, הכל עובד למישרין. הרי זה סכום עתק, שמורעף עליך משמים. הצדקות שאתה נותן ומקיים "עשר בשביל שתתעשר" אינן לטמיון. אתה מקבל כנגד זה עושר רב ועצום. הקב"ה משלם מזונות גם בדרך זו.

כי בחפזון יצאת מארץ מצרים (טז, ג) מדוע יש לציין חיפזון זה? אמר השלה הקדוש זצ"ל, שהיה זה כעונש למצרים, מידה כנגד

לתת צדקה – לא בכדי שיתגדל שמו

פי' יהיה בך אביון מאד אחר בך אביון שערך בארץ אשר ה' אלקיך נתן לך לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך מאחרי האביון. (ט"ו, ז')
 לכאורה עלינו לדקדק בלשון הכתוב: 'ולא תקפץ את ידך מאחרי האביון', וכי האיסור לקפץ את ידו נאמר רק כלפי אחינו האביון? הלא בודאי מוטל עלינו לסייע ולתמוך בכלל העניים והאביונים, ולא דווקא בעניים מבני משפחתנו! מדוע אם כן, ייחסה התורה את האיסור רק כלפי 'אחיו האביון'? את התשובה נבין מתוך התבוננות במעשה הבא: בוקר אחד נסע הרבי מקופישניץ, שהתגורר בארצות הברית, כדי לפגוש את אחד ממתפללי בית הכנסת שלו, נגיד בעמיו, בביתו. הרבי הוכנס על ידי אחד מעוזריו של בעה"ב לחדר ההמתנה, וציפה לבואו. הלה, שלא העלה בדעתו שרבו הנערץ עומד להגיע לביתו, מיהר לחדר באופן בהול, ועמד בפה פעור לנוכח מראה פני האדמו"ר. "מדוע הרבי הטריח את עצמו עד אלי?" שאל בתדהמה, "לו רק היה הרבי שולח לקרוא לי, יכולתי להגיע בעצמי אליו! חיך הרבי בעדינות וענה: "כעת אני הוא זה שזקוק לך, על כן מן הראוי שאכבד אותך ואבוא אני אליך!" "רבי" הפציר בעל הבית, "בבקשה, אמור נא לי, כיצד אוכל לסייע לרבי?" האדמו"ר הביט לתוך עיניו של בעל הבית ואמר: "ידוע לי, על משפחה הזקוקה לתרומה דחופה ביותר! הבעל ללא עבודה, האשה חייבת להימצא בבית כדי לטפל בילדים הרכים, ועל כן איננה יכולה לעבוד לצורך פרנסתם. חלק מהילדים נזקקים למעקב רפואי העולה הון רב. הגיעו הדברים לידי כך, שגם מזון כדי קיומם, מתקשים הם להשיג בימים אלו. אני זקוק לסכום נכבד עבורם!" "אבל עדיין אינני מבין, לשם מה הטריח הרבי עצמו עבור בקשה מעין זו" מחה בעל הבית על כבוד רבו, "הלא אם זו המטרה היחידה לשמה הגיע הרבי לביתי, יכול היה להתקשר עמי בטלפון, ובודאי הייתי נענה לבקשתו על אתר!" "לא!" ענה הרבי בפסקנות, "מדובר בבקשה חשובה עבורי באופן מיוחד, ולכן חשתי צורך לגשת אליך, בהיותך מפורסם בנדיבותך הרבה!" בהתרגשות עצומה, שלף בעל הבית את פנקס השיקים, רשם עליו סכום נכבד וחתם את שמו בתחתית השיק. לאחר מכן, פנה אל האדמו"ר בשאלה: "על שמו של מי עלי לרשום את השיק?" "הרבי הביט לרגע לארץ, ושהה מעט קודם שהשיב את תשובתו המפתיעה: "כתוב את השיק לפקודת אחיך..." לאחר שיצאו מהמקום, אמר הרבי למקורבו, כי ישנם נדיבי לב הנותנים מממונם לכל נצרך, אך דווקא כלפי קרוביהם ובני משפחתם, קופצים את ידיהם ואינם מפזרים מכספם לצדקה. בכך מוכיחים הם שעיקר מטרתם בנתינת הצדקה היא להתגדל ולהתפאר בפי ההמון כנדיבים וכנותני צדקה, ומשום כך סבורים הם שתמיכה בקרוביהם לא תגרום לאחרים להתפעל ממעשה זה, ואם כן, לגודל טעותם, הם אינם רואים כל סיבה לסייע להם. מה שנדרש מאיתנו, זה לדעת להושיט יד לכל נצרך באשר הוא, אך ורק כדי לסייע לו, ולא לקחת בחשבון שיקולים אישיים. ומכאן, תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של הגאון בעל ה'כתב סופר': שכן לעתים, מוצאים אנו בעלי ממון, הפותחים את ידם דווקא ל'רחוקים' – לעניים הבאים ממקום אחר, שאינם מכירים אותם כלל, מתוך מחשבה פסולה, שיזכה לתהילה וכבוד על נדבת לבו. לעומת זאת דווקא ל'קרובים' – אם בא אליו קרוב משפחתו בבקשת צדקה וסיוע – הוא דוחה אותם בטענות סרק, ואינו עומד לימינם לסומכם, משום שסבור שאיש לא יתפעל מהושת עזרה לבן משפחה, ובודאי לא ישבחוהו על תמיכתו באחיו. נוכח מציאות עגומה זו מזהירה התורה כל בעל ממון בישראל: 'ולא תקפץ את ידך מאחרי האביון' – עליך להקפיד לפתוח את ידך לא רק לעני 'רחוק', אלא גם כלפי 'אחיו האביון' מוטל עליך להושיט יד לעזרה. אם אכן תנהג כך, תזכה לקיים מצות צדקה בשלמות... ('ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

בענין אם מצא בשבת חתול גוסס בתוך המקוה אם מותר להוציאו מן המים

שאלה: נשאלתי באחד שנכנס למקוה בשבת קודש ומצא חתול גוסס בתוך המים, אם מותר להוציאו. ויש לדון בזה בכמה דברים, חדא משום איסור מוקצה, ועוד משום איסור צידה, ועוד דכיון שהוא גוסס נמצא שהוא מקרב את מיתתו, וכמו שאמרו בשבת (דף קנ"ב ע"א) המעצם עיניו של מת הרי זה שופך דמים, וא"כ בזה יהא חייב משום נטילת נשמה.
תשובה: הנה מצד איסור מוקצה ליכא, כמבואר בגמ' בביצה (ל"ו:). ההוא עכברתא דאשתכח בי אספרמקי דרב אשי, אמר להו רב אשי נקטה בצוציתה, ואפקוה, ומפרש שם בגמ' דהוא משום דהוי גרף של רעי, דאין לך גרף של רעי גדול מזה. והובא דין זה במ"ב (סי' ש"ח סק"ל), ובשעה"צ שם (ס"ק ק"י) כתב דרבינו ירוחם הביא דין זה, והוסיף דדוקא אם הוא במקום שמאוס בעיניו, והכא שנמצא בתוך מי המקוה ודאי הוא במקום שמאוס בעיניו, וא"כ מותר להוציאו.
 ומשום איסור צידה נמי ליכא, שהרי הוא ניצוד ועומד, דכיון שהיה גוסס ואינו יכול לזוז ממקומו, הוא חשוב כניצוד כבר.
 אך לכאור' יש לפקפק בזה, דהרי בגמ' בשבת (ק"ו:). תניא הצד צבי חיגר וחולה פטור, וכל פטורי שבת פטור אבל אסור, ומבואר דאפילו שאינו יכול לזוז ממקומו מ"מ מדרבנן אסור לצודו, וכן מפורש להדיא במ"ב (סי' שט"ז סק"ט), והיינו טעמא דכיון שבע"ח אלו במינן ניצוד, א"כ אע"פ שעכשיו כיון שהוא חולה הוא ניצוד ועומד, מדרבנן מיהא אסור לצודו. ואפשר, דבזה הוא לוקחו רק כדי לשלחו, לא אסרוהו רבנן כל שהוא ניצוד ועומד. דיעור' בחזו"א (סי' נ' סוף סק"ג) שכתב ששם צידה הוא הבאת בעלי החיים למקום מצומצם לשלול ממנו את החופש לטייל למקום שירצה, וא"כ הכא שכל כוונתו הוא לשלחו לטייל למקום שירצה אין בזה איסור צידה כלל.
 ובמ"ב (סי' שט"ז סק"נ"ה) כתב דבעלי חיים שדרכן בבית שאיסור צידתן אינו אלא מדרבנן, אם יצאו מכלובן והם עלולים לגרום נזקים, מותר לסוגרם בכלובן, ובביאור הלכה שם ביאר דכיון דכל כוונתו בצידה הוא כדי שלא יזיקו הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה שאין בה אלא איסור דרבנן לרוב הפוסקים, וגם עיקר הצידה בבעלי חיים אלו אינה אסורה אלא מדרבנן כיון שהם חוזרין לכלובן לערב, ובתרי דרבנן יש להקל במקום פסידא. וא"כ גם בנידון הנ"ל כיון שהוא תרי דרבנן, דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה, וגם עיקר הצידה שלהן כיון שהוא ניצוד ועומד אינו אלא מדרבנן, הוי תרי דרבנן, יש להקל לצודו, דכשלא יוכלו במשך כל השבת לטבול במקוה זו הוי מקום פסדא, ויש להקל.
 ומה שהוא מקרב מיתתו, יש לומר דכיון שהוא אינו מתכוין, ואינו פס"ר שימות בהוצאתו, שרי, דכל שאינו מתכוין מותר לכתחילה. ומה שאמרו שהמעצם עיניו של מת, הרי זה שופך דמים, אינו אלא באדם דליכא פטור דאינו מתכוין בהריגת אדם, שהרי ההורג נפש בשגגה חייב גלות, ולא אמרינן שאינו מתכוין מותר, שהתורה צוותה שישגיח האדם על עצמו שלא יהרג אדם על ידו, וכל שלא שמר שלא ייהרג אדם על ידו חייב גלות, והיינו שבהריגת אדם התוצאה היא האסורה, ולהכי גם המעצם עיניו של מת הוא בכלל שופך דמים גם כשאינו פס"ר שימות בזה. (הגאון רבי נפתלי הכהן קופשיץ שליט"א, גליון מעדני כהן)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת הרה"ג בן ציון הכהן קוק שליט"א ולבנו הר"ר שלמה להולדת הנכד הבן

משפחות ארסליס-וינשטוק-רייזמן לנשואי הבת הנכדה הנינה משפחת חקת לנשואי הבן משפחת רוקובסקי לנשואי הבן
 משפחות רוזנגרטן – הור להולדת הבן הנכד משפחות אליעזרוב-בביוב להולדת הבת הנכדה משפחת וגנר לנשואי הבן
 משפחות מורד-אמויאל-ברהום להולדת הבת הנכדה הנינה משפחות רויכר-בוק להולדת הבן הנכד **גני הדד:** משפחת רוזן לנשואי הבת
 משפחות אטינגר לנשואי הבת משפחת אברה לאירוסי הבת משפחת דביר לנשואי הבן משפחת לויים לאירוסי הבן משפחת רוטלי לנשואי הבת

או צרות הפרשה

פרשת "ראה"

"לא תעשון כן לה' אלוהיכם" [יב, ד].

יש אנשים שהקב"ה חנן אותם בחוכמה ובבינה, והעניק להם נכבדות בקרב הקהל, אבל יש פעמים שהקב"ה מחליט לקחת מהם את השכל, ואז – מי שמביט על הנהגתם של האנשים הללו בעת ההיא, רואה בעליל שהם נטולי-מוח... זה מה שקרה לגבאי בית כנסת בתל אביב, שהיה איש נכבד וירא שמים, פרנס ותיק בקהילתו ואהוב-הקהל, והגיעו הדברים לידי כך שבשל מעשה השטות שעשה, נאלץ הקהל לסלק אותו ממשרת הגבאות, ומעשה שהיה כך היה. לבית כנסת זה נתרם ספר תורה חדש, וכנהוג בקהילות ישראל במשך השנה הראשונה קוראים בספר התורה החדש. והסיבה למנהג זה היא שכדי להעניק 'חזקת כשרות' לספר התורה, ולהיות בטוחים – עד כמה שדינו מגעת – שאין בו טעויות, צריך לקרוא בו את כל סדר הפרשיות במשך שנה תמימה, וכך מתחזקת כשרותו, ורק אחר כך חוזרים לקרוא ביתר ספרי התורה הנמצאים בבית הכנסת. ואגב, יש לציין דבר מופלא המובא בספר 'בני בנימין' שחיבר אחד מרבותינו הספרדים, הכותב שאם נמצאת טעות ב – 7 הימים הראשונים לאחר הכנסת ספר התורה החדש להיכל, ממשיכים לקרוא הלאה, שהרי ספר התורה דומה עכשיו לחתן בתוך שבעת ימי המשתה שלו, וכמו שבחתן לא רואים נגעים בימים אלה, כך גם בספר התורה... (אך להלכה אין לנהוג כך).

כך או כך, הקריאה במשך שנה בספר התורה החדש היא מנהג שהתקבל בכל תפוצות ישראל. אבל, הגבאי שלנו החליט לעשות שלא כפי המנהג, ונימוקו עימו. הוא טען שספר התורה הישן יותר מהודר. וכיוון שנצטוונו בזה אלי ואנוהו, מפסיקים לקרוא בספר התורה החדש, ומוציאים את הספר המהודר...

למרות הפצרותיהם של בני המשפחה שתרמו את הספר, עמד הגבאי על דעתו בתוקף שיש להמשיך ולקרוא בספר הישן. בני המשפחה התורמת החליטו להערים על הגבאי. הם החליפו את מעילי הספרים, והלבישו את הספר התורה החדש במעילו של הישן, וכך כאשר באו בפעם הבאה לקרוא בספר התורה, הוציאו את הספר שהיה עטוף במעיל הישן. אבל, עוד לפני שהחלו בקריאה, הבחין הגבאי בצינוי החדות במעשה ההערמה, ובשלב זה לקח לו הקב"ה את השכל, והוא מחליט לעשות את אשר לא ייעשה! הוא נוטל את הספר החדש שכבר היה מונח על הבימה, ו... מחזיר אותו להיכל, ומוציא במקומו את הספר הישן. בני הקהילה זעמו על כך מאוד, וביקשו למחות על מעשהו הנפשע, והחליטו כולם פה אחד לעזוב בזה הרגע את בית הכנסת, ולהותיר את הגבאי לבדו...

זאת, ועוד. מיד לאחר מכן התקבלה החלטה, גם היא פה אחד, לסלק את הגבאי ממשרתו, ולמנות אדם אחר לתפקיד. הגבאי ההוא כתב מכתב, בו גולל את פרטי האירוע המצער, ותיאר את הבושה הגדולה שתהיה לו עתה לשוב לבית הכנסת, וכיוון שבאזור בו הוא מתגורר אין בית כנסת אחד, הוא שואל האם בגלל בושה זו הוא פטור מתפילה בציבור, ומותר לו להתפלל ביחידות בביתו... "מה רוצה הקב"ה שאעשה במקרה כזה?" שואל הגבאי המפוטר.

ומה באשר לטענתו של הגבאי שאמר שאינו רוצה לקרוא בספר החדש משום "זה א-לי ואנוהו"? שאלנו את פי מו"ח מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, ואמר שהגבאי אינו צודק כלל וכלל, משום שמצוות "זה א-לי ואנוהו" בספר תורה, לא נאמרה על הקריאה בתורה, אלא על מצוות כתיבת ספר תורה, שבה צריך לקחת את הסופר המהודר ביותר, את הקולמוס המהודר ביותר, את הקלף והדיו המהודרים ביותר, אבל כל זה אינו קשור לקריאה. הגע עצמך, אם אדם רוצה לעיין בספר משנה ברורה למשל, ובבית הכנסת יש כמה ספרי משנה ברורה, האחד חדש ומודפס בדפוס יפה, והשני ישן-נושן; האם יש עניין לקחת את הספר החדש? – בוודאי שלא. ואף שרבי עקיבא איגר ציווה שידפיסו את ספריו בדפוס יפה, הרי זה כדי שהחידושים שכתב שם ייקלטו יותר בזיכרון הלומד, אבל אין זה קשור כלל לנידונו. שאלנו את מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל מה דינו של הגבאי עתה, והאם יש להשיבו על מקומו ולמישרתו הקודמת. והשיב מתוך דברי המשנה ברורה המציין את 4 המעלות הצריכות להיות לגבאי: איש נכבד, בעל מעשים טובים, דעת הבריות נוחה הימנו, ושלא יחשדוהו שבשל נאנת עצמו או שוחד או סכסוך שיש לו עם אחד מהקהל – לא ייתן לו עליה. המשנה ברורה מוסיף ומציין שאם יש בו בגבאי את כל המעלות הללו, ועשה פעם מעשה שלא ייעשה, יש לדנוג לכך זכות, שטעה בשיקול הדעת. הרב אלישיב הורה שיש לברר האם הגבאי שהחזיר את ספר תורה להיכל עונה על כל המעלות שנימנו במשנה ברורה, ולאחר שבררנו והקהל אישר שאכן כך הוא הדבר, הורה מרן הגר"ש שהגבאי יבקש מחילה ברבים מספר התורה, ואפשר להחזירו על מקומו ולהשיב לו את משרת הגבאות (עלינו לשבח).

"ובערת הרע מקרבך" [יג, ו].

מעשה באיש עסקים ירא שמים שהגיע אל אחת הנשיבות הגדולות ב"לויס אנג'לס", על מנת לתת יד ועזר להחזקת התורה במקום. בעמדו להניח לנשיבה הקדושה, הבחין האיש בשלט חוצות ענק הנמצא ממש מול הכניסה לנשיבה, שעל גביו הופיעו דברי אפיקורסות וכפירה רח"ל.

הוא הזדעזע מחלול כבוד ה' יתברך, ומהעבדה כי בחורי הקמד בנשיבה ועוד אלפי יהודים הנוסעים מדי יום באותו קביש סואן, עשויים להתקל בשלט הנורא העלול לטמא את נשמתם...

מיד באותו רגע התקשר איש העסקים לחברה האחראית על שטח הפרסום, והודיע כי הוא מעוניין לרפש את זכות הפרסום בשטח זה. ניגח החברה הודיע: "שטח הפרסום השפר כפר לשלשלת החדשים הבאים. אין אפשרות להשפירו פעת לאחרים!" היהודי לא התאש. הוא החליט להשתפל בכל מאודו עבור כבוד שמים ובעבור בחורי ישראל הסתורים, והודיע לאיש החברה: "אני מוכן לשלם על השפרת השלט יותר מהמחיר הרגיל..."

"עם כסף זה כבר ספור אחר - הגיב האיש מעבר לקו - הנושא בבדיקה. נחזר אליך בדקות הקרובות..." פגבור חצי שעה, חוזר מנהל החברה אל איש העסקים, ומעדין אותו כי החברה המפרסמת מוכנה להסיר את השלט תמורת אף דולר! עבור כל יום של פרסום, למשך שלושה חדשים, דהינו תשעים אף דולר!

היהודי שמח למשמע הבשורה, ואכן העביר את התשלום הנדרש. "וימחי הפרסמת שתוצה שתופיע בשלט!" שאל המנהל. היהודי השיב: "אין לי משהו מיחד לפרסם. תשאיר את השלט ריק". איש חבדת הפרסום השתומם: "הנך שוכר שלט חוצות ענק ומשלם סכום כה רב כדי להשאיר את השלט ריק מתוך?!" האיש המשיך והודיע ליהודי: "ראה נא, אינך יכול להשאיר את שלט הענק ריק. זהו הפסד נזק לחבדת הפרסום, כי יראה הדבר בעיני הצבור כאילו אין לנו קלינטים וכי לא שנה לפרסם פה..."

שקט שרר בקו. היהודי חשב כמה רגעים, ואז עלה רעיון במוחו: "תכתבו על השלט בענק: בעוד 90 יום..."

לרפואת מייקל בן פריה הי"ו, מרדכי בן מרים הי"ו, ישראל בן זינט הי"ו, מרדכי בן שרה הי"ו, אוראל יהודה בן אסתר הי"ו, מיכל אפרת בן דיאנה הי"ו, נדב חיים בן אירית הי"ו.

"וימה נכתב ביום השני" שאל איש הפרסום. השיב היהודי: "ביום השני יהיה כתוב בפשט: בעוד 89 יום... וביום השלישי: בעוד 88 יום... וכן הלאה... בכל יום שעובר תרשמו בפשט את מספר הימים שנותרו". הנציג מעולם לא נתקל בלקוח כזה. סתם לפרסם משפטים: "בעוד 90 יום... בעוד 89 יום..." ללא שום תוכן. בעוד שהנציג משלם סכום גדול של אקל דולר ליום, הרי זה בזבוז של ממש... אך האמת היתה שליהודי לא היה משנה מה יהיה כתוב בו, העקר שפרסומת התעוב והשחץ תרד מהפשט, ובכך ימנע בזוי כבוד שמם וגם לא תפגם רוחניותם של הפחורים הלומדים בישיבה.

ובכן, הפרסום נצא לדפדף. ביום הראשון, רואים כל עוברי הארץ ששט ענק ממדים שכתוב בו: "בעוד 90 יום...", למחרת: "בעוד 89 יום...". השלט המסתורי גרם להתעניינות רבתי אצל כל מי שראה אותו. מה בדיוק הולך להיות ביום ימי הספירה לאחר? התעניינו כלם.

אף אחד לא דמין את ממדית הסקרנות האדירים שעורר אותו שלט... כלם היו דורכים מיום ליום, ועקבו במתח אחר השלט שמשיך את תשומת לבו של כל עובר ושב... הדבר הזה גלים רבים, עד כדי כך שהגיע אל כלי התקשורת בארצות הברית, עיתונאים ואנשי תקשורת רבים ברחבי המדינה נסו בכל כחם לגלות כמה מדבר... הם נסו לראות את שוכר השלט אודות דבר הפרסום, אך הלה סרב לגלות מה עומד מאחורי הפרסום. הוא עונה לכלם במשפט קצר: "מדבר בהתענה. תמתינו בסבלנות..."

רק הקב"ה ידע איזה מסירות נפש עשה היהודי, בכך שהזיל מפיסו תשעים אקל דולרים, למען שמירת כבודו ותפדו, ולמען שמירת קדושתם של ישראל והעלאתם מדרגת שחת. איזו גדלות! איזו עצמה!

והנה, מתקרבים הימים האחרונים לפני הגעת הפרסום לסימו, כאשר צוית התקשורת וכל הצבור הגיעו למתח שיא. סקרנות האמריקאים גוברת, כלם משועים לדעת מי הוא זה ואיזה הוא שעומד מאחורי פרסום כזה ארך של תשעים יום בשביל הפקת פרסומת חד פעמית... שלושה ימים לפני תום מועד הפרסום, התקשרו אל איש העסקים מחברת "קוקה קולה" האמריקאית ואמרו לו: "ראינו את השלט שלך, ואת ההתעניינות העצומה שהוא גרם בכל רחבי המדינה. יש לנו הצעה פנטסטית בשבילך - אתה תפרסם את מה שאתה מתכנן לפרסם במקום אחר, ותן לנו את הזכות לפרסם בשלט המוצאת ביום התשעים. בתמורה, אנו נשלם לך על היום האחרון של הפרסום לבדו, סכום של חמשה מיליון דולר! איש העסקים הודיע לאלתר לאנשי חברת המשקאות הגדולה כי הוא מסכים לעסקה, ואכן קבל מהחברה את הסכום האסטרונומי המדובר..."

לאחר שקיים היהודי במסירות את מצות "ויבערת הרע מקרבך", ודאג לרבים שלא ימשכו חלילה אחר חטאים, מן השמים גלגלו שיזפה גם ברוח הכפשי העצום. ומיגתר לצנן שעקר שחר המצנה הוא לעתיד לבוא, כפי ששינוי (בתחלת מסכת פאה) שעל "גמילות חסדים" אדם אוכל את פירות המצנה בעולם הזה, והקשר קימת לו לעולם הבא (אחת שאלת).

"כי יסיתך אחיך... לאמר נלכה ונעבדה אלהים אחרים..." [יג, ז].

הנה כי כן - אמר הסבא מקלם - המסית על עבירה, שרק ביקש להדיח, ולא הצליח בפועל להפיק זממו, חמור מעושה העבירה, וזאת בעקבות ההסתה בלבד, אף שהמסית לא אבה ולא שמע אליו כלל! ומועתה - הרי כלל מסור בידיו, שמידה טובה מרובה פי חמש מאות ממידת פורענותו! ואם כן, הבה נחשוב: כמה גדול שכרו של מוכה הרבים, של אדם העוסק להשיב ולקרב בנים תועים לאביהם שבשמים! סיפור מרגש עד למאוד סופר על ידי מנהל סמינר מפורסם במגדל העמק. באחת השבתות - סיפר מנהל הסמינר - ערכנו לבנות הסמינר 'שבת מחנה'. במוצאי שבת שבנו למגדל העמק, ולרשות התלמידות עמדו אוטובוסים שאמורים היו להחזיר את הבנות לביתן. אחת הבנות, שנחשבת לבת המעולה והמצוינת ביותר בסמינר, גרה במושב מסוים בצפון, ונהגי האוטובוס הודיעו שאינם מוכנים לנסוע עד לאותו מושב רחוק. לאחר התייעצות עם אשתי החלטתי להסיעה לביתה ברכבנו הפרטי, שכן לא יתכן שהיא תיסע לבדה לביתה בשעה כה מאוחרת.

נסענו אפוא למושב ההוא, וכבר בכניסה למושב, הבחנתי באדם בעל חזות חילונית מוצהרת שישב בספסל שבצד הכביש. לחשתי לאשתי: "תראי אילו יצורים נמצאים כאן, ברוך ה' שלא שלחנו אותה לכאן לבדה..."

לפתע ביקשה התלמידה לרדת. לתדהמתנו היא ניגשה לאותו אדם, והלה קיבל אותה בחום ובבלבביות... היא הבחינה בפליאתנו, והודיעה: "זה אבא שלי...". החלטתי לצאת מהרכב כדי לשבח את האב על שזכה לבת מופלאה כל כך, שנחשבת ליהלום שבכתר של הסמינר.

עמדת לשאול אותה בזכות מה זכה לבת כזו, אך המילים כמו נעתקו מפי. ואז פונה אלי האיש בעצמו: אתה בטח שואל את עצמך כיצד זכיתי לילדה כה צדיקה... ובכן, קודם כל ברצוני לספר לך, שיש לי עוד שני בנים צדיקים, שניהם לומדים בישיבות מפורסמות, עוסקים בתורה יומם ולילה, ועושים חיל בלימודם... וכעת אספר לך כיצד התחיל הכל.

לפרנסתי אני עוסק בחקלאות, ובעלויתי שדה רחב ידיים כאן במושב. באחד הימים, לאחר יום עבודה מפרך, ישבתי לנוח בשדה, ופתאום הבחנתי במסוק העומד לבצע נחיתה בתוך השדה שלי... הייתי אחוז תדהמה: מה עושה כאן המסוק הזה? מדוע הוא נוחת דווקא כאן?... המסוק ביצע נחיתה, וכאשר נפתחה הדלת והבחנתי בדמות שיצאה מהמסוק, עמדתי להתעלף בו-במקום!...

היה זה מרן הרב עובדיה יוסף!

הוא יצא מהמסוק, לבוש בגלימת ההוד שלו, והחל להקיא. מיהרתי להגיש לו מים וכסא. הרב הודה לי מקרב לב והתנצל על שהוצרך לנחות דווקא כאן. "נתקפתי בסחרחורת ובבחינה עזה, לא עליכם, והרגשתי צורך דחוף להקיא..." אמרתי לרב שזכות גדולה היא לי שנת בשדה שלי. לאחר שנרגע מעט, העזתי לשאול אותו: "במה זכיתי שיהרבה יגיע לכאן? להיכן פני הרב מועדות?"

הרב השיב לי מתוך התייפחות: "אני מכתת את רגלי ונוסע מעיר לעיר, כדי לדבר על ליבם של הורים יקרים, שדואגים כל כך לכל צרכי בניהם, וכל כך מפנקים אותם, אך לעיקר אינם דואגים... להנשמה הטהורה של הילדים; ילדיהם מקבלים מזון טוב, ביגוד מעולה, וכל טוב שבעולם, אך לומדים בבתי ספר חילוניים, מנותקים לחלוטין מכל זיק של יהדות. אפילו לומר פסוק 'שמע ישראל' אינם יודעים".

הבחנתי בדמעה שנשרה מעיניו של הרב, והוא המשיך: "כדי לאפשר לנשמות הללו להתחנך כראוי ולדאוג לדור העתיד, אני הולך ומתחנך בפני ההורים: חוסו על נפש ילדיכם, העניקו להם חינוך יהודי אמיתי במוסדות תורניים..."

הצעתי לרב להיכנס לביתי, לטעום דבר מה ולנוח, כדי שנפשו תשוב אליי, אך הוא סירב, ואמר שעליו לנחות בעוד שלוש תחנות ברחבי הארץ, מחמת חרדתו לחינוך ילדי ישראל.

טרם עלייתי בחזרה למסוק לחץ הרב את ידיי בחום ובלבביות בשתי ידיי, ואמר לי בנימה של חיבה: "אחי ורעי, ידידי ואהובי, ראה נא כיצד אני מרגיש... על אף הסחרחורת הבחילות וההקאות, אני פוטר עצמי מההשתדלות למען חינוך ילדי ישראל...", דמעות רותחות זלגו מעיני הרב, ונטפו על גדי, והוא המשיך: "בני היקר, לא לחינם סיבב הקב"ה שאנחת דווקא כאן, בשדה שלך; אנה ואנה, הוצא את ילדיך ממוסדות החינוך הקולקל, רשום אותם למוסדות תורניים. אני מבטיח לך, לא זו בלבד שלא תצטער, אלא אדרבה, הדבר יוסיף לך ברכה ושמחה, נחת ואושר, הן בעולם הזה והן בעולם הבא..."

נרגש ונפעם הבטתי ברב עובדיה בעמד והתחנן אלי. ליבי נשבה בקסמו, וגם מעיני החלו לזלוז דמעות. דבריו, שיצאו מלב נסער ונרגש, נכנסו עמוק לתוך ליבי. הבטחתי לו: "כבוד הרב, אעשה כדברך..."

וכך אכן עשיתי. העברתי את שני בניי ואת בתי למוסדות תורניים! כיום אני מודה לבורא עולם על הנס הגדול שהתרחש אצלי בשדה; איך לפתע פתאום נוחת מולי הרב עובדיה יוסף, משכנע אותי להכניס את ילדי לבתי ספר תורניים, ומברך אותי בהתרגשות.

וברכת הצדיק התקיימה בי במלואה - מפטיר החקלאי בהתרגשות - אמנם אני עצמי עדיין לא זכיתי לשנות את דרכי, אך מילדיי הצדיקים אני רווה המון נחת!

מנהל הסמינר סיים את המעשה המפעים וסיפר: המפגש ההוא עם החקלאי התרחש לפני מספר שנים. מאז, החלטתי לעקוב אחר אותה משפחה. כיום, שלושת ילדי נישאו בשעה טובה, והקימו בתים של תורה למופת ולתפארת.

מתוך הסחרחורת וההקאות של הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל, ונחיתתו בשדה החקלאי, צמחו שלושה בתים נהדרים של תורה ויראה. ואגב, לאחרונה גיליתי, שגם הוא עצמו מתחיל להתקרב לשמירת תורה ומצוות... (אחת שאלת).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזלה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן כאהה ז"ל, לע"נ אורית מור בת תלעת ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרנח ז"ל, לע"נ אלהם בת שנה ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אהוד בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ רבי שלום מאיר בן מרדכי ז"ל, לע"נ לי כהן בן פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, וע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

אומשניח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

ד"ר מוקדשים לעילוי נשמת מו"ר ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

גליון מס' 247

שבת ראה תשפ"ו

פנינים משלחן מלכים

"למען יברכה ה' אלקיך בכל מעשה ידך אשר תעשה" (יד, כט)

עניין של חינוך

**"ונתתה את הברכה על
הר גריזים ואת הקללה
על הר עיבל" (יא, כט)**

מובא במדרש תלפיות
(ענף ברכות אות ב') ששני
ההרים יש להם אותה
תכונה להצמיח, שניהם
נמצאים במקום שמש,
ונחלי מים, ואותה תכונה
טבעית יש גם להר גריזים
וגם להר עיבל.

ובכל זאת, בהר גריזים
לעולם העשב והאילנות
רעננים, ואלו בהר עיבל
לעולם יבש, לא מצמיח
כלל וכלל.

ללמדך שלא התכונות
הטבעיות מביאות צמיחה,
אלא ברכת ה' היא
המצמיחה, וקללת ה' היא
המניפה — הברכה
גורמת לרעננות, והקללה
גורמת ליבשות.

(בית ומנוחה)

מחד גיסא נאמר בפירושנו: "למען יברכה ה' אלקיך בכל מעשה ידך אשר תעשה", היינו: יש להשתדל — "ויברכתך" אבל "תעשה". ומאידך גיסא ישנה מצות הבטחון. והכל שואלים: כיצד באמת מתנהגים למעשה?

התשובה היא שיש כאן בעולם תלך דומה ל"שבור את החבית ושמר יינה". כלומר, אתה צריך לעשות, חיב להשתדל, לעבד. בעניי בריאות, למשל, אם אינך בריא — עליך ללכת להנצח ברופא וברפואות, ואם אין לך כסף לרפוש תרופות — תעבד לפרנסתך ותקנה תרופות. אך בד בבד עליך לדעת בברור כי ההשתדלות שלך אינה שונה כלום! ההשתדלות שונה רק משום שאתה ממלא את חובדך, אבל הישועה לא באה מחמתה.

ובגססח נוסף: בהלכות השתדלות יש לכל אחד שלחן ערוך בפני עצמו... צדיקים בעלי דרגה גבוהה החשים את הקב"ה בכל לבבם, הם, למשל, פטורים מכל השתדלות, וכלשון הרמב"ן "מה לרופאים בבית יראי ה'" — מאכלם ופרנסתם ורפואתם נגיעו להם בדרך פלא וגם. אך רב האנשים דוגמתם פחותה מהם, וממילא אינם פטורים מהשתדלות, לפחות משהו מסים.

כל אחד יעשה השתדלות כפי לבבו — כל יהודי לפי חזק אמונתו בה', יש המרבה ויש הממעיט. יש אדם שדי לו במעט השתדלות, לפתח את חנותו שעה ביום, אחרים שאמונתם אינה חזקה כמותו וזקוקים לשעתיים שלוש, אחרים לחצי יום וכו'. אבל שניהם — אין חלוק ביניהם בדיעה כי ה' הוא הן משרגי ראמים ועד בצים, ולא אני! והיכן מתבטא ההבדל בין מי שחושב כי הוא מבריא את עצמו, לבין מי שאמונתו איתנה שהקב"ה הוא המביא את הרפואה ואת הישועה, הרי שניהם עושים השתדלות, זה מעט וזה קצת יותר?

התשובה היא במקרה שאין את היכלת לקבל רפואות. כאשר אדם מנוע מלהשיג תרופה מסוימת או כאשר אין לו כסף — חובה לקבל תרופה אם ישנה, אך אם אין, עליו לדעת כי הישועה, אם היא צריכה לבוא, תבוא עם הרפואות וללא הרפואות, ואף בלא השתדלות. כי עתה אין עליו חובת ההשתדלות, וה' יעשה הטוב בענינו — אם נגזרה עליו רפואה היא תגיע בכל דרך שהיא.

כמו כן, כל סוגי ההשתדלות הגובלים באסור או חשש אסור — אין בהם חובת ההשתדלות. אדרבה, במקרה שחיב להשתדל ואינו משתדל פראוי, יכול להיות שביגין כך לא יקבל מה' את המגיע לו, כענש על שלא עשה את המסל עליו, אבל כאשר אינו חיב, מחמת חשש אסור וכדומה, הוא פשוט עובד חנם, כי אם נגזר — יהיה לו, ואם לאו — לא יהיה.

נסעתי פעם במונית עם רבי עזרא ברזל זצ"ל. באמצע הנסיעה פנה הרב לנהג ואמר לו:

"אתם, נהגי המוניות, צריכים להיות הגדולים ביותר במדת הבטחון בה', כי אין לכם עבודה מסדרת. כל מי שרק מגביה את היד לסדר את מגביעתו — אתם חושבים כי הגביה יד לעצור מונית... כל כך אתם מצפים ותלויים בחסדי אחרים, ממילא קל לכם לתלות עינים למרום ולזכות לבטחון בה'... ומי כמוכם, רואים בסופו של דבר כיצד מגיעה פרנסתכם..."

(יחי ראובן)

בברכת שבת שלום מערכת לב ארי

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי — שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

הסוכריה\ ספורים על מרן הגאון הרב שרגא פייבל מנדלוביץ זצ"ל זיע"א. (מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

הילולת מרן רה"י

רבי שרגא פייבל

מנדלוביץ

זצ"ל זיע"א

(ג' אלול תש"ח)

רבנו נולד בשנת ה'תרמ"ו בעיירה הקטנה וילאג' שבאימפריה האוסטרו-הונגרית בסמוך לגבול עם גליציה (פולין) לאביו רבי משה ז"ל. כשהיה קטן לא הוציא אף מילה מפיו – למרות הניסיונות והדרכים הרבות שניסו ולא עלה בדיהם. רק בגיל ארבע התחיל לדבר, והמילים הראשונות שאמר היו: "תורה ציוונו לנו משה...". כבר בצעירותו היה מתמיד עצום וכשרוני. בגיל תשע למד שו"ע הלכות מליחה עם נושאי כלים. הרב המקומי פנה לאביו ואמר כי הוא אינו יכול לספק מסגרת הולמת לבנו עם כישוריו הנעלים ולכן עליו למצוא מקום אחר. לאחר מספר שנים עבר ללמוד אצל הגאון רבי משה גרינוואלד. כשהיה כבן שמונה עשרה נסמך להוראה. ולמרות זאת סרב כל חייו שיפנו אליו בתואר 'רבי', בשנת ה'תרע"ג (שנה לפני פרוץ מלחמת העולם הראשונה) היגר לארה"ב כשהיה בגיל 27, במטרה להפיץ את הידע התורני והנחלת ערכי יהדות במקומות שבהם היה בורות. רבינו ומשפחתו עברו לוויילאמסבורג שבברוקלין, שם ניהל את ישיבת 'תורה ודעת'. רבינו כיתת את רגליו מבית לבית כדי לשכנע את יהודי תושבי המקום שישלחו את ילדיהם לישיבה. בשנת ה'תרפ"ה פתח ישיבה קטנה בשם 'מתיבתא'. בתקופה מאוחרת יותר הוסיף למסגרתה גם ישיבה גבוהה וכולל אברכים, וכן מסר בישיבה שיחות חיזוק והשקפה. במקביל הקים את ישיבת בית מדרש עליון במונסי. היה ממייסדי מוסדות חינוך רבים, רבות פעל בתקופת השואה בהצלת יהודי אירופה. בשנותיו האחרונות ייסד את הארגון החרדי 'תורה ומסורה', והקים ארגון בשם 'אש דת'. חלק גדול מהצלחתו של החינוך היהודי-חרדי בארצות הברית נזקף לזכות עבודתו המאומצת. רבנו נלב"ע ב- ג' אלול ה'תש"ח, רבנו חי ופעל כ-62 שנים. בהתחלה נקבר בבורו פארק ניו יורק. שנתיים לאחר מכן הועבר ונקבר בבית הקברות בחלקת 'שומרי שבת' בבני ברק, בהתגלה כי למרות שחלפו שנתיים ימים – גופו נשאר שלם. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

בשעה שרבינו התחיל להקים עולה של תורה באמריקה בפתיחת מוסדות 'תורה ודעת', הוא קבץ ילדים לת"ת. בסמיכותו גרה משפחה יהודית שפעברה היו יראים ושלמים, אבל כאשר הגירו לאמריקה פרקו מעליהם על תורה ומצוות ה"י. בין צאצאיהם היה ילד שהיה רגיל לשחק עם בני גילו שהיו שומרי תורה.

רבנו חפש הזדמנויות לדבר על לב הנער ונסה לשכנע אותו כי כדאי לו ללמוד ב'חידר' ויהיה לו טוב גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. הדבורים חדרו ללב הנער עד שהתרצה. הן פנה להוריו והודיע להם כי הוא רוצה לעבר ללמוד בת"ת. ההורים נסו 'למנע' את רע הגזרה' והסבירו לו שלא יצא ממנו מאומה. הילד המשיך להתנפח עם ההורים ועמד על שלו. לבסוף לא היתה ברירה להורים והסכימו לדרישתו.

רבנו היה מגיע בכל חדש לבחון את התלמידים על למודם. לאחר מכן היה נותן לכל אחד מהתלמידים ספריה (באותם הימים, לפני כמאה שנה, הספריה היתה יקרת מציאות).

פעם אחת רבנו בחן את הילדים וחלק ספריות. כשהגיע תורו של אותו הילד – נגמרו כל הספריות. רבנו התנצל בפני הילד המאכזב ואמר לו שייפנס מחר למשרד שלו והוא יתן לו ספריה. למחרת הילד התפיש להפנס למשרד, והרב שהיה טרוד בעסקי מוסדותיו שכח את הבטחתו לילד. הספור מאוד צרב לילד. לאחר כשבועים הילד ספר להוריו מה שקרה. הם אמרו לו: "אמרנו לך, לפני שבקשתי לעבר לחידר הזהרנו אותך שלא יהיה לך שם טוב!". הילד דחה את דבריהם והמשיך ללמוד. בס"ד הוא גדל לתפארת וברבות הימים זכה להקים דורות ישרים מברכים.

כשהיה כבן חמשים ושתים שנים, הוא קבל התקף לב חמור. מיד לקחו אותו לביה"ח באמבולנס. הרופאים בדקו את מצבו. לאחר מכן הפרופסור קרא לפנים ואמר שלצער אין מה לעשות – התקף הלב שהאבא קבל היה חמור ביותר, ולהערכתו נשארו לו שעות ספורות בלבד.

לא עבר זמן רב ולתדהמת הרופאים הוא פתח את עיניו והתישב במטה. האיש ספר לבנו שעמד ליד מטו, כי זה עתה התגלה אליו הגה"ק ר' שרגא פיפל מנדלוביץ ואמר לו כי קבל רשות מבית דין של מעלה לפרע את החוב של אותה ספריה – "הוא מחזיר לו חמש עשרה שנות חיים!".

איזה ערך יש לספריה לאיש מבגד בן חמשים ושתים? ואם נגזרה עליה פטירה, מה ענין הספריה לזה? אלא שזהו כוחו של צדיק. (מעבד מתוך עולמו של אבא, 'באר הפרשה')

"לא תאמץ את לבבך" (טו, ז)

יש לפעמים אדם הרואה את חברו וידידו במצוקה כספית, ולבו נכמר עליו מתוך רחמים, ועלול להיות מצב שאינו יכול לשאת בלבו הרגשה כבדה זו, ומתוך רצון להפסיק את המועקה אשר בלבו מחמת מצבו הקשה של חברו, הרי הוא מגיש לו סיוע.

יתרה מזו, ישנם אנשים שמתאכזרים על זולתם, ובראותם את מצוקתם, מתעורר בהם רחמים, ואחרי הסיוע שמגישים לנצרך, יכולים ועלולים הם שוב להתאכזר עליו.

על זה ועל זה מזהירה התורה: "לא תאמץ את לבבך" – מלשון "לא תתן ללבך חזק ואמץ", שהמטרה בנתינת הצדקה לא תהיה אך כדי להסיר את המועקה שבלבבך, ובודאי לא בשביל להתאכזר עליו. (עפ"י ש"ך על התורה)

בענין הזה מספר (מובא באוצרות התורה): פעם ישב הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זצ"ל עם תלמידיו ועסק בתורה. נכנס לפתע עני לבוש בלואי סחבות, וכל פלו מעורר חמלה. הוציא רבי מנחם מנדל דינר זהב מפיסו ונתנו לעני. שמח העני על המתנה ההגונה שקבל והלך לדרכו.

והנה, כאשר הלך אותו עני, חשב רבי מנחם מנדל לעצמו: הרי מה שנתתי לו את הדינר היה מתוך שנכמרו רחמי עליו, ולא לשם מצות הצדקה כפי שצונו השי"ת! שלח מיד לקרא לעני.

כאשר שמע העני כי האדמו"ר בקש להחזירו, נבהל ונחרד שמא התחרט האדמו"ר על מה שנתן, או שמא טעות היתה בידו והתפון לתן רק דינר של כסף.

כשהגיע העני, הוציא רבי מנחם מפיסו דינר זהב נוסף ונתנו לעני לשם מצות צדקה. כמובן שמח העני מאד, אך אזר עז ושאל את הרבי: אם כך היה ברצונו לתת שני דינרי זהב, מדוע לא נתנם מתחילה וגרם לו לבהלה?

השיב האדמו"ר: למדתי מהפסוק בפרשת ראה שפך עלינו לעשות: "נתון תתן לו". מדוע כפלה התורה לשון נתינתו? אלא ללמדנו שאם נתן לעני בפעם הראשונה מתוך רחמנות, עליו לחזר ולתת נתינה נוספת לשם מצוה, לתת באפן "שלא ירע לבבך בתתך לו" – כלומר, לא מתוך צער הלב על המצב של העני, אלא לשם קיום מצות הצדקה.

"ולא תקמץ את ירך מאחיד האביון" (טו, ז)

ספר עגלון שהוביל את החפץ חיים זצ"ל בדרך, שכרגיל היה מדבר עמו על תכלית האדם בעולם הזה. העגלון שאל אותו במה יוכל לזכות איש כמוהו. השיב לו החפץ חיים: שיעסק בגמילות חסדים. צחק העגלון במר נפשו: האם זה לא לעג לרש? הלא עני ואביון הוא, וזקוק בעצמו לקבלת גמ"ח!

הסביר לו החפץ חיים במתק לשונו, שלא יחשב שגמ"ח צריכים להקים במאות, אפשר להקימו בקטנות. ינסה לחסוך מהוצאות פרנסתו במה פרוטות לשבוע, וכשיצטרפו הפרוטות לזהובים, יהיה לו כבר במה לעזר לשכן עני בהלואה קטנה לצרכי שבת. וזהו יסוד גמ"ח הנחשב בעיני הקב"ה כאחת הקפות הגדולות.

– סים העגלון בשמחה: שמעתי לעצתי, וכיום יש לי סכום הגון אשר נאסף אצלי, והנני מלווה בע"ה לעשרות אנשים.

ד"ר מוקדשים לעילוי נשמת מו"ר ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

רק לבדוק שהכול בסדר?

יש תופעה מעניינת שכמדומני כמעט כולנו מכירים.

כאשר משהו בגופנו כואב, גם אם הכאב מופיע רק כשנוגעים בו, קשה לנו להתאפק. אנו בודקים שוב ושוב אם הוא עדיין כואב. נוגעים בו, לוחצים עליו מעט, עוזבים – ושוב חוזרים לבדוק.

ולא פעם, דווקא הבדיקות החוזרות הן שגורמות למקום להיות רגיש וכואב יותר.

כך קורה לאחר טיפול שיניים. אדם אינו מפסיק למשש את המקום בלשונו, עד שלפעמים הלשון עצמה כבר נפצעת. כך קורה לאחר זריקה. בתחילה המקום כמעט אינו מורגש, אבל ככל שנוגעים בו שוב ושוב כדי לבדוק אם הוא עדיין כואב – כך הוא אכן נעשה רגיש יותר.

נדמה שהסיבה לכך פשוטה. כאשר משהו אינו כשורה, קשה לנו להניח לו. אנחנו מרגישים צורך לבדוק שוב ושוב שהמצב לא החמיר, שאולי כבר השתנה, שאולי עכשיו הכול בסדר. אלא שלא פעם, עצם הבדיקה המתמדת היא שמונעת מאיתנו להירגע. במקום שהכאב ילך וידעך, אנחנו מחזירים אליו את תשומת הלב פעם אחר פעם – ובכך מעניקים לו מקום גדול יותר בחיינו.

ונדמה שלא רק הגוף פועל כך. גם הנפש.

אפילו אצל תינוק אפשר לראות דבר דומה. זר מתקרב אליו, והוא פורץ בבכי. כעבור רגע הוא מסתיר את פניו בכתפה של אמו ונרגע. אבל כעבור כמה שניות הוא שוב מציץ לעבר אותו זר. הוא רואה שהוא עדיין שם, ושוב מתחיל לבכות.

כך קורה גם לנו. כאשר אנו חוששים שמהו אינו כשורה, מתעורר בנו צורך לבדוק שוב ושוב שהכול בסדר. לכאורה זו פעולה הגיונית. אם יש ספק – בודקים. אבל פעמים רבות, דווקא הבדיקה החוזרת היא שמעצימה את הספק, ובמקרים מסוימים אף יוצרת בעיה שלא הייתה קיימת מלכתחילה.

וכאן טמונה הנקודה: **הבדיקה אינה רק תוצאה של הספק; היא גם המזון שלו. היא אמנם מרגיעה אותנו לרגע, אבל באותה שעה גם מחזקת את התחושה שיש כנראה סיבה טובה להמשיך ולבדוק.**

כך, למשל, יש אנשים החוששים ללא הרף ממצבם הבריאותי. בתקופת הקורונה רבים רכשו מד סטורציה כדי למדוד את רמת החמצן בדם. אצל רוב האנשים, המכשיר חזר למגירה כשהמגפה חלפה. אבל יש מי שממשיך לבדוק את עצמו שוב ושוב, רק כדי לוודא שהכול תקין.

כך גם אנשים המודדים לחץ דם שוב ושוב, אף שאין להם כל היסטוריה של יתר לחץ דם. מרוב דאגה, עצם המדידה מכניסה אותם ללחץ, לחץ הדם עולה, והם מקבלים כביכול "הוכחה" לכך שיש סיבה לדאגה.

פגשתי אדם שהיה משוכנע שאולי יש לו בעיה בלב. הוא ניסה להקשיב אם פעימות הלב סדירות, אך ככל שהתאמץ יותר, כך גברה החרדה. הנשימה נעשתה שטחית יותר, הדופק עלה, והוא היה בטוח שמשוהו באמת אינו תקין.

אותו מנגנון פועל גם בתחומים אחרים.

יש אנשים שבודקים את עצמם בלי הרף: האם אני כבר רגוע? האם אני עדיין פגוע? האם אני באמת מאושר? האם כבר התגברתי על מה שעברתי?

יש מי שמתעורר בבוקר, ועוד לפני שהתחיל את יומו הוא כבר בודק מה מצב רוחו היום. אחר כך הוא בודק שוב בצהריים, ושוב בערב. אם גילה שאינו רגוע לגמרי, הוא מתחיל לשאול את עצמו מדוע, האם חזר לאחור, ומה לא בסדר אצלו.

יש מי שממשיך לבדוק: "האם אני עדיין כועס? האם עדיין כואב לי?" וככל שהוא בוחן את רגשותיו שוב ושוב, כך הם ממשיכים להעסיק אותו.

ויש מי ששואל את עצמו ללא הרף: "האם אני באמת מאושר?" במקום פשוט לחיות, לעבוד, ללמוד, לשמוח במה שיש ולהמשיך הלאה, הוא עסוק במדידת מצבו הפנימי. ככל שהוא בודק את עצמו יותר, כך הוא רק מחזק בתוכו את החשש שאולי הוא עדיין אינו מאושר.

כך גם ביחסים בין בני אדם.

פגשתי לא מעט אנשים שחששו שאולי מישו כועס עליהם או מקפיד עליהם. במשך כל השיחה הם עסוקים בבדיקות: האם הוא חייך אליי? האם הוא ענה בהתלהבות? אולי הפעם הקול שלו היה קצת יבש? אולי הוא ממהר לסיים את השיחה? כל פרט קטן הופך לבדיקה נוספת, וכל בדיקה מולידה ספק חדש.

לא פעם קורה לי שמישהו מתקשר ושואל אם הוא יכול להתייעץ איתי. אם אני פנוי, אני עונה בדרך כלל בחיוב: "בחפץ לב".

אבל יש אנשים שאחרי שקיבלו תשובה ברורה, שואלים שוב: "זה באמת לא מפריע לך?" אני משיב שוב: "ממש לא".

כעבור כמה דקות הם חוזרים: "אתה בטוח?"

פעם אמרתי לאחד מהם בחיוב: "עכשיו אני כבר לא כל כך בטוח שאתה לא מפריע..."

הוא הביט בי מופתע.

הסברתי לו: "אם אמרתי לך שאתה יכול לשאול, מדוע אתה בודק שוב ושוב?"

הוא השיב בכנות: "אולי לא נעים לך לסרב, ולכן אתה אומר 'בחפץ לב', אבל באמת אני מפריע לך".

אמרתי לו: "ואתה חושב שאם תשאל בפעם השלישית או הרביעית, פתאום אגיד את האמת, אחרי שקודם שיקרתי? אם באמת קשה לי לומר לך 'לא', זו כבר האחריות שלי, לא שלך".

חשוב להדגיש: אצל אנשים הסובלים מהפרעה כפייתית (OCD), התופעה הזאת מופיעה בעוצמה גדולה הרבה יותר, והם עלולים למצוא את עצמם בודקים שוב ושוב את אותה פעולה או את אותו חשש. אך במידה מסוימת, אותו מנגנון פועל גם אצל רוב בני האדם. כולנו מכירים רגעים שבהם עצם הבדיקה החוזרת, שנועדה להרגיע אותנו, רק מחזקת את הספק.

אותו מנגנון פועל גם בחינוך הילדים. אסתפק כאן בכמה דוגמאות קצרות, אף שאפשר להרחיב בנושא רבות.

כאשר הורים בודקים שוב ושוב אם הילד מסתדר, מתוך רצון להרגיע את עצמם, הם עלולים להעביר לו מסר הפוך מזה שהתכוונו אליו. במקום לחזק את ביטחונו, הם מלמדים אותו שיש כנראה סיבה טובה לדאוג.

כך, למשל, כאשר הורה שולח את בנו לקנות דבר מה, אך מבקש ממנו להתקשר מהדרך כדי לעדכן שהכול בסדר, או שהוא עצמו מתקשר אליו פעם אחר פעם כדי לוודא שהכול מתנהל כשורה. המסר הסמוי שהילד קולט הוא: כנראה שהדרך מסוכנת, וכנראה שאני לא מסוגל להסתדר בעצמי.

כך גם כאשר הורה מתקשר שוב ושוב למלמד כדי לוודא שהכול בסדר, או מתחקר את ילדו בכל יום: עם מי שיחקת? מה בדיוק קרה בהפסקה? מה אמר לך כל חבר? בדרך כלל אין בכך כדי להרגיע את הילד, אלא להפך. הוא מתחיל להרגיש שהעולם סביבו מלא סכנות, ושיש סיבה טובה להיות מוטרד מכל פרט קטן.

במילים אחרות: הדאגה המתמדת אינה רק משקפת את החשש של ההורה; היא עלולה גם לנטוע אותו בלבו של הילד, ואז במקום לחזק את ביטחונו, היא מחלישה אותו.

המכנה המשותף לכל הדוגמאות הללו הוא אחד: לא כל בדיקה מיותרת. יש בדיקות שמצילות חיים, ויש בירורים שחובה לעשות. השאלה היא מה קורה אחרי שכבר בדקנו. האם אנחנו מסוגלים להניח לדברים ולהמשיך הלאה, או שהבדיקה הראשונה מולידה מיד את השנייה, ואחריה את השלישית.

לפעמים, הדרך אל השקט אינה עוברת בעוד בדיקה, אלא דווקא ביכולת להרפות. להתאפק מלבדוק שוב, גם אם בתחילה הדבר מעורר מעט מתח ואי-נוחות. ככל שנלמד לשאת את הספק בלי למהר להרגיע אותו באמצעות בדיקה נוספת, כך תלמד גם הנפש שאין כאן סכנה, ושאין צורך להמשיך ולחשוש.

נדמה לי שאפשר לסכם את הדברים במשפט אחד:

יש בדיקות שמאבחנות בעיות. ויש בדיקות שמייצרות אותן.

פרשת ראה

התורה מצווה אותנו להתרחק מכל אכזריות

מובא בספר 'דף על הדף' במסכת חולין דף סג: העולם מתקשה, מדוע נחשבת החסידה עוף טמא, הרי החסידה עושה חסד עם חברותיה, אם - כן יש לה לכאורה מזג טוב ומידות טובות של עשיית חסד?

יש מי שתרץ דעל - כן נחשבת החסידה לעוף טמא, לפי שהיא עושה חסד רק עם חברותיה ולא עם עופות אחרים. דבר זה מורה על מדות לא טובות, שכן מי שיש לו מזג טוב ומדות טובות, אינו מבחין בעשיית חסד בין חברים לאחרים, אלא עושה חסד עם כולם.

חז"ל מורים לנו כאן יסוד גדול באחדות ובאהבת ישראל, אחדות אמתית היא, אהבת כל אחד מישראל, גם אם אינו נמנה על חוג חבריו, רק אז מגיעים לאחדות אמתית, שהיא כאמור היסוד להשראת השכינה. עכ"ד.

ניתן לבאר באופן אחר להסביר מדוע החסידה אסורה, שאף שעושה חסד עם חברותיה מכל מקום היא טורפת, עוף טורף זה מעיד על מידת האכזריות לכן אף שעושה חסד אינו ראוי שיהיה כשר בשרה לזרע ישראל הקדושים והטהורים ובעלי מידות נאצלות ואף שזה לחם חוקה וכך היא חיה, מכל מקום, אין ראוי שעוף כזה שיש בו מידת האכזריות שיעלה על שולחן עם ישראל.

ומצד שני קיבלה את שכרה שנקראת חסידה כיון שסוף סוף עושה חסד עם חברותיה. מכל מקום עשיית החסד היא אינה סיבה מספקת שתעלה לשולחנם של עם ישראל הקדושים והעדינים אלא תנאי יותר חשוב והוא שלא יהיה מידת האכזריות ולכן רק בעלי כנף ובעלי חיים האוכלים צמחים וזרעונים ולא טורפים הם הראויים לבא על שולחן עם ישראל וכפי שכותב הרמב"ן וזה לשונו: [ויקרא פרק יא (טו)] 'ואת אלה תשקצו מן העוף' - 'ורבותינו למדו סימנים בעופות (חולין נט א), והן להכיר בהן שאין בעל אותן הסימנים מן המינים האלה האסורים. והסימן הגדול בעופות היא הדריסה, שכל עוף הדורס לעולם טמא, כי התורה הרחיקתה מפני שדמו מחומם לאכזריותו ושחור וגס, ומוליד המריחה השרופה השחרחרות, ונותן אכזריות בלב. ואין בכל העולם עוף שידורס מלבד הזכרים בפרשה, והנה כל עוף שידורס נדע שהוא מאלו הזכרים, ואם בידוע שאינו דורס ודאי מותר, שאין בכל האסורים עוף שאינו דורס זולתי אחד והוא פרס או עזניה, ע"כ.

למדנו מכאן כמה יש לסלק את מידת האכזריות מכל וכל וכל שהוא אכזרי יש לחשוך בו שאינו מזרע ישראל כפי שכתוב שעם ישראל הם רחמנים ביישניים וגומלי חסדים וכפי שמובא במסכת יבמות סג על דוד המלך והגבעונים שאסר אותם לבא בקהל כיון שיש להם מידת האכזריות שלא רצו לרחם על בני שאול והסכימו להתפייס רק אם ייהרגו את בני שאול ומיד גזר עליהם שלא יבואו בקהל.

כתוב בספרי דברים פרשת האזינו [פסוק שג פסוק (לא)] כי לא כצורנו צורם, לא כתוקף שאתה [הקב"ה] נותן לנו אתה נותן להם [לגויים] שכשאתה נותן לנו את התוקף אנו מתנהגים עמם [עם הגויים] במדת רחמים וכשאתה נותן להם [לגויים] את התוקף הם מתנהגים עמנו במידת אכזריות הורגים ממנו ושורפים ממנו וצולבים ממנו. דהיינו שהיהודים הם רחמנים אף על הגויים והגויים אינם רחמנים על היהודים.

כתוב בבסיקתא דרב כהנא נפחים ד - 'עשר תעשר נהוג כצאן יוסף' (תהלים פ: ב). למה הזכיר כאן יוסף, אמרו ישראל ריבון העולמים כמה רעות עשו השבטים עם יוסף ולא נהג עמם במידת אכזריות אלא אמי' להם אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם (בראשית נ: כא), התנהג עמנו כיוסף עם אחיו. וכך הם עם ישראל רחמנים בני רחמנים.

למדנו מיוסף הצדיק אף שאחיו לא התנהגו עמו כיאיות, לא רק שלא השיב להם רעה אלא פרנס אותם. הרשב"ם (דברים פרק כב) מבאר כמה מצוות שהתורה אסרה אותם זה משום אכזריות וזה לשונו: "לא תקח האם על הבנים - כבר פירשתי בלא תבשל גדי בחלב אמו וכן באותו ואת בנו שדומה

לאכזריות ורעבתנות לקחת ולשחוט ולבשל ולאכול אם ובנים יחד". וכן מסביר האבן עזרא (פירוש הקצר שמות פרק כג) כדברי הרשב"ם משום שזה אכזריות והתורה מצווה אותו להמנע מדברים אלו.

וכתב [רבינו] בחיי דברים פרק כב הרמב"ם ז"ל נתן טעם במצוה בפרק מ"ח מספר המורה [במצוות שילוח הקן] שהוא כדי שלא תצטער האם בראיית לקיחת הבנים, שאלו לקח הבנים בפני האם היתה האם מצטערת, כענין מצות אותו ואת בנו שאין לשחוט הבן בפני האם, כי אהבת האם וחמלתה על פרי בטנו אינו נמשך אחר השכל אלא אחר פועל הכח המדמה, ואם בבהמות ועופות חסה התורה כל שכן בבני אדם, ואם כן זה וזה כדי שנתרחק ממדת האכזריות ושנתנהג במדת הרחמנות. הרד"ק [בראשית פרק ט] מסביר את האיסור של אבר מן החי שהוא משום אכזריות כי זה דרך אכזריות לחתוך בשר מן החי ולאכלו. כותב אורחות צדיקים במידת - אכזריות: ואין המידה הזאת נמצאת בצדיקים, אך היא בנפש הרשעים, כדכתיב (משלי יב ז): "ורחמי רשעים אכזרי".

גם מן הבהמה ירחיק אכזריות, כדכתיב (משלי יב ז): "יודע צדיק נפש בהמותיו" - שלא להטריח יותר מדי, ושלא ירעיב אותה. וכן כתיב (שמות כה ג): "כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו, וחדלת מעזוב לו, עזוב תעזוב עמו". ואמרו רבותינו (בבא מציעא לב ב): צער בעלי חיים דאורייתא.

ואם אתה איש יראוי, ואימתך מוטלת על הבריות, ומה שתצווה עליהם יראים להשיב פניך - היזהר בך מאוד שלא להכביד עליהם המשא, ואפילו להחם [לחם] צפיחת המים, או לצאת בשליחות אל רחוב העיר לקנות רק כיכר לחם. ועל זה נאמר בתורה (ויקרא כה מו): "ובאחיהם בני ישראל איש באחיו, לא תרדה בו בפרך". וזהו הזהירו שלא יעבוד אדם בחברו עבודה קשה, ולא יצווה עליו אלא דבר שעושה ברצונו ומדעתו.

בעקבות חוסר רחמנותה של המשוכת בוטל השידוך

מסופר על רבי העשיל מקארקא שכשהיה בחור השתדך עם בת גביר. התכוננות גדולה נקרה בביתו של גביר העצרה. בתו המהללה נכנסה בבית הארסין, ובעוד ימים מספר, יתגלה גני העצרה את שמחת פלוליותיה עם חתנה המהלל. הגביר הקטיח לבתו סכום עתק פנדונגה, ואף התחייב לזון את חתנה לכל ימי חייו, וגם יחד להם דירה מפארת. מספר ימים לפני החתונה, החתן כמעט לא יצא מפתח חדרו, ארון הספרים שהיה עמוס בספרי קודש נדירים, יתקו אותו אליו, ולמעט מספר אנשים בודדים לא ראה איש את פניו. בערב שבת שלפני החתונה, עמד לו החתן והשקיף בעד חלון חדרו אל עבר בית הוריו אשתו לעתיד, וראה שפלים עסוקים בהקנות לשבת, אופים חלות ומבשלים תבשילים. והנה באותה שעה נכנס למטבח תרנגול, והחל לגרר מהחלות שהוכנו לשבת. פתאום נכנסה הפלה למטבח, והחבינה במה ששעה התרנגול, וחמתה בערה בה, ומיד אחזה בתרנגול וזרקה אותו בחזקתה על הקיר, ומעצמת המכה, מת התרנגול. ברגע שראה זאת החליט החתן בלבו שאינו רוצה להנשא לה. מדותיו הרחומות לא כללו לשאת את אכזריותה של הנערה. מיד סגר החתן את ספריו והקף לבית המדרש. טובי הלומדים של העצרה שקועים היו בלמוד, ולא שמו לב לחתן שפסע לעבר קפת בית הפנסות שנצבה על הבימה, והיתה מלאה במטבחות. החתן החל מקרב נדיו לעבר הקפה, הוא פתח את המכסה של הקפה, ולפתע השליכה ארצה. הס השלש לבית הפנסות, ועיני הכל ננעצו בבחור שהסתתר מאחורי הבימה ונתפס בגביתו. באותם ימים היו נוהגים לבנות חדר מיוחד מסרגים, המיועד להעניש את מי שעשה מעשים שאסורים לעשות. מי שעשה נלקח והושם באותו חדר, וכל מי שעובר כדי להפנס לבית הפנסות, היה רואה את מי שאסור באותו חדר. שבת המלכה פרשה את כנפיה, והגביר המתין זה זמן רב לחתנו שיתלחח אליו לבית הפנסות, וכשהראה שחתנו אינו נמצא, חשב שהוא כבר הלך לבית הפנסות. והנה כשהגיע לשם הגביר, עיניו פגשו באותו חדר את חתנו לעצמי אסור בחדר... מיד ביר מה עולל חתנו, ובשנודע לו שנסה לגנוב, מיד החליט לבטל את השדוך, ובמוצאי שבת, סלק הבחור מהעצרה. כששב החתן אל בית הוריו הנדחמים ששמעו מפיו את דבר המעשה, שאלוהו מדוע עשה כן? השיב להם הבר: לא עָלָה בְּדַעְתּוֹ לְבַגֵּשׁ בַּת יִשְׂרָאֵל וּלְהוֹדִיעַ לָהּ שְׂאִינִי מוֹכֵן לְהַתְחַתֵּן אִתָּהּ בְּגִלּוֹ שְׂרָאִיתִי אֶת אֲכֻזִּיּוּתָהּ, וּלְפָקֵד הַעֲמָדָתִי פָּנִים בְּנֶגֶב, כִּדִּי שֶׁבִּלְשׁוֹ אוֹתוֹ וַיִּזְרְקוּ אוֹתִי מִהַקְּהֵלָה, וּבְכֵן יִתְבַּטֵּל הַשְּׂדֻךְ בְּלִי לִפְגַּע בְּכֶלָּה... חֲלָפוּ שְׁנֵים, וְהִ"חֲתָן הַנֶּגֶב" הַתְּפָרָסִם בְּעוֹלָם הַתְּהוֹמָה כְּרָבִי הַעֲשִׂיל מִקְרָא זַ"ל, רָבִם שֶׁל הַשִּׁי"ד [השפתי כהן], וְהִ"נְעֻלַּת שְׂבָעָה", וְרָבִים מְגֻדְלֵי הַפּוֹסְקִים שֶׁלְּאֶחָרִי.

החזון איש אתה רוצה פרי בטן תקפיד על מעשר כספים

הצער והכאב של ר' פנחס, היו מוכרים לכל מכריו וידידיו. כולם הכירו אותו ואת מידותיו הנאצלות, וחשו שותפים בכאבו הגדול והמר. הן כל כך הרבה שנים עברו מאז נישואיו, ועדיין לא זכה להיפקד בזרע של קיימא, עדיין ביתו קפוא באלם ולא נשמעות בו צהלות לידים משחכים...

אחד מידיו היה הגאון רבי דוד צבי זילברשטיין זצ"ל, מרבני תל אביב של מעלה, ואחד העומדים על משמר החינוך בתקופת תקומת היישוב היהודי בארץ ישראל אחרי המלחמה. באחד הימים כשלו של רבי דוד צבי לא עמד בעצרו של ידידו, הציע לו כי יתלווה אליו לביקור במעונו של גדול הדור, החזון איש זצ"ל. 'נעלה אליו ותפרוש באוזניו את צרתך, אולי עצתו של אותו גאון תביא אי שעותך', הציע רבי דוד צבי. ממחשבה למעשה, ביום מן הימים נראו השיניים בפתח ביתו של החזון איש, אשר קיבלם במאור פנים. אך נכנס ר' פנחס למעונו ומיד פרץ בבכי מר, והשיח את אשר על לבו, על השנים הרבות והארוכות העוברות בצער ובהמתנה, על הימים והלילות אפופי האכזבות וכאבי הלב, ועל כך שלמרות כל מה שניסו - הישועה לא נראית באופק, ביתם רחוק מצהלות לידים מאושרים... החזון איש שמע את הדברים, ומלבו הגדול נקרה אנחה קורעת לב. הוא הרחיק קלות והשיב:

'עצתי לך רבי יהודי, כי תקפיד בהקפדה יתירה להפריש מדי חודש בחודשו מעשר כספים להחזקת תורה. לא משנה אם יהא זה תלמוד תורה לילדים, ישיבה לבחורים או כולל לאברכים, מה שחשוב הוא שתקפיד להפריש מעשר מרווחיך מדי חודש בחודשו להחזקת תורה!' - קבע החזון איש ברורות. ואם קשה לך להפריש סכום גדול בבת אחת, הוסיף עצה פרקטית, 'תפריש מדי יום סכום קטן, בסוף החודש יצטבר לכדי 10 אחוז מהכנסותיך. הקפד על כך חוק ולא יעבור!' - אמר החזון איש, ובידך כי בקרוב יזכה ר' פנחס לבשרו בבשרות טובות ומשמחות, כשר' פנחס מבטיח מנגד כי יזמין את החזון איש לתפקיד הסנדק בבית שיערוך לבנו בקרוב... הם יצאו מהחזון איש המומים ומופתעים. בוודאי ידעו והכירו את מעלת 'מעשר כספים', אך החזון איש בקביעתו הברורה ונחרתה, האיר: מעשר כספים הוא לא רק מפתח של פרנסה, הוא מפתח של שותפות עם אבא שבשמים! מעשר כספים פותר בעת ובעונה אחת בעיות רבות ואינספור מצוקות שנראות חסרות פיתרון, כי ברגע שבורא עולם שותף - הכל מסודר, מסודר! ואכן, לא עברו ימים רבים, ובשורה טובה במויחד שימחה את ליבם של ר' פנחס וזוגתו. לתקופת השנה, לעת ערב שגריתו נעימה, החרידו צרחות 'מזל טוב' קולניות ומאשרות במויחד את בית החולים, שעה שהתבשר ר' פנחס כי זכה להפוך לאב מאושר וחבב בזרועו תינוק קטן וזעיר... ר' פנחס עמד בחצר בית החולים, ולחץ ידיים לרבים מידיו ומכריו שבשל השמחה הגדולה והמפתיעה - כשלאחר שנים כה רבות זכה להיפקד בן, הגיעו עד בית החולים כדי לברכו. הוא עמד ובידך והתברך בשמחה, ולא פסל מלומר להם פעם אחר פעם: 'יחל בזכות מעשר כספים, הכל בזכות מעשר כספים... יעבור שבוע ימים, פנים קורנות ומאירות הגיע החזון איש לבית הכנסת בו נערכה הברית, ושימש כסנדק בשמחה המרגשת. ולכל אורך השמחה וגם שנים לאחריה, לא פסק ר' פנחס להודות להלל ולשבח לבורא עולם על חסדו הגדול, כשבזכות מעשר כספים זכה להיות אבא צוהל ומאושר הסיפור המופיע בספר 'פאר הדור', ללמדנו עוצמתה של מצות מעשר כספים. 'כי בגלל הדבר הזה יברך השם אלקינו!'

בזכות מעשר כספים זכה לסייע להעמיד שני גדולי הדור

בעיירה אחת בארצות הברית חי רוכל אחד ירא שמיים שהיה נזהר מאוד במצוות מעשר כספים. אמר נא לי - שאל אותו רב העיירה - מנין לך הזהירות הגדולה במצוות מעשר כספים? בצעירותי - סיפר הרוכל - הייתי סוחר שוורים ברוסיה ואת מעשרותי הייתי נותן למלמד התניקות שבעיירתי שהיה תלמיד חכם מופלג וירא שמים והיה עני מרוד. פעם אחת זימן ה' לי עסקת שוורים גדולה מאוד בה הרווחתי ממון רב. כהרגלי לקחתי את כספי המעשר ונתתים למלמד. להפתעתי סירב המלמד לקבל את הכסף ואמר לי סכום זה הוא גדול הרבה יותר ממה שנשני לך לפרנסתך...ומה אעשה? שאלתי את המלמד. בכיתתי - אמר המלמד - יש שני ילדים מוכשרים שנראה לי כי אם ישלחו אותם ללמוד בישיבה מפורסמת יגדלו בתורה לגאון ולתפארת אלא שהוריהם עניים מרודים ואין ידם משגת להוצאות הדרך על כן עצית לך שתיקח את הכסף ותשלח אותם ללמוד תורה. שמע סוחר השוורים כעצת המלמד ועשה כדבריו. שני ילדים אלה נסעו לישיבה ולימים התפרסמו בעולם כרבי משה פיינשטיין זצוק"ל ורבי יעקב נסיעקי זצוק"ל!

נתן מעשרות מראש וביקש שיגיע הכסף והקב"ה שמע את תפילתו

פעם שח הצדיק רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל בפני בני ביתו שבכספי המעשר שלו רבה 'משיכת היתר', והיינו שהתחייב מראש מעשר כספים לצרכי צדקה בסכום 2400 לירות (סכום עצום באותם ימים) וזאת על חשבון הכספים שירוויח בעתיד לכן זקוק הוא בדחיפות לכסף כדי להחזיר חובות אחדים, אולם לקח על עצמו בתרמו סכומים גדולים לצדקה. יעץ לו בנו: "אין לך ברירה אלא לעשות כדרךך בקודש, לזעוק אל הקב"ה הרי הוא תמיד נענה לך. "באותו יום אחר הצהריים כאשר שהו רבי יעקב הרמן ובנו בחנותם, נחפו פניהם בחור צעיר ופנה אל הרב הרמן באמרו: "המלצו עליך כעל האדם אשר אצלו אוכל לרכוש ספר תורה כשר ומהודר. אני יוצא הערב ללונדון והייתי רוצה לקנות כזה ספר תורה. "הרב הרמן הראה לו ספרי תורה ונקב במחיר סך 2400 לירות. האיש הצעיר לא התווכח. הוא הוציא מיד את ארנקו ומנה את הסכום במדויק. כאשר עזב הלה את החנות, אמר הרב הרמן: 'הקב"ה ענה לי מהר. ברוך הוא וברוך שמו אוכל להחזיר את חובותי...'

[הכל לאדון הכל]

שדה שנתנה אלף כור הפסיק לתת מעשר כדבעי וירדה למאה כור

מעשה (מובא במדרש רבה שמות פרשה יז) באדם אחד שהיה מוציא מעשרותיו כראוי והיה לו שדה אחת והיתה עושה אלף מדות ומוציא ממנה מאה מדות למעשר ומן המתיר היה מתפרנס הוא ובני ביתו בשעת פטירתו קרא לבנו ואמר לו בני תן דעתך על שדה זו כך וכך מדות היא עושה כך וכך מדות למעשר וממנה הייתי מתפרנס כל ימי כשנפטר מן העולם שנה ראשונה זרע אותה הבן עשתה אלף מדות והוציא ממנה מאה למעשר שנה שניה נכנס בו עין רעה פיצת עשרה ופיחתה היא מאה וכן שלישי וכן רביעית וכן חמישית עד שעמדה על מעשרותיה כיון שראו קרוביו וכן עמדו ולבשו לבנים ותלעטפו לבנים ונכנסו אצלו אמר להן לא באתם אלא לשמוח עלי אמרו לו ח"ו באנו אלא לשמוח עמך לשעבר היית בעל הבית והקב"ה כהן ועכשיו נעשית כהן והקב"ה בעל הבית הוי ולא ידע כי חסר יבואנו

עשה עסק עם הקב"ה נתן את המעשר לפני שזכה בעסקה

הרב לסרי סיפר שחל פעם שהיה חסר כסף לסמינר של ערכים היה מתקשר לבעל עסק אחד, אותו בעל עסק היה שואל אותו מה הסכום ובעל העסק היה נותן לו. שאל אותו הרב לסרי: "איך אתה נותן כל כך הרבה?" אמר לו: "אני עושה עסקה עם הקב"ה, אני עושה הפוך, תורם 100,000 ₪ לפני שהרווחתי ואומר לקב"ה שישלח לי מיליון ₪." והוא אמר שזה עובד.

נתן מעשרות מראש וביקש שיגיע הכסף והקב"ה שמע את תפילתו

פעם שח הצדיק רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל בפני בני ביתו שבכספי המעשר שלו רבה 'משיכת היתר', והיינו שהתחייב מראש מעשר כספים לצרכי צדקה בסכום 2400 לירות (סכום עצום באותם ימים) וזאת על חשבון הכספים שירוויח בעתיד לכן זקוק הוא בדחיפות לכסף כדי להחזיר חובות אחדים,

כתוב במדרש רבה שיר השירים פרשה א'ר' לוי מתלא אמר תפילתו [שער] דלא פתח למצוותה [לצדקה] יהא פתח לאסיה- לרופא, [למצוותה היינו צדקה שדיבר על מצוות צדקה במדרש לפני כן] דהיינו בית שלא נותנים צדקה יצטרכו לתת את הכסף לרופא, ה' ישמרו.

נתקע עם סחורה השווה מיליונים כשהוסיף בצדקה העסקה אושרה

מספר יהודי מאשקלון: יש לי חנות גדולה לחומרי בנייה. מדובר בעסק בסדר גודל רציני, שמספק סחורה למקומות הגדולים. יום אחד פנה אליי מנהל עבודה מתל אביב, ואמר לי שהוא בונה אולם ענק שיחיה שידך לעירייה, והוא רוצה שאספק לו את המשטחים הדקורטיביים של תקרת האולם. זה לא סתם אולם, ולא סתם תקרה, אמר לי המנהל שניהל לא סתם עבודה, "יש לי פה תוכנית שהכין לי האדריכל הטוב ביותר בארץ, עם הוראות מדויקות. תוכל לספק לי לוחות כמו שהוא אמר?" "בוודאי, בעזרת ד", אמרתי. הוא פירט לי במדויק מה הוא צריך, הביא תיאורים ותמונות, ואני ביררתי בשבילו היכן משיגים את המוצר המבוקש, שהוא מוצר נדיר. בסופה של חקירה ודרישה הזמנתי את הלוחות ממפעל מיוחד בשבדיה. זו הייתה עסקה בסדר גודל של מיליוני שקלים! הלוחות מגיעים באונייה. אני מודיע למנהל העבודה שהלוחות הגיעו, ומראה לו דוגמה. "זהה!" הוא מעקם את האף, "זה לא זהה!" "מה זה אם לא זהה?" "אני לא מבין אהנו דוברנו על לוחות שהקשטו שלהם נוטים כלפי מעלה, וכאן הם נוטים לצד. אני לא מוכן לקחת אותם". "הרגשתי שהתקרה הבלתי דקורטיבית נופלת עליי. מה אני עושה עכשיו?! המפעל בשבדיה לא מוכן לקבל את הלוחות בחזרה, ואני תקוע עם סחורה יקרה מאוד שאין לה דורש, אחרי שהשקעתי בה מיליונים! לא יכול להיות שזה קורה לי!!! עשיתי חשבון נפש. אמרתי לעצמי, יש בורא עולם. הוא דאג שהעסקה הזאת תלגלג ללידיי שלי, והוא גם ארגן לי את התרגיל הזה. הוא רוצה ממני משתה. מה הדבר ?תשתי עוד, והגעתי למסקנה שעליי לבדוק מה עם ענייני הצדקות שאני נותן. ביקשתי מהבן שלי, "בוא תעזור לי לחשב את הצדקות. "שבנו יחד ועשינו חשבונות של הכנסות מול הוצאות לצדקה וחסד. המסקנה הייתה שבהחלט יש מקום להגדיל את הצדקה. עשיתי שינויים גדולים, נתתי הרבה יותר, והתפללתי לדי' שיעזור לי. עברו רק יומיים מאז השקעתי עשרתי בכל עניין הצדקה, ולתוך אולם התצוגה של החנות שלי הגיע אדם שעשה רושם עשיר ונכבד למדי. הוא בדק כל מיני דברים, וסיפר לי ברוב חשיבות כי הוא-הוא האדריכל הנכבד שתכנן את האולם הגדול הנבנה בתל אביב". "אתה!?" שאלתי אותו. "באמת?! אז אהנו עובדים יחד!" הגשתי לו את ידי לאות ידידות, ואמרתי לו, "אני מספק את הלוחות לתקרה שתכננת. הבאתי את הסחורה הכי איכותית והכי יקרה, משנה מיוחדת משבדיה, אבל מנהל העבודה אמר לי שזה לא מתאים לו. משנה בקשות לא בדיוק כמו שאתה תכננת. אתה מוכן לראות את זה? אלו לוחות ששווים מיליונים!" האדריכל התעניין. הראיתי לו את הלוחות, והוא אמר, "עזוב. הקצוות האלו, אין בהם שום בעיה. זה לא ממש משנה אם הם פונים לכאן או לכאן. זה היינו הך. אני מאשר את הלוחות האלו. "ליתר ביטחון הוא השאיר אצלי חתימה שהוא מאשר את התקנת הלוחות, ומיליוני השקלים ניצלו! וזהו, מאז אין משחקים. אני נותן צדקה כמו שצריך. למדתי את הלקח. בורא עולם, תודה לך שהזכרת לי! [שכחן השנה פרסית שלח תשפ"ו]

הביאה לרב מעשר כספים שיחלק וההכנסות רק גדלו וגדלו

אשה אחת הגיעה בוכיה לרבה של סלוצק ובקשה את עצתו: "אין לי ממה לחיות! אני מרוויחה כמה פרוטות, שאין מספיקות לי לפרנסת ביתי". הרב סלוצק אמר לה: "בכל חודש תעשי חשבון מדויק כמה את מרוויחה, ועשירית מזה תביאי אלי ואני אחלק כסף זה לעניים". האשה הזדקקה: "רבי! הרי כל מה שאני מרוויחה לא מספיק לי וכיצד, אפוא, אתה מיעץ לי לתת חלק מהרווח המזערי לאחרים?" אמר לה הרב: "ומה אכפת לך לנסות? הרי כל רווחיך אינם אלא מספר פרוטות, ועשירית מהן אינו אלא 'שמעך טובך' עלוב, שאינו מעלה ואינו מוריד. נסי". האשה סברה וקיבלה. בסופו של החודש הראשון, האשה הביאה לרב סכום זעום. בחודש שלאחריו - גדל הסכום, ובחודש שלאחריו - הוסיף וגדל. התברר כי הכנסותיה של האשה אכן גדלו מחודש לחודש, וכל זה בזכות מצוות הצדקה. התקיים בה מקרא שכתוב: "כי בגלל הדבר הזה יברך ה' אלקיך".

רבי יהודה עטיה בטח בה' ונתן צדקה מעבר ליכולתו והרוויח

הגאון רבי יהודה עטיה זצ"ל מגדולי ארץ רבה היה. כשאשתו הייתה מוסרת לו מעות לקנות צרכי שבת וחג היה מוסרם שלום חכים, בעל דוחן בשוק, והלה היה קונה ככל שהתבקש. יום שני אחד אמרה לו הרבנית לרב: "אלו מעותנו האחרונות, הזהר בהם מאוד וקנה רק את הנחוץ ביותר". הלך, ולפני חנותו של שלום חכים, בעל דוחן בשוק, מצא את ישיעיהו רביע מוכר הסחלב, עומד ובוכה ל כסף שאבד. אמר רבי יהודה לנפשו: הרי אלו מעותי האחרונות. וכשיכלו, מה אעשה? אסמוך על הבורא יתברך! ובכן, מדוע לא אסמוך עליו מעתה? מסר לישיעיהו את המעות, ועלה לבית המדרש. כשבא לביתו, שאלה אשתו: "מה הזמנתי?" ענה: "הזמנתי כל טוב, וכשיביא שלום חכים תראי". למחרת אמרה לו: "הן עוד היום גדולי". לפנות ערב נקשו בלת. הדורך עמד שם במדיו, והושיט מכתב רשום. פתחו רבי יהודה, ומצא בו חמישים לירות, הון רב, מתנת משפחה הדאיה שבאמריקה. אמר לאשתו: "יארד אראה מדוע התממהה שלום ולא הביא את הסחורה. אחת אוכל לומד לך: הזמנתי כל טוב- וההזמנה התמלאה במלואה!"...

אופק חדרה

כניסת שבת	יציאת שבת	רבינו תם
19:04	20:11	20:55
לוח מקומי		
19:13	20:03	20:55
אור החיים		

התפרצות חוזרת של המחלה, והסיכויים שהגוף יוכל לנצח - קלושים עד אפסיים...

אך האיש לא נתן לדאגה להשתלט עליו. היטב זכר מה עשה בפעם הקודמת, והחליט לשוב ולעשות את אותה פעולה. הוא משך תוכנית חיסכון בעלת סכום עתק, צרר את הסכום במעטפה, ושם את פעמיו לביתו של הרה"ק רבי מרדכי מזוועהיל זי"ע - שכבר כיהן אז כאדמו"ר. והפעם הרבי לא ישב בקצה בית הכנסת, אלא בחדר קבלת הקהל...

הוא התייצב בתור, וכשהגיעה עיתו - פסע פנימה בדריכות. הוא הזכיר בקצרה את הקורות אותו לפני 30 שנה, כיצד חלה במחלה הנוראה ופדה את נפשו בסכום כסף שהעביר לרבי כצדקה, ובקול בוכים סיפר כי המחלה שבה ותקפה, 'הבאתי בכיסי מעטפה עבה פי כמה וכמה' - אמר האיש, 'אתן אותה לרבי, והרבי כבר יפעל לי את ישועתי כמיטב המסורת'...

אלא שהפעם למרבה ההפתעה, הרבי דחה את המעטפה בעדינות וסירב. 'לצערי, אני אינני יכול לעזור לך' - קבע, כשהוא מביע השתתפות כנה בצערו של היהודי שלפניו, אך מסביר שלא יוכל לסייע... האיש הופתע, ולאחר רגע, כשהבין את המשמעות, נחרד וזעק בבעתה: 'רבי, האם זה אומר שאפסה תקוותי? האם אין לי סיכוי? הלא הרבי הוא שפעל את ישועתי אז - לפני 30 שנה, ואילו עכשיו הרב אומר שאינו יכול?'

'זה לא אומר כלום' - הרגיע הרבי, 'אז באמת הייתי יכול. היום כבר לא'.

האיש נשא עיניים משתוממות, שדאגה, חרדה, עצב וצער מעורבים בכל מבט שנשקף מהן. למה מתכוון הרבי? מדוע אז היה יכול לפעול ישועה והיום כבר לא? ומדוע הוא מדגיש כי הוא אינו יכול, אבל אולי אחרים כן? ומי הם?!

הרבי הבחין במבטי התמיהה, ונענה מיד: 'ראה נא, אז באותם ימים, הייתי אברך צעיר, מטופל במשפחה חסרת כל, עני מרוד. נתתי לי מעטפה, צדקה טהורה ונשגבה. בכוח הצדקה יכולתי להתפלל עליך, ותפילת העני שזכה בצדקה מידך - פתחה לך את השערים והביאה שמש צדקה ומרפא בכנפיה, שהרי התורה הבטיחה 'כי בגלל הדבר הזה יברך השם אלוהיך' - ברכת התורה היא שעמדה לצידך ולהושיעך.

לא כן היום. היום אני רבי, ברוך השם כבר אינני נזקק לצדקה, וכבר אינני יכול לפעול ישועות כה גדולות, שאפשר לפעול רק בכוח הצדקה. עצתי לך, שתצא לרחוב של עיר, תחפש לעצמך עני הגון, אדם שמצוקתו גדולה, תן לו את המעטפה, תבקש ממנו להתפלל עליך, ואז כוח הצדקה ישוב ויפעל את ישועתך, ורפואתך קרובה לבוא' - בירך הרבי בחום...

נפעם ונגרש יצא היהודי מאת הרבי, ובכיסו המעטפה התפוחה. בירר על עני דחוק מאוד במחיתו, העביר לו את המעטפה, ואף רשם את שמו על פיתקא - כדי שהעני יתפלל עליו בכל עת. ואכן, לא עברו ימים מרובים, ושוב נכנס אותו יהודי את הרבי, הפעם כדי לברור כי העצה עבדה יפה יפה, והוא נושע ונרפא, בכוח הצדקה...

הבה נתבונן בעומק המסר, שמציב בפנינו הסיפור המופלא הזה שסיפר הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א. עוצמת ברכת הצדקה - שהיא ברכה שבורא עולם בעצמו מעניק לנותן הצדקה, 'בגלל הדבר הזה יברך השם אלוהיך'!

היה זה לפני כעשרים שנה, היו אלה ימי בין הזמנים, עת משפחה מצפון הארץ התעתדה לשבות בדרום הארץ. הם יצאו מביתם ביום שישי בשעת בוקר מוקדמת, והתכוונו ליהנות עד חצות היום בפארק עין זיתים המצוי לא הרחק ממירון, ומשם להמשיך דרומה. הם החנו את הרכב בחניון הפארק - שבאותם ימים היה חורשת עפר שקטה ולא סלולה, וכולם ירדו להשתעשע ברחבי הפארק.

שעת הצהריים הגיעה, ובני המשפחה החליטו לשוב לרכב, ולהמשיך במסע לכיוון דרום הארץ. האב התניע את הרכב, ואז התברר כי כשהחנה אותו - לא הבחין בגזע עץ שבשולי החניון, למעשה - הגלגלים האחוריים חונים מעברו השני של הגזע. הוא ניסה ללחוץ בכל הכוח על דוושת הגז - כדי שהרכב יצליח לעלות על המחסום שיצר גזע העץ, אך לנוכח ההדף - שקע הרכב שמתחת הגלגלים האחוריים עוד יותר, והרכב כולו שקע עמוק יותר, כשגזע העץ מתחת לטבורו, לא

"פתוח תפתח את ידך לאחיך לעניך ולאביוןך בארצך" (טו, יא)

התורה מצווה אותנו להפריש צדקה, ומציינת כי היא מעניקה לנו את מצוות הצדקה עקב העובדה ש'לא יחדל ממך אביון'. הרה"ק בעל ה'כתב סופר' זי"ע חושף כוונה נסתרת בדברי הפסוק, וכך הוא מגלה:

אבא שבשמים אומר לנו, כל יהודי: ראה נא. אני מפקיד בידך את הזכות להחיות את נפש העני, נותן לך במתנה את הזכות הזו, כדי שתוכל לפתוח לעצמך את שערי השפע, להינצל מכל רע. אני מעניק לך את ההזדמנות לערוך על עצמך את רחמי שמים, שזכות הצדקה תעמוד לצידך ותדאג עבורך, אני עושה את זה בשבילך, לא בשביל האביונים, הם כבר יסתדרו. אני אחראי עליהם, אני אביהם, 'לא יחדל ממך אביון' - האביון לא יאבד בעוניו, אני ה' דואג לו. השאלה היא רק אם אתה תזכה להיות המשקיע הנבון, שנותן מכספו לעני ורוכש בכך זכויות כבירות. הקדוש ברוך הוא שולח אליך עני? - הוא לא שולח אליך מישוהו שיקח מכספך, הוא שולח אליך 'השקעת זהב'. שים כסף אצל העני, ותן לבורא עולם לשלם את התמורה המלאה לכספך, בשפע רב!

מפתיע גלות את הסוד האמיתי: יותר משהעשיר מעניק לעני, העני הוא המעניק לעשיר. כשעני ניצב לנגד עינינו, ניצבת לפנינו 'השקעת זהב' כדאית במיוחד, מניה שבורא עולם חתום עליה שכדאי להשקיע בה. רוצה לפתוח לעצמך את שערי השפע? רוצה להציל את עצמך ומשפחתך מכל רע? רוצה להרעיף על עצמך שפע אושר ועושר? - בבקשה, הנה המפתח: שים כסף אצל העני, תרום לו בעין יפה, ותזכה! הבה נאמץ את המסר הזה לתשומת ליבנו. לפעמים אנו עלולים להיתקל בריבוי בקשות, לפעמים דופקים בדלת בשעות מאוחרות, לפעמים טורדים את המנוחה, ולפעמים אנו עלולים לחוש 'כמה אני כבר יכול לתת'...

ככל שנזכור שכל הזדמנות לתת צדקה היא הזדמנות עסקית רווחית, שכל פניה אלינו בבקשת נדבה היא רגע של השקעה כדאית, שכל תתינת צדקה היא הפותחת לנו שערי טובה ושפע - כך ייקל עלנו להעניק לעני מכל הלב, מתוך שמחה ובחיוך רחב, ובורא עולם ישלם שכרו בכפל כפליים!

הבשורה הקשה היכתה את האברך ובני משפחתו, כרעם ביום בהיר. הרפואה עוד לא היתה מתקדמת כמו היום, אך כבר אז - די מהר ידעו להבחין בהימצאותה של הנוראה שבמחלות, ולאבחן מיד עד כמה הסיכויים קלושים לרפואתה. כשבשורת האויב נפלה על האברך הצעיר, היה זה יום הלם במשפחתו, שכולם אובדי עצות...

בירושלים של אותם ימים, לפני כשבעים שנה, התפרסם שמו של הרה"ק רבי מרדכי מזוועהיל זי"ע, שעוד לא מונה לאדמו"ר, אך כבר אז נודע כצדיק נשגב, היושב בפנית בית הכנסת 'חיי עולם', ועוסק בתורה ובעבודת ה' מתוך הדחק. האברך גמר אומר להגיע לבית הכנסת 'חיי עולם', ולבקש כי יפעל ישועה למענו.

בברכיים כושלות ובעיניים דומעות התייצב לצד הסטנדר של רבי מרדכי, ותינה את צרתו. את העובדה שהוא איש כה צעיר, בתחילת חייו ובשיא פריחתו, ושאינו מסוגל לחשוב על כך שיתיר אחריו אלמנה ואם לכמה ילדים קטנים ללא אב וגב. הוא העניק לרבי מרדכי סכום כסף גדול כפדיון נפש, הותיר על הסטנדר את שמו ושם אימו למען יתפלל עליו בכל עת, ונפרד ממנו כשרבי מרדכי מברכו שיזכה ברפואה וישועה בקרוב.

השבועות חולפים, הרופאים החלו לטפל בו באמצעים שהיו בידיהם, והנה - הפלא ופלא. האיש הולך ונרפא. המחלה מתחילה לסגת, ניצוצות של תקוה ניכרים בדברי הרופאים. במועד שהרופאים צפו כי יעזוב את בית החולים ויעלה לעולם שכולו טוב - עזב האיש את בית החולים בריא ומחוייך, מהלך על שתי רגליו, אב בריא ומאושר!

30 שנה חלפו בטוב ובנעימים, האברך הצעיר של אז - כבר הפך ליהודי מבוגר, כבן 60. ושוב נזורה עליו הגזירה. כמו בסרט אימה, שוב הוא יושב על הכסא מול הרופא ושומע את בשורת האויב, לפיה המחלה הנוראה שבה והתפרצה בגופו, הורסת כל חלקה טובה...

הוא יצא מהרפוא שבור לב, ושוב חזרו אליו התחושות של אז, הדאגה, האימה, הפחד והחרדה, אמנם הוא הרבה יותר מבוגר, 30 שנה עברו מאז, אבל גם גיל 60 הוא גיל צעיר מדי מכדי להסתלק מהעולם לאחר מחלה קשה. הפעם, הרופאים היו חמורי סבר עוד יותר, שכן זו

פרשת ראה תשפ"ו | שנה ג' 137

הורינו

הורים נאמן הלא

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע

אֲשֶׁר לֹא יִדְעָתָ אִמָּה וְאָבִיךָ (י"ג ז')

כותב רש"י בשם הספרי: דבר זה גנאי גדול הוא לך, שאף האומות אין מניחים מה שמסרו להם אבותיהם, וזה אומר לך עזוב מה שמסרו לך אבותיך.

הגאון רבי אלי' ברוך פינקל זצ"ל כותב שיש לדייק, שדברי רש"י על הגנאי אמורים על מי שבאו להסיתו ולא על המסית "גנאי גדול הוא לך", היינו למי שבאים אליו. ולכאורה, מדוע זה גנאי עבורו, הרי יכול להיות שהוא ירא שמים ודבוק בדרכי אבות, אלא שאותו אחד בא להסיתו, ואדרבה, הוא אינו שומע לו. והרי הפרשה של מסית ומדיח שחייב מיתה, הוא לא דווקא באופן שהצליח במעשיו להסית לעבודה זרה, אלא אף אם רק בא להסיתו והלה נתגבר ולא שמע בקולו מ"מ יש עליו חיוב מיתה. מדוע אם כן 'גנאי הוא לך', שמישהו מנסה להסית אותך? ומבאר, שרואים מכאן שהטענה והגנאי עליו הוא על זה גופא שהוא נמצא במצב שאפשר לדבר איתו על לעזוב דרכי אבות.

ואף אם המסית לא הצליח להדיח, אבל עצם זה שבא להסית אותך לעזוב מה שמסרו לך אבותיך, זה בעצמו סימן שיש לך שייכות לזה ולכן גנאי גדול הוא לך.

ובהמשך דבריו מוסיף הגאון רבי אלי' ברוך, שבעיקר דברי רש"י, שהגנאי הוא שאומר לו 'עזוב מה שמסרו לך אבותיך' יש להתבונן. שלכאורה טענה זו ש"מניחים מה שמסרו לנו אבותינו" שייך יותר למנהגים, כגון לא לאכול שרויה בפסח, או עמידה בקידוש וכיו"ב. אבל כאן הרי מדובר על ע"ז שהיא מג' עבירות חמורות, ובכל זאת אפילו בדבר כזה, באים בטענה על שעזב מה שמסרו לו אבותיו. ולמדים אנו שאחד שעוזב מסורת אבות, זה גנאי מיוחד חוץ מעצם מה שעובד ע"ז. והדבר נורא ומבהיל על הרעיון ורואים עד כמה גדולה השמירה על האדם שלא לסטות ימין ושמאל אלא ילך בדרכי אבות וישמור על מסורת בית אבותיו.

כִּי יִהְיֶה בָּךְ אֲבִיךָ מֵאֶחָד אֲחֶיךָ (ט"ו ז')

ופירש רש"י להלכה בשם הספרי, אחיך מאביך קודם לאחיך מאימך. ובספר 'אבדה מתבקשת' כתב רמז לדברי רש"י, בראשי תיבות למפרע במילים **כִּי יִהְיֶה בָּךְ אֲבִיךָ מֵאֶחָד**, שזה ראשי תיבות **מאביך**. וזהו רמז נחמד למש"כ רש"י בשם הספרי.

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

יש הכרח, יראה שאחרים יספרו להם.

ובכלל יש לומר שלשמחם מזמן לזמן הוא מכלל מצות כיבוד. אם למשל הבן הצליח בבחינה בישיבה או בכולל, ימהר להודיע זאת לאביו ולאימו. ואם קיבל תעודה יראה אותם להם, ואין בצורה כזאת משום התנשאות מאחר שמכוון לשם שמים לשמחם.

בזמנינו שיש טלפון יראו הבנים הנשואים לצלצל להוריהם כדי לדרוש בשלומם, ובמיוחד בערבי שבתות וימים טובים, לאחל להם גוט שבת וכו' ובמוצ"ש לאחל להם שבוע טוב. **ומה נואלו אותם המזלזלים בזה, שמראה להוריו כאילו ניתק ואינו מעוניין להחזיק הקשר עמהם, וכמה הורים יש להם צער גדול מזה.** וכן יעשו הבחורים הלומדים בישיבות שמחוץ לעיר, שיצלצלו להוריהם מזמן לזמן. ומה טוב שיכתבו להם מכתב עם דברי תורה שמתענגים מכך ביותר.

אומרים על הגר"ח מבריסק שבהיותו אצל אביו היה מתבונן בכל יום שעה מסוימת בגדלות אביו כדי שיוכל לקיים מצות כיבוד אב כראוי לפי כבודו, לאחר יודעו מחשיבותו. וכמו שמובא בראשונים שעיקר הכבוד שיחזיק את הוריו לאנשים רמי מעלה ואנשים חשובים (ויברך דוד, כיבוד או"א)

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

עפ"י הספר 'ויברך דוד' להגאון רבי ישראל דוד הארפענעס מו"ץ ורב בית הכנסת וקהילת 'ישראל והזמנים' וויליאמסבורג

איך מכבדים בדיבור?

מכלל מצות כיבוד אב ואם לכבדם בדיבור ובדברים, כלומר, קודם כל לדבר אליהם בדרך כבוד. וכך כותב רבינו יונה¹, שעיקר כיבוד אב ואם לעשות להם נחת רוח בין בדברים ובין במעשה. ובספר חרדים כתב שידבר להם בנחת בלשון רכה וכבוד ואדנות, כמדבר עם מלך.

היודע שכשמבקש משהו ישלימו חפצו בשביל אביו, אע"פ שיודע שיעשו את זה גם עבורו, לא יאמר עשו את זה בשבילי אלא יאמר עשו בשביל אבא. והרמב"ם² כותב על הלכה זו, לעולם יכלול בכלל דבריו שהוא חושש בכבוד אביו ושמתיירא ממנו. ובספר ראשית חכמה³ כתב שיהיה דיבורו עם אביו ואימו בבושת ובצניעות, ולא ידבר עמם אלא בנחת ובתחנונים, וידבר על לבם תמיד כדי ליישב דעתם. ולכן, כשהבן רואה שאביו או אימו הם בצער, ידבר על לבם דברי ניחומים וריצוי ופיוס, כדי להסיר הצער מלבם.

בכלל כיבוד בדיבור, לספר להם דברים המשמחים ובשורות טובות, ולהיפך שלא לספר להם דברים של צער ודברים המעציבים או בשורות רעות, אם לא שיש הכרח להורים לדעת אותם. ובספר תוכחת חיים להגר"ח פלאגי⁴ כתב שזה הטעם שנהגו העולם שאם יודע הבן שיהיה להוריו צער כאשר יודע להם שמועה לא טובה, שהבן נמנע מלספר זאת להוריו. ואם

1. אגרת התשובה לרבינו יונה בסופו אות ע' פ"ו ה"ד פרק דרך ארץ ע' רס"ז

מעשה אבות

סיפור מהחיים

לאור הלבנה

היה זה בימי בחרותו של הגאון רבי עובדיה יוסף זצוק"ל. בהיותו יושב ועוסק בתורה בהתמדה יום-יום בהיכל ישיבת פורת יוסף שבעיר העתיקה, הנה יום אחד נמשך הבחור הצעיר בלימודו מבלי משים אל תוך הלילה. ועד שחזר לבית הוריו, הייתה הדלת נעולה. מחשש להעיר את הוריו ולהקיצם משנתם, ישב הבחור על המדרגות הסמוכות לבית ולמד שם כל הלילה לאור הלבנה, כאשר ספר מונח בחיקו.

כאשר אביו, רבי יעקב ז"ל, השכים קום כהרגלו לתפילת הנץ החמה, הוא פתח את דלת הבית, והנה לנגד עיניו הוא רואה את בנו בכורו יושב על המדרגה וראשו על הספר. כשנשאל הבחור לפרש הדבר, השיב כי מאחר שהדלת הייתה נעולה, לא רצה להעיר את הוריו, ולא רצה גם לבטל את זמנו לריק, לכן למד לאור הלבנה.

פעם אחרת אירע שקם הבחור רבי עובדיה משנתו בשעה מוקדמת מאוד, ומיהר ללימודיו עוד קודם התפילה, אך לא מצא את מעילו וחשש להעיר את בני הבית. הסתפק הבחור בלבישת כמה בגדים זה על זה, מן הבא ליד, ויצא לבית המדרש, ולאחר מכן ללימודיו בישיבת פורת יוסף שבעיר העתיקה.

וכאן המקום להזכיר מנהגו, שהיה מכבד את אביו ואימו מאד, ובאופן מיוחד נהג כבוד רב כלפי אימו, משום שחש הכרת הטוב עצומה כלפיה, שכן בילדותו, בזמן שהיה שוקד על תלמודו, הייתה היא עובדת במקומו בחנות של אביו, ותמיד עודדה אותו לשקוד על דלתות התורה, ואף שהיה זה בימי דוחק ועוני. וכאשר התמנה כדיין בבית הדין בפתח תקוה, קנו לו לבוש מיוחד "פראק" של הדיינים. והקפיד הרב עובדיה ללבוש את הפראק בפעם הראשונה בנוכחות אימו, כדי שתראה אותו בגדולתו ותשמח בלבה. וכן היה תמיד מקפיד לבקרה בביתה ולשמח אותה, ואף לאחר מותה, היה מזכירה לשבח בהקדמות ספריו, אשריה ואשרי חלקה. (מתוך הלכה יומית מהרב יעקב ששון נכד הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל)

כיבוד אב מביא עשירות ולהיפך ח"ו. פעם כשישב האדמו"ר הצמח צדיק מוויז'ניץ בסעודת ראש חודש, באו לפניו שני אנשים והעידו על אברך מחסידיו שגם נכח שם, שאינו נוהג בכבוד הראוי כלפי אביו הזקן המתגורר בביתו. פנה הצמח צדיק אל אותו אברך ואמר לו: ראיתי כבר אנשים רבים שהיו שרויים בדחקות ובזכות כיבוד אב ואם כשורה שלח להם השי"ת עזרו מקודש והתעשרו, וכן להיפך, אנשים עשירים אשר זלזלו בכבוד אביהם ואימם וירדו עשר מעלות אחרנית. ועתה הברירה בידך, תוך שלושה ימים עליך לפייס את אביך שיחי' ולקבל עליך לקיים מצות כיבוד אב בשלימות. אולם אם אשמע שמכאן ולהבא לא תכבד את אביך, מרה יהיה אחריתך. אמרו, לא זזו משם עד שאותו אברך קיבל עליו לשמור ולעשות ככל אשר ישית עליו הצמח צדיק לעשות ולנהוג בכבוד אביו בשלמות.

ניתן לקבל את גיליונות הורינו במייל גם באנגלית ובאידיש
כתבו לנו הצטרפות - אנגלית / אידיש
וקבלו את הגיליון מדי שבוע לתיבת המייל שלכם

הצטרפו עכשיו: horeinuorg@gmail.com

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com

או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לגיליון פרשת עקב

חמיר הקריעה שקורע על מיתת אביו או אימו יותר משאר ז' קרובים, משום מצוה דכיבוד אב שקורע כנגד לבו ועד שיגלה את לבו וכו' (פוסקים, עפ"י שו"ע יו"ד סי' ש"מ ד')

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

על ההורים. וזה הרי לא בסדר, הם לא אמורים לשפוט את ההתנהלות שלכם. אולי עדיף לתת את זה כתובנה אישית, לא כביקורת עצמית: "אני מבינה היום כמה חשוב לבוא, אני מרגישה על עצמי שחבל שלא הבנתי את זה בזמנו, ואז הייתי איתם יותר, וזה בדיוק מה שאני מאחלת גם לכם - שתזכו לתת לזה מקום, כי אני יודעת כמה זה שווה". כך המסר עובר, בלי שהם מרגישים מבוקרים. בהצלחה רבה בעז"ה.

**זכרנו
לחיים**

**הכנס של הורינו
בשיתוף יד שרה**

להשקת תוכניות

הורינו 120
איכות חיים, אריכות ימים

ל'הורים תומכי הורים'

**ירושלים, יום רביעי י"ג אלול
(26.08.26)**

**כנס יוצגו החידושים המקצועיים בתחום
אנא עקבו אחרי המודעות
פרטים יבואו בעז"ה**

יד שרה
לע"י מנחם מנדל בן יהושע דב"ל

הורינו
לע"י מנחם מנדל בן יהושע דב"ל

לפרטים נוספים: horeinu120@gmail.com

? שלום וברכה. אני אמא לחמישה בלע"ר, כולם ב"ה כבר נשואים ויש להם בית משלהם. אני רוצה לשתף אתכם במשהו שמעסיק אותי הרבה זמן, ולבקש עצה איך לגשת אליו נכון.

הנכדים שלי הם אור עיניי ממש. אבל בחודשים האחרונים אני מרגישה געגוע כבד - הביקורים מתמעטים, וכשהם כן מגיעים, זה לרוב לזמן קצר מאוד. אני יודעת שכולם עסוקים, שיש להם חיים משלהם, ואני לא רוצה חלילה להיות אמא שמלחיצה או מטילה אשמה.

האמת, ואני אומרת את זה בכנות ובכאב מסוים - יש לי חשבון נפש עם עצמי בנושא הזה. כשהילדים שלי היו קטנים, אני לא תמיד הקפדתי לבוא מספיק עם הילדים שלי, להורים שלי. הייתי עסוקה, "אין זמן", "בפעם הבאה"... והיום, כשאני מסתכלת אחורה, אני מבינה כמה זה כאב להם, וכמה החמצתי. אני לא רוצה שההיסטוריה תחזור על עצמה, אבל גם לא רוצה לבוא מתוך אשמה שתכביד על הילדים שלי.

איך אני יכולה להעביר להם את הכמיהה שלי לראות את הנכדים, בלי שזה יישמע כתלונה או כלחץ? איך פותחים שיחה כזו נכון, מתוך אהבה ולא מתוך צער? ואולי גם איך אני מסבירה להם שלא ילמדו ממני איך שאני נהגתי כצעירה כשהם היו ילדים, כי זה לא בסדר, והיום אני מבינה כמה ההורים כמהים לראות את הילדים והנכדים?

! שלום וברכה. יש כאן משהו יפה ואמיץ, כשמסתכלים אחורה בעיניים פקוחות, לא כדי להתיישר על העבר, למרות שאנחנו בטוחים שהמחשבה הזאת לוקחת אתכם למקום של חרטה ותיקון אישי, אלא כדי לבנות משהו טוב יותר קדימה. זו בעצמה מתנה גדולה למשפחה שלך. אחרי הכל, ילדים לא תמיד מפנימים בזמן, שההורים שלהם לא יישארו כאן איתם לנצח. לפעמים רק אחרי שנפרדים מהם, מבינים כמה זו החמצה לא לנצל את השנים האלו.

מבחינה מעשית, כצעד ראשון היינו ממליצים לתת להם לקרוא מדי פעם את גיליון 'הורינו'. שמענו מכלי ראשון על משפחות רבות שהילדים התעוררו מעצם העיסוק בעניין במצווה כה חשובה ויקרה, לשים לב יותר לכל צעד וכל התנהלות מול ההורים. זה דבר אחד שהוא קל יחסית, והרבה ראו מכך ב"ה שינוי לטובה. ואם רוצים לדבר ישירות, כדאי לפתוח את השיחה עם הילדים מתוך שיתוף, לא מתוך תלונה. יש הבדל גדול בין "אתם לא מבקרים מספיק" לבין "אני מתגעגעת אליכם ואל הנכדים, ורציתי לחשוב איתכם איך אפשר ליצור קשר טוב יותר בשגרה העמוסה שלכם". הניסוח השני פונה לשיתוף פעולה, לא להאשמה שמצריכה הגנה.

כדאי גם להיות קונקרטיים: במקום לדבר על "לא מבקרים מספיק" באופן כללי, אפשר להציע מסגרת קבועה וקטנה, "מה דעתכם שנקבע זמן קבוע לשיחה, או לביקור. נגיד ליל שישי אחת לשבועיים, תקפצו ל"טועמיה"? זה מוריד לחץ כי יש גבול ברור, ומקל על הילדים להיענות.

ולגבי החלק השני, שהילדים לא ילמדו מההתנהלות הישנה. כאן יש רגישות. אם תציגו את זה כמסר ישיר ("אל תעשו כמוני"), זה עלול לפתח אצלם מחשבה שזה בסדר להעביר ביקורת

פניני ביה"כ

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח"ו יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

נערך מספרו החדש של הרב שליט"א פניני בית לוי - חלק ג' < לרכישת הספר חייגו 058666447 | 0585664447

האם יש שכר למצות בעולם הזה?

כי צריך, יקבל שכר בעולם הבא. אדם שמגיע לבית הכנסת ויודע שהוא עבד לקב"ה, רוצה לעשות נחת רוח, מתפלל מתוך אהבת ה' אמתית, על זה פן מגיע לו שכר. אומר זאת גם הא"ר הקדוש, אם אדם מקים מצוה מצות אנשים מלמדה בשלמות, הכל לפי הכללים, הוא מקבל שכר רק למעלה, אבל אדם שמקיים את המצוה עם נשמה, זה דבר אחר לגמרי וכבר בעולם הזה הוא מרגיש מעין עולם הבא ומקבל שכר.

יש פה נדבך נוסף. דוד המלך אומר בתהלים: "איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת?" על מי מדבר? ממשיך דוד המלך ואומר: "בפרח רשעים כמו עשב, ויציצו כל פעלי און". לפעמים אנחנו מסתכלים על רשעים ושוואלים למה מגיע להם את כל הטוב שבבעולם, נכסים, ילדים, השקעות, בריאות, והיהודי ירא השמים שבדבק בה' אין לו מה לאכל, שום דבר לא מסדר לו בחיים, בקשי דירת חדר, סובל ממחלות. למה הקב"ה נותן לרשע טוב בעולם הזה? אומר דוד המלך, מי ששואל את השאלה הזאת לא מבין. הוא איש בער. אתה רואה את הרשע, אל תחשב שהוא אדם בעל מעלה שמגיע לו משהו. לא. זה שהקב"ה נותן לו שפע בעולם הזה, רק להשמידו עדי עד. הקב"ה רוצה להפטר ממנו בעולם הזה, לתת לו את השכר וזהו, למעלה אל תעמד בתור. מי שיעמד בתור זה מי שמגיע לו, אתה רשע תלך ישר לגיהנום. את השכר שלך על המצוות שקיימת קבלת.

שואל רבי חיים שמואלביץ שאלה עצומה. אמרנו יסוד בגמרא ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא. אם הרשע הניח תפלין למשל, יש לנו משהו מה שוה הנחת תפלין פעם אחת? אדם זוכה לגן עדן! אנחנו לא מבינים מה המעלה של כל מצוה. איך השכר בעולם הזה שוה אצל הרשעים לשכר בעולם הבא? אומר רבי חיים שמואלביץ דבר מפתח, אנחנו נקבל שכר לפי ערך האדם למצוה. כשהיהודי מניח תפלין שואלים אותו אתה יודע מה זה תפלין, תפלין הן קשר עם הקב"ה, מצוה שעולה עד כפא הכבוד.

אומר רבי חיים שמואלביץ, אם נדע להעריך את המצוות ונעשה אותן מתוך הכרה שזה גלוי אלי, ממילא נבין שהשכר הוא בעולם הבא. אי אפשר לפרע פה את המצוה. אם אדם מותר על שבת או תפלין בשביל עסקה של אלפים דולר, הקב"ה יתן לו את השכר בעולם הזה. אדם צריך לדעת להעריך את המצוה כדי שאת השכר יקבל בהתאם. אדם צריך לתת את נשמתו לקב"ה.

מספר על משפחה שגרה במושב ברקת, שלא זכתה לילדים. שמונה שנים עברו ולא נראה דבר באפק. החליטו בני הזוג לאסוף כמה זוגות שגם לא זכו לילדים, ועשו שיעור פעם בשבוע, חזק, דברי תורה, קוראים תהלים. המטרה של המפגש הייתה שכל זוג יתפלל על האחר. המתפלל על חברו נענה תחלה. אחרי שנה ברוך השם כמה משפחות נפקדו. התברר שהזוג הלכה וגדלה, בהתחלה היו עשירים משפחות, לאחר מכן

תחלת פרשת ראה מבטיחה התורה הקדושה לאדם ששומע בקול ה', שומר את התורה והמצוות, שהוא יקבל שכר, ויהיו לו חיים טובים ומאשרים. זה רמזו בתוך הפסוק: "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה, את הברכה אשר תשמעו". בעל הטורים אומר: "את הברכה אשר תשמעו" - סופי תבות תורה. אדם שלומד תורה והולך בדרך של תורה, זוכה לשכר אינסוף. וחס ושלום, מי שלא הולך בדרך ה', מקבל קללה. זה כתוב בעוד כמה מקומות, גם בפרשת עקב: "והיה עקב תשמעו את המשפטים האלה... ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד וכו', וברכה, וברך פרי אדמתך", למעלה מעשר ברכות כתובות לאדם שהולך בדרך ה'.

הגמרא במסכת קדושין (לט), כותבת פסק הלכה: "האי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא". על המצוות שאנו מקיימים פה בעולם הזה, אי אפשר לקבל את השכר בעולם הזה. את השכר מקבלים רק בעולם הבא. אם כן, איך התורה מבטיחה שכר למי שעובד את ה' בעולם הזה? זה כמו שהיה אדם שהגיע לחפץ חיים ואמר לו: "אני קיימתי מצוות רבות, ואני יודע שאקבל שכר בעולם הבא, אבל בעקבות המצב שלי, שהוא דחוק, ואני בקושי מגיע לפת לחם, אני מוכן לוותר על מצוה אחת כדי שהקב"ה יתן לי רוח בעולם הזה שלא יחסר לי כל טוב". אמר לו החפץ חיים, "אתה לא מבין, למצוה יש שכר עצום, אנחנו לא יכולים לדמין מה הגדל של שכר מצוה אחת קטנה. פה בעולם הזה אין את הכלים לפרע שכר כזה. זה כמו שילד בן עשרים שרוצה סכריה, אביו ביא לו צ'ק של מיליון דולר והוא ילך אתו למכלת, ויבקש מהמוכר ערך עבור סכריה אחת. יאמר לו המוכר קח סכריה בחנם, מאיפה יהיה לי לפרט צ'ק כזה".

לכן הגמרא אומרת שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. אך פה התורה מבטיחה שכר בפרשת עקב ובפרשת קריאת שמע, והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום... ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנו. איך זה הולך ביחד? אומר הרמב"ם בהלכות תשובה שהקב"ה נותן לאדם שכר כאן בעולם הזה כדי שיהיה לו לב פנוי לעבודת ה', שתהיה לו אפשרות להמשיך לעבד את ה'. זה לא נקרא פרעון שכר מצוה, עדין לא נפרע לו שום דבר, אלה סך הכל כלים כדי שיוכל להמשיך לעבד את ה'. ועדין קשה, התורה מבטיחה: "ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת". איפה? כאן בעולם הזה. משמע שהתורה פה נותנת שכר.

אומר האור החיים הקדוש בפרשת עקב על הפסוק: "והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום", כשאדם מקים מצוה בעולם הזה לא מגיע לו שכר. בעולם הזה הקב"ה לא נותן שכר, אבל תלוי איך הוא מקים את המצוה. "והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את ה' אלקיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם". אדם שעושה את המצוה מכל הלב, בחשק, באהבת ה', אומר האור החיים הקדוש על זה פן מקבלים שכר מצוות בעולם הזה. אדם שעושה מצוה בצורה טכנית,

המשך
בעמוד 3 >>

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:55	20:05	20:58

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

העלון מוקדש לעילוי נשמתו של המקובל הקדוש והטהור רבי רחמים עטייה בן גמילה זצוק"ל וכן לע"נ אשת חבר הרבנית שושנה בת פרחא ע"ה תנצב"ה

הגמ"ח של אלקנה

שיש לו בת זקונים בשם דינה - שעדיין לא מצאה את הזיווג שלה. ישראל שמע את הסיפור ואמר לו: "תשמע, יש לי אחיין רווק בשם עודד, שעובד כעורך דין וגם מחפש הרבה שנים שידוך... אולי נוכל לעשות משהו בעניין?". אלקנה העביר לישראל את הפרטים על דינה ביתו, והודה לישראל על כך שעזר לו בהחלפת הצמיג. לאחר מכן המשיך בנסיעה לעבר אלימלך הקשיש שחיכה לו ואסף אותו לירושלים, שם נפגש עם הבן שלו, לאחר שקבעו הוא יחכה לו בתחנה המרכזית

אלקנה עצר את הרכב וגילה שהצמיג שלו קרוע. באותו רגע החלו מחשבות חרטה להתגבש לראשו: 'אולי בכל זאת זה לא היה רעיון טוב כל כך, לגשת ולקחת את הקשיש שמחכה בקור שמישהו ייקח אותו?'

בירושלים.

אלקנה כבר שכח מהסיפור של ישראל, אבל כעבור שבועיים באמצע העבודה הטלפון שלו צלצל, ועל הקו היה אותו אחיין בשם עודד, שאמר שהוא מתנצל אם הוא מפריע, פשוט הוא קיבל את המספר מדוד שלו ישראל, ושואל האם הצעת השידוך עדיין רלוונטית. ישראל הנרגש אמר שכן, ושהוא יברר מול בתו דינה אם היא תוך כדי פגישות, ואם לא אז הוא מוזמן להתקשר אליו בעוד שעה. מה שקרה במציאות הוא מעבר לכל דמיון. כבר למחרת, דינה ועודד נפגשו, והחליטו להתארס כעבור שלושה חודשים. אלקנה לא שכח להזמין לחתונה גם את אלימלך הקשיש, שכל המהלך בעצם התחיל מקריאת העזרה שקיבל, על כך שיש קשיש שמחכה לעזרה, ובזכות החסד שעשה נמצא גם השידוך עבור בתו דינה. במהלך פרשת השבוע נמצא פסוק, אשר רבותינו דורשים את היתור בפסוק באופן נפלא. אומר משה רבינו לעם ישראל, "אֲחֵרֵי ה' אֶלֶקֶיכֶם תֵּלְכוּ, וְאַתּוֹ תִּירָאוּ, וְאַתּוֹ תִּשְׁמְרוּ, וְנִבְּרָקוֹן" (דברים יג, ה), ופירש רש"י, וְאַתּוֹ תִּשְׁמְרוּ - תִּשְׁמְרוּ מִשֵּׁה, וְנִבְּרָקוֹן - בְּקוֹל הַנְּבִיאִים, וְאַתּוֹ תִּעֲבְדוּ - בְּמִקְדָּשׁוֹ. ואם כן, מה הוסיף הפסוק לומר "וְנִבְּרָקוֹן"? כיצד אפשר להדבק בקב"ה? אומר רש"י הקדוש בלשוננו הזהב: הַדְּבָק בְּדַרְכָּיו, גְּמֹל חֲסִידִים, קָבֵר מֵתִים, בְּקֶר חוֹלִים, כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמְקוֹרוֹ מְדַבֵּר חוֹלִים בְּגִמְרָא (סוטה יד).

וכך הם דברי חז"ל במקורם (סוטה יד): אמר רבי חמא ברבי חנינא, מאי דכתיב (דברים יג, ה) אחרי ה' א-לקיכם תלכו, וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכינה? והלא כבר נאמר (דברים יד, כד) כי ה' א-לקיך אש אוכלה הוא. אלא להלך אחר מידותיו של הקב"ה, מה הוא מלביש ערומים - אף אתה הלבש ערומים, הקב"ה ביקר חולים - אף אתה בקר חולים, הקב"ה נחם אבלים - אף אתה נחם אבלים, הקב"ה קבר מתים - אף אתה קבור מתים. זהו לפי חז"ל בעצם הפירוש המסתתר בפסוק.

מרומם לראות כיצד חז"ל הקדושים אמרו שאפשר לדמות את מעשי בשר ודם למעשי של הקב"ה, וכמו שה' יתברך נוהג - כן יכולים וצריכים לנהוג גם אנו, ובכך זוכים להדמות לקב"ה, וזוהי הדרך האמיתית והנוכחית להדבק בקב"ה. כל אחד מאיתנו אשר קורא את הדברים הללו, ואולי עד עתה שאל את עצמו, 'הרי אנכי בשר ודם, כיצד אוכל לדבוק בקב"ה כברזל אחר האבן השואבת', אין צריך לכך דוקא תעניות וסיגופים, אלא בסך הכל לחקות את מידותיו של הקב"ה בעולם הזה, ובמיוחד בחודש הרחמים והסליחות, אשר בו הקב"ה קרוב אלינו, אם נהג בחסד וברחמים כלפי אחרים, נזכה שהקב"ה ינהג כך כלפינו בבואנו לקראת הימים הנוראים.

ש"ס וס דבר לא הכין את מנחם, נהג בעל ותק של יותר מעשרים שנה באחת מחברות הנסיעה הוותיקות בארץ, להתחממות של המנוע בעליות לירושלים. הקושי עברו היה כפול, מעבר לעובדה שמדובר באוטובוס מדגם חדש של מרצדס, שעלה יותר ממיליון שקל ונחשב למוביל בתחום, לאחר שעבדו עליו מיטב המהנדסים, מנחם לא האמין שדבר כזה קורה דווקא לאוטובוס הזה, ועוד ביום קריר וחורפי במיוחד.

בין הנוסעים שנאלצו לרדת מהאוטובוס שנעצר בעליות של שער הגיא - היה גם אלימלך, יהודי קשיש ודמנטי (שמתקשה לזכור) בן שמונים וחמש. הבן שלו הושיב אותו במיוחד ביציאה מבני ברק, ואחיו הגדול היה אמור לאסוף אותו מירושלים בתחנה הסופית. אלא שאף לא אחד מהבנים שלו לקח בחשבון שהאוטובוס יכול להתקלקל בדרך ותתבצע עצירה בלתי צפויה. כנהג ותיק שעבר כבר אי אלו דברים בחייו, מנחם ניסה להרגיע את כלל הנוסעים, ולומר להם שאוטובוס חלופי כבר הוזמן, ומדובר בסיפור של מקסימום רבע שעה שבו יצטרכו לסבול את הקור והרוחות העזים.

אלא שאף אחד מהנוסעים, כולל הנהג מהאוטובוס החלופי, לא ידעו שאלימלך הזקן הספיק בינתיים להתרחק האוטובוס ושכח לחזור אליו בחזרה. וכך, בעוד שכל הנוסעים התיישבו במקומותיהם והיו מוכנים לנסיעה, אלימלך נשאר חסר אונים בתחנה של שער הגיא. למזלו הוא זכר את המספר של בנו שמעון, ועדכן אותו בכך שנראה לו שהאוטובוס פשוט המשיך לנסוע בלעדיו.

מבוהל כולו התקשר שמעון בנו למרכז הבקרה של החברה, והסביר שבקור ובגשם הזה נמצא עכשיו אביו אלימלך באמצע שום מקום, והוא זקן וחולה ולא יכול להסתדר בכוחות עצמו, והוא מחכה לאוטובוס החלופי שלמעשה כבר הפסיד. הסדרן של חברת האוטובוסים נבהל והגדיל ראש, ושלח בקבוצה המשותפת לכלל הנהגים את ההודעה הבאה: "עקב תקלה, אוטובוס של החברה נאלץ לעצור בדרך שער הגיא, כאשר קשיש בן 85 דמנטי סובל משכחה נשאר לבד. אנחנו מחפשים נהגים שנמצאים בקרבת מקום כדי שיוכלו לאסוף אותו משם".

אלקנה, נהג של החברה, קיבל את המסר כאשר כבר התכונן לקראת שינה. אמנם הוא גר במושב 'בית מאיר', מרחק נסיעה של רבע שעה מהמקום המיועד, אבל כאמור היה עם רגל וחצי במיטה ותכנן כבר ללכת לישון. אבל למרות הכול, הרי גילו של הקשיש מההודעה היה כגילו של אביו של אלקנה. "בטח הילדים שלו מתפוצצים מדאגה", חשב לעצמו, וכך אחרי התלבטות קצרה אזור אלקנה אומץ, החליף את הבגדים שלו וטס במכונית הפרטית שלו לעבר מקום הקשיש, תוך כדי כך שהוא מודיע בקבוצה שהוא זה שהולך לקחת את הזקן.

בדרך חשב אלקנה על מצוות גמילות חסדים הענקית שהוא עושה, ואמר לעצמו בלב: "הלוואי שבזכות המצווה הזו, בתי הרווקה דינה תמצא שידוך עוד השנה". אלקנה ידע שהרבה דרכים למקום ברוך הוא, אבל למען האמת הוא כבר הרגיש שהוא ואשתו נחמה די נפלו לייאוש. כדי להתגבר על העייפות שלו, הוריד אלקנה את חלון המכונית כאשר המגבים שלו עובדים במרץ. טיפות הגשם שחדרו למרכב המכונית הצליחו להעיר אותו, אולם שום דבר מזה לא רמז לו אפילו על החבטה שהרגיש כעבור חמש דקות של נסיעה בצמיגי המכונית.

אלקנה עצר את הרכב וגילה שהצמיג שלו קרוע. באותם רגעים החלו מחשבות חרטה להתגבש לראשו: 'אולי בכל זאת זה לא היה רעיון טוב כל כך, לגשת ולקחת את הקשיש שמחכה בקור שמישהו ייקח אותו? מי יבוא עכשיו בקור ובגשם הזה לעזור לי עם הפנצ'ר?'. חשב אלקנה לעצמו. הוא שלח הודעה בקבוצה של 'בית מאיר', ובתוך דקה קיבל מאחד מחבריו, שאמנם נמצא רחוק ממנו, את המספר של מתנדב שמתמחה בתיקון פנצ'רים.

אלקנה התקשר אל הבחור, ולתדהמתו אחרי עשר דקות הוא הגיע אליו במהירות שיא ואמר, "מילאתי דלק בתחנה של שורש ואז קיבלתי את הקריאה שלך. במה אפשר לעזור?". אלקנה שלף את הצמיג הרזבי מהבגאז', ויחד עם ישראל החלו להרים את המכונית במנוף ההרמה ולהחליף צמיג. בינתיים שאל ישראל את אלקנה למעשיו, ואלקנה החל לספר לו בקצרה במה הוא עובד, כמה זמן הוא כבר גר ב'בית מאיר', וכן

ארבעים, חמשים. אחרי שלש שנים הגיעו לשעור שמונים וזוגות. זוגות רבים נפקדו, אבל אצל המשפחה שסימנה את כל זה, אין שום דבר באפק.

עוברת עוד שנה ועוד שנה, עברו עשרים וחמש שנים מאז נשא. כל הזוגות שהשתתפו בשעור נפקדו, חוץ מהם. זה פאב להם מאד. החליטו חברי הקבוצה לנסע לקברי צדיקים ולהתפלל על הזוג שיזכו לזרע קדש. כך היה. נסעו ליומים לקברי צדיקים, רבי שמעון ורבי מאיר, והתפללו לקב"ה שיפקד את הזוג הזה. לאחר כמה שבועות אמרה האשה לבעלה שהיא מרגישה שנוי. הם בדקו אצל רופא, והבעל, שבדייק היה כפונס, קבל שיחת טלפון שברוך השם לאשתו יש עבר. איזו שמחה גדולה! התפללות התקבלו. כל אחד נתן בשביל האחר והנה גם הם זוכים.

הבעל דאג מאד לאשתו ושמר עליה כמו על ילד קטן, אל תצאי, אל תבואי, תנחמי, זהירות וכו'. הוא פחד מכל תזוזה קטנה. כשהיתה האשה בחדש תשיעי, הם היו צריכים לנסע בתוך העיר, והבעל אמר לאשתו שהוא צריך למלא דלק ברכב. אשתו היתה צריכה לשירותים, ונכנסה לשם, לא שמה לב שהיו חסרות כמה בלטות, ונפלה. הבעל זעק זעקה גדולה. בחורה שהיתה אחראית במקום שאלה מה קרה, והוא אמר לה שפבר עשרים ושש שנים הם מחכים, ואוי ואבוי אם קרה משהו לעבר. אותה בחורה נבהלה מאד. לאחר שעתים התקשרה לבית החולים לשאל מה קורה, ואמרו לה שהאשה עדין בבדיקות לבדק אם העבר חי.

אותה בחורה חלוצית הרגישה שהיא מתיסרת, כי היא לא הזהירה את האשה מכך שיש נזק בשרותים, וחשה שבגללה היא נפלה. היא רצתה לעזר להם ובדקה בגוגל מה היא יכולה לעשות. היה כתוב שם שהיא צריכה לקרר תהלים. זה היה בערך בשעה אחת עשרה בלילה. היא קראה בבכיות, בתחנונים ובזעקות את התהלים במשך יומות מחמש שעות. נרגע שסימנה את התהלים הטלפון צלצל, הבעל של האשה ספר לה שברוך

אחרית הימים

המלחמה האחרונה (נ"א) – בי מלכים ימלכו

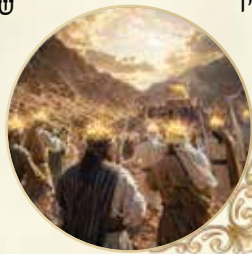
מכאן נבין סוד עצום, ששבת לוי זכה למה שזכה לא בכדי, שהרי הוא היה היחיד שלא עבד לעגל, בחר בתורה ובמשה עבד ה'. נתבונן בברכת משה ללוי (דברים לג, ט-יא): "האמר לאביו ולאמו לא ראתיו, ואֶת אחיו לא הפיר, ואֶת בניו לא ידע". הלכו על עיוור, לא רואים כלום חוץ מכבודו ית'. וידוע שהמילה "כי" מתפרשת בד' לשונות, שאחד מהם הוא "אשר", וזהו שנאמר: "כי (אשר) שָׁמְרוּ אֶמְרָתְךָ וּבְרִיתְךָ יִצְוֶרֶוּ", למה זכו?

"יורו משפטיך ליעקב, ותורתך לישראל" - היפך מעשה העגל בו ניטלה השררה מהכלל - כיוון שלא הבדילו בין אף בן משפחה העובד את העגל אלא אדרבה, ביטלו את הרגש ושמו אמרתך וכו' - זכו הם לשררת יחידים מובדלת מן העם, להורות משפט ליעקב ותורה לישראל!

שמה תאמר שרק שבת לוי זכה? בא הרמב"ם (הל' שמיטה ויובל, פרק י"ג, הל' י"א) ואומר: "ולא שבת לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להיבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו הא-לקים, ופרק מעל צווארו עול החשבונות הרבים אשר ביקשו בני האדם - הרי זה נתקדש קודש קודשים, ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים, ויזכה לו בעולם הזה דבר המספיק לו, כמו שזכה לכהנים וללויים".

השררה ניתנה לבני התורה, המסולאים בפז, וזהו יסוד חשוב ביותר עבורנו לדעת כיצד להיות ראש לאומות שהמה ראשים לישראל בגלות החל הזה. אך הקושיה העצומה היא, כיצד בני התורה הנרדפים בארצנו לא לנחשבים למאומה כנגד השלטון ורודף התורה בימינו? איפה שררת היחידים המלכים? והאם יש חילוק בינם לבין אומות העולם? אי"ה במאמרים הבאים.

הרב עמירם טובי הי"ו
לשאלות ובקשת מאמרים קודמים ניתן לשלוח מייל:
otubon1@gmail.com
לשמיעת השיעורים בקול הלשון - חייגו 03-6171111, הקישור *7 ואז 956363

כיצד בני התורה הנרדפים בארצנו לא נחשבים למאומה כנגד השלטון ורודף התורה בימינו? איפה שררת היחידים המלכים? והאם יש חילוק בינם לבין אומות העולם?

במאמרים הקודמים דיברנו אודות איבוד השררה הכללי שניתן לישראל במעמד הנשגב למרגלות הר סיני על ידי מעשה העגל הנורא, שגרם להסרת העדי אותו קיבלו ממלאכי השרת, הכתר ועליו שם המפורש, שהקנה להם הטבות נפלאות כחירות מעול שעבוד המלכויות מעליהם, מן הייסורים ומשליטת מלאך המוות בהם. והבאנו את המעשה (ובחיים יט.) בהונא בן נתן, אשר פעם עמד לפני איזגור מלך פרס, והמלך בכבודו ובעצמו סידר את אבנטו, כדי שיהיה לבושו נאה. וכך אמר: "ממלכת כהנים וגוי קדוש" כתוב בכם. כשבא לפני אמימר, אמר לו התקיים בך הכתוב "והיו מלכים אומניך".

ומכאן הבאנו ראייה פשוטה, שאף שניטלה שררה מעם ישראל בכללותו, לא ניטלה שררה מן היחידים. והמשוואה פשוטה, שכן אומר שלמה המלך (משלי ת, טו): "בִּי מְלָכִים יִמְלְכוּ!". והגמרא (גיטין סב.) מספרת על רב הונא ורב חסדא שהיו יושבים. עבר שם גניבא (שהיה חולק על החכמים, רש"י). אמר אחד לחברו: נקום מפניו, שהרי בן תורה הוא. אמר לו השני: וכי נקום מפני בעל מחלוקת? בינתיים הגיע גניבא אליהם ואמר: "שלום עליכם, מלכים! שלום עליכם, מלכים!". אמרו לו: מניין לך שחכמים נקראים "מלכים"? אמר להם: שנאמר: "בִּי מְלָכִים יִמְלְכוּ".

ובירושלמי (פאה, ת, ו): רבי חגי, כאשר היה ממנה פרנסים, היה מטעין עליהם ספר תורה, ואומר להם: "דעו לכם שכל שררה שניתנה בתורה - מכווחה של התורה ניתנה". שנאמר: "בִּי מְלָכִים יִמְלְכוּ, בִּי שְׁרִים יִשְׁרֹו" (שם). למדנו, שלא סתם חכמים נקראים מלכים, כי התורה מעניקה להם שררה היפך טבע כלל ישראל שלמרמס האומות ניתן!

את הנקודה העוצמתית הזו ראינו בחורבן הבית, אשר ירמיהו שהיה נביא, צדיק וירא ה', היה מבקש להזהרות עם סבל עמו ונתן ראשו בין כבלי הברזל, ובבוארדן היה משחררו, שכן נבוכדנצר הורה לשרו שלא לגעת בירמיהו. כלומר, גם בנקודה בה עם ישראל בשיא השפל, ישנם יחידים שאין נוגעים בהם לרעה, והם בדרגה אחרת מחמת היותם דבקים בתורה הקדושה.

לעילוי נשמות
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמות
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מעלת הצדקה

פרשת ראה

בס"ד | גליון מס' 593

מהי הכתובת המובטחת לפעול ישועות נדירות?

פתוח תפתח (ט"ו, י"א)

מכספך, הוא שולח אליך 'השקעת זהב'. שים כסף אצל העני, ותן לבורא עולם לשלם את התמורה המלאה לכספך, בשפע רב!

מפתיע לגלות את הסוד האמיתי: יותר משהעשיר מעניק לעני, העני הוא המעניק לעשיר. כשעני ניצב לגדד עיניו, ניצבת לפניו 'השקעת זהב' כדאית במיוחד, מנייה שבורא עולם חתום עליה שכדאי להשקיע בה. רוצה לפתוח לעצמך את שערי השפע? רוצה להציל את עצמך ומשפחתך מכל רע? רוצה להרעיק על עצמך שפע אושר ועושר? - בבקשה, הנה המפתח: שים כסף אצל העני, תרום לו בעין יפה, ותזכה!

הבה נאמץ את המסר הזה לתשומת ליבנו. לפעמים אנו עלולים להיתקל בריבוי בקשות, לפעמים דופקים בדלת בשעות מאוחרות, לפעמים טורדים את המנוחה, ולפעמים אנו עלולים לחוש 'כמה אני כבר יכול לתת...' ככל שנזכור שכל הזדמנות לתת צדקה היא הזדמנות עסקית רווחית, שכל פניה אלינו בבקשת נדבה היא רגע של השקעה כדאית, שכל נתינת צדקה היא הפותחת לנו שערי טובה ושפע - כך ייקל עלינו להעניק לעני מכל הלב, מתוך שמחה ובחיוך רחב, ובורא עולם ישלם שכרנו בכפל כפליים!

הכתובת האמיתית לישועה!

הבשורה הקשה הייתה את האברך ובני משפחתו, כרעם ביום בהיר. הרפואה עוד לא היתה מותקדמת כמו היום, אך כבר אז - די מהר ידעו להבחין בהמצאותה של הנוראה שבמחלות, ולאבחן מיד עד כמה הסיכויים קלושים לרפואתה. כשבשורת האיוב נפלה על האברך הצעיר, היה זה יום הלם במשפחתו, כשכולם אובדי עצות...

רק לפני כמה שנים נישא, כמה ילדים קטנים בביתו, ועתה - הרופאים תמימי דעים כי מועד עזיבתו את העולם קרב ובא, לא עליו. המחלה הנוראה מחוללת הרס בגופו, חודשי חייו ספורים. מה עושים עכשיו? להיכן ממשיכים מכאן?

בירושלים של אותם ימים, לפני כשבעים שנה, התפרסם שמו של הרה"ק רבי מרדכי מזוועהיל ז"ע, שעוד לא מונה לאדמו"ר, אך כבר אז נודע כצדיק נגש, היושב בפינת בית הכנסת 'חיי עולם', ועוסק בתורה ובעבודת ה' מתוך הדחק. האברך גמר אומר להגיע לבית הכנסת 'חיי עולם', ולבקשו כי יפעל ישועה למענו.

בברכיים כושלות ובעיניים דומעות התייצב לצד הסטנדר של רבי מרדכי, ותינה את צרתו. את העובדה שהוא איש כה צעיר, בתחילת חייו ובשיא פריחתו, ושאנו מסוגל לחשוב על כך שיתיר אחרי אלמנה ואם לכמה ילדים קטנים ללא אב וגב. הוא העניק לרבי מרדכי סכום כסף גדול כפדיון נפש, הותיר על הסטנדר את שמו ושם אמו למען יתפלל עליו בכל עת, ונפרד ממנו כשרבי מרדכי מברכו שיזכה ברפואה וישועה בקרוב.

אחד הדברים המפעימים ביותר בהם מתייחד העם היהודי, הוא הנתינה ההדדית הנפלאה. בכל הזדמנות, מדהים לראות את ההתגייסות ההמונית של כל אחינו בני ישראל, בכל מקום שהם, לעזרת אחיהם הנתונים בצרה, לטובת שכנים נזקקים ועניים מצויים.

כמה מרגש לעמוד בערכו של יום בבית כנסת מצוי, ולראות עוד ועוד יהודים עוצרים ליד מקבץ נדבות אלמוני, ומעניקים לו מלחמם. כמה מפעים לראות אנשים שהם בעצם בקושי 'סוגרים את החודש', ובכל זאת הצצה בחשבון הבנק שלהם תגלה הוראות קבע לגופי צדקה ולארגונים שונים. כמה מדהים לשמוע על אילי הון שמעבירים תרומות עתק למטרות טובות וראויות, מתוך הבנה לחשיבות הצדקה ולקיומה בעם היהודי.

זה מדהים עוד יותר, בהתחשב בכך שהעולם הרחב של ימינו, השדה האנושי הבינלאומי, הוא עולם של תחרות גשמית קשה. צאו וראו את בורסות המניות הגדולות בעולם, ותגלו אנשים שעושרם מופלג עד אין קץ - ובכל זאת הם אינם נותנים מנוחה לעצמם ומבקשים לזכות בכסף נוסף. בכלל לא מובן מאליו, שאדם יוותר על כספו שלו, ופשוט יעניק אותו לאחרים, כדרכו של העם היהודי - מיליונרים, עשירים, אמידים, ממוצעים, ואף עניים בעצמם - שכולם לא מוותרים על הזכות לתת צדקה.

הדבר מחייב התבוננות: מה יש בה, בנתינת הצדקה, שגורם לכולנו להתחבר אליה ובעוצמה כה גדולה? מהו הקסם המסתורי הטמון בין האצבעות המעניקות צדקה, המביא את כולנו לרצות לשוב ולעשות את הפעולה הזו עוד ועוד? מדוע חז"ל כבר מביטחים שכח הצדקה כה רב ועצום לחולל ישועות? מדוע עינינו הוראות שנותני הצדקה זוכים לשפע שמימי פלאי? מה הסוד לכך שמצוות הצדקה מביאה בכנפיה ישועות למעלה מדרך הטבע?

את התשובה לכך נגלה בפרשת השבוע, בה אנו זוכים במתנה יקרה זו - במצוות הצדקה. התורה מצווה אותנו להפריש צדקה, ומציינת כי היא מעניקה לנו את מצוות הצדקה עקב העובדה שלא יחדל ממך אביון. הרה"ק בעל ה'כתב סופר' ז"ע חושף כוונה נסתרת בדברי הפסוק, וכך הוא מגלה:

אבא שבשמים אומר לנו, לכל יהודי: ראה נא. אני מפקיד בידיך את הזכות להחיות את נפש העני, נותן לך במתנה את הזכות הזו, כדי שתוכל לפתוח לעצמך את שערי השפע, להינצל מכל רע. אני מעניק לך את ההזדמנות לעורר על עצמך את רחמי שמים, שיזכות הצדקה תעמוד לצידך ותתאזר עבורך.

אני עושה את זה בשבילך, לא בשביל האביונים, הם כבר יסתדרו. אני אחראי עליהם, אני אביהם, 'לא יחדל ממך אביון' - האביון לא יאבד בעוניו, אני ה' דואג לו. השאלה היא רק אם אתה תזכה להיות המשקיע הנובן, שנותן מכספו לעני ורוכש בכך זכויות כבירות. הקדוש ברוך הוא שולח אליך עני - הוא לא שולח אליך מישהו שיקח

העשיר - האחרון בתור?

חדר ההמתנה של כ"ק האדמו"ר מקופיטשניץ ז"ע, המה אדם תמיד. אלו באים לפעול ישועה, אחרים באים לבקש עצה, שועי עולם ביקשו לתת פדיון נפש הגון, ולא מעט נזקקים ושוברי לב ביקשו מתת יד הגונה. הרבי קיבל את כולם בחום, והורה לגבאי לבקר ולהעדיף להכניס אליו את פושטי היד מבקשי הנדבות, עוד לפני שייכנסו הגבירים בעלי ההון...

פעם נקלע למקום אדם עשיר מאוד, ובראותו זאת - חש פגוע ונעלב. מדוע הרבי מעדיף לקבל את מבקשי נדבתו תחילה? הלא זמנו יקר, כל דקה שווה כסף, הוא ממתיך כאן ובידיו מעטפה תפוחה. מדוע מבקשי הנדבות קודמים לו?!

כשנכנס אל הרבי, לא הצליח לעצור בנפשו, ושטח בפניו את תמיהתו. נענה לו הרבי ואמר: 'וכי מה אתה חושב, הלא אתה בא אלי כדי לפעול ישועה, להבטיח ברכה בעסקיך. וכי מה אני ומה חיי להבטיח ליהודים ישועות? וכי מני לי הכח לברכך שתצליח בעסקיך? וכי כיצד אני יכול להבטיח לך את הברכה הנכספת? -

כל זאת - המשיך הרבי ואמר - 'אני עושה רק בכה הצדקה, בזכות שאני מפקיד לתת צדקה ברוחב לב לכל מבקשי פני. נו, אמור לי אתה, וכי יכול אני לקבלך לפני מבקשי הצדקה? הלא כל כוחי לברכך נובע מהם, כל עוצמת ברכותי מגיעה מהם, חובה עליי להקדים ולקבלם תחילה, כדי שיהיו לי הכח והיכולת לברכך מכל הלב, ולהשפיע עליך טובה וברכה!'

את הסיפור סיפר נכדו, כ"ק האדמו"ר מקופיטשניץ שליט"א, והוסיף שהיה שגור בפי זקנו המסר העולה מהסיפור: 'זורע צדקות - מצמיח ישועות'. נתינת צדקה כמוה כזריעה, המצמיחה ישועה מובטחת וברוכה. הבה נזרע הרבה צדקה, נפזר צדקה ברוחב לב, למען יהיו חיינו חיי ישועה וברכה תמיד!

מצוה לפרסם: סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטובל לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הרה"ר יוסף יונה הי"ד רוזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקד"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

השבוועות חולפים, הרופאים החלו לטפל בו באמצעים שהיו בידיהם, והנה - הפלא ופלא, האיש הולך ונרפא. המחלה מתחילה לסגת, ניצוצות של תקווה ניכרים בדברי הרופאים. במועד שהרופאים צפו כי יעזוב את בית החולים ויעלה לעולם שכולו טוב - עזב האיש את בית החולים בריא ומחוייך, מהלך על שתי רגליו, אב בריא ומאושר!

30 שנה חלפו בטוב ובנעימים, האברך הצעיר של אז - כבר הפך ליהודי מבוגר למדי, כבן 60. ושוב נגזרה עליו הגזירה. כמו בסרט אימה, שוב הוא יושב על הכסא מול הרופא ושומע את בשורת האויב, לפיה המחלה הנוראה שבה והתפרצה בגופו, הורסת כל חלקה טובה...

הוא יצא מהרופא שבור לב, ושוב חזרו אליו התחושות של אז, הדאגה, האימה, הפחד והחרדה. אמנם הוא הרבה יותר מבוגר, 30 שנה עברו מאז, אבל גם גיל 60 הוא גיל צעיר מדי מכדי להסתלק מהעולם אחרי מחלה קשה. הפעם, הרופאים היו חמורי סבר עוד יותר, שכן זו התפרצות חוזרת של המחלה, והסיכויים שהגוף יוכל לנצח - קלושים עד אפסיים...

אך האיש לא נתן לדאגה להשתלט עליו. היטב זכר מה עשה בפעם הקודמת, והחליט לשוב ולעשות את אותה פעולה. הוא משך תוכנית חיסכון בעלת סכום עתק, צר את הסכום במעטפה, ושם את פעמיו לביתו של הרה"ק רבי מרדכי מזוועהיל זי"ע - שכבר כיהן אז כאדמו"ר. הפעם הרבי לא ישב בקצה בית הכנסת, אלא בחדר קבלת הקהל...

הוא התייצב בתור, וכשהגיעה עתו - פסע פנימה בדריכות. הוא הזכיר בקצרה את הקורות אותו לפני 30 שנה, כיצד חלה במחלה הנוראה ופדה את נפשו בסכום כסף שהעביר לרבי בצדקה, ובקול בוכים סיפר כי המחלה שבה ותקפה. 'הבאתי בכיסי מעטפה עבה פי כמה וכמה' - אמר האיש, 'אתן אותה לרבי, והרבי כבר יפעל לי את ישועתי כמיטב המסורת'...

אלא שהפעם למרבה ההפתעה, הרבי דחה את המעטפה בעדינות וסירב. 'לצערי, אני אינני יכול לעזור לך' - קבע, כשהוא מביע השתתפות כנה בצעריו של היהודי שלפניו, אך מסביר שלא יוכל לסייע...

האיש הופתע, ולאחר רגע, כשהבין את המשמעות, נחרד וזעק בבעתה: 'רבי, האם זה אומר שאפסדת תקוותי? האם אין לי סיכוי? הלא הרבי הוא שפעל את ישועתי אז לפני 30 שנה, ואילו עכשיו הרבי אומר שאינו יכול?'

'זה לא אומר כלום' - הרגיע הרבי, 'אז באמת הייתי יכול. היום כבר לא!'

האיש נשא עיניים משתוממות, שדאגה, חרדה, עצב וצער מעורבים בכל מבט שנשקף מהן. למה מתכוון הרבי? מדוע אז היה יכול לפעול ישועה והיום כבר לא? ומדוע הוא מדגיש כי הוא אינו יכול, אבל אולי אחרים כן? ומי הם?!

הרבי הבחין במבטי התמיהה, ונענה מיד: 'ראה נא, אז באותם ימים, הייתי אברך צעיר, מטופל במשפחה חסרת כל, עני מרוד. נתתי לי מעטפה, צדקה טהורה ונשגבה. בכוח הצדקה יכולתי להתפלל עליו, ותפילת העני שזכה בצדקה מידית - פתחה לך את השערים והביאה שמש צדקה ומרפא בכנפיה, שהרי התורה הבטיחה 'כי בגלל הדבר הזה יברך השם אלוהיך' - ברכת התורה היא שעמדה לצידך ולהושיעך.

לא כן היום. היום אני רבי, ברוך השם כבר אינני נזקק לצדקה, וכבר אינני יכול לפעול ישועות כה גדולות, שאפשר לפעול רק בכח הצדקה. עצתי לך, שתצא לרחוב של עיר, תחפש לעצמן עני הגון, אדם שמצוקתו גדולה. תן לו את המעטפה, תבקש ממנו להתפלל עליו, ואז כח הצדקה ישוב ויפעל את ישועתך, ורפואתך קרובה לבוא' - בירך הרבי בחום...

נפעם ונגרש יצא היהודי מאת הרבי, ובכיסו המעטפה התפוחה. בירר על עני דחוק מאוד במחיתו, העביר לו את המעטפה, ואף רשם את שמו על פיתקא - כדי שהעני יתפלל עליו בכל עת. ואכן, לא עברו ימים מרובים, ושוב נכנס אותו יהודי אל הרבי, הפעם כדי לבשרו כי העצה עבדה יפה יפה, והוא נושע ונרפא, בכח הצדקה...

הבה נתבונן בעומק המסר, שמציב בפנינו הסיפור המופלא הזה שסיפר הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א. ברור כי האדם הזקוק לרפואה - טוב יעשה אם ינהג כעצת חז"ל ויילך אצל חכם שיקבש עליו רחמים. אך הרבי ביקש להביע בפניו את עוצמת ברכת הצדקה - שהיא ברכה שבורא עולם בעצמו מעניק לנותן הצדקה, 'בגלל הדבר הזה יברך השם אלוהיך'!

הבה נזכור זאת, למען נדע את גודל ההזדמנות הנקרית לנו בהגיע עני לפנינו. ניתנת לנו הזדמנות שמימית לפתוח לעצמנו שערי רפואה, שערי ישועה, שערי ברכה. הבה נתפוס את הרגע הזה מכל הלב, ניתן כנדבת ידינו ברוחב לב ובשמחה, ונזכה שהצדקה תפתח לנו שערי רחמים וישועה בשמי מעל!

חילוף פלאי בערב שבת...

היה זה לפני כעשרים שנה, בבחינת 'ימים ההם - בזמן הזה'. היו אלה ימי בין הזמנים, עת משפחה מצפון הארץ התעתדה לשבות את השבת בבית הורי האב, המתגוררים בדרום הארץ. הם יצאו מביתם ביום ששי בשעת בוקר מוקדמת, והתכוונו לפוש ולהינות עד חצות היום בפארק עין זיתים המצוי לא הרחק ממירון,

ומשם להמשיך דרומה. הם החנו את הרכב בחניון הפארק - שבאותם ימים היה חורשת עפר שקטה ולא סלולה, וכולם ירדו להשתעשע ברחבי הפארק.

שעת הצהריים הגיעה, ובני המשפחה החליטו לשוב לרכב, ולהמשיך במסע לכיוון דרום הארץ. האב התניע את הרכב, ואז התברר כי כשהחנה אותו - לא הבחין בגזע עץ שבשולי החניון, ולמעשה - הגלגלים האחוריים חונים מעברו השני של הגזע. הוא ניסה ללחוץ בכל הכח על דוושת הגז - כדי שהרכב יצליח לעלות על המחסום שיצר גזע העץ, אך לנוכח ההדף - שקע החול שמתחת הגלגלים האחוריים עוד יותר, והרכב כולו שקע עוד יותר, כשגזע העץ מתחת לטבורו, לא מאפשר לו לצאת.

האב ניסה את כוחו בכל דרך אפשרית, גם ה'ג'ק' המוכן לעת צרה נשלף, אך דבר לא עזר. כל המאמצים הובילו לתוצאה אחת: החול שמתחת הגלגלים שקע עוד יותר, הרכב הולך ושוקע, כשרק גזע העץ תקוע תחת גחון הרכב, לא מאפשר תזוזה.

עד מהרה הבין האב כי כאן נדרשת עזרה דחופה, ויצא אל הכביש בניסיון לעצור רכבים חולפים, אלא שהם לא מיהרו לעצור - הכניסה לחניון היא בעמק שבין עליה וירידה, וכל רכב המגיע - מאיץ כדי להמשיך בתנופה בעליה. הוא יכול לעמוד כך עוד שעות ואיש לא יעזור...

השעה מתחילה להתאחר, האב מביט בשעון בעצבנות גוברת. השעה כבר 2:00 בצהריים, הוא תקוע על אם הדרך, הם עוד אמורים להגיע לדרום הארץ, ואין לו מוצא מהסבך, הרכב תקוע. הוא שב ויוצא אל הכביש, עיניו מיואשות למדי, ואז הוא נזכר במפתח המאסטר שפותח את כל השערים, בכח הגדול ביותר לחלץ יהודי מכל צרה, והוא אומר בפה מלא:

'רבונו של עולם, אני מתפלל שתעזרני ותחלצני מהמקום הזה, רק בכוחך הגדול לחלץ את הרכב. אני מבטיח בזה סכום כסף נכבד לצדקה, ואני מבקש שהצדקה - שכוחה רב ועוצם לפעול ישועות, תפתח את השערים, מטבעות הצדקה יהיו השמן בגלגלי רכבי, ואצליח להגיע לדרום הארץ לשבת הקרובה במהירות האפשרית!'

טרם כילה האיש לדבר, והנה למולו נעצר רכב מסחרי גדול, משולט למלוא אורכו וממוטג כשייך לקיבוץ יראון הצפוני. האמת, שהוא לא ציפה שבדיוק הרכב הזה יעצור, אך הנהג - מראהו כבן קיבוץ מצוי, בחר דווקא לעצור בדיוק במקום בו רבים לא עוצרים. להפתעתו, מתברר שהנהג עצר בדיוק שם כדי לאפשר לשני טרמפיסטים שתעו בדרכם לרדת, והוא שואל האם גם הוא זקוק לעזרה...

'אכן כן!' - קרא האב בקול כטובע הנאחז בקש, 'רכבי נתקע בחול שבחניון, ואינני יכול לחלצו. שמא יש בידך לעזור לי, אולי לקשור את הרכב לרכבך ולחלצו?' - שאל בתקווה. 'אני יכול, רק אעשה פרסה ואשוב אליך' - אמר הנהג ועמד בדיבורו, כשהוא מתייצב לסייע לחילוץ הרכב.

ואז התברר, כי הנהג שעצר - היה בטוח שהנהג התקוע מחזיק בחבלים עבים שביכולתם לחלץ רכב, שהרי אם אין לו חבלים כאלה - איך יגורר רכב אחד את הרכב השני? להפתעתו, התברר שאין לבעל הרכב התקוע חבלים, והנהג המזדמן כמעט יצא לדרכו מאוכזב, שכן אינו יכול לסייע...

כששב לרכבו, רגע לפני שהתניע, החליט משום מה לחטט בתא המטען. למרבה הפלא, התברר כי יש באמתחתו חבלים, 'ננראה', כשייטתי למישהו להוריד דודי שמש מהגג, שכחתי אותם באוטו - הסביר כמתנצל, ועל אתר התכופף לרכב התקוע, קשר אותו היטב לרכבו, ונכנס אליו בזריזות.

הוא התניע את הרכב, לחץ על דוושת הגז בעוצמה רבה, קול שאון נשמע ברמה וענן אבק התאבך ממעל. עוד לחיצה, ועוד אחת, והנה הרכב התקוע כמתעופף לו מעבר לגזע, מחולץ בשלום...

בעל הרכב התקוע לא מצא את המילים להודות לנהג המזדמן שכבר הסתלק מהמקום כלעומת שבא. הוא התניע את רכבו ויצא דרומה, כשלכל אורך הדרך הוא מספר לילדיו על הנס הגדול שהתחולל כאן, כיצד נהג לא צפוי, עצר במקום לא צפוי, מצא חבלים באופן לא צפוי, וחילץ את הרכב באופן פלאי ממש.

'וכל זאת בכח הצדקה!' - אמר האב בהתרגשות, 'ראו נא ראו מה היא חוללה, איזו מהפך שמימי עוררה. רגע לפני שנתתי צדקה - היינו חסרי אונים, נטולי סיכוי להיחלץ מכאן. ועתה, בכח הצדקה, ראו מה התחולל, כמה גדול הנס, הרי זה חילוף של צדקה ממש!'

כי אכן כן! גם כשאין סיכוי, כשענן שחור נראה באופק, כשנראה שהמצב תקוע ללא מוצא - כח הצדקה הוא מפתח אדיר לחולל ישועה פלאית, השגחה מופלאה, צירוף מקרים מדהים שמוביל לחילוץ מהמצב הבעייתי. וסיפור זה, אותו שלח לנו בעל המעשה במכתב אישי, קורא לעברנו בעוצמה רבה:

יהודי, אם אתה מתמודד, אם קשה לך משהו, אם אתה מרגיש אבוד - אל תאבד עשתונות! גש לקופת הצדקה, תן מליבך, מנפשך, כנדבת ידך. חפש לך עני ותן לו מכל הלב, מצא לך יהודי נזקק והענק לו מטובך. ככל שתיתן יותר צדקה, ככל שתיתן לצדקה את הכח - כך יפתח לך שערי שמים ותזכה בחיים טובים ומאושרים!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 053-316-1613 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

רגעים של
חיזוק
והשראה

ידיד נפש

רב אורח
הרב אורי
זוהר זצ"ל

ההצלחה בחיים היא להמשיך להלחם

הרבה שואלים: איך מתמודדים עם הנפילות בחיים?

התשובה היא שפשוט קמים. יש פסוק מפורש: "שבע יפול צדיק וקם". אז למה הוא צדיק אם הוא נופל שבע פעמים? כי הוא קם. אין אחד שלא נכשל. הכישלון הוא דבר שמובנה בתוך החיים. אי אפשר שלא להיכשל. ההצלחה אינה העדר כשלון. הצלחה היא להמשיך להלחם.

ברגע זה שחזרת להשם אחרי טעות או עבירה שעשית, אתה נחשב יותר מצדיק. אתה נחשב בעל תשובה של ממש.

כמובן שלא הכוונה היא לחכות לעבירות... אבל בזכות העבירה הזאת, כל העבירות נהפכות לזכויות. ואם אתם שואלים איך עבירות נהפכות לזכויות בבעל תשובה? התשובה היא שבזכות העבירה הוא הגיע לדרגה יותר גבוהה ממה שמקודם. ובמקום שבעלי תשובה עומדים, אפילו צדיקים גמורים לא יכולים לעמוד.

והירידה באה רק לצורך עליה!

מגלי הים לחיים שלנו

דוד המלך אומר בתהילים: "כל משברך וגליך עלי עברו" - יש דבר מדהים שחוף הים מלמד אותנו ויכול להשפיע עלינו לטובה בהתנהלות החיים, והנה הוא לפניכם, לכבוד בין הזמנים ולאלו הנופשים בין גלי הים:

1. במשבצת של החזקים

כשהים רגוע, מי שיהיה שם ויהנה ממש הם הילדים הקטנים שמשתכשים במים. כשיש גלים מעטים, כבר תפגשו בחורים צעירים ומבוגרים יותר. אבל מתי רואים את הגולשים, האלה המחוברים לרפפנים עוברים לגיחה בחוף? דווקא בזמן שהים סוער והגלים עוצמתיים וגבוהים!

ולחיים שלנו: כשמגיע לקראתנו גל עוצמתי, ברגעים שיש משבר או קושי - זה הזמן לזכור שאתם לא ילדים שנבהלים, אתם שייכים למשבצת של החזקים - של המומחים! הגבורה והכוחות שלכם נחשפים דווקא בתוך הגלים הגבוהים של החיים!

2. להתכונן לכל גל שיבוא

אחת החוויות הכי מיוחדות בים, ובוודאי שחלקכם יזדהו עם זה, היא הציפיה לגל שמגיע ממרחק. כולם עומדים מצפים לו שיגיע - וקופצים לתוכו בהנאה. אותו הדבר אנחנו צריכים לנהוג בחיינו אנו: להכין את הלב שלנו לכל גל שיכול לבוא, בשעה שהוא יגיע - לא רק שנעבור אותו, אלא נתעלה מעליו ונגדל ממנו. שימו לב, לרעיון: צריכים להיות "מוכנים" לגל, ולא "לקוות" שיבוא גל. ברגע שאתה מכין את עצמך נפשית ויודע שאתגרים הם חלק מהחיים ושאתה לגמרי מסוגל להם, אז שהקושי מגיע ואתה פוגש בו עין בעין - הכל נראה אחרת. הרבה יותר קל לצלוח את התקופה הזו, מהסיבה שהית מוכן להרפתקה וידעת מראש שאתה גיבור שיכול לנצח ובגדול!

3. תזרום בחיים!

הדבר האחרון שלמדתי מגלי הים: כמה שהגל יעלה גבוה, ולא משנה איזה גובה הוא יהיה בסוף הוא יורד וחוזר להיות חלק מהים. מעולם לא ראינו גל שנשאר לעמוד לאורך זמן, אלא זה עניין של כמה שניות עד שהוא נוחת בחזרה לבסיס שלו. וכך גם בחיים שלנו: צריך לדעת שקושי זה דבר שבסוף חולף, ואל לנו להעמיד אותו שישאר ככה באוויר, אלא צריך לשחרר ולדעת - שבדרך הטבע הכל בסוף יתיישב ויסתדר. או כמאמר המשורר: "בסוף יהיה טוב".

זכרו תמיד: "שהגלים מתחזקים - החזקים מתגלים"

נקודות מבט

יו"ל ע"י ידיד נפש

לעוד תכנים ולתגובות:

מייל: nefesh7148454@gmail.com

yedid-nefesh.chatfree.app

מוקדש לע"י רבי משה בן עישה זצ"ל

ולהצלחת דניאל חביב בן יפה שיחי'

פרופורציה | שידוכים: על התקווה שבוערת

אחד הדברים שקשה מאוד לדבר עליו זה תקופת השידוכים. מדובר בתקופה מורכבת ביותר, והקושי מובן גם הוא. הדבר שהוא הכי משחק בלב זה הרגע שאתה פתאום קולט שכולם עזבו אותך, התקדמו, התחתנו. ואתה, לכאורה, נשארת מאחור. בשורות אלו אני מחפש דווקא להסתכל בזווית מעט אחרת על הנושא הזה.

בתוך כל הטלטלות והאכזבות, עצם הדבר שאתם עדיין מנסים, נפגשים, רוצים מתפללים מקווים ואף כואבים - זה עצמו נס אחד גדול. ומי שלא חיכה, לעולם לא יוכל להבין... עצם הקושי זה אומר שהתקווה בלב עדיין בוערת. שיש אמונה שזה יקרה, והקושי הוא למה זה עדיין לא קורה. הניצוץ שבלב קיים...

ודווקא על הדבר הזה, עם כל צריך לעודד ולפרגן על עצם הרצון שקיים. על עצם זה שכואב לנו שאנחנו לא מתקדמים, על זה שפשוט אכפת לנו מעצמנו, מהעתיד שלנו! זה ממש לא מובן מאליה. בואו נודה לאבא דווקא מתוך הקושי הזה.

בסוף כל האתגרים מתחברים לטוב

יש סיפור על בחור שהגיע לבית של סבא שלו שהוא היה במצב שבור... הוא שיתף אותו על הקשיים, על האכזבות מחברים ועל זה שהוא מרגיש שכל העולם נגדו. "אני מרגיש שאני לא יכול יותר", אמר.

סבא הקשיב לכל מילה של הנכד היקר. אבל משום מה הוא הוביל אותו ישירות למטבח. הוא הוציאה מהארון כמה מצרכים והניח על השולחן.

"תטעם קצת מהקמח הזה", אמר לו. הנכד טעם ומיד הוציא לפח: "זה יבש ולא טעים ככה".

"תנסה לשתות כף מהשמן הזה", ביקש הסבא. "לא סבא זה כבר לא", ענה לו.

"ומה אתה אומר לטעום איזה כפית עסיסית של שמרים?". הנכד לא הבין מה קורה עם הסבא אולי הגיל עושה את שלו ושאל אותו: "למה נראה לך שאני יעשה את זה - זה לא ראוי למאכל".

הסבא חיך ואמר לו את המסר המדהים הבא - וזה נוגע לחיים של כל אחד ואחת מאיתנו!

"אתה צודק במאה אחוז. כל אחד מהמצרכים האלו בנפרד זה לא טעים בכלל. אבל שלוקחים את הכל ומערבבים אותם ביחד, ומכניסים לתנור חם... יוצא לחם טעים במיוחד מה שאתה אוהב לאכול כל שבת..."

קוראים יקרים!

לפעמים מזדמנים לנו בחיים 'רכיבים' שנראים לנו קשים ומרים... אנחנו טועמים מהם ומיד נרתעים מהם. אבל אם נאמין שהחיים שבורא עולם נתן לנו הם לא דבר יחידי ובודד. אלא הכל מתחבר בסוף יחד; הרגעים הטובים והפחות, ההצלחות והכשלונות, המאמצים... בסופו של יום זה הופך אותנו להיות חזקים, עוצמתיים וטובים יותר.

נקודות מבט #2

**להבין שהחיים הם מתנה
זה המתנה של החיים**

(ידיד נפש)

המדריך לצמיחה מתוך משבר

"המשברים מחזקים אותך", אומרים לנו תמיד. אבל לרגע לא ישבנו להבין מה הדרך לצאת חזק ממשברים. 'ידיד נפש' מציג לפניכם, ארבעה דרכים ייחודיות כיצד אפשר לצאת ממשבר חזקים יותר, למרות החושך שנמצא מסביב.

1. להודות על הדברים הטובים

ברגע שנמצאים בתקופת משבר התפקיד של התת מודע להציף במידע שלילי על עצמו ועל החיים. וגלגל ההצלה של זה הוא לעצור ולהתחיל להזכר בנקודות הטובות שיש בך. לכל אחד ואחת מאיתנו יש מתנות רבות, יש כישורים מיוחדים - שאנחנו שוכחים מהם, הבעיות מתחילות לצוף. תפנה עשר דקות ביום - ולהזכיר לעצמך את הטוב שיש בך!

2. לעולם אל תלקה את עצמך

דבר נוסף חשוב שצריך לתת עליו את הדעת הוא - שבדרך כלל בתקופה של קשיים, במקום לחפש פתרונות, אנחנו מחפשים שאלות. כלומר, במקום לחפש את נקודת האור לאחוז בה ולהתקדם הלאה, אנו מחפשים את האשמים. בואו נעזוב רגע את זה ונבין שאנחנו בקושי, אבל מעתה מחפשים איך יוצאים מזה ומחפשים את נקודת המוצא. אסור להתחפר במצב!

3. קושי - דבר חולף

הביטו אחורה ותשאלו את עצמכם: האם במהלך החיים לא היו לכם קשיים ומשברים? בוודאי שכן. כל אחד ומשבריו הוא. האם התקופה הזאת נמשכה לכל החיים? האם היה פעם אחת שהקב"ה שכח אתכם, לא דאג לכם? בוודאי שלא! קושי - זה דבר זמני, כמו שהוא בא ככה הוא חולף. ולכן, הידיעה הזאת שכל קושי בין קטן ובין גדול מגיע לעולם כדבר זמני, כדבר חולף - היא עצם ההקלה במהלך התקופה שאתם עוברים. לעולם, אבל לעולם - אל תשכחו את הסולמות והחבלים שבורא עולם נתן לכם בזמנים קשים כדי שתצליחו לטפס ולהתקדם הלאה.

4. נתינה - יוצרת מציאות חיובית

אחד מהדברים שמשיפיעים לטובה בצורה וודאית בתקופת קושי או משבר, היא הנתינה. ולא משנה כאן למי אתה נותן; לעצמך או לאחר. חשוב מאוד בתקופה הזאת להתמיד בלתת. הרבה מהחיות של הנפש נסמך על נתינה, וכשהיא מצויה אצל האדם בשפע אין ספק שהוא יראה איתותים של אור לנגד עיניו, ולא משנה כמה גדול יהיה הקושי. תזכרו תמיד: החיים הם כמו ביצה של בוך: אם נעצרים - טובעים. אם מתקדמים - צולחים!

תמיד בידיים של בורא עולם

למי מאיתנו לא יצא לראות ילד שרוצה לעבור מעבר חציה... אם הוא לבד הוא יעצור ויסתכל ימינה ושמאלה שוב ושוב, או שהוא יבקש ממבוגר שיחצה איתו את הכביש.

אבל, מה יקרה שהילד הזה יצעד יחד עם אבא שלו?

הוא פשוט יחצה את הכביש בצורה רגוע, בלי להכנס לפחד שהכניסו לו שמי שחוצה את הכביש לבד זאב יאכל אותו... הוא נותן יד לאבא מסתכל עליו בשלווה וחוצה את הכביש בטחון מלא. הוא סומך על אבא שלו שהוא מעביר אותו את הכביש בצורה הכי בטוחה שבעולם, כי הוא אבא שלו והוא שומר עליו.

ותכל'ס במציאות, שגם אנחנו, לאו דווקא ילדים, לפעמים מתהלכים בחיים שלנו ומפחדים מכל דבר שלא יבוא.

מסתכלים ימינה ושמאלה לפני כל צעד ושעל שלנו, מרגישים חסרי בטחון.

החכמה האמיתית היא לזכור שאף פעם, אבל אף פעם! אנחנו לא לבד. בכל צומת בחיים לא רק שאבא בשמים - נותן לנו יד, אנחנו ממש נמצאים בידיים שלו... אז מה יעזור הפחד? פשוט תחצו, תתקדמו, תפעלו ...

ההבנה הזאת משנה את כל ההסתכלות על כל הצעדים שאנחנו רוצים לעשות בחיים.

סגולותי

מגזין הבטאון **המשנה**

גליון מס' 67

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

ראה - תשפ"ו

דברי התורה מוקדשים לעילוי נשמת מו"א ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

סגולות חודש אלול

נבהיר כי הסגולות נלקטו ממקורות שונים
והדברים מוגשים למעיניכם הנכבדים ואין
המערכת אחראית על תוכנם ו/או אמיתותם כלל
(טל"ח)

סגולות המזמור: 'לדוד ה' אורי וישעי'

כתב הרב הקדוש רבי שבתי מראשקוב זצ"ל תלמידו של מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע בסידורו
עם כונות האריז"ל (סדר כוונת ר"ח אלול): "כל האומר מזמור כ"ז 'לדוד ה' אורי וישעי' מראש
חודש אלול עד לאחר שמחת תורה, ערב ובוקר, דבר יום ביומו – אזי הוא מובטח שמוציא
שנותיו בטוב ויערב לו, ואפילו גזירה רעה כתובה על האדם מן השמים – יכול לבטל ומעביר
מעליו כל המקטרגים ושטנים ומארי תריסין, ומבטל מעליו כל גזירות קשות ורעות ויוצא
בדימוס זכאין בדין ועל ידי זה מכניע כל המקטרגים".

וכתבו המקובלים טעם לעוצמת פרק זה בחודש אלול: "לפי שבמזמור זה ישנן י"ג שמות
הוי"ה, שהם נגד י"ג מידות של רחמים, ולכן אומרים אותו מר"ח אלול, לפי שבימים אלו
נפתחו י"ג מקורות מי"ג מידות רחמים המתגלים ומאירים למטה, ובכך מבטל כל המקטרגים
בבית דין של מעלה ומארי תריסין ומקטרגין שאין להם רשות לקרב כלל לדון אותנו אלא
מלפניך משפטינו יצא ואז יוצאין אנחנו זכאין בדין".

הרב יוסף חיים אוהב ציון שליט"א (עלון טוב לחסות בה' מס' 960

סגולות עבודת חודש אלול

בראש ובראשונה צריך האדם לדעת את ערכם של ימים אלו חודש אלול, לחוש את האני
לדודי ודודי לי, הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע הנועם אלימלך, היה סגור בביתו ללא קבלת
קהל מראש חודש אלול עד מוצאי יום הכיפורים, בשנה אחת אחד המקורבים ביותר לנועם
אלימלך זי"ע, בנו חלה מאוד בימי אלול, והיה בדרכו לבקש ברכה מהרבי זי"ע, בדרך לרבי
פתאום הילד פנה לאביו בבקשה לתת צדקה לעני שעבר לידם, לאחר שנתן הצדקה החל
הילד להרגיש טוב כבתחילה, שאל העני לאן פניכם מועדות, אמרו לו לרבי נועם אלימלך

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי – שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

לבקש ברכת רפואה לילד, אמר העני והרי הילד בריא למה לגשת לנועם אלימלך, הוא לא מקבל קהל בימי אלול, והעני מנסה לשכנע אותם לבל ילכו להפריע להרבי זי"ע, אך הם התעקשו והבטיחו לתת 12 מטבעות זהב לנועם אלימלך פדיון נפש, כשנכנסו לרבי והניחו המטבעות אמר הנועם אלימלך, לאליהו הנביא נותנים מטבע אחד, ולאלימלך נותנים 12 מטבעות, והוסיף הנועם אלימלך משמים העדיפו להוריד את אליהו הנביא, והעיקר שלא להטריד אותי בחודש אלול.

היה דין תורה אצל הר' אליעזר ממין זי"ע יהודי קנה מגוי חבית מלאה בדיל, לאחר יום מכר אותו יהודי את החבית ליהודי אחר, הקונה השני מצא שקית כסף בתוך החבית וטען שקנה את החבית כולל, והמוכר טען בדיל מכרתי, את הכסף לא מכרתי, ופסק להלכה הר' אליעזר ממין, שהיות והמוכר לא ידע שהכסף מונח בחבית, אז לא זכה בהן, ולכן החבית עם הכסף שייכים לקונה השני.

ומביא המשפיע הצדיק רבי אלימלך בידרמן שליט"א מכאן למדים שגם אם יש לך אוצר יקר ביד זה לא שלך, באם אתה לא מודע לזה, אלול יהלום יקר בידך, אבל אם אתה לא מודע לזה, אין לך כלום מהאלול, הוא אשר אמרנו בראש ובראשונה צריך האדם לדעת את ערכם של ימים אלו.

לפי הבני יששכר בצירופי האותיות הוי-ה של חודש אלול, הנוהגים לומר במוסף של ראש חודש, עולה מהפסוק "וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת, בתיקוני זוהר מובא, ואין צדקה אלא צלותא, פירוש תפילה, ומבאר כ"ק הרבי הדרכי נעם מסלונים שליט"א, שבחודש אלול נותן הקב"ה במתנה ליהודי את הכח של תפילה, שיוכל להתפלל כראוי, וזהו צדקה, דהיינו שלא הרוויח זאת במעשיו, אלא הוא כמו צדקה שנותנים לעני, כך אפילו יהודי שקשה לו להתפלל כל השנה, יכול בחודש אלול להתפלל, כאשר אדם חוטא קשה לו להתפלל, כנאמר, "עוונותיכם מבדילים ביניכם לבין אלוקיכם, וחטאתכם הסתירו פנים מכם משמוע", שאדם יש לו מסתירים ומבדילים אינו יכול להתפלל כראוי, בספר עבודת ישראל מביא סימן לאדם שעוונותיו נמחלו לו, זה כאשר יכול להתפלל כראוי, זה סימן לאדם שהמסתירים והמבדילים נסתלקו ממנו, אבל בחודש אלול הקב"ה נותן מתנה לכל יהודי את כח התפילה בבחינת צדקה שה' נותן לנו, וכדברי זוהר צדקה זו תפילה,

מובא בשם האר"י ז"ל שבכל זמן מיוחד מתעורר שוב אותו הארה שהייתה בימים ההם, בימים אלו היה משה עומד בשמים ומתפלל לסלוח על חטא העגל, והימים האלו הם ימי רצון בתפילה, וכשם שמשה פעל אז בתפילה, כך לדורות עולם יכול יהודי לזכות בימי עת הרצון, נזכה בזה השנה לתחל שנה וברכותיה, לכתיבה וחתומה טובה, לקבל ברחמים וברצון את תפילותינו כי אתה שומע תפילת כל פה.

הרב מנחם וייס ערוץ 2000

גליון

650

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת ראה תשפ"ו

וממרק את בגדיו במרץ רב החווה רבינו לעברו ביד קל ורימז לו לחדול ממעשיו. הנכד המופתע הביט בסבו בפליאה ותמה: "הרי הבגד מלוכלך!". "אולי צבע הבגד השתנה, אבל גם אם כן, אין הוא מלוכלך!", הגיב רבינו, כשהוא מרמז ליוצא חלציו, כי אדם בעל עדינות הנפש אינו מסוגל לכנות בשם מגונה את האבק הבא מחמת טורח המצווה.

* * *

במקרה אחר ביקש אחד מבני משפחת רבינו לתאר בפניו תלמיד חכם שמרן הכיר את פניו אך לא ידע לנקוב בשמו. במהלך הניסיונות להבהיר מיהו האיש המדובר, אמר בן הבית למרן: "ער איז א גראבר [-הוא שמן]". הביטוי לא נשא חן באוזני רבינו שהגיב מיד ואמר: "לא אומרים כך אלא אומרים א דינער [-הוא רזה]!", כלומר - בלשון סגי נהור...

* * *

בעניין נקיות דיבורו של מרן, חתנו הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א העיד שחמיו לא היה מסוגל להוציא מפיו את המילה 'שקר'... היה זה באחת הפעמים שרבי יצחק שוחח עמו בנוגע לאדם מסוים, ומרן התבטא ואמר: "הוא בעל דמיון". "בתחילה לא הבנתי מהי משמעות של הביטוי 'בעל דמיון'", סיפר רבי יצחק. "מורי חמי ניסה להסביר לי שוב ושוב כי האיש 'מדמה', עד שלבסוף, כאשר חמותי הרבנית ע"ה נוכחה לראות כי אינני מבין את פשר הדברים, היא לחשה באוזניי ואמרה: 'מה אתה לא מבין? הוא שקרן!'..."

* * *

על יראתו וזהירותו העצומה של רבינו מחטא לשון הרע מספר נכדו, הרב ליפא ישראלזון: "המעשה אירע לפני למעלה מעשור שנים, באותם ימים התעורר ספק בין כל גדולי ישראל אודות רב פלוני שיציע את מועמדו לרבנות בעיר מסוימת. לצורך בירור העניין הוזמנו הנוגעים בדבר לאסיפה שהתקיימה ביום שישי בבוקר בביתו של מרן, שבמהלכה התעתדו הבאים להחליט על הצעדים שיש לנקוט בעניין. בין כך ובין כך נודע כי אותו רב, מושא הדיון, אמור להתדיין בפני בית הדין בירושלים לגבי עניין כלשהו. עקב כך הציע אחד מגדולי הדור שאנסה להשיג את

אך את זה לא תאכלו במעלי הגרה...
את הגמל... כי מעלה גרה המה ופרסה
לא הפריסו (יד, ז)

מצינו שעיקרם הכתוב שתיים ושלש תיבות, שלא להוציא דבר מגונה מפיו שנאמר 'מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה' (בראשית ז ח), אמר ר' יודן בר מנשה: אף כשבא לפתוח בסימני בהמה טמאה, לא פתח אלא בסימני טהרה, את הגמל כי לא מפריס פרסה אין כתיב כאן, אלא 'כי מעלה גרה' (מדרש תהילים א)

ההקפדה על הוצאת דבר מגונה מהפה, יסודה מחמת גודל נשמת היהודי. הדיבור הוא ביטוי לנשמה, וככל שנשמתו של האדם יותר גבוהה ומרוממת כך הוא אינו מסוגל להוציא מפיו מילה שאינה מזוקקת שבעתיים. וגם אם מוכרח הוא לבטא את החיסרון שבזולתו, הוא עוטפו במעלותיו - מקדים את המעלות לפני החסרונות כדי לא יבלטו... כי כאמור, נשמתו העדינה אינה יכולה לראות ולבטא גנות וחיסרון בזולת.

* * *

מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל היה נזהר זהירות עצומה בכל היוצא משפתיו, ונשמר שלא לבטא בפיו שום משפט או מילה שאינם נקיים וראויים. כמו כן, כאשר היה מגיע לאוזניו משפט לא ראוי או מילה שאינה נקייה היה חורג מאורחותיו ומעיר על כך בעדינות לבעל הדברים. לעתים רבות היה נמנע מלהעיר לדובר תיכף לאחר מעשה וממתין באצילות נפש לשעת כושר שבה תתקבל תוכחתו בלב שומע ונפש חפצה.

בערבי הפסחים האחרונים לחייו, עקב זקנותו המופלגת לא היה רבינו מסוגל להשתטח על הארץ בעת בדיקת חמץ כמנהגו מימים ימימה. אחד מנכדיו הצעירים החליף את מקומו וזחל על רצפת הבית תוך-כדי חיפוש בחורים ובסדקים, בעוד רבינו מלווהו צעד אחר צעד ומשגיח שלא יחמיץ כל חריץ ובקיע העלולים להכיל חמץ. ככלות הבדיקה נעמד הנכד על רגליו והחל לנער את האבק שהתגבב על בגדיו בעת שהשתטח על הארץ. בעוד הבחור הצעיר מאבק

פרוטוקול הדיון בטרם האסיפה, כדי שיוכל להיעזר בדברים לצורך קבלת ההחלטה. סיפרתי על כך לסבי ושאלתיו כיצד לפעול בנושא, שהרי הוצאת פרוטוקול מבית הדין תוך-כדי דיון בעניין מסוים הינה משימה קשה ביותר. מרן הרהר בדבר ואמר, שמכיוון שיש תועלת בדבר יכול אני לבקש מרבי יוסף אפרתי שיפנה לבית הדין בשמו ויבקש למסור את הפרוטוקול לידי.

בסופו של דבר לא עלה בידי הרב אפרתי להשיג את הפרוטוקול בטרם האסיפה. רק כשהסתיים הדיון, בשעות יום שישי המאוחרות, הוא קיבל את המסמך לידי ותיקף הודיע לי שאבוא לקחתו. כשהפרוטוקול בידי שבתי לבני ברק.

השעה היתה כבר שעת אחר הצהרים מאוחרת, ומכיוון שכך החלטתי שתיכף במוצאי שבת אפנה למעונו של אותו גדול בתורה ואשאל האם הוא מעוניין עדיין לעיין במסמך. מאחר שלא התפללתי תפילת מנחה בצהרי היום יצאתי לבית הכנסת בשעה מוקדמת בטרם כניסת שבת ושבתי לביתי לאחר ערבית של ליל שבת. עם בואי הודיעו לי בני הבית כי סמוך לכניסת השבת התקבל טלפון מאת סבי, שביקש לדבר עמי בדחיפות. עיניי חשכו לשמע הדברים, שהרי אם סבי הטריח עצמו להתקשר אלי בערב שבת, משמע שהדבר אינו סובל דיחוי! חששתי מאוד מפני הענין הבהול, ובמשך כל אותה שבת כמעט ולא הצלחתי לאכול ולישון מרוב מתח ודאגה.

עם צאת השבת יצאתי להתפלל תפילת ערבית, כדי שאוכל ליצור קשר עם סבי בהקדם האפשרי. אולם בעודי יורד במדרגות שלפני ביתי השיג אותי צלצול הטלפון. מיהרתי לחזור הביתה, ומעבר לקו הטלפון המתין סבי ושאלתו בפיו: 'האם לקחת מהרב אפרתי את פרוטוקול בית דין?!'. 'כן', השבתי, 'רציתי לשאול את אותו גדול תורה האם הוא עדיין מעוניין לעיין בדברים'. הופתעתי לשמע תגובתו של מרן, שהחל לגעור בי בחומרה: 'וכי אינך יודע שלעין כעת במסמך, לאחר שהתקבלה ההחלטה, זהו איסור דאורייתא של לשון הרע? איך עושים דבר כזה?! לפני הדיון, כשהייתה בכך תועלת, היתה זו מצווה, אך כעת מדובר באיסור מדאורייתא!'. מרן סיים את דבריו, כשהוא מורה לי נחרצות לפנות על אתר אל רבי יוסף אפרתי ולהשיב את המסמך לידי'.
[מתוך 'עמודו של עולם']

אָפּס כּי לֹא יִהְיֶה בָּךְ אָבִיּוֹן כּי בָּרַךְ יְבָרְכֶךָ ה' (טו, ד)

אפס כי לא יהיה בך אביון - אם תשמט [שמיטת כספים
האמורה לעיל], הקב"ה ישלם לך (פי' הרשב"ם עה"ת)

אדם מלווה לעני סמוך לשנת השמיטה, הוא יודע כי יתכן ולא יראה עוד את כספו כי השמיטה תשמט את החוב -

ולבסוף זה באמת מה שקורה.... אותו אדם מקבל עליו את הדין - הוא סמוך ובטוח בצור עולמים ויודע בוודאות שלא יהיה לו נזק מזה... ובאמת מבטיחה לו התורה שלא רק שלא יגיע לידי עניות, אלא אפילו יותר מזה - 'ברך יברכך ה' - מקבל הוא ברכה כפולה ומכופלת. זוהי סגולת הביטחון בה'.

* * *

מפורסם בשם מרן ה'חזון איש' שאמר, כי העדות לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל - היא חיי החרדים ופרנסתם כאן בארץ הקודש. ובפרט בעשרות השנים האחרונות, נראה שפרנסת האברכים היא בגדר נס כפול, ונישואי ילדיהם בכפל כפליים... הכל משקיעים מאמצים, מנסים להשיג ממון לחתן את הילדים, מגייסים הלוואות וסיוע, עושים 'השתדלות'. אבל השתדלות זו אין בכוחה להשיג באמת את המטרה, תפקידה הוא רק להעלים את הנס הגדול של 'השכינה השורה בישראל'. כי באמת האברכים שורדים תחת מעטה נס ופלא, וניהול העולם החרדי, ובפרט אברכי התורה בארץ הקודש, מעורפל בעלטה תחת הנהגתו של הפותח את ידיו ומשביע לכל חי רצון...

הגר"צ פלמן זצ"ל אמר פעם: "אני יכול לכתוב ספר עב כרס על דרכי ההשגחה הפרטית כיצד הקב"ה שלח לי ממון לפני כל חתונת אחד מילדיי. הסיבה שאיני כותב, כי אנשים לא יאמינו, ילעגו לסיפורים, יחשבו כי אני מדומיין או חלילה שקרן. אבל באמת הכל ניסים גלויים, לא כדרך הטבע".
ודבריו אינם רק דברי עצמו, אלא דבריהם של כל 'אוכלי המן' בדור עקבתא דמשיחא, ובעובדות הבאות, ר' בן-ציון יהיה בסך הכל לפה ל'אוכלי המן'...

מספר הרב פלמן זצ"ל: "ביום שמחת ה'ווארט' לבני הראשון לא היה לי כסף לנסיעה לירושלים לבית המחותנים החדשים... לווייתי כסף לנסיעות, ובאירוסין, כאשר חתמו על מקום מגורים, שלח הקב"ה את הכסף בדרך ניסית. כך התחלתי את נישואי הילדים. המשכתי. עד שסיימתי..."

"האם היה לכם משהו בבנק, או חסכון אחר?", נשאלה השאלה.

- "לא. לא היה לי מאומה. מלבד העזרה של הקב"ה".

בהזדמנות אמר: "תדעו, הקב"ה עוזר בפרט למי שיש לו את מידת הביטחון".

הרב פלמן לא היה מסוגל לדבר על עצמו, שתקן שבשתקנים היה... אבל בנושא נישואי הילדים הוא הרי לא דיבר על עצמו אלא על הקב"ה, ולכן פתח לפעמים את סגור פיו כדי ללמד אמונה ל'קטני אמנה'... כמענה לשאלה שהרבה שואלים אותו בתמיהה: "כיצד מחתנים ילדים עם עמל התורה? וכיצד חיתנת?..."

ביום מן הימים, כשנתיים לאחר החתונה של הילד האחרון, ישב ר' בן-ציון בביתו ואחד מידידיו מבני גילו נכנס. אמר לו ר' בן-ציון: "היום הזה בשבילי הוא יום גדול. כי ברוך ה' הבוקר סיימתי את החובות שלנו מחתונות הילדים". הוא הגביה עיניו לשמים, האדימו פניו ודיבר רבות על אמונה ובטחון בקב"ה המחיה את כולם ומלכותו בכל משלה, הרחיב בעיקר על-פי מה שאמרו חז"ל (אבות ג, ה) 'כל המקבל עליו עול תורה מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ'.

וסיים: "אכן יש להשתדל כדי לחתן את הילדים, אבל ההשתדלות העיקרית והאמיתית היא ללמוד - שכל העול יהיה בתורה, ובכך יש את ההבטחה ש'מעבירים ממנו עול מלכות ודרך ארץ', ומי שעמל ויגע בתורה לשמה ייווכח בחוש כיצד כל הטרדות יעברו ממנו".

כך קיים ר' בן-ציון בעצמו לקראת נישואי הילדים - להסתופף תחת המטרייה של עול תורה 'כשור לעול וכחמור למשא'. הוא מיאן לעזוב את ספסל הלימודים בכולל. הוא היה סבור שה' יושיע אותו אם יישאר ליד הסטנדר. הקצרה יד ה' להושיע?! "אדרבה, בגלל שאשאר ליד הסטנדר ובשקידה יעזור לי ה' בכפליים", היה בטוח.

כאשר היה מוטל עליו לסדר את חתימת החוזה לרכישת הדירה ניהל את החתימות והחוזים 'בין הסדרים', ועם סיום החתימות במשרד 'עורך הדין' צעד היישר חזרה לכולל. "הוא סיפר לי", אמר בנו, "כי באותם מקרים לא הספיק לאכול ארוחת צהרים, כיון שבסיום העסקים הגיע כבר שעת תחילת הסדר, ולא רצה להגיע מאוחר לכולל אפילו לא באיחור של דקה, לכן ויתר על האוכל ורק שתי כוס תה לפני הסדר". כך קיבל על עצמו עול תורה אפילו בימים של רכישות. ומי מדבר על שינת צהרים...

* * *

לאברך בני-ברקי נולדו ארבע בנות. זו אחר זו. מזל טוב! לאחר לידת הבת הרביעית הוא נכנס לפחד סמוי: "בעוד 18 שנים אני צריך לחתן אותם... מה יהיה?".

הוא נכנס לביתו של הרב פלמן כדי להתברך מפיו ב'מזל טוב'. תוך כדי קבלת הברכה זרק האברך משפט בחיור מאולץ: "אני מודאג מעכשיו כיצד אוכל לחתן את הבנות הללו, כי כדי לחתן ארבע בנות זקוקים להון עתק, ואני הדלפון בקושי גומר את החודש... וכי אני גנב? אומרים שצריך לפרוץ בנק בשביל לחתן את הבנות...".

ר' בן-ציון אמר לו: "תראה, אין לך מקום לדאגה, מי שהביא לך את הבת יביא לך גם את הדירה בשבילה כדי לחתנה. חז"ל הרי אומרים (תענית ח): 'מאן דיהיב חיי יהיב מזוני', כלומר, הקב"ה שמביא את הבת ידאג ויביא את כל הוצאותיה - כלכלתה ופרנסתה".

האברך עמד נבוך, הוא לא עיכל את הדיבורים... כמי ששואל: 'ברצינות? האם ממש כך?! להיות רגוע?!'.

ר' בן-ציון חיך והחל להתנגן, כמי ששר זמירות שבת, ואמר שוב את המשפט של חז"ל, חזר על כל מילה, בהדגשה, בהטעמה ובנעימה שובת לב: "מאן... דיהיב... חיי... יהיב מזוני. זו המציאות!".

"מאן דיהיב חיי יהיב מזוני", הניגון התמשך בחדר כרגע של אושר, כתינוק המשורר בחיק אמו, ניגון של תקווה וביטחון גמור "מאן דיהיב חיי...". הרי ידו של מלך המלכים מנווטת אותנו כל יום בפרנסתנו, היא ממש אוצרת בנו ומפרנסת, מלווה אותנו תדיר ומסדרת לנו את פרנסתנו.

ושוב אמר לו בתקיפות נעימה: "מי שמעניק ונותן חיים מביא גם מזונות". נעמד, הושיט לו את היד ואמר: "אז ממה אתה דואג?!". הגערה הזו: "ממה אתה דואג?!" השאירה אותו כמו ילד קטן שחושש כי אביו לא מסוגל להשיג לו כמה גוגאים...

מספר אותו אברך: "מאז פחדתי לחשוב על הבעיה. וכיום, עשרים וחמש שנה אחרי? הנה אני אחרי נישואי ארבעתן... ופעם בחודש אני מנגן לילדים שלי את הניגון של ר' בן-ציון: 'מאן דיהיב חיי יהיב מזוני'. חששתי שמא אצטרך לפרוץ בנק... אך ר' בן-ציון פרץ ופתח אצלי את נקודת האמונה, ומשם הדרך היתה רגועה ובטוחה".

* * *

אחד מבני משפחתו של ר' בן-ציון ניסה להיכנס להשקעה כספית מסוימת שיש בה סיכון כספי, והמטרה הייתה - נישואי הילדים בעתיד. ר' בן-ציון תמה והבהיר לו: "וכי אתה צריך לעזור לקב"ה כדי לסייע לאחד כמוך שיושב ולומד?! וכי הוא זקוק לעזרה שלך?! תן לו לעשות זאת בדרכים שלו, אל תיכנס לסיכונים כדי לסייע לו...".

"הרי יש לי ילדים, ואני צריך לחתן אותם. אני מוכרח לכאורה לעשות משהו", תמה האיש.

התעניין ר' בן-ציון: "תאמר לי ר' נפתלי היקר, אתה מאמין?".

- "כן".

- "אם כן, אתה יכול להבין שהקב"ה לא צריך את עזרתך. מה לך לדאוג כיצד לחתן את הילדים, יש לו לקב"ה את האפשרויות שלו כיצד לנהל לך את העניינים".

"וכיצד אתה חיתנת 12 ילדים?", שאל.

- "הקב"ה עוזר, מה אתה שואל שאלות, סמוך עליו".

בן המשפחה התעקש: "אבל כיצד חיתנת אותם?".

- "הקב"ה עוזר".

בן המשפחה שאל ברביעית: "אבל למעשה, בשטח, כיצד חיתנת אותם, איך עזר לך הקב"ה?".

ר' בן-ציון לא רצה לפרט, כי לאמיתו של דבר אין אפשרות לפרט. הניסים הללו עטופים ומסורבלים בסתרי חיי היום יום - נס בתוך טבע וטבע בתוך נס, אבל כיון שהאיש ההוא היה ברגע של סערת רגשות הוא ריחם עליו, ואמר לו: "אתן לך יקירי דוגמה אחת קטנה, משונה: עד שהתחלנו לחתן ילדים היינו מקבלים כל חודש חשבון חשמל של 500 לירות, ומאז שחיתנו את הבת הראשונה התחלנו לקבל חשבון רק של 150 לירות כל חודש, איך ומדוע - אני לא יודע, אבל זו עובדה! וכך זה היה מספר שנים ללא הפסקה. זו הייתה המציאות. יקירי, האם אתה יכול להסביר לי את הדבר? זה רק הקב"ה... לכן יקירי, מה אתה שואל שאלות, תן למי שיכול לנהל את העניינים, שינהל אותם. אבל דע לך יקירי, שדווקא ממי שחשבת וציפית שממנו תבוא העזרה, משם לא הגיעה עזרה כלל אלא מכיוונים אחרים. וכך תמיד. הכסף הגיע ומגיע ממקורות לא צפויים. ללמדך שהכל מהקב"ה!".

ר' בן-ציון רמז רמזים לניסים רבים נוספים, ולמרות שדיבר ברמיזה ובקודים, אחרי תחקיר עמוק הצליחו בני המשפחה לפענח את הפרטים של כמה ניסים נסתרים בודדים... לדוגמא. כאשר אחת הבנות עמדה בתקופת השידוכים דיברו על הצעה מסוימת שהייתה מותנית בסכום כספי מסוים שנקב הצד השני, ולר' בן-ציון לא היה כלום, אבל ממש כלום. הוא המשיך את החיים כרגיל ברוגע, מתוך 'ביטחון' שאם העניין שייך אליו הוא יהיה שלו. באותו זמן כשהיה כבר צריך להניח את הדברים על השולחן - לכאן או לכאן, דפק בביתו יהודי חשוב, ראש ישיבה מפורסם, והציע לר' בן-ציון שימסור שיעור בישיבתו בבוקר, כחצי שעה לאחר שחרית, שיעור בהלכה. ראש הישיבה הנ"ל כבר הציע לו בעבר וביקש ממנו כמה פעמים למסור שיעור, אלא שר' בן-ציון סירב באומרו כי קשה לו המאמץ הנוסף משום שהוא כבר מלא בסדרי לימוד ושיעורים במשך היום. אבל הנה, שוב החליט ראש הישיבה שליט"א להגיע בכל זאת לביתו ולהציע שוב את הרעיון של מסירת השיעור, והפעם הוסיף ואמר: "ישמע נא כבוד הרב, אני נותן לכם כעת מראש תשלום לכמה שנים - 40 אלף דולר, והרב ימסור את השיעור", ובאותו מעמד הוציא 40 אלף דולר במזומן והניח על השולחן. ר' בן-ציון ראה בכך אות משמים, משום שהסכום שעמד על הפרק בהצעת השידוך היה 40 אלף דולר. הוא הרבה מעט והשיב בחיוב. ואכן, השידוך התקדם ועלה על דרך סלולה, ולאחר כשבוע וחצי התקיימה שמחת הווארט.

* * *

בפעם נוספת, לא לפני סגירה אלא לאחר סגירת שידוך היו חסרים לו 20 אלף דולר. והנה יומיים אח"כ בבוקרו של יום, דפקה בדלת הבית אלמנה טרייה המתגוררת באזור ואמרה

לרבנית ע"ה, כי בעלה לפני הסתלקותו השאיר לה 20 אלף דולר להוצאות חודשיות שוטפות והיא מפחדת להחזיק בביתה סכום גדול כזה. לכן היא מבקשת שהרבנית תעשה לה חסד, תיקח את ה-20 אלף דולר הללו כהלוואה ותחזיר את הכסף כתשלום חודשי למחייתה [של האלמנה]. הרבנית הביטה עליה כנס נוסף בשרשרת החיים שלהם, סידרה שטר הלוואה וקיבלה את הכסף לידיהם, סגרה את הדלת והודתה לה'.

למרות שבאמצעות עובדות וסיפורים לא מחתנים ילדים... בכל זאת, הסיפורים הם צוהר קטן בלבד לעולם גדול הנקרא 'עלילותיו של הקב"ה'... 'הודיעו בעמים עלילותיו'. המקרים הללו שהקב"ה מביא לידי של האדם הם כדי להזכיר לו שהוא נמצא קרוב לידו. ואחרי שהוא מכיר בכך וחי על-פי זה, שאר הדברים כבר מתנהלים בדרך של ניסים נסתרים בחיי היום יום, חודש אחרי חודש, נישואי ילד ועוד בן ועוד שתי בנות - 'פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון'.

* * *

מעשה מיוחד נוסף, מפליא גם הוא. הרב פלמן והרבנית עם בנם החתן נכנסו בצוואת לדירה שאותה הם אמורים לרכוש, כדי לחתום על החוזה. מיד כאשר המוכר ראה את הגרב"צ הכריז: "אני מוריד שלושים אחוז ממחיר הדירה שביקשתי". הדבר לא היה מובן. מה קרה שהוא מוותר לפתע על סכום נכבד לאחר שכבר סוכם סופית על מחיר ובאו רק לחתום... ביציאתם מהבית ליווה המוכר את השלושה, ואז פנה בלחש לחתן והסביר את הענין: "כאשר דיברו איתי על קניית הדירה לא ידעתי מי אתם, שמעתי את השם 'פלמן' אבל לא התחברו לי הדברים. כאשר ראיתי לפתע את אבא שלך, שהוא מורי ורבי מעת שלימד תורה בישיבת מחנובקה, התרגשתי. עברו כבר למעלה מעשרים שנה מאז, אבל מה שלי זכור עד היום מהישיבה - אלו השיעורים שלו. השתתפתי גם בשיעורי ההלכה שנאמרו בבית שלכם, ואני זוכר את הצפיפות. השיעורים הללו מלווים אותי עד היום, ואני מרגיש שהם שינו לי את מהלך החיים, רוממוני לגישמאק ולמושגים בלימוד תורה. וכיון שאני חייב את איכות חיי לאביך, רציתי להכיר לו תודה ולהוריד משמעותית מהמחיר שביקשתי. ברצוני שהוא ידע שהוא העשיר את חיי הרוחניים. בבקשה תספר לו עד כמה הועילו לי שיעוריו!". כאשר הבן סיפר על כך לאביו, הוא שתק וישב מהורהר, לאחר מכן התנער וסיפר: "לאחר מלחמת ששת הימים נכנס יהודי לחדרו של כ"ק האדמו"ר מסאטמאר רבי יואל זצ"ל ואמר בהתפעלות: 'האם הרבי שמע מה קרה, הנה תוך כמה ימים כבשו את כל א"י והפציצו להם לישמעאלים הערבים את כל המטוסים, ניסים גלויים!'. האדמו"ר לא התפעל, אלא הגיב: 'נו נו'. לאחר מכן הוסיף: 'מה אעשה, אני מתפעל הרבה יותר כיצד יהודים בא"י קונים דירות לילדים שלהם, בכך רואים ניסים גלויים הרבה יותר'".

[מתוך הספר 'ללא שם']

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "פרשת ראה"

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות - לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

"עשר תעשר את כל תבואת זרעך".

שאל הקטן את רבי יוחנן: מה הכפילות במילים "עשר תעשר"? ענה לו רבי יוחנן: "עשר" בשביל "שתתעשר"! כמו שכתוב (מלאכי ג, י) "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר וגו' והריקו את כלם ברכה עד בלי די".

ומביא שם חתום מהמדרש (תנחומא 'ראה'): מעשה בעשיר שהיתה לו שדה שהוציאה בכל שנה אלף כור חיטים, והיה מפריש מאה למעשר. קודם מותו הוזהיר לבניו שיפריש המעשר כראוי. אולם הבן צרה עינו וקימץ במעשר, עד שלבסוף השדה הוציאה רק מאה כור בלבד, כמו המעשר שבתחילה. כמו שפירש רש"י על הפסוק (במדבר ה, י) "ואיש את קדשיו לו יהיו" - דהיינו 'המעשרות', שאם אינו נותן מעשר, סוף שאין שדהו עושה אלא המעשר בלבד.

ובספר "דרך משה" מובא שזה נרמז בפסוק (בראשית יג, ט) "אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאלה". "אם השמאל" - אם אתה תעשה שין שמאלית "עשר", "ואימנה" - אומר הקב"ה אני אעשה לך שין ימנית "תתעשר". אבל "ואם הימין" - אם תעשה שין ימנית "עשר" שתצא להתעשר על חשבון המעשר, "ואשמאלה" - אני אעשה לך שין שמאלית "תתעשר" - תקבל רק את עשירית ממה שהיה לך מקודם...

הרח"ק רבי ברוך ממזיבוב זי"ע הסביר שזה גם נרמז בדברי הכתוב: (במדבר ג, יד) "כף אחת עשרה זהב מלאה קמורת": "כף אחת עשרה" - יד שנוטלת אחת מעשרה, דיינו שנוטלת ונותנת מעשר, אותה היד - "זהב מלאה", תתעשר...

הגר"א מוילנא זי"ע הסביר לפי מאמר חז"ל הנ"ל, את דברי המשנה (אבות ג, א) "מסורת סייג לתורה, מעשרות סייג לעושר". כי כשאנו דורשים "עשר" בשביל "שתתעשר", אנו באים לומר: שמילת "תעשר" שאנו קוראים בשין שמאלית, כאילו כתובה בשין ימנית. אבל זה טוב רק אם אנו מאמינים במסורה - שיש אם למסורה, כי אלו שאינם מאמינים במסורה ומתחשבים רק בקריאת המילה כפי שהיא מנוקדת לפנינו, הרי אין כל הוכחה כי מי שמקיים מצות עשר מתעשר. ורק אם "מסורת סייג לתורה" או "מעשרות סייג לעושר"...

ובספר "קדושת לוי" להרח"ק רבי לוי יצחק מברדישוב זי"ע מפרש את דרשת חז"ל "עשר בשביל שתתעשר" ומחדש שם חידוש עצום וזה לשונו הק': והנה על דרך משל, האדם הנותן זהב אחד או מדה אחת תבואה מעשר, כשהצדקה עולה למעלה ומסתכלים זה המעשר מאין הוא בא, והלא בא מחמת שהיה לו עשרה זהובים או עשרה מדות תבואה, נמצא שכל העשרה זהובים והעשרה מדות שיש לו, שייכים במצוה זו, כי מחמת שיש לו עשרה זהובים ועשרה מדות נותן אחד זהב או אחד מדה. ובזה זוכה לשנה הבאה שיתן י' זהובים וי' מדות מעשר, דהיינו שיהיה לו מאה זהובים ומאה מדות תבואה. נמצא שכל התבואה שהיה לו בפעם הראשון, דהיינו עשרה מדות שממנו נתן מדה אחת מעשר, על ידי זה זוכה שבשנה הבאה יזכה שיתן ממאה מעשר, דהיינו שיהיה לו מאה מדות. והמעם לזה, כיון שכולם נכנסין במצוה.

וזהו, "עשר" - כשתתן מעשר, "תעשר את כל תבואת זרעך" - לשנה הבאה תזכה שכפי התבואה שהיה לך בשנה שעברה יהיה עתה כל התבואה מעשר כנ"ל. וזהו הרמז "עשר בשביל שתתעשר"...

בספר "ומתוך האור" מובא רמז נחמד לכך שהמעשר מביאה את מולו של האדם: להתורה אומרת לאדם, תן צדקה, וכמה שתתן - הנתנה תביא לך מול. איך?

אחרי ה' אלקיכם תלכו ואותו תיראו ואת מצותיו תשמרו ובקולו תשמעו ואותו תעבדו ובו תדבקו (יג, ה)

מסופר, כי בכנסיה הגדולה הראשונה שהתכנסו כל גדולי ישראל בשנת תרפ"ג נפגשו הגה"ק בעל ה"חפץ חיים" זי"ע והרח"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זי"ע. בשיחה ביניהם הזכיר ה"חפץ חיים" את הפסוק שלפנינו והעיר עליו הערה נוקבת:

בחוקי הלשון המילה "אחר" מתייחסת לדבר הסמוך לדבר שלפניו. לעומת זאת המילה "אחרי", מתייחסת לדבר שאינו סמוך ממש, אלא מעט מופלג מן הדבר שלפניו. לאור זאת, יש לתמוה: הלא על האדם להתקרב אל הקב"ה ולא להתרחק, ואם כן היה מן הראוי לכתוב "אחר ה' אלקיכם תלכו", שמשמעותו התקרבות וסמיכות להקב"ה, ולא "אחרי"?

אלא, ביאר ה"חפץ חיים" - לעיתים תוקפות את האדם מחשבות של דיכאון וייאוש. נדמה לו שהוא עומד על סף תהום, רחוק ומרוחק מאביו שבשמים, עד שהוא מושכנע כי הקב"ה לא יעזרהו בשעת מצוקתו הגדולה. אך גם זה הוא מתכסיס היצר, המבקש להמיתו, ואין שמץ של אמת ברעיון פסול זה, שכן עד דכדוכה של נפש מקבל הקב"ה, האב הרחמן, את בניו ומושיעם בעת צרה, ככל עת ובכל מצב!

וזה כוונת הפסוק: גם כאשר נדמה לאדם שהוא במצב של "אחרי ה' אלקיכם" רחוק ומופלג ממנו, מכל מקום אל יתיאש, אלא יתאמץ גם אז ללכת ולהידבק בשכינה, אף בכוחותיו האחרונים, ואז תבוא לו ישועת ה' כהרף עין.

נענה לו ה"אמרי אמת" והוסיף: ואני אתרין לכם תירוץ חסיד!

"אחרי ה' אלקיכם" - במידה שהושבים שעדיין רחוקים מה', "ובו תדבקו" - דווקא אז אנו זוכים להיות קרובים לו, כי "קרוב ה' לנשברי לב" - למי שלבו נכנע ושובר...

כי יקום בקרבך נביא או הולם חלום ונתן אליך אות או מופת ובו' נלכה אחרי אלהים אחרים וכו' לא תשמע אל דברי הנביא וכו' אחרי ה' אלקיכם תלכו ואותו תיראו ואת מצותיו תשמרו וכו'

מסופר, שבפתיחת אותה כנסיה הגדולה הנ"ל, בה גם התאספו אלפי בני ישראל בראשות גדולי ומאורי הדור ההוא, דרש הרח"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זי"ע, ודיבר בגודל החשיבות של התכנסות כולם למקום אחד, וכך אמר: בפרשת עקב אמרה תורה בלשון יחיד "את ה' אלקיך תירא ואותו תעבוד", ואילו כאן, בפרשת נביא שקר ומסית ומדיח, נאמר אותם הדברים, אך בלשון רבים "אחרי ה' אלקיכם תלכו ואותו תיראו", ומדוע נאמרו כאן הדברים בלשון רבים?

אלא התירוץ הוא: מפני שכנגד מסית ומדיח מוכרחים להילחם ככה הרבים, לא די ביחידים יראים!

כי בזמנים רגילים אפשר לכל יחיד להיות ירא ה' ביחידות, בתוך ד' אמותיו, אבל בשנים של זעזועים, שהכפירה וההפקרות משתוללת בעולם והעולם מוצף מסיתים ומדיחים, אז כוחו של יחיד הוא אפס, ויש צורך בליכוד המחנה וביצירת כח של רבים כדי להתגונן ולהשיב מלחמה שעררה.

ולכן כשמדובר בנביאי שקר ומסיתים ומדיחים, חוזרת התורה על אותם הדברים עוד פעם בלשון רבים, לרמוז על איחוד הכוחות, כי זו היא העצה היחידה כנגד המסיתים והמדיחים. והצו הוא לכל עושי רצונו - "אותו תיראו ואת מצותיו תשמרו ואותו תעבדו ובו תדבקו"...

עשר תעשר את כל תבואת זרעך (יד, כב)

בגמרא (תענית ט ע"א) מסופר, שפגש רבי יוחנן ילד יתום (היה זה בנו של ריש לקיש) ושאלו מה למדת היום? השיב הינוקא: בחומש דברים את הכתוב

"עשר תעשר" – "עשר" את המילה "תעשר", כלומר: עשירית של האות ת' הוא מ'. עשירית של האות ע' הוא ז'. עשירית של האות ש' הוא ל'. עשירית של האות ר' הוא כ'. קבלנו: "מולך". כלומר, המעשר – הוא מול והצלחתו של האדם...

על מאמר חז"ל "עשר בשביל שתתעשר" – שאל הרח"ק רבי נחום מטשרנוביל זי"ע והרי ענינו הוראות רבים נותנין מעשר מממונם ולא מתעשרים, אין להם הרבה כסף? אלא ההסבר הוא, שאין הכוונה לכסף דווקא, כי אם למידת ההסתפקות. הלא מכיון שזכה אדם בת, הריהו העושר האמיתי, כדברי חז"ל: איזהו עשיר? השמח בחלקו...

בשולחן ערוך (סימן תרס"ה) מובא: שנהגים בחוץ לארץ לקרוא ביום שמיני עצרת מ"עשר תעשר" מפני שהוא זמן מעשרות ומתנות עניים. אמר על כך הרח"ק רבי יואל מפאטמר זי"ע בדרך צחות: נכון הוא הדבר! כאשר בחוץ לארץ קוראים 'עשר תעשר' עושים בארץ ישראל 'שמחת תורה'...

כי יהיה בך אביון מאחד אחיד באחד שעריך בארצך אשר ה' אלקיך נותן לך, לא תאמין את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיד האביון, כי פתח תפתח לו והעבט תעביטנו די מחסורו אשר יחסר לו

כתב ה"אור החיים" הקדוש זי"ע: הדברים נראים לכאורה דברי תימה, בא הכתוב לפרש לקמצן וכילי מדוע אסור לאמץ הלבב, ואומר: "כי פתוח תפתח". וכי זוהי נתינת מעט ללב אמוס?

אלא מסביר ה"אור החיים" הקדוש – על ידי שאדם פותח ידו לצדקה פותחים לו ממעל שערי שפע, ככתוב "יש מפזר ונוסף עוד", וכך הוא אם כן הסבר הדברים: "כי", מעט שאמרת לך לא לאמץ הלב, שכן "פתוח" אפתח לך את אוצרות השפע, אם אתה "תפתח את ירך" "והעבט תעביטנו" – אינך אלא נותן בהלוואה, כי יפרע לך ה' בתוספת מרובה...

מסופר על המגיד מדובנא זי"ע שבא אל גביר למדן לקבל ממנו נדבה עבור פדיון שבויים. קיבל אותו העשיר בסבר פנים יפות ושוחח איתו בדברי תורה. התחיל המגיד לדבר על מצות צדקה וגם העשיר היה אומר כנגדו רעיונות נפלאים בענין זה, המגיד אומר לו חידוש וגם העשיר לא פיגר אחריו. רואה המגיד שאין סוף לעניין, וכי העשיר מבקש להתחמק ממנו ע"י אמירת ד"ת. אמר לו, אספר לך מעשה:

באחת המדינות הרחוקות לא ידעו תושביה על הבצל, ולא ראוהו מעולם. יום אחד בא לשם נודד אחד והביא איתו בצל. אנשי המקום שמחו על זה מאד, ונתנו לו מטמון כסף בעד הבצל. הם זרעו אותו והתחיל לגדול אצלם בצל. כששמע זאת נודד אחר. לקח עמו שום ונדד למדינה הזאת שגם שום לא היה בה. לא ידעו אנשי המקום מרוב שמחה מה לעשות בו, מה לגמול לו, אמרו: באיזה דבר יקר אפשר לגמול לו תמורת הדבר היקר הזה? החליטו לשלם לו בדבר היקר שיש להם – בבצל...

גם אתה – סיים המגיד מדובנא – אומר לי חידושי תורה כנגד חידושי תורה שלי. והלא נאמר: די מחסורו אשר יחסר לו, ולי חסר כסף...

הרח"ק רבי נפתלי מרופשיץ זי"ע היה אומר: הסופי תיבות כמילים: "די מחסורו אשר יחסר לו" – הם בגימטריא "כתב", לרמוז שגם "מכתב המלצה" היכול לעזור לנצרך הוא בכלל מצות צדקה...

והוסיף ואמר: שלכן לא נרמז "כתב" בפירוש בפסוק, או ע"י ראשי תיבות או סופי תיבות, ללמדנו – שקודם כל ועיקר הוא לעזור לנצרך בכל היכולת, בנתינת כסף ועזרה ממש, ולא יפטור את עצמו על ידי נתינת מכתב המלצה. ה"כתב" בא אחרי ככלות הכל, בדלית ברירה...

הרח"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע היה מסביר כך: "כי פתח תפתח לו והעבט תעביטנו" – ברצון ומיד, ולמה? כי "די מחסורו" – יש לו די מחסור בכך "אשר יחסר לו" – בזה שהוא צריך להשפיל עצמו להגיד שחסר לו...

בספר "ילקוט הגרשוני" מבאר את פסוק זה על פי מה שמצינו במדרש (קהלת רבה ה, יד) "תני בשם רבי מאיר: כשאדם בא לעולם ידיו הן קפוצות, כלומר: כל העולם כולו שלי הוא, אני נוחלו. וכשהוא נפטר מן העולם ידיו הן פשוטות", כלומר: לא נהלתי מן העולם הזה כלום, שכן שלמה אומר: "כאשר יצא מבטן אמו ערום ישוב ללכת כשבא ומאומה לא ישא בעמלו".

וזהו שהזהירה כאן התורה: "ולא תקפוץ את ירך מאחיד האביון" – אל תסגור את ירך כמו בשעה שנולדת בעת שמגיע אליך אביון. ומדוע? שהרי זכור תזכור שיבוא זמן ש"פתח תפתח את ירך", כי לא במותו יקה הכל...

מסופר שפעם בא רבי אחד אל הרח"ק מקוצץ זי"ע וכיבדו הרבי מאוד, וערך סעודה לכבודו. והיה הדבר לפלא בעיני החסידים, כי ידעו שרובם לא מחשיב אותו כל כך...

שאלוהו על כך, והשיב: בגמרא אמרו (כתובות סו) "די מחסורו אשר יחסר לו" – אפילו מוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו. ויש להבין: בשלמא "מוס לרכוב

עליו" שכן יש לחשוש שמא עני זה חולה הוא, או בעל מיוחדים, ואין לו כח ללכת ברגליו, אבל "עבד לרוץ לפניו, הרי אין זה אלא שמוט אם הוא מתאוה לכך, ולמה יתנו לו? אלא רואים מכאן, שלשומה אנו מחויבים למלא גם את שמוטו, "כי לספק לשומה את שמוטו, גם זה בכלל גמילות חסדים"...

כי יהיה בך אביון מאחד אחיד וכו' כי פתח תפתח את ירך לו והעבט תעביטנו די מחסורו אשר יחסר לו (טו, ז-ח)

הרח"ק רבי יואל מפאטמר זי"ע (יומא דחילולא כ"ו מנחם אב – תשל"ט) היה גאון בנתינת צדקה – עד שהיה מקיים את מצוות "העבט תעביטנו די מחסורו" בכל הידוריו.

מעשה והגיע אליו יהודי מארץ ישראל שיצא לקבץ ממון לנישואי בתו, שאלו הרבי לאיזה סכום אתה זקוק? חישב הלה חשבון צרכיו לדירה, התונה וכו' ואמר: שלושים אלף דולר.

נכנס הרבי לחדר השני, ויצא כשבידו חבילות שטרות בסך עשרים ותשעה אלף דולר במזומן. היהודי לא ידע את נפשו מרוב שמחה, יצא החוצה שש ומתרוגן, הן לא ציפה שכל משאלותיו תתמלאנה ברגע אחד.

אחד מקורביו של הרבי שהבחינו בדבר שאלו את הרבי: אם הרבי נותן סכום כה גדול, מדוע לא נתן ליהודי עוד מעט ובכך היה משלים את סך השלושים אלף שהיה זקוק לו?

ענה הרבי בפיקחותו: יודע אני את נפש האדם, לו הייתי ממלא את כל משאלתו, לא היה האיש שמח במתת שקיבל, תוך דקות מועטות היה מתחרט ומצטער על שלא ביקש יותר... ואני הרי רציתי בשמחתו השלימה – "העבט תעביטנו די" מחסורו"...

כי יהיה בך אביון מאחד אחיד באחד שעריך בארצך אשר ה' אלקיך נותן לך לא תאמין את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיד האביון (טו, ז)

שואל רש"י: וכי נוחגת מצות צדקה רק בארץ ישראל. ובה"ל כלום אין צורך לסייע לעני ולדל?

אלא מסביר רש"י, שמדובר בדיני קדימה בצדקה – הקרוב קודם. קרובי משפחה קודמים לעניים אחרים, עניי העיר קודמים לעניי עיר אחרת – "באחד שעריך", ועניי הארץ קודמים לעניי ארצות אחרות – "בארצך".

אך הגה"ק בעל ה"בן איש חי" זי"ע מבאר את הפסוק בדרך הדרוש, על פי מעשה: היה פעם גביר גדול, שכנה לעצמו בית מפואר כמירת אצילים, עם רהיטים יקרים. יום אחד, חרפי וגשום, נכנס לבית-הפאר אדם עני, ונעליו מלאות בוץ ורפש...

"החוצה!" צעק הגביר בבחילה. "רוץ מהר וצא! אינך רואה מה מעולל הבוץ שעל נעליך לריצפת העץ היקרה?"

"בסדר", אמר העני, "מיד אני יוצא החוצה, רק 'וורט' אחד, קצר מאד, אומר לך קודם לכן:

ב"ברוך שאמר" מפסוקי דומרה אומרים אנו כך: "ברוך מרחם על הארץ, ברוך מרחם על הבריות". אף אתה, אם הנך מרחם כל כך "על הארץ" – על ריצפת ביתך, אולי תרחם גם "על הבריות" היינו עלי, שהרי בריה אני"...

דבר זה – אומר ה"בן איש חי" – רומזת כאן התורה לאיש היהודי: "באחד שעריך בארצך" – כמה אתה משקיע בעיצוב כלי ביתך? כמה השקעת בריצוף? בברזים? בריהוט?

אם כן, לפחות "לא תאמין את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיד האביון" – לפחות כמו שאתה נותן לכותל ולריצפה, תן גם לו!...

השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בלעל לאמר קרבה שנת השמיטה ורעה עינך באחיד האביון ולא תתן לו וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא (טו, ט)

אמר על כך הרח"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע: "אם רעה עינך באחיד האביון" – לא די שאין אתה עוזר לעני, אלא אתה גם מביט בו בעין רעה ואתה מחפש בו חטאים, כאמתלא ותיריון על קשיחות לבך. "וקרא עליך אל ה'" – אז יבדקו בשמים גם את מעשיך, "והיה בך חטא" – ויזכרו עוונותיך...

ועל כך היה מוסיף הרח"ק רבי זאב מפסריקוב זי"ע את הפסוק (משלי כב, כב) "אל תגזול דל כי דל הוא". והכוונה היא: אינך רוצה לתת צדקה – אל תתן! אבל לא תגזול מהעני את דלותו, אל תאמר שאינו ראוי לצדקה...

הגה"ק רבי מרדכי בנעט זי"ע היה מסביר את דברי הגמרא (חולין ז) "ישראל קדושים הם, יש רוצה ואין לו, ויש שיש לו ואינו רוצה". ולכאורה קשה, מה קדוש הוא מי "שיש לו ואינו רוצה"?

והתירוץ הוא בדרך צחות: בשעה שבאים לבקש נדבה אצל מי שיש בידו לתת ואינו רוצה, הריהו נעשה לפתע "קדוש", "צדיק", והוא מתחיל לבדוק בציציותיו של המקבל, ומבקש חסרונות ביראתו וביהדותו...

וכך גם פירש את הנאמר (תהלים מא, ב) "אשרי משכיל אל דל" – כשבא אליך עני, אל תהא ירא שמים הרבה. אותה שעה היה 'משכיל' שאינו מדקדק בצדקותו וביראת השמים של זולתו...

הדפסת והפצת הגליון לרבבות אלפי ישראל לטובת נשמת הרח"ק מלאך ה' רבי אהרן בן רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע

הזרעים בדמעה
ברינה יקצרו
בא יבא ברינה

ראה

כ"ד אב
תשפ"ו

עלון מס' 791
שנה ט"ז

המשך דבר העורך

ה"חפץ חיים" אמר שקביעת מקום וזמן היא הסכר שעוצר את השכחה ואת היצר הרע. הוא נמשל לאדם שבונה בית: אם הוא יניח בכל יום לבנה במקום אחר, הוא לעולם לא יבנה קיר. רק אם יניח לבנה על גבי לבנה באותו מקום, יזכה לבנין עומד. מספר על יהודי עני שהיה קובע מקום לתפלתו בפנה נדחת בבית הכנסת. יום אחד הציעו לו לעבר למקום מכבד יותר ליד תל המזרח. הוא סרב ואמר: "בפנה הזו שפכתי את לבי במשך שנים רבות, הקירות כאן כבר מכירים את התפלות שלי. למה לי לעבר למקום שבו אני והקירות זרים זה לזה"?

כאשר פרענות התרגשה על ישראל, היה ה' בעל שם טוב' הולך למקום קבוע אחד ביצר, מדליק שם אש, אומר תפלה מיוחדת - והגזרה היתה מתבטלת.

כשעלה תלמידו, המגיד ממזריטש, הוא הלך לאותו מקום עצמו ביצר ואמר: "רבונו של עולם, אני לא יודע להדליק את האש, אבל אני יודע את התפלה ואת המקום" - והגס התרחש. רבי משה ליב מססוב הלך לאותו מקום ואמר: "אני לא יודע את התפלה ולא איך להדליק אש, אבל אני יודע את המקום" - ודי היה בזה.

ללמדנו, קביעת מקום היא לא רק הלכה, אלא דרך לבנות קשר רוחני יציב ומשמעותי עם הקדוש ברוך הוא.

ראה - תוכן ענייני הפרשה

- א. מצות אמירת הברכות - בחר גריזים, והקללות - בחר עיבל בכניסת עם ישראל לארץ ישראל (א, כ"ו-ל"ב).
- ב. "אלה החקים... אשר תשמרון לעשות" (י"ב, א-ל"א):
 - א. המצוה לאבד עבודה זרה מארץ ישראל.
 - ב. אסור לקלקל ולהחריב את בית המקדש, ובתי הכנסת (מקדש מעט) ולהזהר, מחטאים הגורמים לסלוק השכינה.
 - ג. מצוה לבנות את בית הבחירה ורק שם להקריב את הקרבנות.
 - ד. תור אכילת בשר קדשים שנפל בהם מום קבוע, לאחר הפדיון.
 - ה. מצות שחיטת בהמות חלין, ואסור אכילת דם.
 - ו. אסור אכילת קדשים ומעשר שני חוץ למקומם.
 - ג. אזהרה על אסור התנהגות בדרך העמים.
 - ד. דיני גביא שקר, מסית לעבודה זרה ועיר הנדחת (י"ג, א-י"ט).
 - ה. בנים אתם לה' אלקיכם, ולא להצטער על מת כדרך הגוים, בשריטה על הגוף, ובקרת השער.
 - ו. מצוות כשרות המאכלים (י"ד, א-כ"א):
 - א. בהמות חיות, ודגים - הפשרים, האסורים, וסימניהם.
 - ב. העופות האסורים, והמתירים.
 - ג. אסור אכילת בשר נבלה, ובשר בחלב.
 - ז. מצות מעשר שני: הפדשתו, אכילתו בירושלים, פדיתו, ומצות מעשר עני ובעור מעשרות (י"ד, כ"ב-כ"ט).
 - ח. מצות שמטת כספים מקץ שנת השמטה, מצות צדקה ועזרה לעניים ומצות הלואה (ט"ו, א-י"א).
 - ט. הענקה בשחרור עבד ואמה עבריים ודין הנרצע (ט"ו, י"ב-י"ח).
 - י. קדשת בכור בהמה טהורה ודינו (ט"ו, י"ט-כ"ג).
 - יא. מצוות פסח, שבועות וסוכות, מצות עליה לרגל, שלמי שמחה ועולת ראיה (ט"ז, א-י"ז).

דבר העורך

כתוב בפרשה (י"ב, י"ד): "כי אם במקום אשר יבחר ה' שם תעלה עלתיך ושם תעשה כל אשר אנכי מצוה".

יש להבין מדוע באמת אוסרת התורה להקריב קרבנות במקומות אחרים, הרי עקר המטרה בהקרבנות הקרבן היא כדי שעל ידי ההקרבה יתקרב האדם לה' יתברך. אם כן מדוע דרוש לזה מקום מסים וקבוע דוקא בבית הבחירה, ומה פסול בכך אם יקים לו האדם במה (או מזבח פרטי בחצר ביתו) במקום כלשהו ושם יקריב את קרבנותיו? עוד יש להבין. מדוע בית המקדש נקרא בלשון "מקום", מדוע לא הזכירה התורה מפורשות את שם המקום? ואפשר לפרש שבית המקדש אשר התורה מדברת עליו, אינו רק בית המקדש השוכן בהר המוריה, אלא יש בו רמז גם לבית המקדש הפרטי של כל אדם ואדם השרוי בתוך לבו. גופו של האדם גם הוא נחשב כמקדש מעט וכמשכן ה', וכמו שנאמר (שמות כ"ה, ח) "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" ודרשו חז"ל (בשם האלשיך הקדוש) שהקדוש ברוך הוא שוכן בתוכו של כל אחד ואחד. לכן צריך הוא להכשיר את לבבו ולקדש את עצמו כדי שגופו יהא ראוי לשכינה שתשכן בתוכו. ולכן בית המקדש נקרא בלשון "מקום" שזה רומז על האדם, שהיכן שהוא נמצא - שם הוא מקומו, שהמקום מתעלה ונעשה חשוב על ידי כוחו הרוחני של האדם. וככל שיתעלה ויתקדש ברוחניות - כך גם מקומו יתפזר להיות מקום מקדש, וכמו שאמרו חז"ל (תענית כ"א: א) לא מקומו של האדם מכבדו, אלא האדם מכבד את מקומו. נמצא שכל עבודת בית המקדש מהנה רמז לעבודת האדם. לכן צויתה התורה שכל עבודות המקדש יצטמצמו אל מקום אחד קבוע ומסים, ואסרה התורה על האדם להקריב את קרבנותיו בכל מקום אשר ירצה כי אז הקרבנות תחשב לו כארעית הבאה כלאחר יד.

ומכאן נלמד גם לעבודת ה' הפרטית שלנו שתהא עבודה קבועה ושיהא החלטי וברור במלאכת עבודת הקדש. ואסור לו להיות ארעי ולעבד את ה' יתברך היכן שנראה בעיניו לנכון ומתי שלבו חפץ. ועליו להתמיד בקביעות בעבודת ה' הן בלמוד והן בתפלה ובעשיית המצוות. חז"ל (ברכות ו:) הגדילו בענין חשיבות קביעת מקום לתפלה, "אמר רבי חלבו אמר רב הונא: כל הקובע מקום לתפלתו - אלוקי אברהם בעזר", ועוד אומרת הגמרא (ברכות ז:) נאמר: "כל הקובע מקום לתפלתו - אויביו נופלים תחתיו".

והנה, בדרך רמז המלה "מקום" אומר הזמר הקדוש הכונה להקדוש ברוך הוא, באפן הבא: 'מקום' בגמטריה=186, אם נכפיל כל אות בעצמה משם הו"ה 10x10, 5x5, 6x6, 5x5 ונסכם 100+25+36+25=186 כמנין "מקום".

כי כאשר אדם מיחד לו מקום, ואינו מתפלל תפלה ארעית כלאחר יד - היכן שנראה בעיניו, הרי בזה הוא מגלה עד כמה התפלה חשובה ויקרה בעיניו. כשאדם קובע מקום לתפלה וללמוד אז הגוף, הנפש והנשמה נכנסים באפן אוטומטי למצב של "כעין שדור" - הכנה ורכוז רוחניים מול הבורא.

כיום שבעונותינו הרבים חרב בית המקדש ובטלה עבודת הקרבנות, הרי שהתפלה במקום קבוע באה במקום הקרבנות שהקריבו במקום הקבוע שבמקדש, וקביעות זו עליה להיות אבן יסוד בעבודת ה', שיהא האדם קבוע ומחבר לדרך האמתית אשר בה בחר ויצעד בה במשך כל ימי חייו.

"אֵיל וַצְבִי וַיַּחְמוּר..." (י"ד, ה) - רץ כצבי

הצבי מתאפין בזריזות, כנאמר 'רץ כצבי' (אבות ה, כ), אף שישנן חיות הרצות מהר ממנו, כנמר ובדדלס, מפל מקום הצבי מתמיד במהירותו לזמן רב, בשונה משאר בעלי חיים המתנגעים ממרוצתם.

מעניני הצבי - רב חיא היה צד צבאים ומאכיל בשרם ליתומים, ומעורותיהם היה מתקין מגלות קלף וכותב עליהם חמשה חמשי תורה ומלמדם לתינוקות (בבא מציעא פ"ה:).

והענין שעשה כן, באר ה'חיתם סופר': מפני שלצבי אין מרה, וכל פלו מסמל אהבה וטוב לב, ולכן רצה להחדיר בתלמידים מדות נעלות אלו. ובשלחן ערוך (יורי דעה מ"ב ח') מובא: לצבי אין מרה כפבד, אלא סמוך לזנב.

כשמודקו הצבי - הקרן שלו מועיל הרבה. והוא הולך למקום שלא יראה ולא ימצא, ותוקע קרנו שם באחד מנקיני הסלעים, כדי שלא ימצא לעולם (שיטה מקבצת למסכת כתובות - כתבות ק"ז:). ובתוספות יום טוב (כתבות פ"ג, ב') כתב שמה שבמשנה מופיע הבטוי 'הניח מעותיו על קרן הצבי', פרוש הדבר שמזמן להפסיד מעותיו כפי שהצבי ירוץ קל חיש.

כתב ה'אלשיך' על הפסוק בשיר השירים (ה, ה) 'תאומי צביה' - כתבו חכמי הטבע, כי דרך תאומי הצביה שנפוש כל אחד קשורה בנפש אחיו, עד שלא יחיה האחד, רגע אחר כך ימות אחיו לרב דבקותם (ספר תעלומות מהחיים).

האילה היא רחמנית שבחיות - בזהר (פנחס ר"ט) מובא: חיה זו רחמנית ואין בכל החיות בעולם רחמנית כמותה, ובזמן שדחוקה לה השעה ונצרכת למזונות לה ולכל החיות, היא הולכת למקום רחוק ומביאה מזונות ואינה רוצה לאכל עד שתחזר למקומה, כדי שיתכנסו אליה שאר החיות ותחלק להם ממזון זה.

וכשבאות, מתכנסות אצלה כל החיות, והיא עומדת באמצע ומחלקת לכל אחת ואחת, ומהתענוג שמחלקת להם היא מרגישה שבע כאלו אכלה יותר מכלם. ומחלקת להם כשהשחר עומד לבוא, וכיון שמאיר הבקר כלם שבעות במזון שלה.

וכשהעולם נצרך למטר, מתכנסות כל החיות והיא עולה לראש הר רם, ונותנת ראשה בין ברקיה וגועה געיה אחר געיה, והקדוש ברוך הוא שומע קולה ומתמלא רחמים וחס על העולם, והתהום מעלה לה מים, והיא יורדת מראש ההר ורצה ומחביאה עצמה, וכל שאר החיות רצות אחריה ולא מוצאות אותה.

וזה מה שכתוב 'כאיל תערג על אפיקי מים' - היא תערג כשהעולם צמא למים כשיתבשו. ובשעה שהיא מתעברת נסתם רחמה, וכשמגיע זמנה ללד, גועה ומשמיעה 70 קולות כחשבון התבות במזמור כ' בתהלים - 'זעקו ה' ביום צרה', והקדוש ברוך הוא שומע לה ומזמין לה נחש גדול שיוצא מהרי החשך והוא נושף לה ברחמה, ואלמלא הנחש מקדים רגע או מאחר רגע, מיד מתה (בבא בתרא ט"ז:).

והטעם שאינה מתה מנשיכת ארס הנחש, כתב המהרש"א שטבע האילה להרחיק ארס הנחש.

"בָּנִים אַתֶּם לָהּ אֱלֹקֵיכֶם לֹא תִתְגַּדְדוּ וְלֹא תִשְׁמְרוּ

קִרְחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לְמֵת" (י"ד, א)

טעם הדבר:

א. לפי שאתם בנים של הקדוש ברוך הוא, והנכם ראויים להיות נאים ולא גדודים ומקרחים (כן פרש רש"י), והקשה הרמב"ן עליו מדוע מתר לשרט שלא על המת, ובאמת רש"י תרץ בכתבו כדרך שהאמורים עושים, ודרךם רק במת. ובגמרא (מכות כ:): שנינו שאינו חייב מלקות אלא על המת בלבד, ואולם יש שכתבו שאסור מדרבנן אפלו שלא על המת (ב"ח, רמב"ם, טור). ויש מתירין (בית יוסף רמ"א, גור אריה), ועל כן לא תתנו בבשרכם גדידה ושרט (מכות כ"א) על המת כדרך האמורים (גור אריה ומלבי"ם בדעת רש"י).

ב. מאחר שתדעו שבנים אתם לה' אלקיכם והוא אוהב אתכם יותר מאהבת אב לבן, לכן אל תתגודדו על מה שיעשה, כי כל אשר יעשה לטוב הוא ואם לא תבינוהו כאשר לא יבינו הילדים הקטנים מעשה אביהם רק יסמכו עליו - כן תעשו גם אתם (רבי אברהם אבן עזרא).

ג. בנים אתם לה' אלקיכם, לכן אף אם מת לכם אב ואם אל תתגודדו, שאינכם יתומים שיש לכם אב בשמים שהוא חי וקיים ותברך (הרא"ש).

ד. טעם "עם קדוש" הבטחה בקיום הנפשות לפניו יתברך, יאמר אחרי שאתה עם קדוש וסגלת ה' ולא ישא אלקים נפש וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, אין ראוי לכם להתגודד ולהקרח על נפש ואפלו ימות בנערותו, ולא יאסר הכתוב הבכי כי הטבע יתעורר לבכות בפרוד האוהבים ונדודם אף בחיים (רמב"ן), וכעין זה כתב ה'אור החיים' הקדוש שבמיתת איש אין אבדה למת אלא הרי הוא דומה לאדם ששלח בנו לסחורה לעיר אחרת ולמים שלח האב אחר בנו ואין העדר הבן אלא מן המקום שהלך משם אבל על כל פנים ישנו, ואדרבה טוב לו שחזר הבן אצל אביו שהוא מקור החיים, ועל זה אין לנו להתגודד ולשים קרחה. מה שאין כן העכו"ם (עובדי כוכבים ומזלות) שלא נקראו בנים לה', והוא אמרו 'אתם' לשלל העכו"ם שעליהם ידו הדוים ביום מיתתם שהם מתים מיתה שאינם עוד בנמצא בין החיים.

[אוצר מפרשי הפשט]

"בָּנִים אַתֶּם לָהּ אֱלֹקֵיכֶם" (י"ד, א) - כיצד יש לחנך

ילד? - בן של הקדוש ברוך הוא

רבי יעקב נרמן זצ"ל, ראש ישיבת 'אור ישראל', סיפר את הספור הבא: נכנסתי בשבת קדש אל מו"ר הרב משה רוזנשטיין זצ"ל, משגיח ישיבת לומזה, וראיתי שהוא בוחן בחמש ילד שלומד בתלמוד תורה. שאלתי אותו: 'של מי הילד הזה?'... הוא לחש לי באזני: 'הוא ילד של הקדוש ברוך הוא!'

הוא הבין שאני מתפלא שאינו עונה על שאלתי, והמשיך ואמר לי: 'אלו הייתי אומר לך שהוא ילד של חיים היית יודע מי הוא הילד, ואם אני אומר לך שהוא ילד של הקדוש ברוך הוא, אתה לא יודע של מי הילד?'...

הגישה של מי שמחנך ילדי ישראל, צריכה להיות שהוא מחנך ילדים של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, כפי שנאמר: 'בנים אתם לה' אלקיכם', ולא כמי שמחנך את הילד של חיים או אהרן. וכשם שבכל הליכותיו של אדם צריך הוא לקיים 'שויתי ה' לנגדי תמיד', כך גם כאשר הוא מלמד ילד אחר, צריך לשוות נגד עיניו שאביו של ילד זה הוא הקדוש ברוך הוא.

מחשבה זו תעניק למחנך סבלנות לתלמידים, והטפול בהם יהיה שונה לגמרי. וישמע החכם ויוסף לקח.

מובא בספרי (פרשת כי תצא) על הפסוק 'ושכחת עמר בשדה לא תשוב לקחתו למען יברכה ה' אלקיך בכל מעשה ידיך', מניין למאבד סלע מתוך ידו ומצאה עני והלך ונתפנס בה מעלה עליו הכתוב כאלו זכה, תלמוד לומר 'לגר ליתום ולא למנה למען יברכה', ולכאורה האדם שנפל סלע מכיסו לא התכונן ולא ידע שהכסף יגיע לעני, ואם כן אין פונת מצוה במעשה הצדקה, בהכרח שמצות צדקה שונה מכל המצוות, שיסוד מצות צדקה שהעני ינהה, ולכן מה לי אם כן או לא כן.

מובא במדרש (פרשת בהר) על הפסוק 'כי ימוך אחיד': כל הנותן פרוטה לעני הקדוש ברוך הוא נותן לו פרוטות, וכי פרוטה נותן לו והלא לא נותן לו אלא נפשו, הא כיצד? היתה כבר בעשר פרוטות ועמד עני בשוק ואין בידו אלא ט' פרוטות, ובא אחד ונתן לו פרוטה ונטל כבר ואכלה ושב נפשו עליו, אמר לו הקדוש ברוך הוא אתה בשעה שנפשך מצמצפת לצאת מתוך גופך אני משיבה לך, לפיכך משה מזכיר לישראל 'וכי ימוך אחיד', ב'עמק יהושע' (מסלונים) כתב להסביר פונת דברי המדרש שהתשלומין הוא על ההנאה הבאה לו לעני וההנאה היא שהשיב את נפשו, על כן אף הקדוש ברוך הוא משיב את נפשו, ועל זה אמר המדרש 'הא כיצד היה כבר ב-י' פרוטות והעני עומד בשוק ובא אחד ונתן לו פרוטה', פרוש אף על פי שנתן לו רק פרוטה אחת אפלו הכי כיון שהעני שלקח בהם כבר של י' פרוטות, ואם לא היה נותן לו הפרוטה לא היה יכול לוקח הכפר של ה-י' פרוטות, נמצא שעל ידו באה לו הנאה של י' פרוטות ולכך משלם לו הקדוש ברוך הוא בעד כבר של י' פרוטות כיון שבלא הפרוטה לא היה יכול לקח הכפר בכלל.

“ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה”

ראה כמדבר ליחיד, לפניכם כמדבר לרבים, לפי שאמרו רז"ל (קדושין מ:) לעולם ידמה לאדם כאלו היה כל העולם מחצה על מחצה זכויות ועונות, עשה מצוה אחת הכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות. לכך אמר אל כל יחיד ראה שיראה בעין שכלו כי כל מעשיו יחזרו לפניכם, לכלכם, והזכיר ענין זה בפרשה זו המדברת מענין הר גריזים והר עיבל כי שם נעשו כל ישראל ערבים זה בעד זה, ומצד הערבות רבים נתפסים בעוון היחיד. ויש רמז לזה מה שמסיק בילקוט שמעוני (תתע"ה) בתחלת פרשת זו משל לאחד שהיה יושב על פרשת דרכים, והיו לפניו שני שבילין וכו'. התחיל בדרכים הכבוישם לרבים, וסיים בשבילין הכבוישין ליחידים, אלא שהציע משל זה על הפסוק המתחיל ביחיד וסיים ברבים מן הטעם שנתבאר. [וזה לשון המדרש: "ברכה וקללה", למה נאמר. לפי שנאמר (להלן ל, יט) "החיים והמוות נתתי לפניך הברכה והקללה" שמא יאמרו ישראל הואיל ונתן המקום לפנינו שני דרכים דרך החיים ודרך המוות גלף באיזו מהן שנרצה, תלמוד לומר "ובחרת בחיים". משל לאדם שהיה יושב על פרשת דרכים והיו לפניו שני שבילין, אחד שתחלתו מישור וסופו קוצים ואחד שתחלתו קוצים וסופו מישור, והיה מודיע את העוברים ואת השבים ואומר להם שאתם רואים שביל זה שתחלתו מישור, כשתים ושלש פסיעות מהלך במישור וסופו לצאת לקוצים, ואתם רואים את שביל זה שתחלתו קוצים, כשתים ושלש פסיעות אתה מהלך בקוצים וסופו לצאת למישור. כך אמר להן משה לישראל].

ונקט לשון היום אף על פי שזמן קבוע לקבלת השבועה כי יביאך ה' אל הארץ. מכל מקום נקט לשון היום לומר שמהיום עד אותו זמן יש לכם שהות להמלך כדי שלא יאמרו אנוסים היינו כדרך כל שבועה שנותנים זמן פו נחם האיש, כך נתן להם זמן שלא יאמרו המקום וערבבם ואלו היה להם שהות להמלך לא היה עושין.

“כי יהיה בך אביון... לא תאמץ את לבבך ולא

תקפץ את ירך מאחריך האביון” (ט"ו, ז) - כוחה

של נתינה - מצות צדקה

מובא במדרש (זוטא שיר השירים פ"א) 'גדול פח הצדקה שכל מעשיו של משה לא נשתבחו (לא זכו לשבח והוקרה) אלא על הצדקה, וכן מלכת שבא כשראתה גדלה של שלמה (וחכמתו) לא שבחתה אלא על הצדקה, וכל דור שיש בו צדקה וגמילות חסדים אף אלו כל מעשיהם רשעים אין גזר דינם לאבד, שהרי מיכה עשה עבודה זרה ורצו מלאכי השרת לדחפו (ולסלקו מהעולם), אמר להם הקדוש ברוך הוא הניחו לו שפתו מצויה לעוברי דרכים, משמע שחשיבותה של צדקה הוא בסיס לכל המצוות ולכן הגנה מצוות צדקה אפלו על מיכה שעשה עבודה זרה.

עוד מובא בפרקי דרבי אליעזר (פ"ג) 'רבי עזריה אומר תדע לך פח הצדקה, בא וראה משלום בן תקוה (בעלה של חלדה הנביאה) שהיה מגדולי הדור והיה עושה צדקות בכל יום, והיה ממלא את חמת מים והיה יושב על פתח העיר, וכל מי שהיה בא מהדרך היה משקה ומשיב נפשו עליו. ובזכות הצדקה שעשה שרתה רוח נבואה על אשתו חלדה.

כמו כן מובא בירושלמי (פאה פ"א ה"א) 'צדקה וגמילות חסדים שקולות כנגד כל מצוותיה של תורה.

כתב הרמב"ם (בהלכות מתנות עניים פ"ה ה"א) 'חביב להזהר במצות צדקה יותר מכל מצוות עשה, שהצדקה סימן לצדיקי זרע אברהם אבינו שנאמר 'כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו לעשות צדקה, ואין כסא ישראל מתכונן ודת האמת עומדת אלא בצדקה, ואין ישראל נגאלין אלא בזכות הצדקה שנאמר 'ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה'.

כמה כוחה של מצות צדקה - מובא בגמרא (פסחים ח: ובראש השנה ד') 'האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני או שאהיה בן עולם הבא הרי זה צדיק גמור'.

מובא בפרשת דרכים' (דרוש ג') לא אמרו הרי זה צדיק גמור אלא במצות צדקה שנמשך מזה תועלת לעניים מה שאין כן בשאר מצות, וכפי שמוכיח החיד"א מדברי המדרש (ויקרא רבה פ"ד סי' ט"ז) ברבי טרפון ורבי עקיבא שרבי טרפון היה סבור שאם לא כן במעשה הצדקה לשמה לא עשה ולא כלום, והסביר לו רבי עקיבא שאינו כן והראה לו את הפסוק 'פזר נתן לאביונים', ולכן הצדקה עומדת לעד וקרנו תרום בכבוד, וכפי שהסבירו עוד אחרונים שכל המצוות יש חיוב על האדם לעשותה לשמה מצד עצמן, וכשעושה אותם שלא לשמה חסר לו באותה שעה קיום של מצוה, אבל בצדקה זה אחרת שבפעל אף על פי שלא עשה לשם מצות צדקה, הרי נאמר בגמרא (בבא בתרא י') 'אמר רבי אבהו שאלו את שלמה בן דוד עד היכן כחה של צדקה, אמר להם צאו וראו מה פרש דוד אבא 'פזר נתן לאביונים צדקתו עמדת לעד, דהינו שפזר לעניים ונהנו מזה אפלו שלא נתן לשם מצות צדקה. כמו כן מובא ברש"י (בסנהדרין מ"ד:) 'מעשה ברשע שעשה פעם סעודה לשר העיר, ולא בא שר העיר וחלקה לעניים, והיה שכרו להקבר בכבוד גדול, ומוכח שאף שלא היה פונתו לשם מצוה וקדם היה מטרתו לכבוד השר ורק אחר כך נתן לאביונים, מכל מקום שכר צדקתו עומד לעד, וקל וחומר כשעשה לכתחלה לשם שמים.

יכמו כן בספר 'חסידים' (סימן תשס"ה) 'כיון שיש רווח לעניים אף על פי שאינם מתפוגגים לשם שמים אלא להתכבד בהם כיון שיש רווח לעניים אל ימנעם'.

לקראת חֶדֶשׁ אֱלוֹל

"בִּשְׁבֹּת זוֹ מְבָרְכִים אֶת חֶדֶשׁ אֱלוֹל - חֶדֶשׁ הַרְחֻמִּים וְהַסְלִיחוֹת. בְּפִרְשֵׁתָנוּ אָנוּ מְצוּיִם עַל מַצּוֹת הַצִּדְקָה וְעַל חֲשִׁיבוֹתָהּ שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי יִהְיֶה בָּךְ אֲבִיוֹן מֵאֶחָד אֲחֶיךָ... כִּי פֶתַח תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לֵ"ל" (ט"ו, ז-ח). וְכִשְׁנֹדֵיק בְּפִסְסִיקִים נִמְצָא, שְׁמִי שִׁיכּוֹל לִתֵּת צִדְקָה וְאִינוּ נוֹתֵן, בְּנוֹסֶף לִכְךָ שֶׁהוּא מְבַטֵּל מַצּוֹת עֲשֵׂה, עוֹבֵר גַּם עַל אֲסוּר. מַצּוֹת הַצִּדְקָה אֵינָה רְשׁוּת, אֲלָא חוֹבָה שֶׁהַתּוֹרָה מְטִילָה עַל כָּל יָחִיד וְעַל הַחֲבֵרָה בְּכָלִיּוּתָהּ. וְעַנְיָנָהּ, לַעֲזֹר וּלְתַמְּךָ בְּחוּלִים וְזֻקְנִים, יְתוּמִים וְאַלְמָנוֹת וְעוֹד, שְׂאִינָם יְכוּלִים לָקִים אֶת עֲצָמָם. הַנִּסְיוֹן שֶׁלֹּךְ זֶה דּוֹקָא לִתֵּת לַעֲנִי מִשְׁלָה, כְּלוּמַר: הַדָּאָגָה שְׁלִי לַעֲנִי הַעוֹלָם הַזֶּה שֶׁלֹּךְ הֵם בּוֹנִים אֶת הַשֹּׁכֵר הָרוּחָנִי שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא שְׁלִי - אִם בְּכֶסֶף, אוֹ בְּעֵצָה טוֹבָה, סִיּוּעַ גּוֹפְנִי תוֹךְ כְּדִי חִיּוֹךְ - דָּאָג לַעוֹלָם הַבָּא שֶׁלֹּךְ, וְלַעוֹלָם הַזֶּה שֶׁל חֲבֵרָךְ. הַדְּבָרִים נְכוּנִים גַּם לַגִּבִּי דְּבָרִים שֶׁלֹּא מוֹצֵאִים חֵן בְּעֵינֵינוּ אֲצִל הַסְבִּיבָה; אֵל תִּדְרֹשׁ מִהֲזוּלָתָהּ לְהַשְׁתַּפֵּר בְּתוֹאֲנָה כִּי זֶה לֹא מִתְאִים לְדָרֶךְ שֶׁלֹּךְ.

הַנִּסְיוֹן שֶׁלֹּךְ זֶה לְתַקֵּן אֶת מִדּוֹתָיו, וְהַנִּסְיוֹן שֶׁלֹּךְ זֶה לְקַבֵּל אוֹתוֹ כְּפִי שֶׁהוּא וּלְסַיֵּעַ בְּמִדַּת הַצֶּרֶךְ. "וּבְעֵצָם הַנְּתִינָה, אָנוּ מִתְקַנִּים אֶת הָעוֹלָם וּמִקְרָבִים אֶת הַגָּאֲלָה, וְכִפִּי שְׂאֵמְרוּ חַיִּ"ל (בְּבִא בְּתָרָא י'): "גְּדוּלָה צִדְקָה שְׁמִקְרָבָתָהּ אֶת הַגָּאֲלָה, וְכִפִּי שְׂאֵמְרָה הַנְּבִיא יִשְׁעִיהָ (נ"ד): "בְּצִדְקָה תִּכּוֹנְנִי". וְהִנֵּה, סְמוּכִים אָנוּ כְּבָר לַפְנֵי חֶדֶשׁ אֱלוֹל - וּלְפָנֵי יוֹם הַדִּין הַקָּרֵב וּבָא. כְּתוּב בְּמִדְרָשׁ (בְּרַאשִׁית רַבָּה לֶךְ לֶךְ, מ"ד סִימָן י"ב): רַבִּי יוֹדֵן בְּשֵׁם רַבִּי אֱלֶעָזָר אָמַר: שְׁלוּשָׁה דְּבָרִים מְבַטְלִים גְּזֵרוֹת רְעוּת, וְאֵלוּ הֵם: תַּפְלָה, צִדְקָה וְתַשׁוּבָה.

וְנִזְכֶּה לְנַצֵּל יָמִים אֵלֶּה לְסַגְלָה גְּדוּלָה זוֹ וּלְהַרְבּוֹת בְּצִדְקָה וּבִמְאֹד פְּנִים (שְׁגָם בְּזֶה יֵשׁ עֲנִין גְּדוֹל שֶׁל צִדְקָה) וּבְזֶה נִזְכֶּה לְשִׁנָּה טוֹבָה, לְכַתִּיבָה וּלְחַתִּימָה טוֹבָה.

בְּבִרְכַּת הַתּוֹרָה

לְאֶדָם מַעֲרֵכִי לֵב וְמִה' מַעֲנֶה לְשׁוֹן" [מִשְׁלִי טז, א]

לְעִילּוֹ נִשְׁמַח

מִוִּר אֲבִי: יַעֲקֹב בֶּן רַחֵל וְצֹדֵק: מִרְיָה הָרַב עוֹבֵדִיהָ יוֹסֵף זִ"ל מִרְתָּא אִמִּי: שְׂרָה-סֵרַח בַּת שְׁמַחָה וְיוֹסֵף: הָרַב מֵאִיר נָסִים בֶּן כְּמִסְנָה מִכּוּס מִדְרָכִי בֶן רַבְקָה וְיוֹסֵף: דִּינָה בַת שְׂרָה: הַגָּאֹן רַבִּי יַעֲקֹב אֲדַלְשֵׁטִין זִ"ל נִפְתָּלִי בֶן רוּחָה: אֲבָרָהם בֶּן שְׁמַחָה: גּוֹרְגִי בֶן שְׁמַחָה: יַעֲקֹב יִשְׂרָאֵל בֶּן גְּלִית רַבִּי מֵאִיר בֶּן אֲשֶׁר: יוֹסֵף חַיִּים בֶּן לָאָה: יִהוּדָה בֶּן טוֹבָה: בֶּן צִיּוֹן קִלְיִין שְׁלֵמָה בֶּן זוֹהָרָה: יַעֲקֹב בֶּן סָאֵל: חַיִּים בֶּן דּוֹד וְרַחֵל: אֲפִרִּים בֶּן מִדְּלָן אֲשֶׁר מִסְעוּד בֶּן זוֹהָרָה: רַחֲמִים בֶּן חֲאֹרִי אֲבָרָהם: רַפָּאֵל בֶּן תַּמּוֹ אֲפִרִּים בֶּן צִיּוֹן וְרַבְקָה: עוֹפֵר בֶּן יִחִיא: דּוֹד (רוּחָה) בֶּן שְׁמַחָה מִשָּׁה אַהֲרֹן בֶּן מֵאִיר יַחֲזָק: מֵאִיר בֶּן שְׁמַחָה: שְׁמַעוֹן בֶּן רַחֵל בֶּן יוֹנָה שְׁמַחָה בַת סֵרַח: יִפֶּה נִדְרָה בַת נַעֲמָה: רוּחָה בַת שְׁמַשׁוֹן: דְּלִיָּה בַת חַיִּים הָגַר בַּת אַהֲרֹן וְהִרְטָה: כְּתוּב בַּת חַבִּיבָה: אַהֲוָבָה (דִּינָה) בַת טוֹבָה רַחֵל בַּת חֲנָה: חֲנִינָה בַת כְּמִסִּיהָ: וְרַד בַּת אִידָה: חֲנָה בַת אֲבִיבָה וְרַאבוֹן שְׁמֹשֶׁה נוֹאֵל בַּת שְׂדֵרָה: רַבְקָה בַת רַחֵל

לְהַצִּלָּה: אֲלִיעֶזֶר יַעֲקֹב, הַדָּס-הוֹדִיָּה, תַּמָּר, יַעֲלִי, מִיכָל שְׂרָה בִּנֵי פֶאֻלָּה: בִּנְיָמִן בֶּן צִילָה גִּילִי בְּלוּמְנָר, אֲלִעֶזֶר בֶּן שְׁמַחָה, יַחֲזָק בֶּן גִּטִּי

זִיוֵּג הַגּוֹן: אֲלִיעֶזֶר יַעֲקֹב בֶּן פֶּאֻלָּה: יַחֲזָק בֶּן חִיָּה: אֲלִיָּהוּ בֶן אִילָנָה: רַחֵלִי בַת זֶהֱבָה עֲדִינָה בַת שְׁמַחָה: בַּתִּיהָ בַת אֲסֵתֶר: הָדָר בְּרֵטָה וְרוֹנִי אִילֵּית בְּנוֹת כְּרִמִּית נַעֲמָה בַת אֲסֵתֶר: תַּמָּר בַּת פֶּאֻלָּה: אֲרִיק בֶּן חִיָּה: שְׁלִי בַת חִיָּה

לְרַפּוּאָת:

אַהֲרֹן בֶּן רוּחָה: מִשָּׁה בֶן רוּחָה מִנְחָם בֶּן עֲלִיָּה: שְׁמַעוֹן בֶּן רַחֵל: אֲבָרָהם בֶּן אֲנָט עוֹדֵד בֶּן הָגַר: גּוֹלָן בֶּן דִּינָה: אֲסֵתֶר בַּת שְׁמֹשֶׁה אֲוֵרֵט בַּת גְּלִית: וִיקְטוֹרִיָּה בַת שְׂרָה: זֹלִיט בַת חֲנָה פֶּאֻלָּה בַת דִּינָה: גְּלִית בַת רוּת: מֵרִים קָרֵן בַּת רַבְקָה אִילָה לָאָה בַת צִפּוּרָה: אַהֲרֹן בֶּן מֵרִים רַחֵל בַּת טַוְרָה: חוּת בַת לֵינָה: מִרִּית בַת רַחֵל לִמּוֹר הוֹדִיָּה, וְשִׁרְוֹנָה בְּנוֹת תוֹרֵן יִפֶּה

לְזִרְעָה שֶׁל קִימָא:

יְהוּדָה יַחֲזָקָאֵל יוֹסֵף בֶּן רַחֵל מֵרִים נִפְתָּלִי שְׁלֵמָה בֶּן לָאָה: לִיאֹר בֶּן דִּינָה שְׁמֹשֶׁה רִיזִיל בַת מִינָה: שִׂרָה בַת שְׁמֹשֶׁה שְׁמַחָה צִבְיָה בַת רַחֵל: "וּבֹל" בֶּן שְׁלֹמִית רַחֵל בַת חִיָּה: לָאָה רַחֵל בַת אִירִיס: טִרְקִי בַת מִלֵּלִם וִיקְטוֹרִיָּה תִקּוּהָ בַת רִינָה: דִּנְיָלָה בַת עוֹפֵרָה מֵאִיר יַעֲקֹב בֶּן רַחֵל: הִילָה בַת יִשְׂרָאֵל מִרִּית בֶּן סוּזַן: חַיִּים יוֹסֵף בֶּן אִירִיס: סֵרַח בַת שְׁהָאִין

לְהַזְמִינָה, לְהַקְדִּישׁ וּלְתַרְוֹמוֹת בְּמִיָּל:

Ronbarina@gmail.com

מַצּוּה לְתַרְוֹם מְכַסְפִּי מַעֲשֵׂר לְזִכּוּי הָרַבִּים

"אַחֲרֵי ה' אֱלֹקֵיכֶם תִּלְכוּ... וְאִתּוֹ תַעֲבְדוּ וּבוֹ

תִּדְבְּקוּ" (י"ג, ה') - סְפּוֹר

בְּסִפֵּר 'כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ' מוֹבָא סְפּוֹר שְׂאֵרַע בִּד' בְּתַשְׁרִי תַשִּׁס"ב. אֲבָרָךְ צִעִיר אֲמִרְקָאִי, בֶּן לְהוֹרִים עֲשִׂירִים, נִכְנָס לְרַבִּי חַיִּים קִנְיָבְסְקִי זצ"ל וְשִׂאֵלָה בְּפִי: כְּשֶׁהָיָה בְּחוּר, הוֹרִיו שְׁלַחוּהוּ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל לְלַמֵּד בִּישִׁיבַת מִיר. הוּא הָיָה בְּחוּר מְבַחֵר וְעֲשֵׂה חֵיל גְּדוֹל בְּלִמּוּדָיו. גַּם לְאַחַר שֶׁהִתְחַתֵּן, הוֹרִיו הִסְכִּימוּ שֶׁיִּמְשִׁיךְ לְלַמֵּד בְּכוֹלֵל שְׁלֹשׁ שָׁנִים. בְּחֻלּוֹף שְׁלֹשׁ הַשָּׁנִים אָבִיו בִּקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לְהַכְנִס לַעֲסֶק הַמִּשְׁפָּחָתִי, וְכָךְ עָשָׂה.

כְּשֶׁרוּנֹתָיו הִבְרוּכִים - שָׂרָק הִתְחַדְּדוּ עַל יְדֵי לְמוֹד הַגְּמָרָא בִּישִׁיבָה - הִבִּיאוּהוּ לְהַצִּלָּה גְּדוּלָה בְּעֶסֶק הַמִּשְׁפָּחָתִי.

אוּלָם, מַה לַעֲשׂוֹת? נִפְשׁוּ חֲשָׁקָה בְּתוֹרָה. טַעְמָה הַמִּתּוֹק שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה נִשְׁאָר עַל שְׁפָתָיו וְהוּא הַרְגִּישׁ שֶׁהוּא מְבַזֵּז אֶת חַיָּיו לְרִיק.

הַלְמוּד הָיָה חֶסֶר לוֹ. נִכּוֹן! עוֹד עֶסֶקָה וְעוֹד עֶסֶקָה, עוֹד כֶּסֶף וְעוֹד כֶּסֶף, אֲבָל הָעֵקֶר חֶסֶר! הוּא "חֵיב" אֶת הַגְּמָרָא, וְהַחֲלִיט לְשׁוּב לִישִׁיבָה.

אָבִיו הִתְרַעַם: "עֲלִיךָ לְפָרְנָס מִשְׁפָּחָה, אֲשֶׁה וְיִלְדִים! בְּפִרְט שֶׁהִתְרַגְּלָתָ כְּבָר לַחֲיוֹת חַיִּי רוּחָה. כָּעֵת יֵשׁ לְךָ מִשְׁפָּרַת טוֹבָה, בּוֹנוֹסִים גְּבוּהִים עַל סִגְרִית עֶסֶקָאוֹת, רָכַב לְךָ וּלְאִשְׁתְּךָ. אֵיךְ תּוּכַל לַחֲיוֹת מִמִּשְׁפָּרַת שֶׁל אֲלָפִים שֶׁקָּל בְּחֶדֶשׁ? אִם תַּעֲשֶׂה צַעַד כְּזֶה, הַמְּנַגֵּד לְדַעְתִּי - לֹא אֶתַּמָּךְ בְּךָ יוֹתֵר!"

"כְּרָגַע" - הַמִּשְׁיָךְ הָאֲבָרָךְ וְאָמַר לְרַבִּי חַיִּים זצ"ל - "אֲנִי עוֹבֵד, אֲבָל נִפְשִׁי חֲשָׁקָה בְּתוֹרָה. אִם אֶלֶךְ לְלַמֵּד, אָבִי יַפְסִיק לְתַמְּךָ בִּי. אֲנִי מְבַקֵּשׁ בְּרַכָּה שְׂאֲזַכֶּה לְשִׁנִּי שְׁלַחוֹת: גַּם שְׂאֲצִלִּיחַ לַעֲזֹב הַכֹּל וּלְהִיטֵל שְׁקוּעַ בְּלִמּוּד, וְגַם שֶׁתְּהִיָּה לִי פְרִנְסָה בְּרוּחַ כְּפִי שֶׁהִרְגֵּלְתִּי, שְׂאֲזַכֶּה לְזַבּוּלוֹן שִׁסְפִּים לַעֲשׂוֹת אֶתִּי הִסְכָּם יִשְׁשֹׁכֵר וְזַבּוּלוֹן".

"אֵין מַצִּיאֹת כְּזוֹ", הִשִּׁיבוּ רַבִּי חַיִּים. "רַק מִי שְׁמוּכָן לְהַצְטִיעַ וּלְחִיּוֹת חַיִּי צַעַר, הוּא זֶה שִׁיכּוֹל לְזַכּוֹת בְּמִתְנָה לְהִיטֵל תַּלְמִיד חֶכֶם". "אוּלֵּי כָל זֶה אֲמוֹר בְּמִי שֶׁלֹּא הָיָה מְרַגֵּל מַלְכֶּתְחַלָּה לַחֲיוֹת חַיִּי רוּחָה", נִסָּה הָאֲבָרָךְ לְהַתְעַשֵּׂשׁ.

"אֲבָל אֲנִי שֶׁהִתְרַגְּלָתִי כְּבָר לְרַחֲבוּת, וְגַם אֲשֶׁתִּי הִתְרַגְּלָה, יְכוֹל לְבַקֵּשׁ! הַצְמָצוּם יְכוֹל לְהַכְרִיעַ אֶת מִי שֶׁהִרְגֵּל לַחֲיוֹת בְּרַחֲבוּת".

"אֵין אֲפָשְׁרוֹת לְבַקֵּשׁ אֶת שְׁנֵי הַדְּבָרִים", הִשִּׁיבוּ רַבִּי חַיִּים. "עֲלִיךָ לְהַחֲלִיט בְּמָה אֶתָּה בּוֹחֵר, מַה אֶתָּה מַעֲדִיף יוֹתֵר - חַיִּי רַחֲבוּת אוֹ חַיִּי תוֹרָה"...?

הָאֲבָרָךְ הִתְלַבֵּט עִם עֲצָמוֹ. הַמִּלְחָמָה הַפְּנִימִית נִכְרָה הֵיטֵב עַל פְּנִי. לְבַסּוֹף, בְּהַחֲלָטָה נּוֹעֶזֶת, בַּחֲיִינָת 'יֵשׁ קוֹנָה עוֹלָמוֹ בְּהַחֲלָטָה אַחֲת', אָמַר לְרַבִּי חַיִּים: "אֲנִי בּוֹחֵר בְּחַיִּי תוֹרָה, וְאֲנִי מְבַקֵּשׁ מִהֵרָב בְּרַכָּה שְׂאֲצִלִּיחַ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּבְאֲשֶׁר לְפָרְנָסָה - אֲנִי מוֹתֵר עָלֶיהָ! אַחֲרָיָה כְּפִי שֶׁכָּל הָאֲבָרְכִים, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, חַיִּים".

"עֲכָשׁוּ אֲנִי יְכוֹל לְבָרֵךְ אוֹתְךָ", הִשִּׁיבוּ רַבִּי חַיִּים, גַּם בְּהַצִּלָּה בְּלִמּוּד וְגַם שֶׁתְּהִיָּה לְךָ פְּרִנְסָה בְּרוּחַ".

וְהָרַב הִסְבִּיר: "רַצִּיתִי לְשַׁמֵּעַ אֶת הַהַחֲלָטָה! רַצִּיתִי לְשַׁמֵּעַ שֶׁזֶּה עוֹלָה לְךָ בְּחַיִּים לְלַמֵּד תּוֹרָה! שְׂאֵתָה מוּכָן לוֹתֵר עַל חַיִּי הָעוֹלָם הַזֶּה לְמַעַן הִרְבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! לְאַחַר שְׁעֵשִׂית זֹאת - אֲנִי מְבַרְךְ אוֹתְךָ שֶׁתְּהִיָּה לְךָ בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם גַּם הַצִּלָּה בְּלִמּוּד וְגַם הַצִּלָּה בְּפְרִנְסָה". הַכְּתוּב אוֹמֵר (תְּהִלִּים ק"ה, ג) "יִשְׁמַח לֵב מְבַקֵּשׁ ה'", "וְאָמַר ה'חִפֵּץ חַיִּים": עוֹבְדֵי ה' לֹא כְּתִיב כָּאֵן, גַּם לֹא יִשְׁמַח לֵב עוֹשֵׂי מַצּוֹת. מַה כֵּן כְּתוּב? "יִשְׁמַח לֵב מְבַקֵּשׁ ה'".

יְהוּדִי צָרִיךְ לְהִיטֵל 'מְבַקֵּשׁ'. לְחַפֵּשׁ, לְחַזֵּר, אַחֲרֵי הַתּוֹרָה וּמַצּוֹתֶיהָ. כְּשֶׁהַתּוֹרָה עוֹלָה לוֹ בְּבִרְיָאוֹת - הוּא יִצְלִיחַ!

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים משיעור בפרשת השבוע שנמסר

בבית הכנסת "קהל חסידים" בשכונת רמת אלחנן בני ברק ביום חמישי בשעה 21:30

גליון מספר 989

פרשת ראה שנת תשפ"ו

מדוע חשוב היה למשה רבנו להדגיש ש"היום", נתנות הברכה והקללה? מפני שפך הוא השטר שנכתב בינינו לבין הקב"ה, שטר שאין בו זמן, אלא כתוב בו "היום", ולא לחנם נכתב כך השטר, אלא כדי שהברכה תחול מייד. לכן השתמש משה במלה "אשר", "את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה'" – כי הקב"ה שידע את העתיד יכול להתחייב כבר מעתה. ולזה כגון רש"י בפרשו, שכתב: "את הברכה – על מנת אשר תשמעו", שהרי נפסק בגמרא (קדושין ח ע"א): "כל האומר על מנת כאומר מעכשיו".

לא כן לגבי הקללה, שבה אנו נתחייבנו, עליה לא נאמר באותה שעה, אלא "אם לא תשמעו", והנמוק לכך כתוב מייד: "אשר לא ידעתם", כי אינכם יודעים אם עתידים אתם לחטא, או שמה לא תחטאו, וכמה ומתי יהיו החטאים, ועל דבר שאינו קצוב אין לנו התחייבות, לכן מדגיש משה רבנו ואומר: "והקללה אם לא תשמעו".

"ואבדתם את שמם מן המקום ההוא. לא תעשו כן לה' אלקיכם" (יב, ג-ד)

לא תעשו כן – להקטיר לשמים בכל מקום, כי אם במקום אשר יבחר. דבר אחר: ונתתם את מנחתם ואבדתם את שמם לא תעשו כן, אזתרה למוחק את השם ולגותו אבן מן המזבח או מן העזרה (רש"י)

ספר רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: מעשה ובאו לפנינו מחברת תעופה מסקמת, וספרי לו שאשתו של אחד מהם הייתה חולה ל"ע. הם הלכו ל"מקבלי" אחד [מאלה ש"מקבליים"...] והלה הורה להם לקחת חתיכת אבן מהפתל המערבי ולשים אותה מתחת לפרית של החולה.

תכף ומיד נסעו הבעל וחבריו לירושלים, הגיעו לרחבת הפתל באמצע הלילה, שברו חתיכת אבן מהפתל והניחוה מתחת לפרית.

התוצאה הנוראה לא אחרה לבוא: לא די בכך שהיא עצמה מתה, אלא שכל אותם חברים שהיו שתפים למעשה סבלו צרות נוראות.

באו לרב זילברשטיין לשאל מה לעשות.

אמר להם הרב: "קדם כל, עליכם להחזיר מייד את האבן למקומה, כי בלקיחתה עוברים על אסור 'לא תעשו כן לה' אלקיכם' שהוא אזתרה לגותו אבן מן העזרה". ובנוגע לתקון החטא, הוא הלך לשאל את פי הרב אלישיב זצ"ל, והוא הורה שיכתבו ספר תורה ויתרמוהו לבית כנסת, ויהיה בכך פפירה על מה שעשו.

הרי לנו עד כמה חמור לאו זה! ונפקא מנה למשל, כשלומודים על "סטנדר" העשוי מסיבית. למגידי השעור [וכן לשאר הלומודים] יש "יצר הרע" מיוחד לגרד את הסיבית תוך כדי למוד... וזה דבר אים ונורא. ויתכן ובכך עוברים על לאו זה, כי הסטנדר הנו רהיט של בית כנסת. קל וחומר שאסור לקשקש עליו או על שלחן הנמצא בבית כנסת או בבית מדרש.

ברש"י מובא הסבר שלישי על לאו זה: "אמר ר' ישמעאל: וכי

"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה. את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' וגו' והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלקיכם וגו' אשר לא ידעתם" (יא, כו-כח).

את הברכה – על מנת אשר תשמעו (רש"י).

מדוע מדגיש משה רבנו ואומר: "היום", ואם לא היה אומר "היום" אלא רק "ראה אנכי נתן לפניכם ברכה וקללה", וכי לא היינו מבינים את הענין? עוד יש לדקדק: מדוע על הברכה נאמר: "אשר תשמעו" ואלו על הקללה נאמר: "אם לא תשמעו"? או שיאמר בשניהם "אם", או שיאמר בשניהם "אשר"? וכן מהו ששים את הפסוק ואמר: "אשר לא ידעתם"?

את כל השאלות הללו מקשה ה"חתם סופר", והוא מבאר: מצינו שהקב"ה מחשב שכן של מצוות על חשבון העתיד, כלומר, משלם למפרע על סמך שיקצו מצוות בעתיד. ואלו על עברות אין דנים את האדם אלא לפי המצב בו נתון הוא כעת, כמו שנאמר אצל ישמעאל (בראשית כא, יז): "באשר הוא שם". ומדוע נזהר כך הקב"ה עם ברואיו?

הדבר יסבר על פי מה שנתבאר בגמרא במסכת בבא בתרא (קעה ע"ב), שאם כתבו שטר ללא זמן (תאריף), ובתוך השטר נאמר: "היום נעשה כך וכך", נתן לפרש את המלה "היום" לשני צדדים: או יום כתיבת השטר, ומתי הוא – הדבר יתברר על פי עדים; או היום שיובא השטר לתביעה בבית הדין.

והנה, הפסוק שלפנינו הוא בעצם שטר חוב. מצד אחד, אנו התחייבנו לשמר את התורה, ואם, חלילה, לא נקים את ההתחייבות, קבלנו על עצמנו את הקללות, ח"ו. ומצד שני הקב"ה מתחייב לברכנו אם נשמר את מצוותיו. ובשטר זה לא נכתב זמן, אלא "היום" – "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה". אם כן יש לברר, האם המלה "היום" הכתובה בשטר זה, פונתה ליום כתיבת השטר, או ליום שיתבצע לדיו את מי שהפר את השטר?

ובפשטות נראה, שאדם לא יכול להתחייב על דבר שאינו קצוב ויודע לו. ואכן, אנו לא יכולים לדעת מראש באילו חטאים עתידים אנו לחטא, וכן מתי וכמה נחטא, ויבדאי שלא התחייבנו לקבל על עצמנו קללות, אלא רק לאחר שיתברר הדבר שאכן חטאנו, וכמה חטאנו. ואם כן, לא יתכן לפרש את המלה "היום" הכתובה לנו בשטר, שפונתה ליום כתיבתו, כי אז לא ידענו מה גדל ההתחייבות. אלא ודאי פרושה – "היום" שבו נבוא השטר שאנו חתומים עליו לתביעה בבית הדין, דהיינו לאחר החטא.

אמנם, בצד השני של השטר, שבו מתחייב הקב"ה לברך אותנו בשפע של ברכה כאשר נקפיד על עשיית המצוות, והרי לפנינו נגלו כל תעלומות והמון נסתרות, מי יזכה ובמה יזכה לפניו – הוא יודע כמה ברכות יצניק לנו ויכול להתחייב על כך מראש. ולפי זה, המלה "היום" הכתובה לנו בשטר מצד הקב"ה, פונתה ליום כתיבת השטר, ואם כן הברכה תתחיל מייד, משעת מתן תורה ואילך.

ולאור הדברים הללו, מישבות כל הקשיות כאחת:

יַעֲלֶה בְּדַעַתְךָ שִׁישְׁרָאֵל נוֹתָצִים אֶת הַמִּזְבְּחוֹת? אֵלֶּא שֶׁלֹּא תַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיהֶם וְיִגְרְמוּ עֲוֹנוֹתֶיכֶם שִׁיחָרֵב הַמִּקְדָּשׁ. הָאִסּוּר הוּא, אִם כֵּן, לַעֲשׂוֹת עֲבֵרוֹת שֶׁמֶהוּ יִגְרַם חֲרָב, וְהַמִּזְבֵּחַ יִהְיֶה נִמְצָא לְפִי זֶה, שֶׁאֵדָם הַעֹבֵר עֲבָרָה שְׁאִין עָלֶיהָ מַלְקוֹת, אוֹ אִפְלוּ שִׁנֵּשׁ עָלֶיהָ מַלְקוֹת – יַעֲנֵשׂ גַּם עַל הַלֵּאוֹ ד' לֹא תַעֲשֶׂה כֵּן לַח' אֱלֹקֵינוּ כִּי גֹרֵם לַהֲרֹס אֶת הַמִּזְבֵּחַ.

"אחרי ה' אלקיכם תלכו" (יג, ה)

עַל פְּסוּק זֶה שָׁאֵל ה' חֲפָץ חַיִּים "אֶת הָאֲדָמוֹר מִגֹּרֵר בַּעַל ה' אֲמָרִי אֲמַת" [בַּכְּנִסְיָה הַגְּדוֹלָה הָרְאשׁוֹנָה], שֶׁהִנֵּה לַעֲלִיל (יא, ל) כֶּתֶב רִשְׁיִי: "אֲחֵרִי דָרָךְ מְבֹא הַשֶּׁמֶשׁ" – כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר 'אֲחֵרִי, מִפְּלֶגֶת הוּא', כְּלוֹמַר רְחוּק. אִם כֵּן, הָאִם גַּם מִה שֶׁנֶּאֱמַר "אֲחֵרִי ה' אֱלֹקֵינוּ תִלְכוּ", הַכּוֹנֵן לִלְכֵּת מִרְחוּק? עֲנֵה ה' אֲמָרִי אֲמַת: "מִי שֶׁמִּרְגִּישׁ שֶׁהוּא רְחוּק – סִימָן שֶׁהוּא קְרוֹב, וּמִי שֶׁמִּרְגִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ קְרוֹב – סִימָן שֶׁהוּא רְחוּק...". אִם נִשְׁאָלוּ שֶׁאֵלֶּה בְּנוֹשָׂא דָת אֲדָם שֶׁהוּא יְדִתִּי בְּלִבִּי, שֶׁלֹּא קָרָא וְלֹא שָׁנָה בְּחַיּוֹ צוּרֵת אוֹת, וְהַקֶּשֶׁר שֶׁלֹּו לִיחֻדוֹת מִסְתַּכֵּם בְּכָךְ שֶׁהוּא זֹכֵר שֶׁלִּסְבָּא שֶׁלֹּו הִנֵּה זָקֵן אֲרָךְ... – הוּא יַעֲנֶה מִיד, וְכָרִיעַ בְּכָל נוֹשָׂא בְּאִפּוֹן מִיד. מִמָּה נֹבַעַת גִּישָׁה זֹז?

כִּי מִיִּדְעָנוּ מִרְגִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ קְרוֹב לְקַב"ה, מִמִּילָא אִין לוֹ בַּעֲיָה לַעֲנוֹת תְּשׁוּבוֹת...

אֲבָל אִם רַב גְּדוֹל שֶׁאֵלֶּה אֶת אוֹתָהּ הַשֶּׁאֵלָה, הוּא יִדְרֹשׁ לְמַסְפֵּר שְׁעוֹת כְּדִי לַעֲנוֹת! "הַנוֹשָׂא לֹא פְּשׁוּט" – הוּא יֹאמֵר – "זֶה מַחֲלָקֶת רִאשׁוֹנִים..."

רבי יעקב גלינסקי זצ"ל סֵפֶר כִּי בְּזִמָּן שֶׁ"חֲזוֹן אִישׁ" עָבַר לַהֲתַגִּיר בְּבִיתוֹ [כִּיּוֹם בְּרַחוּב "חֲזוֹן אִישׁ"], הָאֲזוֹר כְּלוֹ הִנֵּה פֶרֶדֶס. בֵּיתוֹ שֶׁל ה' חֲזוֹן אִישׁ עָמַד בּוֹדֵד, וְלָכֵן הִתְקִין רֹאשׁ הָעִיר עֲמוּד תְּאוֹרָה בְּקִרְבָּת הַבֵּית.

אָמַר ה' חֲזוֹן אִישׁ לְרַבִּי יַעֲקֹב: "רְאִיתָ מִה שֶׁרֹּאשׁ הָעִיר גִּרְשֵׁטִיקוֹרֵן עָשָׂה בְּשִׁבְלִי? כְּשֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ בַּלְּיָה לֵיד עֲמוּד הַתְּאוֹרָה, אֲנִי רֹאֶה אֶת הַצֵּל שֶׁלִּי. כָּכָל שֶׁאֲנִי מִתְרַחֵק מִהָאֹר – הַצֵּל שֶׁלִּי מִתְאַרֵךְ, וְכָכָל שֶׁאֲנִי מִתְקָרֵב לָאוֹר – הַצֵּל שֶׁלִּי נֶעְלָם. מִזֶּה לְמִדַּתִּי שֶׁכֶּאֱשֶׁר אֲדָם נִמְצָא רְחוּק מִהָאֹר – הוּא נִרְאֶה גְדוֹל מְאֹד בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ. כְּשֶׁהוּא מִתְקָרֵב לָאוֹר – הוּא נֶעְשֶׂה קָטָן יוֹתֵר, וְכֶאֱשֶׁר הוּא מִתַּחַת לָאוֹר – לֹא רֹאִים אוֹתוֹ כְּלָל!"

"כל אשר לו סנפיר וקשקשת תאכלו" (יד, ט)

הַגִּמְרָא בְּמַסְכֵּת חֲלִין (סו ע"ב) מִקְשָׁה, מֵאֲחֵר שֶׁכָּל דָּג שִׁנֵּשׁ לוֹ קֶשֶׁקֶשׁת יֵשׁ לוֹ גַּם סִנְפִּיר, אִם כֵּן מִדּוּעַ נִתְּנָה הַתּוֹרָה שְׁנֵי סִימָנִים בְּדָג, דִּי הִנֵּה לָהּ שְׁתֵּתוֹן סִימָן אֶחָד – כָּל שִׁנֵּשׁ לוֹ קֶשֶׁקֶשׁת תֹּאכְלוּ, שֶׁכֵּן סִנְפִּיר יֵשׁ לוֹ מִמִּילָא? וּמִסְקִנָּה הַגִּמְרָא הִיא: "אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, וְכֵן תֵּנָּה דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעְיֵאל, יִגְדִּיל תּוֹרָה וְיִאֲדִיר. כְּלוֹמַר, אֲבָן סִימָן סִנְפִּיר לְטַהֲרֵת דָּג הוּא מִיתֵּר, וּבְכָל זֹאת הוּא נִכְתֵּב בַּתּוֹרָה, כְּדִי לַהֲגִדִּיל אֶת הַתּוֹרָה וְלַהֲאֲדִירָהּ.

וְיֵשׁ לַהֲבִין, מִפְּנֵי מַה רָאָה הַכְּתוּב לַהֲגִדִּיל תּוֹרָה וְלַהֲאֲדִירָהּ דּוֹקָא בְּפֶרֶשׁת הַכֶּשֶׁר דָּגִים?

וְהִבִּיא עַל כֵּךְ בְּסֵפֶר "עֲבוֹדַת אֲפָרִים" בְּשֵׁם הַגָּאוֹן מִשְׁמַלּוֹ ז"ל הִי"ד, שֶׁכְּתֵב בְּהַקְדָּמַת סֵפֶרוֹ שׁוֹת לֶחֶם שְׁלֵמָה לְבָאֵר עַל פִּי

מִה שֶׁכְּתֵב בְּסֵפֶר מִגְלַה עֲמֻקּוֹת (סוף פְּרָשַׁת וַיִּלָּךְ), שֶׁהַמִּצְוָה הָרִאשׁוֹנָה בַּתּוֹרָה הִיא פְּרִיָּה וְרִבְיָה, וְהַמִּצְוָה הָאַחֲרוֹנָה הִיא: "כִּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת", וְהִינוּ מִצְוֹת כְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה, וְיֵשׁ לְחַבֵּר אֶת סוּפָה שֶׁל הַתּוֹרָה אֶל תַּחֲלָתָהּ, וְהִינוּ לוֹמַר שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יִכְתֹּב סֵפֶר תּוֹרָה וְיִפְרֶה וְיִרְבֶּה בַּתּוֹרָה. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר רַבָּא בְּגִמְרָא בְּמַסְכֵּת שִׁבְת (לא ע"א), שֶׁלַּעֲתִיד לְבֹא שׁוֹאֲלֵיו אֶת הָאָדָם: "נִשְׂאָתָּ וְנִתְּתָּ בְּאֵמוּנָה? עֲסַקְתָּ בְּפִרְיָה וְרִבְיָה? שְׁאִין הַכּוֹנֵן לְפִרְיָה וְרִבְיָה כְּפִשּׁוּטוֹן שֶׁל דְּבָרִים, אֵלֶּא לְפִרְיָה וְרִבְיָה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה."

וְעַל כֵּן, אָמַר הַלֵּחֶם וְשִׁמְלָה, רְמִזָּה הַתּוֹרָה אֶת עַנְיָן יִגְדִּיל תּוֹרָה וְיִאֲדִיר דּוֹקָא בְּפֶרֶשׁת הַדָּגִים, כִּי דָגִים פְּרִים וְרַבִּים מְאֹד, וְאָדָם צָרִיךְ לַהֲגִדִּיל תּוֹרָה וְלַהֲאֲדִירָהּ לְהַרְבּוֹתָהּ וּלְהַפְרוֹתָהּ בְּחַדוּשִׁים רַבִּים כְּדָגִים.

"השומר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר קרבה שנת השבע שנת השמיטה ורעה עינך באחיך האביון ולא תתן לו" (טו, ט)

הִרִי מְדַבֵּר כָּאֵן עַל הַלְוָאָה, שֶׁאֲדָם חוֹשֵׁשׁ שֶׁהַשְּׂבִיעִית תִּשְׁמַט אֶת הַלְוָאָתוֹ וְלָכֵן נִמְנָע מִלְּהִלוֹת. אִם כֵּן, מִדּוּעַ לִשְׁוֹן הַכְּתוּב "לֹא תִתֵּן לוֹ"?

אֵלֶּא – אָמַר ה' דְּבָרִי אֲבִרָהּ – כִּנּוּת הַכְּתוּב בְּאֵמַת לְנִתְיָנָה, לֹא לְהַלְוָאָה. אָמַר יְהוָה לַעֲצָמוֹ: הִנֵּה, הִגִּיעָה שְׁנַת הַשְּׂמִיטָה. אוֹתָם אֵלֶּף דּוֹלָר שֶׁהַלּוֹיִתִּי לְרֹאבוֹן הָעֵנִי, אֲבוּדִים, וּבְעֵצָם נִחְשָׁב הַדְּבַר שֶׁנִּתְּנִי לוֹ בְּמִתְנָה אֵלֶּף דּוֹלָר. אִם כֵּךְ, מִדּוּעַ אֲתֵּן לוֹ כְּעַת צְדָקָה?!

זֶה כִּנּוּת הַכְּתוּב: "קִרְבָּה שְׁנַת הַשְּׂבִיעִית שְׁנַת הַשְּׂמִיטָה", וּמֵאֲחֵר שֶׁבְּשִׁמְיָטָה עָלֶיךָ לִשְׁמַט אֶת חוּב הָעֵנִי, כְּעַת – "וְרָעָה עֵינֶיךָ בְּאֲחִיךָ הָאֲבִיוֹן וְלֹא תִתֵּן לוֹ" – לֹא אֶת הַלְוָאָה אֵלֶּא אֶת כֶּסֶף הַצְדָּקָה שֶׁהֵייתָ רָגִיל תְּמִיד לָתֵת לוֹ.

מִחֲשָׁבָה זֹאת – אוֹמְרֵת הַתּוֹרָה – בְּטַעוֹת יְסוּדָה, כִּי אֲמַנָּם מִחֻקֵּי לֹא אֶת הַחוּב, אֶדָּ מִזֶּה הוּא עֲדִין לֹא יוֹכֵל לְהֶאֱכִיל אֶת בְּנֵי בֵּיתוֹ הַרְעִבִים, וְעָלֶיךָ מוֹטָלֶת הַחוּבָה לָתֵת לוֹ כְּדִי צָרְכוֹ.

ענינים מתוך הספר "מתוך האור"

על ספר תהלים חלק ראשון

"למנצח על השמינית מזמור לדוד" (יב, א)

בְּסֵפֶר "מִדְרַשׁ חֲכָמִים" מִפְּרֹשֶׁ, שֶׁהַפֶּרֶק עוֹסֵק בְּצַדִּיקִים הַמִּסְתַּלְקִים מִן הָעוֹלָם בְּעוֹוֹן הַדּוֹר לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם. בְּכָךְ הוּא מְבַאֵר אֶת הַנֶּאֱמָר בְּפִסּוּק ב': "הוֹשִׁיעָה ה' כִּי גָמַר חֲסִיד" – שֶׁהַצַּדִּיקִים נִפְטָרִים. וְלָמָּה נִגְזַר עֲלֵיהֶם מִיתָה? "כִּי פִסּוּ אֲמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם" – בְּגִלָּל חֲטָאֵי אֲנָשֵׁי הַדּוֹר.

וּמִמִּשְׁיָד וּמִבְּאֵר לְפִי זֶה מִדּוּעַ נִקְרָא הַמִּזְמוֹר "עַל הַשְּׂמִינִית", מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה "גַּם כָּל חֲלִי וְכָל מַכָּה אֲשֶׁר לֹא כְּתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הִיא זֶלֶם ה' עָלֶיךָ עַד הַשְּׁמִיטָה" (דְּבָרִים כח סא). וְדָרְשׁוּ חַז"ל (אִיכָּה רַבָּה א לו) "גַּם חֲלִי וְגַם מַכָּה" – זֶה מִיתַת צַדִּיקִים שֶׁמְכַפְּרֵת עַל עוֹנוֹת הַדּוֹר. וְהַקְלָלוֹת בַּתּוֹרָה נִכְתְּבוּ בְּסִדְרוֹת שֶׁל שְׁבַע שָׁבָע, וְאַחֲרֵי כָּל הַמַּכּוֹת, נֶאֱמַר בַּתּוֹרָה עֲנֵשׁ נוֹסֵף שֶׁל פְּטִירַת הַצַּדִּיקִים, וְזֶהוּ "עַל הַשְּׂמִינִית" – עַל הָעֲנֵשׁ הַשְּׂמִינִי שֶׁלֹּא נִכְתֵּב בְּמִפְרָשׁ בַּתּוֹרָה.

בכל עניני הגליון נא לפנות למיכאל 0504-147001

נר ליואל

סיפור לפרשת השבוע
לע"נ יואל בן ברוך
גליון 60 פרשת ראה תשפ"ו

"בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם" - הקשר שקודם לקדושה

ומעתה מתבאר סדר הפסוק.
אין התורה אומרת: מפני שאתם עם קדוש, לכן אתם בניו של הקב"ה. אלא להפך, מפני שאתם בניו של הקב"ה, לכן אתם עם קדוש.
הקדושה איננה יוצרת את הקשר, אלא הקשר הוא שמוליד את הקדושה.
ומעתה מתבאר גם טעם האיסור "לא תתגודדו".
אין התורה אוסרת את האבלות. אדרבה, אברהם אבינו ספד לשרה, ויעקב אבינו בכה על יוסף. התורה אוסרת מעשה של ייאוש, כאילו המוות ניתק את הקשר עם מקור החיים.
על כך אומרת התורה: "בנים אתם לַה' אֱלֹהֵיכֶם". בן יודע שגם כאשר אינו מבין את הנהגת אביו, עצם הקשר ביניהם איננו נפסק. אף כאשר המוות מסתיר את ההשגחה, אין הוא מבטל את הקשר שבין ישראל לאביהם שבשמים.
לכן רק לאחר שקבעה התורה את יסוד הבנים היא מוסיפה: "כי עם קדוש אתה".
תחילה הקשר, ורק אחר כך הקדושה - תחילה המהות, ורק אחר כך הנהגה. ומכאן יסוד גדול בעבודת ה': יש אדם המקיים את המצוות מפני שנצטווה. ויש אדם המקיים את המצוות מפני שהוא חי את היותו בן לה'.
הציווי מחייב את המעשה. הבן משנה את האדם.

בפרשת ראה נאמר: "בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם, לֹא תִתְגַּדְּדוּ... כִּי עִם קְדוֹשׁ אַתֶּה לַה' אֱלֹהֵיךְ."
לשון הפסוק טעונה ביאור, שכן התורה אוסרת להתגודד על המת, ופותחת בנימוק: "בנים אתם לַה' אֱלֹהֵיכֶם". ולכאורה היה ראוי לפתוח דווקא בנימוק שבסוף הפסוק: "כי עם קדוש אתה לַה' אֱלֹהֵיךְ". הרי איסורי התורה נובעים מקדושתם של ישראל. מה ראתה התורה להקדים דווקא את היותנו בנים? רש"י מפרש: "לפי שאתם בניו של מקום, ראוי לכם להיות נאים ולא גדודים ומקורחים".
ויש להבין: מדוע תלה רש"י את הדבר בבנים, ולא בקדושתם של ישראל? ונראה שהתורה מלמדת כאן יסוד גדול!
"עם קדוש" מתאר את מדרגתו של ישראל, ואילו "בנים אתם" מתאר את עצם מהותו.
קדושה היא מעלה המחייבת הנהגה מסוימת, אך בן איננו נעשה בן מכוח מעשיו, ואף איננו חדל להיות בן כאשר מעשיו חסרים. זוהי מציאות עצמית. וכן אמרו חז"ל (קידושין לו ע"א): "בין כך ובין כך קרויים **בנים**". גם כאשר אין ישראל עושים רצונו של מקום, שם בנים איננו מסתלק מהם. אין זו מעלה הנקנית במעשים, אלא קשר עצמי שאינו נפסק.

סיפור לפרשת השבוע העין השנייה

יעקב דוד פקח את פיו ולא מצא בו תשובה. האלה ירדה על גבו פעם ופעמיים. פרה אחת משכה בשרשרת. הברזל חרק חריקה ארוכה, והרפת כולה כאילו אמרה דבר שאין משיבים עליו.
ימים אחדים לאחר מכן יצא יוזף לצוד ביער הסמוך לטירתו. השלג הישן נמחץ תחת הפרסות, והעצים החזיקו את ענפיהם לעצמם. הפריץ רדף אחר שועל, ירה בארנבת שנמלטה בין השיחים, ולאחר מכן שלח כדור בצבי צעיר.
בשובם מן הציד נתקל סוסו של הפריץ באבן שנסתתרה תחת השלג. נפל הסוס, נפל רוכבו, והרובה הוטח אל הצד. יוזף קם בכוחות עצמו, קילל את האבן, את הסוס ואת כל יושבי תבל, ואז גילה שעיניו השמאלית רואה רק בתם לבן ובתוכו צללים נעים. האבן לא השיבה. אבנים יודעות לשתוק יותר מבני אדם.
השיבוהו לטירה. רופאו הניח רטיות, טפטף טיפות ואמר מילים לטיניות, מפני שרופא שאינו יכול לרפא מוסיף לפעמים הברות. הראייה לא שבה. הביאו רופאים מדנציג ומוורשה. כולם בדקו, שאלו, נאנחו והרימו ידיים.
הפריץ כיסה את העין הבריאה ובחן את החולה. הארון נעשה הר, המשרת הפך לכתם, והחלון נעשה כרצועת אור צרה.

אז מצא סטניסלב פיסת עיתון בארגז ששימש להדלקת האח. מספרים היו שם על דוקטור מיכאל וולסקי, רופא עיניים מזאקופנה, שהשיב לאדם את ראייתו לאחר חמש עשרה שנה. זאקופנה שוכנת בדרום פולין בין הרי הטטרה, מקום שההרים אינם מתפעלים מתארי בני אדם.
שלח יוזף שליח והבטיח שכר רב. בא הרופא לאחר דרך ארוכה, בחן את העין יום ועוד יום, החליף תחבושות וניסה טיפול חדש. לבסוף סגר את תיקו.
"איני יכול", אמר.
"לא שילמתי לך בכדי שתאמר איני יכול".
"עדיין לא שילמתי לך!"

יוזף נתן לרופא שכר הגון על טרחתו, פחות מן הסכום שהבטיח מתחילה באם יצליח באומנותו. מאחר שהדרך לזאקופנה ארוכה הייתה והשלגים גברו, השאירוהו בטירה ימים אחדים. דווקא אז החלה העין להתקלקל במהרה. מה שתיקנו הרופאים הראשונים התקלקל. הצללים נעשו עבים, והאור נרתע לאחור.
בלילות באו החלומות.

מעשה ביעקב דוד, שעמד לפנות בוקר על רצפת האבן של טירת יוזף הפריץ, והחזיק בידו מטאטא שכבר נמרטו רוב יציפיו, ואילו מן האולם הגדול יצאו אחרוני המסובים כשהם מזמרים ניגון שאין בו ראש ולא סוף. אחד מהם דרך על כיכר לחם, שני הפך קערה על פיה, ושלישי חבש על ראשו את כלי הנחושת של המשרתים ואמר שהוא מלך פולין.
"עד שתסיים הכול", אמר שומר הטירה, "אסור לך לילך".
יעקב דוד לא השיב. בן ארבעים ושבע היה, בעל גוף דק וכתף אחת נמוכה מחברתה, מפני ששנים הרבה נשא דליי חלב ברפת שחבר מאת הפריץ. זקנו כבר נתערב בו לבן, אף שלא היה זקן בשנים. בכיס מעילו החזיק דף קטן ממסכת ברכות, שנקרע מספר ישר עוז בבית אביו, והוא קורא בו בכל שעה פנויה. שעה פנויה לא הייתה לו באותו לילה, ואף על פי כן מישש את הדף באצבעו, כדרך אדם הבוזק אם פיסת חייו עודנה עמו.
גדינה הייתה אז עיר נמל צעירה בצפון פולין, סמוך לים הבלטי. מנופי ברזל הרימו מטענים מן האניות, ופועלים באו מכל עבר. יהודי אחד בלבד דר בה: יעקב דוד. מפני מה בא לשם? מפני שהבטיחו לו רפת, קורת גג ופרנסה. ומה קיבל? רפת הייתה, הגג דלף, והפרנסה הייתה דומה לעז עקשנית: כל אימת שתפסת בקרניה, מבעטת ובורחת.

הפריץ יוזף משל במחוז. רחב כתפיים היה, שפמו קצר וצהוב, וקולו היה מקדים אותו מחדר לחדר. בילדותו ראה את אביו מגרש איכר זקן בשל חוב קטן. את האיכר שכח, אך תנועת היד האומרת "מכאן" נשארה בו. בה היה מסלק משרת, בה היה דוחה תחינה, ובה היה מצווה על יעקב דוד לבוא לטירה בכל משתה.

שמה תאמרו: מדוע לא עקר משם? חוב קטן היה עליו לפריץ, ואשתו החולנית ובנו בן התשע דרו בבקתה הסמוכה לרפת. הילד אהרן היה שואל: "אבא, מתי נלך למקום שיש בו מניין?" ויעקב דוד היה משיב: "כשתגדל עוד מעט". ילדים גדלים, אבל "עוד מעט" אינו גדל עמהם? נשאר קטן ומתרוצץ בבית.

עם אור ראשון סיים יעקב דוד לסדר את האולם. הלך לרפת, שפתיו יבשות ועפעפיו כבדים. הפרות הכירו את צעדיו והחלו נעות בדוכניהן. לא נשתהה הרבה עד שנרדם בעמידה. הדלי החליק, החלב נשפך אל הקש, והחתול בא לסעודה שלא הזמן אליה. באותה שעה נכנס הפריץ. בידו אלה קטנה, מעשה אומן, שראש זאב חקוק בקת שלה.
"שוב אתה ישן ברכושי?"

יוזף הוציא את האלה הקטנה ממגירתו. יעקב דוד נסוג חצי פסיעה. הפריץ ראה זאת בעינו הבריאה, והחצי־פסיעה עשתה בו יותר מכל דרשות הרופאים. הניח את האלה על השולחן.

"הרפת שלך מכאן ואילך. החוב נמחק. בלילות לא תבוא לטירה."

יצא יעקב דוד. בחצר עמדה ברכתו של רבי ישראל צבי, והסוס כרסם קש כאילו כל ענייני העולם נמסרו לשיניו. ניגש יעקב דוד אל האורח ושאל: "רבי, האם באמת נתרפא?"

"מי?"

יעקב דוד לא ידע אם הכוונה לעין או לבעליה. גם אנחנו איננו יודעים.

שנה לאחר מכן עזב יעקב דוד את גדיניה ועבר לעיר שיש בה מניין, מלמד ושוחט. לפני שיצא בא להחזיר את מפתח הרפת. יוזף לא לקחו.

"המפתח שלך," אמר.

"הרפת נמכרה."

"אם כן, שמור אותו."

יעקב דוד תחב את המפתח לכיס שבו שמר את דף הגמרא. שני דברים היו שם, וכל אחד פתח דבר אחר.

שנים לאחר מכן סיפר לי אהרן, בנו של יעקב דוד, את המעשה הזה. שאלתיו אם נעשה הפריץ אדם רחמן. אהרן משך בכתפיו ואמר: "נעשה פחות אכזרי." ומה היה באותיות? אותן ארבע אותיות לא שבו לחלומותיו של יוזף. תחתיהן היה רואה לפעמים את הבאר, אלא שבפיה צמח עשב דק, ובתחתיתה לא שמע עוד צעקות. רק טפטוף מים.

יש אומרים שעינו נתרפאה לגמרי. יש אומרים שנותר בה כתם קטן עד יום מותו. אני איני מכריע. אפשר שהכתם נשאר כדי שיזכור את החושך, ואפשר שהוסר כדי שילמד שיש מחילה בעולם. פעמים כך ופעמים כך.

אבל אלה הקטנה, זו שראש זאב חקוק בקתה, נמצאה לאחר שנים בעליית הגג של הטירה. החלודה אכלה אותה מבפנים. מבחוץ עוד נראתה שלמה.

ידוע תדע - ידיעות מעניינות ממרחבי הש"ס

- * תרגום המילה 'לאיי' הוא הן (- ודאי). רש"י עירובין (לח. ד"ה הא לאיי).
- * דרכו של היהודי לתלות את יסוריו בעוונות ואילו הגויים קוראים עליהם תגר. רש"י (ר"ה ד. ד"ה כאן).
- * הגמרא דנה האם היו חכמים בקיאים בשיעורים, ולמסקנא אכן היו בקיאים (ראש השנה יג.).
- * הביטוי 'לודת' לפני התיבה (שהוזכר בברייתא) נובע מכך שצריך להתפלל במקום נמוך. רש"י (ראש השנה לב. ד"ה ירד).

תחילה ראה אותיות עבריות מרחפות סביב למיטתו: ו', ל', ר', ו'. לא ידע לקרוא אותן, אך חש שהן קוראות אותו. פעם נדמו לעטלפים שחורים ופעם למסמרים כפופים. הן הצטרפו ונפרדו, לחשו באוזנו צלילים זרים, וכל אימת שניסה לגרשן גדלו עד שהתקרה נעשתה נמוכה.

בלילה אחר ראה שעיניו השמאלית נפרדת מפניו ועולה באוויר. היא השקיפה בו כאדון במשרתו. ביקש לצוות עליה לשוב, אך לא היה לו למי לקרוא. ובחלום שלישי עמד על פי באר עמוקה, מלאה נחשים ועקרבים, ומן המעמקים עלו קולות של איכרים שגירש, משרתים שהכה, ובהם קול אחד שלא הכיר מפני שמעולם לא טרח לשמוע אותו. כוח אדיר משך אל הבור. כשהקיץ אחז במסגרת המיטה עד שנשארה בה סימן.

שמע דוקטור וולסקי ואמר: "יש כאן דבר שאין כלי הרפואה מגיעין אליו. בזאקופנה דר יהודי ושמו רבי ישראל צבי. רבים מבקשים עצתו. אולי..."

יוזף הזדקף. "שאקרא לז'יד?"

הרופא אסף את משקפיו אט אט. "רשאי אתה להוסיף ולהתווכח עם האפלה. סבלנית היא עד למאוד."

קשה הייתה המחשבה על הפריץ. יהודי בעיניו היה ברייה שמותר לצוות עליה, לא ברייה שמבקשים ממנה. אבל העין הצרה נעשתה צרה יותר, וגאוותו, כל כמה שהייתה רחבה, לא הצליחה להאיר חדר אחד. שלח ברכרה לזאקופנה.

רבי ישראל צבי לא מיהר לבוא. כבן חמישים וחמש היה, פניו רזות וקולו שקט. אהב לילך עם שחר לבית המדרש, בעת שהשלג עוד נקי. כשסיפרו לו על יוזף אמר: "מה לי ולו? יש בני ישראל הזקוקים לעצה."

נסע אל רבו. שמע הרב ונטענע בראשו.

"אפשר שתועיל לגוי הרשע," אמר רבי ישראל צבי, "ואפשר שיתחזק על ידי כך."

"ואפשר," השיב רבו, "שאין אתה נוסע בשבילו."

"בשביל מי?"

"אילו ידע אדם מראש בשביל מי הוא נוסע..."

שתק רבי ישראל צבי. אחר כך הידק את אבנטו. "אם כן, אסע."

כשהגיע לגדיניה הייתה רוח הים מפיחה בין המחסנים ומטיחה מלח בחלונות. יוזף קיבלו בחדר הצידי. ראשי חיות הביטו מן הקירות.

"החזר לי את הראייה!" אמר הפריץ.

"אין מאור ביד אדם," השיב האורח. "ספר לי מה ראית."

סיפר יוזף על האותיות. רבי ישראל צבי ביקש נייר, כתב אותן והניח לפניו: ו ל ר ו.

"אלו ראשי תיבות," אמר, "של 'ונתן לך רחמים ורחמך'."

יוזף נקש באצבעותיו על השולחן. "ומה עניין פסוקכם לעיני?"

"מאור עינך ניטל בשעה שנהגת עין רעה ביעקב דוד."

"באתי אליך על רפואה, ואתה מטיף לי על עובד עצל?"

"עצל?" שאל רבי ישראל צבי. "מתי ישן לאחרונה?"

הפריץ הסיט את פניו.

"דע," המשיך האורח, "שהתורה מדברת אף בלוחמים היוצאים למלחמה שנצטוו עליה. אדם עושה מעשה קשה, ולבו עלול להתרגל לקושי. לפיכך הובטח לו: 'ונתן לך רחמים ורחמך'. תחילה יינתנו הרחמים בתוכו, ואחר כך יבואו עליו. סדר יש בדבר. כלי סגור עומד בגשם ואומר, מדוע אין בי מים."

"אתה משווה אותי לכלי?"

"לא. כלי עדיף ממך עשרת מונים מפני שאינו מתווכח."

הפריץ לא הבין את כל הפלפול. דבר אחד הבין היטב: אם ימשיך בדרכו, לא ימצא מי שירחם עליו, לא בארץ ולא בשמים. אולם שינוי דרך קשה מן הדרך עצמה. כל אותו לילה הלך אילך ואילך בחדרו. פעם אמר, אשלם ליהודי כסף ודי. אחר כך כעס על עצמו שנעשה כך בגלל ארבע אותיות. וכשהיה עוצם את העין הבריאה, ראה שוב באר.

למחרת קרא ליעקב דוד.

נכנס היהודי כפוף מעט, לא מפני כבוד הפריץ בלבד. הגב זכר דברים שהפה כבר מחל להם.

"מה אני חייב לך?" שאל יוזף.

יעקב דוד הביט ברצפה. "אדוני אינו חייב לי."

"אל תשקרי!"

"איני משקר"

הדלקת נרות

י-ם-----6:55

ב"ב-----7:11

צאת שבת

י-ם-----8:09

ב"ב-----8:12

ר"ת-----8:47

—פניני משה—**דברי תורה לפרשת ראה**

א} "ראה אנכי" יש לפרש על פי מה שכתוב בתהלים "שויתי ה' לנגדי תמיד" שהאדם צריך לראות תמיד עם אנוכי ה' אלוך בבחינה של "שויתי ה' לנגדי תמיד"

ב} "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה" דרכו של עולם כשחוצים לקרב לבו של ילד קטן ללימוד התורה, מראים לו כסף ומקל ואומרים לו "אם תלמד תקבל כסף, ואם לא תלמד את התורה תספוג מלקות בשוט, וכל זה משום שעדיין שכלו של הילד קטן מדי להבין שעצם לימוד התורה הוא ברכה, ועצם אי לימוד התורה קללה היא ולכן אינו מבין שעליו לרצות ללמוד תורה, וזה מה שאמר משה רבנו לבני ישראל עד היכן הגעתם בעולמכם שעבשיו אחרי ארבעים שנות ניסיונות, עדיין אני צריך להציע לפניכם "אגורה" שזה ברכה, "ושוט" שזה הקללה, ולבסוף הינכם עדיין כילד קטן שצריך לעוררו על ידי "ברכה"

ג} "את הברכה אשר תשמעו וגו' והקללה אם לא תשמעו וגו' וסרתם מן הדרך" אצל הברכה נאמר רק שמיעה "אשר תשמעו" ואילו בקללה נאמר נוסף על "לא תשמעו" גם "וסרתם מן הדרך" לפי שמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, אפילו רק בשמיעה, ואילו בקללה אין הקב"ה מצרפה למעשה רק אם היה מעשה לפיכך צריך גם "וסרתם מן הדרך".

ד} "כי פתוזה תפתוזה את ידיך" כי פתוח תפתח את ידיך ר"ת תיכף עם הכולל, שתיכף שעני מגיע לבקש מיד צריך לתת לו מה שהוא מבקש.

לחודש אלול

ה} "ויבא אברהם לספור לשרה ולבכותה", אברהם לספוד לשרה ולבכותה ר"ת "אלול" שצריך לבכות ולהתחנן להקב"ה בימי אלול שישלח על העוונות.

גוש שבת, שבת שלום וחודש טוב

ידידכם

משה יוסף סערן

זמן המולד יום חמישי 8:15 ר"ח אלול יום חמישי ויום שישי

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בני
ובני בנים כשתלי זיתים סביב
לשולחנכם, חמכים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומוזני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זצ"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוד"גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איהו מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לטוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטובה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להשית, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכיו.

מלליצי יושר

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורבמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה לירוש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מוקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

השומר לך וגו' איכה יעבדו הגוים האלה את אלהיהם ואעשה כן גם אני, לא תעשה כן לה' אלקיך, כי כל תועבת ה' אשר שנה עשו לאלהיהם. יש להקשות במה שאמר 'איכה יעבדו הגוים', דהיה לו לומר 'איכה עבדו' לשון עבר, שהרי כאן מדובר אחר שכבר השמיד אותם, וכמו שאמר בהמשך הפסוק 'אחרי השמידם מפניך'. ועוד קשה, מהו שהוצרך הכתוב להזהיר כאן 'לא תעשה כן לה' אלקיך', הלא כבר הזהיר וענש על עבודה זרה 'לא יהיה לך', ולא תשתחוה'. ונראה לבאר, דהנה ידוע שבאותם הזמנים היו רגילים הגוים לערוך שולחן לכבוד המזל, שהיו סבורים שבכך ימשיכו על עצמם מזל טוב. ועיין בב"י (יו"ד סוף סימן קע"ט) שמחה באותם האנשים שהיו עורכים שולחן במיני מאכל בלילה שלפני המילה, שבכך חשבו להמשיך מזל טוב על התינוק הנימול, ע"ש שכתב דהיינו ממש 'העורכים לגד לשולחן', וזה היה דרכו של בלעם וכו', ואסור לעשות כן. ולפ"ז יש לבאר דהנה אף שבדאי כשיבוא בני ישראל לארץ, יעשו מלחמה עם הגוים ויהרגו אותם וינצחו אותם וירשו את ארצם, אולם אותם המעט שיצליחו לברוח וישייתירו, בודאי שכשיראו שהורע מזלם, יעשו כל מאמצי כוחם להגביר עליהם את המזל מחדש, וינהגו כפי מנהגם לערוך שולחן לכבוד מזלם כדי שבכך יחזיר להם המזל, ועל דבר זה נתכוון הכתוב להזהיר, ואמר פן כשיראו ישראל מה שעושים הגוים כדי להחזיר את תוקף מזלם, יאמרו אף אנו נעשה כן לשם שמם כדי להוסיף כח במזלנו הטוב, ובכדי שנוכל להישאר בארץ ישראל, ולכן בא הכתוב והזהיר 'לא תעשה כן וגו' כי כל תועבת ה' אשר שנה עשו לאלוהיהם', והיינו שאכן הפסוק לא מדבר כאן מענין חטא עבודה זרה, אלא מזהיר מחטא של עשיית קסמים ומזלות. ולפ"ז מתיישב היטב מה שאמר הכתוב 'ופן תדרוש לאלוהיהם לאמר איכה יעבדו הגוים', כי אכן מדובר כאן על החשש שתראה מה שיעבדו אותם הגוים אותם שנסארו אחר שבאו בני ישראל לארץ ונצלו, שהם ינסו לעשות מעשים להגביר ולהחזיר את כח מזלם, ועל כך הזהיר הכתוב שלא לעשות כמעשהם. (זרע שמשון אות ב').

שמן המאור'

להגה"ק רבי מנחם מנדל אפרים פישל ב"ר דוד טרייבר זצ"ל, המגיד
מסאמבור

תלמידו של הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ורבי צבי הירש מדזיטשוב זי"ע
כתב בהקדמת ספרו

**וכל מי שילמוד בספר הזה בכלל אחינו בני ישראל, יתח להם ארובות השמים
ברכה עד בלי די מפתח הפרנסה והצלחה ורחמים וחיים ושלוש ממגד תבואות
שמש וממגד גרש ירחים וכו'. והשי"ת יעזור לכל מי שיעיין בזה הספר, יזכה
לזכך לבבו, ויזככו כל אבריו, ויהיו כולם אהובים וכולם ברורים לעשות רצון
בוראם, ויזכה לשתי שולחנות כשורה, בהצלחה וטובה חיים ושמחה בתפארה,
ויגבה מזלו למעלה בגזירת הבורא, ויזהר כזוהר הרקיע כשמש ברה**

**רק חזק בלבתי אכול הדם וגו', לא תאכלנו למען ייטב לך ולבניך אחרים כי תעשה הישר בעיני
ה'. פי', שלא תאמר איני אוכל דם מפני שנפשי קצה עלי, שא"כ אין פרישתך מחמת מצוה,
ולא יגיע לך שכר בעד זה, וכמו שאמרו חז"ל שלא יאמר אדם אי אפשי בבשר חזיר מפני
שנפשי קצה עלי, כי הקב"ה רוצה שתעשה למען המצוה כדי שיטיב לך. וזה שאמר 'לא
תאכלנו', ומניעת האכילה יהיה על אופן כזה שתקבל שכר על זה, וזה 'למען ייטב לך ולבניך
אחרים', ואימתי תקבל שכר, על זה אמר 'כי תעשה הישר בעיני ה'', לא מחמת שישיר בעיניך,
אך מחמת שכר ישר בעיני ה'.**

שמת אח"כ תוך שלשים, ולא
מצאתי ישוב לזה ע"ד הפשט,
והסברא ברורה אצלי כמ"ש,
עכ"ל.

והנה תנן בחולין (דף קלד), גר
שנתגייר והיתה לו פרה, אם
נשחטה הפרה עד שלא נתגייר,
פטור מן המתנות. ואם נשחטה
משנתגייר חייב, אם היה ספק
אם נשחטה קודם שנתגייר או
אחר כך פטור, שהמוציא
מחבירו עליו הראיה, והרי הכהן
הוא הבא להוציא מחבירו, ועליו
להביא ראיה שנשחטה אחר
שנתגייר.

והקשה הגמ' מהא דאמרו 'ספק
לקט לקט' והכל לעניים, הרי
דאלינן גבי מתנות עניים

בספיקא לחומרא, ולא אמרינן המוציא מחבירו עליו הראיה. דאמר ריש לקיש, מאי
דכתיב 'עני ורש הצדיק', צדק משלך - ותן לו. והכא נמי בספק מתנות עניים, תן
לו אע"פ שספק הוא. ותיירך רבא, דלא דמי מתנות עניים למתנות כהונה, דהכא
במתנות כהונה, דפרה - בחזקת פטורה קיימא, שהרי היתה בחזקת עובד כוכבים
הפטור קודם שנתגייר. משא"כ קמה, דמתנות עניים - בחזקת חיובא קיימא, שהרי
ברשות ישראל היא מעולם, ועומדת להתחייב.

וכתב האבני נזר (יו"ד שם), וז"ל: אף שהסברא ברורה אצלי [דלא שייך חזקה
מעיקרא אלא בדבר שגורם הדין הוא מה שאירע מקודם], אך יען כל דברי
אחרונים ביו"ד גבי אבילות על דרך הפשט הם כנגדי, קשה לחלוק עליהם בסברא
לבד. ואביא ראיה לדברי, מהא דאמר רבא קמה בחזקת חיובא קיימא, פרה בחזקת
פטורה קיימא. ובדואי הא דקאמר 'קמה בחזקת חיובא', לאו חזקת חיוב לגמרי
קאמר, שהרי הקמה אינו בחזקת חיוב לעניים לה מה שיפול, יותר מהה שחזקה
בחזקת פטור לבעה"ב על מה שלא יפול, רק שאין בחזקת פטור כמו פרה שהיתה
פטורה לגמרי, וזה יש בה חזקת חיוב לעני ג"כ, והוי ספק שקול, וחייב ליתנו
לעניים מקרא ד'עני ורש הצדיק', וזולת היכא דאיכא חזקת מרא קמא. וכן הם דברי
הקצה"ח (קונטרס הספיקות כלל א' סעיף ט') ע"ש.

ומעתה נשאל, למה בפרה ספק נשחטה קודם שנתגייר, ספק אח"כ - פטור, נוקמא
הפרה בחזקת שלא נשחטה קודם שנתגייר רק אח"כ, והוי חזקה זו מול חזקת
פטורה דפרה, והוי ספק השקול, ויהיה חייב ליתנו לכהן מקרא ד'עני ורש הצדיק'
כמו גבי קמה וכו'.

אלא ודאי לא שייך הכא חזקה דמעיקרא כלל, כיון שאין החיוב והפטור תלויים אם
נשחטה עד שלא נתגייר, רק אם נשחטה משנתגייר, ואז היא שחטה ממה נפשך,
וכך י"ל שהיה קודם שנתגייר כמו אחר כך. ולא אמרינן חזקה שלא היה קודם רק
אח"כ אלא כשאנו דנין על זמן הקודם, מוקמינן לה אז על חזקה דמעיקרא, כיון
דאפשר שהיה אח"כ ולא היה עדיין ריעותא כלל. ולמתבונן בטעם המצוה לא
יקשה עליו דברי אחרונים גבי אבל. והוא ברור אצלי כשמש, עכ"ל.

והנה תנן בריש ב"מ: שנים או חזין בטלית, זה אומר כולה שלי, וזה אומר חציה שלי
וכו', זה נוטל שלשה חלקים, וזה נוטל רביע. והקשו התוס' (ד"ה וזה נוטל), וז"ל:
וא"ת יהא נאמן דחציו שלו מינו דאי בעי אמר כולה שלי. ומפרש ריב"ם דמינו
להוציא לא אמרינן, דבחציו השני מוחזק זה כמו זה, עכ"ל. והיינו דאי אפשר
להוציא מיד המוחזק ע"י מינו.

והנה התוס' שם הקשו, מדוע האומר חציה שלי נוטל רביע, וז"ל: וא"ת ונימא דאין
ספק מוציא מידי ודאי, דהאומר כולה שלי יש לו בודאי חציה, והאומר חציה שלי
ספק אם יש לו בה כלום, עכ"ל. והיינו דהאומר 'כולה שלי', יש לו בודאי חציה,
שהרי אף חבירו הטוען 'חציה שלי', הרי מודה הוא בחצי השני ששייך לזה האומר
'כולה שלי', ונמצא שזה האומר 'כולה שלי', יש לו בודאי חצי הטלית, ואילו האומר
'חציה שלי', הרי ספק הוא אם יש לו בה כלום, שהרי חבירו טוען 'כולה שלי', וא"כ
נימא דאין ספק דהיינו זה האומר 'חציה שלי', מוציא מידי ודאי היינו זה האומר
'כולה שלי', ולא יקבל כלום.

וכתב האבני נזר, דחזין מקושיית התוס', דבסברא דאין ספק מוציא מידי ודאי,
מוציאין מיד המוחזק, דאע"ג דבמינו לא מוציאין מיד המוחזק, אבל הסברא של
אין ספק מוציא מידי ודאי עדיף יותר, דמוציאין עיד"ז ממון מיד המוחזק. והקשה
האבני נזר, דהרי אי אפשר להוציא ממון ע"י חזקה דמעיקרא, כי חזקת ממון עדיף

עבורה בעוה"ז, וגם בעוה"ב, כמו
שדרשו אפילו לרבנן בגמרא
'למען יאריכון ימיו' בעוה"ב,
'ולמען ייטב לך' בעוה"ז, א"כ
פשיטא שזו מכלל ההטבה שלא
יהרהר בענין עבירה שמונע
ממנו הגמול המעונת. אבל
שאר מצוות שאין כוחן יפה
להיטיב בעוה"ז, גם בעידנא
דעסיק בה לא מגינא, לכן אמר
דוקא בשילוח הקן וכיבוד אב
ואם שנאמר בהם 'למען ייטב
לך'.

ואפשר לומר דרבנן ור' יעקב
פליגי בהך סברא, דרבנן נמי לא
יחישו מעשה דר' יעקב, רק
סברת רבנן היא דכיון שהשכר
מגיע לו בעוה"ז רק שמחליפין

אותו, ודטבא ליה עבדי ליה, א"כ בה יש לומר דהכל ב'שיקול אל דעות', דלפעמים
יהיה העוני סיבה להעבירו על דעת קונו, א"כ טוב לו יותר כי יאכל פרי מעלליו
[בהאי עלמא].

ואפשר לתרץ בזה קושיית 'צדיק וטוב לו, צדיק ורע לו, רשע וטוב לו, רשע ורע
לו' (ברכות ז). כי ידוע ששתי נסיונות הם נסיון העושר ונסיון העוני, כי יש אשר
יעמוד בנסיון העוני ולא יעבירו על דעת קונו ליתן עינו בשל אחרים, ואילו
השלוה והעושר יעבירו על דעת קונו, ולזה הצדיק בוחר הקב"ה שיהיה 'צדיק ורע
לו' לטוב לו בעוה"ב, ו'צדיק וטוב לו' הוא שגלוי לפניו יתברך שלא יעמוד בנסיון
העוני, א"כ יהיה סיבה לפוקה ולמכשול אם יהיה עני, כי לפעמים המזל מורה על
מדה רעה, כמו רב נחמן בר יצחק שאמרו הכלדאי שיהיה גנבא (שבת קנו). וכמו
כן 'רשע וטוב לו', לפי שגלוי לפניו יתברך שגם בהיות 'רע לו' יהיה רשע, א"כ יגדל
עוונו ביתר שאת, אבל כש'טוב לו' על כל פנים ימעט עונשו כי 'וישמן ישורון
ויבעט', [דיש לו התנצלות שרוב הטובה הביאתו לידי חטא ומכשול], או
שעוונותיו גרמו לפתוח לו להאבדו מן שכר הנצחיי. ו'רשע ורע לו' הוא לפי שגלוי
לפניו יתברך שאם יהיה לו שלוח ירשיע יותר, או ירע לאחרים, על כן טוב לצדיק
כי יהיה רע לרשע, והכל בשיקול אל דעות אשר לו נתכנו עלילות מצעדי גבר.
ובזו יש להבין הפסוק 'דאה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה', לסברת רבנן
דהא דאיכא שכר מצוה בהאי עלמא, הוא רק אם השכר יהיה סיבה שיעבור על
מצוות ה', שאז טבא ליה עבדי ליתן שכר בעוה"ז למען לא יפסיד הגמול האמיתי.
[וזהו פירוש הכתוב 'דאה אנכי נותן לפניכם היום', 'היום' דייקא בהאי עלמא, 'ברכה
וקללה' היינו 'ברכה' במקום דאיכא חשש 'קללה', כלומר רק במקום דאיכא חשש
לאבד את שכרו כליל בעוה"ב, אז 'נותן אנכי לפניכם' כבר 'היום' בהאי עלמא
ברכה]. ואולם למי שאין ההטבה מונעתו משכר עוה"ב, אדרבה טב ליה ההטבה
שיהיה טוב לו ומיטיב לאחרים, וגורם לו אדרבה תוספת בריאת ה', וזו 'את הברכה
אשר תשמעו', רצונו לומר שהברכה תהיה שלא יהיה לכם לפוקה ולמכשול לגרום
לכם העברת מצוות ה', כי אם 'אשר תשמעו'.

לע"נ הר"ר קלונימוס קלמן ב"ר משה נפתלי זצ"ל

**אם אזלינן בתר חזקה בספק אבילות את עומד בתוך ל' או לאחר ל'. [המשך משבוע
העבר].** ה"ט"ז (יו"ד סימן שצ"ז סק"ב) מביא בשם מהר"ם מינץ, דמי ששמע שמת
לו מת, ואינו יודע אם הוא עומד תוך ל' או לאחר ל' יום, אם חייב להתאבל, וכתב
דמטעם חזקה יש להחמיר, כמו שאמרו דהמביא גט והניחו זקן או חולה נותנו לה
בחזקת שהוא קיים, דאזלינן בתר חזקה, לכן יש לומר גם כאן, דהעמדת המת על
חזקתו והשתא הוא דמת, ע"ש.

והקשה האבני נזר, דלפי יסוד הנ"ל דרך בדבר שגורם החיוב הוא מה שאירע
מקודם, אז אמרינן חזקה מעיקרא, אבל בדבר שגורם החיוב הוא מה שאירע
עכשיו, לא אמרינן חזקה מעיקרא, הרי באבילות - החיוב הוא מה שאירע עכשיו,
שאינו חיוב האבילות מחמת שלא מת קודם שלשים, רק משום שמת אח"כ תוך
שלשים, וא"כ לא שייך בזה חזקה.

וז"ל (יו"ד שם): מעודי קשה לי על ה"ט"ז בשם מהר"ם במת לו מת ואינו יודע אם
עכשיו תוך שלשים יום או לאחר שלשים יום, דאוקמי אחזקתו ומת אח"כ, ועכשיו
תוך שלשים, אף שאין חיוב האבילות מחמת שלא מת קודם שלשים, רק משום

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף מרימנוב זי"ע אמר :
בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמותי (ספר מנחם ציון).
נפטרס ע"י הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק טאטעם שליט"א

מחזקה דמיקרא, וא"כ מדוע לא נימא דהוא הדין דחזקת ממון עדיף מהסברא של אין ספק מוציא מידי ודאי.

ותירץ האבני נזר, דהטעם דחזקת ממון עדיף מחזקה מעיקרא, היינו משום דחזקה מעיקרא אינו חשיב ודאי כל כך, דזה ודאי רק כל זמן שלא נשתנה, אבל לאחר שנשתנה הדבר, שוב בטלה החזקה וליכא ודאי. משא"כ הסברא של אין ספק מוציא מידי ודאי, לא נשתנה לעולם, דאפילו אם יתברר שמה שטוען חבירו 'חציה של' הוא אמת, עדיין נשאר חצי השני להראשון.

וז"ל: יש ללמוד מדברי התוס', דבסברא דאין ספק מוציא מידי ודאי מוציאין מיד המוחזק. שהרי תירצו שם על הקושיא דיהיה נאמן במיגו, דהוי מיגו להוציא. מוכח דבאין ספק מוציא מידי ודאי מוציאין ממון, ועדיף מחזקה דגריעא מחזקת ממון, והיינו דבחזקה אין חשיב ודאי כל כך, שאם עכשיו נשתנה הדבר שוב אין כאן ודאי, משא"כ בזה שאף עכשיו חציו שלו, עכ"ל.

ולפי"ז כתב האבני נזר דיש טעם לאסור למול בשבת לפי דברי התוס' הנ"ל, דאין ספק מילה מוציא מידי ודאי איסור שבת, ולכן לא יועיל בזה חזקת מעוברת, או ספק ספיקא, דכשם שהסברא של אין ספק מוציא מידי ודאי עדיף יותר מחזקת ממון, כן עדיף יותר מחזקת מעוברת או ספק ספיקא.

אבל לכאורה יש לומר דאין זה חשיב ספק מוציא מידי ודאי, כי מילה בשבת מותרת, ולזה כתב האבני נזר, דזה אינו, דאף אם הוא בן שמונה, מ"מ יש איסור שבת, רק שמצות מילה מוציא מידי איסור שבת, והיינו דמילה בשבת דחוויה ולא הותרה, ולכן זה נחשב ספק מוציא מידי ודאי.

דהנה במגיני שלמה (שבת עב.) כתב גבי שתי תינוקות שאחד זמנו למול בשבת ואחד זמנו למול בע"ש, וטעה קסבור שהוא של שבת ומל של ערב שבת בשבת, דאינו נחשב 'מתעסק בדבר היתר'. ואינו דומה לקסבור שהוא תלוש ונמצא מחובר, דבציור שקסבור שהוא תלוש, לא נתכוון לחתיכה דאיסורא, דחתיכת תלוש לא הוי בכלל חתיכה דאיסורא, ולכן הוא מתעסק בדבר היתר, אבל מכוון למול תינוק של שבת, מכוון לחתיכה דאיסורא, אלא שמילה בזמנה דוחה האיסור, ע"ש. הרי דמילה בשבת דחוויה ולא הותרה.

[אבל האבני נזר באו"ח (סימן רנ"ה) חולק על המגיני שלמה. וז"ל: במגיני שלמה כתב דבעצם מילה מלאכת איסור, אלא שהותרה משום מילה. ודוחק. דהתיינא אם שבת היתה דחוויה אצל מילה. אבל בסנהדרין (דף נט:) ילפינן 'ביום השמיני ימול למשרי שבת, ומבואר דשבת הותרה אצל מילה, וא"כ מתעסק בהיתר הוא, עכ"ל]. וז"ל האבני נזר: מילה בשבת שאף אם הוא שמיני מ"מ שם איסור שבת עליו, שהרי כתב במגיני שלמה בהא דמתעסק בתינוקות חייב וכו', דכיון דידע שעשה מלאכה רק שחושב שהוא בן שמונה המתירו, חשיב מתעסק באיסור, ע"ש. על כן נאמר בזה אין ספק מילה מוציא מידי ודאי איסור שבת, דאף אם הוא בן שמונה, מ"מ יש איסור שבת, רק שמצות מילה מוציא מידי איסור שבת, על כן לא יועיל בזה חזקת מעוברת, או ספק ספיקא, כשם שאין ספק מוציא מידי ודאי עדיף מחזקת ממון, כן עדיף מחזקת מעוברת או ספק ספיקא.

לע"נ הג"ר יהושע עוזיאל בן הג"ר אברהם משה ממאריקשוב זצ"ל

אלקי עולם אדון כל הארץ מנהיג הגלגל. כתב הרמב"ם (פ"א מהלכות יסודי התורה ה"ה), וז"ל: הוא אלקי עולם אדון כל הארץ והוא המנהיג הגלגל, עכ"ל. והרדב"ז (ח"ו סי' ב"א קט"ז) נשאל על לשון זה, וז"ל: כיון שהוא 'אלקי עולם', מה צורך עוד וכו', ותו מה יחוס אלקות לעולם, ואדנות לארץ, והנהגה לגלגל. ותו שינה הסדר שהגלגל נברא תחלה לארץ, עכ"ל.

והנה מה שכתב שהגלגל נברא תחלה, אשתמשתיה דברי הבראשית רבה (סוף פ"א) דהוא מחלוקת ב"ש וב"ה, ב"ש אומרים שמים [והוא הגלגל] נבראו תחלה, וב"ה אומרים הארץ נבראת תחלה ואח"כ שמים. והנה בכ"מ דברי ב"ה עיקר במקום ב"ש, ואמנם שם אסיק אח"כ: ר' שמעון בן יוחאי אמר תמה אני האיק נחלקו אבות

העולם על בריאת שמים וארץ, שאני אומר שניהם לא נבראו אלא כאלפס וכסויה. פירוש שבת אחת, וכן אמר ר' אלעזר ברבי שמעון שם דלכך מזכיר לפעמים ארץ קודם, ולפעמים שמים קודם, להורות דשניהם שקולים ובבת אחת נבראו וכו'.

ועיין ברדב"ז שם מה שכתב הוא לפרש, ובעיני לא נתחוויר יפה פירושו וכו'. אבל כוונת הרמב"ם מבוארת, כי מיסודי התורה שיש מצוי, וצריך שנדע עוד שהמצוי הזה הוא אלקי שופט העולם, מעניש לעושי העול, ומטיב למטיבי לכת, שגם זהו יסוד התורה.

והנה בכופרים שני מינים: א) האומרים שהעונשים והטובות הבאים לאדם הם על צד הקרי וההזדמן, והם המתפלספים בעם. ב) האומרים שהכל תלוי במזל וכהוראת הגלגלים, והם כתות ההוברים וחוזי כוכבים. ולפי שהרמב"ם זכר היותו ג"כ השופט מעניש ומטיב, אמר אח"כ להוציא מלב אותם ב' הדיעות, נגד הראשונה אמר שהוא 'אדון כל הארץ', ומנהיג הארץ כאדון בעבדו, שכל פעולות העבד אינם מקרים, אבל ברצון וציווי האדון, כן כל הנעשה בארץ מתחת. וכלפי השניה אמר שהוא הסובב הגלגל, וכל השינוים והפעולות הבאים מכח הגלגל והמזלות, הכל מכחו הם, והוא יתברך עילתם, ולכן הוא שופט צדק בנתינת השכר ועונש.

או להיות עונשי האדם וכן טובותיו בעוה"ז מב' ענינים: א) מעצמו, אם באבדון ממנו, ואם בעשותו ענינים בלתי ראויים עד שיחלה על ידם או יתיישר, וכן במדה טובה. ב) מזולתו, שיאבדו ממנו או ייסורוהו וכיוצא, וכן אם יטיבו לו. וכלפי אותם שמזולתו, אמר אל תחשוב שהם מבחירת הזולת, אבל הוא יתברך 'אדון כל הארץ', ומשמש בו על דרך האדון המשמש בעבדו, והוא על דרך 'הוי אשור שבט אפי'. ועל אותם שמעצמו שאין לתלותם אלא בקושי המזל וטובו, כלפי זה אמר 'והוא המנהיג הגלגל' וכאמור.

ואמר על ארץ 'אדון', ועל גלגל 'מנהיג', כי הגלגל מנהיגו בפועל בכחו כמי שמנהיג דבר. אבל בארץ אינו ניכר שהוא מנהיג, רק הוא כמו העבד העושה פעולה שאין האדון מנהיגו בפועלותו, אבל אינו עושה בלעדי ציווי ורצון האדון. וכתב אח"כ מן 'הגלגל', כיון שרצה להסמיק לזה מה שכתב 'בכח שאין לו קץ וכו' ואי אפשר שיסוב וכו'. ולא רצה להפסיק בנתינים, לכן אחרו. ודברי הרמב"ם הן הם דברי הכתוב (ישעיהו מ') 'אלקי עולם ה' בורא קצות הארץ לא ייעף ולא ייגע'. שמה שכתב 'לא ייעף' וגו', ר"ל על סיבובו הגלגל בכח, וע"ש ברד"ק. (אוצר המלך פ"א יסודי התורה ה"ה).

לזכות חב"י. ה. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל י"ח

אחרי ה' אלהיכם תלכו ואתו תיראו. איתא בסוטה (דף יד.): א"ר חמא בר חנינא, מאי דכתיב 'אחרי ה' אלהיכם תלכו', וכי אפשר לו לאדם להלך אחר השכינה, אלא הלך אחר מדותיו של הקב"ה, מה הוא מלביש ערומים דכתיב 'ועש לאדם כתנות עור וילבישם', אף אתה הלבש ערומים, הקב"ה ביקר חולים דכתיב 'וירא אליו ה' באלוני ממרא', אף אתה בקר חולים, הקב"ה ניהם אבלים, אף אתה נחם אבלים, הקב"ה קבר מתים, אף אתה קבר מתים, ע"כ. ויש לדקדק למה אצל מלביש ערומים נקט 'מה הוא מלביש ערומים', ולא אמר כן אצל שאר הדברים, רק הקב"ה ביקר חולים ניהם אבלים ולא אמר 'מה הוא'.

ופירש אמו"ר הגאון דפרעשבורג שליט"א שכינו בזה להודיע פרטי איכות גמ"ח כמה צריך אדם לפעול ולהתעסק במצוה זו, כי העיקר שיטריח גם בגופו, וצריך לקרב הנאה לעני בכל מה דאפשר, ולא שיתן לו המעות לבד, והעני יטריח את עצמו עד שיכול ליהנות ממנו, ועל דרך שמצינו (תענית כג.) גבי אבא חלקיה בר בריה דחוני מגעל דאתא מיטרא בזכות אשתו, יען דיהבי ריפתא לענייא ומקרבא הנייתא. ופירש"י שיכול העני ליהנות בלא טורח, וטוב יותר ממה שהיתה נותנת מעות ויטריח העני עד שיקנה ע"ש. והנה דבר זה למדנו מהקב"ה שמלביש ערומים, ולא לבד שנתן העור להאדם ולאשתו, רק עשה להם כתנות והלבישם בכבודו ובעצמו, ומזה לומדים שיש לקרב להנצרך ההנאה בכל מה שאפשר, ודבר זה אפשר ללמוד ממה שהקב"ה מלביש ערומים, משא"כ בביקור חולים ובהלוית המת הרי בלא"ה לא שייך זאת, כי הרי הם בעצמם לא יכולים לעשות מאומה וצריך לעשות הכל ולקרב הנאה בכל מה שיכולים. ולכן דייק בלשון ואמר דייקא על מלביש ערומים 'מה הוא מלביש ערומים', ולא הטריח אדם ואשתו מאומה, כך אתה תלמד להלביש ערומים, ולגבי נתינת צדקה לקרב הנאת העני בכל מה שאפשר.

לזכות י.מ.ב.י.ה. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל י"ח

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה. על הקושיא המפורסמת (ע' בעל הטורים) שהיה צ"ל 'ראו', [ד"ראה] לשון יחיד, ו'לפניכם' לשון רבים]. פירשתי בשבת בסעודה ג' בהילולא דאבא אאמ"ו זיע"א ר"ח אלול תרנ"ט לפי דבריו ב'פ' ויגש עה"פ כי כמון כפרעה, ופירש"י מה פרעה גוזר

קח לך סניגור

הגאון האדיר שר התורה רבי יוסף ב"ר אפרים פישל ראזין זצ"ל
בעל הצפנת פענח

מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר
'הגדרות צפנת פענח על התורה'

מי שרוצה להנציח שמו בהספר יתקשר למערכת
gilylonmy@gmail.com 732-510-0560

הרה"ק בעל מגן אברהם מטריסק זי"ע, כתב בהקדמת הספר למי שילמוד ספרו
'מגן יהיה לכל ההוגים בו'

ואינו מקיים, אף אתה כן. וצ"ע דמה לו ולצרה הזאת, דלמה לו לבזות את פרעה בחנם ולהיות מורד במלכות.

ותירץ, כי כל המלצת יהודה לכאורה הוא כדברים בטלים, כיון שחק הוא בדינא דמלכותא דנמכר בגניבתו בלא משא פנים, ואיך בידו [של יוסף] להיות מטה משפט בשביל משא פנים לזכות את החייב. אלא דחוקי המדינה הוא דוקא [לשופטי] המדינה עצמה, משא"כ המלך הוא למעלה מן החוק, והוא יכול לשנות [הגזירה ולעשות] לפנים משורת הדין. לכן הקדים יהודה ואמר "כי כמון כפרעה" למעלה מן החק, "מה הוא גזר ואינו מקיים", והיינו דאינו מקושר בגזרותיו, כי אם זולתו, "אף אתה כן", ובהקדמה זאת ביקש ממנו לפנים משורת הדין, [עכ"ד].

והכי נמי מצינו "מושל באדם צדיק" (שמואל ב' כג:), דהקב"ה גזר גזירה והצדיק מבטלה, דמי מושל בי צדיק (מו"ק טז:). א"כ כל אלו גזרות תלוי עוד ברצון צדיק הדור שהוא משה רבינו ע"ה, כדכתיב (שמות לב:): שהקב"ה אמר למשה רבינו "ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם", כדאמרו חז"ל (ברכות לב.) "מלמד שתפסו משה להקב"ה כאדם שהוא תופס את חבריו בבגדו, ואמר לפניו: רבש"ע, אין אני מניחך עד שתמחול ותסלח להם". והיכן הוא נרמז באורייתא [מה שאמרו חז"ל במו"ק] "מי מושל בי צדיק"? כאן, [שאמר הקב"ה למשה "ועתה הניחה לי"].

וזה שאמר הכתוב כאן "ראה", תחת השגחה שלך [והיינו צדיק בבחינת משה], אני נותן לפניכם היום ברכה וקללה, [דלתי בך], ואמר "היום ברכה וקללה", דרך היום לבד [אפשר להיות קללה, כי למחרת כבר אפשר להצדיק לבטל הגזירה, כמו שאמרו] בסנהדרין (דף צה.) "בת דינא בטל דינא" (-כיון שלן הדין, דהיינו שעבר לילה על הדין, בטל הדין). ולכן אמר "היום", דאינו ידוע אם למחר יבטל הצדיק גזרותיו לאמר סלח נא וגו', וכעין דכתיב "ויקרא לו אל אלהי ישראל" (בראשית לג:), ואמרו חז"ל (ב"ר ע"ח ט) "דיעקב אמר להקב"ה "אתה אל בעליונים, ואני אל בתחתונים". וכמו שאמרו בסוכה (דף יד:). למה נמשלה תפלתן של צדיקים כעתר, לומר לך, מה עתר זה מהפך את התבואה בגורן ממקום למקום, אף תפלתן של צדיקים מהפכת דעתו של הקב"ה ממדת אכזריות למדת רחמנות.

ולכן אמר הכתוב בלשון יחיד "ראה", כי ליחיד בדורו לצדיק הדור אמר כן, [דברכה וקללה] תחת השגחתו הם, וידעו כל הקהל כי שם ה' נקרא עליכם. ואתם [הצדיקים] תעשו לא לכבוד, כי אם למען יתגדל שמו הגדול אשר הברכה יהיה לתכלית "אשר תשמעו אל מצותי", והקללה ח"ו שלא לנקום ולנטור, כי אם לגדור גדרי דתו "אם לא תשמעו".

ובזה נראה לפרש סמיכת הפרשיות, דבסוף פרשת עקב כתיב "פחדכם ומוראכם יתן ה' אלקיכם על פני כל הארץ אשר תדרכו בה כאשר דיבר לכם", ופירש"י: פחדכם על הקרובים, ומוראכם על הרחוקים. ולזה אמר הכתוב דבאיזה אופן יהיה פחדכם ומוראכם, לזה אמר ע"י "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה", דהברכות והקללות יהיו מסורים בידך, לכן ישמעו רחוקים ויראו פן תקללם, ותגזר אומר ויקם לך, [והקרובים יפחדו שמא לא יזכו לברכה]. וזה "כל הארץ אשר תדרכו", ד"תדרכו" מלשון "יידרכו את לשונם" (ירמיה ט:ב), [דפחדכם ומוראכם יהיה ע"י לשון שלכם], ובזה "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", וזה שמסיים הכתוב "כאשר דיבר לכם", והיינו כאשר דיבר כבר לאברהם אבינו "והיה ברכה" (בראשית יב:ב), דהברכות יהיו מסורים בידך.

לזכות לה.ב.ג. לזוה"ג בקרוב ובניקל

איסור שבת איסור גברא, או איסור חפצא. כתב הגר"י ענגיל (אתון דאורייתא כלל י'), וז"ל: האחרונים ז"ל בספריהם האריכו בחידוש סברא, דכל איסורים זמניים כאיסור עשיית מלאכה בשבתות ויו"ט וכדומה, אך איסורי גברא הן, והמעשה בעצמותה מותרת. ודייקו לה מירושלמי (שבת פרק האורג) דמחלק בין מצה גזולה דאין יוצא בה ידי חובתו, לקורע בשבת דיצא ידי קריעה, וקאמר תמן (במצה גזולה) הוא גופה עבירה, ברם הכא (בקורע בשבת) איהו הוא דקעבר, ע"כ.

ולענ"ג דהש"ס ידון חולק על הכלל הזה, דאמרו בברכות (דף נג.), דגר שהדליקו עכו"ם בשבת, אסור לברך עליו במוצ"ש מפני שלא שבת ממלאכת עבירה, ע"ש. והשתא אי נימא דהמעשה בעצמותה מותרת במלאכת שבת, ורק שהאדם הוא העובר, א"כ אם העכו"ם שאינו מצווה על השבת עשה מלאכה בשבת, שוב הוא היתר לגמרי מכל צד, הן מפאת המעשה בעצמותה, והן מפאת העושה, וא"כ מדוע חשיב 'מלאכת עבירה'. ועל כרחק דהמעשה בעצמותה הוא איסור במלאכת שבת, ועל כן עכו"ם שהדליק נר בשבת נהי שאין העכו"ם עובר, עם כל זה ההדלקה בעצמותה הוי מעשה אסורה ומתועבת, ושפיר חשיבא 'מלאכת עבירה'.

וע"ע בתו"ט (שבת פ"ז מ"ב ד"ה הזורע) שכתב, וז"ל: קצת תימא דאלישנא דאבות מלאכות, הוי ליה למיתני 'זריעה', [ולא 'זורע'], וכן כולם בלשון שם דבר, ולא על שם העושה אותם, עכ"ל. וכונתו להקשות אהא דתנן במתני' שם 'אבות מלאכות

ארבעים חסר אחת הזורע והחורש' וכו', דלפי הלשון 'אבות מלאכות', ה"ל למיתני 'הזורע והחרישה', וכן כולם בלשון שם דבר, ולא הוי ליה למיתני 'הזורע והחורש' וכו'. ואולם אם נאמר כדעת האחרונים הנ"ל דמלאכת שבת הוי רק איסור גברא, א"כ י"ל דהתנא השמיענו זה באמת דהזורע והחרישה וכן כל המלאכות בעצמותם אינם אסורים, רק שאדם הזורע והחורש כ' הוא העובר, ושהם רק איסורי גברא וכו', ולמסרת הכוונה הזאת שפיר שנה 'הזורע והחורש' וכו', ולא 'הזורע והחרישה', ודו"ק.

לע"נ הגר"ר יעקב יוסף ב"ר משה מאיר זצ"ל יא"צ י"ט אב

חודש אלול. כי ישר מכוון על פי דין, דבר הנהגת ה', וכל מעשהו סחורו שעוסק בה ומוסרה לבני אדם, על דרך הכתוב 'עשה לי החיל', וכמו שכתב רש"י ז"ל לשון קונה וכוונס, באמונה באשראי, כאומרם ז"ל (ויקרא רבה פכ"ז ב'): מי מל את בנו עד שנתת לו בן, מי עשה מזוזה עד שנתת לו בית וכו'. והכוונה שדוד המלך ע"ה מעיר אוזן בני אדם שלא ישכחו שלקחו בראש השנה באשראי אצל השי"ת חיי בני ומזוני, ובהגיע על כל פנים ר"ח אלול זמן החשבון, לחשוב מה סיגלו זה, כי הקב"ה אינו ותרן, כאומרם ז"ל (ב"ק נ.) 'כל האומר הקב"ה ותרן, יותרו מעיו', ואם ח"ו לא יתנהגו בטוב, אז גבי דיליה, ועל כן נתן לנו זמן תשובה וחשבון מקודם הגעת עת ה'.

שערי דמעות. עיין באהבת יונתן עה"פ 'בכה תבכה בלילה', שכתב דעל כל שערים ממונים מלאכים, חוץ משערי דמעה דהקב"ה עצמו מקבל הדמעות, עכ"ד. ולענ"ד יש להביא ראיה מאומרם ז"ל (חגיגה ה:): מקום יש לו להקב"ה 'ומסתר' שמו, ששם אין רשות לשום מלאך לנכנס, ובוכה שם. ועל זה אמר דוד המלך (תהלים נו:ט) 'שימה' אתה בעצמך 'דמעותי בנאדך', שזה הנאד הוא שער הדמעות, ואין שם שליטה לשום מלאך.

לע"נ הגר"ר חיים יעקב לוי ב"ר אריה ליב זצ"ל יא"צ כ"ב אב

גדרו של בור, ותחילתו בפשיעה וסופו באונס. בב"ק (דף כא:), תנן, הכלב והגדי שקפצו מראש הגג אל חצר הניזק, ושברו שם את הכלים, משלם נזק שלם, מדין 'רגל', מפני שהן מועדין לקפוץ כך, ואין זה שינוי, וכיון שאורחיהו לעשות כך. ומדייק הגמרא, טעמא שחייבים הכלב והגדי על שוברם את הכלים משום דקפצו, לפי שדרכם לקפוץ. הא אם נפלו מהגג, פטור. אלמא קסבר התנא של משנתנו, כי נזק שנעשה תחלתו בפשיעה, שהניח להם להסתובב על ראש הגג, ולא שמרם שלא יקפצו אל חצר חבירו, וסופו באונס, שהרי אנוס הוא על הנפילה שלהם, פטור.

והקשה הגמ' הניחא למ"ד 'תחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור'. אלא למ"ד חייב מאי איכא למימר. ויתרץ הגמ' דמיירי שהיו הכלים קרובים לכותל, ואינם יכולים להנזק מהקפיצה שהיא לרוחק, ונמצא שלא פשע כלל בשמירתם, ולכן פטור כשנפלו והזיקו.

וכתב החזון יחזקאל שם, וז"ל: נתבאר שם בסוגית הגמרא שלמ"ד תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב, היכא שמשכחת הזיקם ע"י קפיצה, כגון דמרחקי הכלים מהכותל, הרי אלו חייבים אפילו אם נפלו ונתגלגלו אל הכלים ושברום, שתחלתו בפשיעה לגבי קפיצה, וסופו באונס שהזיקו בנפילה חייב, עכ"ל. והנה בפשטות הפשיעה הוא שפשע בשמירתו שלא יקפצו, אבל הרמב"ם (ה' נזקי ממון פ"ב ה"ט) כתב דהפשיעה הוא שהעלם לראש הגג, וז"ל: הכלב והגדי שקפצו מראש הגג מלמעלה למטה ושברו את הכלים משלמין נזק שלם מפני שהן מועדים לדבר זה, וכן אם נפלו והזיקו, שעלייתן לראש הגג פשיעה, ואע"פ שנפילתן אונס, כל שתחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב, עכ"ל.

וכתב החזון יחזקאל, דהיינו משום דהרמב"ם סובר דתחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב, הוא דוקא אם האונס בא ע"י הפשיעה, וז"ל: הרמב"ם דקדק והוסיף: 'וכן אם נפלו והזיקו, שעלייתם לראש הגג פשיעה היא'. ולא נקט אופן הפשיעה כגון שפשע בשמירתו שלא יקפצו, משום שבכהאי גוונא משכחת נמי שאונס הנפילה לא בא ע"י הפשיעה, אבל כיון שעלייתם לראש הגג פשיעה היא, כל אונס נפילתם מראש הגג, בא מחמת פשיעתו שהעלם הגגה. וכל שהאונס בא מכח הפשיעה, נגרר אחר הפשיעה, והוא כולו בפשיעה, שכל מה שבא מחמתה הוה כמו הפשיעה עצמה. אבל אם האונס אינו בא ע"י הפשיעה, אינו חייב עליו. וכן דעת הרמב"ם (שכירות פ"ג ה"י).

ועוד אפילו מאן דאמר תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב אע"פ שהאונס לא בא מחמת הפשיעה, היינו מטעם שמעידן שפשע כבר אשתעבד נכסיה וחייב

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא ז"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

הספר שמסוגל לרפואה

מנחה חדשה

יצא לאור הספר
השומרים וזרעיהם מופת ודור
מורן רבי ברוך פינחס מסקאלע זצ"ל

היה נשאר מעם ישראל, והכל היה מתחיל ממש רבינו, אבל משה המנהיג הנאמן שמסר עצמו בעד כלל ישראל, ביקש מהקב"ה עד שהשי"ת סלח לעם ישראל וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו, ועם ישראל נשארו עם ה', וגם ממש רבינו יש עם גדול מאד, כיון שהקב"ה אמר לו 'ואעשה אותך לגוי גדול', גם קיים זה. וראיתי שיש אגרת מבני משה היושבים מעבר לנהר סמבטיון משנת חמש אלפים וארבע מאות ושש לב"ע, ועדות על האגרת ממרן הגאון הנורא החיד"א זצ"ל, והאגרת הוא מאחד מבני משה שרק במקרה בכח שמות הקדושים יצא מעבר נהר סמבטיון, ושמה מבואר בזה הלשון: וששת ימי המעשה אבנים קולם ירעשו ברעש גדול כגלי הים בזעפו, ביום שבת קודש ישיבות וינח, ואש תלהט סביבות הנהר מע"ש עד מוצ"ש, לא יוכל אדם וכו', ובמוצ"ש יחזור לאיתנו הראשון וכו'.

ואנחנו יושבים לבטח, ואין בכל מקומנו שום דבר טמא לא בהמה טמאה ולא חיה טמאה ולא עוף טמא ולא שרצים ולא מזיקין בשום צד ואופן כלל, ואנחנו שוכנים בבתינו מפוארים ובבנינים הדורים ומגדלים גדולים וצאן ובקר וכסף וזהב לרוב מאד ואבנים טובות ומרגליות, ואין אנו צריכים בלילה לאור הנר כי יש לנו אבנים טובות אשר זוהרים כאור הנר שבעתים, ומלוכשים במלבושים נאים לכל כלי חמדה צמר ופשתים ותולעת שני. וימי חיינו על הפחות ק"כ שנה, לא בן ולא בת תמות בחיי האב, ואנחנו עם רב ושגיא להמונו ארבעים כפול כיוצאי מצרים, וכל טוב הארץ נתן לנו ה' אלהים בעבור שאנו שומרים תורתו חוקיו ומשפטיו, ואנחנו שונים תנ"ך משניות הלכות ואגדות ואין אנו נשבעים בשם ה' בשום יד ואופן כלל, וכל הנשבע בשם ה' בעוד ג' ימים ימות ואבד שמו מן העולם, וכל משפטנו הוא בד' מיתות בד' ע"פ הזקן הגדול היושב בבהכ"נ, ואנחנו בכל יום שומעים קולי קולות בת קול מן השמים מכרזת ואומרת וכו', כי אנחנו שבטי בני משה אין לנו יכולת לעבור הנהר עד עת קץ שיאמר ה' לאסורים צאו ולאשר בחושך הגלו וכו', ואתם עם קדוש בטוח בה' עדי עד כי ביה ה' צור עולמים, חזקו ואמצו לבבכם כל המיחלים לה'. כה דברי אחיכם בני משה. על החתום: אחיטוב בן עזריה הנשיא, יהוצדק בן עוזר הזקן, אוריאל בן אביאסף, עכ"ל.

ולמטה חתום מרן הגאון החיד"א המעיד שהוא ראה עיני גוף הכתב הנ"ל, הבאנו כאן קצת מהמכתב ששייך לנו שאין שבני משה חיים בעושר גדול ובאריכות ימים וכולם צדיקים גמורים, כיון שהקב"ה אמר לו 'ואעשה אותך לגוי גדול', גם קיים זה כמו שהבאנו לעיל.

והנה מבואר בגמ' שלא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא בשביל דברים שבע"פ, שנאמר 'כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל, וא"כ לפ"ז מקודם הקב"ה נתן הפלפול למשה רבינו ולזרעו לבד, וזהו יסוד התורה שבעל פה, כיון שכל התלמוד בבלי והירושלמי זהו הפלפול ובסברא הבנה וחריפות מסורת דור ממש רבינו מהר סיני מפי הקב"ה, וא"כ הקב"ה נתן הפלפול למשה ולזרעו לבד, וכיון שהקב"ה אמר למשה שח"ו יכלה את עם ישראל ויעשה אותו לגוי גדול, וא"כ היה שייך הפלפול רק למשה רבינו ולזרעו, אבל משה רבינו המנהיג הנאמן שאהב והציל את עם ישראל, ביקש מהקב"ה בכל פעם ופעם בשביל עם ישראל, והקב"ה קיבל תפילתו, ולכן משה רבינו נתן הפלפול לעם ישראל, ובדרך הפלפול הם יכולים להבין את התורה שבעל פה, שבכח זה כרת הקב"ה ברית עם ישראל, ולכן משה רבינו שביקש בשביל עם ישראל, נתן להם הכח הפלפול, ובזה החזירו תמיד מה שנשכח הלכות. ולענ"ד שזהו מרומם מה שהקב"ה נתן הפלפול למשה ולזרעו, ונתנה משה רבינו בטובת עין לישראל, וידוע שאגדה שבגמרא זהו הקבלה שמרומם הרבה דברים נסתרים מאד, ולכן יש כל מיני אגדות שדרך הפשט לא כל כך מובן, ורק כשיש זכות יכולים להבין, ובכח הפלפול שזהו היסוד של התלמוד בבלי וירושלמי וכו' נשארו עם ישראל עד היום הזה.

והגאון החסיד מרן רבי זונדל סלנטר זצ"ל אמר משם רבו רשכבה"ג מרן רבי חיים מוולז'ין זצ"ל 'אם יבטל דבר אחד מן הגמרא, צריך להחריב כל העולם', עכ"ל. ואם לא היה הפלפול נתון לעם ישראל, לא היו מבנים התלמודים וכו', ובה"ש שבזמנינו ישנם אלפים ורובבות לומדי תורה שעוסקים בתלמוד בבלי וגם בירושלמי, ובזה מקיים התורה והמצות, והעולם מתקיים, ובכח התורה נשאר עם ישראל נאמנים תורת משה רבינו שנתן לנו גם הפלפול בטובת עין, ובזה אנו מפלפלים עד ביאת משיח יחד עם משה רבינו כמבואר בזוהר הקדוש שיבואו ביחד משה ומשיח, וזה היה טובת עין של משה רבינו. (שערי זבול נדרים ל"ח).

באחריותה (כאמור בחדושי רעק"א בפרק המפקיד), וזה שייך רק בשומרים, אבל לא בנזקין, שבנזקין כולי עלמא מודי שליכא שום חיוב בטרם שהזיק. ולכאורה לכולי עלמא בעינן הכא שהאונס בא מחמת הפשיעה, ואז הוא חייב משום שהיו כולו בפשיעה. (ודברי הריב"א בתוס' דף נב: צ"ע), עכ"ל.

והנה אמרו בב"ק (דף נו.). דאם הניחה הבהמה בחמה, ויצתה והזיקה, חייב. ואמר רבה, דהבעלים חייבים בהניחה בחמה אפילו אם חתרה הבהמה והפילה הכותל ויצאה, ולא מיבעיא היכא דלא חתרה אלא שהבהמה פרצה את הדלת, דאז ודאי הבעלים חייבים, דכולה בפשיעה הוא, שהבעלים היו צריכים לדעת שמחמת צער השמש היא עלולה לפרוץ את הדלת ולצאת. אלא אפילו חתרה מתחת לכותל,

נמי הם חייבים. דמהו דתימא דהויא ליה תחילתו בפשיעה לגבי פריצת הדלת, וסופו באונס לגבי החתירה ויפטרו הבעלים. קא משמע לן רבה, דכולה פשיעה היא, שגם לגבי החתירה נחשב הדבר לפשיעה אצל הבעלים. מאי טעמא, דאמר הניזק לבעלים, מידע ידעת, דכיון דהנחת את בהמתך בחמה, כל תחבולה דאית לה למיעבד, עבדה ונפקא, ואפילו לחתור תחת הכותל, ונמצא שתחילתו וסופו היה בפשיעה.

והנה הרמב"ם (נזקי ממון פ"ד ה"ה) כתב, וז"ל: הניחה בחמה אפילו חתרה ויצאת והזיקה חייב זה שהניחה שם, שכיון שהניחה בחמה הרי היא מצטערת ובורחת ועושה כל שאפשר לה לעשות, עכ"ל. והקשה הלחם משנה, וז"ל: מה שכתב הרמב"ם 'שכיון שהניחה בחמה הרי היא וכו', זהו מה שאמרה הגמ' 'מאי טעמא דאמר ליה מידע ידעת דכיון דשבעה בחמה כל טצדקי דאית לה למעבד עבדה ונפקא'. וקשה דלא נאמר זה בגמרא אלא למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור, אבל אנו דקי"ל דחייב, בלאו הכי חייב דתחילתו בפשיעה היא. וי"ל דמ"מ כתב רבינו טעם מרווח אליבא דכולי עלמא דכולהו מודו ביה, עכ"ל.

וכתב החזון יחזקאל דלאור הנ"ל דרך אונס שבא מחמת פשיעה חייב, מובן דברי הרמב"ם, וז"ל: אבל לפי האמור נחא, שבלאו האי טעמא 'שכיון ששבתה בחמה כל טצדקא דאית לה למיעבד עבדה ונפקא', הוה חתירה תחת כותל בריא, אונס שאינו בא מחמת הפשיעה ופטור לכו"ע. ולכן כתב הרמב"ם 'ועושה כל מה שאפשר לה לעשות', והרי זה פשיעה גם אצל חתירה עצמה. ומה שאמרה הגמ' 'מהו דתימא הויא לה תחילתו בפשיעה וסופו באונס', [אין הכוונה, דנחלקו בזה אם חייב או פטור, דהרי בציור כזה, לכו"ע פטור, כיון דאין האונס בא מחמת הפשיעה, אלא כוונת הגמ' היא] דבכחאי גוונא לכו"ע פטור. וכ"כ השטמ"ק בשם הרא"ה בד"ה אמר רבה, עכ"ל. [המשך בשבוע הבא].

לע"נ הג"ר שמשון ב"ר חיים בראדסקי זצ"ל יא"צ כ"ג אב

פלפול התורה. אמרו בנדרים (דף לח.) דפלפול התורה ניתן למשה, והוא נהג בה טובת עין ונתנה לישראל. וקשה לי קושיא חזקה שלא מצאתיה באף מקום, דאין מבואר כאן בגמרא שמשה רבינו נתן הפלפול לישראל רק בטובת עין, הא מבואר שאם משה רבינו לא היה שובר הלוחות לא היה שכחה, וכל ישראל היו זוכרים כל התורה ודיניה ופריטיה, ואלא כשמשה רבינו שבר הלוחות באה שכחה, וא"כ כיון שבכח הפלפול יכולים להחזיר התורה והלכות שנשכחה כמבואר כמה פעמים בש"ס (עי' בגמ' התורה ט"ו), וממילא כיון שמשה שבר הלוחות והוא גרם לשכחה שנשכחה הרבה הלכות, וא"כ לפ"ז היה צריך משה רבינו ליתן הפלפול לישראל כדי שיהא בידי ישראל להחזיר הלכות בכח הפלפול והבנה וחריפות, וא"כ לא היה כאן טובת עין לבד, אלא גם צורך והכרח לעם ישראל בכל דורותיו לתת להם הפלפול כדי שלא תישכח התורה מישראל.

והנראה לענ"ד, דכיון שמבואר בגמ' שהקב"ה אמר למשה 'אשר שברת', יישר כח ששברת, ולכן נראה לי לחדש דכיון שהקב"ה הסכים עמו, א"כ הוה כבר כמו ציווי, ולכן לא היה צריך משה ליתן הפלפול לישראל, דמה שבא ע"י השבייה השכחה, זהו כמו שהיה ציווי גם על זה. ולכן הא דמשה רבינו נתן הפלפול לעם ישראל, שהפלפול היה שייך רק למשה ולבניו אחריו, וניהג בה טובת עין ונתנה לישראל, וא"כ היה כאן הכל טובת עין ממש רבינו.

ולענ"ד יש כאן בגמ' ענין עמוק מאד, דהא כתוב בתורתנו הק' שהקב"ה ביקש ממש רבינו 'הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול', ואז ח"ו לא

תורה שבת

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת ראה גיליון קל"ב (שנה ג') | מנחם אב תשפ"ו

פנינים מאירים
לשולחן השבת

פרד"ס התורה

פשוט

אין בודקין למזנות

פי פתח תפתח את ידך לו והעבט תעביטנו די מחסרו אשר יחסר לו (דברים טו, ח)

יש לדייק, שבתחילה נאמר 'פתח תפתח את ידך' ללא כל הגבלה, ובסוף נאמר 'והעבט תעביטנו' וכאן מגביל הכתוב שיש לתת רק 'די מחסרו אשר יחסר לו'.

מבאר ה'משך חכמה', על פי המבואר בגמרא (ב"ב ט, א) שאין בודקין למזנות, כלומר שעני שבא ואמר 'אחילוני', אין בודקים אם הוא רמאי, אלא מאכילים אותו מיד. אבל בודקין לכסות, שאם אמר: 'כסוני בבגדים', בודקין אם הוא רמאי.

בכן יבואר, שתחילת הכתוב מדובר בעני הבא לבקש מזונות, ולכן נאמר 'פתח תפתח את ידך לו' - כלומר, להשביע רעבוננו ולהחיות את נפשנו, תיכף תפתח את ידך בלי לבדוק אם הוא רמאי, אולם בהמשך מדובר במי שמבקש כסות וכדו', על כך נאמר 'והעבט תעביטנו' - אולם תחקור ותדרוש לתת רק - די מחסרו אשר יחסר לו, תברר אם אכן חסר לו דברים אלו.

רמז

תעשר - להעלות את מזלך

עשר תעשר (דברים יד, כב)

חז"ל דרשו (תענית ט, א) עשר תעשר - עשר שבשיל שתתעשר. רמז נפלא כותב בשו"ת איתן האדומי (דף נח, ב) בשם הגאון רבי עקיבא מפרנקפורט זי"ע, וכן מביא הגאון רבי שלום כריף זי"ע מחכמי תימן בספרו 'חידושי הרש"כ', בשם הגאון רבי סאלם תנעמי זי"ע: עשר - תיקח חלק עשירית של אותיות המילה - 'תעשר', דהיינו עשירית מהאות ת' (400) - הוא מ' (40). עשירית מאות ע' (70) - הוא ז' (7). עשירית מאות ש' (300) - הוא ל' (30). ועשירית מאות ר' (200) - הוא ק' (20). יחידיו תמצא: 'מקלך', לומר שאם תתן מעשר, מזלך יתרומם ותזכה לעשירות.

דרוש

מוחא דשיבוטא

נאָת החזיר פי מפרס פרסה הוא ולא גרה טמא הוא לכם מבשרם לא תאכלו וגו' את זה תאכלו מפל אשר בפנים כל אשר לו סנפיר ומשקשות (דברים יד, טו-טז) אמרו חז"ל (חולין קט, ב) שכל מה שאסר לנו הקב"ה, התיר לנו בדומה לו, אסר לנו בשר חזיר, והתיר לאכול מוח של דג שהור ששמו 'שיבוטא' שטעמו כטעם חזיר.

על פי הדברים הללו כותב הגה"ק רבי יהודה אסאד זי"ע, לדרוש את סמיכות הכתובים: נאָת החזיר פי מפרס פרסה הוא ולא גרה טמא הוא לכם מבשרם לא תאכלו וגו' - אולם כנגד זה גם התיר בדומה לו - את זה תאכלו מפל אשר בפנים כל אשר לו סנפיר ומשקשות תאכלו - דהיינו מוח דג השיבוטא.

סוד

פתיחת שערי השפע

פי פתח תפתח את ידך לו (דברים טו, ח)

ידוע מספרי קבלה שהשמות הקדושים המסוגלים להשפיע פרנסה, הם השמות 'פא"י חת"ך', היוצאים מראשי וסופי תיבות הפסוק (תהלים קמוה, טז) פותח את ידך ומשפיע לכל חי רצון.

כותב בספר 'פרח שושנה' להגה"ק רבי יעיש קריספין זי"ע, שזה מרומז כאן בפסוק, על פי מה שדרשו חז"ל (מדרש שיר השירים וזוטא א, יג) פתוח תפתח, אם פתוח את ידך לעני, תפתח את אוצרות השמים להשפיע שפע לכל העולם. והוא שרמזו הפסוק: פי פתח תפתח את ידך לו - סופי תיבות 'חת"ך', וגם התיבות 'פי פתח' - עולים בגימטריא (עם הכולל) פא"י חת"ך, לומר שעל ידי שתפתח ידך לעני, יושפע עליו פרנסה מהשמות הקדושים הללו.

פרכות וקללות, וג"ה דינים ומצוות

נושאי הפרשה: פרכות וקללות בהרי גריזים ועיבל.
דינים פְּעוּדָה זֶרֶה • עֵיר הַזְּנֻחַת • נְבִיא שֶׁקֶר • מִסִּית
• דִּינִים בְּקִרְבָּנוֹת • שְׂחִיטָה וְאֵכָר מִן הַחַי • פְּכוּד בְּהֵמָה
• שְׂרִיטָה וְקִרְחָה • פְּשִׁוּת בְּעֵלֵי חַיִּים • מַעֲשֵׂוֹת •
שְׂמֻטַּת כִּסְפִּים • צִדְקָה • הַעֲנָקָה לַעֲבֵד • שֶׁלֶשׁ רִגְלִים.

לאחר דברי המוסר והחזק בשלש הפרשיות הראשונות בחמש דברים, הרי מפרשת ראה ואילך מתחיל משה לחזור על מצוות התורה. פרשת ראה עשירה בנ"ה מצוות - ו"ו מצוות עשה ול"ח מצוות לא תעשה, בשלל נושאים וענינים, אשר רבם כבר נאמרו בפחמים הקודמים.

א. גריזים ועיבל

בטרם חזרת משה על המצוות, אמר להם שה' יתן להם ברכות על מנת שישמרו המצוות, ואם יעברו על המצוות ויעבדו עבודה זרה, תבאנה הקללות.

תיכף לאחר כניסתם לארץ, יגיעו סמוך לשכם בין הרי גריזים ועיבל. הלויים יעמדו למטה בעמק, והשבטים על ההרים. הלויים יהפכו פניהם להר גריזים ויאמרו את הברכות, ואחר כך יהפכו פניהם להר עיבל ויאמרו את הקללות.

ב. ניתוח האלילים

בכניסתם לארץ עליהם לנתן מזבחות אלילים, לגדע פסלים, ולשרוף אילנות האשרה. וכן עליהם לקרוא לכל האלילים שם של גנאי. העובד לעבודה זרה בעבודה שהדריך לעבוד לה, או באחת מהעבודות הנעשות בבית המקדש, הריהו חייב מיתה.

יש להרוג נביא שקר המתנבא לעבוד עבודה זרה, או אדם המסית את חברו לעבודה זרה. עיר שתושביה עבדו עבודה זרה, כל התושבים נהרגים בהרב, ורכושם שורף ואסור בהנאה, וכל איסור לבנות שם עיר זו.

ג. אכילת בשר

בהיותם במדבר נאסר לישראל לאכול סתם בשר חולין, וכל מי שרצה לאכול בשר היה צריך להקריב קרבן 'שלמים' במשכן. אבל משכנסו לארץ הותר להם לאכול בשר בכל מקום, לאחר שחיטת הבהמה כהלכה. אך חל איסור לאכול אבר מן החי או דם מהבהמה. כן חל איסור לאכול נבילה, ובשר בחלב אסור בבישול ובאכילה והנאה.

מותר לאכול רק בהמות כשרות שיש בהם סימני כשרות: מעלה גרה, מפרס פרסה ושוסע שסע. ורק דגים שיש בהם סימני כשרות: סנפיר וקשקשת. כן מפרטת התורה רשימת 19 עופות האסורים באכילה.

ד. קרבות בבמה

לאחר כניסתם לארץ, במשך 14 השנים הראשונות, בתקופת כיבוש וחלוקת הארץ (וכן בתקופת נוב וגבעון), מותר היה להקריב קרבות נדבה בבמת יחיד. אולם לאחר הקמת משכן שילה והמקדש בירושלים, נאסר להקריב קרבות נדבה בבמת יחיד, רק בשילה ובירושלים הקריבו את כל הקרבות, בין נדבה ובין

חובה. חל איסור לנתן אבן מעל המזבח וכן אסור למחוק את שם ה'.

ה. בנים למקום

יהודים הם בנים לה', וראויים להיות נאים, ולכן אין להם לשרות ולקרוח כבטיו צער על מות, כדרך שהגויים עושים.

ו. הפרשת מעשר

מהתבואה והפירות יש להפריש 'מעשר ראשון' - הניתן ללוי, ו'מעשר שני' - הנאכל בירושלים, או נפדה בכסף ובכסף קונים בירושלים מאכלים הגדלים מהקרקע. ואילו בשנה השלישית והשמינית שאחר שמיטה, במקום מעשר שני יש לתת 'מעשר עני'.

בסוף כל שלש שנים יש להוציא מהבית את המעשר הראשון ולהניחו ללוי שיבוא ויקחנו. ואילו את המעשר השני של השנים הקודמות יש להוליך לירושלים.

ז. כל מחסורו

מצוה לתת לאביון, כל מחסורו כפי שהיה רגיל לפני שהיה עני. כן מצווה להלוות כספים ליהודי אחר, על אף שבסוף שנת השמיטה יש להשמיט הכספים, דהיינו למחול על כל החובות. ובשנה השמיטה והצדקה זוכים לברכת ה'.

ח. מתנות לעבד

עבד ואָמָה עבירים משתחררים בסיום שש שנות עבודה, כשהאדון מעניק להם מתנות. עבד החפץ להישאר בבית אדונו, נרצע באוזנו ועובר עד היובל.

ט. שלש רגלים

בשלש הרגלים, פסח שבועות וסוכות, יש להזריז במקדש, ועל כל יהודי להקריב קרבן 'עולת ראי'ה' וקרבן 'שלמי שמחה', ולהזמין עניים לאכילת שלמי השמחה. בחג הפסח, בנוסף על קרבן פסח, לפעמים יש להקריב גם 'קרבן חגיגה', במקרה שיש הרבה מניינים על הפסח וכל אחד יקבל רק חתיכה קטנה, כדי שיאכלו את הפסח על השבוע במשך החגיגה.

התורה וההפטר

בשבת זו אנו מפטירים את הפסרת 'עניה סעודה' שהיא ההפטר השלישית מסדרת הפרשיות של 'שבועה דנחמא' - שבועה הפטורה של נחמה לאחר האבלות על חורבן המקדש. בהפטרות זו מתנבא ישעיהו הנביא על כבודם וגדולתם של ישראל לעתיד לבוא.

מובטח שינצל מידי עבירה

חיים של תורה

הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע היה נוהג בכל יום לאחר תפילת שחרית ללמוד הפרשה חומש ורש"י, והיה אומר: 'כל הלומד בכל יום פרשה חומש ורש"י, מובטח שינצל באותו יום מעבירה חמורה'.

(ספר 'אלף כתב')

אמונה - דפוס ספי' פרשת ראה תשפ"ו

ביקור חולים

אֲחֵרֵי ה' אֱלֹקֵיכֶם תִּלְכוּ וְגו' וְכִי תִדְבְּקוּן (דברים יג, ה)
וְכִי תִדְבְּקוּן - הַדְּבֵק בְּדֶרְכֵי. גְּמֹל חֲסִדִּים, קָבֵר
מֵתִים, פָּקֵד חֻלִּים, כְּמוֹ שֶׁשָּׁעָה הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ
הוּא (רש"י).

כשאנו שומעים על פלוני שהוא 'יושב כעת בדבקות בהקב"ה',
אנו מציירים בדעתנו איש היושב בעיניים עצומות שקוע
בשרעפי קודש ומשוטט בעולמות העליונים, אולם כאן מגלה לנו
רש"י הקדוש, את הדרך לדבקות בהקב"ה באמצעות הידבקות
בדרכיו בגמילות חסדים, ביקור חולים ושאר מצוות.

כמו לולב ואתרוג

אחד מבחורי ישיבת סלבודקה חש פעם שלא בטוב, ונשאר
רתוק למיטתו בפנימיית הישיבה. חברו התנדב להביא
אליו את ארוחתו על גבי צלחת, אך כשיצא מבניין הישיבה
לעבר הפנימייה, ראה מרחוק את ראש הישיבה, הגאון רבי
אייזיק שר זי"ע הולך לקראתו, והסתיר את הצלחת מתחת
לכנפי בגדיו, כי סבר שאין נאה לכן תורה להיראות ברחוב
עם צלחת ביד. אולם רבי אייזיק שהבחין במבטו החד בכל
המתרחש עמו, והבין למי הוא נושא את הצלחת, קרא
בעוז: לא תבוש ולא תכלם! הלא צלחת זו שבידיך היא כמו
לולב ואתרוג שאוחז כל יהודי בחג הסוכות!

לא רק פעם אחת

בספרו 'דרכי חיים' מעיד ומספר מוה"ר רפאל צימטבוים
ז"ל, מי ששימש כנבאי אצל הרה"ק רבי חיים מצאנז זי"ע,
בעל 'דברי חיים':

באחד הלילות התעניין אצלי הרה"ק מצאנז מה מצב
בריאותו של יהודי שלאחרונה נפל למשכב. השבתי
שביקרתי אצלו היום בבוקר, וראיתי שמצבו כך וכך,
אבל איני יודע מה מצבו כעת בלילה. השיב לי הרבי:
וכי מהבוקר לא היית לבקרו עוד פעם?! וכי סבור אתה
שביקור חולים פירושו להגיע לביקור רק פעם אחת אצל
החולה, ואחר כך לשכוח ממנו ולהמשיך בדרכך, לא ולא!
עיקר החשיבות של 'ביקור חולים' הוא - להתעניין באופן
קבוע אם לא חסר לו מאומה.

במקום חמצן

חביבה היתה מצות ביקור חולים אצל הגאון רבי יהודה
צדקה זי"ע, ראש ישיבת 'פורת יוסף', שהיה מקיים אותה
לעתים תכופות, ומעולם לא חס על זמנו וכבודו כשנודמנה
לו מצוה זו.

פעם אחת בימי זקנותו, כשהוא עצמו היה חולה, אסרו

לב לדעת

הכרת והבנת
מושג בתורה

בַּת הַיְעֲנָה | וְאֵת בַּת הַיְעֲנָה (דברים יד, טו)

בין בעלי החיים האסורים באכילה, מזכיר הכתוב בפרשתנו את בַּת
הַיְעֲנָה, שהיא אכורית על בניה (ראה איכה ד, ג, בעל הטורים כאן),
והיא שוכנת במדבר ומשמיעה קול מספד לילה (בכור שור דברים
לב, י).

במסכת חולין (סד, ב) מבואר, שאין הכוונה כפשוטו לבת של יענה,
כלומר הנקבה של היען, אלא הכוונה לביצה של יענה, והביצה
נקראת 'בת יענה', ומכאן דרשו שביצה של עוף טמא אסורה
באכילה.

אולם כמה מפרשים (דעת זקנים; רבי יוסף בכור שור, חזקוני) כתבו
שעל פי פשוטו של מקרא הכוונה לנקבה של יען, וביארו מדוע
הוזכר הכתוב את 'בת' היענה, ולא את היענה עצמה, כי כשהיא
בת קטנה בשורה רך, והוצרך הכתוב לומר שאסורה באכילה, אבל
כשהיא גדולה, בשורה קשה ואין ברייה יכולה לאוכלה ואין צריך
לאוסרה. [וראה עוד באבן עזרא (ויקרא יא, טז) שיש אומרים
שהוא מין שלא ימצאו בו זכרים אלא נקבות, ולכן הוזכר הכתוב רק
את הנקבה ולא הזכר.]

ענינים לראות

הבנת מילה
אחת בתורה

טִיב | מֵאֲלֵהֶי הַעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבֹתֶיכֶם הַקְרִיבִים אֵלֶיךָ אוֹ הַרְחִיקִים
מִמֶּךָ (דברים יג, ח) מְטִיבִין שֶׁל קְרוֹבִים אֲתָה לְמֹד טִיבִין שֶׁל
רְחוֹקִים, כְּשֶׁשָּׂאִין מִמֶּשֶׁל בְּקְרוֹבִים כִּי אֵין מִמֶּשֶׁל בְּרְחוֹקִים (רש"י).

יש המשתמשים במילה 'טיב' במשמעות של 'טוב', כמו: המהיר
היקר אינו מעיד בהכרח על טיב ואיכות המוצר...
אולם כפי שאנו רואים כאן בפירוש רש"י, הרי בלשון הקודש
המשמעות של המילה 'טיב' אינו מלשון טוב, אלא משמעותו
מלשון: טבע ומהות, הרגל הנהגה וכדו'. דהיינו שמתבעם ומהותם
של הקרובים אתה למד את הטבע והמהות של רחוקים.

כך כותב כאן הגאון רבי נתן שפירא זי"ע בספרו 'אמרי שפר' על
פירוש רש"י. בשם הערוך, שהלשון 'טִיבִין' הוא כמו 'טִבְעִין', אלא
שנקט לשון קצרה, והוא כעין מה שכתב רש"י בפרשת ויצא
(בראשית ל, לח) שפעמים אומרים 'דְּצִה' במקום 'דְּעִצָּה'.
גם בפרשת מקץ (בראשית מג, לו) מובא ברש"י שיוסף שאל את
בנימין אודות שמות בניו: 'מֶה טִיבִין שֶׁל שְׁמוֹת הָעֵלְוִי?', והכוונה, מה
המהות של השמות.

אזנינים לשמוע

כללי רש"י הק'
ברקוד הלשון

לַעֲנִיָּה אוֹ לַעֲנִיָּה? | פֶּתַח תַּפְתָּח אֵת יָדָהּ לְאֶחִי לַעֲנִיָּה וּלְאֶחִיָּה
בְּאֶרְצָה (דברים טו, יא)

במשדרי קופת החסד השכונתית, נאספו גבאי הצדקה לצורך
התארגנות לקראת מגבית ירח האיתנים. בין השאר נידונו המסרים
שיועברו לציבור בקמפיין ההתרמה, אחד מהם הציע לחבר את
ציבור התורמים אל המקבלים בקריאה: 'פֶּתַח אֵת יָדְךָ, פִּי הֵם אֲחֵיךָ,
פִּי הֵם עֲנִיָּה?'

כמה מהנוכחים, המקפידים על לימוד יומי קבוע ומעמיק בחומש
ורש"י, העירו: אם המושפט הזה מדבר בלשון רבים - 'אֲחֵיךָ', יש
לכתוב 'עֲנִיָּה' עם שני יודיים.

'ומדוע את המילים 'דִּידָהּ ו'אֲחֵיךָ', שגם הם בלשון רבים, כותבים
ביו"ד אחד? - תהא חבירו שישב סמוך אליו בשלחן.

על הפסוק 'פֶּתַח תַּפְתָּח אֵת יָדְךָ לְאֶחִי לַעֲנִיָּה וּלְאֶחִיָּה', כותב רש"י:
'לַעֲנִיָּה - בְּיו"ד אֶחָד, לְשׁוֹן עֲנִי אֶחָד הוּא' אֲבָל 'עֲנִיָּה' בְּשֵׁנֵי יוֹדִים,
שְׁנֵי עֲנִיִּים'.

מבארים המפרשים (באר בשדה) שבהכרח פסוק זה מדבר על
עני אחד, שהרי נאמר תחילה לְאֶחִי - לשון יחיד, כך שגם המשך
הכתוב לַעֲנִיָּה - מדבר בעני אחד [ובנחלת יעקב ביאר, שהרי נאמר
בפסוק 'פֶּתַח-תַּפְתָּח' וממנו דרשו חז"ל שיש לתת אפילו מאה
פעמים לעני אחד]. מוסיף רש"י, שעני אחד כותבים 'עֲנִיָּה', ואילו
על כמה עניינים כותבים 'עֲנִיָּה', בשני יודיים.

ומבארים עוד מפרשי רש"י (באר רחובות, באר בשדה), שאף
שבשאר תיבות כמו 'דִּידָהּ', 'אֲחֵיךָ', כותבים ביו"ד אחד גם כשמדובר
בלשון רבים, שונה היא תיבת 'עֲנִי', כיון שבמילה 'עני' יש כבר אות 'י'
[כי שורשו הוא ע.נ.ה. והאות 'י' באה להשלים השורש במקום האות
ה'], לפיכך צריך שני יודיים כשנרצות להורות לשון רבים.

לדעת חכמה ומוסר להבין

פניני מוסר, חכמה, וחיזוק, מתוך פסוקי הפרשה

תחילה מעות, ובסוף גם המלצה...

פִּי פֶתַח תַּפְתָּח אֵת יָדְךָ לוֹ וְהַעֲבֵט
תַּעֲבִיטֶנּוּ דִּי מַחֲסוֹ אֲשֶׁר יַחֲסֵר לוֹ
(דברים טו, ח)

מובא בשם הרה"ק רבי נפתלי
צבי מראפשיץ זי"ע: ד' מחסורו'
אשר 'יחסר' לו' - סופי תיבות
בגימטריא 422 כמספר 'כתב',
לרמז שמי שיכול לסייע לעני על
ידי שיכתוב לו מכתב המלצה,
מחויב לעשות כן.

דברים אלו מביא הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא
זי"ע בספרו 'דברי יחזקאל', והוא מעיר על כך: 'ואני אוסיף,
דלכן לא נרמז בפירוש בפסוק בראשי תיבות, אלא בסופי
תיבות כתב', כיון דעיקר הוא שיעזור לחבירו תחילה בכל
יכולתו בנתינת מעות משלו, ואחר כך יתן לו כתב'...

ברכת מועדיך - היכן?

וְהֵייתָ אַךְ שְׂמֵחַ (דברים טז, טו)

שאלו פעם את מרן הגאון רבי יצחק זאב סולובייצ'יק,
גאב"ד בריסק זי"ע, על נוסח תפילת המועדים 'הושיענו ה'
אלוקינו את ברכת מועדיך', היכן מצאנו בתורה ברכה על
המועדים? ענה הגרי"ז: הרי נאמר 'וְהֵייתָ אַךְ שְׂמֵחַ', ופירש
רש"י, לפי פשוטו אין זה לשון ציווי, אלא לשון הבטחה,

עכ"ל, הרי לנו שהכתוב מבטיח ומברך את ישראל שיהיו
שומחים, ועל ברכה זו אנו אומרים 'הושיענו ה' אלוקינו את
ברכת מועדיך'!

מאכלי חלב בסעודת
'מלוה מלכא'

פִּי יִרְחֵב ה' אֱלֹקֶיךָ אֵת גְּבֻלָּךְ
פֶּאֶשֶׁר יִבְרָךְ לָךְ וְאֶמְרָתְךָ אֲכָלָה בְּשׂוֹר
(דברים יב, כ) אֲבָל בְּמִדְבָּר נֶאֱסָר לָהֶם
בְּשׂוֹר חֵלֶן, אֲלֵא אִם בִּן מִקְדִּישָׁה וּמִקְרִיבָה
שְׁלָמִים (רש"י)

נכנס פעם הגה"ק רבי מאיר יחיאל
מאוסטרובצא זי"ע במוצאי שבת לבית מדרשו, ומצא
חסידים אוכלים סעודת מלוה-מלכא במאכלי חלב, כי
עקב עניותם לא השיגה ידם לקנות בשר. כשהבחין הרבי
שהם מתביישים בכך שאוכלים מלוה מלכא במאכלי
חלב, פתח ואמר: הלא גם בני ישראל במשך ארבעים שנה
במדבר היו אוכלים בסעודת מלוה-מלכא מאכלי חלב,
שהרי במדבר נאסר עליהם לאכול סתם בשר חולין, והיו
אוכלים רק בשר קרבן שלמים, הנאכלים לשני ימים ולילה
אחד, והנה שלמים אין קרבים בשבת אלא בימות החול,
נמצא שהקריבו שלמים ביום שישי, והיה הבשר נאכל ביום
שישי וביום שבת, ובלייל מוצאי שבת כבר נאסר הבשר
באכילה, כך שהיו יכולים לאכול בסעודת מלוה-מלכא רק
מאכלי חלב בלבד!

ה'שפן' וה'ארנבת' שבתורה - מי הם?

השאלה המרתקת: האם בעלי החיים הנקראים בימינו 'ארנבת' ו'שפן' הם אכן אלו הכתובים בתורה שהם מעלי גרה? | וגם: כמה קיבות יש למעלי הגרה?

מחקרים חדשים

עם זאת, יש שדחו את כל הטענות הללו, וקבעו שהארנבת והשפן שבתורה הם אכן אלו הידועים גם כיום בשם ארנבת ושפן, ובאמת הם כן מעלי גרה, כך כותב הגרמ"מ כשר זצ"ל בספרו תורה שלמה (שמיני, מילואים בסוף הספר) שלפי מחקרים חדשים שנעשו במערכת העיכול של הארנבת וכן השפן, התברר שהם אכן מעלי גרה, אף שאין להם ממש ארבע קיבות, אבל יש אצלם סוג אחר של מעלי גרה, כי שני סוגי פרש שנוצרים אצל הארנבת, סוג אחד מוצק וכהה, וסוג שני רך ובהיר, הנוצר ב'מע' העיור' של הארנבת, והארנבת בולעת אותם לאחר יציאת הפרש מגופה.

מהלך אחר כותב שם ב'תורה שלמה' (פרשת שמיני, הערה לב) בשם חוקרים, שבקיבת הארנבת ישנם תאים מובדלים זה מזה במחיצות, שדוחפים חזרה את האוכל אל הפה כשהוא קשה במקצת.

סימנים חיצוניים

מהלך שלישי מביא התורה שלמה בשם חוקרי טבע, שאף אם הארנבת אינה מעלה גרה, אולם בצורה החיצונית הארנבת כמו מעלה גרה, והיינו שתנועות הפה בעת אכילת דומות לתנועות של מעלי הגרה, ובקביעת הסימנים העיקרי אצלנו התופעה החיצונית ולא הסימנים הפנימיים.

אולם בספר 'שיחת חולין' (חולין דף נט, א) כותב הגאון רבי אמיני בן דוד שליט"א, שיישוב זה הוא תמוה ואינו מסתבר כלל, שהרי מפורש בכתובים שהארנבת היא ממש מעלה גרה.

שפנים ככבשים

עד כה עסקנו בנוגע לארנבת, ואילו לגבי השפן, מביא הגר"ר זמיר כהן שליט"א עדויות שבעבר היו שפנים גדולים כמו כבשים, והוא כותב ששפנים אלו היו דומים גם באברים הפנימיים לכבש שיש בו ארבע קיבות, והם היו מעלי גרה, ועליהם דיברה תורה.

מעלה גרה בלילה

זאת ועוד כותב הגר"ר כהן בשם חוקרים אחרים, שעקבו אחרי שפנים בימינו בשעות הלילה, וגילו כי בשעות הלילה השפן מעלה גרה ממש, אף שאין לו מערכת עיכול כמו בהמה כשרה, הוא מעלה מגרוננו לפיו מזון בצורת גוש, לועסו ובולעו שוב.

שלוש 'מע' עיור'

עוד מהלך לגבי השפן, יש שכתבו (מובא בשיחת חולין שם) שאמנם יש לשפן רק קיבה אחת, אבל מצאו שיש לו שלשה מעיים הנקראים 'מע' עיור', אחד גדול במקום הרגיל, ושנים נוספים באמצע המעי הגס, ואולי עובר מזון מזה לזה, מעין העלאת גרה.

בפרשת השבוע נאמר (יד, א) אֵת זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִפְּעֻלֵי הַגֶּרָה וּמִפְּרִי הַפֶּרֶסָה הַשְּׂסֻגָּה אֵת הַגִּלְגֹל וְאֵת הָאֲרֵנֶבֶת וְאֵת הַשְּׁפָן כִּי מֵעֵלָה גֶרָה הֵמָּה וּפֶרֶסָה לֹא הִפְרִסוּ טִמְאִים הֵם לָכֵן. כן נאמר בפרשת שמיני (ויקרא יא, ה-ו) וְאֵת הַשְּׁפָן כִּי מֵעֵלָה גֶרָה הוּא וּפֶרֶסָה לֹא יִפְרִי טִמְאָה הוּא לָכֵן, וְאֵת הָאֲרֵנֶבֶת כִּי מֵעֵלָה גֶרָה הוּא וּפֶרֶסָה לֹא הִפְרִיטָה טִמְאָה הוּא לָכֵן. בלימוד פסוקים אלו רגילים אנו לזהות את הארנבת והשפן עם החיות הנקראות בימינו בשם 'ארנבת' ו'שפן'.

ארבע קיבות

אולם הרש"ד הירש (ויקרא יא, ה-ו) מטיל ספק בזיהוי זה, כי מפורש בכתובים שהשפן והארנבת הם מעלי גרה, ולא ידוע בימינו שהחיות הנקראים 'שפן' ו'ארנבת' הן מעלות גרה ככל שאר הבהמות הכשרות.

בדבריו שם מבאר הרש"ד הירש, שהבהמות מעלות הגרה, הן בעלי ארבע קיבות. המזון מגיע תחילה לכרס כדי להתרכך בו; משם הוא עובר לבית הכוסות, נעשה כדורים כדורים - וחוזר ועולה לחלל הפה; רק עכשיו הוא נלעס כהלכה וחוזר ויורד להמסס; בסופו של דבר הוא מגיע לקיבה - ומתעכל במיץ הקיבה, וכל זה לא נמצא בשפן ובארנבת של ימינו.

זאת ועוד הוא כותב שם (פסוק ג) שהרי לחיה הנקראת בימינו ארנבת יש את כל השיניים החותכות בלסת העליונה, ואילו הבהמות מעלי הגרה אין להן שיניים החותכות בלסת העליונה כמבואר בגמרא (חולין נט, א).

ארנבת ושפן - הם גמלים?

יש מהחוקרים הטוענים מחמת כן, שהשפן והארנבת שבתורה, אינם אלו הידועים כיום, אלא בעלי חיים אחרים. כך למשל משער החוקר החסידי ר' אהרן מרכוס ז"ל בספרו 'ברזיל', שהשפן והארנבת שבתורה הם סוגים שונים של גמלים, כיון שהתורה מזכירה אותם ברישימה אחת עם הגמלים.

ואילו בספר 'אבן ספיר' של הנוסע הידוע ר' יעקב ספיר ז"ל, כותב שבהיותו בהודו ראה שם בעל חיים הדומה לחמור גדול, והוא בעל רגליים קדמיות קצרות [כמבואר במסכת מגילה (ט, ב) שלארנבת יש ידיים קצרות יותר מהרגליים], והוא מעלה גרה ואינו מפרס פרסה, ויתכן שזוהי הארנבת שבתורה.

השערה אחרת כותב בספר 'אפריקן' שהארנבת שבתורה היא הנקראת בימינו 'איל המושק', שהוא מעלה גרה וידי קצרות. ואילו על השפן שבתורה הוא כותב השערה שהוא בעל חיים ממין 'אילון', שהוא מעלה גרה והוא מתגורר בין הסלעים ככתוב (תהלים קד, יח) סלעים מחסה לשפנים.

מתי אסור להתחלק לאגודות-אגודות?

בנים אתם לה' אלקיכם לא תתגדדו ולא תשימו קֶרֶךְהָ בֵּין עֵינֵיכֶם לְמַת (דברים יד, א)

הרואה אומר

עוד מבארת הגמרא, שכלל זה לא נאמר באופן שאינו ניכר שהאדם מתנהג באופן אחר משאר האנשים, ולכן אף שההיתר לעשות מלאכה בערב פסח הוא דבר הנוגע מעיקר להלכה ולא למנהג, מכל מקום יכול אדם לנהוג שלא לעשות מלאכה בערב פסח, כי הרואה אותו שהוא נמנע מלעשות מלאכה, אינו אומר שהוא פורש מן הציבור, אלא סבור שאין לו מלאכה לעשות.

בשתי עיירות

בהמשך הסוגיא (יד, א) אמר אביי עוד, שהאיסור להיעשות אגודות אגודות נאמר רק כגון שני בתי דינים בעיר אחת, הללו מורים כדברי ב"ש והללו מורים כדברי ב"ה, אבל שני בתי דינים בשתי עיירות - אין איסור.

ורבא אמר, שאפילו בעיר אחת, אם יש שני בתי דין, הללו מורים כך והללו מורים כך, אין איסור לא לתגודדו.

רק מדרבנן?

הגמרא במסכת יבמות (יג, ב) דורשת מהכתוב 'לא תתגודדו' - לא תעשו אגודות אגודות, כלומר, אין לבני ישראל להתחלק לקבוצות השונות זו מזו בהתנהגותם. ומבארת הגמרא שאם כוונת הכתוב רק כפשוטו שלא לעשות חבורה בגוף על מת, היה צריך לכתוב 'לא תגודדו', וכיון שנאמר 'לא תתגודדו' בא הכתוב לרמוז שלא יעשו אגודות אגודות.

בהמשך הסוגיא מרחיבה הגמרא לברר את הכללים אימתי יש איסור של 'לא תעשו אגודות אגודות'.

מנהג או איסור

תחילה מבארת הגמרא שכלל זה נאמר רק לגבי הדברים הקשורים לדינים גמורים שבוה צריכים כל ישראל שיהיה להם דין אחד, אבל לא נאמר לגבי דברים התלויים ב'מנהג', כי במנהג אפשר שיתחלקו זה מזה במנהגים.

כללי רש"י

כללי ודרכי רש"י הק'
בפירושו על התורה

דרכו של רש"י לקצר מאד בפירושו

בעלי התוספות להקשות, כבר בא רש"י ז"ל והקדים להם לשעה קלה ותיירץ הכל, וגם אגב אורחיה העמיד תילי תילים של הלכות פסוקות וחידושי דינים, את הכל כלל וצלב בקב ונקי'.

כן כתב גם בשו"ת מהר"ק (סימן קעא): 'בלשון קוצר וצח, כדרכו של רבינו שלמה זכורנו לברכה בפירושו בכל התלמוד, שכולל כוונה מרובה במעט דברים'.

וכן כתב בשו"ת שבות יעקב (ח"ג סימן סח): 'זכר קבלנו מרבותינו נוחי נפש ז"ל, שרש"י לא כתב דבר לבטלה רק דרכו לקצר בוך לשונו במה שאין בהכרח גדול, ולא לדבר שפת יתר נצרך שאר קצת מתבירים, רק מה שהוא צורך לפשטא דתלמודא, ופוק חזי כמה מחברים טרחו לתרץ דקדוקי רש"י בכל מקומות'.

תולדות רש"י הק'

פרק כ"א - תלמידיו של רש"י [ז]

וכן מזכיר שם כמה מחכמי פאריש שלכאורה היו תלמידיו של רש"י:

יט. רבינו מתתיהו הגדול.

כ. רבינו יחיאל בן רבי מתתיהו.

כא. רבינו יהודה בן יו"ט.

כב. רבינו אליעזר מפאריש.

בספר 'רש"י חייו ופירושו' (ח"א עמוד 194) מונה רשימה נוספת של תלמידיו של רש"י:

כג. רבי מנחם בר מכיר.

כד. רבי משה, מחכמי צרפת, ראש לשושלת משפחת טרויש.

כה. רבי נתן בר מכיר.

כל זאת, היא כמובן רשימה קצרה אשר השתמרה עד ימינו, ובוודאי היו עוד תלמידים רבים ששמו לא הגיע לידינו. ועל כל אלה יש לזכור: כולנו כאחד, אנחנו ואבותינו, אנחנו וצאצאינו, כולנו תלמידיו של רש"י הקדוש, רבן של ישראל בכל דור ודור, כאשר את מימיו אנו שותים ובתורתו אנו הוגים דבר יום ביומו.

קורות חייו • רבותיו
תלמידיו • חיבוריו

זמני השבת

ר"ת	יציאה	כניסה	ירושלים
20:47	20:09	18:55	
ר"ת	יציאה	כניסה	תל אביב
20:45	20:12	19:11	
ר"ת	יציאה	כניסה	חיפה
20:48	20:12	19:03	
ר"ת	יציאה	כניסה	באר שבע
20:46	20:11	19:12	

ר"ח אלול יהיה ביום חמישי ושישי
המוולד יהיה ביום חמישי בשעה 8, 15 דקות ו 0 חלקים

העלון טעון גניזה

מלחמת התודעה

אם לא נמלא את עולמנו הפנימי בתמונות שהתורה
מציירת לנו, מישהו אחר יעשה זאת במקומו

מפני שהוא מרגיש. לכן, היו חוזרים שוב ושוב על אותו משפט, לעיתים במשך שעה ארוכה. בתחילה המילים נוגעות רק בשכל, אך לאחר חזרות רבות הן מתחילות לעורר דמיון, רגש ותמונה פנימית. רעיונות שנשארים בראש בלבד, כוחם מוגבל. כשהם מחלחלים אל הלב, הם מתחילים להניע את האדם.

כל אדם שנוסע על הכביש יודע שמהירות מופרזת מסכנת חיים, ובכל זאת, ממשיכים לנסוע מהר. ואז, לפתע, רואים תאונת דרכים קשה. מראה אחד מצליח להשפיע יותר מאלף הרצאות, לפחות לזמן מה. הידיעה הייתה קיימת גם קודם; הדבר שהיה חסר הוא התמונה.

זו בדיוק משמעות דברי משה: "ראה אנוכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה". אל תסתפקו בידיעה שיש ברכה ויש קללה. תראו אותן. תדמינו את התוצאה של כל בחירה, את החיים שאליהם היא מובילה. כאשר הברכה תהיה מוחשית בעיניכם, יהיה קל הרבה יותר לבחור בה.

ואז, לפתע,
רואים תאונת
דרכים קשה.
מראה אחד
מצליח להשפיע
יותר מאלף
הרצאות

היכן המבט?

העולם כולו נאבק על התמונות שנישא בתוך מוחנו. כל אידיאולוגיה, כל תרבות וכל פרסומת מבקשת לצבוע את דמיונו בצבעיה. אם לא נמלא את עולמנו הפנימי בתמונות שהתורה מציירת לנו, מישהו אחר יעשה זאת במקומנו.

לפני שאתה בוחר כיצד לחיות שאל את עצמך שאלה אחת: במה אתה מתבונן?

משום שבסופו של דבר, האדם הולך אל המקום שאליו מביטות עיניו.

בפתיחת הפרשה במילה 'ראה', התורה מלמדת אותנו יסוד חשוב בהבנת נפש האדם. אדם אינו חי בעיקר על פי מה שהוא יודע, אלא על פי מה שהוא רואה בעיני הדמיון והלב. מה שנעשה מוחשי בעיניו, הוא זה שמנהל את חייו.

בעל המסילת ישרים מתאר את העולם כ'שדה מלחמה'. האדם, הוא כותב, מוקף בניסיונות מכל עבר. עוני ועושר, שלוה וייסורים - מכל כיוון פועלים כוחות המבקשים להסיט את האדם מן הדרך הנכונה. מלחמה זו איננה מתנהלת בשדה הקרב, אלא בתוך הראש. זוהי מלחמה על התודעה.

כל העולם מנסה לצייר לנו תמונות. הפרסומות מבקשות לשכנע אותנו מהו אושר ואיך נראים חיים מוצלחים. הפוליטיקה והתקשורת נאבקות על תשומת הלב שלנו. כל אחת מהן מנסה להכניס אל תוך מוחנו תמונה אחרת של המציאות.

האדם איננו שם לב עד כמה התמונות הללו מעצבות את רצונותיו. לכן פותחת הפרשה במילה 'ראה'. משה רבנו איננו רק מוסר מידע. הוא מבקש ליצור תמונה. גם בסיום התורה נכתב שמישה עשה את מעשיו 'לעיני כל ישראל'. לא די שהאמת תהיה נכונה; היא צריכה להיות נראית, מוחשית וחיה.

במעמד הר סיני כתוב: "וכל העם רואים את הקולות". קול הוא דבר ששומעים, לא רואים. אלא שעוצמת ההתגלות הייתה כה גדולה, עד שהשמיעה עצמה הפכה לראייה. הדברים נעשו מוחשיים, כאילו ניצבו מול העיניים. זהו כוחה של תמונה.

תדמינו

גדולי תנועת המוסר הבינו היטב את סוד נפש האדם. הם ידעו שלא די להכיר רעיונות נכונים. אדם איננו משתנה מפני שהוא יודע; הוא משתנה

ערכים לילדים
משל ותבונה

ערכים מאחורי הקלעים
מחסום נפתח

ערכים מאחורי הקלעים
הרב מיכאל לסרי
לראות את הטוב

ערכים מאחורי הקלעים
הרב אהרן לוי
חייל על אוטומט

תורה חיים

הרב אהרן לוי

כשרמקול הכריז: "מספר 106 לחדר 21", נכנס הבן שלי לחדרו של הרופא. עיניו של הרופא היו אדומות ממאמץ, ועצומות למחצה מרוב עייפות.

מתוך נימוס, הבן שלי שאל אם הכול בסדר, ואם צריך לקרוא לרופא...

הרופא חיך בלאות והתנצל, "אני זקוק למנוחה. בדרך כלל אני מצליח להסתיר את עייפותי מהמטופלים, אך הפעם זה כבר מעבר ליכולתי. אני חוזר כעת ממשמרת של שלושים שעות בבית חולים, כשבמהלכה, המקום היחיד שאני יכול להניח עליו את הראש כדי לנוח קמעא בין חולה לחולה, הוא כורסה קטנה כמו זו שעומדת כאן בצד".

והוא המשיך: "לא כל כך נעים לי לספר, אך הבוקר, כשכבר התארגנתי לצאת בסוף המשמרת, הגיע לבית החולים אדם שהיה מעורב בתאונת דרכים. זה אולי נשמע נורא, אך בראש שלי עברה המחשבה, שאם מדובר בפצוע קשה, אני מעדיף לא לטפל בו, כי זה יחייב אותי לפתוח למענו חדר ניתוח, ואני כבר בדרך החוצה. זו לא רק העייפות, זה בעיקר המצפון שמייסר אותי על מי שהפכתי להיות. העייפות המתמדת שוחקת אותנו, וכשנשחקים, גם קדושת החיים נדחית מפני השינה".

כששב הביתה נסער, סיפר הבן שלי על המונולוג המצמרר של הרופא. "אנחנו הרי מכירים אותו שנים", הוא אמר, "הוא רופא מצוין, ובן אדם לא פחות. איך קורה דבר כזה שרופא יעדיף לא לטפל בחולה, רק כדי שהוא יוכל ללכת הביתה? מה קרה לאנושיות שלנו?" "זה מאוד מפתה", הסכמתי, "אבל זה לא מתוך רוע. השחיקה פוגעת בכל תחום. קח לדוגמה, את התעוררות הרגשית של בעל תשובה בן שלושים שמתפלל בפעם הראשונה, לזו של שומר תורה ומצוות מלידה, שמתפלל בפעם המי יודע כמה.

"והאם ניתן להשוות את עולמו הרגשי של מחנך צעיר שמגיע לכיתה בבוקר כשהוא חדור התלהבות ותחושת שליחות, למחנך שעושה זאת כבר שנים רבות? ככה זה עם שגרה. היא שוחקת את הרגש, וכשמפסיקים להרגיש, עובדים על אוטומט, ולא מרגישים את החיסרון בכך שלא מרגישים.

חייל על אוטומט

שוברים שגרה

"אינני מתפלא שחלק מהרופאים נשחקים. מה שמפליא אותי זו העובדה, שלמרות השחיקה הרופא עדיין חש ייסורי מצפון על כך שאינו מרגיש, מה שמעיד על כך שהוא נותר בן אדם..."

ולמרות שהיא טבעית ומתבקשת, האם ישנה דרך לנצח שחיקה?

'היום האחרון'

"ראה אנוכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה" (דברים יא, כו). פסוק קצר זה, למרות בהירותו ופשטותו, מעורר כמה שאלות.

"זה אולי נשמע נורא, אך בראש שלי עברה המחשבה, שאם מדובר בפצוע קשה, אני מעדיף לא לטפל בו"

האם רק 'היום' הוא נותן לפני בני ישראל את המצוות? הלא הם קיבלו תורה ארבעים שנה קודם לכן, במעמד הר סיני. ובנוסף, מה פשר תוספת המילים "ראה אנוכי", הלא די היה לומר "ה' נותן לפניכם"?

בניסוח זה, מגלה משה רבנו לבני ישראל את השיטה בעזרתה ניתן להתגבר על השגרה והשחיקה בעבודת ה'. מי שיצליח לבודד את ההווה מן העבר והעתיד, ולחיות כל יום כאילו היה זה היום היחיד והאחרון בחייו, יזכה לחוש מחדש את ההתלהבות וההתחדשות, כאילו זו לו הפעם הראשונה.

אם מודיעים לאדם שנותרו לו 24 שעות לחיות, האם אין הוא משנה את תוכניותיו? האם השחיקה תכריע אותו? האם תפילותיו לאורך חייו יפגעו בתפילות שהוא מתפלל באותו היום? על כך רמז רבי אליעזר בדבריו: "יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך, ואל תהי נוח לכעוס. ושוב יום אחד לפני מיתתך" (אבות ב, י).

במבט ראשון נראה כאילו יש כאן שלושה מאמרים נפרדים, אך באמת יש ביניהם קשר הדוק.

רבי אליעזר מלמד אורחות חיים. אדם החפץ לא לכעוס על אף אחד, ושכבוד חברו יהא חביב בעיניו ככבוד עצמו, עליו לחיות את ההווה תוך ניתוק מהעבר והעתיד, להרגיש שזהו "יום אחד לפני מיתתך", וביום האחרון בחיים, שום דבר אינו מכעים עוד, ויש בלב מקום של כבוד לכולם.

ננסה לדמיין מה קורה לרופא, כשמודיעים לו בהפתעה שזהו היום האחרון שבו הוא משמש כרופא פעיל. האם הוא לא יעשה מעבר ליכולתו כדי להציל את חייו של החולה בו הוא מטפל? הרי מדובר בחולה האחרון שהוא זוכה לטפל בו!

"אנוכי"

אם זה כל כך פשוט ונוכון, למה זה לא מצליח לנו? למה בכל זאת כל כך קשה לנו לחיות רק את "היום"? בגלל ה"אנוכי".

לא לחינם נוסח הפסוק הוא "ראה אנוכי נותן לפניכם היום" (יא, כו), שכן, כדי לחיות כל יום כראוי, נדרש מהאדם שיהיה "אנוכי ה' אלוך" אל מול עיניו תמיד, שמציאות ה' תהיה ברורה בשכלו ובליבו. רק כך הוא יוכל לנצל כל יום עד תומו. מטעם זה, בסעיף הראשון הפותח את הלכות הבוקר (ש"ע או"ח א, א), מובאים דברי הרמב"ם: (מורה נבוכים ג, נב) "שיוויית ה' לנגדי תמיד (תהלים טז, ח) הוא כלל גדול בתורה". כי בפתיחת היום חייבים לשים את "אנוכי" למול הפנים, כדי שהיום הזה יהיה מוצלח ושובר שגרה.

זו גם הסיבה ששני צדדי הבחירה נקראים "ברכה וקללה", כדי להזהיר את האדם משימוש לא זהיר בשיטה זו. אדם שחי כאילו זה יומו האחרון, יכול להניח שתי מסקנות הפוכות. מצד אחד, עליו לנצל יום זה עד תום ולעשות מה שנכון, אך מצד שני, לשם מה להתאמץ, הרי בין כך אין מחר, ומדוע לא לחטוף מן העולם את מה שעוד לא חטפנו ממנו...?

אפשר לחיות את היום בגישה של - "שוב יום אחד לפני מיתתך", וזו הברכה. ואפשר לחיות את היום בגישה של - "אכול ושת כי מחר נמות" וזו הקללה. מה שיקבע בסופו של דבר באיזו אפשרות נבחר, זהו רק "האנוכי" שבתחילת הפסוק.

מי שסילק את ה"אנוכי" מחייו, יסיק מן הסתם את המסקנה של הקללה, והשחיקה תביא אותו למחוזות אפלים. אך מי שה"אנוכי" ניצב מול עיניו, זוכה כל יום לחיות מחדש.

לתגובות והערות-מערכת: 072-3303580 alon@arachim.org

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים
עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: ג. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. קוט

לרכים

נקדת מפט

הרב משה לנדאו

למה?

הדרך לכבוש את הפסגה

אָצ'הּ הוא מחזן באינדונזיה, בו מתגוררים כארבעה מיליון תושבים. בשנות השבעים של המאה הקודמת, חברות אמריקאיות החלו לנצל את משאבי הטבע של אינדונזיה על פי הסכם עם הממשל.

חסן די טירו, פעיל במחוז אצ'ה, טען לחלוקה לא שיוויונית של הרווחים בין המדינה למחזן. על אף שחלוקת המשאבים במדינה עברה שינויים לטובת המחזן, חסן הכריז חד צדדית על עצמאות אצ'ה.

ההכרזה פתחה במלחמה של תנועת GAM שהפכה לארגון גרילה, לשחרור אצ'ה. המלחמה לוותה בטרור ואבדות רבות משני הצדדים, ברקע הדרישה לעצמאות.

בשנת 2000 למניינם נקרא ויליאם יורי, מנהל התוכנית לניהול משא ומתן באוניברסיטת הרווארד, לנסות ולהשכין שלום בין הצדדים.

שני הצדדים הוזמנו ל'מרכז לדיאלוג הומניטרי' ב'זנבה'. מנהיגי תנועת הגרילה היו הראשונים להגיע למרכז. יורי ביקש להכין אותם לשיחות מול שר החוץ של אינדונזיה.

למה?

"הרשו לי לשאול אתכם שאלת מפתח", פתח יורי את המפגש. "אני מבין את עמדתכם. אתם רוצים מדינה עצמאית. חלוקת משאבי הטבע שוויונית כעת. אז ספרו לי, מה האינטרסים של העמדה שלכם? או במילים פשוטות, למה אתם רוצים עצמאות?"

יורי אחז בידו טוש עבה, מוכן לכתוב את תשובות המשלחת על לוח גדול. השתררה שתיקה מביכה. עמדתם לעצמאות הייתה כל כך 'מובנת', שהם לא הרגישו צורך לבחון אי פעם את הסיבה לכך.

עשרים וחמש שנים נלחמו זה בזה. אלפי אנשים מתו למען מטרה 'ברורה' - 'עצמאות'. אלא שאנשיה לא יודעים להסביר 'למה?'. מה האינטרסים שלהם בעצמאות? האם קודם שיצאו למלחמה על העצמאות, הם חשבו מה הם רוצים באמת להשיג באותה עצמאות?

בשעות הבאות ניסה יורי לפרק את ה'עמדה' - 'עצמאות' לגורמים. האם אתם רוצים פרלמנט משלכם? מה תשיגו בפרלמנט משלכם? תרצו ללמד בבתי הספר שלכם את מורשת אצ'ה? האם אתם רוצים שליטה על המשאבים באצ'ה? אולי אתם חפצים להשליט את הדת שלכם על המחזן?

פעם ראשונה חברי המשלחת ירדו לעומק עמדתם, והבינו באמת מדוע הם חפצים במדינה עצמאית.

"אתם לא חייבים לוותר על החלום לעצמאות". הוא אמר לחברי המשלחת, "עם זאת, תוכלו לשאת ולתת על

הפרטים הקטנים שהם גדולים, שאותם בעצם אתם כל כך רוצים. תוכלו לממש אותם, גם בלי עצמאות".

בחמש השנים הבאות, הם הניחו בצד את הדרישה לעצמאות. השיחות בין הצדדים היו 'רק' על האינטרסים ורצונותיהם הקטנים של תושבי אצ'ה. כיצד יתנהל המחזן, מי ינהל את משאבי הטבע, מה תהיה תוכנית הלימודים במחזן, ומה תהיה הערכאה המשפטית הקובעת באצ'ה.

למרבית ההפתעה, אחרי כל ההסכמות הקטנות... תושבי אצ'ה זכו לשלטון אוטונומי-עצמאי.

הקמת מדינה מבלי לדעת 'למה?', נועדה לכישלון. הרצון לשלוט, או להגיע לפסגה מסוימת מבלי לברר מהם האינטרסים והרווחים של מימוש החלום, גורמת למלחמה ללא תכלית.

וכל זאת, כבר כתוב בתורתנו, בפסוק אחד.

התפקיד

קודם שהתורה מצווה על הקמת המשכן ועל האיסור להקריב קורבנות במקומות אחרים, מקדימה התורה, "ועברתם את הירדן וישבתם בארץ" (יב, י). רש"י מבאר שהמילה "וישבתם" לא מורה רק על המצב הנתון שכל אחד בביתו, אלא "שתחלקוה, ויהא כל אחד מכיר את חלקו ואת שבטו".

ומדוע כדי להקים את מקום משכן ה', צריך להכיר את 'חלקו' ואת 'שבטו'?

אין תכלית בהקמת מפעל בלי שכל עובד יודע מה יהיה תפקידו. אם לא יהיה מי שיתפעל אותו נכון, הוא יחדל להתקיים בתוך זמן קצר.

וכך גם בקדושה. אין טעם לרוץ ולהקים בית לה' אלוקינו, לפני שאתה מכיר את 'חלקך' ואת ה'שבט' שלך, מה תפקיד השבט שלך באומה ומהו תפקידך הפרטי. כך תכלית הקדושה לא תוכל להתממש.

כדי להקים את משכן ה', כדי להשכין שלום, כדי לגלות את התפקיד שלנו בעולם... ובעיקר, כדי להצליח לממש אותו, צריך קודם לדעת מהם האינטרסים שלנו, מהן המוטיבציות הפנימיות שלנו, מה הם הכלים שקיבלנו מהקב"ה, איתם נוכל לפעול.

רגע לפני שאתם מסתערים כדי לכבוש יעד או להגשים חלום, שאלו את עצמכם, "למה?" מה האינטרסים שלכם במימוש החלום? מה אתם באמת רוצים להשיג? רק אז תוכלו באמת לממש אותו.

ועוד דבר קטן...

כשאתם ניצבים מול 'דרישה' של הילד שלכם, או של עובד שלכם, נסו לפרק את האינטרסים שלו. מה הוא באמת רוצה להשיג? אולי תוכלו לממש את סיפוקו גם בלי 'להתפרק' מהנכסים שלכם...

המילה האחרונה

אל תתחבר אלא, למי שיכיר ערך עצמו.

(מבחר הפנינים לרבי יעדיה הפניני כג, א)

3

מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 "ונתתה את הברכה על הר גריזים, ואת הקללה על הר עיבל" (יא, כט).

מה טיבם של הרים אלו, שדווקא עליהם ניתנו הקללות והברכות?

הגאון רבי שמשון בן רפאל הירש זצ"ל, מבאר שקיים ניגוד ניכר לעין בין ההרים. הר גריזים, השוכן מדרום

לשכם, עטוף כולו בירק. לעומתו, הר עיבל, המצוי מצפון לעיר, צחיח ויבש. ללמדנו, כי את תוצאות הברכה והקללה ניתן לפעמים לראות כבר בעולם הזה.

2 "כי ירחיב ה' אלוךך את גבולך כאשר דיבר לך ואמר: 'אכלה בשר', כי תאוה נפשך לאכל בשר, בכל אות נפשך תאכל בשר" (יב, כ).

מה טיבה של מצווה זו, וכי יש מצווה לפתח את התאוות?

לא מדובר במצווה, כי אם בהיתר. בהיות בני ישראל במדבר, תאוותם לאכילת בשר גרמה לחטא, ואפשר היה להסיק מכך שמוטב לאדם להתנזר מבשר וכן ממאכלים אחרים. אולם, ביקשה התורה ללמדנו כי אכילת הבשר מותרת היא, ובלבד שתיעשה באופן ובכוונה התואמים את רצון ה'.

אדרבא, שימוש מבוקר בהנאות העולם הזה יכול להיות כלי להתעלות רוחנית, לקידוש החומר ולהודיה לה' על חסדו וטובותיו. כפי שאומר הירושלמי (סוף מסכת קידושין): "רבי חזקיה ורבי כהן אמרו בשם רב: עתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל מה שראתה עינו ולא אכל. רבי אלעזר היה מקפיד לקיים את הדברים הללו והיה מקבץ פרוטות כדי שיוכל ליהנות מכל מעדן פעם אחת בשנה".

ברוך ה' יום יום

רבי שמעון בן יצחק ממגנצא, המכונה גם 'רבי שמעון הגדול', היה מגדולי יהדות צרפת בתחילת תקופת הראשונים. ענוותנותו באה לידי ביטוי בכך שלמרות גדלותו בתורה והיותו מהמשפחות המיוחסות שבאשכנז, לא הקפיד על מינויו של רבנו גרשום מאור הגולה לרבה של מגנצא, למרות שהלה היה צעיר ממנו. היה מגדולי הקבלה בדורו ומראשוני פייטני אשכנז. בפיוט זה הוא מתאר את גלויותיהם של ישראל, שהקב"ה יורד עימם בגלותם ומצטער עימם. אחד הקטעים המפורסמים ביותר שלו, הוא: "ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות", והוא מיוסד על דברי המדרש: "והיה כי יאמרו אליכם בנים - בשורה טובה נתבשרו ישראל באותה שעה, שהן עתידין לראות בנים ובני בנים".

היינו, שבתוך פרשת התוכחה, התבשר עם ישראל על גל התשובה שיבוא לעתיד לבוא.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

תורת הבית

הרב מיכאל לסרי

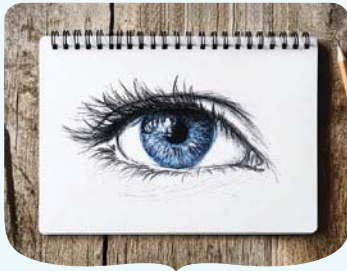
לראות את הטוב

במה אתה בוחר?

משנה אחת בעל פה. ייתכן ששאר בני כיתתו כבר יודעים את הפרק כולו, אך הורה המבית בעין של ברכה לא ישווה אותו לאחרים, אלא יתפעל ויאמר: "אשריך! איזה יופי, אתה יודע משנה שלמה בעל פה, זו התקדמות נפלאה!". המבט החיובי הזה מעניק לילד כנפיים, ומתוך השמחה על המשנה האחת, הוא ירצה להמשיך וללמוד את הפרק כולו.

מראייה חיצונית לראייה פנימית

המילה "ראה" מזמינה אותנו לעבור מראייה חיצונית ושטחית - הרואה רק את המעטפת או את הטעויות המיידיות - אל ראייה פנימית, המחפשת את הרצון הטוב, את המאמץ ואת הנשמה. זו ראייה נכונה ואמיתית, המרוממת ומשמחת את בני הבית ואת הילדים, והיא המפתח הראשי לשלום בית אמיתי, ולחינוך יהודי מתוך אהבה. הבחירה נמצאת בכל רגע בהישג ידנו, לבחור בברכה, ולמצוא את נקודות הזכות. יהי רצון שזוכה כולנו לראות תמיד בעין טובה את נפלאות הבורא ואת הטוב הגנוז בכל אחד מסובבינו.

וכמה פעמים"), הוא משליט בבית אווירה עכורה של מתח. מנגד, התורה מלמדת אותנו לבחור בברכה - לחפש את הטוב ולהכיר טובה. חז"ל מבארים, שחטאים רבים ומריבות קשות נובעים משכחה זמנית של חסדי ה', ושל הטובות שסובבנו עושים למעננו. אילו היה האדם מציב לנגד עיניו רשימה מפורטת של כל החסד, המסירות והמאמץ שהאיש או אישה שלו משקיעים בבית ובמשפחה, כל הוויכוחים היו מתפוגגים מאליהם.

בחינוך ילדים

אותו עיקרון בדיוק מהווה את אבן היסוד גם בחינוך הילדים. קל מאוד להבחין בכישלונות או במעידות של ילד; זוהי מלאכה הדורשת שניות בודדות. הורים שבוחרים להתמקד רק בקושי ("שוב נכשלת", "למה אתה לא מתקדם כמו כולם?") אינם מחנכים, אלא מחלישים את נפשו של הילד.

חינוך אמיתי מבקש מאיתנו לראות את נקודות האור, גם אם הן קטנות בהשוואה למכלול. נתאר לעצמנו, כדוגמה, ילד שמגיע הביתה ומספר בהתרגשות שהצליח לשנן

"ראה!" זוהי הקריאה המהדהדת בפתח הפרשה. בקריאה הזו טמון יסוד המשפיע אדיר, המשפיע על כל תחומי החיים - כוח הבחירה של האדם אינו מתמצה רק במעשיו, אלא מתחיל עוד קודם לכן, בדרך בה הוא בוחר להתבונן על המציאות. הראייה היא הכלי שבאמצעותו אנו מעצבים את עולמנו, והבחירה בידינו: האם להביט בעין טובה, המביאה ברכה, או חלילה להתרכז בחסרונות ולהביא קללה.

בתוך הבית

היסוד של ראיית הטוב מתחיל בראש ובראשונה בין כותלי הבית, במערכת היחסים שבין איש לרעייתו. המציאות היומיומית מזמנת אינספור רגעים שבהם ניתן למצוא פגמים או חוסר שלמות. כאשר אדם מתרכז אך ורק במה שלא נעשה כשורה, ומגיב בביקורתיות יתר ("מדוע זה לא מסודר?", "הרי ביקשתי כמה

אזמרה ב'עודי'

ראייה משנה חיים

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

אחת ולהיאחז בה. "כי בוודאי ראוי להאדם, להגדיל שמחתו מאוד בכל נקודה ונקודה טובה מקדושת ישראל שמוצא בעצמו... וזה בחינת אזמרה לאלוקי בעודי (תהילים קמו) 'בעודי' דיקא, היינו, על ידי בחינת ה'עוד שלי' שאני מוצא בעצמי בחינת עוד".

אין זו נאיביות, אלא אסטרטגיה רוחנית ופסיכולוגית עמוקה. מי שמתרכז רק בחסרונותיו מאבד את הכוח לפעול. לעומת זאת, מי שמוצא בעצמו נקודות של הצלחה, של רצון טוב ושל התקדמות - מסוגל לצמוח מתוכן ולהרחיב אותן.

תלוי במבט

חשוב להדגיש: התורה איננה אומרת שאין קללה ואין קושי. להפך, היא אומרת במפורש ששתי האפשרויות קיימות. אך השאלה הגדולה היא מה תופס את מרכז התודעה. אדם שמכיר בקשיים אך בוחר לראות גם את הברכה, מפתח חוסן נפשי ואמונה פנימית.

רבי צדוק הכהן מלובלין כותב, שהאדם רואה בעולם את מה שנמצא בתוך נפשו. כאשר הלב מלא אמונה, הוא מגלה סימני השגחה. כאשר הלב מלא פחד, הוא רואה איומים בכל מקום. "ראה", לפני שמשנים את המציאות, צריך לשנות את זווית הראייה.

המוח האנושי ממשיך לחפש סכנות גם כאשר אין סכנה ממשית

מתברר כי המוח האנושי ממשיך לחפש סכנות גם כאשר אין סכנה ממשית. כך נוצר מצב שבו אדם זוכר ביקורת אחת ומתעלם מעשר מחמאות, מתמקד בכישלון בודד ושוכח עשרות הצלחות.

נקודות של הצלחה

התורה מחנכת אותנו לגבור על הנטייה הטבעית הזאת להימשך אל הרע, אל החסר, אל הגרוע ואל השלילי, ומדגישה כי ההיגיון הפנימי צריך להיות הפוך: לראות קודם, ובעיקר, את הטוב. חיי האדם אינם נקבעים רק על ידי המציאות האובייקטיבית, אלא במידה רבה על ידי האופן שבו הוא רואה אותה. הברכה והקללה אינן רק אירועים חיצוניים, הן מתחילות במבט. המבט היהודי מתחיל בברכה: "ראה... וקללה", ובהמשך: "את הברכה אשר תשמעו", היא מציגה את השמיעה לדבר ה' כמצב הטבעי והמתבקש. לעומת זאת, "והקללה אם לא תשמעו" - אייהשמיעה, והקללה שבעקבותיה, מופיעה כחריגה, כמצב שאינו טבעי לנפש היהודית.

רבי נחמן מברסלב ניסח זאת באופן מופלא בתורת 'אזמרה' (ליקוטי מוהר"ן א, רפב). לדבריו, האדם צריך לחפש בעצמו ובזולתו "מעט טוב". גם כאשר הוא מוצא בעצמו פגמים רבים, עליו להתאמץ למצוא נקודת אור

מדוע אנשים מצליחים, מוקפים במשפחה, בריאות ופרנסה - חווים לעיתים קרובות תחושת מחסור, ורואים בעיקר את הרע? מדוע דווקא בעידן הרווחה יש יותר אנשים זעופים הרואים רק את חצי הכוס הריקה?

שאלה זו איננה רק שאלה פסיכולוגית מודרנית, היא עומדת כבר בפתחה של פרשת ראה. התורה אינה פותחת במילים: "שמעו", "דעו" או "הבינו", אלא במילה: "ראה". ראה אנוכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה. הכול מתחיל בראייה, בצורת ההתייחסות, בזווית המבט שממנה האדם מתבונן על חייו ועל המאורעות העוברים עליו. הפסיכולוגיה המודרנית אוששה עובדה זו במחקרים רבים. התופעה מכונה 'הטיית השליליות' - Negativity Bias. החוקרים פרופ' דניאל כהנמן ופרופ' עמוס טברסקי, הראו כי המוח האנושי מגיב בעוצמה רבה יותר לאובדן מאשר לרווח, כמעט בכל תחומי החיים. כאב על הפסד של מאה שקלים משמעותי יותר מן השמחה שבקבלת מאה שקלים.

התמודדות יהודית

הרב צביאל בן צור

הרוח שניצחה את החומר

טור אחרון מאת אלון פז

בפעם השלישית והאחרונה אנו פוגשים באלון פז, האיש שרוחו המשוחררת ניצחה את גופו המוגבל. והוא מטיף לנו... הטפה כמו שרק

הוא יכול להטיף.

זכות הדיבור לאלון:

"האם אי פעם הערכת את גופך? את האצבע הקטנה בידך? שכאשר מגרד לך בראש, אתה מרים אותה ומגרד מייד, בלי בעיה. אם אשאל אחרי כמה שניות 'מה עשית הרגע?', לא תבין או תזכור מה עשית כי הכול מובן מאליו בשבילך. אני... לא יכול.

"פעם הערכת את כף היד שלך? כשאתה צמא, עם אותה יד אתה לוקח כוס, ממלא אותה מים. הכוס נהיית יותר כבדה, ועם זאת ידך מתכווננת להמשיך לשאת אותה בלי שתיפול. ואז... אתה מגיש אותה לפה ושותה. פעם חשבת והערכת את השרירים, את הגידים, את העצמות שאיתם אתה מזיז את היד?

"אני לא יכול להזיז אצבע. אני צריך לבקש את עזרת הזולת בשביל שישקו אותי, יאכילו אותי, שיעשו למעני דבר מה. אני לא יכול לעשות דבר בכוחות עצמי. אז תגיד לבורא עולם: 'בורא עולם תודה על הידיים, תודה על שאני יכול לעשות מה שאני רוצה, איך שאני רוצה, מתי שאני רוצה, כמה שאני רוצה. זה לא מובן מאליו. תודה בורא עולם!'"

אין סתם

"בורא עולם ברא אותנו מושלמים. כל איבר ואיבר, כל עצם ועצם, כל וריד, כל עורק, כל כדורית דם מחושבת ומושלמת בגוף. לא יותר ולא פחות. אין סתם בעולם.

"אני שוכב על המיטה, מונשם, בתוך חדר קטן, כמעט ולא יוצא ממנו. לא רואה כלום בחוץ. תעמוד מול החלון, תביט החוצה, תיקח שאיפת אוויר, תגיד לבורא עולם - 'תודה בורא עולם! תודה על שאני יכול לנשום בכוחות עצמי, לראות שמיים, לראות שמש, לראות ירח וכוכבים, לראות עננים, לראות ציפורים, לראות אדמה, לראות עצים, לראות פרחים, דשא, לראות את נפלאות הבריאה'. זה לא מובן מאליו!"

מעל לכל דמיון

אחרי שסיימתי לכתוב את סיפורו של אלון פז, הגיעה הבשורה הבלתי נתפסת. אלון קנה בית, עבר לגור שם, ו...התחתן. העזר כנגדו בריאה לחלוטין. שומרת מצוות, ואיכותית במיוחד. וכשהיא נשאלה מדוע, היא השיבה שהיא הסתכלה על הפנימיות ולא על החיצונית.

כשהתוודעתי לנס העצום הזה, השתכנעתי סופית שאסור לאדם להתייחס אף פעם ובשום מצב.

שכבות של ניצח

הרב יהודה שהרבני

כבשן אימים

"ואשריהם תשרפון באש, ופסילי אלוהיהם תגדעון, ואיבדתם את שמם מן המקום ההוא" (דברים יב, ג)

זו הייתה העיר הגדולה ביותר בכל ארץ ישראל, אשר הכילה למעלה משמונה מאות דונם של התיישבות צפופה, פי עשרה ויותר משטחן של רוב הערים החשובות. מרחב השליטה של חצור הגיע באותם ימים עד לתחום צור וצידון לחופי הים התיכון, מה שבהחלט מסביר את התואר הייחודי בה מכונה העיר בספר יהושע - "כי חצור לפנים היא ראש כל הממלכות האלה" (שם, י).

על מרכזיותה וחשיבותה של חצור, ניתן גם ללמוד ממכתבים שנכתבו על ידי מלכי כנען למלך מצרים, מכתבים שנשלחו תקופה לא ארוכה קודם כיבושי יהושע. במכתבים אלו, שנמצאו בארכיון המלכותי בעיר אל-עמארנה במצרים, כותבים מלכי הערים בכנען בכבוד גדול ל'אחנאטון' מלך מצרים. המכתבים גדוש תארי חנופה רבים, בקידה ובכפיפות קומה לפרעה המלך הגדול. לעומת זאת, מעיון במכתביו של מלך חצור, ניכר כי באופן ייחודי, הוא כותב למלך מצרים בצורה עניינית, ללא פתיח מתרפס כשאר חבריו, מה שמראה

כבר בראשית החפירה בתל חצור, הבין הארכיאולוג יגאל ידין, כי הפעם הממצאים יהיו שונים מתמיד. שכבה עבה מאוד של אפר, בעובי של בין מטר למטר וחצי (!) סיפרה על שריפה אדירה וקשה שהתחוללה במקום. אבני בזלת מבוקעים מעוצמת האש, ומתכות שהפכו לנוזל, לימדו על חום אדיר של למעלה מאלף מעלות, שהחריב כליל את העיר באותה בעירה נוראה, בעירה שהפכה את העיר באחת לתל חרבות.

בהתבוננות בסימני השריפה, ניתן היה אף להצביע על המוקד המרכזי של השריפה. היה זה מבנה מונומנטלי וגדול ממדים, שעמד בראש התל. מהו אותו מבנה גדול שחרב בשריפה העזה? החופר הסיק, כי ככל הנראה במקום זה עמד ארמונו המלכותי של יבין מלך חצור. אך מנגד, לא הייתה לו דרך לשלול כי מקום זה שימש

בהתבוננות בסימני השריפה, ניתן היה אף להצביע על המוקד המרכזי של השריפה. היה זה מבנה מונומנטלי וגדול ממדים, שעמד בראש התל. מהו אותו מבנה גדול שחרב בשריפה העזה? החופר הסיק, כי ככל הנראה במקום זה עמד ארמונו המלכותי של יבין מלך חצור. אך מנגד, לא הייתה לו דרך לשלול כי מקום זה שימש

על עוצמתה וחשיבותה של ממלכת חצור באותם ימים.

ניתוח מושלם

בקיבוץ 'אילת השחר' הממוקם בסמיכות לתל חצור, נאספו הממצאים המשמעותיים מתל חצור. שם ניתן לראות דבר מפליא. כידוע, כל עמי קדם היו עובדי אלילים, ולכן תמיד עם כיבושה של עיר זרה, היו הכובשים דואגים לנתץ את אליליו של העם הנכבש, וכנגדם היו מציבים הכובשים את אליליהם שלהם. בתל חצור - שמו לב החופרים, כי כל סוגי האלילים היו מנותצים, אלילים כנעניים לצד אלילים מצריים וארמיים, כשתחתיהם לא נמצאו שום אלילים חדשים. עבודת הניתוח אף היא הייתה מושלמת, עד שבכל התל לא נמצא כמעט אף פסלון שלם. כך הוברר באופן חד משמעי, כי העם שכבש את חצור הינו 'עם ישראל' - העם היחיד ששמר במשך ההיסטוריה על נאמנותו לאלוקי השמיים והארץ.

כמקדש אלילי. ואכן, כיום קיימת כמעט תמימות דעים כי האפשרות השנייה היא הנכונה, וזאת על פי צורת המבנה, שהיה בנוי על ציר מדויק של מזרח מערב, כדרכם של בתי עבודה זרה.

מיהו אותו שורף אלמוני, ומה הייתה מטרתו בשריפה זו? ממספר בדיקות, התברר כי זמנה של שריפה זו היה לפני כשלושת אלפים ושלוש מאות שנה, בזמן כיבוש ארץ ישראל בימי יהושע בן נון. מרתק להציץ בספר יהושע, ולראות את התיאור על שריפת העיר חצור בידי ישראל, "כל הערים העמדות על תלם, לא שרפם ישראל, וזולתי את חצור לבדה שרף יהושע" (יהושע יא, יג). ואכן, כפי שניתן לראות כיום במוחש, בכל הערים שנחרבו במקביל, לא נמצאו שום סימני שריפה מתקופתו של יהושע.

העיר הגדולה ביותר

העיר חצור הייתה באותם הימים עיר בסדר גודל בלתי נתפס.

הניצוץ
היהודי

שלא משנה איפה יהודי נמצא ולא משנה באיזה מצב הוא נמצא - תמיד אפשר לחבר אותו". באותו רגע המחסום נפתח, תרתי משמע.

מניצוץ למדורה

נפתלי אינו מקרה חריג. כמוהו מפוזרים ברחבי הארץ עוד מאות ואלפים.

אלה הם אנשים שבתוך שגרת החיים הרגילה נפתח להם חלון רוחני קטן וקבוע. פעם בשבוע מצלצל אצלם הטלפון או נשמעת דפיקה בדלת. בצד השני נמצא אברך. הם פותחים משנה, גמרא, הלכה או פרשת שבוע - וממשיכים מהמקום שבו עצרו בפעם הקודמת.

כדי להבין כיצד נולד החיבור הזה, צריך לחזור לרגע שבו מסתיים סמינר של 'ערכים'. במשך סוף שבוע של הסמינר שומעים המשתתפים הרצאות, שואלים, מבררים, מרחיבים אופקים ופורשים כנפיים. לא פעם הם יוצאים כשהם רואים את חייהם באור חדש. ואז מגיע מוצאי שבת. המזוודות נארזות, וביום ראשון כבר מחכים העבודה, הילדים והשגרה - שלא השתתפו בסמינר ולא שמעו אף הרצאה...

פה, מסביר הרב משה שוורץ, מתחיל המבחן האמיתי.

"אדם מגיע לסמינר, שומע הרצאות, מקבל תשובות, פתאום הוא אומר לעצמו: וואלה, יש אלוקים. עכשיו מה? הוא חוזר במוצאי שבת הביתה, סוגר כביכול את כל השבת הזאת בתוך איזו תיקייה בקלסר - וממשיך בחיים".

- "לאן אתם?" שאל האיש שעמד במקום, בוחן אותם במבט ציני, בטוח שלפניו עוד קבוצה שמנסה להמציא תירוץ כדי להסתגל להילולה. - "אנחנו בדרך לנפתלי", ענה לו הרב שוורץ. - "איזה נפתלי?"

הם נקבו בשמו המלא. האיש הביט בהם בחוסר אמון. רכב נוסף מהיישוב שעצר בסמוך שמע את השיחה, והיושבים בו הביטו בצוות בהשתאות. "באתם לבקר את נפתלי?" הם תהו. "ומה אתם בדיוק רוצים ממנו באמצע הלילה?" - "הוא תלמיד שלנו, אנחנו לומדים איתו תורה", ענו חברי הצוות.

גם הם התקשו להאמין. הם הכירו את נפתלי, או כך לפחות חשבו. אבל נפתלי שיושב ולומד תורה עם אברך? את נפתלי הזה הם לא הכירו. הרב שוורץ וחבריו חייכו.

"אתה רואה אדם ביומיום בצורה מסוימת, ולא מדמיין שליהודי הזה יש בערב חברותא והוא לומד תורה. לימוד התורה מסוגל לשנות את האדם מהקצה לקצה".

האנשים שעמדו במחסום התחילו לשאול שאלות. מה זאת אומרת חברותא? יש דבר כזה שמישהו לומד איתך באופן אישי? אפשר ללמוד גם בטלפון? ואם אדם נמצא רחוק ואין לידו שיעור תורה קבוע - אפשר למצוא גם לו מישהו?

"הם ממש התלהבו", מספר הרב שוורץ. "לקחנו מהם מספרי טלפונים. הסברנו להם

זה מתחיל בשעה אחת בשבוע, אבל אף אחד לא יודע היכן זה ייגמר. ארגון ערכים מחבר בין בוגרי הסמינרים לאברכים שילמדו איתם תורה - ומגלה

שוב ושוב כיצד חברותא אחת הופכת לקשר אישי, משנה בתים ומצמיחה מסיימי מסכתות. הרב משה שוורץ, הרב רפאל כל טוב והרב רפאל בן זקן פותחים צוהר למפעל השקט שבו לא מחפשים מהפכות בן-לילה, אלא פשוט נוטעים שעת לילה מאוחרת. חלק מצוות החברותות "כל המלמד" בערכים, הרב משה שוורץ וחבריו, עשו את דרכם חזרה משרשרת של ביקורי בית מחזקים. בדרכם חזרה, הם החליטו לנצל את ההזדמנות לביקור אצל נפתלי, יהודי יקר המתגורר באזור שמקושר למערך החברותות.

אלא שכאשר התקרבו לסביבת מושב עגור, הם גילו שדרכי הגישה חסומות במחסומי משטרה. ברחבי השפלה כולה הורגשה התכונה לקראת ההילולה הגדולה של רבי יצחק גבירא זצ"ל, והשוטרים במקום הבהירו חד-משמעית: אין כניסה לרכבים מבחוץ. הם ניגשו אל המחסום.

מחסום נפתח

מחיבור קטן לשינוי גדול

יהודי אל עולם התורה", אומר הרב רפאל בן זקן, המנהל את מערך החברותות. "כיוון שמדובר באברכים המתגוררים בסמיכות מקום לבוגרי הסמינרים, עם הזמן הם הופכים לכתובת לכל עניין רוחני שהבוגר זקוק לו. לפעמים האברך הוא החברותא של אב המשפחה, רעייתו מתחברת במקביל לאם המשפחה, וכך נוצר קשר שמקיף בהדרגה את הבית כולו".

כמו בכל שידוך, גם כאן, איש אינו יודע ביום הראשון לאן הקשר יוביל. יש מי שישאר עם שעה שבועית קבועה, יש מי שיוסיף עוד לימוד, יש מי שיתחיל להגיע לשיעורים ולבית הכנסת, ויש מי שמה שהתחיל אצלו בחברותא של פעם בשבוע, יהפוך עם הזמן לחצי יום של לימוד בכולל. "הלימוד בחברותא לא נועד בהכרח לחולל מהפכים דרמטיים. אדרבה, בדרך איטית ועקבית נוצרת תשתית רוחנית חדשה, שמשפיעה על הבוגר ועל המשפחה שלו".

הרב בן זקן מציע דימוי: יש מי שזורע חיטה ורואה את היבול בתוך חודשים אחדים. ויש מי שנוטע חרוב, בידיעה שאת מלוא פירותיו אולי יראו רק הדורות הבאים. במובן הזה, הוא אומר, אנשי החברותות הם נוטעי חרובים.

"בשידוך אתה רואה את החתן והכלה יוצאים לדרך ואין לך יכולת לשער לאן הדרך הזאת תיקח אותם", אומר הרב בן זקן. "גם כאן, אתה מחבר בין שני יהודים, ולא יודע מה ייצא מזה בעוד שנה, בעוד חמש שנים ובעוד דור. התוצאות של השידוכים הרוחניים האלה הן אינספור סיפורים שעדיין לא סופרו".

לא מכבר קיבל הרב בן זקן המחשה מוחשית לתהליך הזה. באירוע מיוחד התכנסו עשרים מבוגרי הסמינרים של 'ערכים' כדי לחגוג יחד סיומי מסכתות. חלקם התחילו את דרכם בחברותא שבועית אחת, שעה אחת של לימוד שנוספה בזירות לשגרת החיים. עכשיו הם עמדו שם כמסיימי מסכתות. זוהי דרכם של חרובים. אתה שותל היום, משקה, מטפח, ואינך יכול לדעת כמה אנשים עוד יחסו יום אחד בצילו של החרוב.

פסוק. הם מבינים שמאחורי כל 'לא עכשיו' מסתתרים כיסופים של נשמה שמחפשת את הדרך הביתה". הם המשיכו לנסות, עד שיום אחד זה הצליח. היהודי התחיל ללמוד בצורה מסודרת ועקבית, התחבר ללימוד, התקדם, ולבסוף אף עשה סיום מסכת.

"אם היינו מסתכלים רק על ההתחלה, היינו יכולים לחשוב שהבן אדם לא רוצה", אומר הרב כל-טוב. "אבל היום הוא כבר לומד עם הילדים שלו. הוא מרגיש שהלימוד קידם את כל הבית שלו, עד כדי כך שכבר ניסיתי להיעזר בו בעצמו כדי למצוא אברך למישהו אחר באזור". החוכמה של אנשי הצוות היא היכולת לראות את הנקודה הפנימית שרוצה לצמוח, גם כשהיא עטופה בטרדות היומיום. הם מחזיקים ב'עין טובה', שמאמינה באדם הרבה לפני שהוא מאמין בעצמו.

לא מכבר הוזמן הרב משה שוורץ לברית בעפולה. במכשיר הטלפון שלו היו שמורים פרטיו של תמיר, אחד הבוגרים מהאזור, שהיה בקשר עם מערך החברותות. "אנחנו הולכים עם המשרד בכיס", הוא צוחק. "אם אתה נוסע לברית בעפולה, אתה מסתכל מי יש לך

אבל אנחנו מפספסים פה משהו. הדלקנו ניצוץ. מה הצעד הבא? כדי שהניצוץ לא יכבה, פתחו ב'ערכים' את אחת המחלקות החשובות ביותר: מחלקת 'כל המלמד'. אדם שסיים סמינר ממלא טופס, ומציין שהוא רוצה ללמוד תורה.

"ביום ראשון שאחרי הסמינר הטפסים מגיעים אלינו", מתאר הרב שוורץ את העבודה. "אנחנו ממפים את המשתתפים לפי ערים ושכונות, הרמה הלימודית של האדם ולפי מה שהוא מחפש. אחד רוצה משנה - נמצא לו מישהו שילמד איתו משנה. אחד רוצה גמרא - גמרא. אחד רוצה פרשת שבוע, הלכה, או הדרכה. הרעיון הוא לא לקחת סתם שני אנשים ולהגיד להם: תלמדו. צריך למצוא לו אברך שמתאים לו".

המטרה היא למצוא לבוגר הסמינר אדם שמתגורר בקרבתו, מישהו שיוכל לשבת איתו פנים אל פנים. מהר מאוד מתברר שהספר הפתוח על השולחן הוא רק נקודת ההתחלה. "פתאום יש לו בן תורה שהוא מכיר מקרוב", אומר הרב שוורץ. "מישהו שהוא יכול להתקשר אליו ולקבל ממנו הדרכה. בסמינר הדליקו אצלו ניצוץ. כעת צריך להפוך אותו למדורה".

לתת את הלב

באחת הפעמים, התקשר הרב שוורץ ליהודי בן 65 שהשאיר את פרטיו וביקש חברותא. הבקשה שלו הייתה בסיוע בהרבה מכפי שציפה. "אני רוצה חברותא שילמד אותי איך מניחים תפילין. אני בן שישים וחמש. יש לי תפילין בארון - ואני לא יודע איך מניחים אותן..."

הסיפור הזה גם משיב על שאלה נפוצה: מי מתאים להיות חברותא? האם נדרשת הכשרה בקירוב או ידע מיוחד במחשבת ישראל? הרב שוורץ כמעט צוחק. "מה צריך? קודם כול לתת את הלב. אברך שרוצה להתנדב, צריך להבין שכל מילה שהוא נותן פה ליהודי יכולה לבנות עולמות".

"כשעולות שאלות מורכבות", הוא מדגיש, לא מאלתרים תשובות. "אומרים 'לא יודע', מבררים ומפנים למי שצריך. אבל בשביל לפתוח משנה עם יהודי או ללמוד איתו הלכה - לא צריך להיות מרצה. צריך רק לב".

המכשול

הרב רפאל כל טוב, מנהל מחלקת 'כל המלמד', מכיר היטב את המרחק שבין טופס שבו אדם מסמן "אני מעוניין בחברותא" לבין הרגע שבו הוא באמת מתיישב ליד שולחן ולומד.

יש בוגרים שרוצים ללמוד - באמת רוצים - אבל החיים מתעקשים להיכנס באמצע. פעם העבודה נמשכה עד מאוחר, פעם הוא חזר עייף, בשבוע הבא הוא בדיוק בקניות, ואחר כך יש אירוע משפחתי. מתקשרים שוב, מנסים לתאם מחדש, ושוב לא מסתדר.

"לפעמים אתה רואה יהודי שכל פעם יש לו תירוץ אחר", אומר הרב כל טוב. "אתה יכול להגיד לעצמך: טוב, הוא מתחמק ממני. אבל לא תמיד זה נכון. לפעמים בתוך הלב הוא כן רוצה מאוד, רק שבפועל כל פעם צץ לו קושי אחר. מכשולים.

"אחד הבוגרים שליוונו במחלקה היה בדיוק כזה. כמה פעמים ניסו לחבר לו חברותא, והדבר לא צלח. בכל פעם צץ מכשול אחר, אבל אנשי המחלקה לא רואים בסירוב או בדחייה סוף

"אם אתה נוסע לברית בעפולה, אתה מסתכל מי יש לך בעפולה. אני כבר פה, למה שלא אקפוץ אליו?"

בעפולה. אני כבר פה, למה שלא אקפוץ אליו?" אצל תמיר, הביקור הקטן התקבל כאירוע גדול. "הוא התרגש מאוד כשבאתי אליו. גם אימא שלו התרגשה", מספר הרב שוורץ. "פתחנו שולחן בחצר, ישבנו, דיברנו, נהיה ממש כמו שיעור תורה קטן. אמרתי לו בחיור: 'תמיר, הבית הזה שלך עוד יהיה אולם גדול של ערכים'. המשפט הזה נתן לו דרייב. אחר כך הוא אמר לחברותא שלו: הרב משה היה אצלי בבית, אני רוצה להתקדם. אני רוצה יום אחד להיות בעצמי מרצה בערכים".

הסיפור של תמיר ממחיש כיצד חברותא מתחילה בשני אנשים מול ספר, אבל לא תמיד נעצרת שם.

נוטעי חרובים

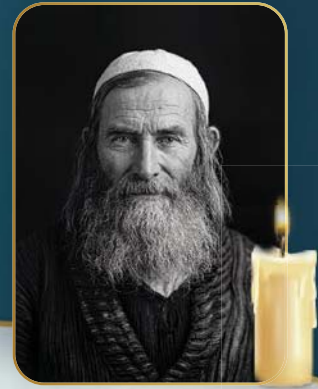
"הנחתי היסוד שלנו היא, שאין תחליף לקשר אישי כדי לקדם

בעקבות

הגה"ק רבי דוד בהר"ן זי"ע

יומא דהלולא - כ"ז אב

מתולדותיו

- נולד — תרכ"ו
- נפטר — תש"ו
- פעילות — ישראל, ירושלים
- מקום קבורה — הר הזיתים

שולחן ערוך חי

הגאון הצדיק רבי דוד בהר"ן, מדמויות ההוד המופלאות של ירושלים של מעלה, היה דוגמא חיה של חיים לפי השולחן ערוך. כל הווייתו, תנועותיו ומחשבותיו היו הלכה צרופה ומזוקקת. סיפרו עליו, שפעם אחת תלה פתק בתוך כותלי הישיבה, ועליו כתב בכתב ידו השקול את מאמר חז"ל: "כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן העולם הבא". מתחת לשורות אלו, הוסיף הערה קצרה ונוקבת, כדרכה של תורה: "ומכלל הן - אתה שומע לאו!"

עדות חיה לדבקתו העצומה נחרטה בזיכרוננו של רבי אברהם חיים הקלמן. היה זה בלילה ירושלמי קריר, כאשר יצא רבי אברהם חיים מתפילת ערבית בבית כנסת הגר"א שבשערי חסד. בחוץ, נשענים על הגדר שממול, עמדו רבי דוד בהר"ן ורבי יעקב חיים אייזנשטיין. השניים היו שקועים בעיצומו של דיון תורני מעמיק, פניהם קורנות באור התורה, ומחשבתם מנותקת לחלוטין מן העולם הזה.

רבי אברהם חיים המשיך לביתו, אך תדהמתו הגדולה שמורה הייתה לו לבוקר המחרת. כשחזר לבית הכנסת עם עלות השחר לתפילת ותקין, שפשף את עיניו כלא מאמין: השניים עדיין עמדו באותו המקום, נשענים על אותה הגדר, ושקועים באותה סוגיה בדיוק! הלילה חלף כהרף עין, והם לא הרגישו בדבר. ניגש אליהם רבי אברהם חיים ואמר: "רבותי, הגיע זמן קריאת שמע של שחרית". השניים ניעורו כמתוך חלום, הביטו סביבם בפליאה ותמהו בקול: "כיצד זה לא הרגשנו שהלילה עבר?"

כששמע הגאון רבי שלום אייזן זצ"ל על המעשה, לא יכול היה לעצור את התפעלותו ופנה לרבי דוד. אך רבי דוד, בענוותנותו האופיינית, ביטל את העניין בתנועת יד והשיב בפשטות: "אין בכך כלום. התורה נועדה ללומדה כל החיים, עם כל רמ"ח האיברים. ואילו השינה? היא נועדה לעייפים בלבד".

דרך החלון

הדבקות המוחלטת בהלכה ובלימוד התבטאה גם בזריזות ולהט לקיום המצוות. במוצאי שבת

חנוכה, התפלל רבי דוד כמנהגו בבית הכנסת של בתי ברוידא ('ברויד'ס שול'). כמיהתו לקיים את מצוות הדלקת נרות חנוכה בזמנה, בערה בקרבו. הוא סיים את תפילתו, אך כשרצה לצאת, גילה שסביבו עומדים מתפללים רבים המאריכים בתפילת עמידה של ערבית. מצד אחד, אסור לעבור כנגד המתפללים, אך מצד שני - הזמן דוחק ומצוות היום מחכה.

מה עשה אותו צדיק כדי לשלב בין שתי ההלכות יחדיו? ניגש אל החלון הסמוך, קפץ מתוכו החוצה, אל סמטאות ירושלים, ומיהר לביתו להדליק את הנרות...

בלי פשרות

שנות ת"ש ואילך הביאו עימן רוחות סערה לרחובותיה של ירושלים. וויכוחים ציבוריים עזים טלטלו את יסודותיו של היישוב הישן: מהיחס לוועד הלאומי, דרך שינויי השפה מאידיש לעברית, ועד לפרצות בחינוך והמלבושים המסורתיים.

בתווך, כצוק איתן, עמד הגאון הצדיק רבי דוד בהר"ן זצ"ל, שחרד מכל שינוי ממנהגי ירושלים.

לאחרונה נחשף תיק מסמכים היסטורי, המגלה טפח לא ידוע מפעילותו הקדושה. בשנת תש"ב, בעיצומו של המשבר הרוחני, יזם רבי דוד שני מהלכים: הקמת 'חבורה' מיוחדת של צעירים ומבוגרים, שתשמש חומת מגן מפני הפרצות, לצד רשימת הצעות מעשיות לשמירה על חומות הדת.

כעשרים מכתבי תגובה נלהבים הגיעו לרבי דוד, מסולתה ושמנה של העיר - ביניהם מהצדיקים רבי שמואל תפלינסקי, רבי ברוך יצחק פריינד, רבי שרגא פייבל פרנק, ועוד. כל אחד מהם הוסיף רעיונות לביצור המערכה.

קנאותו הטהורה של רבי דוד למען כבוד התורה באה לידי ביטוי עוד קודם לכן, בכ"ז באייר תרצ"ה. אז הוא פרסם כרוז מחאה חריף ביותר בכותרת "מכתב תוכחה מאת יהודי ירושלמי מהדור הישן". בו עמד בפרץ להגן על האמת הצרופה ללא פשרות.

העדויות המרתקות הללו, משרטטות את דמותו של רבי דוד בהר"ן לא רק כפוסק מופלג, אלא גם כמנהיג רוחני לוחט, שלחם על משמר המסורת הירושלמית וקדושתה.

התכנים מלוקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

הגאון רבי דוד בהר"ן זצ"ל, מזקני מורי הצדק בירושלים, נולד באלול תרכ"ו לאביו, הגר"נ לעווי משאדיק זצ"ל. לאחר פטירת אביו בילדותו, גדל בבית בעל 'אמרי בינה', ובצל אחיו הגרש"ז זצ"ל, והתחנך בישיבת 'עץ חיים'.

בגיל ט"ז נשא את בתו של בעל 'לב העברי' זצ"ל. בהמשך, נבחר למייסדי ישיבת 'אוהל משה' של תלמידי המהרי"ל דיסקין, בה הגה בתורה בשקידה עילאית.

רבי דוד נודע כמי שכל הליכותיו הן הלכה פסוקה. אף שלא מסר שיעורים ברבים, גדולי ירושלים נחשבו לתלמידיו-חבריו שקיבלו ממנו תורה ודרך בפסיקה. הוא למד בחברותא עם המקובל הגה"ק בעל 'הל'שם', הגרמ"ד לוי זצ"ל (בעל 'דרכי דוד'), והגר"א ד' סלאטקי זצ"ל. מתלמידיו המובהקים, הבולט שבהם היה הפוסק הגרש"ז אויערבאך זצ"ל.

רבי דוד נסתלק בשבת קודש, כ"ז במנחם-אב תש"ו, ונטמן בהר הזיתים.

מוסר השכל

יחזי מלפני ימינו אמרי מה חזנה
מנין תיקנה עכשיו, ארעא צה.

דיון מסביב לשולחן

האם מותר לקרוא קריאת שמע בלי ברכות התורה?

שאלה

משה עמד בחדרו כשהוא לבוש בפיג'מה, ולא ידע מה לעשות. הוא הביט בזמני היום בלוח השנה, והציץ בשעון. נשאלו דקות ספורות לסוף הזמן האחרון של קריאת שמע של שחרית. הוא יכול להספיק לקרוא קריאת שמע, אבל מצד שני, הוא עדיין לא נטל ידיו ועדיין לא בירך ברכות התורה.

כל שנייה שחלפה קירבה אותו לסוף הזמן. האם במקרה כזה הוא יכול לקרוא קריאת שמע בלא ברכות התורה ובלא נטילת ידיים?

תשובה

כמו מצוות רבות שצריך לברך לפני עשייתן, כך צריך לברך לפני מצוות תלמוד תורה, ומשום כך תיקנו חז"ל שבכל בוקר, יחד עם ברכות השחר יברכו את ברכות התורה, והן חלות על כל הלימוד שילמד האדם במשך היום (אורח חיים מז), וכדי שקיים המצווה, שהוא הלימוד, יהיה סמוך לברכות - קוראים מייד אחריהן את פסוקי ברכת כוהנים (שם, ט).

ונחלקו הראשונים, האם כל פסוקי התורה, התהילים והמשניות שנאמרים בתוך סדר התפילה בצורה של תחנונים וחובה, נחשבים כלימוד תורה וצריך לברך ברכות התורה לפנייהם, או שהם נחשבים כסדר התפילה ולא כלימוד תורה, וממילא לא צריך לברך ברכות התורה לפנייהם.

מסקנת השולחן ערוך והרמ"א (אורח חיים מו, ט, משנה ברורה כח) שיש להחמיר שהם נחשבים כתלמוד תורה, וצריך לברך ברכות התורה לפני התפילה, וכן, לפני אמירת סליחות ותיקון חצות [כשהם נאמרים אחרי שנת הלילה].

אומנם, כשהוא עלול להפסיד מצווה מהתורה של קריאת שמע בזמנה, יכול לסמוך על הדעה שאין זה נחשב ללימוד תורה, ולהקל לאומרים לפני ברכות התורה.

ועדיף שיכוון בקריאת הפסוקים, לשם מצוות קריאת שמע ולא למצוות תלמוד תורה (החיד"א בספר יוסף אומץ טו).

הדבר נכון גם לגבי מצוות נטילת ידיים של שחרית מייד לאחר השינה - במקרה שאין לו מים לנטילה, או כאשר אם ייטול את ידיו לא יספיק לקרוא קריאת שמע, ינקה את ידיו בבגדיו, ויקרא קריאת שמע בלא נטילת ידיים, ואחר כך ייטול ידיו (משנה ברורה צב, כא).

סיכום

אם עומד ממש בסוף הזמן של קריאת שמע, יקרא קריאת שמע למרות שעדיין לא בירך ברכות התורה ולא נטל ידיו.

עכבה לטובה | מי זוכה בפיצוי, הרוכש או מקבל המתנה?

שאלה

השאלה שלפנינו הגיעה מאת בחור הלומד באחד ממוסדות התורה בארצות הברית. וכה סיפר הבחור: "הנהלת המוסד שאני לומד בו, ארגנה טיול לארץ ישראל עבור התלמידים ואנשי הצוות. בני הכיתה המתווכח בציפייה וכיסופין לביקור בארץ הקודש. כולם אישרו את השתתפותם בטיול, מלבד שני תלמידים - אני וחברי הטוב לכיתה... "הסיבה ששנינו לא יכולנו להשתתף בטיול, היא המצב הכלכלי הקשה השורר בביתנו. גם הוריי וגם הוריו של חברי, אינם יכולים להרשות לעצמם לקנות כרטיס טיסה. "כשנודע הדבר למנהל המוסד, הוא פנה אל שנינו, ולחש באוזנינו כי המוסד יממן עבורנו את רכישת כרטיסי הטיסה.

"ביום המיועד, הגענו מרוגשים לנמל התעופה, אך אז נודע לנו על עיכוב משמעותי מאוד במועד ההמראה. בעקבות העיכוב, חברת התעופה פיצתה כל נוסע בסכום של 300 דולר. מכיוון שכרטיס הטיסה שקיבלתי נרשם על שמי, הועבר אליי סכום הפיצוי. "בתחילה שמחתי על קבלת הפיצוי, כי סכום זה עבורי הוא רב מאוד. אך מאוחר יותר החלו לעלות הרהורים בליבי, שמה

הכסף לא שייך לי... פניתי אל חברי הטוב, ותהיתי בפניו: "הן הפיצוי הגיע לידינו בעקבות רכישת הכרטיס, וממילא אולי עלינו להעביר את הסכום לקופת המוסד, שמימן עבורנו את הכרטיס...?". אולם חברי טען שלאחר שהכרטיס נקנה עבורנו, הוא שלנו לגמרי, ולכן גם הפיצוי שייך לנו...

האם אנו יכולים להשאיר את דמי הפיצוי בידינו, או שמה עלינו להעבירו למוסד?"

תשובה

אדם השולח את חברו לקנות סחורה שמחירה קבוע על פי משקל או מידה, והמוכר הוסיף וסיפק סחורה יתרה, דהיינו, שהוסיף במשקל או במידה הסחורה, הדין הוא שהמשלח והשליח חולקים באותה תוספת, הואיל והיא התקבלה הודות לשניהם - בעקבות השתדלותו ופעולתו של השליח, ובעקבות מעותיו של המשלח (ראה שו"ע חו"מ סי' קפ"ג ס"ו ובנושאי כלים שם).

לאור זאת, היה מקום לטעון, שהתלמידים ייתנו מחצית מדמי הפיצוי למוסד שרכש עבורם את הכרטיס, שכן אילו המוסד לא היה משלם וקונה להם את הכרטיס, הם לא היו זוכים לפיצוי.

אולם, למעשה נראה שכל הדין הנ"ל של השליח שקיבל תוספת מהמוכר, אמור דווקא בתוספת שניתנה מחמת עסקת המכר שנעשתה בכספו של המשלח, אלא, שתוספת זו התקבלה גם הודות לשליח, כגון שהמוכר אמר לשליח שהוא מעניק לו את התוספת משום שבחר לקנות אצלו ולא אצל אחרים, אך ברור שהתוספת ניתנה גם כתמורה על העסקה שנעשתה במעותיו של המשלח, ולכן גם המשלח זוכה בחצייה.

אבל אם קיימת סיבה מיוחדת שמחמתה המוכר נותן את ההוספה דווקא לשליח, כגון במקרה שהשליח סיפק לו בעבר טובה והנאה מיוחדת, ומשום כך החליט להעניק דווקא לו את התוספת - בזה השליח זוכה בכל ההוספה, כי המוכר לא נתן את ההוספה משום מעותיו של המשלח, או מחמת המיקח שעשה עימו, אלא רק מחמת רצונו להיטיב עם השליח (כך עולה מדברי הרשב"א במיוחסות סי' ס', והאבני חושן סי' קפ"ג סי"א).

ומכאן יש לדון בענייננו, שהואיל והפיצוי שחברת התעופה מעניקה, אינו תמורה לעצם עסקת קניית הכרטיסים, אלא הוא 'פיצוי חיצוני' בגין אי-הנוחות ועוגמת הנפש שנגרמה לנוסעים מחמת עיכוב ההמראה, ממילא הוא שייך רק לנוסעים.

סיכום

הנוסעים שקיבלו את כסף הפיצוי יכולים לזכות בו לעצמם.

נכתב ע"י הרב ארז חזני שליט"א

נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א
מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

המדור נועד לעורר את לב המעיינים ואינו נועד לפסוק הלכה. בשל ריבוי הפרטים והשוני בכל מקרה, למעשה יש לשאול מורה הוראה.

מַשֵּׁל וּתְבוּנָה

"עֲשֵׂר תַעֲשֶׂר אֶת כָּל־תְּבוּאֹת זֶרְעֶךָ"
(דברים יד, כב)

קִיּוֹם מַצּוּה מְבִיא בִּרְכָה וְעֶשֶׂר

תְּבוּנָה

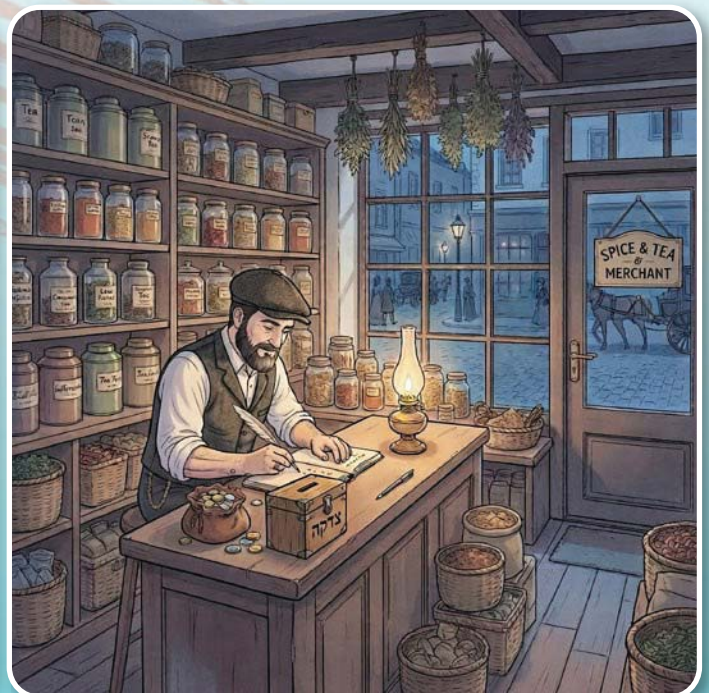
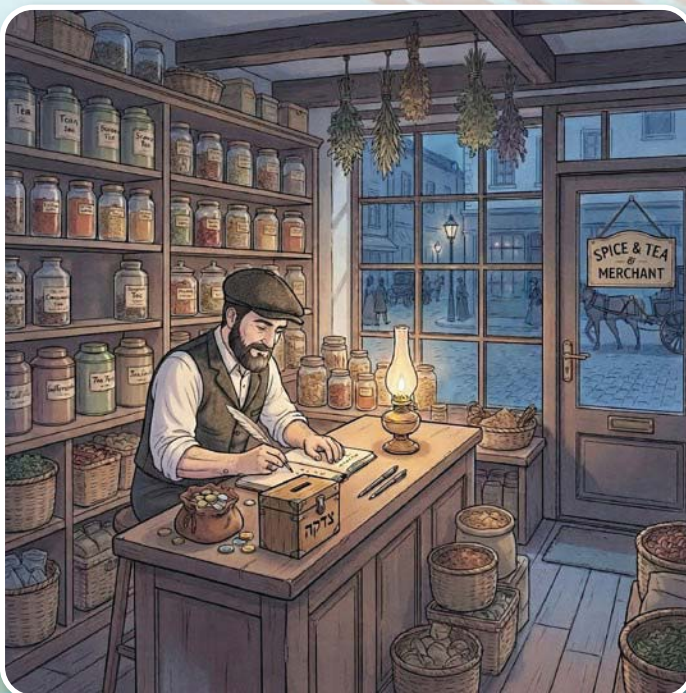
הַמַּגִּיד מְדוּבָנָא מְבָאָר שֶׁה' נָתַן לַעֲמּוֹ יִשְׂרָאֵל תְּרִי"ג
מִצְוֹת, שֶׁהוּא כְּתִרְי"ג סוּגֵי סְחוּרָה.
הַקֵּב"ה הַבְּטִיחַ לְיִשְׂרָאֵל שֶׁקִּיּוֹם הַמִּצְוֹת יָבִיא לָהֶם
בִּרְכָה רַבָּה.
כְּדֵי לְהוֹכִיחַ לָהֶם זֹאת, הוּא הֵצִיעַ לָהֶם לְבַחֵן אוֹתוֹ
בַּמִּצְוָה הַנִּרְאִית בַּמִּבְטָר רֹאשׁוֹן שֶׁהִיא מַחְסֶרֶת אֶת
כֶּסֶפוֹ שֶׁל הַנּוֹתָן, וְהִיא מִצְוַת מַעֲשֵׂר.
ה' אוֹמֵר לְיִשְׂרָאֵל: "וּבְחֻנּוֹנִי נָא בְּזֹאת", נִסּוּ לְבַחֵן
אוֹתִי בִּיצִד הַבְּטָחָתִי מִתְקִימָת. "עֲשֵׂר בְּשִׁבִּיל
שְׁתַּעֲשֵׂר", נְתִינָת מַעֲשֵׂר תְּבִיא לַעֲוֹשֶׁר.
דּוֹקָא אוֹתָהּ מַצּוּה, שֶׁנִּרְאָה בַּמִּבְטָר רֹאשׁוֹן שֶׁהִיא
מַחְסֶרֶת אֶת מַמּוֹנוֹ שֶׁל הָאָדָם, הִיא תְּבִיא לַעֲוֹשֶׁר.
מִמֶּנָּה נִלְמַד שֶׁכָּל הַמִּצְוֹת כּוֹלָן מְבִיאֹת בִּרְכָה
בְּקִיּוּמָן, כִּי עַל יְדֵי קִיּוֹם הַמִּצְוֹת מִתְקַרְבִּים לָהֶם,
שֶׁהוּא מְקוֹר הַבִּרְכָה וְהַחֲסֵד.

מַשֵּׁל

סוֹחֵר סִיטוֹנָאֵי הֵבִיא חֲבִילוֹת שֵׁל
אַרְיָגִים לְמִכִּירָה בִּירִיד. לְדַבְּרִיו, כָּל
חֲבִילָה מְכִילָה כֶּף וְכֶף מִטֵּר אַרְיָג.
הַקּוֹנִים הֵעֲלוּ חֶשֶׁשׁ שֶׁמָּא הַחֲבִילוֹת
אֵינָן מְכִילוֹת אֶת הַמְדוֹת הָלָלוּ.
הַסוֹחֵר, שֶׁהָיָה בְּטוֹחַ בְּדַבְּרִיו, הֵצִיעַ
הַצָּעָה מוֹעִילָה. שִׁיקְחוּ אֶת הַחֲבִילָה
הַנִּרְאִית קִטְנָה מְכּוּלָן, יִמְדְּדוּ אוֹתָהּ,
וְאִם יִתְבַּרֵּר שֶׁהַחֲבִילָה אֲמָנָם מְכִילָה
אֶת הַמְדָה הַרְצוּיָה, סִימָן הוּא שֶׁכָּל
הַחֲבִילוֹת מְכִילוֹת גַּם הֵן מְדָה זֹו.

מתוך הספר 'אוצר המשלים על התורה'

מַצְאוּ אֶת 10 הַהִבְדָּלִים

{ אז נדברו }

פרשת ראה תשפ"ו | גליון מקוצר ומשוחרר..

להצטרפות לרשימת

התפוצה בחייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את העלון
בפקס:
מערכת אוצר הגליונות:
02-3132641
קוד עלון: 1233

נודה להשתתפותכם
בהוצאות הגדולות!!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (סעיף 46)

באשראי: "נדריס פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15

חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

תודה מראש!!!

הנוער שלנו נותר שמור לא מעצמו!!! זה לא קורה לבד!!!

בין הזמנים זו ההזדמנות לדבר על כל אותם מלאכים שדואגים לבני הנוער... אלו שמקדישים לילות כימים בשביל להיות אוזן קשבת לצעירים... ללוות אותם בישיבה... לעקוב אחריהם... ובמידת הצורך להיות זה שמקבל את אותו צעיר שנפלט מהמסגרת או ברח מהישיבה בטרקט דלת... להיות זה שדואג לו למסגרת חילופית וללוות אותו בימים הקשים האלו... וכידוע: בתקופות רגישות כאלו ההורים מוצאים את עצמם עומדים מהצד... כי הצעיר לא פנוי להקשיב... ובפרט שההורים בסיטואציות שכאלו מוצפים רגשית (מכל הסיבות שבעולם) והם לא מסוגלים לפעול בקור רוח ובאופן ענייני... וכאן צריך מישור מהשטח עם המון המון סבלנות ונכונות (לא איש מקצוע שמקבל לפי שעות) וכיום יש בכל קהילה מלאך אחד כזה או שנים...

אז קוראים לזה בכל מיני שמות... אם זה 'איגוד בני הישיבות' או 'משכני וכדו'...

דא עקא שלמרבה הכאב והאבסורד שמתו לב שהרבה מאלו שלקחו על עצמם את המושכות האלו... להיות אוזן קשבת לבחורים וללוות אותם באופן פרטני... בשלב מסוים הם מרימים ידיים ונאלצים לעזוב את השליחות הזו מחוסר הערכה ושיתוף פעולה מצד הציבור שזה כמובן משליך באופן ישיר על חוסר תקציב מינימלי שזה תמיד הכר ששובר את גב הגמל...

ולמה זה קורה דווקא כאן?? מסיבה פשוטה מאוד:

כי מטבע הדברים אין לנו טיפת הערכה למישהו שמלווה את הצעירים שלנו... ולמה??

כי התפקיד שלו זה ש... ש... שלא יקרה כלום!!! ההצלחה שלו היא שאותם ילדים מכיתה ח' שעלו לישיבה קטנה ש... ש... שימשיכו להישאר שם!! וזהו!! שלא נראה אותם מתגלגלים ברחובות ואם הוא באמת עשה את עבודתו נאמנה והוא הצליח שכל בחור נשאר במסגרת ולא!!! לא הגיע לרחוב... אז מה ההצלחה שלו?? שאין!!! אין כלום!!! שהכל ממשיך הלאה...

אז זהו!! שבשורה תחתונה התחושה היא שהבן אדם לא עשה כלום... כי בינינו... מה הוא עשה?? היו פה ילדים שעלו מחידר לישיבה קטנה וזהו... הכל טוב... שום דבר לא קרה... הכל ממשיך הלאה כרגיל... ולך תסביר לאנשים שה'לא קרה כלום' הזה הוא ממש ממש לא מובן מאלי... כי אם כן היה קורה משהו... כולנו היינו סופגים את זה בפנים... אם אותו אחד לא היה פה... היו מסתובבים לנו פה בשכונה גדודים שלימים של צעירים... נערי ברזלים... ואז כולנו היינו זועקים גיוואלד... למה לא מטפלים בהם?? ואז!!!! כשהיינו מבינים את זה... או אז היינו מבינים טוב מאוד בשביל מה צריך מישור כזה שיהיה פה ברגע אחד שלפני ולא בכיבי שרפות... אז מה עושים...?? איך גורמים לציבור להבין כמה חשובה השליחות של אותו אחד שמלווה את הצעירים בשביל שימשיך להיות 'לא קורה כלום'??

לאחרונה הייתה לי הפתעה מאוד גדולה... שמעתי על אחד מהמרכזים החרדיים בארץ שהטיפול המונע בצעירים שם הוא הכי טוב בארץ... יש שם מודעות גדולה לעניין וזה ניכר באחוזי נשירה... וזה היה בשבילי הפתעה... כי אני מכיר את המקום הזה לפני עשרים שנה ובשעתו הייתה סטיגמה בדיוק הפוכה!! תמיד דיברו על הישוב הזה שהוא מפוצץ בפרחחים ופושעים... אני זוכר שהיה אזור שקראו לו המוקאטא... השבבניקים שם היו נראים כמו גדודי אלקסאס... והיה מקום אחר שקראנו לו האסבא... והיה תחרות פשיעה ביניהם מי יותר... ואני זוכר שדיברו שזה הישוב הראשון שפתחו בו תחנת משטרה עוד לפני הבנק מרוב שהנוער היה מורכב ובעיית... והנה... חלפו להם עשרים שנה ואני מקבל אינפורמציה הפוכה במאה שמונים מעלות... בררתי קצת וכצפוי מה מתברר??

שאדרבה!!!! חדא מתרצת לחברתא!!! אותה קהילה חרדית כ"כ נכוונה ברוחחים... נותרה כ"כ מצולקת מהניסיון המר עם הנוער שלא טופל בזמן... עד כדי כך!! שבעיריה הפנימו שהנושא הזה מוכרח להיות בראש סדר העדיפויות... הקצו לתיק הזה משאבים מכובדים מתוך הכרה שלפחות להבא!!! אם אנחנו רוצים שהנוער שלנו יהיה שמור... צריך להקצות לזה את מלא התשומות לב בעוד מועד!!! (כי מי כמונו רואים איך שזה נראה בכיבי שרפות) ועל זה נאמר: אין חכם כבעל הניסיון... מה הפלא שאחרי עשרים שנה אתה שומע שהעיר הזו רושמת לעצמה שיאים מרשימים ביותר של הדרכה והכוונה לנוער בעוד מועד...

ומעתה: הורים יקרים... אני לא צריך להגיד לכם שהנוער שלנו לא שוקט על השמרים!!! לצערנו הרב באופן טבעי תמיד יש את הקצוות של הצעירים (כמוני למשל) שמתמודדים עם כל מיני קשיים... ואם אין את הצעיר הנמרץ הזה שמממנים אותו ומגבים אותו ותומכים אותו... אז לידער לידער... באופן טבעי אמורים להופיע כך וכך אחוזים של נערי שוליים שמתגלגלים לנו בשכונה וזה עושה לכולנו רע מאוד וכמובן לא מטיב עם הילדים שלנו... וכעת יש שתי אפשרויות: או להבין עניין מוקדם ולגבות את המלאך התורן שעושה את העבודה ולתמוך בו עם כל הכח... או!!!! להירדם בשמירה ואז נצטרך להפעיל קשרים לפתוח תחנת משטרה...

אנא!!! לא להיות תמים... הנוער שלנו באופן טבעי זה סיר לחץ מבעבע... שום דבר לא קורה מעצמו!!! ואם אתה רוצה שלא יהיה פרץ ויוצאת וצווחה ברחובותנו... מישור צריך לדאוג שהשום דבר הזה לא יקרה... והשום דבר הזה לא יקרה מעצמו... מי שמבין את השורות האלו שיצביע ברגליו ויבא ויתמוך באברך או באיש המעש שקם מיוזמתו לתמוך בצעירים... תתן לו את מלא הגיבוי... תסייע לו... תצטרף אליו... ותעשה פעלים לממן כאלו דברים... כי ס"ס זה דברים שעולים כסף... אם אתה מבין יותר מידי טוב מה שאמרת... אז אני פה כדי לגלות לך שיש כאלו שלא מתחילים להבין את זה... אז קדימה...

ברוכים הבאים לדור ה"גם"

וגם... ו... וגם...

אני מקבל טלפון מחבר בבין הזמנים... הההלו... אני פה בצפון. אני מחפש מסלול עסיסי... שמצד אחד הוא יהיה מסלול רטוב למטיבי לכת... אבל שיהיה גם מתאים לעגלות ולמשפחות... ו... ושיהיה גם קרוב לכביש אבל שלא יראו אותנו... שיהיה פסטורלי...

אני מחפש לטייל במקום שקט... "לא רוצה לראות חרדים מול העיניים..." (כ"ש לא חילונים) אבל שיהיה שם שטיבלאן ומקווה וטש'לונט.

אני מחפש בבין הזמנים להחליף דירה שיש בה נוף פנורמי לים... אבל שזה יהיה גם קומה ראשונה... לא רביעית...

אני רוצה שהילד שלי ילמד בחידר הכי הכי טוב... אבל "שלא יחפרו..." שלא יתערבו לי בחיים ויגידו לי מה לעשות... (איך בדיוק תרצה שהחידר יהיה טוב אם לא "יחפרו" למי שצריך לחפור...)

אני רוצה לגור במרכז הארץ... במקומות המבוקשים ביותר. איפה שכולם רוצים לגור... אבל שיהיו מחירים זולים כמו בפריפריה...

אני מחפש את הפרופסור הכי גדול... אבל שיהיה פנוי... שאף אחד לא יחכה אצלו בתור...

אני משתוקק להשכים כל יום לסליחות... אבל שלא יהיה מוקדם מידי... ושלא אצטרך לצאת בבית... משהו כזה אחרי צהרים...

אני רוצה לצמוח גדול בתורה ותלמיד חכם מובהק... אבל שזה לא יהיה כ"כ קשה... שזה ילך בקלות...

אני רוצה לעשות חתונה מפוארת שכולם יעשו פשששש... אבל שלא יהיה עין הרע... שכככולם יפרגנו...

אני רוצה חתן פגז. מיישיבה הכי חשובה ונוצצת. אבל שלא יהיה חלילה בעל גאווה. אני רוצה חתן שפיץ אבל שלא יהיה דוקר!

בקיצור: ברוכים הבאים לדור ה-גם וגם!!! לא מוכנים לוותר על שום דבר!!! רוצים לרקוד על כל העולמות ביחד...

שאיפתה של בת סמינר: אני רוצה בחור בן עליה שכל השאיפות שלו זה רק רוחניות... אבל שידע לעשות חיים ולצאת לחו"ל... שיהיה בן עליה אמיתי!! שהראש שלו יהיה מונח רק בלימוד אבל ראש פתוח.../שיבין במותגים... ושילך איתי לקניות ב... במקומות ה"מקובלים..."

אני רוצה בית שמור על טהרת הקודש... אבל שיהיה לי גם אפשרות גלישה באינטרנט חסום... שיהיה לי שם את כל מה שאני צריך... אבל שחלילה לא יקפוץ לי שם שום תוכן לא ראוי...

מה שבטוח: ברוכים הבאים לדור הגם וגם!!! כן... אנחנו צריכים להפנים שאנחנו נמצאים עמוק בתוך תפיסת עולם של הגם וגם!!! אנחנו מתעקשים בקנאות לקבל את ההכי טוב והכי מושלם... אבל אנחנו לא מוכנים לוותר בשביל זה על כלום!!! אנחנו לא ערוכים לוותר על משהו אחד בשביל להרויח את הדבר השני... התרגלנו שבכל דבר ובכל נושא אפשר גם וגם...

עכשיו: סתם ככה: במאמר המוסגר: מאיפה זה באמת נובע? מאיפה מגיעות העיניים הגדולות האלו שרוצות הכל בכל מכל?? פשוט מאוד: זה נובע כתוצאה מהאפשרויות הבלתי מוגבלות של דור 2022 שבכל ההולך ילך שלו מאפשר את הגם וגם...

אם תשים לב: כל שני מכשירים שיצאו משתי פירמות שונות... הרי בהרצה הראשונה שלהם... למכשיר הראשון היה נניח את המעלה שהוא יותר מהיר... ולשני היה את המעלה השניה שהבטריה שלו יותר טובה (לצורך העניין) וכעת היית צריך לבחור בין שתי המעלות מה יותר חשוב לך... והנה לא חלפו כמה חודשים... וכצפוי יצא מכשיר שלישי... שמה הבטריה שלו??? שיש בו גם את זה וגם את זה... גם מהיר וגם בטריה...

וככה זה בכל דבר... כל שני תוספי תזונה שפעם באחד היה ברזל ובשני היה אבץ... לא ארכו הימים והגיע תוסף תזונה שלישי שיש בו גם אבץ גם ויטמין סי וגם ברזל... אם פעם היה נגן בכיס אחד ופלאפון בכיס השני... מאוד מהר הגיע מכשיר שיש בו את שניהם ביחד... ואם אפשר שיהיה גם מצלמה אז ברוך הבא... וככה אם תשים לב השוק כל הזמן דוהר קדימה בכיוון הזה... אתה מוזמן להסתכל בכככל סוגי הפרסומות ללא יוצא מן הכלל... כל וכל שבא להציע משהו חדש... הוא שם עיקר הדגש על הגם וגם!!! אצלי תשיגו גם וגם... את ההישג שפעם הייתם צריכים להשיג בשתי פעימות הרי אצלי תשיגו בפעימה אחת... דוק ותשכח בכל הפרסומות וכמובן גם בקופות הצדקה והישועות...

כן!!! כל זמן שמדובר בשפת שוק זה הכי נורמלי וטבעי... כי זו השפה של השוק!!! בשוק השפה הכי חזקה זה שאצלי אתה תקבל גם וגם... **דא עקא!!!!** שמבלי לשים לב העתקנו את השפה של השוק לתוך החיים שלנו... ואוי אוי אוי... בחיים עצמם זה לא כ"כ כ"כ עובד ככה... בחיים עצמם יש הרבה תחומים שאתה נצמד לקיר ואתה נאלץ לעמוד בפרשת דרכים ולקבל החלטה או זה--- או זה... בחיים צריך נכונות גם לוותר!!! ואם החלטתי שאני הולך על איקס... אני צריך לוותר על משהו אחר... ואת זה צריך להפנים... וקשה!! קששששה לנו להפנים את זה...

אם תשים לב: עיקר הקושי שלנו מול הניסיון של הטכנולוגיה זה הקושי **להשלים עם ויתור!!!** אנחנו מתקשים לעכל את העובדה שבשביל לזכות לבית נקי ושמור ובשביל לזכות לגדל דור של זרע ברך ה'... בשביל זה אני צריך נכונות והסכמה פנימית **לויותרים!!!** ובשביל זה צריך להגיע עם נשימה עמוקה הזו... דא עקא שבדרך כלל אנחנו לא כ"כ ערוכים לנשימה העמוקה הזו... ולכן כל פעם שאנחנו פוגשים ויתור בשביל הרוחניות שלנו זה בא אלינו בהפתעה גמורה... אנחנו מרגישים כמו בתאונת דרכים... אה... אני המום: מה קרה פתאום??? למה??? למה חוסמים לי?? למה עושים לי?? סליחה אדוני... מה... אתה חושב שלגדל בית שמור ונקי בדורנו זה משהו שהולך ברגל?? מה... אתה באמת חושב שלשרוד את המבול זה לא כרוך בויתורים?? מה אתה בהלם? מה... אתה גם רוצה להשיג את הפרופסור הכי גדול. וגם שהוא יהיה משועמם והוא יענה לך תוך רגע??

ה"גם וגם" **האחרון** שהיה לו מזל והלך לו... זה היה לא פחות ולא יותר **"וגם"** חרבונוא זכור לטוב... "הוא היחיד שהיה לו מזל (של דגים) והוא הצליח עם ה"גם וגם וגם" שלו... אבל עם כל הכבוד לחרבונוא שהוא אמנם זכור לטוב... אבל עדיין אני לא מכיר יהודי אחד שקרא לילד שלו חרבונוא!!! (את השמות מרדכי ואסתר אני מכיר לאלפים... אבל חרבונוא לא ידוע לי...) באמת למה??? למה אף אחד עדיין לא קרא לבן שלו חרבונוא?? הרי קיי"ל שגם!!! גם חרבונוא זכור לטוב??

כי חרבונוא היה **גם וגם!!!** הוא היה **גם** בצד של המן **וגם** בצד של מרדכי... הוא רצה לרקוד על כל החתונות... בהתחלה הוא התחנך לכבוד עשרו ורוב בניו של המן... אבל ברגע שראה כי כלתה אליו הרעה מאת המלך אז הוא עשה פרסה פתאומית והתחיל ללטוש עיניים על האיש יהודי מרדכי... אז נכון שבסוף חרבונוא התברר כאחד השליחים הטובים... אבל למעשה... "יודעי דבר" יודעים שזה בכלל לא היה הוא... זה היה אליהו הנביא שהתחפש לחרבונוא... לכן חרבונוא הוא לא מודל לחיקוי לאף אחד... אדרבה "גם וגם" זה מתכון בדוק לכלום אחד גדול...

ביודעי ומכירי: יש הרבה הרבה אנשים שמסיימים בימים אלו את בין הזמנים בתחושת אכזבה אחת גדולה... ולמה?? כי הם רצו גם וגם וגם כפי שהזכרתי... ולא צריך להיות נביא בשביל לדעת שבדרך כלל הם לא קיבלו גם וגם וגם... אם הם רצו להיות ברכבילית של חיפה... אז הם נאלצו לחכות בשביל התענוג הזה שלוש וחצי שעות... ואם למחרת הם חיפשו אתר שקט ונידח שיהיה שם שקט... מתברר שזה היה מקום באמת משעמם בהחלט... (ולכן אף אחד לא הגיע לשם) ואם למחרת הם רצו ללכת למקום כן מעניין... אז הוא היה מפוצץ באנשים (מעניין למה) וכשהיה להם דרישות לקמפוס מפואר הם היו מאוכזבים מהמחיר היקר, וכשהם החליטו ללכת על מקום זול הם התאכזבו מהרמה... וזה בהחלט אכזבה עמוקה!! רציתי שגם יהיה זול... וגם יהיה נגיש... וגם יהיה מעניין... וגם יהיה שקט...

עד עכשיו שאפתי לשלימות... ופתאום אומרים לי שבשביל זה חייבים לוותר... והרי קשה לי לוותר... אז מה... אז במילים אחרות אתה רוצה להגיד לי לרדת מהשאיפות??? להפסיק לשאוף כי אני לא מוכן לוותר???

לא!!! בא נגיד שלא... אל תרד מהשאיפות... אלא **תוסיף** בשאיפות...

לדוגמא: אם אנחנו שואפים לבעל כמו רבי עקיבא!!! להוסיף עוד שאיפה אחת... אני גם שואפת להיות מסתפקת במועט כמו רחל אשת רבי עקיבא!!! כי לשאוף גם לבעל כמו ר' עקיבא ומצד שני להתעקש להיצמד לארמון של כלבא שבוע... זה לא ריאלי... זה סתם ניתוק... אי אפשר להצמיח את רבי עקיבא בלי נכונות מינימלית של הסתפקות במועט... (והייתי מוסיף בהירות גדולה שבדורנו... יתכן שמי שמייחלת להינשא למי שעתידי לצמוח רבי עקיבא... יתכן שנדרש ממנה גם לוותר ולהקריב על הברק החיצוני (ולו בתקופה הראשונה) כי מי שרוצה גם להינשא לבעל כמו ר"ע... וגם שכולם יגידו פשפש... איזה שפיץ... איזה פגז... צר לי... לזכות בבעל כמו רבי עקיבא זה זכות מידי גדולה בשביל שהיה אפשר לערב שם גם וגם!!! בדורנו בחור שיש סביבו יותר מידי הילה חיצונית... קצת קשה להאמין שעליו נאמר שהוא "צניע ומעיל"!!! מה שבטוח... קשה לומר על מי שהתחתנה איתו שזה מה שהיא ראתה אצלו... בדורנו בחור שהשווער שלו כבר בחתונה נאלץ לתת עליו חצי הונו... קשה להאמין שאותו בחור הולך לצמוח ר"ע... אני כבר הרבה יותר נותן אימון בבחור שהתחיל את החיים ב"מרתף של תבן"... הוא הרבה יותר מזכיר לי את עקיבא ורחל... יום יבא והשווער שלי יתן לו חצי הונו... אבל לכה"פ בהתחלה ידרש כאן "הרבה צער נצטערה עמי בתורה..." אתה מבין לבד שרחל אשת ר"ע היא היתה החריגה בכל קנה מידה... היא היתה החריגה שאבא שלה לא שילם כלום!!! והיא גם החריגה שבעלה צמח וגדל לרבי עקיבא ובסוף כלבא שבוע נתן לו מחצית מהונו... בדורנו אם אתה מחפש להשתתף בחתונה של זוג שמקים כעת בית שיש סיכוי שביום מן הימים אתה תוכל להגיד שזכית להיות בחתונה של ר"ע ורחל... אם אתה מחפש כזה זוג... אל תחפש אותם בחתונות הפאר של הסיפור המלא ושל הפשפש פשפש... תחפש אותם שם בצידי האולמות... בשקט ובצניעות... בחור שעמל בתורה בלי רעש וצלצולים... ואיפה שהחיצוניות לא גנבה את הבמה... שם!!! שם יש סיכוי שהולך להיבנות בית גדול גדול לה' ולתורתו!!! בית שנבנה על נכונות של התמסרות ונתינת... שם מחכים ההפתעות...

אלו שרוצים גם וגם... אלו שאתה רואה אצלם גם בית של תורה וגם עוד דברים מושכי עין אחרים... אל תתלהב במיוחד... ההתלהבות מוקדמת...

חודש אלול בפתח... ואנחנו נוחתים לחודש אלול מתוך כל הסהרוריות של הנופש של בין הזמנים אב... וכאן המקום שלנו להתעשת ולקבל החלטה:

לך אמר לבי בקשו פני--- את פניך ה' אבקש!!! אני רוצה שלימות בעבודת ה'... אמנם אבא שבשמים... אני עדיין לא בשל להקריב ולוותר על החומריות שלי... אבל אנא... אני לפחות שואף לזה... אני שואף להשיל מעלי את השעיר לעזאזל... אנא... שבענו מטובך!!! תמלא אותי מטובך... תמלא אותי ברוחניות... שאני לא אצטרך לחפש את עצמי במחזות נוספים... שאת כל העושר הפנימי שלי אמלא משבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו... **שהחיינו וקיימנו ראש חודש אלול...**

גמורים שהולכים עם הרשעות שלהם עד הסוף... ואילו שמונים אחוז מכלל האוכלוסיה זה הגם וגם!!! הגם וגם הזה מאפשר לשבט דן להיות ה"מאסף לכל המחנות" זה שבט דן הוא מאסף לכל המחנות ומכיל כל אחד עם משוגותיו זה מה שעושה אותו השבט הכי גדול... גוש דן!!!

אז למעשה מה אני רוצה??? מה אני בא בטענות למי שרוצה להיות גם וגם... הרי כל יהודי קלאסי וממוצע שנכתב בספרם של בינוניים... זה אומר שהוא חי במהלך של גם וגם???

אז זהו שלא!!! לא הבנת... אני לא מדבר על זה... אני לא מדבר על **הבינוני** הקלאסי... אני לא מדבר על הבן התם והשאינו יודע לשאול שנכתב בספרם של בינוניים... זה בסדר גמור... כולנו בחזקת בינוניים...

לא!!! אני מדבר פה על אנשים **עם שאיפות ומעוף!!!** מדובר פה באנשים שלא מוכנים להתפשר על משהו כזה בערך... חצי חצי כזה... מיועדיו מתעקש שהכל יהיה מושלם... אבל לא סתם מושלם אלא- גם וגם!!! שתיבין: אותו אחד שהתקשר אלי ורצה מסלול גם רטוב... גם למטיבי לכת... גם מתאים למשפחות וגם נגיש... הוא לא מהסוג הבינוני... ממש לא!!! היית צריך לשמוע אותו... הוא רצה ללכת על הטופ שבטופ!!! הוא רוצה את שיא המושלם... אבל גם וגם!!! שגם זה יהיה מושלם וגם זה יהיה מושלם... וזה!!! זה בלתי אפשרי...

זה הטרנד החדש שיש היום... מגיעה בת סמינר ובעיניים בורקות היא רוצה להקים בית של תורה... בעל ששקוע בלימוד... היא לא מוכנה להתפשר... היא רוצה את שיא הרוממות!!! אבל תוך כדי דיבור היא רוצה חיי נהנתנות וחול"ל והנאות ובייליים... וגם את זה עד הסוף!!!

היא רוצה שלימות גם ברוחניות וגם בגשמיות!!! וזה צריך לדעת ש... שזה לא שייך... שתיבין: אם תגיע בת סמינר כנועה ותגיד בראש מורכן מצטערת... אני לא מושלמת... אני חושבת שאני לא ראויה להיות אשת בן תורה... מה אעשה שיש לי משיכה לנהנתנות... אין בעיה... היהדות מכילה בינוניות!!! יש ביהדות מקום ליהודי הבינוני... זה בסדר גמור!!!

הבעיה מתחילה ממי שלא מוכן לפשרות... הוא רוצה גם להיות אברך כולל רציני וגם להיות ברמת חיים של קרייזיסט... זה לא הולך ביחד...

הההלל... אל תעשו שקר בעצמכם... אי אפשר לצפות לשלימות של גם וגם... בא נגיד שאפשר חצי חצי... אבל שלם ושלם אי אפשר... אם אתה רוצה שלימות בחומריות אתה צריך לוותר על שלימות רוחנית... ואם אתה רוצה שלימות רוחנית זה כרוך בויתור על שלימות חומרנית... שתיבין: יש הרבה מאוד אנשים שלא עשו מעשה זמרי וממילא הם גם לא מבקשים שכר כפנחס... זה בסדר גמור... איפה מתחילה הבעיה??? בעושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפנחס!!! הוא לא מתפשר על פחות ממעשה זמרי ומאידך הוא גם לא מתפשר על שכר פחות מכפנחס... זה לא!!! זה לא הגון... זה לא נכון...

אז מה כן??? תכל'ס... וכי אתם רוצים להוריד את השאיפות שלנו??

שגם יהיה נוף פנורמי וגם יהיה קומה ראשונה שלא נצטרך לטפס מדרגות... וברוך קודשי אני יודע שמי שרצה **גם וגם** נאלץ לסיים את בין הזמנים באכזבה עמוקה ובינונו... כולנו איכשהו מוצאים את עצמנו במקום הזה... פחות או יותר...

ואם אכן ככה... אז בא... בא נתאם כעת ציפיות... בדיוק בשביל זה חודש אלול כעת לפנינו!!!! ומעכשיו יש לנו ארבעים יום לגבש החלטה **לקראת!!!** לקראת היום הקדוש ביותר שנקרא יום כיפור...

שזא מה קורה??? שזא מגיע הרגע הגדול שהכהן גדול עומד מול שני השעירים ששניהם שוים במראה ובקומה ובדמים... אחד לה' ואחד לעזאזל... **וצריך לבחור ביניהם!!!** אין אפשרות לבחור גם וגם...

רגע... בעצם למה לא??? אולי גם וגם? גם השעיר לה' וגם השעיר לעזאזל... ששניהם יהיו טעונים הזאה על בין הבדים ועל הפרוכת ועל מזבח הזהב??? לא!!! **אין גם וגם...** רק השעיר לה' יזכה להיכנס לפני ולפנים... ואילו השעיר לעזאזל? הוא יזכה במקום זה לטיול... מה??? טיול??? למה רק הוא??? אולי גם וגם... גם השעיר לה' וגם השעיר לעזאזל... ששניהם יקבלו אישור לצאת לטיול במדבר יהודה בסוף זמן אלול??? לא!!! אין גם וגם!!! השעיר לה' יכנס לפני ולפנים ורק הוא... ואילו השעיר לעזאזל ילך לעזאזל ורק הוא ילך לשם... אין גם וגם!!!

וכעת יש לך ארבעים יום לקבל החלטה במי אתה בוחר... האם בשעיר לה' ולוותר על השעיר לעזאזל... או לוותר על השעיר לה'...

ואת המסר הזה אנחנו צריכים להתחיל לטפס ולהפנים כבר בתחילת חודש אלול... כדי שעד יום כיפור זה יכנס לראש... שנפנים שאין דברי תורה מתקיימים במי שמרפה עצמו עליהם... נכון... ה' מפנק... בסופו של דבר אחרי יום כיפור פתאום יש הפתעות... פתאום ה' קורא לנו לצימר על חשבוננו... צילא דמהימנותא זה צימר משולחן גבוה... פתאום מתברר שהעשר סוכות מירושלים ועד הצוק משמשים לא רק את השעיר לעזאזל אלא גם את אלו שהתכפרו בשעיר לה'... כן... ה' מזמין אותנו לשמחת בית השואבה... הופעה על חשבוננו... אבל אנחנו מצידנו ביום כיפור התנתקנו לגמרי... הבענו נכונות ללכת על עבודת ה' לא בדרך של גם וגם אלא עד הסוף... וחייבים לגשת ככה ורק ככה זה קורה!!!

זה אחד ההבדלים המהותיים בין הדורות הקודמים לדור שלנו...

הנכונות לוותר!!! הנכונות ללכת בדרך ה' גם במחיר של ויתורים!! וכל זמן שאנחנו מתעקשים לרקוד על שתי החתונות ולרצות גם וגם... גם לבנות בית של תורה מרומם וגם לחיות חיי נהנתנות זה לא הולך...

עד כאן ברור?? הופנס המסר?? שאי אפשר גם וגם??

אבל!!! בא נהיה כנים... סו"ס ה"גם וגם" הזה הוא למעשה עוגן ההצלה שלנו... שהרי סו"ס יש מאוד קצת צדיקים גמורים שהולכים עם עבודת ה' עד הסוף... ובאותה מידה יש גם מאוד קצת רשעים

כח היחיד הנלמד מעיר הנדחת...

מעשה שהיה בעיר גדולה... באו כמה רשעים והסיתו והדיחו יושבי העיר לעבוד ע"ז... ואכן כל אנשי העיר מקטנם ועד גדולם השליכו את ה' מאחרי גיוסם והלכו לעשות את העבירה החמורה שבתורה... השתחוו וזבחו לעבודה זרה... והנה הגיע יום פקודה ודרשו וחקרו היטב והתברר שאכן נעשתה הנבלה הזאת בישראל כל העיר נתחייבה מיתת סייף למקום!!!! יקוב הדין את ההר: צריך כעת להכחיד עיר שלימה!!!! אנשים ונשים זקנים וטף... כמה שזה כואב... זו דינה של עיר הנדחת!!! אין אף אחד שיכול להציל אותה מדין קשה זה!!!

והנה... לפתע פתאום: מהפך!!!! בבית אחת נקרע גזר הדין!!! העיר בבית אחת נפטרה מגזר הדין... וכל תושבי העיר קיבלו את חייהם במתנה... מה קרה?? מי הוא זה שפטר את העיר מעונש נורא שכזה?? אל תשאל... אי שם... בקצה העיר... באחת היחידות של ה-30 מ"ר בפאתי העיר... בכניסה השלישית... בקומה הרביעית מצד שמאל... יש שם איזה משפחה פשוטה שמעולם לא ידענו על קיומה ש... ש... שנמצא אצלם בדלת לא פחות ולא יותר מ 20 ז' ה!!!!

ככה?? מזוהה אחת פוטר עיר שלימה!!!!!! ו... ולמה היא באמת פוטרת? כי מזוהה אחת בלבד!!!! יש בה כח זכות להחיות עיר שלימה!!!

וזו הסיבה שעיר הנדחת זו אחת משלושת הפרשיות שעליהם נאמר: "לא היה ולא עתיד להיות" ולמה נכתבה?? דרוש וקבל שכר... למה לא יכול להיות?? כי תמיד... בכל עיר... ולו החוטאת ביותר... תמיד ימצא אותו יחיד שיש לו איזה מזוזה בבית שהיא בטח תציל את כל העיר... לכן תכל'ס... מעולם לא קרה בפועל עיר הנדחת... דא עקא, שאמנם הודות לאותו יחיד עיר הנדחת באמת לא היתה ולא עתידה להיות, אבל למרבה האבסורד אותו יחיד מתעקש שלא להכיר בכוחו... הוא ממשיך להרגיש לא שווה... ממשיך לא להאמין שבכוח תורתו ועבודת ה' שלו להציל את כל העיר...

ולכן בכל זאת נכתבה פרשת עיר הנדחת... אם לא בשביל שננהג כך למעשה... אבל לכל הפחות שאותו אחד שנאלץ לעמוד להיוותר לבדו ולעמוד יחיד... שיזכור וישנן לעצמו אל תזלזל במצוה... אל תזלזל בכח של יחיד... גם אם אתה לבד... אי שם מוקף בכל מיני אנשים שלא יודעים להעריך מה אתה עושה... אבל זכור גם תזכור שכח של מצוה אחת יכולה להציל עיר שלימה... ואם מצוה אחת יש לה כח להחיות עיר שלימה... אז כ"ש וכ"ש שיש לה כח להחיות אותך בעצמך... אז גם אם היה מה שהיה בחודש אב... אל תחוש... אפילו התחזקות במצוה אחת יש לה לבדה כח להוות קרש מקפצה שתחזיר אותך לפסים לקראת חודש אלול הקרב ובא... בהצלחה!!!! ועוד מילה אחת אחרונה: גם אם יש כמה רשעים בודדים להסית ולהדיח ולהחריב עיר שלימה... מספיק צדיק אחד בסדום שיציל אותה מן ההפיכה... תאמין בכח היחיד שבך...

התעוררתי להרגש מעניין: מאז שהתחתנתי הסתפקתי לעבור פעמיים דירה!!! ושמתי לב למין תחושה מעניינת... שבאותם פעמיים שעברתי דירה... אחרי שס"ס עברתי והתאקלמתי במקום החדש ואני ב"ה מרוצה ושמח במקום החדש... מטבע הדברים יום אחד יצא לי לעבור ליד הבית הישן שהייתי גר בו... ואז כצפוי... אני פוגש שם את הדמויות המוכרות עם הפוזות הקבועות... הנה זה עם המיצובושי... הוא עדיין מוציא את הדברים מהאוטו ומסדר אותם בחזרה... והנה הזקן שיושב שם בספסל ומאכיל את החתולים... והנה ר' יענקל חוזר מהעבודה כמו כל יום בשעה ארבע... ואז מגיעה מין תחושה כזו של חצי חמלה כזה... מסכנים... הם עדיין נשארו תקועים פה בבועה הזו... אני כבר המשכתי הלאה והם נשארו פה עם אותם פוזות... אותם הרגלים... חושבים שהעולם מתחיל ונגמר ברחוב הזה... **האם התחושות האלו מוכרות לך**

במקרה???

אני חושב שכל אחד שעשה איזשהו צעד בחיים מרגיש את זה... אם זה בחור שפעם למד בישיבה אחת ואח"כ הוא החליט להמשיך הלאה ולעבור לישיבה אחרת... (או שהוא עלה לישיבה גדולה) ואז כשהוא חוזר לביקור בישיבה הקודמת ורואה את אותם פרצופים עם אותם דפוסים התנהגות... הוא קצת... קצת בז להם... אוה... נשאתם פה?? תקועים באותו מקום?? ההלו... תמשיכו... יש עולם מחוץ לקופסא הזו... אני המשכתי הלאה...

אגב: למה אני נזכר בזה עכשיו?? כי אני גר בחיפה... ומידי שנה בחודש אב מגיעים לחיפה קייטנים וחלק מהם אנשים קבועים ומוכרים שמגיעים מידי שנה לחיפה... ניסיתי להיכנס לראש שלהם מה הם חושבים עלי... אני המקומי... שהם כבר הספיקו להכיר אותי בתור עוד איזה עמוד החשמל שתקוע בחיפה... חשבתי לעצמי בנחיתות... בטח הוא חושב עלי... אה... הנה שוב פעם הצפוני הזה עם הטישו... כן... כבר שנה שעברה ראיתי אותו יושב שם מקדימה עם הסידור הכחול ועם הטישו... והוא עדיין נשאר שם תקוע באותו מקום!!!! אני משנה שעברה ועד עכשיו הספקתי לחזור לירושלים... לעשות שיפוץ... לבנות יחידה... וגם להשכיר אותה ואילו הוא נשאר שם באותו מקום עם הטישו... האם האם חושבים עלי ככה?? אני לא יודע... אבל מה שבטוח... אני ככה חושב כשאני מגיע לצפת...

עכשיו: האם המחשבה הזו נכונה?? האם הזלזול הזה נכון??

לא!!!!!! ולמה לא??? כי יש לי הוכחה הכי פשוטה שלא!!!! תנחש מהי ההוכחה???

כי עכשיו!! איפה שאני מתגורר כעת... האם אני מסוגל להפנים שגם כעת אני נמצא בתוך בועה?? הרי אם בעוד עשר שנים אם אני שוב אשתדרג ואעבור דירה... כשאני אחזור לכאן לקחת מכתבים אני שוב אסתכל על המקום הזה שהייתי חי בתוך בועה?? נכון?? אז האם אני מסוגל **כבר עכשיו** להפנים שגם עכשיו... כשאני עדיין גר פה... אני חי בתוך בועה?? **לא!!! אם תשים לב לא!!!!**

רק במבט לאחור אנחנו יודעים להסתכל בשיוויון נפש ובזלזול על העבר ולהבין שאז!!!! אז הייתי בתוך בועה ואילו עכשיו יש לי ראש גדול... כשהייתי בישיבה גדולה ובאתי לבקר בישיבה קטנה ידעתי לומר שבישיבה קטנה חיים בתוך בועה... כשהתחתנתי ידעתי להצביע על חיי הישיבה גדולה שזה לחיות בתוך בועה וכן הלאה וכן הלאה... אבל עכשיו?? עכשיו משום מה אני חי את החיים האמיתיים... עד... עד שכמוכן עברתי דירה... ואז הבנתי שעד כה הייתי בבועה... אני תמיד נזכר להבין את זה רק ברגע שאחרי... אז תחשוב שיום אחד... בעוד 240 שנה אנחנו נמצא את עצמנו שם למעלה... ושם אנחנו בטוח בטוח נסתכל על כל רגע בחיים שלנו איך שהם היו "כצל עובר כרוח נושבת וכאבק פורח וכחלום יעוף..." ורק!!!! רק ואתה הוא מלך קל חי וקיים!!! נו... אז האם אני מוכן קצת ללמוד לקח מהעבר העשיר שכבר הספקתי לצבור ולהבין שגם עכשיו אני חי בתוך בועה... ו... ודי לקחת ללב... די לעשות עסק מכל שטות... די להיכנס לזוטות... שאבין שאני אורח כאן ולהשקיע רק ב"ואתה הוא מלך קל חי וקיים!!!!"

הוי... כמה שעות שרפתי בישיבה על נייעס פנימי... בויכוחים הפנימיים בין הקיבוץ לבני הישיבורים... ומי הבחור מספר אחד בישיבה ומי מספר 14... הוי כמה חבל ששרפתי על זה זמן... הרי שבוע לפני החתונה נפל לי הפלאפון למים ונמחק לי כל האנשי קשר ומאז איבדתי קשר עין עם כל החברים מהעבר... (ואגב: יום אחד לכולם נמחקים האנשי קשר מהעבר... אם זה בגלל שהפלאפון נפל למים או בגלל שאתה בעצמך נזרקת למים של החיים השוטפים) אבל!! באותה מידה ישנם דברים שאני כ"כ שמח שעשיתי בישיבה... כל מסכת נוספת שרכשתי... כל שעה נוספת שניצלתי... כמה היה כדאי... איזה נכסים נצחיים זכיתי לקנות מזה... וכל מה שנותר לי כעת זה לעשות את ההיקש ולהבין שאת אותם תחושות אני נרגיש בייחס לעכשיו!!!! בייחס לכל מיני דברים שכיום אנחנו עושים מהם עסק... ויום יבא ונאכל את הלב... חבל על כל דקה שלקחתי ללב... חבל על כל דקה שבזבזתי על "יום קטנות..." כדברי חז"ל: "מי בז ליום קטנות..." מי גרם להם לתלמידי חכמים שיתבזזו שולחנם לעתיד לבא?? קטנות שהיה בהם... על שהם עשו עסק מדקדוקי עניות... שהם לקחו ללב עוד מאה שקל יותר או פחות במחירי הרב קו או החד פעמי... שבמוקדם או במאוחר אתה מבין שהרבש"ע סידר אותך בכל מצב ואילו את השעות שבזבזנו בגלל זה... הרי את זה לא ניתן להשיב... נפנים שאנחנו כעת בבועה... והחכמה הגדולה היא להוציא את הראש מהבועה תוך כדי שאתה נמצא בתוך הבועה בעצמה...

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

כל הזכויות שמורות

שבת כה' אב התשפ"ו			
הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת	י-ם
19:15	20:05	20:58	י-ם
19:13	20:03	20:55	ת"א
19:16	20:06	20:58	חיפה
19:14	20:04	20:55	ב"ש

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

המציאות נוצרת בכל רגע - בראשך.

עשרות סיפורים ידועים על נפלאותיו רבי **אברהם יפת** זצ"ל והיה מחולל ניסים בעזרתו יתברך עד שהרופאים היו מרכינים ראשם מבושה מפניו. אחד מהם היה בפצוע מלחמה בת"א אשר הרופאים לא נתנו לו **שום סיכוי לחיות** וסיפר אותו אדם שרבי יפת היה מגיע אליו כל אותה תקופה לבית החולים והיה לו יותר מאב ואם היה עושה למענו סיגופים ותעניות ופדינות עד שהקימו ממות לחיים.

ועוד הווה עובדא בתינוק בן שהיה קשה נשימה במשך קרוב לחודש והבדיקות לא העלו דבר הגיעו למצב שהתינוק כמעט נחנק רצה אמו לרבי יפת, כדת מה לעשות לרפואתו הרב נטל את התינוק הסתגר בחדר לדקות ספורות אחר יצא ובידו **התינוק בריא לחלוטין**.

שני יהודים, עשיר ועני, באו לדין-תורה לפני רב בישראל. שמע הרב את הטענות שבפי כל אחד ואחד מהם, ופסק שהעני צודק.

התרעם העשיר וקרא: "וכי משום שבעל-דיני **הוא עני**, הצדק עימו?!" חייך הרב והשיב: "אכן, השאלה הזאת מטרידה אותי לא-אחת – מדוע על-פי-רוב מאזני הצדק נוטים **לצידו של העני**..."

התייחס אל עצמך כמו שהיית רוצה שאחרים יתייחסו אלייך.

מספר הרב ח' מחבר שליט"א:

"פעם לאחר השיעור של מורנו הרב **בנימין זאב חשין** זצ"ל ניגשתי אליו ואמרתי לו חידוש על הפסוק 'ועשית מעקה לגגך' (דברים כ"ח, ח') - מעקה ר"ת ה'רהורי ע'בירה ק'שים מ'עבירה.

הרב זצ"ל שהיה מרעיש רבות על שמירת הקדושה, נהנה מאוד מהחידוש.

לימים, מספר הרב הנ"ל, כששכב מורנו הרב זצ"ל בביה"ח, הלכתי לבקרו, והנה איך שראני הרב זצ"ל,

לע"נ רחל ושלאלבו בת קלרה ואליהו

איש חכם אמר:
הכל מתחיל כאשר הכל נגמר

עדיף יותר לתת כבוד בעד כסף מאשר כסף בעד כבוד...

רבנו משה

בן מכיר זצ"ל,

מחבר הספר "סדר היום", שחי בתקופת האר"י הקדוש, כנה את ביתו המדרש "ביתאור הסגור".

והיה מסביר: "התעלות של בן ישיבה תלויה

במידת

הסתגרותו בין

כותלי בית

המדרש, בארבע

אמות של הלכה,

כשהוא מקדיש

את כל ישתו

ללימוד התורה

ולא מסיח את

דעתו מתלמודו."

מעשה מצחיק יהודי אירח את הרב יצחק לוי וסיפר לו שבכפר קיימת קהילה של כמה עשרות משפחות יהודיות. 'ומה המצב הרוחני של היהודים פה?' שאל הרב את היהודי. 'ברוך ה' היצר הרע לא מגיע לפה... למחרת פגש הרב יהודי אחר, וגם כאן התעניין הרב על מצב הדת הקהילה. 'כולם פה בסדר גמור', אמר היהודי השני. 'לא גונבים, לא רוצחים, לא משקרים...'. 'ומה עם תפילה במניין, לימוד תורה, גמילות חסדים?' שאל הרב. 'לגבי מצוות - ה' יעזור...' הבין הרב שבקהילה השתרשה תפיסה מוטעית ולפיה מספיק להימנע מעבירות, למחרת שלח הרב להודיע ליהודי המקום שמישהו מת במפתיע, והרב האורח מבקש שהם יגיעו ללוות את המת בדרכו האחרונה.

כשהיהודים הגיעו לבית הכנסת, עמד הרב ליד ארון המתים העטוף בטלית, ופניו עצובות. איש לא ידע מיהו הנפטר, 'רבותי היקרים', פתח הרב בהספדו, 'אנו מלווים היום למנוחות משהו שלא דיבר בכל חייו לשון הרע. הוא לא נטל פרוטה שלא שייכת לו **ולא הוציא מפיו דבר שקר**'. מעולם לא התלונן.

לעיתים קיללו או הכו אותו, אבל מעולם, לא שמענו מפיו אפילו מילה אחת נגד שום אדם. והרב המשיך בקול בוכים: 'הנפטר שלנו הסתפק במועט. לא היה לו עניין במותרות. בכל חייו הוא לא אכל בשר ולא שתה יין. הוא לא בא בטענות לאף אחד וחי בפשטות מוחלטת'. אבל מי זה? נשמעו קולות מתוך הקהל. 'מי האיש ומה שמו?' הרב נתן אות לשמשו, והוא הוריד בבת אחת את הסדין מארון המתים. כל משתפי הלוויה נרתעו בבהלה, אבל אחרי רגע הפכה הבהלה לכעס ולתדהמה. בתוך הארון שכב... **סוס מת**. 'כפי שאתם רואים, הסוס לא משקר, לא גונב, מסתפק במועט ולא מתלונן - אבל בכל זאת הוא נשאר סוס, ומדוע? לא מספיק להימנע מעבירות וממעשים רעים, אלא צריך גם 'עשה טוב' - לעשות מצוות, להתפלל, ללמוד תורה ולגמול חסד האחד עם השני'. הציבור שהיה שם הבינו את הלקח. הם ביקשו מהרב להישאר אצלם תקופה מסוימת, ולהדריך אותם כיצד להיות יהודים טובים.

לאדם יש נשמה שיכולה **להוביל אותו לדגות** הרבה יותר גבוהות מבהמה. אם הוא רק בוחר בדרך הנכונה. (העורך)

נקודה לפהחשפה

נאשד אדם יפסיק להשוות את עצמו לאחרים- חייזר יהיו שווים יותר

מחזות נוראות הוד, נגלו לעיתים בפני בני משפחתו של רבי **שלמה זלמן** זצ"ל, עד היכן מגעת חכמתו ורוב צדקותו, בכבוד בני ביתו. באחרית ימיה של חמורת הרבנית עליה השלום, שהיתה זקנה מופלגת באה בימים, ההליכה היתה קשה עליה ביותר, ולא היה באפשרותה להשתתף בשמחות גם אצל בני משפחתה הקרובה.

רבי שלמה, כשהיה משתתף בשמחות קרובה, **היה נוהג ליטול פרוסת עוגה** וכך אחד עבור חמותו, הוא היה מוסיף לציין בפניה, "לקח" זה היה מברית פלוני, הכל שתרגיש ולו במעט טעם השמחה... ליל שבת, רבי שלמה בוצע את החלה ומחלקה למסובים. סביב השולחן מסבות גם אשתו וגם חמותו האלמנה. הרב מקפיד לתת לאשתו ולחמותו פרוסת החלה, **לשתיהן בבית אחת!** מעולם לא נתן לאשתו לפני חמותו ולא לחמותו קודם אשתו! כך היה זהיר בכבודם של בריות, בחוכמה יתרה, בבינה עמוקה ובצדקות מופלגת.

סיפר בעל אחד, שאמר לאשתו שהאוכל היה טעים מאד, ענתה לו אשתו "לא, אתה רעב". יום אחר החלטתי שאקנה לה חלוק ויקרתי כפי שביקשה פעמים רבות. טרחת, חיפשתי ואף מצאתי חלוק שלהערכתי ימצא חן בעיניה, ובבואי הביתה כפי שציפיתי, **אורז עיניה**. אולם, לאחר שניות מספר, תוך כדי שהיא בוחנת אותו, הגיבה בשאלה: "מה קרה? האם חילק ועד העובדים חלוקים לעובדי המפעל?" גם בפעם אחרת, כששבת הביתה ופרחים בידי, היא שאלה אותי: "האם הרוכל הניצב בפיתת הרוחב, לא איפשר לך להמשיך בדרכך עד שתקנה פרחים?" כשסיים הבעל את 'סיפור חייו', פניתי לרעיתי ושאלתי: האם היה זה נכון לומר, שכאשר הגבת לדבריו במילים 'אתה רעב', אמרת זאת בעצם כדי שהוא ישוב ויאמר פעם נוספת, "לא, האוכל **אכן היה טעים**".

היא השיבה בחיוב. כשאמרת שאת החלוק כנראה חילק ועד העובדים, רצית בעצם שיאמר: "לא, רכשתי את החלוק **משום שאני** מעריך אותו". היא השיבה בהנהון של הסכמה. האם היה זה נכון לטעון שכאשר הגבת כפי שהגבת, לגבי הפרחים, למעשה רצית שיאמר: "לא, קניתי את הפרחים משום שאני מכיר לך טובה על עבודתך הקשה והמאומצת למעני ולמען המשפחה?" ושוב היא השיבה: "נכון מאד". לעיתים בן-הזוג משדר מסר מסוים, והמאזין קולט אותו **בצורה הפוכה** ממה שבן-הזוג התכוון להביע - וזאת בלא שמישהו מהם אשם בכך. כאשר למעשה היא שידרה: "אמור שוב..."

מורה פונה לאחד התלמידים:
"אמור לי שלוש
חיות שחיות במדבר.
"התלמיד משיב לה:
"שלושה גמלים..."

רק למורים משפט מוזרים: "לא
רק שאתה לא מגיע בזמן
אתה גם מאוחר!!!"

מורה: "דני, מהו העץ שאתה הכי
אוהב?" דני: "אקליפטוס."
מורה: "יפה, ואיך כותבים
אקליפטוס?" דני: "בעצם **אני
הכי אוהב דקל...**"

כל זמן שאדם לא מבין
לעומק נקודה זו – שהכעס הוא
ההיפך המוחלט מחינוך, היצר
הרע ממשיך
לפתות אותו להחמיר את
כעסו, שיכול להתפרץ לא רק
על הילדים אך בעיקר עליהם.
וברגע שהוא מבין שהכעס
סותר את בניין החינוך – הוא
מגיע למסקנה הברורה שהכעס
מיותר ולא פתרון או דרך
בחינוך הילדים.

**תחילה על ההורים ללמד
את הילדים לדבר,
אחר כך ללמד לשחק...**

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים"
הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

משולחן גבוה

אחת המצוות האהובות על אנשים רבים היא מצוות ה"תוכחה".
נהנים הם להוכיח את הזולת ולהכות בו בשבט על פיהם על אי
אלו עוולות שבחיקו. ישנם גם כאלו המהדרים במצוה זו,
ומחפשים את רעתו של השני כדי להוכיחו.

רבי ישראל מאיר הכהן היה תמה: מפני מה נשתנתה מצוות
תוכחה הנאמרת על ידי רבים בכעס וברוגז – משאר מצוות עשה
שבתורה, האם יעלה בדעת מאן דהוא להניח תפילין ברוגזה, או
לאכול מצה בועים?

מה שאומר שהתוכחה כנראה לא נאמרת ממקום נקי, שכן אילו
היתה נאמרת בנקיות ובטוהר לב, כדי לקיים דברי התורה, הייתה
גם נעשית בצורה הראויה כפי שהתורה רוצה שתעשה.

וכך פסק הרמב"ם בדיני התוכחה (הלכות דעות ו,ח):
המוכיח את חברו, לא ידבר עמו קשות עד שיכלימו, שנאמר:
"ולא תשא עליו חטא". כך אמרו חכמים: יכול אתה מוכיחו ופניו
משתנות? תלמוד לומר: "ולא תשא עליו חטא". מכאן שאסור
לאדם להכלים את ישראל, וכל שכן ברבים...

בטרם תוכיח את זולתך, בדוק בעצמך האם מטהרת הלב באה
התוכחה, ולשם שמיים היא נעשית.
זכור כי מצוות "אהבת לרעך כמוך" קיימת אף היא, ומחייבת
אותך שלא לבייש ולהכלים.

עשה זאת כפי שהיית רוצה שיעשו זאת לך.

שבת שלום ומזרח לכל בית ישראל

תמיד ראינו את רבי

יצחק דוד רץ ברחוב כדי
לעזור ליהודי, היה ממנהר
לקנות לאלמנה או יתומים
מצרכים בסיסיים, כמו לחם
וחלב, את ביתו נתן לבחור
גלמוד, והוא הלך לדירה
אחרת, שם גידל בחדר קטן
את שבעת ילדיו, **ומעולם לא**
היה צר לו המקום.

ראש ישיבה חשוב ביקש
לפטר אלמנה שעבדה במשרד
הישיבה ועבודתה הפכה
מיותרת, סיפרה לו כי ר' יצחק
דוד גוטפארב אמר **הלואי**
שאפחד מרובונו של עולם כמו
שאני מפחד מאלמנה,
הפיטורין בוטלו...

**בואו והצטרפו
לרשימת תפוצה**
hamaor.net@gmail.com

מעיקר הדין מותר

להעלות לתורה אב ובן וכן
שני אחים זה אחר זה, אבל
מחשש עין הרע אין
להעלותם זה אחר זה.

אלא יעלו אדם אחר ביניהם.
אם הגבאי טעה והעלה
לתורה אב ובן או שני אחים
זה אחר זה, **יעלו לתורה**.

שני חברים הולכים ברחוב לפתע אחד מהם שם לב שחברו
גורר את הרגל ומסתכל ורואה שסוליית הסנדל שלו קרועה
ושואל אותו: "למה אתה הולך ככה היכנס לחנות וקנה לך
סנדלים"

משיב החבר: "אבל אין לי כסף" החבר אומר: "אז למה לא
אמרת?" אומר הראשון וממהר להוציא מהתיק חבילה של
שטרות של 200 שקלים שקשורה בגומייה מראה לחברו ואומר:
"הנה זה בטח יעזור לך". החבר בעל הסוליה הקרועה ומחייך
באוויר ולא מאמין למראה עיניו, בזמן שחברו מסיר את הגומייה
מהשטרות ומגיש לו אותה:

"קח את הגומייה וקשור את הסנדל,
בשביל מה יש חברים?"

סיפר הגאון רבי **חיים שמואלביץ** זצ"ל מתמיד ובקי מופלג
למד ביישיבת וולוז'ין. פעם אחת נשאלה שאלה. התשובה היתה
כתובה מפורשות בתוספות, אך למרות זאת הוא לא ידע
אותה. מרוב צערו קם מהשולחן וברח. נכנס למקום סתר וישב שם
שבע שנים כשהוא לומד בהתמדה עצומה, עד שהפך להיות אחד
מגדולי ישראל.

**אין בני
אדם
אוהבים
לכבד אחד
שחושב
שהוא מגיע
לו...**

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיר, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה,
ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לוליה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה,
סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, החסיד מנשה בן רחמה, רפאל ואלברט בני קלרה,
חכם יהודה בן חנה פתייה, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יורם אברגיל, יוחאלי ושמואל בני שמחה,
הרב יעקב יוסף בן מרגלית, מרים בת זוהרה, אלעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, ישראל בן שמחה סבג,
שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני הרב יהודה יאיר,
יפה בת לאה, דוד בן איה, יעקב בן שרה ברוסקה, **מנחם הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

כשכואב

מתפללים
גם עבור אחרים
שכואב להם

רק אחד שבאמת כואב לו, מבין ויודע
כמה חשוב להתפלל בכדי לזכות לרפואה
וזה בעצם כל הרעיון מאחורי המיזם המיוחד

קו התפילות

ולא לחינם כבר אמרו חז"ל
כל המתפלל בעד חברו הוא נענה תחילה

הרעיון פשוט מאוד:

אתם תתפללו עבור חולה אחר והוא יתפלל עבורכם

נא האזינו
להתפלל עבור
השם אותו הנכח
אקבלים לפחות
30 יוק!

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

לפני החיזוק הכינו את השם לתפילה
חייגו עכשיו ל'קו התפילות' ופעלו לפי ההוראות:
02-6325070

לפניות בנוגע לפעילות מאוחדים חייגו: 054-845-8815

מותגים חזקים מתחילים באריזה מנצחת.

מותג נמדד כבר בשקית הראשונה!
Vidank מתמחה בייצור שקיות ומארזים
בסיטונאות, באיכות בלתי מתפשרת,
ובמראה שעושה את הרושם הראשוני.

בסיטונאות בלבד!

vidank
שקיות ומארזים בסיטיל

פיתוח קונספט
למארזים ממותגים

שקיות ממותגות
בעיצוב פרימיום

עיצוב וסטיילינג
למותג

 052-647-8000

office@vidank.com | www.vidank.com

שירות
ויחס
אישי

משלוחים
לכל חלקי
העיר

חיתוך צורני

מדבקות ונייר כדומו עבה בחיתוך צורני
מדפיסים בדפוס 'ספיד'!

הצרכים והמחירים משתנים, למעשה, מהמחיר המוצג. דפוס ספיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 89 >>